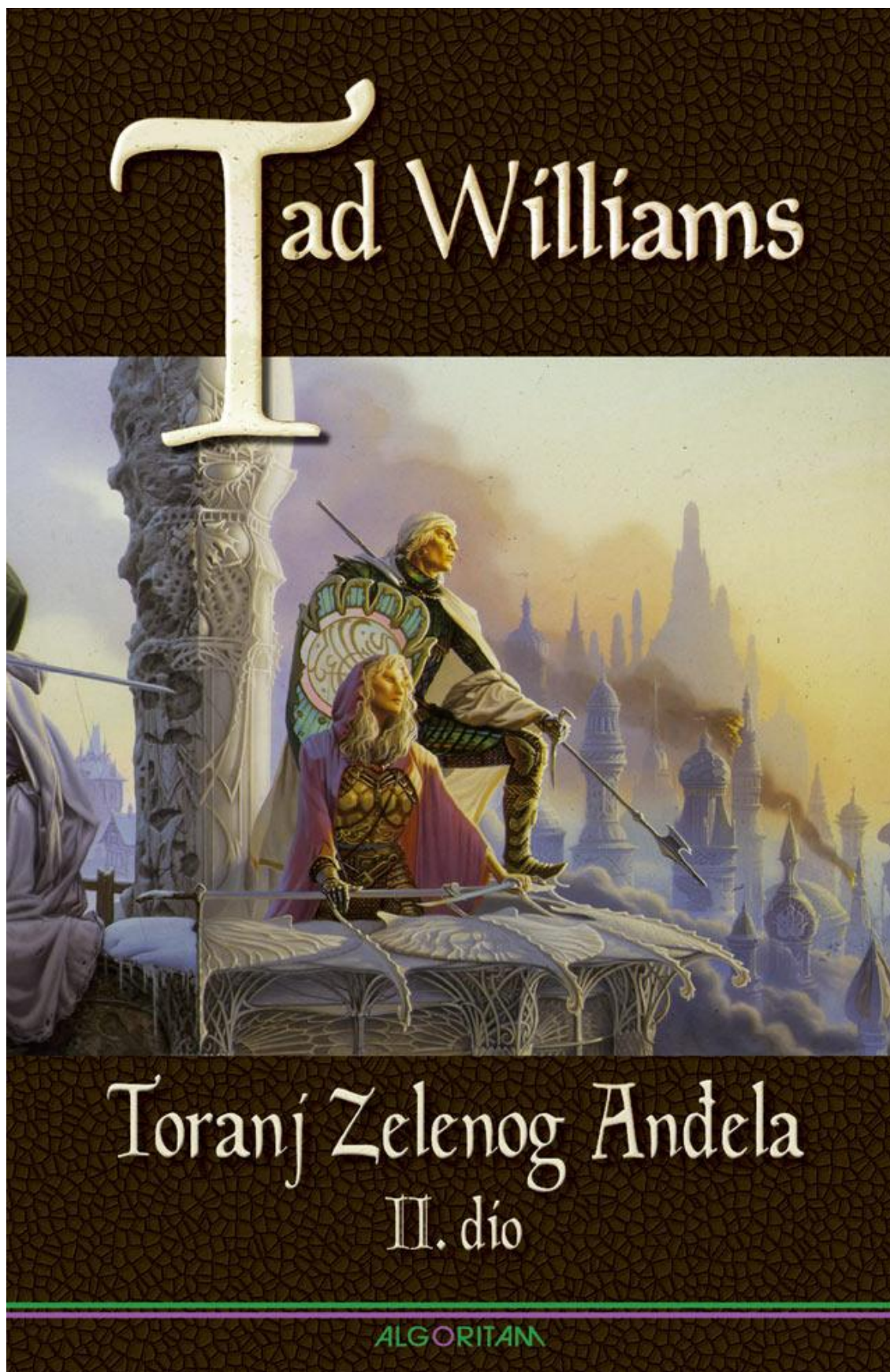

Ova knjiga posvećena je mojoj majci, Barbari Jean Evans, koja me naučila dubokoj privrženosti Žabljem dvoru, Stoju-tarskoj šumi, Shireu, Okrugu i mnogim drugim skrivenim mjestima i zemljama izvan područja koja poznamo. Također je u meni stvorila životnu želju za vlastitim otkrićima i potrebi da ih podijelim s drugima. Ovu knjigu želio bih podijeliti s njom.

Autorova napomena

"Prihvatih se posla, iz ljubavi prema svijetu iza ugodu plemenitim srcima: onima koji su mi dragi i svijetu kome poklanjam srce svoje. Ne mislim na običan svijet, onih koji (kako čuh) ne mogu podnijeti bol i čežnju, već se moraju kupati u savršenoj sreći. (Dao im Bog da ih samo sreća čeka!) Njihov svijet i način života moja priča ne dotiče: njen život, i moj, od toga su odvojeni. Meni je na umu jedan posve drugi svijet, što istovremeno donosi u srce gorku voljkost i slatku tugu, ushićenje srca i bol čežnje, dragi život i tužnu smrt, dragu smrt i tužan život. U ovom svijetu neka mi bude dopušteno izgraditi i svoj, da bude zajedno s njim proklet ili spašen."

GOTTFRIED VON STRASSBURG

(autor "Tristana i Izolde")

Ovo djelo ne bi bilo moguće bez pomoći mnogih ljudi. Svoje zahvale upućujem: Evi Cumming, Nancy Deming-Williams, Arthuru Rossu Evansu, Peteru Stampfelu i Michealu Whelanu, koji su svi pročitali strašno dug rukopis, a zatim pružili podršku, korisne savjete i mudre primjedbe; Andrewu Harrisu, za logističku potporu iznad svakog zahtjeva prijateljstva, i osobito mojim urednicama, Betsy Wollheim i Sheili Gilbert, koje su dugo i teško radile da mi pomognu napisati najbolju knjigu koju sam mogao napisati. Oni su svi velike duše.

Autorovo upozorenje

Lutalice po zemlji Osten Arda upozoravaju se da ne poklanjaju slijepo povjerenje starim pravilima i oblicima, da promotre sve obrede vrlo pozorno, jer oni često prikrivaju bivanje prividom.

Narod Quanauci iz snijegom pokrivenih Trollfella ima izreku: "Onaj tko je siguran da zna ishod stvari dok one tek počinju ili je neobično mudar ili neobično glup; koje god bilo istina, sigurno je to nesretan čovjek, jer je zabio nož u srce čuđenja."

Otvorenije, novi posjetitelji ove zemlje trebali bi se pripaziti: neka ne trče pred rudo.

Quanauci imaju još jednu izreku: *"Dobro došao, strance. Putovi su danas prevrtljivi."*

Predgovor

Eonima je Visotvrđa pripadala besmrtnim Sithama, ali oni su utekli iz velebnog dvorca prije napada Ljudskog roda. Ljudi su dugo vladali tom najvećom od tvrđava, i ostatkom Osten Arda također. Svijetli Ivan, Veliki kralj svih naroda ljudi, njezin je najnoviji gospodar; nakon rano doživljenih trijumfa i slave, predsjedao je desetljećima mira sa svog kosturskog stolca, Prijestolja od zmajakosti.

Simon, nespretni četrnaestogodišnjak, jedan je od perača posuđa Visotvrđe. Njegovi roditelji su mrtvi, njegova jedina prava obitelj su sluškinje i njihova stroga nadzornica, Rahela Zmajevna. Kad Simon može pobjeći od svog posla u kuhinji, iskrada se u prenatrpane odaje doktora Morgenesa, dvorskog ekscentričnog učenjaka. Kad starac pozove Simona da bude njegov šegrt, mladić je presretan - sve dok ne otkrije da Morgenes više voli podučavati čitanje i pisanje nego čaroliju.

Ubrzo prastari kralj Ivan umire te se Elija, stariji od njegova dva sina, priprema zauzeti prijestolje. Jošua, Elijin mrzovoljni brat, prozvan Jed-noruki zbog rane koja ga je nagrdila, oštro se prepire s budućim kraljem oko Pryratesa, ozloglašnog svećenika koji je jedan od Elijinih najbližih savjetnika. Bratska razmirica prijetila je oblak nad dvorcem i zemljom.

Elijina vladavina počinje dobro, ali dolazi suša dok kuga pogađa nekoliko naroda Osten Arda. Uskoro odmetnici krstare cestama, a ljudi nestaju iz osamljenih sela. Red stvari se ruši, kraljevi podanici gube vjeru u njegovu vlast, ali čini se da ništa ne uzrujava vladara ni njegove prijatelje. Dok se žamor nezadovoljstva pomalo diže cijelim kraljevstvom, Elijin brat Jošua nestaje - kako bi zametnuo ustanak, vele neki.

Elijino bezakonje uznemiruje mnoge, uključujući vojvodu Isgrimnura od Rimmersgarda i grofa Eolaira, izaslanika iz zapadne zemlje Hernvstir. Čak i kći kralja Elije, Miramele, osjeća nelagodu, posebice u vezi s crvenim svećenikom Prvratesom, vjernim savjetnikom njezina oca.

U međuvremenu Simon zapada u neprilike kao Morgenesov pomoćnik. Njih dvojica postaju veliki prijatelji unatoč Simonovoj sanjarskoj prirodi i doktorovu odbijanju da ga poduča čemu što nalikuje na magiju. Tijekom jednog od svojih tumanjanja tajnovitim prolazima labirinta Visotvrđe, Simon otkriva tajni prolaz i ondje ga umalo uhvati Prvrates. Izmaknuvši svećeniku, ulazi u skrivenu podzemnu odaju i pronalazi Jošuu, kojega drže u zarobljeništvu kako bi ga

iskoristili za nekakav strašan obred što ga planira Prvrates. Simon odlazi po doktora Morgenesa i njih dvojica oslobađaju Jošuu i dovode ga u doktorove odaje, odakle ga šalju na slobodu kroz tunel koji vodi ispod drevnog dvorca. I dok Morgenes tajanstvenim prijateljima šalje ptice pismošne s vijestima o onom što se dogodilo, Prvrates i kraljeva garda dolaze uhititi doktora i Simona. Morgenes pogiba u borbi s Prvratesom, ali njegova žrtva omogućava Simonu da pobjegne kroz tunel.

Polumahnit, Simon se probija crnim hodnicima pod dvorcem, koji sadrže ruševine stare palače Sitha. Izlazi na površinu na grobištu s druge strane gradskih bedema, a tada ga privuče svjetlost krijesa. Svjedokom je čudnovata prizora: Prvrates i kralj Elija sudjeluju u obredu s bljedolikim bićima u crnim haljama. Blijedi stvorovi daju Eliji neobičan sivi mač uznemirujuće moći, zvan Tuga. Simon bježi.

Život u divljini na rubu velebne šume Aldheorte je bijedan, i tjednima poslije Simon je gotovo mrtav od gladi i iscrpljenosti, ali još daleko od svojih cilja, Jošua sjeverne tvrđave Naglimund. Približivši se nekoj šumskoj kolibi ne bi li isprobao koru kruha, pronalazi neobično biće uhvaćeno u stupicu - jednog od Sitha, rase koja se smatrala mitskom ili barem davno iščezlom. Šumar se vraća, ali prije nego što uspije ubiti nemoćnog Sithu, Simon obara šumara udarcem. Sitha, jednom oslobođen, zastaje tek da odapne bijelu strijelu na Simona, a potom nestaje. Novi glas kazuje Simonu da uzme bijelu strijelu, da je ona Sithin dar.

Patuljasti je pridošlica trol zvan Binabik, koji jaše na golemoj sivoj vučici. On ispriča Simonu kako je bio samo u prolazu, ali da će ga sada otpratiti u Naglimund. Simon i Binabik dožive mnoge pustolovine i čudnovate zgode na putu prema Naglimundu; shvaćaju da im prijete nešto više od kralja i njegova savjetnika, lišenih svojeg zarobljenika. Kad ih počnu proganjati nezemaljski bijeli psi koji nose žig Olujnog vrha, zloglasne planine na dalekom sjeveru, primorani su potražiti zaklon Gelojine šumske kuće, dovodeći sa sobom dvije putnice koje su spasili od pasa. Geloj, jezičava šumska žena na glasu kao vještica, i sama vidi da su se drevni Norni, opaki rođaci Sitha, nekako upleli u sudbinu kraljevstva Svijetlog Ivana.

Progonitelji ljudske i ine prirode prijete im na putu za Naglimund. Nakon što je Binabik nastrijeljen, Simon i jedna od spašenih putnica, mlada sluškinja, moraju se nastaviti probijati kroz šumu. Napada ih kosmati div, a spašava Jošua i lovačka družina.

Princ ih dovodi u Naglimund, gdje se Binabikove rane zaliječe i gdje se potvrđuje da je Simon upao u stravičan vrtlog događaja. Elija uskoro dolazi i počinje opsadu Jošua i dvorca. Simonova suputnica, mlada sluškinja, zapravo je princeza Miriamele koja putuje prerađena, bježeći pred svojim ocem, za kojega se boji da je poludio pod Prvratesovim utjecajem. Odsavud sa sjevera preplašen se narod sjatio u Naglimund i k Jošui, njihovoj posljednjoj zaštiti od poludjelog kralja.

Dok princ i ostali raspravljaju o skorašnjoj bitki, čudnovat stari Rimeržanin zvan Jarnauga pojavljuje se u dvorani za vijećanje. On je pripadnik Saveza Pergamene, kruga učenjaka i upućenih čiji su članovi bili Morgenes i Binabikov učitelj, a on donosi još mračnih vijesti. Njihov neprijatelj, kaže on, nije samo Elija; kralj prima pomoć od Inelukija Kralja Oluje, koji je nekoć bio princ Sitha - ali je mrtav već pet stoljeća i čiji bestjelesni duh sada vlada Nornima s planine Olujni vrh, blijedim rođacima protjeranih Sitha.

Strahotna čarolija sivog mača Tuge prouzrokovala je i Inelukijevu smrt i ljudski napad na Sitha. Savez Pergamene vjeruje da su Tugu darovali Elija kao prvi korak nekog nedokučivog osvetničkog plana, plana koji će zemlju dovesti pod jaram neumrlog Kralja Oluje. Jedina nada potječe iz proročanske pjesme koja navodi na pomisao da bi 'tri mača' mogla preokrenuti Inelukijevu moćnu čaroliju.

Jedan od mačeva Kralja Oluje - Tuga, već je u rukama njihova neprijatelja, kralja Elije. Drugi je rimmersgardska oštrica Minneyar, koja se također negda nalazila u Visotvrđi, ali za koju se više ne zna gdje je. Treći je Trn, crni mač najslavnijeg viteza kralja Ivana, sir Camarisa. Jarnauga i ostali smatraju da su mu ušli u trag negdje na zalježenom sjeveru. Gajeći slabu nadu, Jošua šalje Binabika, Simona i nekoliko vojnika u potragu za Trnom, u času kad se Naglimund priprema za opsadu.

I drugi su pod utjecajem rastuće krize. Princeza Miriamele, frustrirana pokušajima svojeg strica Jošue daje zaštitu, prerađena bježi iz Naglimunda u društvu tajanstvenog redovnika Cadracha. Nada se da će se uspjeti probiti do južnog Nabbana i zamoliti svoje rođake da pomognu Jošui. Stari vojvoda Isgrimur na Jošuin nagovor zakrabulji svoje prepoznatljivo lice i kreće za njom da je spasi. Tiamak, wranski učenjak koji živi u močvari, prima čudnu poruku od svog starog mentora Morgenesa o teškim vremenima koja dolaze i daje naslutiti da će Tiamak u njima imati svoju ulogu. Maegwin, kći kralja Hernvstira, bespomoćno gleda kako izdaje Velikog kralja Elije uvlači njezinu obitelj i zemlju u vrtlog rata.

Simon, Binabik i njihovi suputnici upadaju u zasjedu Ingena Jeggera, lovca Olujnog vrha, i njegovih slugu. Spašava ih tek ponovna pojava Sitha Jirikija, kojega je Simon izbavio iz šumarove zamke. Doznajući za njihovu potragu, Jiriki odlučuje otpratiti ih do planine Urmsheim, legendarnog prebivališta jednog od velikih zmajeva, u potrazi za Trnom.

Simon i ostali stižu na planinu, a kralj Elija dovodi svoju vojsku pred Jošuin dvorac u Naglimundu, i premda su prvi napadi odbijeni, branitelji trpe velike gubitke. I baš kad se čini da se Elijina sila povlači i odustaje od opsade te da

stanovnici tvrđave mogu slaviti, neobična oluja pojavljuje se na sjevernom obzoru i obruši se na Naglimund. Oluja je oblak pod kojim putuje Inelukijeva stravična vojska Norna i divova, pa kad Crvena Ruka, glavni sluga Kralja Oluje, razbije vrata Naglimunda, počinje strašan pokolj. Jošua i nekolicina ostalih uspijevaju pobjeći iz ruševina dvorca. Prije nego što je zamaknuo u veliku šumu, princ Jošua proklinje Eliju zbog njegove nepromišljene pogodbe s Kraljem Oluje i zaklinje se da će povratiti krunu njihova oca.

Simon i njegovi suputnici uspinju se na Urmsheim, prošavši kroz velike opasnosti kako bi otkrili Udunovo drvo, divovski zaleđeni vodopad. U špilji nalik na grobnicu pronalaze Trn. Htjeli su ga uzeti i pobjeći, no ponovno se pojavljuje Ingen Jegger i napada ih sa svojim vojnicima. •*6itka budi Igjarjuka, bijelog zmaja, koji je godinama drijemao ispod leda. Mnogo je mrtvih na objema stranama. Jedino Simon ostaje na nogama, našavši se u zamci na rubu provalije; dok se ledeni crv nadnosi nad njega, on podiže Trn i zamahuje njime. Zapljuskuje ga zmajeva kipuća krv dok on gubi svijest.

Simon se budi u pećini na trolskoj planini Yiqanuc. Njeguju ga Jiriki i erkvnlanski vojnik Haestan. Trn su izabavili s Urmsheima, ali Binabika, osuđenog na smrt, s Rimeržaninom Sludigom u zarobljeništvu drži njegov vlastiti narod. Simon ima ožiljke od zmajevе krvi, a širok pramen njegove kose je pobijelio. Jiriki ga naziva 'Snježnoprameni' i govori Simonu da je, za dobro ili zlo, nepovratno označen.

Kratak sadržaj Kamena oprostaja

Simon, Sitha Jiriki i vojnik Haestan počasnici su gosti u gradu na vrhu planine majušnih qanučkih trolova. Ali Rimeržanin Sludig - čiji je narod odvajkada neprijatelj trolova - i Simonov trolski prijatelj Binabik nisu tako dobro prošli: Binabikov narod drži ih obojicu u zatočeništvu, osuđene na smrt. Audijencija kod Pastira i Lovkinje, vladara Qanuca, otkriva da Binabika ne okrivljuju samo za napuštanje svojeg plemena, nego i zato što nije ispunio obećanje da će se vjenčati sa Sisqi, najmlađom kćeri vladajuće obitelji. Simon preklinje Jirikija da posreduje, ali Sitha ima obveze prema vlastitoj obitelji i odbija upletati se u trolsko poimanje pravde. Netom prije pogubljenja, Jiriki odlazi svojem domu.

Iako je Sisqi ogorčena zbog Binabikove navodne prevrtljivosti, ne može podnijeti da ga ubiju. Sa Simonom i Haestanom organizira izbjavljenje dvojice zatočenika, ali dok traže svitak u špilji Binabikova učitelja u kojemu se spominje Kamen oprostaja - za koji je Simon doznao u viziji - ponovno ih zarobe gnjevni qanučki vode. No oporuka Binabikova učitelja potvrđuje trolovu priču o njegovoj odsutnosti, a njezina upozorenja napokon uvjeravaju Pastira i Lovkinju da svim zemljama doista prijeti opasnost koju nisu razumjeli. Nakon rasprave, zatočenici su pomilovani, a Simon i njegovi suputnici dobivaju dopuštenje da ostave Yiqanuc i odnesu mračni mač Trn izgnanom princu Jošui. Sisqi i ostali trolovi dopratit će ih do podnožja planine.

U međuvremenu, Jošua i mala skupina sljedbenika pobjegli su iz Naglimunda te lutaju šumom Aldheorte, progonjeni Nornima Kralja Oluje. Moraju se obraniti ne samo od strijela i kopalja nego i od crne magije, ali napokon ih susreću Geloj, šumska žena, i Lelet, nijema djevojčica koju je Simon spasio pred strašnim psima Olujnog vrha. Čudnovat par vodi Jošuinu družinu šumom do mjesta koje je nekoć pripadalo Sithama, kuda ih se Norni ne usuđuju slijediti zbog straha od kršenja drevne Pogodbe između razdvojenih rodova vilenjaka. Geloj im tada govori da moraju otputovati na drugo mjesto, Sithama još svetije, onaj isti Kamen oprostaja kamo je uputila Simona u viziji koju mu je poslala. Miriamele, kći Velikog kralja Elije i Jošuina nećakinja, putuje na jug u nadi da će pronaći Jošuine saveznike među svojom rodbinom na dvorima Nabbana; prati je raskalašeni redovnik Cadrach. Zarobljava ih grof Stredwe od Perdraina, lukav i podmitljiv čovjek, koji kazuje Miriamele da će je predati neimenovanoj osobi kojoj je ostao dužan veliku uslugu. Na Miriamelinu radost, ispostavi se daje ta tajanstvena osoba prijatelj, svećenik Dinivan, tajnik lektora Ranessina, poglavara Majke Crkve. Di-nivan je tajni član Saveza Pergamene i nada se da će Miriamele uvjeriti lektora da potkaže Eliju i njegova savjetnika, otpadničkog svećenika Pryratesa. Majka Crkva je pod opsadom, ne samo Elije, koji zahtijeva da se crkva ne upleće u njegovu vlast, nego i Ognjenih plesača, vjerskih fanatika koji tvrde da im se Kralj Oluje ukazuje u snovima. Ranessin sasluša Miriamelinu priču i vrlo je uznemiren.

Simona i njegovu družinu napadnu snježni divovi pri silasku s visoke planine, a vojnik Haestan i mnogi trolovi izgube živote. Dok razmišlja o nepravdi života i smrti, Simon nehotice probudi sithsko zrcalo koje mu je Jiriki dao kao talisman prizivanja, te otputuje Cestom snova, na kojoj najprije susretne sithskog matrijarha/ImerasM, a potom i strašnu nornsku kraljicu Utuk'ku. Amerasu pokušava shvatiti spletke Utuk'ku i Kralja Oluje te putuje Cestom snova u potrazi za mudrošću i saveznicima.

Jošua i ostatak njegove družine napokon izlaze iz šume na travnjake Visokog Thrithinga, gdje ih zarobi nomadski klan vođen poglavarom Marke Fikolmijem, ocem Jošuine ljubavnice Vorzheve. Fikolmij je gnjevan zbog gubitka kćeri, a nakon što divljački pretuče princa, organizira dvoboj u kojem bi Jošua trebao izgubiti život; Fikolmijev plan propada i Jošua preživi. Fikolmij je sada prisiljen isplatiti okladu dajući prinčevoj družini konje. Jošua, pogođen stidom koji Vorzheva osjeća pred svojim narodom, oženi se njome pred Fikolmijem i okupljenim klanom. Kad Vorzhevin otac zlrada objavi da vojnici kralja Elije dolaze preko travnjaka da ih zarobe, princ i njegovi sljedbenici odjašu na istok prema Kamenu oprostaja.

U dalekom Hernvstiru, Maegwin je posljednja od svojeg roda. Njezin otac kralj i njezin brat pali su boreći se protiv Elijina sljedbenika Skalijsa, a ona i njezin narod pronašli su utočište u špiljama gorja Grianspog. Maegwin muče neobični snovi te je privlače stari rudnici i špilje ispod Grianspoga. Grof Eolair, najvjerniji vazal njezina oca, odlazi u potragu za njom. Našavši je, zajedno uđu u veleban podzemni grad zvan Mezutu'a.

Maegwin je uvjerena da tu žive Sithe te da će, kao nekad u davnini, priteći u pomoć Hernvstircima, ali jedini stanovnici koje otkriju u ruševnom gradu su podzemljaši - neobčina, plašljiva skupina rudara u dalekom rodu s besmrtnicima. Podzemljaši, koji su izvršni kovači i klesari, otkrivaju da je mač Minnejar za kojim traga Jošuin narod zapravo oštrica znana pod imenom Svjetloklin, zakopana sa Svjetlim Ivanom, Jošuinim i Elijinim ocem. Te vijesti malo znače Maegwin, koju pogađa spoznaja da njezini snovi nisu donijeli pravu pomoć njezinu narodu. Jednako je tako uznemiruje ono što ona smatra svojom budalastom ljubavlju prema Eolairu te izmisli zadatak za njega - neka vijest o Minnevaru i zemljovide podzemljaških iskopina, koji uključuju tunele ispod Elijina dvorca Visotvrde, odnese Jošui i njegovoj družini preživjelih. Eolair je zbunjen i razgnjevljen, ali svejedno odlazi.

Simon, Binabik i Sludig ostavljaju Sisqi i ostale trolove u podnožju planine i nastavljaju preko ledenih prostranstava Bijele pustoši. Točno na sjevernom rubu velebane šume pronalaze drevni samostan, naseljen djecom i njihovom skrbnicom, starijom djevojkom zvanom Škodi. Tu prenoće, sretni što su se sklonili od hladnoće, ali pokaže se da je Škodi više nego što se čini: u tami vradžbinama ulovi svu trojicu u stupicu te počinje obred u kojem kani prizvati Kralja Oluje i pokazati mu da je otela mač Trn. Jedan od nemrtvih, Crvena Ruka, pokaže se zahvaljujući Skodinoj čaroliji, ali jedno od djece omete obred i privuče čudovišan roj kopača. Škodi i djeca poginu, a Simon i ostali pobjegnu ponajviše zahvaljujući Binabikovoju neustrašivoj vučici Qantaqi. Simon je gotovo izbezumljen od misaonog dodira Crvene Ruke te se, bježeći, zabije u drvo i izgubi svijest. Propadne u neku guduru, te ga Binabik i Sludig uzaludno traže. Puni kajanja, uzmu mač Trn i nastave prema Kamenu oprostaja bez njega.

Uz Miriamele i Cadracha, još je nekoliko ljudi stiglo u lektorovu palaču u Nabbanu. Jedan od njih Jošuin je saveznik, vojvoda Isgrimnur, koji traga za Miriamele. Drugi je Prvrates, koji donosi lektoru Ranessi-nu kraljev ultimatum. Lektor javno prekori i Prvratesa i Eliju; kraljev poslanik odlazi s gozbe, prijeteci osvetom.

Te noći Prvrates mijenja oblik s pomoću čarolije koju su mu dali sluga Kralja Oluje te postaje sjenovit stvor. Usmrti Dinivana, a onda brutalno ubije lektora. Potom podmetne požar u dvoranama kako bi prebacio sumnju na Ognjene plesače. Cadrach, koji se veoma boji Prvratesa i koji je proveo noć nagovarajući Miriamele da pobjegne s njim iz lektorove palače, udarcem je onesvijesti i odvuče iz palače. Isgrimnur pronalazi Dinivana na samrti, koji mu da znak Saveza Pergamene za Wranjanina Tiamaka i uputi ga da ode u krčmu zvanu Filipina zdjela u Kvvanitupulu, gradu na rubu močvara južno od Nabbanu.

Tiamak je u međuvremenu primio poruku od Dinivana i na putu je prema Kvvanitupulu, iako mu putovanje umalo završi zbog napada krokodila. Ranjen i u groznici, napokon stiže u Filipinu zdjelu gdje ga nimalo srdačno dočeka nova gazdarica.

Probudivši se, Miriamele shvati da ju je Cadrach prokrijumčario u spremište nekog broda. Dok je redovnik ležao u pijanom snu, brod je otplovio. Ubrzo ih pronađe Gan Itai, Niskia, čiji je posao čuvati brod od prijetećih vodenih stvorenja zvanih kilpe. Iako se Gan Itai svide slijepi putnici, ona ih ipak preda vlasniku broda, Aspitisu Prevesu, mladom nabbanskom plemiću.

Daleko na sjeveru Simon se budi iz sna u kojem je ponovno čuo sithsku ženu Amerasu i u kojem je otkrio da je Kralj Oluje Ineluki njezin sin. Simon je izgubljen i sam u bespućima snijegom prekrivene šume Aldheorte. Pokušava upotrijebiti Jirikijevo zrcalo da pozove u pomoć, ali nitko se ne odaziva na njegovu molbu. Napokon kreće na put nadajući se da ide u pravom smjeru, iako zna da nema previše izgleda živ prijeći stotinjak milja u snijegom zakovanoj šumi. Nekako preživljava hraneći se kukcima i travom, ali samo je pitanje vremena kada će posve poludjeti ili umrijeti od gladi. Spašava ga Jirikijeva sestra Aditu, koja je stigla kao odgovor na poziv zrcala. Ona izvede neku vrstu čarolije putovanja koja kao da pretvara zimu u ljeto, nakon koje se ona i Simon nađu u skrivenoj sithskoj tvrđavi Jao e-Tinukai'i. Mjesto je to čarobne ljepote i bezvremenosti. Simonovu veselju nema kraja jer ih je dočekaao Jiriki, no kad ga odvedu da vidi Likimeyu i Shima'onarija, Jirikijeve i Adituine roditelje, njegovo se veselje pretvori u užas. Vođe Sitha izjavljuju da Simon ondje mora ostati zauvijek jer nijednom smrtniku nikad nije bio dopušten odlazak iz tajanstvene tvrđave Jao e-Tinukai'i.

Jošuu i njegovu družinu progone putem kroz sjeverne stepe. Kad se napokon okrenu kako bi pružili čajnički otpor, otkriju da ti progonitelji nisu Elijini vojnici nego Thrithinžani koji su napustili Fikolmijev klan kako bi iskušali sreću s princem. Pod Gelojinim vodstvom stižu do Sesuad're, Kamena oprostaja, velebna kamenog brijega sred široke doline. Sesuad'ra je mjesto gdje je bila sklopljena Pogodba između Sitha i Norna i gdje su se razdvojila dva roda vilenjaka. Jošuina izmučena družina obraduje se što je napokon, barem nakratko, u sigurnoj luci. Također se nada da će otkriti koje će joj svojstvo triju Velikih mačeva omogućiti da porazi Eliju i Kralja Oluje, kao što je obećano u drevnoj Nissesovoj pjesmi.

U Visotvrđi se Elijino ludilo naizgled pogoršava, a grof Guthwulf, nekoć kraljev miljenik, počinje sumnjati u kraljevu sposobnost vladanja. Kad ga Elija prisili da dotakne sivi mač Tugu, Guthwulfa umalo razori njegova čudnovata unutrašnja moć - nakon toga više nije isti. Rahela Zmajevna, nadzornica sobarica, još je jedna stanovnica Visotvrđe uznemirena onim što se događa. Doznaje da je svećenik Prvrates odgovoran za Simonovu smrt te odlučuje da se nešto mora poduzeti. Kad se Prvrates vrati iz Nabbana, ona ga ubode nožem, no svećenik je postao toliko moćan da gotovo i nije ranjen. Okreće se kako bi zgromio Rahelu čarolijom uništenja, no tada ga Guthwulf pokuša spriječiti. Prvrates oslijepi Guthwulfa. Rahela umakne u strci.

Nakon što su Miriamele i Cadrach ispričali brodovlasniku Aspitisu da je ona kći nižeg plemića, gostoljubivo su prihvaćeni; posebno je Miriamele obasuta velikom pažnjom. Cadrach postaje sve mrzovoljniji; pokuša pobjeći s broda, no Aspitis ga baci u okove. Miriamele, osjećajući se uhvaćenom u zamku, bespomoćnom i samom, dopušta Aspitisu da je zavede.

U međuvremenu, Isgrimnur teškom mukom stiže na jug u Kwanitu-pul. Pronalazi Tiamaka u svratištu, ali ni traga od Miriamele. Njegovo razočaranje ubrzo zamijeni zaprepaštenje kad otkrije da je stari slabo-umnik koji u svratištu radi kao vratar zapravo sir Camaris, najveći vitez za vladavine Svetog Ivana, čovjek koji je nekoć baratao Trnom. Mislilo se da je umro prije četrdeset godina, ali što se doista dogodilo, ostaje tajnom jer je stari vitez nerazuman poput djeteta. Binabik i Sludig, i dalje noseći mač Trn, pobjegnu snježnim divovima izradivši splav i otplutavši preko golema jezera koje je stvorila oluja, a koje je nekoć bilo dolina oko Kamena oproštaja.

U Jao e-Tinukai'iju Simonovo je zatočeništvo više dosadno nego strašno, ali on se uvelike boji za svoje prijatelje u prvim bojnim redovima. Sithska Prva Pramajka Amerasu poziva ga k sebi i Jiriki ga dovodi u njezinu neobčnu kuću. Ona ispita Simonove uspomene tražeći nešto što bi joj pomoglo razotkriti planove Kralja Oluje, a onda ga otpusti. Nakon nekoliko dana Simon je pozvan na sastanak svih Sitha. Amerasu objavljuje da će im reći što je doznala o Inelukiju, ali najprije izgrdi svoj narod zbog oklijevanja da se bori i zbog njihove nezdrave opsjednutosti uspomenu - smrću. Ona iznese jednog od Svjedoka, predmet koji, poput Jirikijeva zrcala, dopušta ulazak na Cestu snova. Amerasu upravo kani pokazati Simonu i okupljenim Sithama što Kralj Oluje i nornska kraljica rade, ali umjesto toga, u Svjedoku se pojavi sama Utuk'ku i proglasi Amerasu ljubiteljicom smrtnika i zabadalom. Tada se pojavi jedan od pripadnika Crvene Ruke i dok se Jiriki i ostali Sithe bore protiv plamene aveti, Ingen Jegger, smrtni lovac nornske kraljice, silom upada u Jao e-Tinukai'i i ubija Amerasu, ušutkavši je prije nego što je mogla podijeliti svoja otkrića. Ingena ubiju, Crvenu Ruku otjeraju, no šteta je već počinjena. I dok Sithi tuguju, Jirikijevi roditelji opozovu svoju presudu i šalju Simona, s Aditu umjesto vodiča, iz Jao e-Tinukai'ija. Odlazeći, on opaža da je vječno ljeto Sitha postalo malo hladnije.

Na rubu šume Aditu ga smješta u čamac i daje mu Amerasin paket koji mora odnijeti Jošui. Simon se uputi preko jezera do Kamena oproštaja, gdje ga susreću njegovi prijatelji. Neko će vrijeme biti na sigurnom od nadolazeće oluje.

Kratak sadržaj

PRVI DIO

Simon i većina njegovih suputnika sklonili su se s princem Jošuum na Sesuad'ri - velebnu brdu poznatom u sithskoj povijesti kao Kamen oproštaja; čekaju i nadaju se nekom predahu ili nadi dok haraju olujni oblaci rata i straha koje su Jošuin brat, kralj Elija, i njegov besmrtni saveznik, Kralj Oluje Ineluki, uskovitali na nebu.

Simon je pomazan za viteza zbog zasluga u službi princa Jošue i zbog pomoći u potrazi za mačem Trnom. Probdjevši noć u starim sithskim ruševinama, imao je viziju Razdvajanja, dana u mračnoj prošlosti kad su Sithi i Norni razbili sve veze između svojih dviju obitelji. Ubrzo nakon što je Simon proglašen vitezom, Hernvstirac Eolair stiže na Sesuad'ru s vijestima odpodzemljaša: mač kralja Ivana, Svjetlokin, zapravo je stariji mač Minnevar, jedna od triju oštrica koje se u drevnoj pjesmi spominju kao jedina moguća pomoć protiv Inelukija i njegove crne magije. Ali Svjetlokin je zakopan u Ivanovu grobu, nedaleko od Visotvrde, Elijina utvrđenog dvorca; gotovo da i nema izgleda da ga se domognu.

Daleko na jugu kći kralja Elije Miriamele postala je ljubavnicom i sve nesklonijom gošćom nabbanskog plemića Aspitisa Prevesa. Kad joj Aspitis otkrije svoju namjeru da se njome oženi, ona se pobuni, ali on je upozori da zna tko je ona i da će mu milom ili silom biti nevjesta koju će upotrijebiti kao političko oruđe. Miriamelin suputnik, redovnik Cadrach, već je zatočen; njezina jedina saveznica je Niskia, Gan Itai.

Na Sesuad'ri princ Jošua odlučio Isorna, sina vojvode Isgrimnura, poslati s Eolairom natrag u Hernvstir, nadajući se da će putem regrutirati Rimeržane koji su se zbog rata raštrkali, pomoći Eolairovu narodu, a zatim se vratiti da podupru Jošuu i ostale. Ali ubrzo nakon njihova odlaska, Jošua, Simon i ostali otkriju da je kralj Elija poslao vojsku pod Vodstvom vojvode Fengbalda ne bi li osvojio Kamen oproštaja. Simon, vještica Geloj i ostali upotrijebe moć starih sithskih ruševina kako bi se zaputili Cestom snova pokušavajući pozvati na Sesuad'ru bilo koga tko bi im mogao pomoći.

U Hernvstiru Maegwin, kraljeva kći, grozničavo traži kako da spasi svoj poraženi narod, koji sada živi u planinskim špiljama. Uspinje se na visok vrh i pada u proročanski san u kojem ne znajući susreće Simona, koji Cestom snova traga za Miriamele. Simonov susret s njegovim sithskim prijateljem Jirikijem Maegwin doživljava kao razgovor između bogova i junaka svoga naroda te ga tumači kao znak s Neba.

U močvarnom gradu Kvanitupulu, Wranjanin Tiamak, vojvoda Isgrim-nur i naizgled senilni slavni junak Camaris u jednom svratištu čekaju Miriamele. Tiamaka napadnu Ognjeni plesači, članovi ljudskog kulta koji obožavaju Kralja Oluje, ali ga spasi Camaris.

Duboko ispod Visotvrde, Elijina moćnog dvorca, Guthwulf, kraljev negdašnji prijatelj i general, luta tamom. Osljepila ga je čarolija alkemičara Pryratesa, a osim društva jedne mačke, sam je i gotovo poludio od tuge i kajanja. I Rahela Zmajevna, bivša nadzornica sobarica, skriva se od kralja i Prvatesa u dubinama dvorca, odlučna da preživi dok se ne vrate bolji dani.

Sesud'ra se priprema za rat. Novoproglašeni vitez Simon vodi skupinu uhoda u Fengbaldov logor. Na povratku, on i njegova družina ugledaju tajanstvenu svjetlost na obali zalatjenog jezera koje okružuje Kamen oproštaja. Simonov prijatelj Binabik odvodi mladića do izvora te svjetlosti - logora čovječuljkove trolske braće, koje je Binabikova voljena Sisqi dovela da se bore za Jošuu. Ponovni susret unosi trenutak radosti u mračno doba.

Na Aspitisovu brodu Gan Itai pomaže Miriamele da razgovara sa zarobljenim Cadrachom, a potom da isplanira bijeg. Gan Itai razljuti Miriamelino otkriće da Aspitis pomaže Ognjenim plesачima koji su progonili Niskije te umjesto da upotrijebi svoju čarobnu pjesmu da demonske kilpe zadrži na udaljenosti, ona namami morska stvorenja da napadnu brod. Tijekom krvoprolića i zbrke, Miriamele teško rani Aspitisa te s Cadrachom pobjegne u maloj barki. Plutajući pustim oceanom, Cadrach joj ispričaje svoj život: kako ga je doktor Morgenes uveo u Savez Pergamene, ali su ga njegova razuzdanost i otkriće strašne drevne knjige Du Svardenvyrd bacili u čaj, zbog čega se odijelio od ostalih nositelja Pergamene. Poslije ga je zatačio Prvates - i sam bivši nositelj Pergamene, prije nego što su ostali otkrili njegovu pravu čud - i mučenjem prisilio da otkrije što je učinio sa zabranjenom knjigom.

Sithe se prvi put nakon mnogo stoljeća okupljaju u dubinama šume Aldheorte, ali hoće li priteći u pomoć princu Jošui i Simonu, ne zna čak ni Jiriki.

Vojvoda Fengbald doveo je svoju vojsku do podnožja Sesud're, gdje su se utaborili na obali zalatjenog jezera oko velebna brda. Jošuina malobrojna vojska priprema posljednju obranu te se nakon jednog dana divlje borbe uspije oduprijeti nadmoćnoj sili. No Simon i njegovi prijatelji brojčano su slabiji te nema mnogo nade da će na kraju izvojevati pobjedu. Fengbald, u pokušaju da na prijevaru osvoji Sesud'ru, sam upada u stupicu te se utapa u crnoj vodi u razlomljenom ledu jezera.

Na zapadu, Maegwin i ostali Hernvstirci, potaknuti pogrešno protumačenim viđenjem što ga je iskusiła tijekom bdijenja, izlaze iz planinskih špilja kako bi se suočili s onima koji su ih otjerali iz njihovih domova, vojskom Skalija od Rimmersgarda, saveznika kralja Elije. Isprva se čini da su samo ubrzali svoju propast, ali iznenadna pojava Sitha koji su došli vratiti stari dug Hernvstiru, natjera Skalija i njegove ljude u bijeg. Maegwin, uvjerena da je vidjela same bogove koji su se spustili na zemlju da spase njezin narod, zapada u ludilo. Eolair se vratio u Hernvstir, no zemlju su okupirali Sithe. Tu je i Maegwin, koja misli da je poginula u bitki - te je prema tome i Eolair mrtav, njezin suputnik na onom svijetu.

Na jugu, Miriamele i Cadrach napokon stižu u Kvanitupul gdje susreću Isgrimnura i Tiamaka, ali i - što je još nevjerojatnije - uskrslu Camarisa. Netom što su izmijenili užurbane novosti, doznaju da je Aspitis, željan osvete, otkrio gdje se nalaze. Bježe iz grada pred Miriamelinim prezrenim ljubavnikom i njegovim vojnicima koji su im za petama, u malenom čamcu prema Wranu, golemoj i opasnoj močvari koja je Tiamakov dom.

Stvari su se promijenile u Wranu. Otkriće da su stanovnici Tiamakova sela nestali poprati i nestanak samog Tiamaka. Nemoćni bez vodiča, Miriamele i njezini suputnici grozničavo traže izlaz. Pronalaze još jednog Wranjanina kako smućen pluta u Tiamakovu čamcu, i od njega doznaju da su Tiamaka oteli neljudski ghanti te ga drže kao zatočenika - ako je još živ - u svojem golemom blatnom gnijezdu.

Cadrach se užasne gnijezda, ali Miriamele, Isgrimnur i Camaris uđu u nj u potrazi za Tiamakom te otkriju da ga ghanti koriste kao okosnicu neobičnog obreda. Spašavaju malog Wranjanina i izvode ga na svjetlost dana.

Na Sesud'ri Simon i ostali pokapaju mrtve, među kojima je i Jošuin najpouzdaniji prijatelj, sir Deornoth. Cijena Fengbaldova poraza doista je visoka, a njihovi moćniji neprijatelji, Elija i Kralj Oluje, još su u punoj snazi. Simonov romantični susret s mjesnom djevojkom na pomalo prigušenoj pobjedničkoj proslavi prekida Aditu, Jirikijeva sestra, koja je došla kao glasnica. Sithe kane sudjelovati u ratovima smrtnika - prvi put u pet stoljeća.

U Visotvrđi, veliki je kralj zabrinut. Njegove je vojnike porazila Jošuina vojska seljaka, a sada su se i sami besmrtnici uključili u okršaj. Prvates ga pokušava razuvjeriti, ali jasno je da on i Elija imaju različite planove. Ispod dvorca, Rahela Zmajevna doživljava strašan susret s kraljevim mahnitim peharnikom Hengfiskom, a Guthwulfa sve više i više privlači čarobna moć kraljeva mača Tuge i njegova čežnja za bratskim mačevima.

Pod ledenom planinom Olujni vrh nornska kraljica Utuk'ku također je uznemirena događajima te šalje skupinu ubojica na jug.

Miriamele i ostali izašli su iz Wrana. Odnosi u družini su napeti - Tiamak je uvjeren da mu Cadrach pokušava ukrasti dragocjeni svitak, a Isgrimnurove i Cadrachove prepirke također stvaraju sve jače nepovjerenje. Nakon što ih Aspit is Preves uhvati na rubu močvare, a porazi ga neskloni Camaris, Cadrach ukrade konja i nestane. Miriamele i ostali nastavljaju prema Sesuad'ri i Jošui. Stigavši na Sesuad'ru, bude nadu važnim vijestima o Nabbanu i Ognjenim plesačima.

Simona se poprilično dojmio Miriamelin povratak, a i ona se iznenadi vidjevši daje perač posuđa kojeg se sjećala gotovo odrastao muškarac. Njihovo je prijateljstvo prožeto međusobnom privlačnošću koja ni jednom ni drugom nije ugodna. Kad ona odbije da joj daruje Bijelu strijelu, on zatraži da postane njezin vitez zaštitnik. Zadovoljna ali uznemirena, Miriamele pristaje.

Princ Jošua oplakuje Deornotha i ostale izgubljene živote i pokušava odlučiti što i kako dalje. Sesuad'ra postaje utočište svih izbjeglica, a tijekom strašne zime Kralja Oluje njihove su se zalihe gotovo iscrpile. Mišljenja prinčevih prijatelja podijeljena su: nastaviti rat s Elijom u Erkvnlendu ili otići na jug u Nabban u nadi da će svrgnuti ranjivijeg saveznika velikog kralja, Benigarisa, i upotrijebiti nabbansku vojsku da se izjednače s kraljevom silom. Jošua se odlučuje za ovo drugo, unatoč oštrom protivljenju Miriamele, koja odbija objasniti svoje razloge, i Simona, koji želi priliku da izbavi mač Svjetlokin iz groba kralja Ivana blizu Visotvrde.

Tiamak i otac Strangyeard postaju nositelji Pergamene te s Binabikom i Geloj nastoje protumačiti Tiamakov svitak. Čini se da se u njemu govori o Camarisu, kojem je pamet još pomućena, a kad shvate da je dar koji je Amerasu od Sitha po Simonu poslala Jošui zapravo Camarisov stari ratni rog, odluče mu pokušati vratiti razum. Nakon što mu rog i mač Trn metnu u ruke - a Jošua ga preklinje da ne dopusti da Deornothova smrt bude uzaludna - Camaris se ponovno budi, pun tajne tuge, ali voljan učiniti sve što može da zaustavi prodornu plimu tame. Jošuina družina priprema se za put prema jugu.

U Hernvstiru, Eolair vodi Jirikija u planinsku utvrdu gdje su on i Maegwin susreli stidljive podzemljaše, ali stanovnici špilje su pobjegli, ostavivši tek čarobnog Svjedoka, čarobni predmet zvan Khotina, za sobom. Jiriki je pokušao upotrijebiti u svoju korist, ali nju obuzme neka jača sila i bila bi ga ubila da ga nije spasilo Eolair. Jiriki i njegova majka Likimeya izjavljuju da će povesti Sitha na Jošuinu staru utvrdu Naglimund koja je sada u rukama Norna. Eolair i neki Hernvstirci ponude da će poći s njima. Maegwin zahtijeva da im se pridruži, a Eolair, unatoč zabrinutosti zbog njezine stalne sludenosti, nema drugog izbora nego joj to dopustiti.

Jošua i družina se utabore, nesvjesni da ih vrebaju Utuk'kini nornski ubojice. Geloj i Aditu razgovaraju o Camarisovoj tajni, dijeleći strahove da ona možda ima veze s trenutnim sukobom. Simon pretražuje logor u potrazi za Miriamele i zatekne je baš u trenutku kad pokušava pobjeći iz logora i otići svojim putem. Ona ga preklinje daje pusti. Rastrgan između dužnosti prema Jošui i straha za Miriamelinu sigurnost, on napokon odluči da joj se pridruži - on je, naposljetku, njezin zaštitnik. Zajedno odjašu, ostavljajući za sobom tek Binabiku užurbano sročenu poruku. Dok odlaze, iza sebe ugledaju vatru i dim. Logor je napadnut.

KRAJ PRVOG DIJELA

DIO PRVI

Okretanje kotača

Suze i dim

Tiamaka je tištala prazna bezdrvnost Visokih Thrithinga. I Kwanitupul je bio neobičan, ali on je to mjesto posjećivao od djetinjstva, a njegova ruševna zdanja i sveprisutni kanali barem su ga malo podsjećali na njegov močvarni dom. Čak je i Perduin, gdje je proveo osamljeno progonstvo, bio toliko ispunjen stiješnjenim zidovima i uskim ulicama, toliko ispresijecan sjenovitim skrovištima i zaogrnut slanim mirisom mora, da je Tiamak mogao živjeti sa svojom nostalgijom. Ali tu na travnjacima osjećao se strašno izloženo i posve izgubljeno. To nije bio baš ugodan osjećaj.

Oni Koji Gledaju I Oblikuju doista su mi stvorili neobičan život, često je razmišljao. Najneobičniji, možda, od svih koje su stvorili za moj narod otkad se Nuobdig vjenčao sa Sestrom vatre.

Katkad je pronalazio utjehu u tim mislima. Obilježnost tako neobičnim događajima bila je, naposljetku, neka vrsta naplate za godine nerazumijevanja koje su mu iskazali njegov narod i stanovnici kopna na Perduinu. Naravno da je bio neshvaćen - bio je poseban: koji je drugi Wranjanin mogao govoriti i čitati na kopnenim jezicima kao on? Ali odnedavno, ponovno je bio okružen strancima i nije znao što je zadesilo njegov narod, i to ga je ispunjavalo

osamljenošću. U takvim trenucima, uznemiren prazninom tog stranog sjevernog okoliša, odšetao bi do rijeke koja je tekla sredinom logora kako bi sjeo i osluškivao umirujuće, poznate zvukove vodenog svijeta.

Upravo je to i radio, brčkajući smeđe noge u Stefflodu, unatoč studenoj vodi i vjetru. Na povratku u logor neka spodoba sijevne pokraj njega. Bio je to netko u trku, svijetle kose koja se vijorila, ali tko god to bio, činilo se da se kretao brzo poput vilin-konjica, kudikamo brže nego što bi čovjek mogao putovati. Samo što se zabuljio za prilikom u trku, kadli još jedna tamna sjena prohuji pokraj njega. Bila je to ptica, krupna, koja je letjela nisko iznad tla kao da joj je prva spodoba bila plijen.

Dok su obje spodobе nestajale uz brijeg prema srcu prirčeva tabora, Tiamak je stajao skamenjen. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da shvati tko je prva spodoba.

Sithska žena! pomisli on. A progoni je sokol ili sova?

To nije imalo smisla, ali ni ona - Aditu joj je bilo ime - Tiamaku nije bila sasvim jasna. Nikad prije nije vidio ništa slično njoj i, zapravo, malo ga je plašila. Ali što ju je moglo proganjati? Prema izrazu njezina lica, bježala je od nečeg grozomornog.

Ili prema nečem grozomornom, pomisli, i osjeti kako mu se želudac grči. Trčala je prema logoru.

Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, pomoli se Tiamak nastavljajući dalje, zaštititi me - zaštititi sve nas od zla. Srce mu je sada ubrzano tuklo, brže od njegovih trčućih koraka. Ovo je zloguka godina!

Stigavši na najbliži rub golema polja šatora, na trenutak je povratio sigurnost. Vladao je muk i gorjelo je tek nekoliko logorskih vatri. Ali bilo je previše tiho, zaključio je trenutak poslije. Nije bilo kasno, ali do ponoći je još bilo daleko.

Ljudi su trebali biti vani ili se barem trebao čuti nekakav zvuk onih koji još nisu spavali. Što se događalo?

Prošlo je podosta vremena otkad je posljednji put ugledao pticu koja se obrušavala - sada je bio uvjeren da je to bila sova - te je teturao prema mjestu gdje ju je posljednji put vidio, sada već teško dišući. Njegova ranjena noga nije navikla na trčanje i pekla ga je, brideći. Trudio se što je najbolje mogao da ne obraća pažnju na bol.

Tiho, tiho - ovdje je bilo kao na mirnom jezercu. Šatori su stajali, tamni i beživotni poput kamenja koje stanovnici kopna polažu na polja gdje pokapaju mrtve.

Ali ondje! Tiamak ponovno osjeti da mu se želudac prevrće. Vidio je pokret! Jedan od šatora nedaleko odatle zatresao se kao na vjetru, a neka svjetlost u njemu bacala je čudne pokretne sjene po šatorskim stijenama. Osjetio je škakljanje u nosnicama, neku vrstu peckanja, a s tim je stigao i sladak, mošusan vonj. Grčevito je kihnuo i umalo se spotakao, ali se uspio uspraviti prije nego što je pao na tlo. Odšepao je prema šatoru, koji je pulsirao od svjetlosti i sjene, kao da se u njemu rađalo neko čudovište. Pokušao je povesiti glas, kriknuti da dolazi i podići uzbunu jer mu je strah sve više i više jačao - ali nije mogao ispustiti ni glasa. Čak je i bolan hropac njegova disanja postao tih i šaptav.

I u šatoru bijaše neobično tiho. Potiskujući strah, uhvatio je zaklopac i zabacio ga.

Isprva nije mogao vidjeti ništa osim tamnih obrisa i jarke svjetlosti, gotovo točan odraz sjenovitih lutki na vanjskim šatorskim stijenama. Za nekoliko su trenutaka pokretne slike postale jasnije.

Na suprotnom kraju šatora stajao je Camaris. Izgledao je kao da su ga udarili jer mu je krv curila iz posjekotine na glavi, bojeći mu obraz i kosu u crno, a teturao je kao da mu se pomutio razum. Ipak, sagnut i naslonjen na tkaninu da ne padne, još je bio strašan, poput medvjeda opkoljenog lovačkim psima. Nije imao oštricu, ali je u jednoj šaci stezao komad drva za potpalu i mahao njime amo-tamo, odbijajući prijeteću priliku koja je bila gotovo sasvim crna, izuzev bljeska bijelih ruku i nečeg što je blistalo u jednoj od njih.

Blizu Camarisovih nogu, ritajući se, nalazila se još manje raspoznatljiva zbrka, iako se Tiamaku učinilo da vidi još u crno omotanih udova, kao i blijeđi oblak Adituine kose. Treći tamno odjeveni napadač stisnuo se u kutu, braneći se od nasrtaja krilate sjene.

Užasnut, Tiamak pokuša podići glas da pozove u pomoć, ali nije mogao stvoriti ni zvuka. Unatoč tome što su se u njemu naizgled zbivale borbe na život i smrt, cijeli šator je bio tih, osim prigušenih zvukova dvoje boraca na podu i grozničava lepetanja krila.

Zašto ništa ne čujem? očajnički pomisli Tiamak. Zašto ne mogu ispustiti glas?

Mahnito je pretraživao pod za nečim što bi iskoristio kao oružje, proklinjući se što je nemarno ostavio svoj nož u ležaju koji je dijelio sa Strangveardom. Nije bilo noža, ni kamenčića za pračku, ni puhaćih strelica - ničeg! Ona Koja Čeka Da Sve Povede Natrag zasigurno je noćas otpjevala njegovu pjesmu.

Nešto veliko i meko kao da ga je odalamilo po glavi, bacivši ga na koljena, ali kad je podigao pogled, nekoliko okršaja još je bjesnjelo, no nijedan u njegovoj blizini. Lubanja mu je pulsirala još bolnije od noge, a sladak miris bio je zagušljivo jak. Ošamućen, Tiamak otpuže naprijed, a ruka mu se susretne s nečim tvrdim. Bio je to vitezov mač, crni Trn, još u koricama. Tiamak je znao da je pretežak da ga upotrijebi, ali ga je izvukao ispod hrpe posteljine i ustao, sada jednako nesiguran na nogama poput Camarisa. Što je to bilo u zraku?

Mač se neočekivano činio lagan u njegovim rukama, unatoč teškim koricama i obješenom remenu. Podigao ga je visoko i načinio nekoliko koraka naprijed, a onda zamahnuo njime što je jače mogao na ono što je smatrao glavom

Camarisova napadača. Sudar mu je zatresao ruku, ali stvor nije pao. Umjesto toga, glava se polako okrenula. Dva oka, blistavo crna, zurila su iz mrtvački bijela lica. Tiamakovo se grlo grčevito pomakne. Čak i da mu je ostalo glasa, ne bi ga mogao ispustiti. Podigao je drhtave ruke, držeći mač kako bi ponovno udario, ali bijela ruka stvorenja sune prema njemu i odgurne ga. Prostorija se zavrti oko njega; mač odleti iz njegovih mlitavih prstiju i otkotrlja se na travu, koja je bila jedini pod šatora.

Tiamakova je glava bila teška poput kamena, premda inače nije mogao osjetiti bol udarca. Ono što je mogao osjetiti bilo je da gubi svijest. Pokušao se opet podići na noge, ali je stigao samo do koljena. Klečao je, tresući se poput bolesna psa.

Nije mogao govoriti ali je, na nesreću, još mogao vidjeti. Camaris je posrtao, kimajući glavom - ranjen, naizgled, kao i Tiamak. Starac je pokušavao udaljiti napadača dovoljno dugo da podigne nešto s tla - mač, smučeno shvati Wranjanin, crni mač. Camarisa su u tome naumu jednako sprječavale tamne, zgrčene prilike Aditu i njezina neprijatelja koje su se kotrljale po tlu pred njim, kao i protivnik kojeg je pokušavao odbiti svojom drvenom batinom.

U suprotnom kutu nešto zasvjetluca u ruci jednog od bljedolikih stvorenja, nešto blistavo crveno poput plamenog polumjeseca. Grimizni se žar pomakne, brz poput zmije na udaru, a sličan se oblak tamnih obrisa rasprsnut te potom sleti na tlo, polaganije od snježne pahulje. Tiamak nemoćno zažmiri kad mu je jedan pao na ruku. Bilo je to pero. Sovino pero.

Pomoć. Tiamak se osjećao kao da mu je netko probušio lubanju. Trebamo pomoć. Poginut ćemo ako nam nitko ne pomogne.

Camaris se napokon sagne i dohvati mač, umalo se prevalivši, a potom uspije podići Trn na vrijeme da odbije udarac svojeg neprijatelja. Njih dvojica počnu kružiti jedan oko drugoga: Camaris teturajući, a crno odjeveni napadač krećući se oprezno i skladno. Opet su nasrnuli jedan na drugog, a stari je vitez pokretom ruke odbio udarac bodeža, ali je sječivo ostavilo trag krvi na njegovoj mišici. Camaris nespretno ustukne, pokušavajući naći mjesta da zavrtla mačem. Oči su mu bile napola sklopljene od boli ili od umora.

Ranjen je, očajnički pomisli Tiamak. Pulsiranje u njegovoj glavi bivalo je jače. Možda umire. Zašto nitko ne dolazi? Wranjanin se odvuče prema širokom žeravniku ugljena koji je davao jedino svjetlo. Njegovi pomućeni osjeti počeli su se gasiti poput svjetiljaka Kwanitupula u zoru. Samo se mutna krotina ideje nalazila u njegovu umu, ali bila je dovoljna da mu podigne ruku prema željeznom žeravniku. Kad je osjetio - prigušeno poput daleke jeke - vrčinu predmeta pod svojim prstima, gurnuo ga je. Žeravnik se prevrne, razasuvši ugarke poput slapa rubina.

Dok je Tiamak, gušeći se, padao u nesvijest, posljednje što je vidio bila je njegovačađava ruka zgrčena poput pauka, a iza nje vojska sličnih plamenova kako oblizuju dno šatorskog krila.

"Ne treba nam još prokletih pitanja", progunda Isgrimnur. "Imamo ih dovoljno da potraju tri životna vijeka. Ono što nam treba su odgovori."

Binabik se nelagodno pomakne. "Slažem se s vama, vojvodo Isgrim-nure. Ali odgovori nisu poput ovaca koje dođu čim ih tko pozove."

Jošua uzdahne i nasloni se na zid Isgrimnurova šatora. Vjetar se na trenutak podigne, tiho ječeći dok je trzao šatorsku užad. "Znam kako je teško, Binabik. Ali Isgrimnur ima pravo - trebamo odgovore. Ono što si nam rekao o toj Osvajačevoj zvijezdi, samo je povećalo zbrku. Ono što moramo doznati jest kako upotrijebiti tri Velika mača. Sve što nam zvijezda kazuje - ako si u pravu - jest da nam vrijeme da ih iskoristimo izmiče."

"Tomu ćemo pridati najviše pozornosti, prinče Jošua", reče trol. "I mislimo da bismo možda uskoro mogli nešto doznati jer je Strangveard pronašao nešto uistinu važno."

"Što to?" upita Jošua, nagnuvši se naprijed. "Bilo što, čovječe, što bi nas osokolilo."

Otac Strangveard, koji je tiho sjedio, malo se promeškolji. "Nisam tako siguran kao Binabik, Visosti, da će nam to ikako koristiti. Prvi sam dio pronašao prije dosta vremena, dok smo još putovali na Sesuad'ru."

"Strangveard je pronašao odlomak zapisan u Morgenesovoj knjizi," objasni Binabik, "nešto o tri mača koji nas se toliko tiču."

"I?" Isgrimnur zabubnja prstima po zablacenom koljenu. Proveo je mnogo vremena pokušavajući učvrstiti kolce svojeg šatora u mekom, vlažnom tlu.

"Morgenes naizgled daje naslutiti", reče arhivar, "da je ono što tri mača čini posebnima - ne, više nego posebnima, moćnima - jest to da nisu iz Osten Arda. Svaki od njih, na neki način, protivi se zakonima Boga i Prirode."

"Kako to?" Princ je napeto slušao. Isgrimnur je donekle znao da će takva vrsta istrage uvijek više zanimati Jošuu nego manje egzotične zadaće vladara, kao što su cijene žita, nameti i zakoni vlasništva.

Strangveard je oklijevao. "Geloj bi mogla objasniti bolje od mene. Ona zna više o tim stvarima."

"Recite mi što možete", reče Jošua. "Dan je bio vrlo dug i postajem umoran. Osim toga, žena mi je bolesna i ne želim biti daleko od nje."

"Naravno, prinče Jošua. Žao mi je. Naravno." Strangveard se pribere. "Morgenes govori kako u svakom maču postoji tvar koja nije s Osten Arda - nije s naše zemlje. Trnje načinjen od kamena koji je pao s neba. Svjetlo klin, koji se nekoć

zvao Minnevar, bio je iskovan iz željezne kobilice Elvritova broda koji je doplovio morem sa Zapada. To su zemlje koje naši brodovi više ne mogu pronaći." Pročistio je grlo. "A Tuga je i od t željeza i od sithskog čudodrvva, dviju tvari koje su neprijateljske. Samo čudodrvvo, rekla mi je Aditu, stiglo je kao sjemenka iz mjesta koje njezin narod zove Vrt. Nijedna od tih tvari ne bi smjela biti ovdje i, osim toga, nijedna ne bi smjela biti obrađiva... osim možda čistog željeza Elvritove kobilice."

"Kako su onda ti mačevi načinjeni?" upita Jošua. "Ili je to odgovor za kojim još tragate?"

"Postoji nešto što je Morgenes spomenuo", ponudi se Binabik. "To je također napisano u jednom od Ookekuqovih svitaka. Zove se Riječ stvaranja - mogli bismo je nazvati čarolijom, iako oni koji znaju Umijeće ne rabe tu riječ."

"Riječ stvaranja?" Isgrimnur se namršti. "Samo riječ?" "Da... i ne", nesretno će Strangveard. "Zapravo, nismo sigurni. Ali za Minnevar znamo da su ga izradili podzemljaši - dverninzi kako ih nazivate na svojem jeziku, vojvodo Isgrimnure - a Tugu je načinio Ineluki u podzemljaškim špiljama pod Asu'om. Samo su podzemljaši posjedovali znanje stvaranja tako veličanstvenih predmeta, iako ih je Ineluki naučio. Možda su imali udjela i u kovanju Trna, ili se njihovo učenje već nekako upotrijebilo. U svakom slučaju, kad bismo znali kako su mačevi stvoreni, kako se spajanje sila izvelo, moguće je da bi nas to moglo naučiti ponešto

O tome kako ih možemo upotrijebiti protiv Kralja Oluje."

"Da sam se barem sjetio pozornije ispitati grofa Eolaira kad je bio tu", reče Jošua mršteći se. "On je sreo podzemljaše."

"Da, a oni su mu ispričali o svojem udjelu u povijesti Svjetlokline", doda otac Strangveard. "Također je moguće da njihovo stvaranje nije ono što je važno za naš cilj, nego samo činjenica da oni postoje. Ipak, budemo li imali prilike poslati poruku podzemljašima, i budu li oni htjeli govoriti s nama, osobno bih za njih imao mnogo pitanja."

Jošua sumnjičavo odmjeri arhivara. "Ovaj vam posao odgovara, Strangvearde. Uvijek sam smatrao da ste tratili vrijeme brišući prašinu s knjiga

1 proučavajući opskurnija stajališta crkvenog zakona."

Svećenik porumeni. "Hvala vam, prinče Jošua. Sve što činim, činim zbog vaše ljubaznosti."

Princ odmahne rukom, prelazeći preko komplimenta. "Ipak, koliko god ste vi, Binabik i ostali postigli, još imamo mnogo posla. I dalje plutamo u dubokim vodama, moleći se da ugledamo kopno..." Zastao je. "Kakva je to buka?"

I Isgrimnur ju je čuo - sve jači žamor koji je polako postajao glasniji od vjetra. "Zvuči kao neka svađa", reče on, a onda pričekava trenutak, osluškujući. "Ne, više je od toga - previše je glasova." On ustane. "Drorova mi malja, nadam se da netko nije počeo pobunu." Posegne za Kvalnirom i umiri ga njegova ohrabrujuća težina. "Nadao sam se mirnom sutrašnjem danu prije nego što opet izjašimo."

Jošua ustane. "Nemojmo ovdje sjediti i čuditi se."

Kad je Isgrimnur izašao kroz šatorski zaklopac, oči mu naglo privuče nešto na suprotnoj strani velikog logora. Istog je trena bilo jasno što se događalo.

"Požar!" dovikne ostalima. "Barem jedan šator gori, ali čini se da je vatra zahvatila i druge." Ljudi su trčali između šatora, kao sjenovite prilike koje su vikale i gestikulirale. Muškarci su vukli svoje pojaseve s mačevima, psujući u zbroj. Majke su izvlačile uplakanu djecu iz vunjenih pokrivača i iznosile ih na otvoreno. Svi puteljci vrvjeli su prestravljenim stanovnicima logora. Isgrimnur ugleda kako jedna starica pada na koljena, plačući, iako je bila samo nekoliko koraka od njega, vrlo daleko od najbližeg plamena.

"Aedone, spasi nas!" reče Jošua. "Binabik, Strangveard, zapovjedite da se donesu vjedra i mješine za vodu, a onda povedite neke od ovih zabludjelih ljudi i krenite prema rijeci - potrebna nam je voda! Još bolje, srušite koji od nauljenih šatora i iskušajte koliko se vode može ponijeti u njima!" Jurnuo je prema požaru; Isgrimnur pohita za njim. Plamenovi su sada skakali visoko, ispunivši noćno nebo pakleno narančastom svjetlošću. Dok su se on i Jošua približavali vatri, roj plešućih iskri dojedri van, sikćući dok su dohvaćale Isgrimnurovu bradu. On ih lupkanjem ugasi, psujući.

Tiamak se probudi i odmah izbljuje, a onda s naporom pokušava doći do daha. Glava mu je zvonila kao perdruinsko crkveno zvono.

Plamen se dizao svud oko njega, udarajući vrelo o njegovu kožu, sišući zrak. U slijepoj panici, on se odvuče po zagorjeloj travi šatorskog poda prema nečemu što je izgledalo kao komad hladne tame. Odjedanput osjeti kako mu lice pritišće neku crnu, sklisku tkaninu. Borio se s njom na trenutak, nesvjesno osjećajući njezinu neobičnu otpornost; potom je prevrne u stranu, otkrivši bijelo lice zakopano u crnoj kukuljici. Oči bijahu izvrnute, a krv je zamrljala usnice. Tiamak htjede vrisnuti, no usta mu bijahu puna dima i žuči. Otkotrljao se odatle, gušeći se.

Odjedanput ga nešto šćepa za ruku i divlje trgne naprijed, vukući ga preko blijeda trupla i kroz plameni zid. Na trenutak je pomislio da je mrtav. Ubrzo je ležao na mokroj travi. Plamenovi su oblizivali nebo blizu njega, ali on je bio na sigurnom. Na sigurnom!

"Wranjanin je živ", reče netko u njegovoj blizini. Učinilo mu se da prepoznaje pjevni glas sithske žene, iako je sada bio gotovo oštar od straha i brige. "Camaris ga je izvukao. Kako je vitez uspio ostati budan nakon što su ga otrovali, nikad neću doznati, ali ubio je dvoje Hikeda'va." Odgovor koji je uslijedio bio je nerazumljiv.

Nakon što je dugo ležao na mjestu udišući samo čisti zrak u svoja bolna pluća, Tiamak se prevrne na drugu stranu. Aditu je stajala nekoliko koraka dalje, pocrnjele bijele kose i zlatna lica, umrljana blatom. Pred njom na tlu ležala je šumska žena Geloj, djelomice umotana u plašt, ali očigledno gola pod njim, mišićavih nogu, sjajnih od rose ili znoja. Ona s mukom pokušava sjesti.

"Ne, ne smiješ", reče joj Aditu, a onda načini korak natrag. "Tako mi Luga, Geloj, ti si ranjena."

S velikim naporom, Geloj drhtavo podigne glavu. "Ne", reče. Tiamak je jedva mogao čuti njezin glas, grleni šapat. "Umirem."

Aditu se nagne naprijed, pružajući ruke prema njoj. "Daj da ti pomognem..."

"Ne!" Gelojin glas postane jači. "Ne, Aditu... prekasno je. Probodena sam... više puta." Zakašljala se, a tanak mlaz nečeg tamnog klizne joj niz bradu, blistajući na svjetlosti gorućih šatora. Tiamak je buljio. Vidio je nešto nalik na Camarisova stopala i noge iza nje, a ostatak vitezova visokog tijela ispruženog na travi bio je skriven njezinom sjenom. "Moram ići." Geloj se pokušava osoviti na noge, ali nije uspjela.

"Možda postoji nešto..." počne Aditu.

Geloj se slabašno nasmije, a onda opet zakašlje i ispljune nešto krvi. "Zar mislite... da ja... ne znam?" reče ona. "Bila sam vidarica... dugo vremena." Ona ispruži drhtavu ruku. "Pomozite mi. Pomozite mi da ustanem."

Adituino lice, koje je na trenutak izgledalo pogođeno tugom poput ljudskoga, postane ozbiljno. Ona uhvati Gelojinu ruku, a onda se sagne i primi je i za drugu. Vračara se polako osovi na noge; ljuljala se, ali Aditu ju je pridržavala.

"Moram... ići. Ne želim umrijeti ovdje." Geloj se odgurne od Aditu i načini nekoliko teturavih koraka. Plašt spadne, izloživši njezinu golotinju skakutavoj svjetlosti vatre. Koža joj je bila sjajna od znoja i velikih krvavih mrlja. "Vratit ću se u svoju šumu. Pustite me da odem dok još mogu."

Aditu je oklijevala trenutak, a onda korakne natrag i spusti glavu. "Kako želiš, Valada Geloj. Zbogom, Ruvanova Sova. Zbogom... moja prijateljice. Sinya'a dun'sha e-d'treyesa inro."

Drhteći, Geloj podigne ruke, a onda načini još jedan korak. Plamenovi kao da su se osnažili jer je Tiamak, s mjesta gdje je ležao, vidio kako Geloj počinje treperiti. Njezin obris postao je nestvaran, a zatim se oblak sjenki ili dima pojavio ondje gdje je stajala. Na trenutak se činilo da je sama noć pohrlila prema tom mjestu, kao da je netko izvukao očicu iz tkanja Wranjaninova vida. Tada opet padne noć...

Sova je na trenutak polako kružila nad mjestom gdje je donedavno bila Geloj, a zatim u niskom letu odletjela iznad vjetrom razbacane trave. Njezini su pokreti bili ukočeni i nezgrapni, a nekoliko se puta činilo da će izgubiti vjetar i strovaliti se na zemlju. No njezin se trzavi let nastavio dok ga nije progutalo noćno nebo.

Glave još ispunjene mrakom i bolnim zvečanjem, Tiamak se zavalio natrag. Nije bio siguran što je vidio, ali je znao da se dogodilo nešto strašno. Velika tuga vrebala je točno izvan njegova dosega. Nije mu se žurilo da je privuče bliže.

Ono što je bio slabašan zvuk glasova u daljini, pretvorilo se u razuzdano vikanje. Noć se odjedanput činila puna kretanja. Čuo se šum i pištanje pare kad je netko bacio kabao vode na plamenove onog što je bio Camarisov šator. Nekoliko trenutaka poslije osjetio je Adituine snažne ruke ispod svojih mišića. "Pregazit će te, hrabri stanovnice močvara", rekla mu je u uho, a onda ga odvela dalje od požara, u svježu tamu pokraj nekih šatora koje buktinja nije dotakla. Ostavila ga je ondje te se ubrzo vratila s mješinom vode. Sitha ju je pritiskala o njegove napukle usnice sve dok nije shvatio

O čemu se radi, a onda ga ostavila da pije - što je i učinio, pohlepno.

Tamna se sjena nadvila nad njim, a zatim naglo spustila pokraj njega. Bio je to Camaris. Njegova srebrna kosa, poput Adituine, bila je opržena

1 pocrnjena. Opsjednute oči zurile su iz pepelom umrljana lica. Tiamak mu doda mješinu vode, a onda ga počne gurkati sve dok ju nije prinio usnama.

"Bože, smiluj nam se..." kreštavo će Camaris. Buljio je ošamućeno u vatru što se širila i u gomilu koja ju je, uz povike, pokušavala ugaziti.

Aditu se vratila i sjela pokraj njih. Kad joj je Camaris ponudio mješinu, prihvatila ju je i progutala jedan jedini gutljaj.

"Geloj...?" upita Tiamak.

Aditu strese glavom. "Umire. Otišla je."

"Tko..." Još mu je bilo naporno govoriti. Gotovo i nije želio, ali odjedanput je osjetio želju da zna, da pronađe razloge koji bi uravnotežili stravične događaje. Također je trebao nešto - riječi, ako ništa drugo - čime bi ispunio prazninu u sebi. Uzeo je mješinu od Camarisa i ovlažio grlo. "Tko je to bio...?"

"Hikeda'va", reče ona, promatrajući napore da se požar obuzda. "Norni. To nas je Utuk'kina duga ruka noćas dotaknula."

"Ja... pokušao sam... pozvati u pomoć. Ali nisam mogao."

Aditu kimne. "Kei-vishaa. To je neka vrsta otrova koji lebdi na vjetru. Privremeno uništava glas te također donosi san." Pogledala je Camarisa, koji se naslonio na šatorsko krilo što ih je štitilo. Glava mu bijaše zabačena, oči zatvorene. "Ne znam kako mu se uspio odupirati tako dugo. Da nije, bile bismo zakasnile. Gelojina žrtva bila bi uzaludna." Okrenula se

prema Wranjaninu. "I ti, Tiamak. Stvari bi bile drukčije bez tvoje pomoći: pronašao si Camarisov mač. Osim toga, vatra ih je preplašila. Znali su da nemaju mnogo vremena, a to ih je učinilo neopreznima. Inače, mislim da bismo još bili ondje." Pokazala je prema zapaljenom šatoru. Gelojina žrtva. Tiamaku se oči ispune suzama. Pekle su ga.

Ti Koja Čekaš Da Sve Povedeš Natrag, molio se očajnički, ne dopusti da je struja odnese!

Pokrio je lice rukama. Više nije želio razmišljati.

Jošua potrči brže. Kad ga je Isgrimnur napokon sustigao, princ je već zastao da provjeri je li požar obuzdan. Izvorna buktinja nije se daleko proširila: zahvatila je možda najviše još šest šatora, a gotovo su svi iz prvog šatora uspjeli pobjeći. Sangfugol je bio jedan od njih. Stajao je, odjeven samo u dugu košulju, zamagljenim pogledom motreći događanja.

Uvjerivši se da se poduzelo sve što se moglo, Isgrimnur pođe za Jošuaom do Camarisa i do drugo dvoje preživjelih, sithske žene i malog Tiamaka. Svi su bili okrvavljeni i osmuđeni, ali Isgrimnur je bio siguran, nakon što ih je na brzinu pregledao, da će svi preživjeti.

"Ah, slava milostivom Aedonu što ste umaknuli, sir Camarise", reče Jošua, klečeći pokraj starog viteza. "S pravom sam se bojao da se radi o vašem šatoru kad smo opazili buktinju." Okrenuo se prema Aditu, koja je naizgled bila prisebna, što se nije sasvim moglo tvrditi za Camarisa i močvarca. "Koga smo izgubili? Rečeno mi je da su u šatoru još neka tijela?"

Aditu podigne pogled. "Geloj, bojim se. Teško je ranjena. Umire." "Bog ga zgromio!" Jošuin glas prepukne. "Prokleti dan!" Iščupao je

šaku trave i gnjevno je bacio. Smirivši se, zapita: "Je li još ondje? I tko su ostali?"

"Nitko od njih nije Geloj", reče ona. "Trojka u šatoru su oni koje vi nazivate Nornima. Geloj je otišla u šumu."

"Što!" Jošua se izbezumljeno zavalio natrag. "Kako to mislite, otišla u šumu? Rekli ste daje mrtva."

"Umire." Aditu raširi prste. "Mislim da nije željela da gledamo njezine posljednje trenutke. Bila ječudna, Jošua - čudnija nego što znate. Otišla je."

"Otišla?"

Sitha polako kimne. "Otišla."

Princ načini znak Drveta i pogne glavu. Kad je podigao pogled, suze su mu klizile niz obraz; Isgrimnur je znao da ih nije izazvao dim. I on je osjetio kako se nad njim nadvila sjena pri pomisli na gubitak Geloj. S toliko hitnih poslova sada nije mogao o tome razmišljati, ali je vojvoda kao iskusan ratnik znao da će ga to poslije teško pogoditi.

"Napadnuti smo u samo srce", gorko će princ. "Kako su se provukli pokraj naših stražara?"

"Onaj s kojim sam se borila bio je mokar", reče Aditu. "Možda su došli niz rijeku."

Jošua opsuje. "Opasno smo se opustili, a ja sam najveći nitkov. Mislio sam kako je čudno što smo toliko dugo izbjegavali pozornosti Norna, ali moje su mjere opreza bile nedostatne. Je li ih bilo više od to troje?"

"Mislim da ih nije bilo više", odgovori Aditu. "A bilo bi ih više nego dovoljno da nismo imali sreće. Da Geloj i ja nismo naslutile da nešto nije u redu i da Tiamak nekako nije doznao i pojavio se na vrijeme, ova bi priča imala drukčiji svršetak. Mislim da su namjeravali ubiti Camarisa, ili ga u najmanju ruku zatočiti."

"Ali zašto?" Jošua baci pogled na starog viteza, a onda ponovno na Aditu.

"Ne znam. Ali odnesimo i njega i Tiamaka na neko toplije mjesto, prinče Jošua. Camaris ima barem jednu ranu, a mislim da se Tiamak opekao."

"Aedonova milosti, imate pravo", reče Jošua. "Baš sam bezobziran. Jedan trenutak." Okrenuo se i okupio neke od svojih vojnika, a zatim ih odaslao sa zapovijedima da stražari pretraže logor. "Ne možemo biti sigurni da nije bilo još Norna ili drugih napadača", reče Jošua. "U krajnjem slučaju, možda otkrijemo nešto što će nam reći kako su uspjeli nezamijećeno ući u logor."

"Nitko od U-vrtu-rođenih ne mora biti vidljiv smrtnicima - ako to ne želi", reče Aditu. "Možemo li sada odnijeti Camarisa i Tiamaka?"

"Naravno." Jošua pozove dvojicu koja su nosila vjedra. "Vi ljudi! Dođite i pomozite nam!" Okrenuo se prema Isgrimnuru. "Četvorica bi trebala dostajati da ih ponesu, iako je Camaris krupan." Stresao je glavom. "Aditu ima pravo - ovi su se hrabri ljudi dosta načekali."

Vojvoda je već bio u sličnim situacijama i znao je da je prevelika žurba jednaka premalenoj. "Mislim da bi bilo bolje pronaći nešto na čemu ćemo ih ponijeti", reče on. "Ako je koji od vanjskih šatora ostao čitav, mogli bismo od njega načiniti nosiljku ili dvije."

"Dobro." Jošua ustane. "Aditu, nisam upitao imate li vi rana koje treba liječiti."

"Ništa za što se ne mogu pobrinuti sama, prinče Jošua. Kad smjestite ovu dvojicu, trebali bismo okupiti one kojima vjerujete i razgovarati."

"Slažem se. Imamo o mnogo čemu razgovarati. Sastat ćemo se u Isgrimnuovu šatoru za sat vremena. Odgovara li ti to, Isgrimnure?" Princ se na trenutak okrene u stranu, a zatim svrne pogled natrag. Lice mu je bilo oronulo od tuge. "Pomislio sam da trebamo dovesti Geloj da ih njeguje... a onda sam se sjetio."

Aditu spoji prste pred sobom. "Mislim da ovo nije posljednji put što će nam nedostajati."

"Jošua je", vikne princ pred šatorom. Kad je stupio unutra, Gutrun je još držala nož pred sobom. Vojvotkinja je izgledala borbena, poput jazavca izbačena iz jazbine, spremna da zaštiti sebe i Vorzhevu od bilo kakve opasnosti. Spustila je bodež kad je Jošua ušao, osjetivši olakšanje, ali još puna bijesa.

"Što se dogodilo? Čuli smo povike. Je li moj muž s vama?"

"Na sigurno je, Gutrun." Jošua se uputi prema postelji, a onda se nagne i privuče Vorzhevu brzim zagrljajem.

Poljubio ju je u čelo i pustio. "Napali su nas podanici Kralja Oluje. Izgubili smo samo jednog našeg, ali taj je gubitak velik."

"Koga?" Vorzheva ga uhvati za ruku dok se pokušavao uspraviti.

"Geloj."

Kriknula je od žalosti.

"Troje Norna napalo je Camarisa", objasni Jošua. "Aditu, Geloj i Wranjanin Tiamak pritekli su mu u pomoć. Norne su ubili, ali Aditu veli daje Geloj zadobila smrtonosnu ranu." Stresao je glavom. "Mislim daje bila najmudrija od svih nas. Sad je otišla i ne možemo je zamijeniti."

Vorzheva se zavalila natrag. "Ali maloprije je bila tu, Jošua. Došla je s Aditu da me posjeti. A sad je mrtva?" Suze su joj se zrcalile u očima.

Jošua tužno kimne. "Došao sam provjeriti jeste li dobro. Sad se moram naći s Isgrimnurom i ostalima da vidimo što sve ovo znači i odlučimo što nam je činiti." Ustao je, a zatim se ponovno sagnuo i poljubio svoju ženu. "Ne spavajte i zadržite nož, Gutrun, ako ne uspijem poslati nekog da vas čuva."

"Nitko drugi nije ozlijeđen? Gutrun je rekla da je vidjela požar." "Camarisov šator. Čini se da su jedino njega napali."

Krenuo je

prema izlazu.

"Ali, Jošua," reče Vorzheva, "jesi li siguran? Naš logor je tako velik." Princ odmahne glavom. "Ni u što nisam siguran, ali nismo čuli zadrage napade. Uskoro ću vam dovesti nekog da vas čuva. Sad se moram požuriti, Vorzheva."

"Pustite ga da ide, gospo", reče joj Gutrun. "Ležite i pokušajte spavati."

Mislite na svoje dijete."

Vorzheva uzdahne. Jošua joj stisne ruku, a onda se okrene i žurnoudalji iz šatora.

Isgrimnur podigne pogled kad je princ stupio na svjetlost logorske vatre. Mnoštvo koje je čekalo princa s poštovanjem se razdvoji, puštajući ga da prođe. "Jošua..." počne vojvoda, ali princ mu ne dopusti da završi.

"Bio sam glup, Isgrimnure. Nije dovoljno samo poslati stražare da trčkaraju logorom tražeći tragove Norna. Aedonove mi krvi, trebalo mi je dugo da shvatim - Sludig!" vikne. "Je li Sludig negdje u blizini?"

Rimeržanin korakne naprijed. "Tu sam, prinče Jošua."

"Pošalji vojnike da provjere jesu li svi u logoru na broju, posebno oni iz naše družine kojima opasnost najviše prijete.

Binabik i Strangveard bili su sa mnom sve dok požar nije počeo, ali to ne znači da su još sigurni. Kasno sam shvatio da nam je to možda samo trebalo odvući pozornost. A moja nećakinja, Miriamele - smjesta pošalji nekog u njezin šator. I u Simonov, iako je on možda s Binabikom." Jošua nabere čelo. "Ako su htjeli Camarisa, to je vjerojatno bilo zbog mača. Simon ga je neko vrijeme nosio, pa je i on možda u opasnosti. Neka sam proklet zbog spore pameti."

Isgrimnur se zakašlje da pročisti grlo. "Već sam poslao Freosela da potraži Miriamele, Jošua. Znao sam da ćeš željeti vidjeti gospu Vorzhevu » što prije, pa sam pomislio kako to ne smije čekati."

"Hvala, Isgrimnure. Posjetio sam je. Ona i Gutrun su dobro." Jošua se namršti. "Ali stidim se što si morao misliti za mene."

Isgrimnur odmahne glavom. "Nadajmo se da je princeza na sigurnom."

"Freosela su poslali za Miriamele", Jošua reče Sludigu. "Jedna osoba manje za kojom treba dizati hajku. Idi i pobrini se za ostale. I postavi dva stražara kod mog šatora, molim te. Bolje ću misliti znajući da mi netko čuva Vorzhevu."

Rimeržanin kimne. Okupio je većinu vojnika koji su besciljno miljeli logorom te otišao obaviti što mu je naređeno.

"A sada," reče Jošua Isgrimnuru, "čekat ćemo. I razmisliti."

Nije prošao ni sat vremena kad se vratila Aditu; otac Strangveard i Binabik bijahu s njom. Otišli su sa Sithom provjeriti omaraju li se Ca-maris i Tiamak kod jedne od vidarica Novog Gadrinsetta, te su očigledno ondje i porazgovarali jer je sve troje živo raspravljalo kad su stigli pred Isgrimnuov šator.

Aditu je ispričala Jošui i ostalima sve pojedinosti noćnih događaja. Govorila je spokojno, ali Isgrimnur nije mogao ne opaziti da se Sitha, iako je kao i uvijek birala riječi jednakom pozornošću, činila duboko uznemirenom. Ona i Geloj bile

su prijateljice, znao je: očito su Sithe osjećali tugu kao i smrtnici. Zbog toga mu se više sviđala, ali je misao otprio kao nedostojnu. Zašto besmrtnici ne bi patili poput smrtnika? Prema onom što je Isgrimnur znao, trpjeli su barem isto toliko.

"Dakle." Jošua se zavalj i ogleda po krugu. "Nismo pronašli tragove da je itko drugi napadnut. Pitanje je zašto su izdvojili Camarisa?"

"Sigurno ipak ima nečega u toj pjesmi o Tri mača", reče Isgrimnur. Takve mu se stvari nisu sviđale: zbog njih se osjećao kao da mu tlo pod nogama nije čvrsto, no činilo se da se zatekao u takvom svijetu gdje se to često događalo. Bilo mu je teško a da se s čežnjom ne sjeti kako su stvari bile kristalno jasne kad je bio mlađi. Čak i najgori problemi, poput ratova ma koliko užasnih, nisu bili toliko prožeti neobičnim čarolijama i tajanstvenim neprijateljima. "Sigurno su lovili Camarisa radi Trna."

"Ili su možda samo tragali za Trnom", trijezno će Binabik. "A Camaris nije bio najvažniji."

"Još ne shvaćam kako su ga zamalo uspjeli svladati", reče Strangveard. "Kakav je to otrov o kojem ste govorili, Aditu?"

"Kei-vishaa. Zapravo, to nije samo otrov: mi U-vrtu-rođeni koristimo ga u Lugu kad je vrijeme za ples na kraju godine. Ali također ga se može upotrijebiti da donese dug, težak san. Donesen je iz Venvha Do'sae; moj narod ga je rabio da se obrani od opasnih životinja; a neke od njih bile su golema stvorenja koja su davno izumrla s Osten Arda - s mjesta gdje su htjeli sagraditi naše gradove. Kad sam ga nanjušila, znala sam da nešto nije u redu. Mi Zida'va ga nikad nismo koristili ni za što osim za obrede godišnjeg plesa."

"Kako se koristi u tom obredu?" upita arhivar oduševljeno.

Aditu samo spusti oči. "Žao mi je, dobri Strangveard, ali nije na meni da to kažem. Možda to nisam smjela ni spomenuti. Umorna sam."

"Nema potrebe da zabadamo nos u obrede vašeg naroda", reče Jošua. "U svakom slučaju, ima važnijih stvari o kojima moramo razgovarati." Svrnuo je razdražen pogled na Strangvearda, koji pogne glavu. "Dovoljno je da znamo kako su uspjeli napasti Camarisa a da on nije uspio pozvati na uzbunu. Imamo sreće što je Tiamak bio dovoljno pribran da zapali šator. Odsad ćemo biti apsolutno kruti u rasporedu našeg logora. Svi kojima bi na bilo koji način mogla zaprijetiti opasnost, postavljat će šatore blizu jedan drugom i u samoj sredini, kako bismo svi spavali jedni drugima na oku. Okrivljujem sebe što sam udovoljio Camarisovoj želji za osamom. Olako sam shvatio svoje odgovornosti."

Isgrimnur se namršti. "Svi moramo biti oprezniji."

Kad je više svrnulo razgovor na druge sigurnosne mjere, Freosel se pojavi kod vatre. "Oprostite, Visočanstvo, ali princeze nema kod njezina šatora niti ju je itko skoro vidio."

Jošua se uzrujao. "Nije ondje? Aedone, zaštititi nas, zar je Vorzheva imala pravo? Zar su ipak došli po princezu?" Ustao je. "Ne mogu sjediti ovdje dok je ona možda u opasnosti. Moramo pretražiti cijeli logor."

"Sludig to već radi", blago će Isgrimnur. "Samo ćemo izazvati zbrku." Princ se ponovno sruči na pod. "Imaš pravo. Ali bit će teško čekati." Jedva su se vratili raspravi kad se vratio Sludig, smrknuta lica. Predao je Jošui komad pergamenta. "Ovo je bilo u šatoru mladog Simona." Princ ga brzo pročita, a onda ga s gnušanjem baci na tlo. Trenutak

poslije sagne se po njega, a potom ga doda trolu, lica ukočena i srdita.

"Žao mi je, Binabik, nisam to smio učiniti. Čini se da je za tebe." Ustao je. "Hotvig?"

"Da, prinče Jošua." Thrithinžanin također ustane.

"Miramele je otišla. Uzmi koliko god jahača uspiješ pronaći na brzinu.

Izgledi su dobri da je krenula u Erkvnlend, pa obavi većinu potrage zapadno od logora. Ali nemoj zanemariti mogućnost daje možda otišla drugim putem da nas odvede na pogrešan trag prije nego što krene na zapad."

"Što?" Isgrimnur iznenađeno pogleda uvis. "Kako misliš, otišla?" Binabik podigne pogled s pergamenta. "Ovo je napisao Simon. Čini se da je otišao s njom, no također kaže da će je pokušati vratiti." Trolov osmijeh bio je tanak i očito usiljen. "Postoji pitanje u mojoj glavi o tome tko vodi koga. Sumnjam da će je Simon uvjeriti da se vrati."

Jošua načini nestrpljivu gestu. "Idi, Hotvig. Sam Bog zna kada su otišli. Zapravo, budući da ste ti i tvoji jahači najbrži konjanici koje ovdje imamo, idite na zapad; prepustite drugi dio potrage nama." Okrenuo se prema Sludigu. "Mi ćemo jahati oko logora, svaki put u sve većem krugu. Osedlat ću Vinvafoda. Sastanimo se ondje." Okrenuo se prema vojvodi. "Ideš li?"

"Naravno." Nijemo, Isgrimnur se prokune. Trebao sam znati da se nešto sprema, pomisli on. Bila je tako tiha, tako tužna, tako daleka otkad smo došli ovamo. Jošua nije uočio promjenu kao ja. Ali čak i daje smatrala da smo trebali marširati na Erkvnlend, zastoje otišla sama? Glupo, tvrdoglavo dijete. I Simon. Imao sam bolje mišljenje o tom dječaku.

Unaprijed nesretan zbog pomisli o noći u sedlu i što će ona učiniti njegovim bolnim križima, Isgrimnur zastenje i osovi se na noge.

"Zašto se ne budi?" zapita Jeremija. "Zar ne možete nešto učiniti?" "Šuti, dječace, činim što mogu." Vojvotkinja Gutrun se sagne i ponovno opipa Leletino lice. "Hladna je, nije grozničava."

"Što onda nije u redu s njom?" Jeremija se činio gotovo izbezumljenim. "Dugo je već pokušavam probuditi, ali ona samo tu leži."

"Dajte da joj donesem još jedan pokrivač", reče Vorzheva. Načinila je mjesta na krevetu da djevojčica legne pokraj nje, ali Gutrun to nije dopustila, preplašena da Lelet možda ima kakvu bolest kojom bi se Vorzheva mogla zaraziti. Umjesto toga, Jeremija je pažljivo položio djevojčičino mlitavo tijelo na vuneni pokrivač na podu.

"Vi samo mirno ležite, a ja ću se pobrinuti za dijete", reče joj vojvotkinja. "Ovdje je ionako previše buke i uzrujavanja." Princ Jošua stupi kroz vrata, s nesrećom urezanom na licu. "Zar nije dovoljno toga pošlo po zlu? Stražar je rekao da je netko bolestan. Vorzheva? Jesi li dobro?"

"Nisam ja, Jošua. Djevojčica Lelet, ne možemo je probuditi." Vojvoda Isgrimnur nagrne unutra. "Prokleta dugo jahanje, a Miriameli

ni traga", zarežao je. "Možemo se samo nadati da su Hotvig i njegovi Thrithinžani imali više sreće od nas."

"Miramele?" upita Vorzheva. "Zar se i njoj nešto dogodilo?"

"Odjahala je s mladim Simonom", smrknuo će Jošua.

"Ovo je prokleta noć", zastenje Vorzheva. "Zašto se sve to događa?"

"Da budem pošten, mislim da to nije bila momkova zamisao." Isgrimnur se sagne i ovije ruku oko ramena svoje žene, a onda je poljubi u vrat. "Ostavio je pismo u kojem kaže da će je pokušati vratiti." Vojvodine oči zasuze. "Zašto je djevojčica ovdje? Zar se ozlijedila u požaru?"

"Ja sam je donio", nesretno će Jeremija. "Vojvotkinja Gutrun me zamolila da se noćas brinem za nju."

"Nisam htjela da mi se mota pod nogama dok je Vorzheva ovako bolesna." Gutrun nije mogla posve sakriti nelagodu.

"A to je trebalo biti samo na neko vrijeme, dok se Geloj ne sastane s vama muškarcima."

"Bio sam s njom cijelu večer", objasni Jeremija. "Kad je usnula, i ja sam zaspao. Nisam namjeravao. Samo sam bio umoran."

Jošua se okrene i ljubazno pogleda mladog čovjeka. "Nisi pogriješio zato što si zaspao. Nastavi."

"Probudio sam se kad su svi vikali o požaru. Mislio sam da će se Lelet preplašiti pa sam otišao do nje da zna kako sam još tu. Sjedila je uspravno, otvorenih očiju, ali mislim da nije čula ni jednu moju riječ. Onda se svalila natrag i sklopila oči, kao da spava. Ali nisam je mogao probuditi! Dugo sam pokušavao. Onda sam je donio ovamo da vidim može li joj vojvotkinja Gutrun pomoći." Kad je Jeremija završio, bio je na rubu plača.

"Nisi pogriješio, Jeremija", ponovi princ. "No sada trebaš nešto učiniti za mene."

Mladić uhvati dah na rubu jecaja. "Š-što, vaša Visosti?"

"Idi u Isgrimnurov šator i pogledaj je li se Binabik vratio. Trol zna nešto o liječenju. Dovedi ćemo ga da pregleda mladu Lelet."

Jeremija, zadovoljan što može učiniti nešto korisno, pohita van.

"Istinu govoreći," reče Jošua, "više ne znam što bih mislio o svemu što se noćas dogodilo - ali moram priznati da sam vrlo zabrinut za Miramele. K vragu i njezina svojeglavost." Zgrabio je Vorzhevin kožuh prstima i stisnuo ga od muke. Nije bilo promjene u Leletinu stanju kad se Jeremija vratio s Binabi-kom i Aditu. Čovječuljak je detaljno pregledao djevojčicu.

"Već sam je viđao u takvu stanju", reče on. "Nekamo je odlutala, na Cestu snova ili na neko drugo mjesto."

"Ali sigurno nikad nije bila takva tako dugo", reče Jošua. "Ne mogu a da ne pomislim kako to ima veze s noćasnjim događajima. Je li moguće da ju je otrov Norna doveo u to stanje, Aditu?"

Sitha klekne pokraj Binabika i nadigne djevojčičine očne kapke, a onda metne svoje tanke prste ispod njezina uha da opipa kako joj brzo kuca srce. "Mislim da nije. Svakako bi i on", pokazala je prema Jeremiji, "također bio pogođen da se Kei-vishaa proširila tako daleko."

"Usnice joj se miču!" uzbuđeno će Jeremija. "Gledajte!"

Iako je još ležala kao u duboku snu, Leletina su se usta doista otvarala i zatvarala kao da kani govoriti.

"Tišina." Jošua se nagne bliže, kao i ostali u prostoriji.

Leletine su usnice radile. Šaputav zvuk izmigolji van. "... počujte me..."

"Nešto je rekla!" usklikne Jeremija, ali ga utiša prinčev pogled.

"... svejedno ću govoriti. Nestajem. Preostalo mi je malo vremena." Glas koji je dopirao iz usta djevojčice, iako tanak i bezvučan, imao je poznat prizvuk.

"... Norni su opasniji nego što mislimo. Igraju neku dvostruku igru... Ovo noćas nije bio prividan napad, nego nešto još podmuklije..."

"Stoje ovom djetetu?" nervozno će Gutrun. "Nikad prije nije govorila - i zvuči kao da nije ona."

"To govori Geloj." Aditu je zborila spokojno, kao da je prepoznala osobu koja joj prilazi na cesti.

"Što?" Vojvotkinja načini znak Drveta, očiju raširenih od straha. "Kakva je to čarolija?"

Sitha se nagne bliže Leletinu uhu. "Geloj?" reče. "Čuješ li me?"

Ako je to zaista bila vračara, činilo se da ne čuje prijateljičin glas. "... Sjetite se Simonova sna... lažnog glasnika."

Nastane stanka. Kad je glas nastavio, bio je tiši, pa su svi u sobi zaustavili dah u naporu da ne propuste ni jednu riječ.

"... Umirem. Lelet je nekako tu sa mnom, u ovom... mračnom mjestu. Nikad je nisam potpuno razumjela, a ovo je najčudnije od svega. Mislim da mogu govoriti kroz njezina usta, ali ne znam čuje li me itko. Ostalo mi je malo vremena. Upamtite: čuvajte se lažnog glasnika..."

Zavlada još jedna duga, tiha stanka. I baš kad su svi bili uvjereni da su čuli zadnje Gelojine riječi, Leletine se usnice ponovno pomaknu. "Sad odlazim. Ne oplakujte me. Imala sam dug život i činila sam što sam htjela. Ako me se želite sjećati, upamtite da je šuma bila moj dom. Pobrinite se da je poštuju. Pokušat ću poslati Lelet natrag, iako me ona ne želi napustiti. Zbogom. Upamtite..."

Glas izbljedi. Djevojčica je ponovno ležala poput mrtvaca.

Jošua podigne pogled. Oči su mu se caklile od suza. "Do samog kraja", reče gotovo gnjevno, "pokušala nam je pomoći. O, milostivi Bože, bila je hrabra duša."

"Stara duša", tiho će Aditu, ali ne objasni. Doimala se potresenom.

Iako su neko vrijeme sjedili oko postelje u teškoj, žalosnoj tišini, Lelet se više nije pomaknula. Gelojina odsutnost činila se još snažnijom, još razornijom nego ranije te večeri. A kad se spoznaja o njezinu gubitku slegla, i druge su se oči, osim Jošuinih, napunile suzama tuge i straha. Princ počne tiho govoriti o šumskoj ženi, hvaleći njezinu hrabrost, um i ljubaznost, ali nitko drugi nije imao srca da mu se pridruži. Napokon ih je sve poslao na počinak. Aditu, rekavši da joj se ne spava, ostane paziti na dijete u slučaju da se probudi u noći. Jošua legne odjeven pokraj svoje žene, spreman za bilo kakvu nedaću koja ih je mogla snaći. Za nekoliko trenutaka zapao je u dubok, iscrpljen san.

Kad se ujutro princ probudio, vidio je da Aditu još čuva Lelet. Kamo god da je djetetov duh otputovao s Geloj, još se nije vratio.

Nedugo zatim u logor su ujahali Hotvig i njegovi ljudi, umorni i praznih ruku.

Sablasan mjesec

Dok su se spuštali u dolinu na drugoj strani bregova, Simon i Miriamele jahali su gotovo u tišini. Vodila je princeza. Odmaknuvši nekoliko milja, Miriamele skrene prema sjeveru te su se vraćali istom stazom kojom je družina išla na putu za Gadrinsett.

Simon upita zašto.

"Zato što je ovdje već tisuću svježih otisaka kopita", objasni Miriamele. "I zato što Jošua zna kamo idem pa bi bilo glupo da se odmah uputimo tim putem ako još noćas otkriju da sam otišla."

"Jošua zna kamo ideš?" Simon se ozlovolji. "To je više nego što ja znam."

"Reći ću ti kad budemo dovoljno daleko da ne možeš odjahati natrag u jednu noć", hladno će ona. "Kad budem predaleko da me uhvate i vrate."

Odbila je odgovoriti na druga pitanja.

Simon zaškilji na komade otpadaka koji su obrubljivali široku, blatnu stazu. Velika vojska ljudi dosad je dvaput prešla taj put s nekoliko manjih skupina koje su išle na Sesuad'ru i Novi Gadrinsett; Simon zaključio da će proći mnogo vremena prije nego što trava ponovno izraste na tom opustošenom otkosu.

Valjda odatle i potječu ceste, pomisli on i osmijehne se unatoč umoru. Nikad prije nisam na to mislio. Možda će ovo jednog dana biti prava kraljevska cesta, s miljokazima, krčmama i postajama... a ja sam je vidio kad je bila tek kopitima izrovan puteljak.

Naravno, pretpostavljalo se da će, što god da se dogodi u budućnosti, postojati kralj koji će mariti za ceste. Prema onom što su mu Jeremija i ostali rekli o stanju stvari u Visotvrđi, nije se činilo vjerojatnim da se Elija brinu za takve stvari.

Jahali su pokraj Steffloda, koji se srebrnasto sjajio na sablasnoj mjesečini. Miriamele je ostala šutljiva, a Simonu se činilo da jašu beskrajno dugo, iako se mjesec još nije pomaknuo sa sredine neba. Dosađujući se, promatrao je Miriamele, diveći se tome kako je njezina svijetla koža odražavala mjesčinu, sve dok mu ona, razdražena, nije zapovjedila da prestane buljiti u nju. Očajnički tražeći razonodu, razmišljao je o Kanonu viteštva i Camarisovu učenju; nakon prijedanih pola milje, tiho je pjevao sve pjesme o Jacku Mundvodeu koje je znao. Budući da je Miriamele odbila još nekoliko njegovih pokušaja da razgovaraju, Simon počne brojiti zvijezde koje su posule nebo, brojne poput zrna soli prosutih po stolu od ebanovine.

I baš kad je Simon pomislio da će poludjeti - i da je cijeli tjedan sigurno prošao u jednoj dugoj noći - Miriamele potegne uzde i pokaže na šumarak na niskom brijegu, oko tri ili četiri furlonga od široke kolotečine na novorođenoj cesti.

"Ondje", reče. "Ondje ćemo se zaustaviti i spavati." "Ne moram još spavati", lagao je Simon. "Možemo jahati dulje ako želiš."

"Nema smisla. Ne želim se naći na otvorenom kad svane dan. Kasnije, kad odmaknemo dalje, moći ćemo jahati i ako se razdani."

Simon slegne ramenima. "Kako god ti kažeš." Želio je tu pustolovinu, ako se uopće radilo o pustolovini, pa ju je trebao podnositi što veselije. U prvim trenucima bijega zamišljao je - tijekom onih nekoliko kratkih trenutaka kad si je dopustio da uopće misli - da će Miriamele biti sr-dačnija kad se umanju neposredna briga njihova otkrića. Umjesto toga, postajala je sve mrzovoljnija kako je noć odmicala.

Drveće na vrhu brijega raslo je tijesno jedno uz drugo, čineći gotovo bešavan zid između njihova privremenog logora i ceste. Nisu zapalili vatru - Simon je morao priznati da je to bilo mudro - nego su umjesto toga podijelili nešto vode i malo vina na mjesečini i komadić Miriamelina kruha.

Kad su se zamotali u svoje plašteve i legli jedno pokraj drugog na svoje ležajeve, Simon odjednom osjeti da ga je umor napustio - zapravo, nije bio nimalo pospan. Osluškiavao je Miriamelino disanje; iako je bilo tiho i pravilno, ni ona nije zvučala kao da spava. Negdje u drveću osamljeni je cvrčak nježno cvrčao.

"Miriamele?" "Stoje?"

"Zbilja mi trebaš reći kamo idemo. Bio bih ti bolji zaštitnik. Mogao bih razmisliti o tome i razraditi plan."

Ona se tiho nasmije. "Sigurna sam da je to istina. Reći ću ti, Simone. Ali ne noćas."

Namrštio se dok je zurio u zvijezde koje su provirivale kroz grane. "Dobro."

"Sad trebaš spavati. To će ti biti teže kad grane sune."

Jesu li sve žene u sebi imale malo Rahele Zmajevne? Činilo se da doista uživaju u tome da mu govore što mora raditi.

Otvorio je usta da joj kaže kako mu trenutačno nije potreban počinak, ali je umjesto toga zijevnuo.

Pokušavao se sjetiti što je htio reći dok je polako padao u san.

U snu je Simon stajao na rubu golema mora. Od žala pred njim pružao se tanak nasip tla koji je stršio kroz zube valova, vodeći do otoka podaleko od obale. Otok bijaše pust, izuzev triju bijelih kula koje su se ljeskale na kasnom poslijepodnevnom suncu, ali one nisu zanimale Simona. Skušno biće bijele kose i u modroj halji hodalo je otokom ulazeći i izlazeći iz njihove trostruke sjene. Simon je bio siguran da je to doktor Morgenes.

Razmatrao je nasip - bilo bi dosta lako prijeći preko njega, ali plima je rasla te je uskoro mogla sasvim prekriti usku prevlaku kopna - kad je začuo daleki glas. Na pučini oceana, na pola puta između otoka i kamenita pruda gdje je stajao Simon, maleni se čamac ljuljao i skakutao u naručju snažnih valova. Dvije osobe stajahu u njemu: jedna visoka i čvrsta, druga malena i vitka. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da prepozna Geloj i Lelet. Žena mu je nešto dovikivala, ali glas joj se gubio u rici mora.

Sto li rade ondje u čamcu? zapita se Simon. Uskoro će noć.

Pomaknuo se nekoliko koraka na uski nasip. Gelojin glas doleti k njemu preko valova, jedva čujan.

"... Lažan!" vikala je. "Lazanje...!"

Sto je lažno? zapitao se. Rt? Činio se dovoljno čvrstim. Sam otok? Zažmirio je. No iako se sunce sada spustilo nisko na obzoru pretvorivši kule u crne prste a Morgenesov obris u nešto malo i tamno poput mrava, otok je izgledao neprijeporno stvaran. Načinio je još nekoliko koraka naprijed.

"Lažan!" ponovno krikne Geloj.

Nebo odjednom potamni, a riku valova nadglasa jauk sve snažnijeg vjetra. U trenu ocean postane modar, a zatim modro-bijel; iznenada se svi valovi ukrute, smrznuvši se u čvrste, oštre ledene šiljke. Geloj je očajnički mahala rukama, a more oko njezina čamca prelamalo se i pucketalo. Tada uz riku i mlaz crne vode, žive poput krvi, Geloj, Lelet i čamac nestanu pod smrznutim valovima, usisani u tamu.

Led je navirao preko nasipa. Simon se okrene; sada je bio daleko od žala koliko i od otoka, a činilo se da se obje točke povlače od njega, ostavljajući ga zaglavljena usred sve duljeg kamenog pruda. Led se penjao sve više, pušajući mu do čizama...

Simon se trgne iz sna, drhteći. Tanka svjetlost zore ispuni šumarak. Drveće se njihalo na prohladnom povjetarcu. Plašt mu bijaše zguzvan u beznadan čvor oko njegovih koljena, ostavljajući ostatak njegova tijela otkrivenim.

Izravnao je plašt i legao. Miriamele je još spavala pokraj njega, napola otvorenih usta, raskuštrane zlatne kose. Osjetio je kako ga istodobno preplavljuju val žudnje i osjećaj stida. Bila je tako bespomoćna, ležeći tu u divljini, a on je bio njezin zaštitnik - kakav je to bio vitez kad je imao takva čuvstva? Čeznuo je da ju privuče k sebi, da je ugrije, da je poljubi u ona rastvorena usta i osjeti njezin dah na svojem obrazu. Osjećajući se neugodno, prevrnuo se na drugu stranu.

Konji su mirno stajali gdje su ih i privezali, omotavši ormu oko niske grane drveta. Pogled na bisage na jednoličnoj jutarnjoj svjetlosti odjednom ga ispuni tužnom prazninom. Sinoć se sve to činilo divljom pustolovinom. A sada se činilo glupim. Kakvi god Miriamelini razlozi bili, nije ih dijelio s njom. Dugovao je mnogo, mnogo toga princu Jošui, koji ga je izdigao i proglasio vitezom; Aditu, koja ga je spasila; Binabiku, koji mu je bio bolji prijatelj nego što je zaslužio. A bili su

tu i oni koji su se ugledali u Simona, poput Jeremije. Ali on ih je sve napustio u trenutačnom hiru. A zašto? Da se nametne Miriameli, koja je imala neki svoj razlog zbog kojeg je ostavila stričev logor. Napustio je ono malo ljudi koji su ga željeli u svojem društvu zbog nekog tko to nije želio.

Zaškiljio je prema svojem konju i osjetio kako mu se tuga produbljuje. Doma. To je bilo lijepo ime, zar ne? Simon je upravo pobjegao iz još jednog doma, a ovaj put za to nije imao ni dobar razlog.

Uzdahnio je i sjeo. Bio je ovdje i tu se, barem zasad, više ništa nije moglo učiniti. Pokušat će opet nagovoriti Miriamele da se vrati kad se probudi.

Simon prebaci plašt preko sebe i osovi se na noge. Odvezao je konje, a onda zastao na rubu šumarka i oprezno zirnuo oko sebe prije nego što ih je poveo nizbrdo do rijeke da ih napoji. Kad ih je vratio, svezao ih je za drugo stablo gdje su mogli lako dosegnuti dugačke vlati mlade trave. Promatrajući Domu i Miriamelina bezimenog konja kako zadovoljno prekidaju post, osjetio je kako mu raspoloženje raste prvi put otkad se probudio iz zastrašujućeg sna.

Prikupio je granje po šumarku, birajući samo ono koje se činilo dovoljno suhim da gori s malo dima te naložio vatru. Sa zadovoljstvom je primijetio daje ponio svoj kremen i čelično kresivo, ali se zapitao koliko će mu dugo trebati da otkrije nešto što mu je bilo jednako potrebno, a što je zaboravio u žurbi da napusti logor. Neko je vrijeme sjedio uz vatru, grijući ruke i gledajući Miriamele kako spava.

Malo poslije, dok je pretraživao bisage da vidi što bi mogao pojesti, Miriamele se počela prevrtati u snu i vikati.

"Ne!" mrmljala je. "Ne, neću..." Napola je podigla ruke kao da se od nečega brani. Nakon što ju je na trenutak zaprepasteno promatrao, Simon pođe i klekne pokraj nje, primivši je za ruku.

"Miriamele. Princezo. Probudi se. Usnula si ružan san."

Ona pokuša otrgnuti ruku iz njegove, ali nije imala snage. Oči joj se napokon otvore. Zurila je u njega i nakratko se činilo da vidi nekog drugog jer je podigla ruku kao da se želi zaštititi. Tada ga je prepoznala i pustila da joj ruka padne. Njezina druga ruka ostala je stisnuta u njegovoj.

"Bio je to samo ružan san." Nježno joj je stisnuo prste, iznenadivši se koliko mu je ruka bila veća od njezine.

"Dobro sam", promrmlja ona napokon te sjedne, povukavši plašt čvrsto oko svojih ramena. Zvjerala je po čistini kao daje danja svjetlost bila nekakva Simonova glupa psina. "Koje je doba dana?"

"Sunce se još nije popelo iznad vrhova drveća. Tamo dolje, hoću reći. Prošetao sam se do rijeke."

Nije odgovorila, nego je ustala i nesigurno se udaljila iz šumarka. Simon slegne ramenima i vrati se potrazi za nečim što bi mogli pojesti za doručak.

Kad se Miriamele nedugo zatim vratila, on je već bio pronašao komad meka sira i okrugao hljepčić kruha; prepolovio ga je i prižio na štapu iznad male vatre. "Dobro jutro", reče ona. Izgledala je razbarušeno, ali je umila lice, a izraz na njemu bio je gotovo veseo. "Žao mi je što sam bila tako srdita. Usnula sam... grozan san."

Pogledao ju je sa zanimanjem, no Miriamele nije htjela reći potankosti. "Ovdje ima hrane", reče on.

"I vatre." Ona priđe i sjedne blizu njega, ispruživši ruke. "Nadam se da se dim neće vidjeti."

"Neće. Otišao sam malo dalje i provjerio."

Simon joj pruži polovicu kruha i komad sira. Jela je pohlepno, a onda se osmjehnula punih usta. Nakon stoje progutala, izusti: "Bila sam gladna. Sinoć sam bila toliko zabrinuta da nisam jela."

"Ima još ako želiš."

Ona odmahne glavom. "Moramo štedjeti. Ne znam koliko ćemo putovati, a možda će nam biti teško nabaviti još."

Miriamele podigne pogled. "Znaš li gađati? Ponijela sam luk i tobolac strijela." Pokazala je prema nenapetom luku koji je visio s njezina sedla.

Simon slegne ramenima. "Pokušao sam jedanput, ali nisam Mundvvo-de. Vjerojatno bih mogao pogoditi kravu s dvanaest koraka."

Miriamele se zahihće. "Mislila sam na zečeve, vjeverice ili ptice, Simone. Mislim da nećemo naići na mnogo krava."

On mudro kimne. "Onda će biti bolje da učinimo kako si rekla i štedimo na hrani."

Miriamele se zavalj i metne ruke na svoj trbuh. "Dokle god gori vatra..." Ustala je i krenula prema svojim bisagama.

Izvukla je nekoliko zdjela i malu svezanu vrećicu te se vratila vatri, a zatim metnula dva mala kamena na žeravicu da se ugriju. "Donijela sam malo čaja od marulje."

"Ne stavljaš u nj soli i svetog ulja, zar ne?" upita Simon, sjetivši se Oanuca i njihovih čudnih dodataka.

"Milostiva Elizijo, ne!" reče ona, smijući se. "Ali voljela bih da imamo malo meda."

Dok su pili čaj - Simon ga je smatrao znatnim poboljšanjem od mintahočkog aka - Miriamele je govorila o tome što će raditi tog dana. Nije htjela nastaviti jahati do zalaska sunca, ali bilo je i drugih stvari koje su morali obaviti.

"Možeš me naučiti nešto o mačevanju, na primjer."

"Što?" Simon je buljio u nju kao da ga je zamolila da joj pokaže kako se leti.

Miriamele mu dobaci prijekoran pogled, a onda ustane i krene prema svojim bisagama. S dna je izvukla kratak mač u izrađenim koricama. "Dala sam Freoselu da mi ga napravi prije nego što smo otišli. Izrezao ga je iz muškog mača."

Njezin prezriv izraz lica ustupi mjesto iskrivljenom, neobičnom podsmijehu. "Rekla sam da želim zaštititi svoju čast kad budemo marširali na Nabban." Čvrsto je pogledala u Simona. "Nauči me."

"Želiš da ti pokažem kako se barata mačem", on će polako.

"Naravno. Zauzvrat, ja ću ti pokazati kako se barata lukom." Ona blago nadigne bradu. "Mogu pogoditi kravu s kudikamo veće udaljenosti od nekoliko koraka - iako to nisam učinila", rekla je žurno. "Stari sir Fluiren podučio me gađanju lukom kad sam bila djevojčica. To je smatrao zabavnim."

Simon bijaše u neprilici. "Dakle, kaniš ustrijeliti vjeverice za večeru?"

Ona se uozbilji. "Nisam ponijela luk zbog lova, Simone - a ni mač. Idemo tamo gdje je opasno. Mlada žena koja ovih dana putuje bila bi glupa da ide nenaoružana."

Njezino mirno objašnjenje odjednom ga sledi. "Ali ne želiš mi reći kamo."

"Sutra ujutro. Hajde sad - gubimo vrijeme." Podigla je mač i isukala ga iz korica, pustivši da koža klizne na mokro tlo. Oči joj bijahu sjajne, izazivačke.

Simon se zabulji. "Najprije, tako se ne ponaša prema koricama." On ih podigne i vrati joj ih. "Odloži mač, a onda opashi pojas."

Miriamele se namršti. "Znam kako se opasuje pojas." "Idemo po redu", mirno će Simon. "Želiš li učiti ili ne želiš?" Jutro je prošlo, a Simonova razdraženost što mora podučavati djevojku mačevanju prošla je nakon nekog vremena. Miriamele je bila divlje gorljiva učenica. Postavljala je pitanje za pitanjem; mnogima Simon nije znao odgovor, ma koliko kopao po sjećanju za svime što su ga Haestan, Sludig i Camaris naučili. Bilo je teško priznati pred njom da on, jedan vitez, nije nešto znao, ali nakon nekoliko kratkih ali neugodnih izmjena progutao je ponos i iskreno rekao da nije znao zašto balčak mača strši samo na dvije strane a ne u punom krugu - jednostavno je bilo tako. Miriamele se doimala zadovoljnijom tim odgovorom nego njegovim prethodnim pokušajima zbunjivanja pa je ostatak poduke prošao brže i ugodnije.

Miriamele je bila iznenađujuće snažna za svoj stas, iako je Simonovo iznenađenje pomalo splasnulo kad se sjetio što je sve prošla. Bila je i brza, s dobrom ravnotežom, iako je bila sklona da se previše naginje naprijed - navika koja se brzo mogla pokazati sudbonosnom u pravoj borbi s obzirom na to da bi svaki protivnik bio krupniji od nje i imao dulji doseg. Sve u svemu, bio je oduševljen. Osjetio je da bi mu brzo ponestalo novih stvari koje bi joj mogao reći, a onda bi se sve svelo na vježbu i na još vježbe. Bio je poprilično sretan što su se borili dugim štapovima a ne sječivima; tijekom jutra uspjela mu je zadati nekoliko opakih udaraca.

Nakon što su iskoristili dugu stanku da se napiju i odmore, zamijenili su mjesta: Miriamele je podučavala Simona kako se brinuti o luku, skrenuvši posebnu pozornost na održavanje luka toplim i suhim. Nasmiješio se vlastitom nestrpljenju. Kao što je Miriamele nerado sjedila dok joj je on objašnjavao tajne mačevanja - koje je većinom doslovce bilo preuzeto iz Camarisova nauka - i on je izgarao od želje da joj pokaže što može učiniti s lukom u ruci. Ali ona takvo što nije dopuštala te su ostatak poslijepodneva proveli u učenju ispravnog potezanja. Prije nego što su sjene postale duge, Simonovi su prsti bili crveni i nažuljani. Morat će smisliti način da se domogne kožnih štitnika za prste kakve je imala i Miriamele ako je uistinu kanio loviti lukom i strijelom.

Načinili su obrok od kruha, luka i malo osušena mesa te potom osedlali konje.

"Tvoj konj treba imati ime", reče joj Simon dok je pričvršćivao Do-min dolap. "Camaris kaže da je konj dio tebe, ali i jedno od Božjih stvorenja."

"Razmislit ću o tome", odvrati ona.

Posljednji su se put ogledali po logoru kako bi se uvjerali da nisu ostavili nikakav trag za sobom - zakopali su pepeo i izgrabljali povijenu travu dugačkom granom - a potom odjahali u iščezli dan.

"Eno stare šume", zadovoljno će Simon. Zažmirio je prema prvom tračku zore. "Ona tamna linija, ondje."

"Vidim je." Potjerala je konja s ceste, usmjerivši ga ravno prema sjeveru. "Umjesto da se danas zaustavimo, ti ćemo prema njoj što dalje možemo - prekršit ću vlastito pravilo i jahati danju. Osjećat ću se sigurnije kad dođemo tamo."

"Ne vraćamo se na Sesuad'ru?" upita Simon. "Ne. Idemo u Aldheorte - na neko vrijeme." "Idemo u šumu? Zašto?"

Miriamele je gledala ravno naprijed. Zabacila je kukuljicu, a sunce joj je obasjavalo kosu. "Zato što će moj stric možda poslati ljude za mnom. Neće nas pronaći budemo li u šumi."

Simon se predobro sjećao svojih iskustava u velikoj šumi. Vrlo malo ih je bilo ugodnih. "Ali putovanje kroz nju traje cijelu vječnost."

"Nećemo dugo biti u šumi. No dovoljno da budemo sigurni da nas nitko neće pronaći."

Simon slegne ramenima. Nije imao pojma kamo je točno htjela ići ni zašto, ali je očigledno stvorila plan.

Nastavili su jahati prema dalekoj liniji šume.

Stigli su na rubove Aldheorte kasno tog poslijepodneva. Sunce je potonulo prema obzoru; travnata brda obasja kosa svjetlost.

Simon je pretpostavljao da će se zaustaviti i utaboriti u rijetkoj vegetaciji vanjskog šumskog ruba - naposljetku, neprekidno su jahali od prethodne večeri, gotovo cijeli dan, s tek nekoliko kratkih drijemeža, ukradenih tijekom puta -

ali Miriamele je bila odlučna da zađu duboko u šumu, sigurni od slučajnog otkrića. Jahali su kroz sve gušću šumu sve dok praktički više nisu mogli jahati, a zatim su vodili konje još četvrt milje. Kad je princeza napokon pronašla mjesto koje je bilo po njezinu ukusu, na šumu se već prosuo posljednji žar sutona; pod gustim baldahinom stabala svijet je bio sav u prigušenim modrim nijansama.

Simon sjaše i užurbano naloži vatru. Dok je ona veselo pucketala, podigli su logor. Miriamele je dijelom izabrala to mjesto zbog potočića koji je žuborio u blizini. Dok je tražila što bi mogli objedovati, on odvede konje da se napoje. Nakon gotovo cijelog dana provedenog u sedlu, Simon se osjećao neobično budnim, kao da je zaboravio što je san. Kad su se on i Miriamele najeli, sjeli su pokraj vatre i razgovarali o svagdašnjim temama, iako više po Miriamelinu nego po Simonovu izboru. On je imao drugih stvari na pameti, stoga je smatrao čudnim što ona najozbiljnije raspravlja o Jošuinu i Vorzhevinu nerođenom djetetu te traži još priča o bitki s Fengbaldom, kad je toliko pitanja o njihovu putovanju ostalo bez odgovora. Naposljetku, frustriran, on podigne ruku.

"Dosta je ovoga. Rekla si da ćeš mi otkriti kamo idemo, Miriamele."

Neko je vrijeme promatrala vatru prije nego što je progovorila. "Istina je, Simone. Nisam bila poštena, pretpostavljam, što sam te dovela tako daleko očekujući da mi vjeruješ. Ali nisam tražila da pođeš sa mnom."

Bio je povrijeđen, ali je nastojao to ne pokazati. "Gle, ali ja sam ipak ovdje. Stoga mi reci - kamo idemo?"

Duboko je uzdahnula, a potom polako izdahnula i tiho rekla: "U Erkvnlend."

On kimne. "To sam i slutio. Nije bilo teško, slušajući te na Raedu. Ali kamo u Erkvnlend? I što ćemo ondje raditi?"

"Idemo u Visotvrđu." Ona ga prodorno pogleda, kao da ga izaziva da joj proturječi.

Aedone, smiluj nam se, pomisli Simon. "Po Svjetloklin?" glasno upita. Iako je bilo ludo i pomisliti na takvo što, bilo je nekog uzbuđenja u toj zamisli. On je - priznaje, uz pomoć drugih - pronašao i zaštitio Trn, zar ne? Možda, ako pribavi i Svjetloklin, bit će... Nije se usudio ni pomisliti, ali odjedanput mu se ukaže slika - on, Simon, neka vrsta viteza, onaj koji se nije mogao udvarati čak ni princezi...

Odbacio je sliku u dubine podsvijesti. Takvo što nije postojalo, ne zapravo. A on i Miriamele ionako se neće vratiti s te vratolomne pustolovine. "Pokušat ćemo izbaviti Svjetloklin?" upita ponovno.

Miriamele gaje i dalje netremice gledala. "Možda." "Možda?" On se naroguši. "Što sad to znači?"

"Rekla sam da ću ti otkriti kamo idemo", odgovori ona. "Nisam rekla da ću ti povjeriti sve što je u mojoj glavi."

Simon razdraženo podigne štap i prelomi ga, a onda baci komade u ognjišnu jamu. "Prokletog mi Drveta, Miriamele," zareži, "zašto mi to radiš? Rekla si da sam ti prijatelj, a ponašaš se prema meni kao prema djetetu."

"Ne ponašam se prema tebi kao prema djetetu", strogo će ona. "Inzi-stirao si da pođeš sa mnom. Dobro. Ali moja zadaća je samo moja, bilo da idem po mač ili u dvorac po par cipela koji sam zabunom zaboravila."

Simon je još bio srdit, ali nije mogao suspregnuti smijeh. "Vjerojatno se i vraćaš po cipele, haljinu ili nešto slično."

Kakve sam ja sreće - ubit će me Erkvnstražari usred rata zbog pokušaja krađe cipela."

Miriamelina se ljutnja donekle rasprši. "Vjerojatno si ukrao puno toga i uspio se izvući dok si živio u Visotvrđi. Bilo bi pošteno da te uhvate." "Ukrao? Ja?"

"Iz kuhinja, neprestano. Sam si mi priznao, iako sam to već znala. A tko je ukrao crkvenjakovu lopatu i zataknuo je u rukavicu oklopa u Manjoj dvorani, pa je izgledalo kao da sir Tkoznatko kani iskopati zahodsku jamu?"

Iznenaden što se sjetila, Simon ispusti tih, zadovoljan hihot. "Jeremija je bio sa mnom."

"Hoćeš reći da si ga ti uvukao u to. Jeremija nikad ne bi izveo takvu psinu da nije bilo tebe."

"Kako si znala za to?"

Miriamele mu uputi pogled gađenja. "Rekla sam ti, idiote, slijedila sam te tjednima."

"Bogme i jesi." Simon bijaše oduševljen. "Pri kakvom si me još poslu uhvatila?"

"Uglavnom kako se iskrađaš i sjediš hvatajući zjake umjesto da nešto radiš", prasne ona. "Nije ni čudo što ti je Rahela izvukla uši."

Uvrijeđen, Simon uspravi leđa. "Iskrađao sam se samo zato da bih bio malo sam. Ne znaš kako je to živjeti u odajama za sluge."

Miriamele ga pogleda. Njezino se lice odjednom uozbilji. "Imaš pravo. Ali ni ti ne znaš kako je to biti ja. Svakako nisam imala mnogo prigoda da budem sama."

"Možda", tvrdoglavo će Simon. "Ali kladim se daje hrana bila bolja u tvom dijelu Visotvrđe."

"Hrana je bila ista", dobaci ona. "Samo smo je jeli čistim rukama." Važno je pogledala njegove od pepela pocrnjele prste.

Simon se glasno nasmije. "Ah! Dakle razlika između peraća posuđa i princeze su čiste ruke. Žalim što te moram razočarati, Miriamele, ali nakon cijelog dana provedenog do lakata u kaci za pranje, moje su ruke bile vrlo čiste." Odmjerila ga je podrugljivo. "Onda pretpostavljam da između nas nema razlike."

"Ne znam." Simonu razgovor odjednom postane neugodan; zalazio je u bolno područje. "Ne znam, Miriamele."

Osjetivši da se nešto promijenilo, ona ušuti.

Kukci su melodično zujali naokolo, a sjenovita se stabla nadvila nad njih poput uhoda. Bilo je neobično opet se zateći u šumi, pomislio je Simon. Navikao se na široka prostranstva koja su se vidjela s vrha Sesuad're i na beskrajnu otvorenost Visokih Thrithinga. Poslije toga, Aldheorte se doimala tijesnom. Ipak, i dvorac je bio tijesan, ali je bio najbolja obrana od neprijatelja. Možda je Miriamele imala pravo: šuma je, barem na neko vrijeme, možda bila najbolje mjesto za njih.

"Idem spavati", iznenada će ona. Ustane i uputi se do mjesta gdje je sebi prostrla vunenu prostirku. Simon zamijeti daje njegov ležaj smjestila na suprotnoj strani logorske vatre.

"Kako hoćeš." Nije mogao reći je li se opet ljutila na njega. Možda joj je jednostavno ponestalo riječi. Katkad se i sam tako osjećao u njezinoj blizini, kad bi razgovor o sitnicama završio. O velikim je stvarima bilo preteško govoriti, preneugodno... i zastrašujuće. "Mislim da ću još malo ovdje sjediti."

Miriamele se zamota u svoj plašt i legne. Simon ju je promatrao kroz treperenje vatre. Jedan od konja ispusti mek, zadovoljan zvuk.

"Miriamele?" "Da?"

"Mislio sam sve što sam rekao one noći kad smo otišli. Bit ću tvoj zaštitnik, čak i ako mi ne kažeš od čega te točno štitiš."

"Znam, Simone. Hvala."

Nastade još jedan procijep šutnje. Nakon nekog vremena Simon začu tanak zvuk. Na trenutak je osjetio zebnju prije nego što je shvatio da to Miriamele tiho pjevuši.

"Koja je to pjesma?"

Ona se promeškolji i okrene prema njemu. "Što?"

"Koju to pjesmu pjevušiš?"

Ona se osmijehne. "Nisam ni znala da pjevušim. Provlači mi se glavom cijelu večer. To je nešto što mi je majka pjevala kad sam bila mala. Mislim da je to hernvstirska pjesma koja je potekla od moje bake, ali riječi su na zapadnjačkom."

Simon ustane i krene prema svom ležaju. "Hoćeš li je otpjevati?"

Miriamele je oklijevala. "Ne znam. Umorna sam i nisam sigurna da se mogu sjetiti riječi. Uostalom, to je tužna pjesma."

Legao je i pokrio se plaštem, no odjedanput je počeo drhtati. Noć je postajala hladna. Vjetar je polako šuštao lišćem.

"Nije me briga jesu li riječi točne. Bilo bi lijepo čuti bilo kakvu pjesmu."

"Dobro. Pokušat ću." Zamislila se na trenutak, a onda počela pjevati. Glas joj je bio promukao ali sladak.

"U Cathyn Dairu življaše djeva",

počne ona. Iako je pjevala tiho, polaganije napjev odzvanjao cijelom mračnom šumskom čistinom.

"U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni, Najljepša djeva što se ikad rodi Ljubav je svoju poklonila meni.

Kraj Srebrnmora vjetar je leden Travke su duge, drevan je kamen Kupit se može ljubavni znamen I pčā ista pričat uz plamen U krutom Cathyn Dairu.

Pod jesenjom lunom mi smo se sreli U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni, Plesala je ona u halji od srebra I osmijeh svoj poklonila meni.

Kad ledene sige visjele su s krova U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni, Dok pjevali mi smo uz ognjišta plamen Usne je svoje poklonila meni.

Kraj Srebrnmora vjetar je leden Travke su duge, drevan je kamen Kupit se može ljubavni znamen I pčā ista pričat uz plamen U krutom Cathyn Dairu.

Kad proljeće snivaše na poljima mladim U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni, U Mirchinu hramu, uz svjetlost svijēa Vjernost je svoju obećala meni.

Kad je ljetni žar obasjao brda U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni, Cijeli grad bijaše u svatove pozvan AF ona ipak nije došla k meni.

Kraj Srebrnmora vjetar je leden Travke su duge, drevan je kamen Kupit se može ljubavni znamen I pčā ista pričat uz plamen U krutom Cathyn Dairu.

Jesenja luna kad je opet stigla,

U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni,

Vidio sam kako u srebrnoj halji

Nekom drugom pleše, drugom, a ne meni.

Kad hladne je zube pokazala zima, U Cathyn Dairu, gdje more se pjeni, Ostavio sam zidine toga kletog grada Koji više ništa neće značit meni.

Kraj Srebrnmora vjetar je leden Travke su duge, drevan je kamen Kupit se može ljubavni znamen I pčā ista pričat uz plamen U krutom Cathyn Dairu..."

"To je lijepa pjesma", reče Simon kad je završila. "Tužna pjesma." Opčinjavajući napjev još mu je lebdio u mislima; shvaćao je zašto ga je Miriamele nesvjesno mumljala.

"Majka mi ju je običavala pjevati u vrtu u Meremundu. Uvijek je pjevala. Svi su govorili da ima najljepši glas koji su ikad čuli."

Neko vrijeme vladala je tišina. I Simon i Miriamele ležali su umotani u svoje plašteve, njegujući svoje skrivene misli. "Nikad nisam upoznao svoju majku", napokon će Simon. "Umrta je kad sam se rodio. Zapravo, nikad nisam upoznao svoje roditelje." "Ni ja."

S vremenom se neobičnost te primjedbe provlačila kroz Simonove rastresene misli. Miriamele se prevrnula na drugu stranu, okrenuvši leđa vatri - i Simonu. Želio ju je upitati što je time mislila, ali je osjetio da više nije htjela razgovarati. Umjesto toga, promatrao je kako vatra dogorijeva i kako posljednje iskre lepršaju uvis, u tamu.

Prozori poput očiju

Ovnovi su stajali tako blizu jedni drugima da je jedva bilo mjesta da se prođe između njih. Binabik zapjeva tihu umirujuću pjesmu dok se provlačio između vunjenih prepreka.

"Sisqi", zovne. "Moram govoriti s tobom."

Sjedila je prekrštenih nogu, ponovno vezujući čvorove na ormi svojeg ovna. Oko nje nekoliko drugih muških i ženskih trolova obavljalo je posljednje zadatke prije nego što će prinčeva družina nastaviti svoj marš na Nabban. "Ovdje sam", reče ona.

Binabik se ogleda. "Bi li pošla sa mnom negdje gdje je tiše?" Ona kimne i odloži ormu na tlo. "Bih."

Vijugali su natrag kroz metež krda ovnova i uspeli se na brežuljak. Kad su sjeli na travu, užurbani se logor prostirao pod njima. Šatore su rastavili rano tog jutra, a sve što je preostalo od trodnevnoga gradča bila je bezoblična, pokretljiva masa ljudi i životinja.

"Zlovoljan si", naglo će Sisqi. "Reci mi što te muči, voljeni - iako smo svakako vidjeli dovoljno zla posljednjih nekoliko dana da svi budemo još dugo tužni."

Binabik uzdahne i kimne. "Istina je. Gubitak Geloj je težak udarac i to ne samo zbog njezine mudrosti. Nedostaje mi ona, Sisqi. Više nikad nećemo vidjeti nikoga sličnog njoj."

"Ali tu ima još nešto", nježno ga ponuka Sisqi. "Dobro te poznajem, Binbiniqegabenik. Rijč je o Simonu i princezi?"

"To je korijen svega. Gledaj - nešto ću ti pokazati." Razdvojio je dijelove svojeg štapa. Duga bijela strijela s vrškom od modro-sivog kamena klizne van.

"To je Simonova strijela." Sisquine se oči rašire. "Dar Sitha. Zar ju je ostavio?"

"Ne namjerno, mislim. Pronašao sam je skrivenu u jednoj od košulja koje mu je sašila Gutrun. Ponio je sa sobom tek odjeću koju je nosio na leđima, ali je uzeo vreću u kojoj je držao svoj najvredniji imetak - Jirikijevo zrcalo, kamen koji je uzeo s Haestanova humka, i druge stvari. Vjerujem daje Bijelu strijelu zabunom ostavio. Možda ju je zbog nekoga bio izvadio i zaboravio staviti u vreću." Binabik podigne strijelu sve dok nije uhvatila jutarnje sunce i zabljesnula.

"Podsjetila me na neke stvari", polako će on. "Ona je znak Jirikijeva duga prema Simonu. Duga koji nije ništa manji od onog koji/a, u ime svojeg gospodara Ookequka, dugujem doktoru Morgenesu."

Strepnja iznenada preleti Sisqinim licem, iako se potrudila stoje bolje mogla da ju skrrije. "Kako to misliš, Binabik?"

Nesretno je zurio u strijelu. "Ookequk je obećao pomoć Morgenesu. Ja sam tu prisegu preuzeo na sebe. Prisegnuo sam da ću štititi mladog Simona, Sisqi."

Ona uzme njegovu ruku u svoju. "Učinio si i više od toga, Binabik. Sigurno ne moraš stražariti nad njim dan i noć do kraja života."

"Ovo je drukčije." Pažljivo je vratio strijelu u svoj štap. "I nije riječ samo o mojem dugu, Sisqi. Simon i Miriamele već su u opasnosti samim time što putuju sami u divljini, a kamoli ako su se zaputili kamo strahujem da jesu. No oni su također i rizik za nas ostale."

"Kako to misliš?" bolno je promucala.

"Ako ih zarobe, na kraju će ih odvesti Prvratesu, savjetniku kralja Elije. Ti ga ne poznaješ, Sisqi, ali ja da, barem iz priča.

On je moćan i nesmotren u uporabi te moći. I okrutan je. Od njih će doznati sve što oni znaju o nama, a Simon i Miriamele oboje znaju mnogo - o našim planovima, o mačevima, o svemu. A Prvrates će ih ubiti, ili barem Simona, samo da to dozna."

"Stoga ih ideš potražiti?" polako upita ona. On pogne glavu. "Osjećam da moram." "Ali zašto ti? Jošua ima cijelu vojsku!"

"Postoje razlozi, moja voljena. Dođi sa mnom kad budem govorio s Jošuom i čut ćeš ih. Svakako trebaš biti ondje."

Pogledala ga je prkosno. "Ako kreneš za njima, onda i ja idem s tobom."

"A tko će čuvati naš narod u nepoznatoj zemlji?" On pokaže prema trolovima koji su se kretali ispod njih. "Ti se sada barem malo služiš zapadnjačkim jezikom. Ne možemo otići oboje i ostaviti našu braću Qanuce gluhe i nijeme."

Suze su se stvarale u Sisqinim očima. "Zar nema drugog načina?"

"Ne mogu ga se dosjetiti", polako će on. "Želio bih da mogu." I njegove su oči bile vlažne.

"Chukkina mi kamenja!" prokune ona. "Zar smo propatili sve ovo da budemo zajedno samo da bismo se ponovno rastali?" Čvrsto mu je stisnula prste. "Zašto si tako uspravan i častan, Binabik od Mintahoqa? Već sam te ranije proklinjala zbog toga, ali nikad s toliko gorčine."

"Vratit ću ti se. Kunem se, Sisqinanamook. Što god da se dogodilo, vratit ću ti se."

Ona se nagne naprijed pritisnuvši čelo na njegove grudi i zaplače. Binabik ovije ruke oko nje i čvrsto je stisne; suze su se kotrljale i niz njegove obraze.

"Ako se ne vratiš," jaukne ona, "dabogda nikad ne imao mira do kraja Vremena."

"Vratit ću se", ponovi on, a onda umukne. Ostali su dugo isprepleteni u nesretnom zagrljaju.

"Ne mogu reći da mi se zamisao sviđa, Binabik", reče princ Jošua. "Ne možemo si priuštiti gubitak tvoje mudrosti - posebno sada, nakon Gelojine smrti." Princ je izgledao mrzovoljno. "Aedon zna kakav nam je to bio udarac. Osjećam se loše iznutra. A nemamo čak ni tijelo nad kojim bismo tugovali."

"Tako je kako je željela", blago će Binabik. "Ali govoreći o vašoj prvoj brizi, smatram da si još manje možemo priuštiti gubitak vaše nećakinje i Simona. Otkrio sam vam svoje strahove u vezi s tim."

"Možda. Ali što je s otkrivanjem uporabe mačeva? Još toliko toga moramo doznati."

"Ja gotovo više i nemam što dati Strangveardu i Tiamaku", reče čovječuljak. "Gotovo sam sve Ookequkove svitke već preveo na zapadnjački. Sisqi može pomoći da se ostatak prevede." Pokazao je na svoju zaručnicu koja je nijemo sjedila pokraj njega, crvenih očiju. "A zatim, moram također reći sa sažaljenjem, kad se taj zadatak privede kraju, ona će povesti ostatak Qanuca i vratiti se našem narodu."

Jošua pogleda Sisqi. "To je još jedan veliki gubitak."

Ona pogne glavu.

"Ali sad vas je mnogo", istakne Binabik. "I naš narod pati, a ovi pastiri i lovkinje potrebni su na Modrom blatnom jezeru."

"Dakako", reče princ. "Uvijek ćemo biti zahvalni što nam je tvoj narod pritekao u pomoć. Nikad to nećemo zaboraviti, Binabik." On se namršti. "Dakle, odlučio si otići?"

Trol kimne. "Mnogo je razloga zbog čega smatram da je to najbolji put za mene. Osim toga, bojim se da se Miriamele nada domoći mača Svjetlokline. To mi je zastrašujuće, jer ako je priča grofa Eolaira istinita, podzemljaši su već priznali podanicima Kralja Oluje daje Minneyar mač koji se sada nalazi u grobu vašeg oca."

"Što je najvjerojatnije kraj naših nada, u svakom slučaju", sumorno će Jošua. "Jer ako on to zna, zašto bi ga Elija ostavio ondje?"

"Znanje Kralja Oluje i znanje vašeg brata možda nisu jedno te isto", primijeti Binabik. "Nije neobično za saveznike da skrivaju stvari jedni od drugih. Kralj Oluje možda misli da i mi imamo taj podatak." On se s nevjericom nasmiješi. "To je veoma zamršeno, zar ne? Osim toga, prema priči koju je starac Šarko tako često pripovijedao - priči o tome kako se vaš brat ponio kad mu je Šarko dao oštricu - moguće je da oni na kojima je ljaga Olujnog vrha ne mogu podnijeti njegovu blizinu."

"Tomu se samo možemo nadati", reče Jošua. "Isgrimnure? Što ti misliš o svemu tome?"

Vojvoda se promeškolji na niskom stolcu. "O čemu? O maču ili o trolovu odlasku za Miriamele i dječakom?"

"O obojem", Jošua umorno odmahne rukom.

"Ne mogu mnogo toga reći o mačevima, ali ono što je Binabik rekao ima nekog smisla. Sto se drugog tiče..." Isgrimnur slegne ramenima. "Netko treba poći, to je jasno. Ja sam je jedanput doveo natrag, pa ću ponovno poći ako želiš, Jošua."

"Ne." Princ čvrsto odmahne glavom. "Potreban si mi ovdje. I ne želim te opet odvojiti od Gutrun zbog svoje tvrdoglave nećakinje." Okrenuo se prema trolu. "Koliko bi ljudi poveo, Binabik?"

"Nikog, prinče Jošua."

"Nikog?" Princ je bio zaprepašten. "Ali kako to misliš? Bilo bi sigurnije povesti barem nekoliko dobrih ljudi, kao što si učinio na putu na Urmsheim?"

Binabik strese glavom. "Mislim da se Miriamele i Simon neće skrivati preda mnom, ali vjerojatno bi se skrili pred konjanicima koji bi ih progonili. Osim toga, postoje mjesta kamo Qantaqa i ja možemo ići, a kamo čak ni najbolji jahači, poput Hotvigovih Thrithinžana, ne mogu. Ja sam i tiši. Ne, bolje je da idem sam."

"To mi se ne sviđa," reče Jošua, "a vidim da se ne sviđa ni tvojoj Sisqi. Ali barem ću razmotriti tvoj prijedlog. Možda će tako i biti najbolje - u meni je više od stričeve ljubavi koja se boji onog što bi se moglo dogoditi ako Miriamele i Simon padnu u ruke mojem bratu. Nešto se svakako mora poduzeti." Podigao je ruku i protrljao sljepoočice. "Dopustite mi da na trenutak razmislim."

"Sa sigurnošću, prinče Jošua." Binabik ustane. "Ali sjetite se da čak ni Qantaqa, čiji je njuh besprijekoran, ne može pratiti miris koji je predugo stajao na zemlji." Naklonio se, kao i Sisqi, a zatim su se okrenuli i izašli.

"Malen je - oboje su maleni", zamišljeno će Jošua. "Ali ne samo da ne želim da trolovi odu, nego bih htio da ih imamo još tisuću takvih."

"Hrabar je taj Binabik, to je istina", reče Isgrimnur. "Katkad mi se čini da je hrabrost jedino što nam je preostalo." Eolair je neko vrijeme promatrao muhu koja je zujala blizu glave njegova konja. Konju to naizgled nije smetalo, jedino stoje povremeno trznulo uhom. Nije se imalo što drugo gledati jašući kroz najzapadniji predio Hernvstira na rubovima Ledomeđe; muha ga je također podsjećala na nešto što nije mogao posve prizvati u sjećanje, ali što je svejednako zahtijevalo njegovu pozornost. Grof od Nad Mullacha dugo je motrio sličnu crnu mrlju prije nego što je napokon shvatio zašto mu se činila važnom.

Ovo je prva muha koju sam vidio nakon dugo vremena - prva otkako se spustila zima, mislim. Sigurno je postalo toplije.

Ta prilično obična misao potaknula je brojne druge, manje obične primisli.

Zar je moguće da se sreća preokrenula? upitao se. Zar su Jošua i njegovi postigli nešto stoje umanjilo moć Kralja Oluje ipotisnulo njegovu čarobnu zimu? Ogledao se po maloj otrcanoj trupi Hernvstiraca koja je jahala iza njega i po velikoj skupini Sitha koja ih je vodila, čije su zastave i oklopi bili blistavi od boja. Je li to što je Jirikijev narod stupio u bitku nekako prevagnulo u našu korist ili preuveličavam najmanji od znakova?

Nasmijao se sebi, ali smrknuto. Protekla godina i užasi koji su je popratili učinili su ga opijenim znamenjem poput njegovih predaka iz Hernovih dana.

Preci su Eolairu često bili na pameti posljednjih nekoliko dana. Vojska Sitha i ljudi koja je jahala prema Naglimundu nedavno se zaustavila kod Eolairova dvorca u Nad Mullachu na rijeci Baraillean. U dva dana, koliko je vojska ondje bila utaborena, grof je pronašao još četrdesetak ljudi iz okolice koji su se dragovoljno priključili ratnoj družini - većina ponajviše zbog toga što će jahati s legendarnim Mirnima, nego iz nekog osjećaja dužnosti ili želje za osvetom. Mladići koji su pristali pridružiti se družini bijahu većinom oni čije su obitelji izginule ili se razbježale tijekom nedavnog sukoba. Oni koji su još posjedovali zemlju ili voljene koje su štitili, nisu imali želju odjahati u još jedan rat, ma kako plemenit i sveobuhvatan bio njegov cilj - niti im je Eolair to mogao zapovjediti: vlastelini Hernvstira nisu imali to pravo još od vladavine kralja Tethtaina.

Nad Mullach je bolje prošao od Hernvsadharca, ali je ipak patio tijekom Skalijeve okupacije. U kratkom razdoblju što gaje imao, Eolair je okupio ono malo svojih vazala koji su mu preostali i potrudio se što je bolje mogao da stvari vrati na pravi put. Ako se nekako uspije vratiti iz tog strahotnog rata koji je iz dana u dan bivao sve mahnitiji, nije želio ništa drugo doli što prije odložiti uzde odgovornosti i ponovno se nastaniti u svojem voljenom Nad Mullachu.

Njegovi su podanici dugo izdržavali protiv malog dijela Skalijeve vojske koja ih je držala pod opsadom, ali kad su, zatočeni unutar dvorskih zidina, počeli skapavati od gladi, Eolairova rođakinja i kastelanka Gwynna, stroga, sposobna žena, otvorila je dveri Rimeržanima. Mnogi skupocjeni predmeti, koje je Eolairova obitelj naslijedila nedugo nakon Sinnachova saveza s Erl-kraljem, bili su uništeni ili ukradeni, kao i stvari koje je sam Eolair donio sa svojih putovanja po cijelom Osten Ardu. Ipak, tješio se, zidovi su još stajali, polja su - pod snježnim pokrivačem - još bila rodna, a široki Baraillean, neometan ratom ili zimom, još je žuborio pokraj Nad Mullacha na svojem putu prema Abaingeatu i moru. Grof je pohvalio Gwynninu odluku te dometnuo da bi učinio isto da je bio u rezidenciji. Gwynni, kojoj je prizor Skalijevih tuđinaca u njezinoj velikoj kući bio najmučnija noćna mora, te su riječi ipak donijele utjehu.

Ti tudinci, možda stoga što im je gospodar bio daleko u Hernvsadharcu ili što nisu sami potjecali iz Skalijeva divljačkog kaldskrvskog klana, bili su manje omraženi u svojoj okupaciji od osvajača u drugim krajevima Hernvstira. Odnosili su se prema svojim pokorenim zarobljenicima loše, te pljačkali i razbijali do mile volje, ali nisu silovali, mučili i bezumno ubijali, što je bilo glavno obilježje glavnine Skalijeve vojske dok je napadala Hernvsadharca.

Ipak, unatoč razmjernoj manjoj šteti na njegovu očinskom domu, Eolaira je dok je jahao iz Nad Mullacha svejedno ispunio stid i misli o oskrnuću. Njegovi su preci podigli taj dvorac kako bi stražario nad njihovim dijelom riječne doline. Sada su ga napali i porazili, a sadašnji grof nije čak ni bio kod kuće. Njegovi sluge i rodbina bili su prisiljeni snalaziti se sami.

Služio sam svojem kralju, rekao je samom sebi. Što sam drugo mogao učiniti?

Odgovora nije bilo, ali to nije nimalo olakšalo živjeti s uspomena na skršen kamen, nagorene tapiserije i preplašen, praznook narod. Čak kad bi rat i sablasna zima sutra završili, ta je šteta već bila počinjena.

"Želite li još nešto pojesti, moja gospo?" upita Eolair.

Nije mogao a da se ne zapita što je Maegwin mislila o prilično lošoj hrani na putu za Naglimund. Ništa se drugo nije moglo ni očekivati od ratom izmrcvarene pokrajine, dakako, ali grofa je kopkalo kako su se tvrdi kruh i žilavi luk mogli smatrati jelom dostojnim bogova.

"Ne, Eolaire, hvala." Maegwin je odmahнула glavom i blago se nasmiješila. "Čak i u zemlji beskrajna užitka moramo povremeno otpočiniti od užitka."

Beskrajna užitka! Grof uzvrat osmijeh protiv volje. Možda i nije loše biti tako otkvačen poput Maegvvin, barem tijekom obroka.

Trenutak poslije prekorio se zbog nedobrohotne pomisli. Pogledaj je. Poput djeteta je. Nije ona kriva - možda je razlog udarac koji joj je Skali zadao. Možda ju nije ubio kao što ona misli, ali joj je možda poremetio mozak.

Zurio je u nju. Maegvvin je promatrala zalazak sunca s očiglednim zadovoljstvom. Lice joj se gotovo sjajilo. Koji je ono izraz koji koriste u Nabbanu? "Svete lude." Tako ona izgleda - kao netko tko više nije s ovoga svijeta. "Rajski svod je još ljepši nego što sam zamišljala", sanjivo će ona. "Pitam se je li to možda naše nebo, samo što ga vidimo s druge strane."

Čak i da ima kakva lijeka, pomisli Eolair, kakvo pravo imam da joj ovo oduzmem? Pomisao je bila nevjerojatna, poput hladne vode pljusnute po njegovu licu. Sretna je - prvi put otkad joj je otac otišao u rat i u svoju smrt. Jede, spava, razgovara sa mnom i s ostalima... iako su to uglavnom o čite besmislice. Zar bi joj bilo bolje da povрати razum u ovo strašno doba?

Eolair duboko udahne, boreći se s umorom koji gaje uvijek spopadao kad je bio s Maegvvin. Ustane i zaputi se prema lokvi otopljenog snijega u blizini, opere svoju zdjelu, a onda se vrati drvetu pod kojim je sjedila Maegwin, zureći preko valovitih polja trave i siva snijega prema crvenkastom zapadnom nebu.

"Idem porazgovarati s Jirikijem", reče joj on. "Hoće li vam ovdje biti dobro?"

Ona kimne, a polusmijeh joj izviije usnice. "Svakako, grofe Eolair." On nakloni glavu i ostavi je.

Sithe su sjedili na tlu oko Likimevine vatre. Eolair se zaustavi podalje od njih, diveći se čudesnom prizoru. Iako ih je desetak sjedilo u širokom krugu, nitko nije govorio: jednostavno su se međusobno gledali kao da su vodili nekakav nijemi razgovor. Nije prvi put daje grof od Nad Mullacha osjetio kako mu se dlačice na zatiljku dižu od praznovjerne nevjericе. Kakvi neobični saveznici!

Likimeva je još nosila svoju krinku od pepela. Jaka kiša zasula je putujuću vojsku prethodnog dana, ali neobični nanos boje na njezinu licu izgledao je kao i prije, zbog čega je grof posumnjao da gaje svakodnevno nanosila na lice. Njemu sučelice sjedila je visoka sithska žena uska lica, mršava poput svećeničkog štapa, svijetle nebeskomodre kose podignute navrh glave u ptičju krestu. Samo zato što mu je to Jiriki rekao, Eolair je znao da je ta stroga žena, Zinjadu, bila starija čak i od Likimeve.

Uz vatru je sjedio i Jirikijev crvenokosi, u zeleno odjeven ujak Khendraja'aro, i Chekai'so Jantarnokosi, čija gaje kuštrava kosa i iznenađujuće otvoreno lice - Eolair je čak vidio tog Sithu da se smiješi i smije - činilo gotovo čovječnim. Jirikiju je sjedne strane sjedio Yizashi; njegovo je dugo sivo kopljе odčudodrava bilo omotano poput sunca zlatnim vrpčama. A njemu s druge strane sjedio je Kurovi, koji je bio najviši u cijeloj družini te tako blijed i hladnih crta lica da je, izuzev ugljencrне kose, mogao biti Norn. Bilo je i drugih, tri žene i nekoliko muškaraca koje je Eolair već vidio, ali čija imena nije znao.

Stajao je neko vrijeme osjećajući nelagodu, nesiguran bi li ostao ili otišao. Napokon Jiriki podigne pogled. "Grofe Eolair", reče. "Upravo razmišljamo o Naglimundu."

Eolair kimne, a potom se nakloni Likimevi, koja zauzvrat nakratko spusti bradu. Nitko od ostalih Sitha nije mu posvetio više pozornosti od treptaja mačjih očiju. "Uskoro ćemo stići tamo", izusti on.

"Za nekoliko dana", složi se Jiriki. "Mi Zida'va nismo navikli boriti se protiv dvorca koji drži neprijatelj - mislim da to nismo radili od posljednjih opakih dana u Venvha Do'sae. Ima li koga među vašim narodom tko dobro poznaje Jošuinu utvrdu ili takvu vrstu borbe? Imamo mnogo pitanja."

"Opsadno ratovanje..." nesigurno će Eolair. Mislio je da će zastrašujuće sposobni Sithe biti odavno pripralni na to.

"Nekoliko mojih ljudi borilo se kao plaćenici na Južnim otocima i u Jezerskim ratovima, ali ne mnogo. Samim je Hernvstiom vladao mir veći dio našeg življenja. Sto se Naglimunda tiče... pretpostavljam da ga; a poznajem najbolje od svih živih Hernvstiraca. Ondje sam proveo dosta vremena."

"Dođite i sjednite s nama." Jiriki pokaže na slobodno mjesto pokraj Chekai'sa.

Crnokosi Kurovi nešto izusti na tekućem sithskom jeziku dok je Eolair sjedao na tlo. Jiriki pokaže natruhu osmijehа.

"Kurovi veli da će Norni sigurno izaći i boriti se s nama pred zidinama. On vjeruje da se Hiked'a'va nikad ne bi skrivali iza kamenja što su ih plegli smrtnici kad Zida'va dolaze da napokon račiste stvari."

"Ne znam ništa o... onima koje zovemo Norni", oprezno će Eolair. "Ali ako im je cilj onako smrtno ozbiljan kakvim se čini, ne mogu zamisliti da bi se odrekli prednosti jedne takve utvrde kakav je Naglimund."

"Smatram da ste u pravu", reče Jiriki. "Ali mnoge je moje ljude teško uvjeriti u to. Većini nas je teško vjerovati da idemo u rat protiv Hiked'a'va, a kamoli da bi se oni mogli skrivati u tvrđavi i bacati na nas kamenje poput vojski smrtnika." Rekao je nešto na sithskom jeziku Kuroviju, koji je kratko odgovorio, a zatim utihnuo, očiju hladnih poput brončanih tanjura. Jiriki se potom obrati ostalima.

"Nepriročno je od nas govoriti na jeziku koji grof Eolair ne razumije. Ako je ikome neugodno govoriti hernvstirski ili zapadnjački, rado ću prevesti vaše riječi da ih grof razumije."

"Jezici smrtnika i strategije smrtnika. Svi ćemo morati naučiti", iznenada će Likimeva. "Nastupilo je drugo vrijeme. Ako pravila smrtnika sada okreću svijet, onda ta pravila moramo naučiti."

"Ili odlučiti možemo li živjeti u takvu svijetu." Zinjadu in je glas bio dubok ali čudno nemoduliran, kao da je naučila zapadnjački a da ga nikad nije čula. "Možda bismo trebali Hiked'a'vama prepustiti ovaj svijet smrtnika koji naizgled toliko žele."

"Hikeda'va bi uništili smrtnike još spremnije nego što bi uništili nas", mirno će Jiriki.

"Jedna je stvar", prozbori Yizashi Sivo-koplje, "ispuniti prastari dug, kao što smo mi upravo učinili na M'yn Azoshai. Osim toga, oni koje smo otjerali bili su smrtnici i k tomu preci prokletih Fingilovih mornara. Druga je stvar otići u rat protiv drugih U-vrtu-rođenih kako bismo pomogli smrtnicima kojima takvo što nismo dužni - uključujući one koji su nas proganjali dugo nakon što smo izgubili Asu'u. Otac tog Jošue bio je naš neprijatelj!"

"Zar mržnja nikad neće završiti?" upita Jiriki s iznenađujućim žarom. "Smrtnici imaju kratke živote. Nisu oni isti koji su ratovali protiv našeg raštrkanog naroda."

"Da, životi smrtnika su kratki", reče Yizashi ravnodušno. "Ali njihova mržnja prodire duboko i prenosi se s roditelja na djecu."

Eolair je počeo osjećati iznimnu nelagodu te je smatrao da nije pravi trenutak da prozbori.

"Moguće je da si zaboravio, plemeniti Yizashi," reče Jiriki, "da su nam sami Hikeda'va nametnuli ovaj rat. Oni su napali svetost Yasire. Zapravo je Utuk'kina ruka - a ne onog njezina sluga koji je baratao oružjem - ubila Prvu Pramajku."

Yizashi nije odgovorio.

"Ovo ima malo smisla", reče Likimeva. Eolair nije mogao a da ne zamijeti kako se u dubini Likimevinih očiju odražavala svjetlost, blistajući narančasto poput pogleda bakljom osvijetljena vuka. "Yizashi, zamolila sam tebe i ove ostale, Kuće Kontemplacije i Kuće Okupljanja, sve kuće, da isplatite svoj dug Lugu. Pristali ste. Odlučili smo se na ovaj put jer moramo pomrsiti planove Utuk'ku Seyt-Hamakha, ne samo vratiti stari dug ili osvetiti Amerasino umorstvo."

Oglasi se crnomanjasti Kurovi. "Smrtnici imaju izreku, rečeno mi je." Glas mu bijaše odmjeran i jezovito zvučan, a njegov hernvstirski nekako previše precizan. "Neprijatelj mojih neprijatelja moj je prijatelj... barem nakratko. Srebrna Maska i njezin rod izabrali su jednu vrstu smrtnika da im budu saveznici, pa ćemo mi izabrati neprijatelje tih smrtnika da budu naši saveznici. Utuk'ku i njezini podanici također su prekršili sporazum na Sesuad'ri. Ne smatram sramotnim boriti se na strani Sudhoda'va dok se to pitanje ne riješi." Podigao je ruku kao da se brani od pitanja, ali krug je bio potpuno tih. "Nitko nije rekao da moram voljeti ove smrtnike saveznike: ne volim ih i siguran sam da ih neću zavoljeti, što god da se dogodi. A ako doživim kraj ovih dana, vratit ću se u svoju visoku kuću u skrivenoj Anvi'janvi jer sam se odavno zasitio društva, i smrtnika ili U-vrtu-rođenih. Ali dotad, radit ću kako sam obećao Likimevi."

Kad je Kurovi završio, nastala je duga stanka. Sithe su opet sjedili u tišini, ali Eolair je imao osjećaj da je u zraku visjelo neko pitanje, neka napetost koja je zahtijevala razrješenje. Kad je muk potrajao toliko da se opet počeo pitati treba li otići, Likimeva podigne ruke i pruži ih ravno pred sebe.

"Dakle", reče ona. "Sada moramo razmisliti o tom Naglimundu. Moramo razmotriti što nam je činiti ako Hikeda'va ne izađu van da se bore."

Sithe počnu raspravljati o nadolazećoj opsadi kao da nije bilo prepirke o časnosti borbe uz smrtnike. Eolair bijaše zbunjen, ali oduševljen njihovom uljudnošću. Svakoj je osobi bilo dopušteno govoriti onoliko koliko je željela i nitko ju nije prekidao. Kakva god da je nesloga postojala - iako je Eolair smatrao besmrtnike teško dokučivima, nije dvojio daje postojalo istinsko razilaženje u mišljenju - činilo se da je sada nestala: rasprava o Naglimundu, premda vatrena, bila je mirna i naizgled bez srdžbe.

Možda kad toliko živiš, pomisli Eolair, naučiš živjeti prema takvim pravilima - naučiš da moraš živjeti prema takvim pravilima. Naposljetku, zauvijek je dugo vremena da bi na nekog bio srdit.

Budući da mu je bilo lakše, uključio se u razgovor - isprva oklijevajući, ali kad je opazio da su njegovu mišljenju pridavali važnost, govorio je otvoreno i pouzdano o Naglimundu, mjestu koje je poznao gotovo kao Taig u Hernvsadharcu. Bio je ondje mnogo puta: Eolair je često smatrao da je Jošuinu uho bilo korisno za uvođenje novih stvari na dvor njegova oca, kralja Ivana Prosvjetitelja. Princ je bio jedan od malobrojnih ljudi za koje je grof od Nad Mullacha znao da će saslušati svaku zamisao te je poduprijeti bude li je smatrao dobrom, koristila mu ona ili ne. Dugo su raspravljali: nakon nekog vremena vatra je dogorjela. Likimeva je izvadila jednu od kristalnih kugli iz svojeg plašta i stavila je na tlo preda se. Kugla je postupno bivala sve svjetlija; ubrzo je bacala svoj hladan mjesec s sjaj po cijelom krugu.

Eolair je sreo Isorna na povratku sa sithskog vijeća.

"Oj, grofe", reče mladi Rimeržanin. "Vani u šetnji? Imam ovdje mješinu vina - iz podruma vašeg Nad Mullacha, mislim. Pronađimo Ulea i podijelimo je."

"Rado. Imao sam čudnu večer. Naši saveznici... Isorne, ne mogu ih prisposodobiti ničemu i nikomu što sam dosad vidio."

"Oni su Drevni, a povrh toga su i neznabošci", veselo će Isorn, a onda se nasmije. "Ispričavam se, grofe. Ponekad zaboravljam da ste i vi Hernvstirci..."

"Također neznabošci?" Eolair se slabašno osmijehne. "Nisam se uvrijedio. Navikao sam se da me smatraju otpadnikom i neuklopljenim tijekom godina koje sam proveo na Aedonitskim dvorovima. Ali nikad se nisam osjećao toliko neuklopljenim kao večeras."

"Sithe su možda drukčiji od nas, Eolair, ali srčani su poput groma." "Da, i oštromni. Nisam shvatio sve o čemu se noćas govorilo, ali

mislim da ni jedan od nas nije dosad vidio bitku poput one koja će se dogoditi kod Naglimunda."

Isorn nadigne obrvu, zainteresiran. "To je nešto što valja čuvati i ispričati uz ovo vino, ali drago mi je što to čujem. Ako poživimo, imat ćemo i te kakvim pričama zadiviti naše unuke."

"Ako poživimo", reče Eolair.

"Hajde, ubrzajmo hod." Isornov je glas bio bezbrižan. "Žedan sam."

Sljedeći su dan jahali preko Inniscricha. Bojište na kojem je Skali pobijedio, a kralj Lluth zadobio smrtonosnu ranu još je djelomično prekrivao snijeg, pod kojim su se nazirali nepravilni humci te pokoji komadč zadržala metala ili istrošena drška koplja, zabodene u bijeli pokrivač. Iako su potihlo izgovorili mnoge molitve i psovke, nitko od Hernvstiraca nije imao veliku želju da se zadrži na mjestu gdje su bili tako žestoko poraženi i gdje je toliko njihova naroda izginulo. Za Sithe, pak, ono nije imalo nikakvo značenje te ga je velika skupina brzo pregazila jašući na sjever duž rijeke.

Baraillean je označavao granicu između Hernvstira i Erkvnlada: narod Utanveata na istočnoj obali rijeke nazivao ju je Zelengaz. Ovih dana malo ih je živjelo blizu ijedne obale, iako je rijeka obilovala ribom. Vrijeme je možda postalo toplije, ali Eolair je mogao vidjeti da je zemlja bila gotovo beživotna. Ono malo preživjelih iz kojekakvih sukoba koji su još životarili na južnom rubu Ledomeđe, sada je uteklo pred nadolazećom vojskom Sitha i ljudi, nesposobno zamisliti bilo kakvo dobro koje bi još jedna skupina oklopljenih osvajača mogla donijeti.

Nakon tjedan dana putovanja na sjever od Nad Mullacha - čak i kad nisu bili u punom jurišu, Sithe su se kretali brzo - vojska je prešla rijeku i ušla u Utanveat, najzapadniji vrh Erkvnlada. Zemlja kao da je tu još više posivjela. Gusta jutarnja magla koja je pokrivala tlo tijekom jahanja kroz Hernvstir, više se nije razilazila s uzlaskom sunca pa je vojska jahala od zore do sumraka u hladnoj, vlažnoj sumaglici, poput duša u nekom tmurnom zagrobnom životu. Zapravo, činilo se da mrtvački pokrov visi nad ravnica. Zrak je bio hladan i kao da se uvukao sve do kostiju Eolaira i njegovih suputnika. Osim vjetra i prigušena topota njihovih konja, široka pokrajina bila je tiha, lišena čak i pjesme ptica. Noću, kad bi se grof skupčao s Maegwin i Isornom uz vatru, na sve se spuštao težak muk. Činilo se, jedne je noći primijetio Isorn, kao da su prolazili golemim grobljem.

Kako ih je svaki dan uvodio sve dublje u tu bezbojnu, neveselu zemlju, Isornovi su se Rimeržaničesto molili i pravili znakove Drveta, te se gotovo do krvi prepirali oko nevažnih stvari. Eolairovi Hernvstirci nisu bili ništa manje pogođeni. Čak su se i Sithe doimali suzdržljivijima. Vječno prisutna magla i odbojna tišina svaki su trud činili površnim i besmislenim.

Eolair se ponadao da će uskoro naići na kakav znak svojih protivnika. Bio je uvjeren daje zla slutnja koja se nadvila nad taj pusti kraj bila pod-mukliji neprijatelj od bilo koga sazdanog od krvi i mesa. Čak i zastrašujuće strani Norni bili su poželjniji od tog putovanja kroz pakao.

"Osjećam nešto", reče Isorn. "Nešto me bocka u vrat."

Eolair kimne, a potom shvati da ga vojvodin sin vjerojatno ne može vidjeti kroz maglu, iako je jahao nedaleko od njega. "I ja to osjećam."

Prošlo je devet dana otkad su otišli iz Nad Mullacha. Ili se vrijeme opet pogoršalo ili u tom malom dijelu svijeta zima nikad nije minula. Tlo je pokrivalo snijeg, a golemi nejednaki nanosi grbavo su ležali s obje strane dok su jahali uz niski brijeg. Slabašno se sunce uzdizalo negdje izvan vidokruga, a poslijepodne je bilo tako sivo da se činilo kako sunce uopće i ne postoji.

Zveket oklopa i bujica riječi na tekućem sithskom jeziku začuli su se odnekud sprijeda. Eolair zažmri kroz polumrak.

"Zaustavljamo se." Podbo je konja i požurio se naprijed. Isorn ga je slijedio s Maegvvin, koja im je cijeli dan šutke jahala za petama.

Sithe su doista zastali te nijemo sjedili na svojim konjima kao da nešto čekaju, žarko obojenih oklopa i ponosnih zastava potamnjenih od magle. Eolair projaše kroz njihove redove sve dok nije našao Jirikija i Likimevu. Zurili su naprijed, ali on u nestalnoj magli nije zapazio ništa što se činilo vrijednim njihove pozornosti.

"Stali smo", reče grof.

Likimeva se okrene prema njemu. "Našli smo ono što tražimo." Njezino lice kao da se skamenilo, kao da joj se cijelo obličje pretvorilo u krinku.

"Ali ja ništa ne vidim." Eolair se okrene prema Isornu, koji slegne ramenima pokazujući da ni on ništa ne vidi.

"Vidjet ćete", reče Likimeva. "Pričekajte."

Zbunjen, Eolair potapše vrat svojeg konja i začudi se. Zrak se uskomeša kad se vjetar ponovno podiže zalepršavši njegovim plaštem. Maglice se uskovitlaše i odjednom se pojavi nešto tamno dok se polumrak pred njima prorjeđivao. Velebni vanjski zid Naglimunda bijaše neravan, mnogo je njegova kamenja ispalo poput ljusaka na istrunuloj ribi.

Usred njegove velike, sive dužine nalazio se kršem ispunjen otvor gdje su nekač stajale dveri, obješena, krezuba usta. Iza, nazirući se još slabije kroz vitice magle, Naglimundove četvrtaste kamene kule uzdizale su se iznad zidina, a mračni prozori zjapili su poput praznih očnih šupljina na lubanji.

"Brvnioch", dahne Eolair.

"Tako mi Otkupitelja", izusti Isorn, podjednako sleđen.

"Vidite?" upita Likimeva. Eolair pomisli kako je razabrao jezivu vrstu humora u njezinu glasu. "Stigli smo."

"To je Scadach." Maegwinin je glas zvučao prestravljeno. "Rupa u Nebu. Sad sam ga vidjela."

"Ali gdje je Naglimund-grad?" upita Eolair. "U podnožju dvorca nalazilo se čitavo naselje!"

"Mimoišli smo ga, ili barem njegove ruševine", reče Jiriki. "Ono malo što je od njega preostalo sada je ispod snijega."

"Brvnioch!" Eolair se osjećao posve skamenjenim dok je buljio najprije u naizgled nevažne grude zemlje i snijega iza njih, a zatim se okrenuo natrag prema golemoj hrpi smrvljena kamena točno pred sobom. Izgledala je mrtvo, ali dok je zurio u nju, živci mu se napeše poput žica na lutnji, a srce mu stade bubnjati. "Hoćemo li samo ujahati?" uputio je pitanje nikom posebno. Samo razmišljanje o tome bilo je ravno zavlačenju naglavce u mračan tunel pun pauka.

"Ne idem tamo", grubo će Maegwin. Bila je blijeda. Prvi put otkad ju je zahvatilo ludilo, izgledala je istinski i potpuno prestrašena. "Uđete li u Scadach, ostavljate Raj i njegovu zaštitu. To je mjesto odakle se ništa ne vraća."

Eolair nije čak ni imao srca reći nešto utješno, već je posegnuo i uhvatio njezinu ruku u rukavici. Njihovi su konji tiho stajali jedan uz drugi, a njihovi su se zamagljeni dahovi miješali.

"Ne, nećemo ujahati onamo", ozbiljno će Jiriki. "Ne još."

Još dok je govorio, treperava žuta svjetla procvala su u dubinama crnih prozora na kulama, kao da se vlasnik tih praznih očiju netom probudio.

Rahela Zmajevna nemirno je spavala u svojoj sobici duboko u podzemnim labirintima Visotvrde.

Sanjala je da je opet u svojoj staroj ložnici, ložnici sobarica koju je tako dobro poznavala. Bila je sama, a u snu je bila gnjevna: njezine budalaste djevojke uvijek je bilo teško naći.

Nešto je zagreblo po vratima; Rahela je odjednom bila sigurna da je to Simon. Međutim, čak i usred sna, sjetila se da ju je već jedanput prevario sličan zvuk. Pošla je oprezno i polako prema vratima i zastala ispred njih na trenutak, osluškujući tajnovite zvukove izvana.

"Simone?" reče ona. "Jesi li to ti?"

Glas koji je odgovorio uistinu je pripadao njezinu davno izgubljenom štićeniku, ali zvučao je nategnuto i istanjeno, kao da je prevaleo veliku daljinu da stigne do njezina uha.

"Rahela, želim se vratiti. Molim te, pomoz mi. Želim se vratiti." Grebanje se nastavilo, uporno, neobično glasno...

Bivša nadzornica sobarica trgnula se iz sna, drhteći od studeni i straha. Srce joj je tuklo vrlo brzo.

Eno. Ponovno se čuo taj zvuk, točno onako kako ga je čula u snu - ali sada je bila budna. Bio je to neobičan zvuk, ne toliko grebanje koliko šuplje struganje, daleko ali jednolično. Rahela se uspravi.

Ovo nije bio san, znala je. Pomislila je da je čula nešto slično dok je padala u san, ali se na to nije osvrćala. Zar je u zidovima bilo štakora? Ili nečeg goreg? Rahela se uspravi na svojoj slamarici. Mali žeravnik sa svojih nekoliko komada ugljena davao je odaji tek slabšan crveni odsjaj.

Štakori u ovako debelim kamenim zidovima? Bilo je moguće, ali se nije činilo vjerojatnim.

Što bi drugo moglo biti, budalo stara? Nešto stvara taj zvuk.

Rahela ustane i kradomice se primakne žeravniku. Uzme rukovet rogoza sa svoje brižno skupljene hrpe i uroni jedan kraj u ugljen. Kad ih je plamen zahvatio, ona visoko podigne svoju pomoćnu baklju.

Odaja je, tako poznata nakon svih ovih tjedana, bila prazna, s izuzetkom njezinih zaliha. Sagnula se nisko kako bi zavrila u sjenovite kutove, ali nije vidjela da se išta miče. Struganje je sada bilo malko tiše, ali i dalje razgovijetno.

Činilo se da dopire iz suprotnog zida. Rahela korakne prema njemu i tresne bosom nogom o drvenu škrinju koju je zaboravila gurnuti uza zid nakon što je pregledala njezin škrat sadržaj prethodne noći. Ispustila je prigušen krik boli i ispustila nekoliko zapaljenih rogoza, a onda brzo othramala do svojeg vrča po šaku vode da ih ugasi. Kad je to obavila, stala je na jednu nogu dok je trljala svoje natučene prste.

Kad je bol popustila, shvatila je da je i zvuk prestao. Ili je njezin iznenađeni povik preplašio onoga koji ga je stvarao - vjerojatno ako se radilo o štakoru ili mišu - ili ga je samo upozorio da netko osluškuje. Pomisao da nešto tiho sjedi u zidovima, da je netko na drugoj strani kamena, nije bila ona koju je Rahela željela slijediti.

Štakori, rekla je samoj sebi. Naravno da su štakori. Nanjušili su hranu koju sam ovdje skrila, vražji stvorovi.

Što god da mu je bio uzrok, zvuk je sada nestao. Rahela sjedne na svoj stolac i stane navlačiti cipele. Više nije imalo smisla pokušavati zaspati.

Kako je čudan bio onaj san o Simonu, pomisli. Je li moguće da mu je duh nemiran? Znam da ga je čudovište ubilo.

Priča se da mrtvi ne mogu počivati dok se njihovi ubojice ne kazne. Alija sam već učinila sve što sam mogla da kaznim Pryratesa i vidi kamo me to dovelo. Nikome nisam od koristi.

Pomisao na Simona, osuđenog na kakvu samotnu tamu, bila je istodobno tužna i zastrašujuća.

Ustani, ženo. Primi se nečeg korisnog.

Odlučila je da će iznijeti još hrane za sirotog slijepog Guthwulfa.

Kratak put do sobe s uskim prozorom na katu potvrdio joj je daće skoro zora. Rahela se zagleda u tamnomodru boju neba i izbljedgele zvijezde i osjeti se malo ohrabrenom.

Još se redovito budim, iako većinu dana provodim u tami poput krtice. I to je nešto.

Spustila se u svoju skrovitu odaju, zastavši na vratima da osluhne zvukove struganja. Soba je bila tiha. Kad je pronašla prikladno jelo za grofa i njegova mačjeg prijatelja, ogrnula se teškim plaštem i zaputila niz stubište do tajnog prolaza iza tapiserije na odmoru.

Stigavši do mjesta gdje je obično ostavljala Guthwulfov obrok, otkrila je na svoju žalost da hrana od prethodnog jutra nije bila taknuta: ni muškarac ni mačka nisu došli.

Nikad nije propustio dva dana zaredom otkad smo počeli, pomislila je zabrinuto. Blažena Rijapo, zar je siroti čovjek negdje pao?

Rahela pokupi netaknutu hranu te iznese novu, kao daće drukčiji raspored onoga što je zapravo bilo isto, suho voće i suho meso, nekako uspjeti namamiti natrag zalutalog grofa.

Ako danas ne dođe, odluči ona, otići ću ga potražiti. Naposlijetku, on nema nikog tko bi se brinuo za njega. To je aedonitski.

Puna brige, Rahela se vrati u svoju sobu.

Prizor u kojem je Binabik posjednut na sivu vučicu kao da je ona ratni konj, sa štapom uperenim poput koplja, mogao je biti smiješan u drugim okolnostima, ali Isgrimnur nije imao želje čak ni da se osmijehne.

"Još nisam siguran da je ovako najbolje", reče Jošua. "Bojim se da će nam nedostajati tvoja mudrost, Binabik od Yiqanuca."

"Onda je to i te kakav razlog da odmah počnem svoje putovanje, jer će tako mnogo brže doći svojem kraju." Trol počeo Qantaqu iza ušiju.

"Gdje je tvoja gospa?" upita Isgrimnur ogledajući se. Zora je miljela po nebu iznad njihovih glava, a obronak bijaše pust, izuzev trojice muškaraca i vučice. "Mislio sam da će se htjeti oprostiti."

Binabik nije susreo njegov pogled, već se zagledao u Qantaqin čupavi vrat. "Oprostili smo se u ranosti jutra, Sisqi i ja", tiho će on. "Teška je stvar za nju da me gleda kako jašem odavde."

Isgrimnur osjeti velik val kajanja zbog nerazumnih, nepromišljenih primjedbi koje je ikad izustio u vezi s trolovima. Bili su maleni i čudni, ali su u svakom slučaju bili jednako srčani poput velikih ljudi. Pružio je svoju ruku Binabiku na stisak. "Jaši sigurno", reče vojvoda. "Vrati nam se."

Jošua učini isto. "Nadam se da ćeš pronaći Miriamele i Simona. Ali ako ne uspiješ, u tome nema sramote. Kao što je Isgrimnur rekao, vrati nam se što prije možeš, Binabik."

"A ja se nadam da će sve poći po dobru za vas u Nabbanu."

"Ali kako ćeš nas pronaći?" odjednom upita Jošua, zabrinuta duguljasta lica.

Binabik se na trenutak zabulji u njega, a onda, na iznenađenje ostalih, prasne u glasan smijeh. "Kako mogu ići u potragu za vojskom zajedno pomiješanih ravničara i kamenjaraca, pod vodstvom mrtva junaka od velike slavnosti i jednorukog princa? Mislim da neće biti teško dokopati se vijesti o vama."

Jošua lice se opusti u smijeh. "Valjda si u pravu. Zbogom, Binabik." On podigne ruku, otkrivši na trenutak mutne okove koje je nosio kao podsjetnik na svoje zatočeništvo i dug koji je morao vratiti svojem bratu.

"Zbogom, Jošua i Isgrimnure", reče trol. "Molim vas, recito to isto ostalima u moje ime. Ne bih mogao podnijeti da se od svih u isto vrijeme opraštam." Nagnuo se naprijed kako bi nešto šapnuo strpljivoj vučici, a onda se opet okrenuo prema njima. "U planinama govorimo ovo: 'Inij koku na siqqasa min taq' - 'Kad se opet sretnemo, to će biti dobar dan.'" Zavukao je obje ruke u krzno vučice. "Hinik, Qantaqa. Pronađi Simona. Hinik umniu!"

Vučica skoči uz mokri obronak. Binabik se zaljulja na njezinim širokim leđima, ali ostane u sedlu. Isgrimnur i Jošua gledali su kako neobični jahač i njegova vučica prevaljuju krestu brda i nestaju iz vidokruga.

"Bojim se da ih više nikad nećemo vidjeti", reče Jošua. "Hladno mi je, Isgrimnure."

Vojvoda spusti ruku na prinčevo rame. Ni samom mu nije bilo toplo niti se osjećao veoma sretno. "Vratimo se.

Moramo gotovo tisuću ljudi staviti u pokret prije nego što se sunce uspne iznad bregova."

Jošua kimne. "Tako je. Hajdemo, onda."

Okrenuli su se i vratili istim putem kojim su došli kroz mokru travu.

Tisuće lišća/ tisuće sjena

Miriamele i Simon proveli su prvi tjedan svojeg bijega u šumi. Putovanje je bilo sporo i bolno naporno, ali Miriamele je davno prije svojeg bijega odlučila da je kudikamo bolje gubiti vrijeme nego biti uhvaćen. Sate danje svjetlosti provodili su probijajući se kroz gusto drveće i slijepljeno, zamršeno raslinje, sve uz zvukove Simonova guranja. Svoje su konje češće vodili nego ih jahali.

"Budi sretan", rekla mu je jednom kad su se odmarali na čistini, naslonivši se na deblo starog hrasta. "Barem možemo vidjeti sunce nekoliko dana. Kad opet ostavimo šumu, jahat ćemo noću."

"Ako budemo jahali noću, barem neću morati gledati ono što mi je oderalo kožu s tijela", srdito će Simon, trljajući svoje poderane hlače i natučeno meso pod njima.

Bilo je ohrabrujuće, otkrila je Miriamele, imati nekog posla. Osjećaj nemoćna užasa koji ju je tjednima obuzimao izbljedio je, ostavivši je sposobnom da jasno razmišlja, da vidi sve oko sebe novim očima... i čak da uživa biti sa Simonom.

I doista je uživala u njegovu društvu. Ponekad je željela da toliko ne uživa. Bilo je teško ne osjećati se kao da ga u neku ruku zavarava. Nije se radilo samo o prešućivanju razloga zbog kojih je ostavila strica Jošuu i zaputila se prema Visotvrđi. Također se osjećala kao da nije bila sasvim čista, sasvim dostojna da bude s nekim drugim.

To je zbog Aspitisa, pomislila je. On mije ovo učinio. Prije njega, bila sam čista koliko se može biti.

Ali je li to zaista bila istina? On joj se nije nametnuo. Dopustila mu je da učini što je htio - na neki je način to spremno dočekala. Na kraju, Aspitis se pokazao čudovištem, ali način na koji je došao u njezinu postelju nije bio ništa drukčiji od onog na koji većina muškaraca prilazi svojim draganama. Nije ju silovao. Ako je ono što su učinili bilo krivo i grešno, ona je snosila jednaku krivnju.

I što onda sa Simonom? Osjećaji kao da su joj podivljali. On više nije bio dječak nego muškarac, a dio nje bojao se tog muškarca, kao što bi se bojao svakog muškarca. Ali, pomislila je, bilo je nečeg u njemu što je ostalo neobično nevino. U svojim usrdnim pokušajima da učini dobro, u slabo skrivenoj boli koju je pokazivao kad je bila otesita prema njemu, još je bio gotovo djetinjast. Zbog toga se osjećala još gore, jer u svojem prozirnom štovanju nije imao pojma tko je zapravo ona. Upravo kad je bio najljubazniji prema njoj, kad joj se najviše divio i laskao joj, tada se najviše srdila na njega. Činilo joj se da je bio svojevrijedno slijep.

Bio je to grozan osjećaj. Na sreću, činilo se da Simon shvaća kako joj je njegova iskrena naklonost nekako bolna te se njihovo druženje svelo na šaljivo, podrugljivo prijateljstvo koje joj je bilo ugodnije. Kad je bila u njegovoj blizini a da nije razmišljala o sebi, smatrala ga je dobrim društvom.

Unatoč odrastanju na dvoru svojega djeda i oca, Miriamele je imala malo prigoda da bude s dječacima. Vitezovi kralja Ivana bili su većinom mrtvi ili davno umirovljeni na svojim imanjima, raštrkani po Erkyn-landu i drugim krajevima, te je u kasnijim godinama života njezina djeda kraljevski dvor gotovo opustio; ostali su samo oni koji su morali živjeti blizu kralja zbog svoje dnevne zarade. Kad joj je umrla majka, njezin je otac mrko gledao na njezino provođenje vremena čak i s ono malo dječaka i djevojčica njezine dobi. Nije ispunio prazninu svojom prisutnošću, nego ju je umjesto toga zatvorio s neugodnim starcima i starićama koji su je podučavali obredima i odgovornostima koje je njezin položaj zahtijevao te nalazili mane u svemu što je činila. Onog trenutka kad je njezin otac postao kralj, Miriamelino je samotno djetinjstvo završilo.

Lelet, njezina služavka, bila joj je gotovo jedina mlada družica. Djevojčica je obožavala Miriamele, gutajući svaku princezinu riječ. Zauzvrat, Lelet je pripovijedala duge priče o odrastanju s braćom i sestrama - bila je najmlađa u brojnoj barunskoj obitelji - dok je njezina gospodarica oćarano slušala, trudeći se da ne bude ljubomorna na obitelj koju nikad nije imala.

Zbog toga joj je bilo teško opet vidjeti Lelet kad je stigla na Sesuad'ru. Živahna djevojčica koje se sjećala je nestala. Prije nego što su zajedno pobjegle iz dvorca, Lelet bi katkad bila šutljiva, a mnogo toga ju je plašilo, ali sada kao da je neko posve drugo stvorenje živjelo iza djevojčičinih očiju. Miriamele se pokušala sjetiti je li ikad postojao nagovještaj onog što je Geloj otkrila u djetetu, ali nije se mogla ničeg dosjetiti, osim da je Lelet bila sklona živim, zamršenim i ponekad zastrašujućim snovima. Neki od njih činili su se tako detaljni i neobični u Leletinim prepričavanjima da je Miriamele bila prilično sigurna da ih je djevojčica izmislila.

Kad je Miriamelin otac stupio na prijestolje svojeg oca, ona se zatekla okružena ljudima, ali istovremeno i strašno sama. Svi u Visotvrđi činili su se opsjednuti ispraznim obredom moći, s čime je Miriamele živjela toliko dugo da ju je prestalo zanimati. Bilo je to ravno promatranju zbunjujuće igre koju igraju naprasita djeca. Čak i nekoliko mladića koji su joj se udvarali - ili bolje rečeno njezinu ocu, jer je većinu zanimalo malo što drugo osim bogatstva i moći koji bi dopali onoga tko primi njezin bračni zavjet - činili su joj se poput neke druge životinjske vrste, dosadni starci u tijelima mladića, mrzovoljni dječaci preruseni u odrasle.

Jedini od svih u Meremundu ili Visotvrđi koji su, čini se, više uživali u samom životu nego u stjecanju onog što se iz njega moglo iskamčiti, bili su sluge. Posebno u Visotvrđi, s čitavom vojskom sluškinja, konjušara i kuhinjskih potrkala, bilo je kao da je posve druga rasa ljudi živjela rame uz rame s njezinim sumornim staležom. Jednom, u trenutku strahovite tuge, iznenada je vidjela velik dvorac kao izvrnuto grobište, u kojem su škripavi mrtvaci hodali na vrhu dok su živi pjevali i smijali se ispod njih.

Tako su joj Simon i neki drugi prvi put privukli pozornost - dječaci koji naizgled nisu htjeli ništa drugo nego biti dječaci. Za razliku od djece očevih plemića, nisu se nimalo žurili preuzeti zvocav, jednoličan, izvješta-čen govor svojih starijih. Promatrala ih je kako besposličare umjesto da obavljaju svoje zadatke, smijajući se u šaku međusobnim glupavim

psinama ili igrajući se ćorave kokoši na travnjaku posjeda, a ona je čeznula da bude poput njih. Njihovi su se životi činili tako jednostavnima. Čak i kad ju je zrelija mudrost naučila da je život sluge težak i zamoran, još je ponekad sanjala da može odložiti svoje kraljevsko podrijetlo poput plašta i postati jedna od njih. Naporan rad nikad ju nije plašio, ali užasavala se samoće.

"Ne", čvrsto će Simon. "Ne smiješ me nikad pustiti tako blizu sebi."

Neznatno je pomaknuo stopalo i izvio balčak svojeg mača tako da je tkaninom omotano sječivo odgurnulo njezino. Odjednom, pritisnuo se uz nju. Njegov miris, sazdan od znoja, kožnatog haljetka i promočenih fragmenata tisuće listova, bio je vrlo snažan. Bio je tako visok! To je ponekad zaboravljala. Nenadan utjecaj njegove blizine Miriameli je otežavao da jasno razmišlja.

"Sad si se ostavila otvorenom", reče on. "Kad bih upotrijebio svoj bodež, ne bi imala šanse. Upamti, gotovo ćeš se uvijek boriti s nekim tko ima veći doseg."

Umjesto da pokuša vratiti svoj mač gdje bi bio od neke koristi, ona ga ispusti, a onda metne obje ruke na Simonove grudi i odgurne ga. On poleti natrag, posrnuvši, prije nego što je povratio ravnotežu.

"Pusti me na miru." Miriamele se okrene i udalji nekoliko koraka, a potom zastane da podigne nekoliko graničica za vatru kako bi joj drhtave ruke imale kakva posla.

"Što je?" upita Simon, osupnut. "Jesam li te povrijedio?"

"Ne, nisi me povrijedio." Uzela je svoj naramak drva i bacila ga u krug koji su očistili na šumskom tlu. "Samo mi je zasad dosta te igre."

Simon strese glavom, a onda sjedne da razveže krpe zamotane oko svojeg mača.

Podigli su logor ranije tog dana, dok je sunce još bilo visoko iznad drveća. Miriamele je odlučila da će sutradan slijediti potočić koji im je dugo bio suputnik na Riječnoj cesti; tok potoka skretao je u tom smjeru većinu današnjeg puta. Riječna cesta zavijala je uz Ymstreccu, pokraj Stanshirea i dalje prema dolini Hasu. Bilo bi im najbolje, smatrala je, krenuti tom cestom u ponoć i ostaviti još malo vremena za hodanje prije zore, nego provesti cijelu noć u šumi, a onda opet čekati cijeli dan kako bi mogli putovati cestom po mraku.

To joj je bila prva prilika da koristi svoj mač u nekoliko dana, ne računajući neslavnu svrhu - raščišćavanje grmlja. Čak je ona bila ta koja je predložila sat vježbe prije nego što pojedu večernji obrok - što je bio jedan od razloga zbog kojeg je njezina nagla promjena raspoloženja očito zbunila Simona. Miriamele se osjećala rastrganom između želje da mu kaže kako nije on kriv i opskurnog osjećaja da je ipak bio kriv - kriv što je bio muškarac, kriv što mu se sviđala, kriv što je pošao s njom kad bi bila sretnija da je nesretno sama.

"Ne obaziri se na mene, Simone", rekla je napokon i osjetila se slabom što to čini. "Samo sam umorna."

Umiren, on završi pažljivo odmatanje tkanine, a onda loptu prasne tkanine ispusti u svoje bisage prije nego što joj se pridružio pokraj neupaljene vatre. "Samo sam želio da budeš oprezna. Rekao sam ti da se previše naginjaš."

"Znam, Simone. Rekao si mi."

"Ne smiješ nekom krupnijem od sebe dopustiti da ti se toliko približi."

Miriamele otkrije kako u sebi priželjkuje da on prestane govoriti o tome. "Znam, Simone. Samo sam umorna."

Činilo se da je osjetio kako ju je ponovno ozlojedio. "Ali dobra si, Miriamele. Snažna si."

Ona kimne, sada zaokupljena kremenom. Iskra padne u zavijutke ognjila, ali ne uspije proizvesti plamen. Miriamele nabere nos i pokuša ponovno.

"Želiš li da ja pokušam?"

"Ne, ne želim da ti pokušam." Ona ponovno kresne bez rezultata. Ruke su joj se počele umarati.

Simon pogleda u strugotine drva, zatim u Miriamelino lice, a potom brzo opet u strugotine. "Sjećam se Binabikova žutog praha? S njim je mogao zapaliti vatru na pljusk. Vidio sam ga kako je nakresao iskru kad smo bili na Sikkihoqu, a bilo je snijega i puhao je vjetar ..."

"Evo." Miriamele ustane, puštajući da kremen i čelična poluga padnu na zemlju pokraj ognjila. "Ti to učini." Otišla je do svojeg konja i počela kopati po bisagama.

Činilo se da se Simon sprema nešto reći, ali se umjesto toga baci na loženje vatre. Dugo nije bio bolje sreće od Miriamele. Napokon, kad se ona vratila s maramicom punom stvari koje je pronašla, uspio je nakresati slabu iskru i potaknuo je u plamen. Dok je stajala iznad njega, opazila je da mu je kosa poprilično izrasla, do ramena, padajući u crvenkastim uvojcima.

Stidljivo je podigao pogled prema njoj. Oči su mu bile pune brige za nju. "Što je?"

Ona preču pitanje. "Trebao bi podrezati kosu. Ja ću to obaviti kad pojedemo." Ona razveže maramicu. "Ovo su naše posljednje dvije jabuke. Malo su ostarjele, u svakom slučaju - ne znam gdje ih je Fengbald pronašao." Bila je obaviještena o izvoru većine Jošuinih zaplijenjenih namirnica. Bilo je nekog tajanstvenog zadovoljstva u jedenju nečeg što je nekoć bilo namijenjeno tom kočopernom hvalisavcu. "Ima još i malo suhe ovčetine, ali još malo pa ćemo je dokrajčiti. Morat ćemo uskoro iskušati luk."

Simon otvori usta, pa ih zatvori. Uzme dah. "Umotat ćemo jabuke u lišće i zakopati ih u žeravicu. Konjušar Šem je to stalno radio. Onda nije važno ako su malo stare."

"Ako ti tako kažeš", odgovori Miriamele.

Miriamele se zaveli natrag i obliže prste. Još su malo pekli vruće jabučne kore, ali vrijedilo je. "Konjušar Šem", reče ona, "začuđujuće je mudar čovjek."

Simon se nasmiješi. Brada mu je bila ljepljiva od soka. "Bilo je dobro. Ali sada nemamo ništa više."

"Ionako večeras ne bih mogla pojesti više. A sutradan ćemo biti na putu prema Stanshireu. Sigurna sam da ćemo putem naći nešto gotovo jednako dobro."

Simon slegne ramenima. "Pitam se gdje je stari Šem", upita se nakon nekoliko trenutaka. Vatra je pucketala i izbacivala iskre dok je lišće u kojima su se jabuke pekle počelo crnjeti. "I Ruben. I Rahela. Misliš li da svi još žive u Visotvrđi?"

"Zašto ne bi? Kralj još treba konjušare i kovače. A uvijek mora postojati nadzornica sobarica." Ona se slabašno osmjehne.

Simon se zahihoće. "To je istina. Ne mogu zamisliti da bi itko natjerao Rahelu da ode, osim ako ona to sama ne želi. Možeš slobodno pokušati istjerati dikobraza iz šupljeg panja. Čak ni kralj - tvoj otac, hoću reći - ne bi je mogao natjerati da ode dok ne bude spremna."

"Uspravi se." Miriamele osjeti iznenadnu potrebu da nešto radi. "Rekla sam da ću ti podrezati kosu."

Simon si opipa zatiljak. "Misliš li da je potrebno?"

Miriamelin je pogled bio strog. "Čak i ovce treba jedanput na godinu oštrici."

Izvadila je svoj brus i naoštrila nož. Zvuk sječiva po kamenu bio je poput glasnije jeke cvrčaka što su cvrčali onkraj svjetla male vatre.

Simon proviri preko ramena. "Osjećam se kao da se spremaš razrezati me za gozbu na Aedonovo."

"Nikad ne znaš što se može dogoditi kad nam ponestane suhog mesa. Sad gledaj ravno naprijed i šuti." Stala je iza njega, ali nije bilo dovoljno svjetlosti da može vidjeti. Kad je sjela, glava mu je bila previsoko iznad nje. "Ostani tu", reče ona.

Dovukla je oveći kamen, iskopavši brazdu u vlažnoj zemlji; kad je sjela na nj, bila je točno prave visine. Miriamele podigne Simonovu kosu rukama i kritički je promotri. Samo malo s dna... Ne. Prilično mnogo s dna.

Kosa mu je bila nježnija nego što se činila. Iako je bila gusta, bila je osjetno meka, ali prljava od dugog putovanja. Pomislila je na to kako li izgleda tek njezina i namrštila se. "Kad si se zadnji put oprao?" upita ona.

"Što?" Iznenadio se. "Što time misliš?"

"Što misliš da mislim? Kosa ti je puna komadića grančica i zemlje."

Simon ispusti zvuk gađenja. "Što očekuješ kad dane i dane pužem kroz ovu glupu šumu?"

"Pa, ne mogu je ovakvu rezati." Razmišljala je trenutak. "Oprat ću je."

"Zar si poludjela? Zašto bih je htio oprati?" Zaštitnički je podigao ramena, kao da je zaprijetila da će ga probosti nožem.

"Rekla sam ti. Ne mogu je odrezati." Ustala je i otišla po mješinu vode.

"To je voda za piće", prosvjedovao je Simon.

"Napunit ću je opet prije nego što krenemo", mirno će ona. "Sad nagni glavu natrag."

Časkom je pomislila da pokuša ugrijati vodu, ali bila je dovoljno ljutita na njegove pritužbe da uživa u prskavim zvucima koje je stvarao dok je izlijevala hladan sadržaj vodene mješine po njegovoj glavi. Zatim je uzela svoj čvrst koštani češalj, koji joj je Vorzheva dala u Naglimundu, i iščešljala čvorove što je bolje mogla, ne obazirući se na Simonove ogorčene prosvjede. Neke su grančice bile toliko zamršene da ih je morala rasplesti noktima, težak posao zbog kojeg se morala nagnuti blizu. Miris mokre kose pridodan njegovu oštrom Simon-vonju bio je nekako posve ugodan, a Miriamele se zatekla kako tiho pjevuši.

Kad je s čvorovima završila kako je najbolje mogla, ponovno je podigla svoj nož i stala mu podrezivati kosu. Kao što je očekivala, samo odsijecanje čupavih vrhova nije bilo potpuno zadovoljavajuće. Krećući se brzo u slučaju da se Simon opet ne počne žaliti, počela je svojski rezati. Uskoro se na vidiku ukazao njegov zatiljak, blijed od dugih mjeseci skrivanja od sunca.

Dok je zurila u Simonov vrat i čudila se kako se širio na dnu u red crveno-zlatnih dlačica koje su se postupno zgušnjavale prema liniji kose, odjednom je bila dirnuta.

Postoji nešto čarobno u svima, sanjivo je pomislila. Svima.

Prešla je prstima lagano uz njegov vrat pa je Simon poskočio.

"Oj! Što to radiš? To škaklja."

"On, začepi." Nasmiješila mu se iza leđa gdje ju nije mogao vidjeti.

Podrezala mu je kosu i iznad ušiju, ostavljajući mali dio da visi naprijed gdje mu je počinjala brada. Podigla je šiške te i njih skratila, a onda koraknula u stranu da se uvjeri kako mu neće upadati u oči. Snježni čuperak isticao se poput munje.

"Tu te zapljusnula zmajeva krv." Bijela kosa se nije razlikovala od crvene dok ju je provlačila kroz prste. "Isprčaj mi opet kako je bilo."

Činilo se da se Simon sprema izustiti neku jezičavu primjedbu, ali umjesto toga zastane, a potom tiho prozbori. "Bilo je... Bilo je to drukčije od svega, Miriamele. Jednostavno se dogodilo. Prepao sam se i kao da mi je netko zatrubio u rog u glavi. Peklo me gdje me dotaklo. Ne sjećam se mnogo toga sve dok se nisam probudio u špilji s Jirikijem i Haestanom." On odmahne glavom. "Ima tu više od toga. Neke je stvari teško objasniti."

"Znam." Pustila je da pramenovi vlažne kose padnu, a onda uzela dah. "Gotova sam."

Simon podigne ruke da potapša zatiljak. "Čini se kratkom", reče. "Volio bih da mogu vidjeti."

"Pričekaj do jutra, a onda se pogledaj u potoku." Osjećala je da se ponovno smiješi, glupavo, bez ikakva razloga. "Da sam znala da si tako tašt, bila bih ponijela jedno od svojih zrcala."

On svrne pogled šaljiva prijezira na nju, a onda se uspravi. "Pa ja imam zrcalo", klikne. "Jirikijevo! U mojoj je vreći."

"Ali mislila sam daje opasno!"

"Nije ako je samo za gledanje." Simon ustane i zaputi se prema svojim bisagama, po kojima je počeo energično kopati, poput medvjeda koji traži med u šupljem drvetu. "Našao sam ga", reče. Namršten izraz preleti mu licem. Izvukao je ruku koja je držala zrcalo, a onda drugom posegnuo natrag u bisage i nastavio potragu.

"Što je?"

Simon izvuče svoju svezanu vreću i prinese je vatri. Doda joj sithsko zrcalo, koje je primila oprezno, gotovo preplašeno, dok je on sa sve većim očajem čeprkao po prostranom torbaku. Napokon se zaustavi i podigne pogled prema njoj, raširenih očiju, lica koje je odavalo gubitnika. "Nestala je."

"Što je nestalo?"

"Bijela strijela. Nije ovdje." Izvadio je ruke iz vreće. "Aedonove mi krvi! Sigurno sam je ostavio u šatoru. Sigurno sam je zaboravio vratiti onaj put." Bio je u šoku. "Nadam se da je nisam ostavio na Sesuad'ri!"

"Vratio si je u svoj šator, zar ne? Onog dana kad si mi je htio dati?"

On polako kimne. "Tako je. Sigurno je bila ondje negdje. To barem znači da vjerojatno nije izgubljena." Spustio je pogled na svoje prazne ruke. "Ali nemam je." Nasmijao se. "Pokušao sam je se riješiti. To joj se nije svidjelo, pretpostavljam. Sithski darovi, rekao mi je Binabik, ne uzimaju se zdravo za gotovo. Sjećaš se na rijeci, kad smo prvi put skupa putovali? Razmetao sam se njome i ispao iz čamca."

Miriamele se tužno osmijehne. "Sjećam se."

"Ali ovaj put sam uspio, zar ne?" reče žalosno te uzdahne. "Ipak, tomu nema pomoći. Ako je Binabik pronađe, pobrinut će se za nju. Ionako je ne moram imati da bih nešto dokazao Jirikiju. Ako ga više ikad sretnem." Slegnuo je ramenima i pokušao se nasmiješiti. "Možeš li mi vratiti zrcalo?"

On ga podigne i pažljivo pregleda svoju kosu. "Dobro je", reče. "Kratka je otraga. Kao u Jošue ili nekog sličnog."

Podigne pogled prema njoj. "Kao u Gamarisa."

"Kao u viteza."

Simon na trenutak spusti oči na svoju ruku, a onda je ispruži i uhvati Miriamelinu, obuhvativši njezine prste u svoj topao stisak. Nije joj posve susreo pogled. "Hvala ti. Vrlo si lijepo to obavila."

Ona kimne, očajnički želeći osloboditi svoju ruku, ne biti tako blizu, ali istodobno sretna što osjeća njegov dodir.

"Nema na čemu, Simone."

Napokon, gotovo nevoljko, on je pusti. "Pretpostavljam da bismo trebali pokušati spavati ako kanimo ustati u ponoć", reče on.

"Trebali bismo", složi se ona.

Pospremili su svoju rijetku imovinu i razmotali vreće za spavanje u prijateljskoj, premda malo nelagodnoj tišini.

Miriamele je usred noći probudila ruka na njezinim ustima. Pokušala je vrisnuti, ali ruka ju je samo još čvršće stisnula.

"Ne! Ja sam!" Ruka se podigne.

"Simone?" prosikće ona. "Idiot! Što to radiš?"

"Tiho. Netko je ondje."

"Što?" Miriamele sjedne, zureći beskorisno u tamu. "Jesi li siguran?"

"Upravo sam tonuo u san kad sam ga čuo," šapne joj on na uho, "ali nije bio san. Osluškiavao sam kad sam se razbudio i opet ga čuo."

"To je neka životinja - srna."

Simon iskesi zube na mjesecini. "Ne znam ni za jednu životinju koja razgovara sama sa sobom, a ti?"

"Što?"

"Tiho!" šapne on. "Samo slušaj."

Sjedili su u tišini. Miriameli je bilo teško išta čuti ponad bubnjanja vlastitog srca. Krišom je zirnula prema vatri. Nekoliko se ugaraka još žarilo: ako je ondje bila neka osoba, oni su joj prilično podrobno pokazali svoju prisutnost. Upitala se bi li sada koristilo da zaspe žeravicu zemljom.

Tada ga je začula, pucketav zvuk koji se činio dobrih stotinu koraka daleko. Koža joj se naježi. Simon je čudno pogleda. Zvuk se ponovno javi, no ovaj put malo udaljeniji.

"Što god da je," tiho će ona, "zvuči kao da odlazi."

"Namjeravali smo se spustiti do ceste za nekoliko sati. Mislim da ne bismo smjeli riskirati."

Miriamele se htjela prepirati - ovo je bilo njezino putovanje, naposljetku, njezin plan - ali otkrila je da ne može. Zamisao o probijanju kroz zamršenu riječnu obalu na mjesecini dok ih nešto slijedi... "Slažem se", reče ona. "Pričekat ćemo svjetlost dana."

"Ostat ću budan neko vrijeme i stražariti. Onda ću te probuditi pa ćeš me pustiti da malo odspavam." Simon sjedne prekrštenih nogu leđa naslonjenih na panj. Mač mu je ležao preko koljena. "Hajde, spavaj." Izgledao je napeto, gotovo ljutito.

Miriamele osjeti da joj srce pomalo usporava. "Rekao si daje govorio sam sa sobom?"

"Pa, možda je tu bilo više od jedne osobe," reče on, "ali činilo se da ne stvara dovoljno buke za dvoje. A čuo sam samo jedan glas."

"Što je govorio?"

Mogla je nejasno vidjeti kako Simon odmahuje glavom. "Nisam mogao razabrati. Bilo je pretiho. Samo... riječi."

Miriamele se spusti natrag na svoj ležaj. "Možda je to bio samo lugar. Ljudi znaju živjeti u šumama."

"Možda." Simonov je glas bio bezizražajan. Miriamele naglo shvati da je zvučao tako jer se bojao. "U ovim šumama ima svačega", dodao je.

Pustila je da joj glava padne sve dok nije vidjela nekoliko zvijezda kako proviruju kroz otvore na šumskom krovu. "Ako ti se počne spavati, ne junaci se, Simone. Probudi me."

"Hoću. Ali mislim da mi se još dugo neće spavati."

M meni, pomisli ona.

Zamisao da ih netko vreba bila je jeziva. Ali ako ih je netko slijedio, netko koga je poslao njezin stric, zašto bi uhoda opet otišao a da ništa nije poduzeo? Možda su to bili šumski odmetnici koji bi ih poklali u snu da se Simon nije probudio. Ili je to možda ipak bila samo životinja, a Simon je samo umislio riječi.

Miriamele je napokon utočila u nemiran san, san opsjednut rogatim, dvonogim spodobama koje su promicale šumskim sjenama.

Trebao im je dobar dio jutra da izađu iz šume. Ispružene grane i grmlje koje im je zapinjalo za noge kao da su im pokušavali zapriječiti put; magla koja se uzdizala sa šumskog tla bila je tako varljivo gusta da je Miriamele bila sigurna kako bi zalutali da ih zvuk potoka nije držao na pravom putu. Napokon, izranjeni, znojni i još podrpaniji nego u zoru, stupili su u natopljenu dolinu.

Nakon kratkog jahanja po neravnim livadama, stigli su na Riječnu cestu kasno tog jutra. Tu nije bilo snijega, ali je nebo bilo mračno i prijetelo, a gusta šumska izmaglica kao da ih je pratila - kraj bijaše ogrnut maglom dokle god je sezao pogled.

Sama Riječna cesta bila je gotovo pusta; dok su jahali, susreli su samo jedna kola koja su nosila cijelu jednu obitelj i njezinu imovinu. Vozač, brigom izjeden muškarac, koji je izgledao stariji nego što je vjerojatno bio, činio se gotovo svladan naporom kimanja Simonu i Miriamele dok su prolazili. Ona se okrenula da pogleda kako se kola polako kotrljaju na istok iza vola mršavih goljenica i upitala se idu li na Sesuad'ru da iskušaju svoju sreću s Jošuo. Muškarac, njegova suhonjava žena i njihova šutljiva djeca izgledali su tako tužno, tako umorno, da je bilo bolno pomisliti kako su možda putovali prema mjestu za koje je znala da je napušteno. Miriamele se našla u kušnji da ih upozori kako je princ već marširao na jug, ali je stisnula srce i okrenula im leđa. Takva usluga bila bi opasna glupost: pojaviti se u Erkvnladu sa znanjem o Jošui privuklo bi više pozornosti nego što je bilo preporučljivo.

Nekoliko malih naselja pokraj kojih su prošli dok je jutro prelazilo u poslijepodne činila su se gotovo napuštena; tek je nekoliko sivih perjanica koje su se izvijale iz otvora za dim na kućama, jedva malo tamnije od okolne magle, davalo naslutiti da su ljudi još životarili na tom depresivnom mjestu. Ako su to bile seljačke zajednice, od njih više gotovo i nije bilo traga; polja su bila puna tamna korova, a na vidiku nije bilo nikakvih životinja. Ako su vremena ovdje bila jednako loša kao što je čula u izvješćima iz drugih krajeva Erkvnlada, Miriamele je pretpostavljala da se mali broj krava, ovaca i svinja koje dosad nisu bile pojedene ljubomorno čuvao.

"Nisam sigurna da trebamo dulje ostati na ovoj cesti." Miriamele žmireći podigne pogled sa široka, blatna nasipa prema crvenkastom zapadnom nebu.

"Vidjeli smo jedva desetak ljudi cijelog dana", odgovori Simon. "A ako nas slijede, najbolje nam je na otvorenom gdje možemo vidjeti bilo koga iza sebe."

"Ali uskoro ćemo stići do periferije Stanshirea." Miriamele je nekoliko puta proputovala tim područjem sa svojim ocem i imala je prilično dobru sliku o tome gdje se nalaze. "To je mnogo veći grad od ovih malih naselja pokraj kojih smo prošli. Tamo će biti ljudi na cesti, to je sigurno. Možda i stražara."

Simon slegne ramenima. "Valjda. Što ćemo onda, jahati kroz polja?"

"Mislim da nitko neće primijetiti ili mariti. Zar nisi vidio kako su sve kuće zabarikadirane? Prehladno je da bi ljudi gledali kroz prozore."

Umjesto odgovora, Simon izdahne oblak maglovita daha i nasmiješi se. "Kao što veliš. Samo budi oprezna da ne zatjeramo konje u baruštinu ili nešto slično. Uskoro će mrak."

Skrenuli su konje s ceste kroz živicu rijetkog grmlja. Sunce je sada gotovo sasvim zašlo, a preostala je jedino tanka kriška grimiza na obzorju. Vjetar je ojačao, šibajući kroz dugačku travu.

Večer se spustila na brdovit krajolik u času kad su ugledali prve znakove Stanshirea. Selo je ležalo na obje strane rijeke, spojeno središnjim mostom, a na sjevernoj obali skupina kuća prostirala se gotovo do ruba šume. Simon i Miriamele se zaustave na vrhu brijega i bace pogled na treperava svjetla.

"Manji je", reče Miriamele. "Nekoć je ispunjavao cijelu ovu dolinu."

Simon zaškilji. "Mislim da je još ispunjava - pogledaj, ima kuća sasvim prijeko. Samo što tek u pola njih gori vatra ili svjetiljke ili već nešto." Skinuo je rukavice da puhne u prste. "Dakle. Gdje ćemo se smjestiti noćas? Jesi li ponijela štogod novca za svratiste?"

"Nećemo spavati u zatvorenom."

Simon nadigne obrvu. "Ne? Pa barem možemo negdje potražiti toplo jelo."

Miriamele se okrene da ga pogleda. "Ne razumiješ, zar ne? Ovo je zemlja mogeg oca. Vrać sam ovdje boravila. A na cesti je toliko malo putnika da će nam ljudi postavljati pitanja čak i da nas ne prepoznaju." Odmahnula je glavom. "Ne mogu se izložiti tom riziku. Vjerojatno te možemo poslati negdje da kupiš štogod hrane - ponijela sam nešto novca - ali noćiti u konačistu? Mogli bismo unajmiti i trubača da hoda ispred nas."

Bilo je teško razaznati na slabom svjetlu, ali činilo se da se Simon zarumenio. U glasu mu se svakako čuo srdit prizvuk. "Ako ti tako kažeš."

Smirila je vlastiti bijes. "Molim te, Simone. Zar misliš da ne bih željela umiti lice, sjesti na klupu i pojesti pravu večeru? Pokušavam činiti što je najbolje."

Simon je pogleda na trenutak, a zatim kimne. "Zao mi je. To je razumno. Samo sam bio razočaran."

Miriamele osjeti iznenadnu provalu ljubavi prema njemu. "Znam. Dobar si prijatelj."

On naglo podigne pogled, ali ništa ne izusti. Jahali su nizbrdo u stanshirsku dolinu.

Nešto nije bilo u redu sa Stanshireom. Miriamele ga se sjećala još od svojeg posjeta prije otprilike šest godina kao užurbanog, naprednog grada, nastanjenog većinom rudarima i njihovim obiteljima, mjesta gdje su čak i noću uske ulice bile pune svjetla - ali sada su rijetki prolaznici hitali da se opet nadu pod krovom, a čak su i gradske krčme bile tihe poput samostana i gotovo jednako prazne.

Miriamele je čekala u sjenama pred Klinom i kornjašem dok je Simon trošio neke od njihovih cintisa na kruh, mlijeko i luk.

"Zatražio sam od vlasnika malo ovčetine, a on se samo zabuljio u mene", reče Simon. "Mislim da je godina bila vrlo loša."

"Je li te išta pitao?"

"Htio je znati odakle sam došao." Simon je već žvakao svoj kruh. "Rekao sam mu da sam svječar iz doline Hasu u potrazi za poslom. Opet me čudno pogledao, a onda rekao: 'Pa, otkrio si da ovdje nema posla, zar ne?' Sreća što on nije trebao radnika jer sam zaboravio sve što mi je Jeremija ikad rekao o izradi svijčea. Ali on me upitao koliko je prošlo otkad sam ostavio dolinu Hasu i je li istina što svi pričaju, da su ondje brda opsjednuta."

"Opsjednuta?" Miriamele osjeti tanku liniju leda uz svoju kralježnicu. "Ne sviđa mi se kako to zvuči. Što si mu rekao?"

"Da sam odavno otišao, naravno. Da sam putovao na jug tražeći posao. Onda, prije nego što me počeo ispitivati o tome, rekao sam mu da me žena čeka u kolima na Riječnoj cesti i da moram ići."

"Žena?"

Simon se naceri. "Pa, morao sam mu nešto reći, zar ne? Zašto bi inače muškarac uzeo jelo i pohitao van na hladnoću?" Miriamele ispusti zvuk gađenja, a onda se uspne na sedlo. "Trebali bismo pronaći mjesto gdje ćemo spavati, barem na neko vrijeme. Pre-umorna sam."

Simon se ogleda oko sebe. "Ne znam kamo bismo mogli otići ovdje - teško je reći koje su kuće prazne, čak i ako nema dima i svjetla. Ljudi su možda otišli ili jednostavno više nemaju drva za potpalu."

Dok je govorio, počela je padati sitna kiša.

"Moramo se maknuti dalje od središta", reče ona. "Na zapadnom rubu grada vjerojatno ćemo pronaći praznu staju ili štagalj. Ondje je i kamenolom, i to velik."

"Zvuči odlično." Simon zagriže u lukovicu prilično uvela izgleda. "Ti vodi."

"Samo nemoj zabunom pojesti moju večeru", mračno će ona. "I nemoj prolići što god od tog mlijeka."

"Neću, moja gospo", odgovori on.

Dok su jahali na zapad po Drvotočnoj cesti, jednoj od stanshirskih glavnih prometnica, Miriamele je otkrila da su je neobično uznemirile Simonove riječi. Bilo je zaista nemoguće raspoznati je li ikoja od zamračenih kuća i trgovina bila nastanjena, ali ona je imala jak osjećaj da ih promatraju, kao da su skrivene oči virile kroz pukotine na prozorskim kopcima.

Uskoro su stigli do obradivih površina izvan grada. Kiša je oslabjela te se pretvorila u jedva nešto više od rosulje.

Miriamele pokaže prema kamenolomu, koji je s njihova položaja na Drvotočnoj cesti bio veliko crno ništavilo. Kad se cesta uspjela malo više uzbrdo, mogli su vidjeti treperenje crvenkaste svjetlosti na nižim zidovima kamenoloma.

"Netko je ondje upalio vatru", reče Simon. "Veliku."

"Možda kopaju kamen", odgovori Miriamele. "Međutim, što god da rade, nas se to ne tiče. Što nas manje ljudi vidi, to bolje." Skrenula ih je sa široke ceste niz jednu od manjih ulica, dalje od kamenoloma i natrag prema Riječnoj cesti.

Staza je bila blatna te je Miriamele napokon zaključila da bi bilo bolje užgati baklju nego riskirati da im koji od konja slomi nogu. Sjahali su, a potom je Simon pokušavao što je bolje mogao da ih svojim plaštem zakloni od maglovite kiše dok se Miriamele borila s kremenom. Napokon je uspjela nakresati iskru koja je zapalila nauljenu krpu.

Kad su odjahali malko dalje, pronašli su mogući zaklon, prostrani štagalj na polju koje se većim dijelom pretvorilo u korov i trnje. Kuća kojoj je očigledno pripadao, nekoliko stotina koraka niz udolinu, činila se napuštenom. Ni

Miriamele ni Simon nisu bili sigurni da je kuća uistinu prazna, ali šupa se barem doimala razmjerno sigurnom, te će ondje svakako biti suši i sretniji nego pod otvorenim nebom. Privezali su konje za čvornatu - i nažalost голу - jabuku iza štaglja, daleko od pogleda kuće pod njim.

Unutra je svjetlost baklje otkrila hrpu vlažne slame nasred zemljanog poda, kao i nekoliko zahrtalih alatki s raspuknutim ili nestalim ručkama, naslonjenima uza zid u iščekivanju popravka. Miriamelina rastočena kosa izgledala je žalosno u svojoj zaboravljenoj beskorisnosti, ali i ohrabrujuće jer je davala naslutiti da štagalj nitko već dugo nije koristio. Ohrabreni, ona i Simon vrte se po svoje bisage.

Miriamele je nogom razdijelila slamu na dvije jednake hrpe, a onda raširila svoju prostirku na jednoj od njih. Kritički se ogledala oko sebe. "Voljela bih kad bismo mogli zapaliti pravu vatru", reče, "ali čak mi se ni baklja ne sviđa."

Simon je zataknuo goruću granu u zemlju na podu, dalje od slame. "Moramo vidjeti dok jedemo", reče. "Brzo ćemo je ugasiti."

Gladno su proždrlili ono što je preostalo od njihova obroka, zalivši suhi kruh gutljajima hladna mlijeka. Dok su brisali prste i usta rukavima, Simon podigne pogled.

"I što ćemo sutra?" upita.

"Jahati. Ako vrijeme ostane ovakvo, mogli bismo jahati i danju. U svakom slučaju, više nećemo vidjeti nijedan grad, malen ili velik, sve dok ne stignemo do zidina Falshirea, pa stoga neće biti mnogo ljudi na cesti."

"Ako je ostatak pokrajine imalo nalik na Stanshire," reče Simon, "na dan ćemo vidjeti tek nekoliko ljudi."

"Možda. Ali ako čujemo kako prema nama jaše nekoliko jahača, moramo se maknuti s ceste, tek toliko da budemo sigurni."

Nastala je tišina dok je Miriamele ispijala posljednji gutljaj iz mješine s vodom, a onda otpuzala na svoju prostirku i navukla plašt preko sebe.

"Hoćeš li mi reći išta više o tome kamo idemo?" napokon upita Simon. Mogla je čuti u njegovu glasu da je pokušavao biti oprezan, da ju nije želio razljutiti. Bila je dirnuta njegovim obzirom, ali se osjetila prilično srditom što se prema njoj ponaša kao prema djetetu sklonom ispadima.

"Sada ne želim govoriti o tome, Simone." Okrenula se na drugu stranu, nezadovoljna sobom, ali ne želeći razotkriti tajne svojeg srca. Mogla je čuti kako se spušta na vlastiti ležaj, a onda kako tiho psuje kad je shvatio da nije utnuo baklju. Otpuzao je natrag preko štaglja.

"Nemoj je smočiti", reče ona. "Bit će je lakše zapaliti kad je idući put zatrebamo."

"Svakako, moja gospo." Simonov je glas bio zlovoljan. Začulo se pištanje, a onda svjetla nestade. Nakon nekoliko trenutaka, čula ga je kako se vraća na mjesto gdje je spavao.

"Laku noć, Simone."

"Laku noć." Zvučao je ozlojeđeno.

Miriamele je ležala u mraku i mislila na ono što je Simon pitao. Bi li mu ikad mogla objasniti? Nekom drugom bi zvučalo tako glupo, zar ne? Njezin je otac bio taj koji je počeo ovaj rat - ili radije, bila je sigurna, počeo ga je na Prvratesov nagovor - pa kako je onda mogla Simonu objasniti da ga je morala vidjeti, razgovarati s njime? Ne bi samo zvučalo glupo, zaključila je, zvučalo bi kao najgora i najnesmotrenija vrsta bezumlja.

Možda je to i istina, pomislila je turobno. Sto ako se samo zavaravam? Pryrates bi me mogao zarobiti i onda uopće ne bih vidjela svojeg oca. Sto bi se onda dogodilo? Ono čudovište u crvenoj halji izvuklo bi svaku Jošuinu tajnu koju znam.

Zadrhtala je. Zašto nije rekla Simonu što je smjerala? I još važnije, zašto nije rekla stricu Jošui umjesto što je samo pobjegla? Onaj mali dio koji mu je povjerila učinio ga je gnjevnim i sumnjičavim... možda je bio u pravu. Tko je bila ona, jedna mlada žena, da može odlučivati što je dobro a što loše za njezina strica i sve njegove sljedbenike? A nije li upravo to činila, uzimajući njihove živote u svoje ruke da zadovolji hir?

Ali to nije hir. Osjetila se razdijeljenom na zaraćene strane, poput njezina oca i strica, dvije sukobljene polovice. Raspadala se. Važno je. Nitko ovomu ne može stati na kraj osim mogeg oca, a jedino ja znam što je sve ovo započelo. Ali tako se bojim...

Važnost onoga što je učinila i što je planirala učiniti počela je rasti sve dok nije osjetila da će se ugušiti. A nitko nije znao osim nje - nitko!

Nešto u njoj kao da se spremalo nepovratno slomiti. Uzela je dubok gutljaj zraka.

"Miramele? Miramele, što je?"

Boreći da se obuzda, nije odgovorila. Mogla je čuti kako se Simon miče u blizini, kako slama šušti.

"Boli li te nešto? Jesi li ružno sanjala?" Njegov je glas bio bliži, gotovo pokraj njezina uha.

"Ne", dahne ona, a onda joj jecaji oduzmu glas.

Simonova ruka dotakne njezino rame, a onda se polako primakne njezinu licu.

"Ti plačeš!" izusti on iznenađeno.

"Oh..." Borila se da progovori. "Tako sam... Tako sam... osamljena! Želim i-ći k-k-kući!" Sjela je i nagnula se naprijed, zarivši lice u vlažni plašt na svojim koljenima. Obuzme je nova, velika oluja plača. Istodobno je dio nje ustao kao odvojen, promatrajući njezinu predstavu s gnušanjem.

Slaba, reče joj prezirno. Nije ni čudo što nećeš dobiti ono što želiš. Slaba si.

"... Kući?" reče Simon začuđeno. "Želiš li se vratiti Jošui i ostalima?"

"Ne, idiote!" Gnjev na vlastitu glupost na trenutak presiječe njezine jecaje te je mogla govoriti. "Želim se vratiti kući! Želim da sve opet bude kao prije!"

U mraku, Simon ispruži ruke prema njoj i privuče je k sebi. Miramele se opirala na trenutak, a onda spusti glavu na njegove grudi. Sve ju je boljelo. "Ja ću te zaštititi", tiho će on. U glasu mu se čuo čudan prizvuk, neka vrsta tiha ushita. "Ja ću se brinuti o tebi, Miramele."

Odgurnula se od njega. Na traku mjesečine što je prodirao kroz vrata štaglja, mogla je vidjeti njegov raščupan obris.

"Ne želim biti zaštićena! Nisam dijete. Samo želim da se stvari opet poprave."

Simon je dugo nepomično sjedio, a onda je opet osjetila njegovu ruku oko svojeg ramena. Glas mu je bio blag dok je ona očekivala da će joj uzvratiti jednakom srđbom.

"Oprosti", reče on. "I ja se bojim. Oprosti."

Dok je govorio, ona odjednom shvati da se pokraj nje nalazi Simon, da joj on nije neprijatelj. Dopustila si je da opet padne na njegove grudi, čeznući za trenutkom njegove topline i pouzdanosti. Svježa bujica suza navre i provali iz nje.

"Molim te, Miri", nemoćno će on. "Ne plači." Ovio je drugu ruku oko nje i čvrsto je zagrlio.

Nakon nekog vremena oluja plača se stiša. Miramele se mogla samo nasloniti na Simona, bez snage. Osjetila je kako joj njegovi prsti prelaze licem, ocrtavajući putanju njezinih suza. Stisnula se bliže, ukopavši se poput prestrašene životinje, sve dok nije osjetila kako joj se lice trlja uz njegov vrat, a njegova skrivena krv pulsira uz njezin obraz.

"O, Simone", reče ona napukla glasa. "Tako mi je žao."

"Miramele", počne on, a onda utihne. Očutila je njegovu ruku na svojoj bradi kako je nježno obuhvaća. Okrenuo je njezino lice prema svojem, prema svojem toplom dahu. Činilo se da kani nešto reći. Mogla je vidjeti riječi razapete između njih, drhtave, neizgovorene. Tada je osjetila njegove usnice na svojim, nježno bockanje njegove brade oko svojih usnica.

Na trenutak se Miramele učini da lebdi na nekom neučvršćenom mjestu, u nekom nezabilježnom vremenu. Tragala je za mjestom gdje se mogla šćućuriti, gdje je mogla pobjeći od boli koja ju je okružila poput oluje. Njegove su usne bile meke, oprezne, ali ruka koja joj je doticala lice drhtala je. I ona je drhtala. Željela se strovaliti u njega, zaroniti u njega kao u tiho jezero.

Nepozvana, u pamet joj se prizove slika poput djelića sna: grof Aspitis, njegova lijepa zlatna kosa blistava na svjetlosti svjetiljke, kako se prigiba nad njom. Ruka oko nje odjednom je bila pandža koja ju je zarobila.

"Ne", reče ona, istrgnuviši se. "Ne, Simone, ne mogu." Pustio ju je brzo, kao netko uhvaćen u kradi. "Nisam..."

"Samo me pusti na miru." Čula je vlastiti glas, bezbojan i hladan. Nije odgovarao vrtlogu divljih osjećaja u njoj. "Ja... Ja samo..." I njoj je ponestalo riječi.

U tišini, začuo se iznenadni zvuk. Prošao je dug trenutak prije nego što je Miramele shvatila da dopire izvan štaglja.

Bili su to konji, nervozno ržući. Časak kasnije, grančica prepukne točno pred vratima.

"Netko je tamo!" proskiče ona. Zbunjenost ranijeg trenutka nestane, zamijenjena ledom straha.

Simon pipajući potraži mač; kad ga je pronašao, ustane i primakne se vratima. Miramele ga je slijedila.

"Da ih otvorim?" upita on.

"Ne želimo da nas ovdje uhvate", oštro šapne ona. "Ne želimo se naći u zamci."

Simon je oklijevao, a onda odgurne vrata prema van. Ondje nastane kovitlac pokreta. Netko je bježao odatle, sjena koja je teturala prema cesti kroz zamagljenu mjesječinu.

Simon se oslobodi plašta zapletena oko svojih nogu, a onda skoči kroz vrata za prilikom koja je odmicala.

Plameni ples

Simon je bio ispunjen gnjevom, jakim, divljim bijesom koji ga je tjerao naprijed poput vjetra za leđima. Spodoba koja je trčala pred njim posrne, a on se primakne bliže. Osjećao se onako kako je mislio da se Qantaqa osjeća dok proganja neko malo stvorenje.

Mene ćeš uhititi! Mene, je li?!

Sjenovita se spodoba opet spotakne. Simon podigne mač, spreman na mjestu sasjeci podlo stvorenje. Još nekoliko koraka...

"Simone!" Nešto ga uhvati za košulju, povlačeći ga da uspori. "Ne-moj!"

On spusti ruku da povрати ravnotežu, a mač mu zapne o divlju travu i ispadne iz prstiju. Pipao je po tlu, ali nije ga mogao pronaći u gustom raslinju, u mraku. Oklijevao je na trenutak, ali tamni obrisi pred njim opet je uhvatio korak i udaljavao se. Uz psovku, Simon ostavi mač i nastavi trčati. Nekoliko snažnih koraka i opet ga je sustigao. Ovio je ruke oko struka svojeg plijena i srušio ih obojicu na tlo.

"O, mili Usiresu!" stvor pod njim krikne. "Nemoj me spaliti! Nemoj me spaliti!" Simon zgrabi ruke koje su se ritale i priklješti ih.

"Što to radiš?!" prosikće Simon. "Zašto nas slijediš?"

"Nemoj me spaliti!" drhtavo će čovjek, boreći se da odvрати lice. Mlatio je svojim krakatim udovima u očiglednom užasu. "Nikog nijesam slijedio!"

Miriamele pristigne, stižući Simonov mač u objema rukama. "Tko je to?"

Još gnjevan, iako ni sam nije bio siguran zašto, Simon primi rukom muškarčevo uho - kao što je Rahela Zmajevna često radila s izvjesnim jogunastim peraćem posuda - i povuče ga sve dok se lice nije okrenulo prema njemu.

Njegov zarobljenik bio je stariji čovjek; Simon ga nije prepoznao. Muškarčeve oči bile su raširene i brzo su treptale.

"Nije mislio ništa zla, nije stari Heanwig!" reče. "Nemoj me spaliti!"

"Spaliti te? O čemu blebećeš? Zašto si nas slijedio?" Miriamele naglo podigne pogled. "Simone, ne možemo ovdje ostati i vikati. Povedimo ga natrag." "Nemojte spaliti Heanviga!"

"Nitko nikog neće spaliti", progunda Simon. Povukao je starca na noge manje nježno nego stoje mogao, a onda ga potjerao prema štaglju. Uljez je šmrcao i molio za život.

Simon je nastavio držati starca dok je Miriamele pokušavala opet upaliti baklju. Naposljetku je odustala i uzela drugu iz svojih bisaga. Kad se rasplamsala, Simon pusti zarobljenika, a onda sjedne leđima okrenut vratima kako starac ne bi opet mogao pobjeći na slobodu.

"Kod sebe nema oružje", reče Simon. "Opipao sam mu džepove."

"Ne, gospodari, ništa ne imadem." Heanvig se doimao malo manje prestrašen, ali i dalje patetično željan da ne uvrijedi. "Molim, pustite me i nikom neću reć."

Simon ga odmjeri. Starac je imao zarumenjene obraze i nos iskusne ispčuture, a oči mu bijahu mutne. Zabrinuto je buljio u baklju, kao da je ona sada bila najveća opasnost u prostoriji. U svakom se slučaju nije činio velikom prijetnjom, ali Simon je davno naučio iz, malih izvana, velikih iznutra, odaja doktora Morgenesa da su stvari mogle biti drukčije nego što su se činile. "Zašto si nas slijedio?" zatraži on. "I zašto misliš da ćemo te spaliti?"

"Nema potrebe ikog spaliti", reče starac. "Stari Heanwig ne misli zla. Nikom neće reć."

"Odgovori na pitanje. Sto radiš ovdje?"

"Samo sam tražio mjesto da odspavam, gospodari." Starac je riskirao brzi pogled po štaglju. "Spavao sam ovde jednom il' dvaput. Nijesam noćas htio bit vani, ne, ne noćas."

"Zašto si nas slijedio u šumi? Jesi li se sinoć približio našem logoru?"

Starac ga pogleda s naizgled iskrenim iznenađenjem. "U šumi? U Starom srcu? Heanvig tamo ne zalazi. Stvorovi i zvjerad i slično - zloguko je to mjesto, gospodari. Ne idite u to Staro srce."

"Mislim da govori istinu", reče Miriamele. "Mislim daje ovdje samo došao prespavati." Dohvatila je mješinu vode iz svojih bisaga i pružila je starcu. On je na trenutak sumnjičavo pogleda. Shvativši, Miriamele je prinese usnama i otpije, a onda je doda njemu. Ohrabren, starac gladno proguta, a onda je pogleda jednako optužujuće kao da se njegov strah od otrova potvrdio.

"Voda", promrmlja mrzovoljno.

Miriamele se zabulji u njega, ali Simon se polako nasmiješi. Nagne se i izvuče drugu mješinu, onu za koju je Miriamele rekla da je čuva za hladne noći ili bolne ozljede. Simon istrca malo crvenog Perdraina u zdjelu i ispruži je kako bi starac mogao vidjeti. Heanvighovi drhtavi prsti posegnu za njom, ali Simon povuče zdjelu natrag.

"Najprije nam odgovori na pitanja. Kuneš se da nas nisi tražio?" Heanvigh naglašeno odmahne glavom. "Nikad vas prije nijesam vidio.

Neću vas se sjećati kad odete. To je obećanje." Njegove mršave ruke ponovno se došuljaju naprijed.

"Ne još. Zašto si mislio da ćemo te spaliti?"

Starac pogleda njega, zatim vino, očito na mukama. "Mislio sam da ste oni Ognjeni plesači", izusti napokon, s očitom nevoljkošću. "Mislio sam da ćete me spaliti k'o što su spalili starog Wiclafa koji je nekoć bio predvodnik radnika gore u kamenolomu."

Simon strese glavom, zbunjen, ali Miriamele se nagne bliže, sa strahom i gađenjem na licu. "Ognjeni plesači? Zar ovdje ima Ognjenih plesaca?"

Starac je pogleda kao daje upitala mogu li ribe plivati. "Grad ih je pun puncat. Progonili su me, progonili su Heanwiga. Ali skrio sam se od njih." Slabašno se nasmiješio, ali oči su mu ostale oprezne i proračunate. "Noćas ih eno u kamenolomu, plešu i mole se svojem Gospodaru Oluje."

"U kamenolomu!" Miriamele dahne. "To su dakle bila ona svjetla!"

Simon još nije bio siguran vjeruje li starcu. Nešto ga je kopkalo, poput muhe koja mu zuji blizu uha, ali nije mogao odrediti što. "Ako govori istinu."

"Govorim istinu", reče Heanvigh s iznenadnom silinom. Pokušao se uspraviti, gledajući Simona svojim vodenastim očima. "Došao sam ovdje da ubijem oko, a onda sam začuo vas. Mislio sam da su tu Ognjeni plesači - noću krstare po cijelome gradu. Ljudi u kućama zakračunaju vrata, vidite, ali Heanvigh više nema kuće. Pa sam pobjego."

"Daj mu vina, Simone", reče Miriamele. "Okrutan si. On je samo preplašeni starac."

Simon načini grimasu i doda Heanvighu zdjelu. Starac je onjuši, a izraz ushita preleti njegovim licem, posutim staračkim mrljama. Nadigne zdjelu i željno ispije.

"Ognjeni plesači!" Miriamele se obgrli. "Milostiva Majko, Simone, ne smiju nas uhvatiti. Sasvim su ludi. Tiamaka su napali u Kvanitupulu, a vidjela sam druge kako pale vlastita tijela i umiru gorući."

Simon prijeđe pogledom s Miriamele na starca, koji je obilazio smežurane usnice jezikom koji je izgledao poput njege nastanjenog u morskoj školjci. Osjetio je neobjašnjiv nagon da ispruži ruku i pljusne staru ispčuturu, iako mu čovjek zapravo ništa nije skrivio. Simon se odjednom sjeti kako je podigao mač, onog trenutka srdžbe kad je mogao zaklati ovog siromašnog jadnika, i jako se postidi.

Kakav bi to vitez sasjekao nemoćna pijanca?

Ali koja je jeziva sudba poslala starca da preplaši konje i slomi grančice upravo u trenutku kad je napokon držao Miriamele u naručju? Ljubili su se! Ona, princeza, lijepa Miriamele, poljubila je Simona!

On ponovno svrne pogled sa starca na Miriamele. I ona je promatrala kako Heanvigh prazni svoju zdjelu, ali sada joj oči polete k Simonu na trenutak. Čak i na svjetlosti baklje mogao je vidjeti da je porumenjela. Sudba je bila okrutna... ali malo prije bila mu je naklonjena. O, slatka Sudbo, slatka Srećo!

Simon se iznenada nasmije. Velik dio njegove srdžbe rasprši se poput pepela na vjetru. Najljepša djevojka na cijelom aedonskom svijetu, pametna i okretna - a poljubila ga je. Nazvala njegovim imenom! Još je mogao osjetiti oblik njezina lica na vršcima svojih prstiju. Kakvo je pravo imao da se žali?

"I što ćemo sad?" upita on.

Miriamele je izbjegavala njegov pogled. "Probdjeti noć. Ujutro ćemo pobjeći od Ognjenih plesaca što dalje možemo."

Simon zirne prema Heanvighu, koji je s nadom odmjeravao bisage. "A on?"

"Dopustit ćemo mu da ovdje prenoći."

"A što ako nam popije sve vino i utuvi u glavu da nas zadavi dok spavamo?" prigovori Simon. Čak je i njemu bilo prilično budalasto govoriti takve stvari o koštunjavom, drhtavom starcu, ali je očajnički želio opet ostati sam s Miriamele.

Kao da je to shvatila i bila jednako odlučna da se to ne dogodi, Miriamele izusti: "On neće učiniti ništa takvo. A mi ćemo se izmjenjivati u spavanju. Hoće li ti tada biti lakše, Simone? Ti možeš čuvati vino."

Starac prebaci pogled s jedno na drugo, očito pokušavajući zaključiti gdje se povlačila bojna linija. "Stari Heanvigh neće stvarati nevolje. Ne morate bdjeti, mladi gospodari. Umorit ćete se. Starom momčetu ko što sam ja ne treba sna. Bdjet ću i pazit na one Ognjene plesake."

Simon frkne. "Uvjeran sam da hoćeš. Izbacimo ga van, Miriamele. Ako nas on nije slijedio, nema razloga da ga ovdje zadržimo."

"Postoji savršeno dobar razlog. On je starac i preplašen je. Zaboravljaš, Simone, ja sam vidjela Ognjene plesače, a ti nisi. Ne budi okrutan samo zato što si loše raspoložen." Uputila mu je strog pogled, ali Simonu se učini da u njemu vidi sićušan bljesak promućurnog smijeha.

"Ne, ne šaljite me onim Ognjenim plesačima", stane preklinjati Heanvrig. "Spalili su Wiclafa, jesu. Vidio sam. A on nikomu nije učinio zla. Užgali su ga dolje na Koloturskoj cesti, vrišteć 'Evo što dolazi! Evo što dolazi! Heanvrig utihne, drhteći. Ono stoje počelo kao koristljivo opravdanje, postalo je stvarno dok se uspomena odigravala u njegovim mislima. "Ne šaljte me oдавде, gospodari. Neću zucnut ni riječi." Njegova iznenadna iskrenost bila je očita.

Simon preleti pogledom s Miriamele na starca, a onda natrag na princezu. Lijepo su ga nadmudrili. "O, vrlo dobro", zareži on. "Ali ja ću stražariti prvi, starce, i ako izvedeš nešto i najmanje sumnjivo, izletjet ćeš kroz ona vrata na studen tako brzo da će ti se zavrtjeti u glavi."

Uputio je Miriamele posljednji pogled, koji je sadržavao razdražljivost i čežnju, a onda se opet naslonio na vrata štaglja.

Simon se probudio rano ujutro te otkrio da su i Miriamele i starac budni i da srdačno čavrljaju. Simon pomisli kako Heanvrig izgleda još gore na danjoj svjetlosti: njegovo izbrazdano lice zapackano zemljom, odjeća tako otrcana i prljava da je čak ni siromaštvo nije moglo opravdati.

"Trebao bi poći s nama", govorila je Miriamele. "Bio bi sigurniji nego sam. Barem nam se pridruži dok ne budeš daleko od Ognjenih plesača."

Starac sumnjičavo odmahne glavom. "Tih luđaka ima svuđe ovih dana."

Simon sjedne. Usta su mu bila suha, a glava ga je boljela kao da je on bio pijanac u družini. "Što to govoriš? Ne možeš ga povesti s nama."

"Dakako da mogu", reče Miriamele. "Možeš me pratiti na putu, Simone, ali ne možeš mi govoriti kamo smijem ići i koga smijem povesti sa sobom."

Simon se na trenutak zabulji u nju, naslutivši svađu koju ni u ludilu nije mogao dobiti, ma što učinio. Još je vagao svoje sljedeće riječi kad ga je od beskorisna okršaja poštedito Heanvrig.

"Idete li u Nabban?" upita starac. "Nisam još vidio te krajeve."

"Idemo u Falshire", reče Miriamele. "A zatim u dolinu Hasu."

Simon ju je netom htio prekoriti što je potpunom strancu otkrila njihove putne planove - što se dogodilo s potrebom za oprezom o kojem je njemu očitala bukvicu? - kadli starac ispusti grčevit zvuk. Simon se okrene, već se razgnjevivši na pomisao da će starom ispičuturi biti zlo ravno pred njima, ali ga zapanji izraz užasa na Heanwigovu pjegastom licu. "Idete u dolinu Hasu!" Glas mu se podigne. "Šta ste poludeli? Cijela je ta dolina opsjednuta." Otpuzao je lakat bliže vratima, nemoćno tražeći uporište u pljesnivoj slami pod njim, kao da mu je dvoje putnika zaprijetilo da će ga silom odvući na to mrsko mjesto. "Rade bi otpuzo u kamenolom s onim Ognjenim plesačima."

"Kako to misliš, opsjednuta?" upita Miriamele. "Već smo za to čuli. Što to znači?"

Starac je buljio u nju, prevrćući očima da pokaže bjeloočnice. "Opsjednuta! Zlikovci, zlodusi s groblja. Vještice i tome slično!"

Miriamele se prodorno zapilji u njega. Nakon protekle godine, nije bila sklona odbaciti takve priče kao praznovjerje.

"Idemo tamo", izusti napokon. "Moramo. Ali ti ne moraš putovati dalje nego što želiš."

Heanvrig se drhtavo osovi na noge. "Ne želim na zapad. Heanvrigće ostati ovđe. U Stanshireu jošte ima ljudi koji mogu udijeliti zalogaj ili kapljicu, čak i u opakim vremenima." On strese glavom. "Ne idi tamo, mlada gospodarice. Ti si bila dobra." Pogledao je naglašeno u Simona da razjasni tko nije.

Stara pijandura, čangrizavo pomisli Simon. U prvom redu, tko mu je dao vino? Tko mu nije razbio glavu kad je mogao?

"Idite na jug - tamo ćete bit sretni", nastavi Heanvrig, gotovo prekli-njući. "Klonte se doline."

"Moramo tamo", reče Miriamele. "Ali nećemo te tjerati da ideš s nama."

Heanwig je klizio prema vratima. Sada zastane ruke već na drvu i pogne glavu. "Hvala ti, mlada gospodarice. Neka te Aedonovo svjetlo obasja." Zastao je, ostavši bez riječi. "Nadam se da ćeš se opet sretno vratiti."

"Hvala i tebi, Heanvrig", svečano odgovori Miriamele.

Simon potisne uzdah razdraženosti, podsjetivši se da vitez nije radio grimase i ispuštao zvukove poput perača posuđa - posebno ne vitez koji je želio ostati u milosti svoje gospe. A barem se pokazalo da starac neće putovati s njima. To je bila prihvatljiva nagrada za malo susprezanja.

Dok su jahali iz Stanshirea u prirodu, opet je počela padati kiša. Isprva je bila jedva nešto više od kovitlaca kapljica, ali do sredine jutra padala je u velikim mlazovima. Vjetar se podigao, noseći kišu prema njima u hladnim, kaskadnim pljuskovima vode.

"Ovo je gore nego na brodu u oluji", vikne Miriamele.

"Barem na brodu imaš vesla", uzvratu joj Simon. "I nama će uskoro zatrebati."

Miriamele se nasmije, navlačeći kukuljicu dublje preko očiju.

Simon osjeti toplinu znajući samo da ju je razvedrio. Osjećao se pomalo postidjenim zbog načina na koji se ponio prema starcu; netom je Heanvrig odšepesao niz stazicu, zaputivši se natrag prema središtu Stanshirea, a Simon je osjetio kako mu gnjev iščezava. Bilo je teško sada reći što mu je točno na tom čovjeku toliko smetalo - zapravo nije učinio ništa.

Zaputili su se natrag prema Riječnoj cesti duž niza kolima izrovanih puteljaka koji su sada bili jedva nešto više od kanala blata. Okoliš je opet izgledao divlje. Obradiva polja oko Stanshirea, iako većinom zarasla u korov, još su nosila znak ljudske brige na ogradama, kamenim zidovima i povremenoj kolibi, ali kad su se grad i njegova vanjska naselja izgubila iza njih, divljina je opet uspostavila svoju vlast.

Bio je to izrazito sumoran kraj. Gotovo beskrajna zima ogoljela je sve drveće osim zimzelenog, a čak su i borovi i jele naizgled pretrpjeli nemile postupke. Simon pomisli kako je neobčan, iskrivljen oblik stabala i grana nalikovao na zgrčena ljudska tijela na freski Dana Odvagnuća koja se pružala preko zida kapele u Visotvrđi. Proveo je mnoge dosadne sate u crkvi opčinjeno zureći u prizore patnje, diveći se mašti neznanog umjetnika. Ali tu u stvarnom, hladnom, mokrom svijetu, kvrgavi oblici bili su gotovo obeshrabrujući. Goli hrastovi, brijestovi i jaseni uzdizali su se prema nebu, kao skeletne ruke koje su se zatvarale i otvarale kako ih je vjetar svijao. S nebom gotovo pocrnjelim od oblaka i kišom koja se ukoso slijevala po blatnim obroncima, bio je to kudikamo turobniji prizor čak i od uresa u kapeli. Simon i Miriamele jahali su kroz oluju, većinom šuteći. Simona je žalostilo što princeza nijednom nije spomenula, čak ni natuknula, njihov poljubac prethodne noći. Dan nije bio stvoren za očijukanje, znao je, ali činilo se da se ona pretvara kao da se ništa nije dogodilo. Simon nije znao što da poduzme u vezi s tim: nekoliko puta zamalo ju je upitao, ali nije mogao smisliti ništa što bi rekao, a što ne bi zvučalo glupo. Onaj poljubac nalikovao je malčice na njegov dolazak u Jao e-Tinukai'i, trenutak u kojem je koraknuo izvan vremena. Poput puta na vilinsko brdo, možda je ono što su podijelili protekle noći bilo nešto čarobno, nešto osuđeno da izbljedi iz sjećanja jednako brzo kao i siga na suncu. Ne. Neću dopustiti da izbljedi. Zauvijek ću ga se sjećati... čak i ako se ona ne bude sjećala.

Krišom je pogledao Miriamele. Većinu njezina lica skrivala je kukuljica, ali mogao je vidjeti njezin nos, dio čeljusti i oštru bradu. Izgledala je gotovo poput Sithe, pomislio je, dražesna i lijepa, ali ne sasvim spo-znatljiva. Što joj se događalo u glavi? Kako se mogla onako priviti uz njega, a onda poslije ništa ne govoriti, sve dok se nije upitao je li sve to samo sanjao ili je izgubio razum? Zasigurno mu je uzvratila onaj poljubac jednako žudno kao što joj ga je on dao? Koliko god je malo znao o ženama i ljubljenju, nije mogao vjerovati da način na koji je odgovorila nije značio ništa. Zašto ju jednostavno ne upitam? Poludjet ću ako ne doznam. Ali što ako mi se ona samo nasmije ili se razljuti - ili se ne sjeti?

Pomisao da Miriamele nije gajila nikakve snažne osjećaje slične onima koji su se uzburkali u njemu, ledila ga je. Odluka da je natjera da se izjasni naglo je nestala. Više o tome neće razmišljati.

Ali volio bih je ponovno poljubiti.

Uzdahnua je. Zvuk se izgubi u siktavoj buci kiše.

Riječna je cesta bila blatna i gotovo opustjela; kao stoje Simon predvidio, mimoišli su se s tek desetak drugih putnika cijelog dana. Samo se jedan čovjek potrudio da učini više od kimanja glavom: nizak, krivonog momak čiji je konj kvrgavih koljena vukao šatorom prekrivena kola puna kotlokrpine robe. Nadajući se obavijestima o onom što je ležalo pred njima, Simona ohrabri njegov srdačan pozdrav pa zamoli čovjeka da se zaustavi. Kotlokrpa je stajao na pljusk, očigledno sretan što s nekim može razgovarati, i povjerio im daje pred njima postaja do koje bi mogli stići nedugo nakon sumraka. Rekao je da putuje iz Falshirea, te opisao grad kao tih, a posao koji je ondje obavljao kao slab. Kad se potajice uvjerio da se Miriamele slaže, Simon pozove čovjeka da im se pridruži pod krošnjom borova koji nisu propuštali većinu kiše. Ponudili su mu vinsku mješinu i dok je njihov novi poznanik ispijao nekoliko zdravih gutljaja, Simon ponovi svoju priču o tome da je putujući svjećar.

"Hvala vam lijepa." Kotlokrpa vrati vinsku mješinu. "Malo otupljuje hladnoću, taj napitak." Kimne glavom. "Onda se nadate dobit kakva posla na Svetog Tunatha i Aedonovo. Sretno vam bilo. Ali ako ćete oprostiti na nezatraženom savjetu, mislim da bi vam bilo bolje ne ići zapadnije od Falshirea."

Simon i Miriamele nakratko se pogledaju prije nego što se opet okrenuše prema putniku.

"Zašto?" upita Simon.

"Ljudi vele da je tamo loše." Muškarčev osmijeh činio se usiljenim. "Znate kakva je to vrsta priča. Razbojnici, tome slično. Neki govore o čudnim događajima u brdima." On slegne ramenima.

Simon je navaljivao da bude detaljniji, ali čovjek nije izgledao sklon govoriti do u sitnice. Simon nikad nije čuo za putujućeg kotlokrpu koji nije volio dovršiti ponuđenu mješinu vina počastivši pritom svoje slušatelje pričama o svojim putovanjima; bilo da je taj čovjek bio iznimka ili ga je nešto uznemirivalo toliko da je o tome šutio, Simon nije mogao reći. Doimao se poput razborita čovjeka.

"Ne tražimo ništa osim krova nad glavom i nekoliko petaka vrijedan posao tu i tamo", reče Simon.

Kotlokrpa nadigne obrvu ugledavši mač o Simonovu pojasu i metalnu košulju koja mu je izvirivala ispod rukava.

"Prilično si dobro oboružan za jednog svjećara, gospodar", reče blago. "Ali pretpostavljam da to samo pokazuje u kakvu

su stanju ceste ovih dana." Kimnuo je kao da oprezno odobrava, kao da želi natuknuti da, što god mislio o svječaru u odjeći viteza - premda pohabana viteza koji je vidio bolje dane - nije vidio razloga da postavlja daljnja pitanja. Simon, uhvativši neizravnu poruku kako se od njega očekuje da prisvoji istu uljudnu nezainteresiranost, pruži kotlokrpi ruku na stisak dok su se svi vraćali na cestu.

"Trebate li išta?" upita muškarac kad je ponovno prihvatio uzde svojeg konja, koji je strpljivo stajao na kiši. "Dobijem nekoliko stvarčica u zamjenu od onih koji ne mogu platiti u cintisima - štogod povrća, djeliće metalnih predmeta... čavle za potkivanje, tomu slično."

Simon reče da imaju sve što im treba dok ne stignu u Falshire: bio je prilično siguran da se ono što su najviše trebali nije nalazilo u stražnjem dijelu kišom promočenih kola. Ali Miriamele zamoli da pogleda povrće te izabere nekoliko vretenastih mrkvi i četiri smeđa luka, dajući kotlokrpi novčić zauzvrat. Mahali su mu kad je potjerao svojeg konja i šljapkajući se odvezao na istok po blatnoj cesti.

Dok je sivo poslijepodne odmicalo, kiša je i dalje pljuštala. Simon se umorio od njezina bubnjanja po svojoj glavi. Da sam se barem sjetio ponijeti svoju bojnu kacigu, pomislio je. Ali to bi vjerojatno bilo jednako sjedenju pod kablom dok te netko gađa kamenjem - zvenk, zvenk, zvenk dok ne poludiš.

Da zabavi Miriamele, pokušao je pjevati pjesmu "Badulf i odlutala junica", koju ga je naučio Konjušar Sem, u kojoj se spominje pljusak i koja se činila prikladnom, ali većina riječi izbljedjela mu je iz sjećanja, a kad je zapjevao dijelove kojih se sjećao, vjetar mu je bacao kišu u grlo tako daje pomislio da će se ugušiti. Naposljetku je napustio eksperiment te su nastavili u tišini.

Sunce koje je cijeli dan bilo nevidljivo, napokon je utonulo iza ruba svijeta, ostavivši iza sebe dublju tamu. Jahali su dok je kiša postajala sve hladnija, sve dok im zubi nisu zacvokotali, a ruke utrnule na uzdama. Simon je počeo dvojiti je li kotlokrpa govorio istinu, kad napokon nabasaše na postaju.

Bila je to samo kolibica, četiri zida i krov, s otvorom za dim i prstenom kamenja, ukopanim u pod umjesto ognjišta. Vani se sa stražnje strane nalazio natkriveni prostor gdje su se mogli smjestiti konji, ali Simon ih, nakon što ih je rasedlao, priveže u obližnjem šumarku gdje će biti gotovo na suhom i moći pasti rijetku travu.

Posljednji stanovnik postaje - Simon je pretpostavljao da je to bio sam kotlokrpa, koji se doimao poštenim i savjesnim momkom - donio je svježeg drva prije odlaska. Sigurno je bilo netom skupljeno jer je još bilo mokro i teško zapaljivo: Simon ga je triput morao užgati prije nego što je zadimljeno kresivo stalo šištati uz vlažne grane. On i princeza pripremili su si gulaš od nekoliko mrkava, jednog crvenog luka i malo brašna i suhe govedine iz Miriamelinih zaliha. "Toplo jelo", reče Simon cuclajući prste, "predivnaje stvar." Podigao je zdjelu i polizao posljednje kapi gulaša s dna. "Imaš gulaša na bradi", strogo će Miriamele.

Simon otvori vrata postaje, a onda se nagne i pusti da mu se skupljeni dlanovi napune kišnicom. Nešto je popio, a ostatak upotrijebio da istrlja mast iz brkova. "Bolje?"

"Valjda." Miriamele počne uređivati svoj ležaj.

Simon ustane zadovoljno tapšući trbuh. Ode i izvuče svoju prostirku iz sedla, a onda se vrati i smjesti je blizu Miriameline. Ona se nijemo zapilji u njega; tada, ne podigavši pogled, odvuče svoju do vatre, postavljajući nekoliko lakata slamom pokrivena poda između njih.

Simon napući usne. "Trebamo li stražariti?" upita napokon. "Nema kračuna na vratima."

"To bi bilo mudro. Tko će prvi?" "Ja. Imam o mnogo čemu razmišljati."

Njegov ton napokon primora Miriamele da podigne pogled. Odmjerila gaje oprezno, kao da bi mogao učiniti nešto naglo i zastrašujuće. "Dobro. Probudi me kad se umoriš."

"Već sam umoran. Ali i ti si. Spavaj. Probudit ću te kad se malo odmoriš."

Miriamele legne bez prigovora, čvrsto se omotavši plaštem prije nego što je sklopila oči. Postaja je bila tiha, izuzev pljuštanja kiše po krovu. Simon je dugo nepomično sjedio promatrajući kako se treperava svjetlost vatre igra po njezinu blijedom, smirenom licu.

Malo poslije ponoći Simon se uhvati da drijema. Uspravi se, odmahne glavom i oslušne. Kiša je prestala, ali voda je još kapala s krova i sipila po tlu.

Otpuzao je da probudi Miriamele, ali je zastao pokraj prostirke da je pogleda na crvenom svjetlu žarećih ugaraka. Izvila se u snu, odbacivši plašt koji joj je služio umjesto pokrivača, a košulja joj se izvukla iz muških hlača koje je nosila, razotkrivši bijelu kožu na njezinu boku i zasjenjen luk najnižih rebara. Simon osjeti kako mu se srce prevrnulo u grudima. Čeznuo je da ju dotakne.

Njegova ruka, naizgled od svoje volje, iskrade se van; njegovi prsti, nježni poput leptira, slete na njezinu kožu. Bila je hladna i glatka. Mogao je osjetiti trnce koji su se stvarali pod njegovim dodirima.

Miriamele ispusti pospan zvuk razdraženosti i zamahne prema njemu, pljesnuvši tako kao da su leptiri postali manje ugodni gmizavi kukci. Simon brzo povuče ruku.

Sjedio je na trenutak pokušavajući doći do daha, osjećajući se poput lopova kojeg su umalo uhvatili na djelu. Napokon opet ispruži ruku, ali ovaj put je samo uhvati za rame i oprezno protrese.

"Miriamele. Probudi se, Miriamele."

Ona zastenje i prevrne se na drugu stranu, okrenuvši mu leđa. Simon je opet protrese, ovaj put malo snažnije. Ona ispusti zvuk prosvjeda, a prsti joj neuspješno potraže plašt, kao da je iskala zaštitu od kakva okrutnog duha koji ju je mučio.

"Hajde, Miriamele, ti si na redu da stražariš."

Princeza je doista tvrdo spavala. Simon se nagne bliže i progovori joj na uho. "Probudi se. Vrijeme je." Njezina kosa doticala mu je obraz.

Miriamele se samo osmjehne, kao da je netko izvalio malu šalu. Oči su joj ostale zatvorene. Simon spuzne niže sve dok nije ležao pokraj nje i zagleda se nekoliko dugih trenutaka u krivulju njezina obraza koji je blistao na svjetlu žeravice. Klizne rukom s njezina ramena i pusti je da joj padne preko struka, a onda se pomakne naprijed sve dok mu prsa nisu doticala njezina leđa. Sada mu je njezina kosa doticala čitav obraz, a njegovo tijelo obavijalo njezino. Ispustila je zvuk koji je mogao biti zadovoljstvo i jedva se primjetno gurnula uz njega, a onda opet primirila. Simon zadrži dah, bojeći se da će se probuditi, bojeći se da će on sam zakašljati ili kihnuti te nekako pokvariti taj bolno divan trenutak. Osjećao je njezinu toplinu cijelim tijelom. Bila je manja od njega, mnogo manja; mogao ju je obujmiti i zaštititi poput oklopa. Pomislio je kako bi volio tako ležati zauvijek.

Dok su njih dvoje ležali poput ugniježđenih ptica, Simon utone u san. Potreba za čuvanjem straže bila je zaboravljena, otjerana iz njegova uma poput lista što ga je odnijela riječna struja.

Simon se probudio sam. Miriamele je bila pred postajom, rabeći голу granu da timari svojeg konja. Kad je ušla, prekinuli su post kruhom i vodom. Nije ništa rekla o prethodnoj noći, ali Simon pomisli da zamjećuje manje krutosti u njezinu ponašanju, kao da se nešto od njezine hladnoće istopilo dok su ležali prilijubljeni u snu.

Putovali su još šest dana po Riječnoj cesti, usporeni monotonim kišama koje su široku stazu pretvorili u vodnjikavo blato. Vrijeme je bilo tako loše, a cesta uglavnom tako pusta da se Miriamelin strah da će ih otkriti naizgled ublažio, iako je još držala lice pokriveno kad su prolazili kroz manje gradove poput Bregshama i Garwynswolda. Noćima su spavali u postajama ili pod prokišnjavajućim krovovima svetišta uz cestu. Dok su svake večeri sjedili sat između jela i spavanja, Miriamele je pripovijedala Simonu priče o svojem djetinjstvu u Meremundu. Zauzvrat, on je kazivao o svojim danima među kuhinjskim pomoćnicima i sobaricama; ali kako su noći prolazile, sve je više govorio o vremenu koje je proveo s doktorom Morgenesom, o starčevoj dobroj čudi i povremenim vatrenim ispadima, o njegovu prijeziru prema onima koji nisu postavljali pitanja i o užitku u neočekivanoj složenosti života.

Noć nakon što su prošli kroz Garwynswold, Simon se iznenadna nađe u suzama dok je prepričavao nešto što mu je Morgenes jedanput rekao o divoti košnica. Miriamele je blenula, iznenađena, dok se on borio da se obuzda; poslije ga je promatrala na neobičan način koji dotad nije vidio, ali iako mu je prvi nagon bio da se zastidi, nije zapravo mogao vidjeti ništa prezirno u njezinu izrazu.

"Želio bih da mi je bio otac ili djed", rekao je poslije. Povukli su se svaki na svoju prostirku. Iako je Miriamele, kao i obično, bila duljinu ruke dalje, osjećao je da mu je na neki način bila bliža nego i jedne noći otkad su se poljubili. Otad ju je jednom držao u naručju, ali naravno, dok je ona spavala. Sada je ležala u blizini u tami, a on je gotovo pomislio da osjeća kako između njih niče neki neizrečeni sporazum. "Bio je tako ljubazan prema meni. Volio bih da je još živ."

"Bio je dobar čovjek."

"Bio je više od toga. Bio je... Bio je netko tko je obavljao stvari kad ih je trebalo obaviti." Simon osjeti stiskanje u grudima. "Umro je kako bismo Jošua i ja mogli pobjeći. Prema meni se ponašao... kao da sam bio njegov. To nije u redu. On nije trebao umrijeti."

"Nitko ne bi trebao umrijeti", polako će Miriamele. "Posebno ne dok je još živ."

Simon je na trenutak ležao u tišini, zbunjen. Prije nego što ju je mogao upitati što je time mislila, osjetio je kako mu njezini hladni prsti dotiču ruku, a zatim se gnijezde na njegovu dlanu.

"Lijepo spavaj", promrmlja ona.

Kad mu je srce usporilo, njezina je ruka još bila ondje. Napokon je usnuo i dalje ju nježno obuhvaćajući kao da je ptica. Mućilo ih je više od kiše i sive magle. Sama zemlja, pod pokrovom nevremena, bila je gotovo sasvim beživotna, sumorna kao krajolik kamenja, kostiju i paukovih mreža. U gradovima, stanovnici su izgledali umorno i preplašeno, ne želeći ni pogledati Simona i Miriamele sa znatiželjom i sumnjom kojom se obično dočekuju tuđinci. Noću su prozori bili zatvoreni, blatne ulice puste. Simon se osjećao kao da prolaze kroz sablasna sela, kao da su pravi stanovnici odavno otišli, ostavivši tek bestjelesne sjene prethodnih naraštaja, sve osuđene na mučno, besmisleno opsjedanje njihovih očinskih domova.

U mračnom poslijepodnevu njihova sedmog dana od odlaska iz Stan-shirea, Simon i Miriamele zaobišli su zavoj na Riječnoj cesti i ugledali zdepastu sjenu falshirskog dvorca kako se uzdiže na zapadnom obzoru pred njima. Zeleni pašnjaci nekoć su prekrivali brijeg dvorca poput kraljevskog plašta, ali sada, unatoč jakim kišama, polja na obroncima bila su gola; blizu vrha neka su čak bila posuta krpicama snijega. U podnožju brda ležao je ozidani grad, prekorativši rijeku koja mu je bila žila kucavica. S dokova na obali falshirska se koža i vuna utovarivala na brodove koji su plovili

prema Kvnslaghu i dalje, vraćajući se sa zlatom i drugom robom koja je odavna činila Falshire jednim od najbogatijih gradova na Osten Ardu, drugog po važnosti u Erkvnlendu poslije Erchestera.

"Onaj je dvorac nekoć bio Fengbaldov", reče Miriamele. "Kad samo pomislim da me otac htio udati za njega! Pitam se tko od njegove obitelji sada njime vlada." Usta joj se stisnu. "Ako je novi gospodar imalo nalik na staroga, nadam se da će se cijelo zdanje srušiti na njega."

Simon zaškilji prema raspršenoj zapadnoj svjetlosti na kojoj je dvorac izgledao poput neobično oblikovane crne litice, a potom pokaže na grad pod njim da joj odvraća pozornost. "Možemo biti u Falshire-gradu prije mraka. Večeras bismo mogli pojesti pravi obrok."

"Muškarci uvijek misle samo na svoj želudac." Simon je tu tvrdnju smatrao nepoštenom, ali je bio toliko zadovoljan stoje nazvan muškarcem da se nasmiješio. "Što kažeš na suhu noć u toplom konačištu, onda?"

Miriamele strese glavom. "Imali smo sreće, Simone, ali svakog smo dana sve bliže Visotvrđi. Bila sam u Falshireu nekoliko puta. Postoji velika mogućnost da bi me netko mogao prepoznati."

Simon uzdahne. "Vrlo dobro. Ali neće ti smetati ako negdje uđem i kupim nam nešto za jelo kao u Stanshireu, zar ne?"

"Samo ako me nećeš ostaviti da te čekam cijelu noć. Dovoljno je loše što sam žena siromašnog putujućeg svjećara da još moram stajati na kiši dok suprug unutra srče pivo uz toplu vatricu."

Simonov se smiješak raširi u cerek. "Jadna svjećareva žena." Miriamele ga oštro pogleda. "Jadni svjećar ako je razljuti." Krčma zvana Kutija katrana bila je jarko osvijetljena bakljama, kao da je nekakav praznik, ali kad je Simon zavirio kroz vrata, pomislio je da je raspoloženje u njoj daleko od veselog. U velikoj prostoriji bilo je dvadesetak-tridesetak gostiju, ali je razgovor među njima bio tako tih da je Simon mogao čuti kako kišnica kaplje s plašteva koji su visjeli pokraj vrata.

Simon se uputi između krcatih klupa do suprotnog kraja zajedničke prostorije. Bio je svjestan mnogih glava koje su se okretale za njim te pojačana zujanja razgovora, ali je gledao ispred sebe. Gostioničar, mršav, čupav čovjek čije se lice blistalo od znoja, stajao je pokraj pećnice. Podigao je pogled dok je prilazio.

"Da? Trebate sobu?" Odmjerio je Simonovu pohabanu odjeću. "Dva quinisa za noć."

"Samo dva komada ovčetine i malo kruha. I možda malo piva. Žena me čeka vani. Pred nama je dalek put."

Gostioničar dovikne nekom na drugoj strani sobe da se strpi, a onda se sumnjičavo zapilji u Simona. "Treat će ti vlastiti vrč jer nijedan moj neće odšetati kroz ona vrata." Simon podigne svoj vrč, a čovjek kimne. "Šest cintisa za sve. Plati odma."

Pomalo razdražen, Simon ispusti novčiće na stol. Gostioničar ih pokupi i pregleda, a onda spremi u džep i otrči dalje. Simon se okrene da pogleda po prostoriji. Većina gostiju činili su se Falshircima, skromne odjeće i svoji na svome; bilo je vrlo malo ljudi koji su izgledali poput putnika, unatoč činjenici da je to jedna od krčmi najbližih gradskim vratima i Riječnoj cesti. Nekolicina mu je uzvratila pogled, ali primijetio je tek malo zlobe ili čak znatiželje. Činilo se da su ljudi Falshirea, ako je ova soba bila ikakav pokazatelj, imali mnogo toga zajedničkog s ovcama koje su uzgajali.

Simon se upravo okrenuo natrag da potraži gazdu, kad je osjetio iznenadno komešanje u prostoriji. Upitao se jesu li Falshirci više reagirali na njega nego što je mislio. Tada mu hladni povjetarac dotakne zatiljak.

Vrata krčme opet se otvore. Stojeći pred zavjesom vode koja se slijevala s krova, trojka u bijelo odjevenih spodoba mirno je motrila sobu. Simon nije umislio da su se ostali gosti malčice povukli u sebe.

Dobacivali su skrivene poglede, razgovori su postali tiši ili glasniji, a neki od gostiju blizu vrata polako su se odmaknuli. Simon je osjetio sličan nagon. Ono su sigurno Ognjeni plesači, pomisli. Otkucaji srca mu se ubrzaju. Jesu li vidjeli Miriamele? Ali što im je ona značila?

Simon se polako nasloni na dugačak stol, poprimivši izraz blagog zanimanja za pridošlice dok ih je promatrao. Dvojica od trojice bili su krupni, mišićavi poput lučkih radnika koji su radili na morskim dverima Visotvrđe, i nosili su tupe štapove koji su izgledali korisniji za razbijanje lubanja nego za pješčenje. Treći, voda - iskoračio je ispred njih - bio je malen, debeljuškast i široka vrata, a i on je nosio jednu od dugačkih toljaga. Dok je spuštao svoju kišom natopljenu kukuljicu, njegova četvrtasta pročelava glava zablistala je na svjetlu svjetiljki. Bio je stariji od druge dvojice i imao pronicave, svinjske oči.

Razgovor je ponovno zamorio prostorijom, ali dok su tri Ognjena plesača polako prolazila pokraj stolova, još su privlačili mnoge skrovite poglede. Muškarci u haljama naizgled su neprikriveno pretraživali odaju za nekim ili za nekim; Simon je doživio trenutak nemoćna straha kad su se vodine tamne oči časkom zaustavile na njemu, ali čovjek je samo zabavljajući se nadigao obrvu na Simonov mač, a onda svrnuo pozornost na nekog drugog.

Olakšanje preplavi Simona. Što god da su htjeli, to očigledno nije bio on. Osjetivši da netko stoji iza njega, brzo se okrenuo i ugledao vlasnika krčme s udubljenim drvenim pladnjem, na kojem je bila ovčetine i kruh. Simon ih umota u rubac, a onda naliže pivo u vrč. Gostioničareve oči jedva su napustile trojicu pridošlica, a njegov odgovor na Simonovu uljudnu zahvalu bio je rastresen i nepotpun. Simon je bio sretan što odlazi.

Kad je otvorio vrata, nakratko je spazio Miriamelino blijedo, zabrinuto lice u sjenama s druge strane ulice. Bučan, podrugljiv glas presjekao je zrak.

"Niste valjda mislili da ćete otići a da mi to ne primijetimo, zar ne?"

Simon se ukoči na dovratku, a onda polako okrene. Imao je zavežljaj u jednoj ruci i vrč u drugoj, onoj kojom je baratao mačem. Da ispusti pivo i isuče oštricu ili da nekako upotrijebi vrč - možda da ga baci? Haestan ga je nešto naučio o javnim tučnjavama, iako je stražareva osnovna preporuka bila da ih izbjegava.

Dovršio je okret, očekujući da će se suočiti s morem lica i prijetecim Ognjenim plesačima, ali je na svoje zaprepaštenje otkrio da nitko uopće nije gledao prema njemu. Trojica muškaraca u haljama stajala su pokraj klupe u kutu najudaljenijem od vatre. Muškarac i žena srednje dobi koji su ondje sjedili, nemarno su podigli poglede prema njima, lica skamenjena od užasa.

Vođa Ognjenih plesča nagne se naprijed spustivši svoju gromadu od glave gotovo do razine stola, no premda je njegov položaj ukazivao na diskreciju, ugodio je glas tako da se pronosio cijelom odajom. "Ta, hajdete. Niste valjda mislili da jednostavno možete odšetati, zar ne?"

"M-Maefwaru," promuca čovjek, "mi, nismo mogli... mislili smo da..."

Ognjeni plesač položi debelu ruku na stol, utišavši ga. "To nije odanost koju Kralj Oluje očekuje." Činilo se da govori tiho, ali Simon je mogao čuti svaku riječ. Ostali gosti promatrali su prizor u bolesno opčinjenoj tišini. "Dugujemo Mu naše živote, jer nas je On počastio vizijom budućnosti i prilikom da budemo dio nje. Ne možete Mu okrenuti leđa."

Muškarčeve se usnice pomaknu, ali nijedna riječ ne izađe. Njegova je žena također šutjela - suze su joj tekle niz lice, a ramena se trzala. Ovo je očito bio susret od kojeg su strepili.

"Simone!"

On se okrene na vratima krčme. Miriamele je bila tek nekoliko koraka od njega, nasred blatne ceste. "Sto radiš?" upita glasnim šaptom.

"Čekaj."

"Simone, unutra su Ognjeni plesči! Zar ih nisi vidio?!"

On podigne ruku da je zaustavi, a onda se opet okrene. Dvojica krupnih Ognjenih plesča tjerala su muškarca i ženu s klupe, vukući ženu po grubom drvu kad je noge više nisu držale. Sada je uistinu plakala; njezin suputnik, sputanih ruku, mogao je samo buljiti u pod i nesretno mrmljati.

Simon osjeti kako se u njemu rasplamsava gnjev. Zašto im nitko ovdje ne pomogne? Unutra je sjedilo barem dvadesetak ljudi naspram samo trojice Ognjenih plesča.

Miriamele ga povuče za rukav. "Zar se dogodila kakva nevolja? Hajde, Simone, idemo!"

"Ne mogu", reče on tiho ali prijeko. "Nekamo odvede ono dvoje."

"Ne možemo si priuštiti da nas uhvate, Simone. Ovo nije vrijeme za junačenje."

"Ne mogu dopustiti da jednostavno odvedu one ljude, Miriamele." Molio se da će netko drugi u krcatoj sobi ustati, da će početi neki sveopći pokret otpora. Miriamele je imala pravo: nisu si mogli priuštiti da učine nešto nepromišljeno.

Ali nitko nije učinio ništa, samo su šaputali i gledali.

Proklinjući se zbog svoje gluposti, a Boga ili Sudbinu što gaje dovela u takav položaj, Simon korakne natrag u zajedničku prostoriju. Oprezno odloži zavežljaj s večerom i vrč na pod pokraj zida, a onda sklopi ruku oko balčaka mača koji mu je dao Jošua.

"Stojte!" reče glasno. "Simone!"

Sada su se sve glave okrenule prema njemu. Posljednji koji se osvrnuo bio je vođa. Iako je jedini bio malo niži od prosječnog čovjeka, bilo je nečeg neobično patuljastog na njegovoj krupnoj glavi s rupicom na bradi. Njegove sitne oči treptajući odmjere Simona od glave do pete. Ovaj put se u njima nije moglo nazreti da se zabavlja.

"Što? Stojte, veliš? Stojmo s čim?"

"Mislim da ti ljudi ne žele ići s vama." Simon se obrati muškom zarobljeniku koji se slabašno batrgao u rukama jednog od krupnih Ognjenih plesča. "Zar ne?"

Zarobljenik je svrnuo pogled na Simona pa potom na svog uzničara. Najzad nesretno odmahne glavom. Simon je tada znao da je ono čega se čovjek bojao moralo biti nešto zbilja strašno, da je riskirao još više pogoršavajući situaciju u očajničkoj - i nemogućoj - nadi da bi ga Simon mogao spasiti.

"Vidite?" Simon pokuša zadržati glas čvrstim i mirnim. "Ne žele vam se pridružiti. Pustite ih." Srce mu je bubnjalo.

Vlastite su mu riječi zvučale neobično službeno, čak i pretjerano kičeno, kao da je to priča o Tallistru ili neka druga kronika izmišljena junaštva.

Čelavac se ogleda po sobi kao da prosuđuje koliko bi ljudi moglo biti pripravno pridružiti se Simonu. No nitko se nije pomaknuo; činilo se da cijela soba zadržava dah. Ognjeni se plesač okrene natrag prema Simonu, a osmijeh mu izviye debele usnice. "Ovi su ljudi pogazili svoju prisegu Gospodaru. To nije tvoja briga."

Simon osjeti kako ga preplavljuje neizmjeran bijes. Vidio je onoliko zastrašivanja koliko je mogao podnijeti, od kraljevih nedjela po cijeloj zemlji do precizno usmjerenih Pryratesovih okrutnosti. Stisnuo je šaku na balčaku. "Učinit ću je svojom brigom. Mičite ruke s njih i gubite se."

Bez daljnje prepirke, vođa ispljune riječ, a sljedbenik pusti ženu koju je držao - ona padne na stol, srušivši zdjelu na pod - i skoči prema Simonu, zamahujući svojim tupim štapom u širokom luku. Nekoliko ljudi vikne od straha ili uzbuđenja. Simon se na trenutak zaledi, s mačem tek napola isukanim iz korica.

Budalo! Sanjaru!

Spustio se na pod, a štap zazviždi iznad njegove glave, oborivši nekoliko plašteva sa zida i zapetljavši se u jednom od njih. Simon iskoristi trenutak i baci se na muškarčeve noge. Obojica padnu kotrljajući se, a Simonov se mač oslobodi korica i zvekne o rogoz na podu. Ozlijedio je rame - njegov je napadač bio težak i čvrste građe - pa kad se ispetljao i otrgnuo, Ognjeni mu plesač uspije svojom batinom zadati udarac po nozi koji ga je hladno zabolio poput rane od noža. Simon se otkotrlja prema svojem maču i osjeti golemu zahvalnost kad ga je osjetio pod prstima. Njegov je napadač ustao i približavao mu se, dok mu je toljaga šibala poput zmije na udaru. Krajikom oka Simon je mogao vidjeti da mu se približava i drugi krupni muškarac.

Jedno po jedno, glasila je besmislena misao koja mu je preletjela glavom, ono isto što mu je Rahela uvijek govorila o obavljanju dužnosti kad se želio penjati ili igrati. Podigao se do čučnja, mača ispružena preda se, i odbio udarac prvog napadača. Bilo je nemoguće sjetiti se svega što su ga naučili u zbrci zvukova, pokreta i panike, ali s olakšanjem je otkrio da je mogao držati Ognjenog plesača na udaljenosti dokle god je uspijevao zadržati svoj mač između sebe i njega. Ali što će učiniti kad stigne drugi?

Dobio je odgovor veoma brzo, kad ga je nejasan pokret na rubu njegova vidokruga upozorio da se sagne. Štap drugog čovjeka švignuo je pokraj njega i zveknuo o štap prvoga. Simon korakne natrag bez okretanja, a onda se zavrti i zamahne oštricom što je jače mogao. Dohvatio je čovjeka iza sebe po ruci, izmamivši gnjevan krik. Ognjeni plesač ispusti štap i posrne prema vratima, stežući svoju podlakticu. Simon svrne pozornost na čovjeka pred sobom, nadajući se daje drugi muškarac ako ne poražen a ono barem izbačen iz bitke na nekoliko očajnički potrebnih trenutaka. Prvi je napadač naučio lekciju da se odviše ne približava te je sada koristio dužinu svoje batine da se obrani od Simona.

Iza njegovih leđa začuo se tresak; Simon, prenuvši se, umalo izgubi iz vida protivnika pred sobom. Opazivši to, čovjek nacilja još jedan kružni udarac prema njegovoj glavi. Simon uspije podići oštricu na vrijeme da ga odbije; tada, dok je Ognjeni plesač ponovno podizao svoj štap, Simon digne mač, odbaci toljagu još više tako da je udarila o niske krovne grede i zaglavila se u mreži ispod krovine. Ognjeni se plesač na trenutak iznenađeno zabulji uvis; tada Simon korakne naprijed, uperi mač u čovjekove grudi i zarije ga u metu. Napregnuo se da oslobodi oštricu, svjestan da ga u svakom trenutku drugi protivnik, ili čak njihov vođa, može napasti.

Nešto ga udari sa strane i odbaci na stol. Na trenutak, zurio je u zapanjeno lice jednog od gostiju u zajedničkoj prostoriji. Okrenuo se da vidi kako se osoba koja ga je gurnula, ćelavac Maefwaru, probijala između stolova prema vratima; nije zastao da pogleda ni jednog od svojih slugu, ni onog kojeg je Simon ubio ni drugog, koji je ležao u neobičnom položaju blizu vrata.

"Neće biti tako lako", vikne Maefwaru iščeznuvši kroz vrata u kišnu noć.

Trenutak poslije Miriamele stupi u prostoriju. Spustila je pogled na Ognjenog plesača koji je ondje ležao, onog kojeg je Simon ranio u ruku. "Razbila sam mu vrč o glavu", izusti uzbuđena i bez daha. "Ali mislim da će se onaj koji je netom istrčao vratiti s još svojih prijatelja. Nisam imala sreće! Nisam mogla pronaći ništa čime bih ga udarila. Morat ćemo bježati."

"Konji", dahne Simon. "Jesu li...?"

"Nekoliko koraka odavde", odgovori Miriamele. "Hajde."

Simon se sagne i dohvati zavežljaj s večerom koji je ostavio na podu. Rubac je bio mokar, natopljen pivom koje se proliło iz vrča što je u komadićima ležao oko mlitava Ognjenog plesača. Ogledao se po odaji. Muškarac i žena kojima su Maefwaru i njegovi podčinjeni prijetili, plakali su uz suprotni zid, buljeći jednako smučeno poput svih ostalih gostiju u krčmi.

"Bolje vam je da se i vi izgubite odavde", dovikne im on. "Onaj ćelavi dovest će ih još. Idite - bježite!"

Svi su ga gledali. Simon poželi reći nešto pametno ili hrabro - junaci su to obično činili - ali ničeg se nije mogao sjetiti. Osim toga, na maču mu se nalazila prava krv, a želudac mu je otpuzao do grla. Slijedio je Miriamele kroz vrata, ostavljajući iza sebe dva tijela i sobu punu raširenih očiju i razjapljenih, zanijemjelih usta.

Krug se sužava

Snježni je kovitlac oslabio, ali vjetar je još gnjevno puhao po obronku ispod Naglimunda, svirajući po nazubljenom srušenom zidu. Grof Eolair potjera konja prema Maegwininu, priželjkujući daje nekako može zaštititi, ne samo od stude nego i od jeze golih kamenih kula, prozora na kojima je sada treperilo svjetlo.

Yizashi Sivo-koplje odjaše naprijed iz redova Sitha, s kopljem zataknutim ispod ruke. Podigao je drugu i zamahnuo nečim što je nalikovalo na srebrnu palicu. Ruka mu je bljesnula u širokom luku, stvorivši glasan melodičan zvuk koji je

imao nečeg metalnog u sebi; srebrni predmet u njegovoj ruci otvorio se poput gospodske lepeze, raširivši se u blistavi, polukružni štit.

"A y'ei g'eisu!" viknuo je na bezizražajnu utvrdu. "Yas'a pripurna jo-shoi!"

Svjetla na prozorima Naglimunda zadrhtala su poput vjetrom uskomešanih svijetla dok su se sjene pomicala u njihovim dubinama. Eolair osjeti kako ga gotovo svladava nagon da se okrene i odjaše. To više nije bilo ljudsko mjesto, a otrovni užas koji je osjećao nije bio nimalo nalik na strah iščekivanja prije neke ljudske bitke. Osvrnuo se prema Maegvvin. Njezine su oči bile sklopljene, a usta se pomicala u bezglasnom govoru. Isorn se doimao jednako obeshrabrenim, a kad se Eolair okrenuo u sedlu i pogledao iza sebe, blijeda lica njegovih hernvstirskih suputnika imala su razjapljena usta i prazne oči poput reda mrtvaca.

Brynioch, spasi nas, očajnički pomisli grof, ne pripadamo ovamo. Oni će pobjeći istog trenu pogriješim li.

Promišljeno, on isuče mač iz korica i pokaže ga svojim ljudima, a onda ga na trenutak podigne visoko iznad glave prije nego što ga je spustio uz bok. Bio je to samo mali znak hrabrosti, ali i to je bilo nešto.

Jiriki i njegova majka Likimeva odjašu naprijed, zaustavivši se sa svake Yizashijeve strane. Nakon kratkog šaptanja, Likimeva podbode konja nekoliko koraka dalje. Tada, iznenada, počne pjevati.

Njezin glas, isprva tanak naspram gruba fijukanja vjetra, polako je postajao snažniji. Poteče nedokučiv sithski jezik, isprekidan i otktav, ali nekako tečan poput topla ulja izlivena iz krčaga. Pjesma se uzdizala i padala, pulsirala, a onda se opet uzdizala, postajući sve moćnijom. Iako Eolair nije razumio ni jednu riječ, bilo je nečeg jasno optužujućeg u njezinu valjanju i obrušavanju, nečeg izazivačkog u njezinu ritmu. Likimevin je glas zvonio poput glasnikove mjedene trublje, a kao i sa zovom trublje, pod glazbom se izvijao zvon hladne kovine.

"Što se ovdje događa?" šapne Isorn.

Eolair ga utiša rukom.

Magla koja je lebdjela pred zidinama Naglimunda naizgled se zgusnu-la, kao daje jedan san završavao a drugi počinjao. Nešto se promijenilo u Likimevinu glasu. Trebao je trenutak da Eolair prepozna kako vladarica Sitha nije preinčila svoju pjesmu, nego joj se neki drugi glas pridružio. Isprva se nova nit melodije usko privijala uz izazivačku pjesmu. Zvuk joj je bio jednako snažan poput Likimevina, ali gdje je njezin bio metal, taj je novi glas bio kamen i led. Nakon nekoliko dugih trenutaka drugi glas stane oko izvornog napjeva plesti čudan motiv poput staklene paučine preko Likimevinih zvonkih tonova. Od njegova se zvuka koža grofa od Nad Mullacha napela i zavrjela ga, a sve se dlake na tijelu nakostriješile, čak i pod slojevima odjeće.

Eolair podigne oči. Srce mu počne tući još brže.

Kroz sve tamniju maglu tanka se crna sjena pojavi na vrhu dvorskih zidina, uzdigavši se na vidjelo kao da ju je podigla nevidljiva ruka. Bila je ljudske veličine, zaključujući Eolair, ali magla ju je blago izobličavala te se u jednom trenutku doimala većom, u drugom manjom i tanjom od ijednog živog stvora. Gledala je odozgo u njih, umotana u crni plašt, lica nevidljiva pod prostranom kukuljicom - ali Eolair joj nije morao vidjeti lice da zna kako je ona bila izvor visokog, kamenog glasa. Dugo je vremena samo stajala sred uskovitlane magle na vrhu zida, urešavajući Likimevinu pjesmu. Napokon, kao prema nekom prethodnom dogovoru, oboje utihnu u isti čas.

Likimeva prekine tišinu viknuvši nešto na sithskom jeziku. Crna prikaza odgovori, a riječi joj zazvone poput krhotina nazubljena kremenom. Eolair je mogao čuti da su riječi koje su izgovarali bile prilično slične a ipak različite, poglavito u ritmu i većoj grubosti govora zakukuljena stvora. Razgovor se činio beskrajnim.

Iza njega nastade komešanje. Eolair se trgne; njegov se konj propne ritajući snijeg. Učenjakinja Zinjadu, kose boje neba, dovela je svojeg konja do mjesta gdje su stajali smrtnici.

"Govore o Sporazumu na Sesuad'ri." Njezine su oči bile uprte u Likimevu i njezina protivnika. "Govore o starim jadima i tužaljkama koje se još moraju ispjevati."

"Čemu tolika priča?" muklo će Isorn. "Ovo čekanje je užasno." "Takav je naš način." Zinjaduine se usnice stisnu; njezino mršavo

lice kao da je bilo izrezbareno iz blijedo-zlatnog kamena. "Premda se

on nije poštovao kad je Amerasu bila umorena."

Više ništa nije rekla. Eolair je mogao samo čekati u nelagodnu strahu i u nekoj vrsti jezive dosade dok su se nudili izazovi i odgovori.

Napokon spodoba na zidu odvrati na trenutak pozornost s Likimeve; njegove oči zasjaše od pogleda na grofa i nekoliko desetaka njegovih Hernvstiraca. Pokretom gotovo jednako širokim kao u putujućeg glumca, onaj u crnoj halji zbaci svoju kukuljicu razotkrivši poput solike blijedo lice i tanku bezbojnu kosu koja se podigne na vjetru, lepršajući poput vlati neke morske biljke.

"Shu'do-tkayha!" reče Norn gotovo ushićenim tonom. "Smrtnici! Još će tvoju obitelj doći glave, Likimevo Mjesecooka!" On je, ako je to bio on, govorio zapadnjačkim jezikom s grubom preciznošću lovočuvara koji oponaša smrtni zečji hropac. "Zar ste tako slabi da ste pozvali ovu rulju da vam pomogne? Daleko su od Sinnachove slavne vojske!"

"Uzurpirali ste dvorac smrtnika", hladno će Likimeva. Pokraj nje Jiriki je ukočeno sjedio na konju, a njegovo je oštro lice bilo lišeno bilo kakva prepoznatljivog osjećaja; Eolair se opet upitao kako je itko ikad mogao misliti da poznaje Sithe. "A vaši gospodar i gospodarica upeli su se u prepirke smrtnika. Nemate zbog čega likovati."

Norn se nasmije proizvedši zvuk poput noktiju prevučenih po ploči. "Iskorištavamo ih, da. Oni su štakori koji su prorovali zidove naše kuće - možemo ih oderati za rukavice, ali ih ne pozivamo da jedu za našim stolom! To je tvoja slabost, kao što je bila Amerasu U-brodu-rođena!"

"Ne spominji je!" krikne Jiriki. "Tvoja su usta odveć gnusna da izgovaraju njezino ime, Akhenabi!"

Osmijeh stvora na zidu bio je nalik na bijeli nabor. "Ah, mali Jiriki. Čuo sam priče o tebi i tvojim pustolovinama - ili bolje rečeno upletanjima.

Trebao si doći živjeti na sjeveru, u našoj hladnoj zemlji. Tada bi postao snažan. Ovaj obzir prema smrtnicima strašna je slabost. To je jedan od razloga zašto je tvoja obitelj postala raskalašena, dok je moja postala još nepokolebljivija, još sposobnija učiniti ono što se mora." Norn se okrene i podigne glavu, upravivši sada svoje riječi prema Eolairu i Hernvstircima koji su se nervozno došaptavali. "Smrtnici! Riskirate više od života boreći se uz ove besmrtnike. Riskirate svoje duše!"

Eolair je mogao čuti šuškanje prestrašena govora iza sebe. Potjerao je konja naprijed nekoliko koraka i podigao mač.

"Vaše su prijetnje isprazne!" vikne. "Pokušajte najgore što znate! Naše su duše samo naše!"

"Grofe Eolair!" dovikne Maegvvin. "Ne! To je Scadach, Rupa na Nebu! Ne idite bliže!"

Akhenabi se sagne, zagledavši se u grofa crnim sitnim očima. "Zapovjednik smrtnika, je li? Dakle, čovječuljče, ako se ne bojiš za sebe ni za svoju četu, što je sa smrtnicima koji su još zarobljeni unutar ovih zidova?"

"Što si rekao?" vikne Eolair.

Spodoba u crnoj halji se okrene i podigne obje ruke. Trenutak poslije još se dvije prilike uzveru na vidjelo iza njega. Iako su također nosile teške plašteve, njihovi nezgrapni pokreti bili su ipak drukčiji od poput pauka gracioznih Norna. "Evo nekih od tvoje braće!" zatrubi Akhenabi. "Naši su gosti. Želiš li vidjeti kako i oni ginu za tvoje besmrtnne saveznike?" Dvije su spodobe stajale nijemo, pogrbljeno i beznadno. Lica u vjetrom šibanim kukulji-cama bila su čito ljudska, a ne lica U-vrtu-rođenih.

Eolair osjeti kako ga ispunjava nemoćan bijes. "Pusti ih!"

Norn se opet nasmije, zadovoljan. "O ne, mali smrtnice. Naši gosti previše uživaju. Želiš li da ti pokažu svoju radost? Možda će zaplesati." Podigao je ruke i izveo kičenu gestu. Dvije se prilike stanu polako okretati. Jezivo, podigoše ruke u parodiji dvorskog plesa, njišući se s boka na bok, posrćući zajedno pred iscerenim Nornom. Na trenutak su ukrstili ruke, nesigurno održavajući ravnotežu na rubu visoka zida, a onda se razdvojili i zauzeli neprirodan položaj.

Kroz suze srdžbe koje su mu zamaglile oči, Eolair ugleda kako Jiriki podbada konja nekoliko rifova bliže zidu. Sitha podigne luk; tada pokretom tako brzim daje bio malne nevidljiv, on izvuče strijelu iz tobolca na svojem sedlu, zatakne je i napne luk sve dok nije zatitrao. Na vrhu zida, osmijeh Norna Akhenabija se raširi. Načinio je izvijen pokret, gotovo drhtaj; trenutak poslije je iščeznuo, ostavivši samo dva klimava tijela u grozomornu plesu.

Jiriki odapne strijelu. Pogodila je jednog od dvojice plesača u stopalo, trzajem odgurnuvši nogu i izbacivši iz ravnoteže i pogođenog i onog za kojeg se držao. Nakratko su mlatarali rukama po zraku, a onda se strmoglavili sa zida, padajući dvadeset rifova, sletjevši s užasnim, gnjecavim zvukom na snijegom prekrivene stijene pod njima. Nekoliko Hernvstiraca vikne i zastenje.

"Krv mi Rhvnnove!" vrisne Eolair. "Što si učinio?!"

Jiriki odjaše naprijed, oprezno motreći sada prazan zid. Kad je stigao do rasutih tijela, sjahao je i kleknuo, a onda mahnulo Eolairu da se približi.

"Zašto ste to učinili, Jiriki?" upita grof. Činilo mu se kao da su mu se nečiji prsti stezali oko grla. "Norn je otišao." Zurio je u iskrivljene, u crno odjevene spodobe. Ruke i prsti koji su im izvirivali iz kamenja bijahu rašireni kao da su još pokušavali zgrabiti uporište koje nikad neće naći. "Zar ste ih htjeli poštediti muke? Što da smo otjerali Norne - zar nije bilo izgleda da ih spasimo?"

Jiriki ne reče ništa, nego s iznenađujućom nježnošću okrene najbliže tijelo, povlačeći ga malo kako bi ga oslobodio od supatnika s kojim se isprepleo. Odmaknuo je kukuljicu.

"Brvnioch!" Eolair se zagrcne. "Brvnioch od Nebesa, sačuvaj nas!"

Lice nije imalo oči, samo crne rupe. Koža je bila voštana, a na mjestima se raspukla od siline pada, ali bilo je očito da to truplo nije bilo svježe.

"Tko god da je bio, mrtav je otkad je Naglimund poražen", tiho će Jiriki. "Mislim da unutar zidina nema ni jednog živog zarobljenika."

Grof Eolair osjeti kako mu se žuč diže i okrene leđa. "Ali oni su se... micali..."

"Ovdje je netko od Crvene Ruke", reče Jiriki. "To je sada potvrđeno, jer nitko drugi nema snage za ovo. Njihova moć dio je moći njihova gospodara."

"Ali zašto?" upita Eolair. Pogledao je svijena trupla, a onda svrnuo pogled prema mnoštvu ljudi i Sitha na snijegu.

"Zašto bi to učinili?"

Jiriki odmahne glavom, kose jednako bijele i lepršave kao one u stvora koji im se izrugivao sa zida. "Ne znam. Ali Naglimund neće pasti bez potpunog ubiranja užasa, to je sigurno."

Eolair pogleda Maegvvin i Isorna koji su prestrašeno čekali da se vrati. "A povratka nema."

"Ne. Bojim se da su posljednji dani počeli", reče Jiriki. "Za dobro ili zlo."

Vojvoda Isgrimnur je znao da bi trebao dobro paziti na sve što se događalo oko njega, na narod Metesse, na raspored i ljudstvo u barunskoj dvorani. Metessa je bila najistočnija od nabbanskih glavnih vanjskih pokrajina te možda mjesto gdje će Jošuin izazov opstati ili propasti. Uspjeh ovdje mogao je ovisiti o najmanjoj pojedinosti, te je Isgrimnur imao mnogo toga na pameti - ali bilo je teško obavljati dužnosti dok ga je dječarac posvuda slijedio poput sjene.

"Hej," reče vojvoda nakon što je dvanaesti put umalo nagazio na dijete, "što izvodiš? Zar ne moraš biti negdje drugdje? Gdje ti je majka?"

Svjetlokosi dječarac mršava lica podigne pogled prema njemu, ne pokazujući strah od krupna, bradatog stranca.

"Majka mi je rekla da se klonim princa i vas ostalih vitezova. Nisam se složio."

Dijete je bilo obeshrabrujuće rječito za svoju dob, pomislio je vojvoda, a zapadnjački mu je bio gotovo dobar kao Isgrimnurov. Bilo je neobično vidjeti kako se vvarinstenski jezik Svijetlog Ivana tako temeljito rasprostranio u samo nekoliko naraštaja. Ali ako se stvari raspadnu, kao što se činilo da će se dogoditi, neće li zajednički jezik, poput svega ostalog, uskoro nestati? Kraljevstva su bila poput morskih bedema, pomislio je žalosno, čak i ona koja su utjelovila najveće nade. Plima kaosa udarala je i udarala o njih, i čim više nitko ne bi nagomilao kamenje...

Isgrimnur strese glavom, a onda zareži na mališana malo strože nego što je kanio. "Pa ako ti je majka rekla da se kloniš vitezova, što radiš tu? Tu se večeras vode muški poslovi."

Dječak se promišljeno isprsi sve dok mu tjele nije dopiralo do vojvodina najnižeg rebra. "I ja ću jednog dana biti muškarac. Dozlogrdio mi je život sa ženama. Moja se majka boji da ću pobjeći u rat, ali to je upravo ono što ću učiniti." Bilo je nečeg nenamjerno komičnog u njegovoj neustrašivoj odlučnosti pa se Isgrimnur protiv volje osmjehne. "Kako se zoveš, momče?"

"Pasevalles, sir Strani viteže. Moj otac je Brindalles, brat baruna Seriddana."

"Vitez nije jedino zvanje na svijetu. A rat nije igra. To je nešto strašno, mali Pasevallesu."

"Znam", spremno će dječak. "Ali ponekad nema izbora, kaže moj otac, a mora biti muškaraca koji se žele boriti."

Vojvoda se sjeti princeze Miriamelle u gphantovu gnijezdu i vlastite voljene supruge kako sa sjekirom stoji pred Elvritshallom, spremna da je obrani do smrti prije nego što ju je Isorn ipak nagovorio da je pusti i pobjegne s ostatkom obitelji. "I žene se bore."

"Ali žene ne mogu biti vitezovi. A ja ću biti vitez."

"Pa, budući da ti nisam otac, pretpostavljam da te ne mogu poslati u tvoje odaje. A čini se da te se svakako ne mogu otarasiti. Možeš onda doći sa mnom i reći mi štogod o palači."

Zadovoljan, Pasevalles poskoči nekoliko puta gore-dolje poput šte-neta. Tada naglo zastane i sumnjavo se zagleda u Isgrimnura. "Jesi li ti neprijatelj?" upita oštro. "Jer ako jesi, sir Strani viteže, ne mogu ti pokazati stvari koje bi mogle nauditi mojem stricu."

Isgrimnurov je osmijeh bio kiseo. "Ovih dana, mlado momče, teško je reći tko je čiji neprijatelj. Ali mogu ti obećati da moj gospodar princ Jošua ne smjera zlo nikome tko živi u Metessi."

Pasevalles razmisli o tome na trenutak. "Vjerujem ti", reče naposljetku. "Mislim da govoriš istinu. Ali ako nije tako, onda nisi nikakav vitez kad lažeš malom djetetu."

Isgrimnurov se osmijeh raširi. Malom djetetu! Ovaj bipatuljić mogao dati grofu Eolairu nekoliko lekcija iz korteširanja. "Nemoj mi reći ništa što bi pomoglo neprijateljima tvojeg strica, a ja ću se potruditi da ne upitam ništa što bi moglo dovesti u opasnost tvoju čast."

"Tako je pošteno", ozbiljno će dječak. "Tako rade vitezovi."

Metessa nije bila samo još jedna nabbanska granična barunija. Smještena uz najdalje rubove Thrithinga, bila je prostran i imućan komad zemlje, bregovit i prepun livada. Čak i nakon neuobičajenih snjegova, valoviti je teren blistao zeleno. Jedan od Sfefflodovih pritoka vijugao je kroz travnjake - vrpca od srebra sjajna čak i pod oblačnim, sivim nebom. Ovce i nekoliko krava paslo je na obronku.

Chasu Metessa, barunska utvrda, stajala je navrh jednog od najviših bregova još od dana kasnijih Careva, gledajući na ove doline pune malih domaćinstava i vlastelinstava upravo kao što je Isgrimnur radio sada.

Okrenuo se od prozora i ugledao Pasevallesa kako se nestrpljivo ushodao. Dječak reče: "Dodi vidjeti oklope."

"To zvuči kao nešto što ne bih smio vidjeti."

"Ne, ovo su stari oklopi." Zgadi mu se Isgrimnurova tupoglavost. "Vrlo stari."

Rimeržanin dopusti da ga odvuku. Djetetova energija naizgled nije poznavala granica.

Daje Isorn bio ovako naporan, pomisli s podsmijehom, vjerojatno bih ga odveo na Ledomeđu i ondje ostavio, kao što su radili u davnini kad nisu mogli nahraniti sva usta.

Pasevalles ga je proveo kroz labirint hodnika, pokraj ovećeg broja stanovnika utvrde, koji su uznemireno pogledavali Isgrimmnura, do kutne kule koja se činila prilično kasnijim dodatkom drevne brdske utvrde. Kad su se uspjeli uz više stuba nego što je bilo dobro za Isgrimmnurova bolna leđa, stigli su u nakrcanu odaju blizu vrha. Svod odavno nije bio pometen - baldahin paučine visio je gotovo do visine glave - a debela patina prašine prekrivala je pod i grubo pokućstvo, ali Isgrimmnur je svejedno bio oduševljen onim što je vidio.

Nizovi drvenih stalaka za oklope redali su se odajom poput nijemih stražara. Za razliku od ostalih predmeta u okrugloj prostoriji, bili su razmjerno čisti. Na svakom stalku visio je jedan oklop - ali ne moderan oklop, kako je Pasevalles srdito primijetio: kacige, prsluci i neobične suknje od metalnih traka bili su od vrste kakvu je Isgrimmnur vidao samo na vrlo starim uljenim slikama u Sancellan Mahistrevisu.

"To su carski oklopi!" reče zadivljeno. "Ili prokleta dobre krivotvorine."

Pasevalles se isprsi. "Nisu krivotvorine! Pravi su. Otac ih godinama čuva. Moj ih je djed kupio u velikom gradu."

"U Nabbanu", zamišljeno će Isgrimmnur. Šetao je redovima razgledajući raznolike kostime, a ratničko mu je oko zapažalo koji su imali mane u konstrukciji, a kojima su jednostavno nedostajali komadi iz izvornog sklopa. Metal koji su rabili stari carski majstori bio je teži od onog koji se sada koristio, ali su oklopi bili predivno izrađeni. Nagnuo se bliže da prouči kacigu s krestom u obliku isprepletena morskog zmaja.

Kako bi bolje vidio, on otpuhne tanak sloj prašine.

"Ovi već dugo nisu ulašteni", primijeti odsutno.

"Otac mi je bio bolestan." Glas malog Pasevallesa naglo postane tugaljiv. "Pokušavam ih čistiti, ali su previsoko, i preteški da ih spustim."

Isgrimmnur se ogleda po odaji, razmišljajući. Nenastanjeni oklopi izgledali su poput promatrača na Raedu koji iščekuju neku odluku. Imao je još toliko posla. Svakako je proveo dovoljno vremena s ovim dječakom. Prišao je prozoru kule i provirio van u sivo zapadno nebo.

"Nećemo jesti još nekoliko sati," reče napokon, "a tvoj stric i princ Jošua tek će poslije razgovarati o drugim važnim stvarima. Idi i donesi očev alat za čišćenje - barem perušku da obrišemo prašinu. Ti i ja ćemo obaviti posao u tren oka."

Dječak podigne pogled, raširenih očiju. "Zbilja?"

"Zbilja. U svakom slučaju, baš mi se ne žuri opet silaziti niz one puste stube." Dječak je još zurio. "Za Boga miloga, dijete, idi. I donesi jednu ili dvije svjetiljke. Ubrzo će noć."

Dječak odjuri iz sobe i niz usko stubište poput zeca. Isgrimmnur odmahne glavom.

Dvorana za gozbu Chasu Metesse imala je kamin uz svaki zid; bila je topla i svijetla unatoč hladnoći godišnjeg doba. Čini se da su dvorani, narod okupljen sa svih strana doline, odjenuli svoju najljepšu odjeću: mnoge su žene nosile duge blistave haljine i šešire, gotovo jednako neobične i maštovite kao oni koji su se mogli vidjeti u samom Sancellan Mahistrevisu. Ipak, Isgrimmnur je zamijetio ozračje zabrinutosti koje je visjelo poput magle nad golemom, visoko nadsvodenom prostorijom. Gospe su razgovarale žustro i vedro i smijale se sitnicama. Muškarci su većinom šutjeli; ono malo što su rekli, skrili su rukama.

Bačva teligurskog vina bila je načeta i njezin se sadržaj razdjelio po dvorani. Isgrimmnur opazi da je Jošua, koji je sjedio zdesna njihovu domaćinu barunu Seriddanu, mnogo puta podigao svoj kalež usnama, ali još nije dopustio pažu pokraj sebe da ga dopuni. Vojvoda je odobravao Jošuinu suzdržanost. Princ ni u najboljem slučaju nije mnogo pio, ali budući da je prilika da se Benigaris zbaci s kneževskog prijestolja balansirala na sječivu večerašnjih zbivanja, bilo je dvostruko važno da Jošuin razum ostane oštar, a jezik oprezan.

Dok je promatrao prostoriju, vojvodu zaustavi blijedo svjetlucanje na vratima, daleko na drugoj strani dvorane.

Žmireći, Isgrimmnur se odjednom nasmiješi duboko u svoju bradu. Bio je to dječak Pasevalles, koji je nedvojbeno opet pobjegao svojoj majci i njezinim gospama. Došao je, Isgrimmnur u to nije sumnjao, da bi gledao prave vitezove za stolom.

Dobro će se nagledati.

Barun Seriddan Metessis ustane sa stolca na čelu stola i podigne pehar. Iza njega modri ždral, znamen kuće Metessan, raširi svoja krila preko zastave na zidu.

"Nazdravimo našim gostima", reče barun. Osmjehne se ironično, naboravši opaljeno, bradato lice. "Ja sam nedvojbeno već sada izdajnik, samo zato što sam vas pustio kroz svoja vrata, prinče Jošua - pa neće naškoditi da pijem u vaše zdravlje."

Isgrimmnur nije skrivao da mu se Seriddan sviđa te da ga poprilično poštuje. Nimalo nije nalikovao na vojvodinu srcu priraslu predodžbu

O slabom nabbanskom barunu: njegov jaki vrat i izbrazdano seljačko lice činili su Seriddana sličnijim ljubaznom nitkovu nego zakonitom gospodaru velikog lena; oči su mu bile pronicave, a samokritika varljivo podsmješljiva. Služio se zapadnjačkim tako dobro da se izgovor malenog Pasevallesa više nije činio neobičnim.

Kad su iskapili čaše, Jošua ustane i podigne svoju da zahvali puku Chasu Metesse na gostoprimstvu, stoje džekano uljudnim osmijesima i žamorom odobravanja, koji su se doimali prilično usiljeno. Kad je princ sjeo, šapat za stolom opet se razlijegao dvoranom, ali Seriddan rukom zatraži tišinu.

"Dakle", obrati se Jošui, dovoljno glasno da ih svi za stolom čuju. "Ispunili smo obveze koje dobri Aedoniti duguju svojoj braći - a neki bi rekli da smo učinili i više od toga, s obzirom na to da ste se nepozvani pojavili u našoj zemlji i s vojskom za leđima." Ponad nasmiješenih usana, Seriddanov je pogled bio hladan. "Hoćemo li vam ujutro ugledati pete, Jošua od Erkvnlada?"

Isgrimnur potisne iznenađenost. Pretpostavljao je da će barun poslati niži puk svojeg kućanstva na počinak kako bi mogao na miru razgovarati s princem, ali Seriddan je očito imao druge zamisli.

I Jošua je bio osupnut, ali brzo reče: "Ako me saslušate i ostanete hladni, barune, zbilja ćete nam ugledati pete nakon svitanja. Moj narod nije utaboren pred vašim zidinama kao prijatelj. Niste mi učinili ništa nažao, pa neću ni ja vama." Barun se zagleda u njega, a onda se obrati svojem bratu. "Brindalles, što ti misliš? Ne čini ti se čudnim što jedan erkvnlanski princ želi proći kroz naše posjede? Kamo bi mogao ići?"

Bratovo mršavo lice imalo je mnogo sličnosti s barunovim, ali crte koje su izgledale lupeški opasno na Seriddanu, činile su se tek umornima

1 tračak zabrinutima na Brindallesu.

"Ako ne ide u Nabban," stigne blag odgovor, "sigurno planira ušetati ravno u more." Brindalles se usiljeno nasmiješi. Bilo je teško pomisliti da je tako plah čovjek otac živahnog Pasevallesa.

"Mi idemo u Nabban", reče Jošua. "To nije tajna."

"A možete li imati svrhu koja ne bi bila opasna meni i mojem len-skom gospodaru, knezu Benigarisu?" upita Seriddan. "Zašto vas ne bih zatočio?"

Jošua se ogleda po sada zanijemjeloj dvorani. Najvažniji stanari Chasu Metesse sjedili su za dugim stolom, gledajući ga očaranom pozornošću.

"Jeste li sigurni da želite da otvoreno zborim?"

Seriddan nestrpljivo mahne rukom. "Neću da se govori kako sam vas pogrešno shvatio, bilo da vas pustim da prođete mojom zemljom ili vas zadržim ovdje za Benigarisa. Govorite, a moji će mi podanici biti svjedoci."

"Vrlo dobro." Jošua se okrene prema Sludigu koji je, unatoč tome što je nekoliko puta iskapio svoj vinski pehar, promatrao događanja opreznim okom. "Mogu li dobiti svitak?"

Dok je žutobradi Rimeržanin kopao po džepu svojeg plašta, Jošua reče Seriddanu: "Kao što rekoh, barune: idemo u Nabban. I idemo u nadi da ćemo ukloniti Benigarisa iz Sancellan Mahistrevisa. Dijelom, to je stoga što je saveznik mogeg brata te bi njegov pad oslabio položaj Velikog Kralja. Činjenica da smo Elija i ja u ratu nije tajna, ali razlozi toga su manje znani."

"Ako smatrate da su važni," staloženo će Seriddan, "onda ih iznesite. Imamo dovoljno vina i kod kuće smo. Pitanje je hoće li vaša mala vojska otići ili neće kad svane dan."

"Reći ću vam, jer nikad od saveznika ne bih tražio da se bore u neznanju", reče Jošua.

"Hea! Saveznici? Borba?" Barun se namršti i sjedne uspravnije. "Hodate opasnom cestom, Jošua Jednoruki. Benigaris je moj lenski gospodar. Ludo je čak i pomisliti da propustim vaš narod znajući što znam, ali iskazujem poštovanje prema vašem ocu dopuštajući vam da zborite. Ali kad vas čujem govoriti o tome da se borim uz vas - koješta!"

Mahnulo je rukom. Dvadesetak naoružanih ljudi koji su stajali uz zasjenjene zidove tijekom cijelog objeda, zvekaću zauzme stav mirno.

Jošua i ne trepne, nego mirno zadrži Seriddanov pogled. "Kao što rekoh," nastavi on, "iznijet ću vam razloge zbog kojih se Elija mora svrgnuti s Prijestolja od zmajokosti. Ali ne sada. Moram vam najprije reći neke druge stvari." Pružio je ruku i uzeo svitak od Sludiga. "Moj najbolji vitez, sir Deornoth od Hewenshirea, sudjelovao je u bitki na brdu Bikova leđa kad je knez Leobardis, Benigarisov otac, došao osloboditi moj opkoljeni dvorac u Naglimundu."

"Leobardis je stao na vašu stranu", kratko će Seriddan. "Benigaris je izabrao onu vašeg brata. Ono što je stari knez odlučio ne utječe na moju odanost njegovu sinu." Unatoč svojim riječima, u barunovim se očima opažao izvjestan zadržan izraz; gledajući ga, Isgrimnur posumnja da je Seriddan možda priželjkivao da je stari knez još živ i da ga njegova odanost toliko ne žulja. "A kakve veze taj sir Kako-god-se-već-zove ima s Metessom?"

"Možda više nego što mislite." Prvi put se u Jošuinu glasu osjetio tračak nestrpljenja.

Oprez, čovječe. Isgrimnur uzrujano povuče svoju bradu. Ne daj da te tuga za Deornothom izda. Dogurali smo dalje nego što smo mislili. U svakom slučaju, Seriddan sluša.

Kao daje čuo prijateljevu misao, Jošua zastane i uzme dah. "Oprostite mi, barune Seriddan. Razumijem vašu odanost Vodomarovoj kući. Samo vam želim reći ono što zaslužujete znati, a ne vam govoriti koje su vaše obveze. Želim vam pročitati Deornothove riječi o onom što se dogodilo nedaleko od brda Bikova leđa. Zapisao ih je otac Strangveard..." princ pokaže na arhivara koji se pokušavao učiniti nenametljivim na suprotnom kraju dugog stola, "a u njihovu se istinitost Deornoth zakleo pred njim i pred samim Bogom."

"Zašto čitate riječi s nekog pergamenta?" nestrpljivo upita Seriddan. "Ako taj čovjek ima nešto ispričati, zašto ne stane ovdje pred nas?"

"Jer je sir Deornoth mrtav", reče Jošua. "Poginuo je od ruku thri-thinških plaćenika koje je kralj Elija poslao na mene." Na te riječi nastade malo komešanje u dvorani. Thrithinžani su bili predmetom prijezira i straha u pograničnim barunijama Nabbana - prijezira jer su ih Nabbanci smatrali običnim divljacima, a straha jer su vanjska lena poput Metesse najviše trpjela kad god bi Thrithinžane spalo njihovo povremeno osvajačko bjesnilo.

"Čitajte." Seriddan je očito bio gnjevan. Isgrimnur pomisli daje lukavi barun već nanjušio zamku u koju ga je vlastita prepredenost dovela. Nadao se da će riješiti neobičnu i tešku situaciju s princem prisilivši Jošua da se deklarira kao izdajnik pred brojnim svjedocima. Sada je barun sigurno osjetio da Jošuiine riječi možda neće biti tako lako zanemarive. Našao se u neugodnom položaju. No čak i tada gospodar Metesse nije rastjerao ljude za stolom: bacio je kocku i morat će živjeti s tim. Vojvoda od Elvritshalle ponovno se zatekao kako se divi tom čovjeku.

"Nagovorio sam Deornotha da ispričaji tu priču našem svećeniku prije bitke za Novi Gadrinsett", reče Jošua. "Ono stoje vidio bilo je toliko važno da nisam htio riskirati da nestane zajedno s njim s obzirom na to da nije bilo velikih izgleda da preživimo taj sukob." Podigao je svitak, odmotavši ga batrljkom svojeg desnog zgloba. "Prčitat ću samo onaj dio koji mislim da morate čuti, ali rado ću vam dati cijeli svitak, barune, da ga u miru pročitate."

Zastao je na trenutak, a onda počeo. Slušači za stolom nagnuše se naprijed, gladni novih čudesa u noći o kojoj će se još dugo pripovijedati u Metessi.

"... Kad smo stigli na bojište, Nabbanci su odjahali za grofom Guthwulfom od Utanyeata i njegovim ljudima od Vepra i Kopalja, koji su se velikom brzinom povlačili prema obroncima Bikovih leđa. Knez Leobardis i tri stotine vitezova napali su ih provokavši se između Utanyeata i vojske Velikog Kralja, koja je još bila prilično daleko, kao što smo mislili. Princ Jošua, bojeći se da će se Leobardis predugo zadržati te da će ga tako kralj moći napasti na nezaštićenoj otvorenoj zemlji južno od Naglimunda, izveo je mnogo vitezova iz Nagli-munda da spase Nabban od kralja i da možda također zarobe Utanyeata, koji je bio najveći general kralja Elije. Sam nas je Jošua vodio, a Isom Isgrimnurson i šaka Rimeržana također su jahali s nama.

Kad smo napali bok Vepra i Kopalja, isprva smo im nanijeli veliku štetu, jer smo brožano bili višestruko nadmoćniji. Ali Guthwulf i kralj priredili su stupicu, koja se ubrzo zaklopila. Grof Fengbald od Falshirea i nekoliko stotina vitezova stigli su na konjima iz šume na vrhu Bikovih leđa.

Spazio sam kneza Leobardisa i njegova sina Benigarisa na najdaljem rubu borbe, iza njihovih oklopnika. Dok se Fengbal-dov sokolski grb spuštao niz brijeg, vidio sam kako Benigaris izvlači mač i ubada svojeg oca u vrat, umorivši ga u sedlu, te je Leobardis pao preko slabina svojeg konja, strahovito krvareći..."

Na tu posljednju rečenicu tišina se naglo pretvori u potresne krike i prijekore. Nekoliko vazala baruna Seriddana ustane bijesno tresući šakama kao da žele udariti Jošua. Princ ih samo pogleda, još držeći pergament pred sobom, a onda se okrene Seriddanu. Barun je ostao na stolici, a njegovo smeđe lice, izuzev jarkih točaka rumenila visoko na svakom obrazu, probljednulo je.

"Tišina!" zaurla i bijesno osine pogledom svoje sljedbenike sve dok nisu sjeli natrag na svoje klupe, puni gnjevna mrmljanja. Nekoliko je žena trebalo pomoć da napuste dvoranu; teturale su kao da su same probodene, a njihovi kičeni šeširi i velovi odjednom su izgledali žalosno poput blistavih zastava poražene vojske. "To je stara priča", napokon će barun. Iako mu glas bijaše usiljen, Isgrimnur pomisli da u njemu čuje više od bijesa.

Osjeća kako se stupica zatvara.

Seriddan iskapi svoj pehar, a onda tresne njime o stol, natjeravši popriličan broj ljudi da poskoči. "To je stara priča", ponovi on. "Često ponavljana, nikad dokazana. Zašto bih sada povjerovao u nju?"

"Jer je sir Deornoth to vidio", jednostavno će Jošua.

"Ali on nije ovdje. A ne znam da bih mu vjerovao i da jest."

"Deornoth nije lažljivac. Bio je pravi vitez."

Seriddan se grubo nasmije. "Imam samo vašu riječ daje tako, prinče. Ljudi rade čudne stvari za kralja i domovinu."

Okrenuo se prema svojem bratu. "Brindalles? Jesi li večeras čuo ikakav razlog zašto princa i njegove sljedbenike ne bih bacio u jednu od tamnica pod Chasu Metessom da čekaju Benigarisovu presudu?"

Barunov brat uzdahne. Držao je ruke gotovo sklopljene, dodirujući se vršcima prstiju. "Ne sviđa mi se ta priča, Seriddane. Ima neugodno istinit prizvuk jer su oni koji su pripremali Leobardisa za ukop s čuđenjem spominjali glatkoću Leobardisove rane. Ali riječ bilo kojeg čovjeka, čak i viteza princa Jošue, nije dostatna da osudi kneza Nabbana."

Pameti ne nedostaje u obiteljskoj krvi! opazi vojvoda od Elvritshalle. Ali na takvim tvrdoglavim ljudima naša sreća mora opstati. Ili pasti.

"Ima i drugih koji su vidjeli Benigarisovo stravično zlodjelo", reče Jošua. "Nekoliko ih je još na životu, iako su mnogi poginuli kad je Naglimund osvojen."

"Ni tisuću ljudi ne bi bilo dovoljno", ispljune Seriddan. "Hea! Što, zar će cvijet nabbanskog plemstva slijediti vas - jednog Erkvnlādanina i neprijatelja Velikog Kralja - protiv zakonitog nasljednika Vodomarove kuće, na temelju zapisa jednog mrtvaca?" Žamor odobravanja ostalih stanovnika Chasu Metesse ispuni dvoranu. Situacija je postajala gadna. "Vrlo dobro", reče Jošua. "Razumijem, barune. Sad ću vam pokazati nešto što će vas uvjeriti u ozbiljnost mojeg pothvata. A možda će također razriješiti vaše strahove o slijeđenju jednog Erkvnlādanina bilo kamo." Okrenuo se i mahnuo rukom. Zakukuljeni muškarac koji je sjedio pokraj Strangyeara na zasjenjenom kraju stola naglo ustane. Bio je vrlo visok. Nekoliko oklopnika isuče mačeve; siktaj izlazećih oštrica kao da je zahladio dvoranu.

Nemoj nas iznevjeriti, pomoli se Isgrimnur.

"Rekli ste nešto što nije istina, barune", blago će Jošua.

"Nazivate me lašcem?"

"Ne. Ali ovo su neobični dani, a čak i čovjek tako učen i mudar kao vi ne možde znati baš sve. Čak i da Benigaris nije ocoubojica, on nije prvi pretendent na kneževinu svojeg oca. Barune, narode Metesse, ovdje je pravi gospodar Vodomarove kuće... Camaris Benidrivis."

Visoka prilika na kraju stola odgurne svoju kukuljicu, razotkrivši snježni slap bijele kose i lice puno tuge i plemenitosti.

"Što...?" Barun je bio posve zbunjen.

"Krivovjerje!" vikne jedan smučeni vlastelin posrćući. "Camaris, on je mrtav!"

Jedna od preostalih žena krikne. Muškarac pokraj nje polegne na stol u pijanoj nesvjestici.

Camaris dotakne rukom grudi. "Nisam mrtav." Okrene se prema Seriddanu. "Udijelite mi oprost, barune, što sam ovako zloupotrijebio vašu gostoljubivost."

Seriddan je buljio u prikazu, a onda se oborio na Jošuu. "Kakvo je ovo ludilo?! Vi mi se rugate, Erkvnlādanine?"

Princ odmahne glavom. "Nije lakrdija, Seriddane. To je zbilja Camaris. Mislio sam vam ga otkriti u četiri oka, ali nije bilo prigode."

"Ne." Seriddan pljesne rukom po stolu. "Ne mogu vjerovati. Ca-maris-sa-Vinitta je mrtav - izgubljen prije mnogo godina, utopljen u Firannoškom zaljevu."

"Izgubio sam bio samo razum, ne i život", ozbiljno će stari vitez. "Godinama sam živio bez ikakva sjećanja na svoje ime ili svoju prošlost." Prešao je rukom preko čela. Glas mu zadrhti. "Ponekad poželim da mi se nijedno nije vratilo. Ali jest. Ja sam Camaris od Vinitte, Benidrivisov sin. I ako mi to bude posljednje djelo, osvetit ću bratovu smrt i izbaciti svojeg ubilačkog nečaka s prijestolja Nabbana."

Barun je bio potresen, ali je još gledao s nevjericom. Njegov brat Brindalles reče: "Pošaljite po Eneppu." Seriddan podigne pogled, sjajnih očiju, kao da mu je odgođena neka strašna presuda. "Da." Okrene se jednom od svojih oklopnika. "Dovedi Eneppu iz kuhinje. I ne reci joj ništa, inače ćeš platiti životom."

Muškarac izađe. Prateći pogledom kako odlazi, Isgrimnur opazi da je mali Pasevalles nestao s dovratka.

Puk koji je preostao za stolom počne uzbuđeno šaptati, ali činilo se da Seriddan više ne mari. Dok je čekao da se njegov čovjek vrati, strusio je još jedan pehar vina. Čak je i Jošua, kao da je pokrenuo nešto što se više nije dalo kontrolirati, dopustio se iskapiti kalež. Camaris je ostao stajati u dnu stola, kao osoba impozantne čvrstoće. Nitko u dvorani nije mogao dugo odvratiti pogled s njega.

Poslanik se vrati u društvu neke starice. Bila je niska i punašna, kose kratko podšišane, u jednostavnoj tamnoj haljini, umrljanoj brašnom i mrljama. Stala je uznemireno pred Seriddana, očito strepeći od kakve kazne.

"Stani mirno, Eneppa", reče barun. "Ništa nisi zgriješila. Vidiš li onog starca?" On pokaže rukom. "Idi i pogledaj ga pa mi reci poznaješ li ga."

Starica se plaho primakne Camarisu. Zirнула je u njega, malo se prenuvši kad je on spustio pogled i zagledao se u njezine oči. "Ne, moj gospodaru barune", napokon će ona. Njezin zapadnjački govor bio je nespretnan.

"Dakle." Seriddan prekriži ruke na grudima i zavalj se natrag, s ljutitim smiješkom na licu.

"Samo trenutak", reče Jošua. "Eneppa, ako je to tvoje ime, ovo nije netko koga si vidjela posljednjih godina. Ako si ga poznavala, bilo je to davno."

Ona svrne svoje prestrašeno zečje lice s princa na Camarisa. Izgledala je spremna odvratiti pogled s njega jednako brzo kao prvi put, a onda je nešto zatekne. Ona se zabulji. Oči joj se rašire. Odjedanput, njezina se koljena poviju i ona poklekne. Brzo poput misli, Camaris je uhvati i pridrži da ne padne.

"Ulimor Camaris?" upita ona na nabbanskom, plačući. "Veveys?" Zatim uslijedi bujica riječi na istom jeziku. Seriddanov ljutiti osmijeh iščezne, zamijenjen izrazom koji bijaše gotovo smiješno zaprepašten.

"Kaže kako su joj rekli da sam se utopio", reče Camaris. "Govoriš li zapadnjački, dobra ženo?" upita je tiho. "Ovdje su neki koji te ne razumiju."

Eneppa ga pogleda dok ju je pridržavao, a onda je on pusti. Bila je ošamućena, gužvajući suknju svoje haljine u čvornatim prstima. "On... on je Camaris. Duospreterate! Zar... zar su nam se mrtvi vratili?"

"Ne mrtvi, Eneppa", izusti Jošua. "Camaris je bio živ, ali je bio izgubio razum."

"Iako prepoznajem tvoje lice, moja dobra žena," upitno će stari vitez, "ne znam tvoje ime. Oprosti mi. Prošlo je mnogo, mnogo vremena."

Eneppa počne plakati, ali se i smijala. "Zato što mi to tada nije bilo ime. Kad sam radila u slavnoj kući vašeg oca zvali su me Fuiiri - 'cvijet'."

"Fuiiri." Camaris kimne. "Naravno. Sjećam te se. Bila si ljupka djevojka, s osmijehom koji si svima darežljivo dijelila."

Podigao je njezinu osušenu ruku, a onda se sagnuo i poljubio je. Ona je zurila otvorenih usta kao da se sam Bog pojavio u dvorani i ponudio joj vožnju nebom u kočiji. "Hvala ti, Fuiiri. Vratila si mi malo moje prošlosti. Prije nego što ostavim ovo mjesto, ti i ja ćemo sjesti uz vatru i razgovarati."

Uplakanoj su kuharici pomogli da napusti dvoranu.

I Seriddan i Brindalles bijahu osupnuti. Ostatak barunovih sljedbenika bio je jednako zapanjen i dugo nitko nije progovorio. Jošua, možda osjetivši okus poraza koji je barun noćas pretrpio, samo je sjedio i čekao. Camaris, čiji je identitet sada bio potvrđen, dopusti si da ponovno sjedne; i on je zapao u muk. Njegov napola zastrt pogled bio je uprt u skakutave plamenove u kaminu na suprotnoj strani stola, ali Isgrimnuru je bilo jasno da je promatrao vrijeme a ne mjesto.

Tišinu prekine iznenadna provala šaptanja. Glave se okrenu. Isgrimnur podigne pogled i spazi Pasevallesa kako raskrečenih nogu ulazi u dvoranu; nešto veliko i sjajno gnijezdilo se uz njegovo malo tijelo. Zastao je točno na dovratku, oklijevajući dok je motrio Camarisa, a tada se nezgrapno pomakne i stane pred svojeg strica.

"Donio sam ovo za sir Camarisa", reče dječak. Njegovim smionim riječima proturječio je drhtav glas. Seriddan se na trenutak zapilji u njega, a onda mu se oči rašire.

"To je jedna od kaciga iz sobe tvog oca!"

On svečano kimne. "Želim je darovati sir Camarisu."

Seriddan se nemoćno okrene prema svojem bratu. Brindalles pogleda svojeg sina, a onda kratko Camarisa, koji je još bio izgubljen u mislima. Napokon, Brindalles slegne ramenima. "On je onaj za kojeg se predstavlja. Nema te časti koju nije zaslužio, Seriddane." Mršavi muškarac reče svojem sinu: "Dobro si postupio što si najprije pitao." Njegov osmijeh bijaše gotovo sablastan. "Pretpostavljam da se ponekad stvari trebaju skinuti s polica, očistiti od prašine i staviti u upotrebu. Samo naprijed, dečko. Predaj mu je."

Isgrimnur je opčinjeno zurio dok je Pasevalles prolazio pokraj njega stižući tešku kacigu s morskim zmajem, očiju prestrašeno uprtih u jednu točku kao da ulazi u jazbinu kakve nemani. Zaustavio se pred starim vitezom i nijemo stajao, iako se činilo kao da će se svakog časa srušiti pod teretom kacige.

Napokon Camaris podigne pogled. "Da?"

"Moj otac i stric vele da vam mogu dati ovo." Pasevalles s naporom podigne kacigu bliže Camarisu, koji se čak i sjedeći nadvio nad njega. "Vrlo je stara."

Osmijeh se protegne Camarisovim licem. "Kao ja, ha?" On ispruži svoje krupne ruke. "Da je vidim, mladi gospodaru."

Okrenuo je zlatan predmet prema svjetlu. "Ovo je kaciga iz razdoblja Carstva", reče zadivljeno. "Zbilja je stara."

"Pripadala je caru Anitulesu, ili barem tako vjerujem", reče Brindalles s druge strane dvorane. "Vaša je ako je želite, moj gospodaru Camarise."

Starac ju je proučavao još koji trenutak, a onda pažljivo nataknuo na glavu. Oči mu nestadoše u njezinim sjenovitim dubinama, a štitnici za obraze stršaše mu uz čeljust poput oštrica. "Prilično dobro pristaje", reče on.

Pasevalles se zapilji odozdo u starca, u savijenu morsku zmiju visokih peraja oblikovanu na kresti kacige. Usta mu bijahu otvorena.

"Hvala ti, momče." Camaris skine kacigu i položi je na stol pokraj sebe. "Kako se zoveš?"

"P-Pasevalles."

"Nosit ću kacigu, Pasevalles. Bit će mi čast. Moj je oklop odavna zahrdao."

Dječak kao daje bio prenesen u neko drugo kraljevstvo, očiju blistavih poput plamena svijeće. Gledajući ga, Isgrimnur osjeti ubod tuge. Nakon ovog trenutka, nakon ovog iskustva s viteštvom, kako je tom strastvenom djetetu život mogao nositi išta drugo doli razočaranja?

Blagoslovljen budi, Pasevalles, pomisli vojvoda. Nadam se da će ti život biti sretan, ali iz nekog se razloga bojim da neće biti tako.

Princ Jošua je dosad samo promatrao. Sada prozbori.

"Postoje i druge stvari koje morate znati, barune Seriddane. Neke od njih će vas prestraviti, druge razbjesnjeti. Neke stvari koje vam moram ispričati još su nevjerojatnije od živog Camarisa. Želite li pričekati do jutra? Ili nas još želite zatvoriti?"

Seriddan se namršti. "Dosta. Ne rugajte se, Jošua. Reći ćete mi sve što moram znati. Nije me briga ako ostanemo budni dok pijevci ne zakukuriču." Pljesnuo je rukama zatraživši još vina, a onda poslao sve kući, osim nekoliko svojih skamenjenih i zapanjenih sljedbenika.

Ah, barune, pomisli Isgrimmur, uskoro ćete se zateći u jami s nama ostalima. Želio sam vam bolju sudbinu.

Vojvoda od Elvritshalle privuče svoj stolac bliže jer je Jošua počeo pripovijedati.

Bijelo drvo; crni plodovi

Isprva je izgledao poput kule ili planine - sigurno ništa tako visoko, tako vitko, tako bezbojno, jednolično bijelo nije moglo biti živo. Ali dok mu se približavala, opazila je da je ono što je nalikovalo na golem oblak koji je okruživao centralni stup, raspršujući mliječna bljedoća, bila zapravo nevjerojatna mreža grana.

Pred njom je stajalo drvo, golemo bijelo drvo koje se pružalo tako visoko da mu nije mogla vidjeti vrh; činilo se dovoljno visokim da probode nebo. Zurila je, svladana njegovom strašnom veličanstvenošću. Iako je dio nje znao da sanja, Miriameleje znala daje taj veliki trak bjeline bio nešto vrlo važno.

Dok se primicala bliže - nije imala tijelo: je li hodala? Letjela? Bilo je nemoguće dokučiti - Miriamele uoči da se drvo uzdizalo iz bezličnog tla jednim glatkim deblom nalik na stup od nepravilnog ali besprijekorno ulaštenog mramora. Ako je taj bjelokosni div imao korijenje, bilo je usađeno duboko, duboko ispod površine, usidreno u samom srcu zemlje. Grane koje su okruživale drvo poput plašta od poderane paučine već su bile tanašne gdje su izrastale iz debela, ali postajale su sve vretenastije kako su sezale uvis. Zamršeni krajevi bili su tako nježni da su im vršci bili nevidljivi. Miriameleje sada bila blizu velikog drveta. Počela se penjati, podižući se bez truda uvis. Deblo je promicalo pokraj nje poput potoka mlijeka.

Lebdjela je kroz velebni oblak grana. Iza isprepletenih bijelih vlakana nebo je bilo jednolične sivo-modre boje. Nije bilo obzora; činilo se da na svijetu nije postojalo ništa osim drveta.

Mreža grana se zgušnjavala. Raštrkane ovdje-ondje među stabljikama, visjele su male sjemenke tame, grudice crnila poput izokrenutih zvijezda. Uzdižući se jednako polako, poput labuđeg paperja na dašku vjetra, Miriamele ispruži ruke - odjednom ih je imala, iako se ostatak njezina tijela još činio neobično odsutnim - i dotakne jednu od crnih stvarčica. Imala je oblik kruške, ali je bila glatka i zategnuta poput zrele šljive. Dotakla je drugu i otkrila da je prilično jednaka. Sljedeća koja joj je prošla kroz prste činila se malo drukčijom. Miriamelini se prsti stisnu protiv volje, a stvarčica se otkine i padne joj u šaku.

Spustila je pogled na ono stoje ulovila. Imala je jednako zategnutu koru kao i ostale, ali se iz nekog razloga doimala drukčijom. Možda je bila toplija. Znala je, nekako, da je bila spremna - da je bila zrela.

Još dok je zurila i dok su vitice bijelog drveta beskrajno propadale pokraj nje okružujući je sa svih strana, crni plod u njezinim rukama zadrhti i prepolovi se. Ugniježđeno u njegovu srcu, gdje bi breskva skrivala svoju košticu, ležalo je dijete jedva krupnije od prsta. Očni kapci sićušni poput snježnih pahulja bijahu sklopljeni u snu. Ritnulo se i zijevnulo, ali oči se nisu otvorile.

Dakle, svaki od tih plodova je duša, pomislila je. Ili su samo... mogućnosti? Nije sasvim znala što su te snene misli značile, ali trenutak poslije osjetila je kako ju preplavljuje strah. Alija sam ga otkinula! Prerano sam ga ubrala! Moram ga vratiti!

Nešto ju je i dalje povlačilo uvis, ali sada je bila prestravljena. Učinila je nešto vrlo loše. Morala se vratiti, pronaći onu granu u mreži višestrukih tisuća. Možda nije bilo prekasno da vrati ono što je ne znajući ukrala.

Miriamele zgrabi zamršene grane, pokušavajući usporiti svoj uspon. Neke od njih, uske i krhke poput siga, prelome joj se u rukama; nekoliko crnih plodova otpadne i surva se u sivo-bijele dubine pod njom.

Ne! Bila je užasnuta. Nije htjela nanijeti ovu štetu. Ispružila je ruku da dohvati jedan od padajućih plodova, a sićušno joj dijete ispadne iz šake. Očajnički ga je pokušala ščepati, ali bilo je izvan njezina domašaja.

Miriamele ispusti jauk očaja i strave...

Bio je mrak. Netko ju je držao, čvrsto je stišćući.

"Ne!" dahne ona. "Ispalo mi je!"

"Ništa ti nije ispalo", reče glas. "Usnula si ružan san."

Ona se zabulji, ali ne uspije razaznati lice. Glas... prepoznala je glas. "Simon...?"

"Ovdje sam." Primaknuo je usta vrlo blizu njezinu uhu. "Na sigurnom si. Ali vjerojatno ne bi smjela više vikati."

"Oprosti. Žao mi je." Ona zadrhti, a potom se stane izvlačiti iz njegova naručja. Jak miris vlage osjećao se u zraku, a pod prstima je opipavala nešto škakljivo. "Gdje smo?"

"U staji. Jedno dva sata jahanja od zidina Falshirea. Zar se ne sjećaš?"

"Malo. Ne osjećam se dobro." Zapravo, osjećala se grozno. Još je drhtala, ali se istodobno osjećala vruće i još ošamućenije nego obično kad bi se probudila usred noći. "Kako smo stigli ovamo?"

"Imali smo sukob s Ognjenim plesačima." "Toga se sjećam. I sjećam se jahanja."

Simon ispusti zvuk u tami koji je mogao biti smijeh. "Pa, nakon nekog vremena prestali smo jahati. Ti si bila ta koja je odlučila da se tu zaustavimo."

Ona strese glavom. "Ne sjećam se."

Simon je ispusti - pomalo nevoljko, što je bilo jasno čak i njezinim otupljenim osjetima. Sada je otpuzao dalje po tankom sloju slame. Trenutak poslije nešto zaškripi i lupne, a malo svjetlosti prodre unutra. Simonova tamna sjena zrcalila se u četverokutu prozora. Pokušavao je pronaći nešto da podupre kapak.

"Prestalo je kišiti", reče.

"Hladno mi je." Pokušala se ukupati u slamu.

"Odbacila si svoj plašt." Simon dopuže natrag preko potkrovlja k njoj. Pronašao je njezin plašt i umotao je sve do brade. "Možeš uzeti i moj, ako hoćeš."

"Mislim da ću biti zadovoljna i ovim", reče Miriamele, iako su joj zubi još cvokotali.

"Želiš li štogod pojesti? Ostavio sam ti pola večere - ali razbila si pivski vrč o glavu onoj grdosiji."

"Samo malo vode." Zamisao da unese hranu u želudac nije joj bila ugodna.

Simon je petljao oko bisaga dok je Miriamele sjedila obgrlivši koljena i zureći kroz otvoreni prozor u noćno nebo. Zvijezde bijahu nevidljive iza koprane oblaka. Kad joj je Simon donio mješinu s vodom, a ona se napila, osjetila je kako je ponovno obuzima umor.

"Osjećam se... loše", izusti. "Mislim da moram još spavati." Razočaranje je bilo čujno u Simonovu glasu. "Svakako, Miri."

"Žao mi je. Osjećam se tako slabo..." Legla je i povukla plašt čvrsto ispod brade. Činilo joj se da se tama polako vrti oko nje. Vidjela je Simonov zasjenjen obris ponovno uz prozor, a onda su se vratile sjene i ponijele je u dubinu.

Do ranog jutra Miriamelina je vrućica bila prilično visoka. Simon nije mogao mnogo pomoći osim tako da joj stavlja vlažnu krpu na čelo i daje vode.

Mračan je dan prošao u zamagljenim slikama: sivi oblaci koji su promicali pokraj prozora, čamotan zvuk osamljene golubice, Simonovo zabrinuto lice koje se uzdizalo nad njom povremeno poput mjeseca. Miriamele je otkrila da nije mnogo marila što će se dogoditi s njom. Sav strah i briga koji su je gonili otplavila je bolest. Da je mogla birati da spava godinu dana, to bi učinila; umjesto toga, izranjala je i uranjala u stanje svijesti poput brodolomca koji se drži za križ jarbola. Snovi su joj bili puni bijelog drveća i potopljenih gradova na čijim je ulicama lelujala morska trava.

Sat prije zore njihova drugog dana u staji, Miriamele se probudila i otkrila da joj se glava ponovno razbistrila, ali da je bila strašno, strašno umorna. Odjednom ju je spopao strah daje sama, da ju je njezin suputnik ostavio.

"Simon?" upitala je. Nije bilo odgovora. "Simon!?" "Hmh?" "Jesi li to ti?"

"Što? Miriamele? Naravno da sam ja." Mogla je čuti kako se prevrnuo i puzao prema njoj. "Je li ti gore?"

"Bolje, mislim." Ispružila je drhtavu ruku sve dok nije pronašla njegovu mišicu, a onda prstima prošetala niz nju dok mu nije stisnula ruku. "Ali još se ne osjećam dobro. Ostani malo sa mnom."

"Naravno. Je li ti hladno?" "Malo."

Simon uzme svoj plašt i prostre ga po njezinu. Osjećala se tako slabom da ju je sama gesta tjerala u plač - doista, hladna suza stvorila se i kliznula joj niz obraz.

"Hvala ti." Sjedila je neko vrijeme u tišini. Umorio ju je čak i taj kratki razgovor. Noć, koja se činila tako velikom i pustom kad se probudila, sada se doimala malo manje obeshrabrujućom.

"Mislim da sam spremna opet usnuti." Glas joj je zvučao nejasno čak i u vlastitim ušima.

"Laku noć, onda."

Miriamele osjeti kako se gubi. Pitala se je li Simon ikad usnuo san tako neobičan poput onog o bijelom drvetu i neobičnim plodovima koje je nosio. No to joj se činilo malo vjerojatnim...

Kad se probudila na nesigurnoj svjetlosti škrljasto-sive zore, Simonov ju je plašt još pokrivaio. On je spavao u blizini, s nekoliko svežnjeva vlažne slame kao jednim pokrivačem.

Miriamele je dugo spavala tijekom njihova drugog dana u staji, ali kad ne bi utonula u drijemež, osjećala se zdravije, gotovo kao da je ona stara. Do podneva bila je sposobna kušati malo kruha i zalogaj sira. Simon je istraživao okolni kraj; dok je jela, pripovijedao joj je o svojim pustolovinama.

"Ovdje ima tako malo ljudi! Vidio sam ih nekoliko na cesti izvan Falshirea - nisam dopustio da me opaze, kunem se - ali gotovo nikog drugog. Dolje je kuća koja se zapravo raspada. Mislim da pripada ljudima koji posjeduju ovu staju. U krovu na nekoliko mjesta ima rupa, ali većina slame je u dobrom stanju. Mislim da ondje sada nitko ne živi. Budemo li morali ostati dulje, to bi moglo biti suše mjesto od ovog."

"Vidjet ćemo", reče Miriamele. "Možda ću sutra biti sposobna jahati."

"Možda, ali morat ćeš se najprije malo kretati. Ovo je prvi put što si sjela otkad smo ostavili Falshire." Naglo se okrenuo prema njoj. "Umallo sam poginuo!"

"Što?" Miriamele je morala zgrabiti mješinu s vodom da se ne zagrcne suhim kruhom. "Kako to misliš?" upitala je kad se oporavila. "Jesu li te napali Ognjeni plesači?"

"Ne", reče Simon, raširenih očiju i ozbiljna izraza. Trenutak poslije on se naceri. "Ali malo je nedostajalo. Vraćao sam se uzbrdo s polja blizu kuće. Brao sam... cvijeće ondje."

Miriamele ga upitno pogleda. "Cvijeće? Što će ti cvijeće?" Simon nastavi kao da pitanje nije bilo postavljeno. "Nešto je zašušalo i podigao sam pogled. Ispred mene, na vrhu uzvisine stajao je bik." "Simone!"

"Nije izgledao vrlo prijateljski. Bio je sav koščat, oči su mu bile crvene i imao je krvave ogrebotine na slabinama." Simon povuče prste niz rebra da ih opiše. "Stajali smo ondje buljeći jedan u drugog na trenutak, a onda je on počeo spuštati glavu i puhati. Počeo sam hodati natraške odakle sam došao. On se spuštao nizbrdo za mnom, izvodeći ovakve male plesne korake, ali idući sve brže i brže."

"Ali, Simone! Što si učinio?"

"Pa, trčanje nizbrdo ispred bika činilo se prilično glupim, pa sam bacio cvijeće i popeo se na prvo pošteno drvo. On se zaustavio na dnu - povukao sam noge u krošnju upravo kad je stigao do mene - a onda je odjednom spustio glavu i... tres!" Simon pljesne šakom po dlanu. "Udarilo je o deblo. Cijelo se stablo zatreslo i umalo me srušilo s grane za koju sam se držao, sve dok nisam dobro i čvrsto omotao noge. Povlačio sam se uvis te sam napokon sjeo na granu, što je bilo dobro, jer je taj glupi bik počeo lupati glavom o drvo, iznova i iznova sve dok mu se koža nije počela ljuštiti s glave, a krv mu tekla niz gubicu."

"To je strašno. Sigurno je bio bijesan, jadna životinja."

"Jadna životinja! To mi se sviđa!" Simonov se glas uzdigne u podsmješljivom očaju. "Pokušao je ubiti tvojeg posebnog zaštitnika, a ti za njega jedino možeš reći 'jadna životinja'."

Miriamele se nasmiješi. "Drago mi je da te nije ubio. Što se dogodilo?"

"Oh, napokon se umorio i otišao", olako će Simon. "Odšetao je dalje u dolinu pa više nije bio između mene i ograde. Ipak, dok sam trčao uzbrdo, stalno sam mislio da ga čujem kako ide za mnom."

"Pa, imao si blizak susret." Ne mogavši se suspregnuti, Miriamele zijevne; Simon načini grimasu. "Ali drago mi je što nisi ubio čudovište", nastavi ona, "iako si vitez. Nije on kriv što je bijesan."

"Ubiti čudovište? Što, zar golim rukama?" Simon se nasmije, ali je zvučao zadovoljno. "Ali ubiti ga možda bi bilo najljubaznije. U svakom je slučaju daleko od spasa. Vjerojatno su ga zbog toga oni koji su ovdje živjeli ostavili za sobom."

"Ili je možda poludio zato što su ga ostavili", polako će Miriamele. Pogledala je Simona i vidjela da je opazio nešto čudno u njezinu glasu. "Sada sam umorna. Hvala ti na kruhu."

"Ima još nešto." On posegne u svoj plašt i izvadi malu zelenu jabuku. "Jedina do koje sam mogao doći pješice."

Miriamele se isprva sumnjičavo zagleda u nju, a onda je omiriše prije nego što ju je probno zagrizla. Nije bila slatka, ali njezina je trpkost bila vrlo ugodna. Pojela je pola, a onda vratila ostatak Simonu.

"Bila je dobra", reče. "Vrlo dobra. Ali još ne mogu mnogo jesti." Simon veselo sažvače ostatak. Miriamele pronađe rupu koju je za sebe načinila u slami i ispruži se. "Još ću malo spavati, Simone."

On kimne. Promatrao ju je tako pozorno, tako detaljno, da se Miriamele morala okrenuti na drugu stranu i navući svoj plašt preko lica. Nije bila dovoljno jaka da izdrži toliku pozornost, ne sada.

Probudila se kasno tog poslijepodneva. Nešto je stvaralo neobičan zvuk - tresak pa zvižduk, tresak pa zvižduk. Malo uplašena i još vrlo slaba, Miriamele je nepomično ležala i pokušavala zaključiti je li to bio netko tko ih je tražio, ili Simonov bik, ili nešto posve drugo i vjerojatno opasnije. Napokon se ohrabrila i tiho otpuzala po tavanu, pokušavajući ne stvarati buku dok se kretala po tankom slamnatom sagu. Kad je stigla do ruba, provirila je van.

Simon je bio u prizemlju staje vježbajući zamahe mačem. Unatoč svježini dana, svukao je košulju; znoj mu je blistao na blijedoj koži. Promatrala ga je dok je odmjeravao udaljenost ispred sebe, a onda podigao mač objema rukama, držeći ga okomito prema tlu prije nego što je postupno spustio njegov vršak. Pjegava mu se ramena napnu. Tres - korakne naprijed. Tres, tres - zavrti se u stranu, krećući se oko gotovo nepomičnog mača kao da je pod njim zaglavio nečiju tuđu oštricu. Lice mu bijaše usrdno kao u djeteta, a ružičast vršak jezika izvirivao mu je iz usta dok ga je stiskao zubima u ozbiljnoj usredotočenosti. Miriamele suspregne hihot, ali nije mogla ne primijetiti kako mu je koža klizila preko njegovih vitkih mišića, kako su mu se lepezasti oblici njegovih lopatica i kralješci utiskivali u mliječnu kožu. Zastao je, držeći opet mač nepomično pred sobom. Kaplja znoja kliznula mu je s nosa i nestala u crvenkastoj bradi. Odjednom je jako željela da je ponovno zagrlji, ali unatoč svojoj čežnji, od te joj se pomisli želudac stisnuo od boli. Bilo je toliko toga što on nije znao.

Odmaknula se od ruba tavana što je tiše mogla, povukavši se u svoju udubinu u slami. Pokušala je opet usnuti, ali nije mogla. Dugo je ležala na leđima buljeći u svodne grede i slušajući korake njegovih nogu, siktaj oštrice koja klizi kroz zrak i prigušen ritam njegova disanja.

Netom prije sutona Simon se opet spustio da pogleda kuću. Vratio se i izvijestio da je uistinu prazna, iako je vidio nešto nalik na svježe otiske čizama u blatu. No budući da nije bilo nikakva drugog znaka daje netko u blizini, Simon je zaključio da su tragovi vjerojatno pripadali nekom bezazlenom litalici poput starog pijanice Heanwiga, te su pokupili svoje stvari i preselili se dolje. Isprva je Miriamele bila toliko ošamućena da se morala nasloniti na Simona da ne

padne, ali nakon nekoliko koraka osjećala se dovoljno jakom da hoda bez ičije pomoći, iako je pazila da ga čvrsto drži za mišicu. Hodao je vrlo polako, upozoravajući je gdje je staza skliska od blata.

Koliba je naizgled bila napuštena već dulje vrijeme, a na krovnoj slami, kao što je Simon istaknuo, bilo je nekoliko rupa; ali staja je bila još izloženija propuhu, dok je koliba barem imala kamin. Dok je Simon unosio neke rasjčene cjepanice koje je pronašao naslagane uz vanjski zid i trudio se naložiti vatru, Miriamele se omotala u svoj plašt i razgledala njihov dom za tu noć.

Tko god daje tu živio, ostavio je mali podsjetnik na svoj boravak, pa je pretpostavila da okolnosti koje su otjerale vlasnike nisu došle iznenada. Jedini komad pokuštva koji je preostao bio je stolac slomljene noge koji je nakrivljeno čučao uz kamin. Jedna jedina zdjela ležala je u krhotinama na kamenu pokraj nje: svaki je komadić još na mjestu gdje se zaustavio, kao da je zdjela pala prije samo nekoliko trenutaka. Tvrdla glina poda bila je prekrivena rogozom koji je postao vlažan i smeđ. Jedini znak nedavnog života u odaji bila je gusta paučina koja je visjela s krovine ili se protezala u kutovima, ali čak je i ona izgledala otrcano i napušteno, kao da to nije bilo dobro razdoblje čak ni za pauke.

"Eto." Simon ustane. "Primilo se. Idemo dovesti konje."

Dok je izbivao, Miriamele je sjela uz vatru i prekopala bisage u potrazi za hranom. Prvi put u dva dana bila je gladna. Željela je da su vlasnici kuće ostavili svoj lonac za pirjanje - kuka je visjela prazna iznad rasplamsane vatre - ali budući da ga nije bilo, morala se snaći s onim što je imala. Gurnula je nekoliko kamenova u vatru da se zagriju, a onda izvukla preostalih nekoliko mrkvi i jedan crveni luk. Kad kamenje bude dovoljno vruće, priredit će im juhu.

Miriamele kritički odmjeri svod, a onda odmota svoju prostirku na mjestu koje je izgledalo dovoljno daleko od najbliže rupe da ostane suho ako se kiša vrati. Nakon trenutka razmišljanja, odmota i Simonovu u blizini. Ostavila je između njih ono što je smatrala sigurnim razmakom, ali njegova je prostirka svejedno bila bliže nego što bi voljela da nije morala misliti na krov koji je prokišnjavao. Kad je sve bilo uređeno, pronašla je svoj nož u bisagama i dala se na posao s povrćem.

"Sada jako puše", reče Simon kad se vratio. Kosa mu je bila raskuštrana, stršeci u neobičnim čupercima, ali obrazi su mu bili rumeni, a osmijeh širok. "Dobra je noć da se bude u blizini vatre."

"Drago mi je što smo se ovamo premjestili", izusti ona. "Večeras se osjećam mnogo bolje. Mislim da ću sutra moći jahati."

"Ako si spremna." Dok je prolazio pokraj nje prema kaminu, metnuo je na trenutak ruku na njezino rame, a onda joj nježno njome prešao po kosi. Miriamele ništa nije rekla, već je nastavila rezati mrkve u glinenu zdjelu.

Obrok nije bio nešto čega će se i jedno od njih rado sjećati, ali Miriamele se osjećala bolje jer je napokon pojela nešto toplo. Kad je isprala zdjele i izribala ih suhom graničicom, pospremila ih je, a onda otpuzala na svoju prostirku. Simon je malo petljao oko vatre, a onda i sam legao. Neko su vrijeme proveli šuteći i zureći u plamenove.

"U mojoj ložnici u Meremundu također se nalazio kamin", tiho će Miriamele. "Znala sam noću promatrati ples plamenova kad nisam mogla usnuti. Vidjela sam slike u njima. Kad sam bila vrlo mala, jedanput mi se učinilo da sam u njima ugledala Usiresovo lice kako mi se smiješi."

"Mmmm", reče Simon. "Imala si vlastitu ložnicu u kojoj si spavala?"

"Bila sam jedino dijete princa i nasljednika prijestolja", ona će malo odrješito. "To nije nešto posebno."

Simon frkne. "Meni je posebno. Ja sam spavao s još desetak drugih kuhinjskih pomoćnika. Jedan od njih, Debeli Zebedija, znao je hrcati kao kad bačvar pili letvice."

Miriamele se zahihoće. "Posljednjih dvanaest mjeseci u Visotvrđi Lelet je obćavala spavati u mojoj odaji. To je bilo lijepo. Ali dok sam bila u Meremundu, spavala sam sama, sa služavkom s druge strane vrata."

"To zvuči... osamljeno."

"Ne znam. Valjda je bilo." Ona istodobno uzdahne i nasmije se, smiješan zvuk koji je nagnao Simona da podigne glavu pokraj njezine. "Jedanput nisam mogla zaspiti pa sam otišla u očevu ložnicu. Rekla sam mu da mi se kokondril zavukao pod krevet i da me pusti spavati s njim. Ali to je bilo nakon što mi je umrla majka, pa mi je samo dao jednog od svojih pasa da ga povedem natrag sa sobom. 'On je lovac na kokondrile, Miri', rekao mi je. 'Tako mi vjere, tako je. On će te čuvati.' Uvijek je bio loš lažljivac. Pas je samo ležao pokraj vrata i cvilio dok ga napokon nisam pustila van." Simon pričekao neko vrijeme prije nego što je progovorio. Plamenovi su stvarali skakutave sjene na krovini iznad njih.

"Kako je tvoja majka umrla?" upita napokon. "Nitko mi nikad nije rekao."

"Bila je nastrijeljena." Miriamele je još boljela pomisao na to, ali ne tako jako kao prije. "Stric Jošua vodio ju je mojem ocu, koji se borio za djeda Ivana na rubu Livadnih Thrithinga za ondašnjeg ustanka. Jošuinu je skupinu iznenadila usred bijela dana mnogo brojnija sila Thrithinžana. Izgubio je ruku braneci je i uspio ih izbaviti, ali nju je pogodila zalutala strijela. Umrla je prije sutona."

"Žao mi je, Miriamele."

Ona slegne ramenima, premda je on nije mogao vidjeti. "Bilo je to davno. Ali njezin gubitak nanio je mojem ocu više jada nego meni. Toliko ju je volio! O, Simone, ti samo znaš što je moj otac postao, ali on je nekoć bio dobar čovjek. Ljubio je moju majku više od svega na svijetu."

I misleći na očevo sivo, tugom pogođeno lice, na plašt gnjeva koji se spustio na njega i više se nije podigao, ona počne plakati.

"I zato ga moram vidjeti", reče naposljetku drhtavim glasom. "Zato."

Simon se uznemiri na svojoj prostirci. "Što? Kako to misliš? Vidjeti koga?"

Miriamele duboko udahne. "Svojem oca, naravno. Zbog toga idemo u Visotvrđu. Jer moram razgovarati sa svojim ocem."

"Kakve to gluposti govoriš?" Simon sjedne. "Idemo u Visotvrđu po mač tvojeg djeda, po Svjetloklin."

"To nikad nisam rekla. Ti si." Unatoč suzama, osjetila je kako postaje ljutita.

"Ne razumijem te, Miriamele. U ratu smo protiv tvojeg oca. A ti ga ideš posjetiti kako bi mu rekla da ti se kokondril opet zavukao pod krevet? Što to govoriš?"

"Ne budi okrutan, Simone. Da se nisi usudio." Mogla je osjetiti kako suze prijete da postanu bujica, ali malena iskra bijesa također je tinjala u njoj.

"Oprosti," reče on, "ali jednostavno ne razumijem."

Miriamele stisne ruke jednu o drugu što je čvršće mogla i usredotoči se na to sve dok nije ponovno osjetila da ima vlast nad sobom. "A ja ti nisam objasnila, Simone. I meni je žao."

"Reci mi. Slušam."

Miriamele je neko vrijeme osluškivala pucketanje i sitanje vatre. "Cadrach mi je pokazao istinu, iako mislim da to nije uvidio. To se dogodilo dok smo zajedno putovali, a on mi ispričao za Nissesovu knjigu. Nekoć ju je posjedovao, ili barem njezinu kopiju."

"Čarobnu knjigu o kojoj je govorio Morgenes?"

"Da. A ona je moćna stvar. Dovoljno moćna da je Prvrates doznao kako je Cadrach posjeduje i tako... poslao po njega."

Na trenutak je utihnula, prisjetivši se Cadrachova opisa krvavocrvenih prozora i željeznih naprava s kožom i dlakom mučenika na njima. "Prijetio mu je sve dok mu Cadrach nije ispričao sve čega se sjetio. Cadrach je rekao da se Prvrates posebno zanimao za razgovor s mrtvima - 'Govorenje kroz veo', tako je to nazivao."

"Prema onome što znam o Prvratesu, to me ne iznenađuje." I Si-monov je glas bio drhtav. Očigledno je i on imao uspomene na crvenog svećenika.

"Ali to mi je pokazalo ono što sam morala znati", reče Miriamele, ne htijući izgubiti nit svoje misli sada kad je o njoj napokon govorila na glas. "O, Simone, toliko sam se dugo pitala zašto se moj otac onako promijenio, zašto gaje Prvrates uspio okrenuti takvim zlodjelima." Suze su joj još vlažile obraze, ali na trenutak je pronašla novu snagu. "Moj je otac volio moju majku. Više nije bio isti kad je umrla. Nije se oženio, nije to ni pomišljao, unatoč željama mogeg djeda. Znali su se strašno prepirati zbog toga. 'Moraš imati sina za nasljednika', znao je govoriti djed, ali moj bi mu otac uvijek odvratio da se nikad više neće ženiti, da je ženu već imao i da ju je Bog uzeo k sebi." Ona zastane, prisjećajući se.

"Još ne shvaćam", tiho će Simon.

"Zar ne vidiš? Prvrates je sigurno rekao mojem ocu da će moći govoriti s mrtvima - da će mojem ocu opet dopustiti da razgovara s mojom majkom, da je možda čak i vidi. Ti ga ne poznaješ, Simone. Srce mu je puklo kad ju je izgubio.

Mislim da bi učinio sve da mu se ona opet vrati, makar i nakratko."

Simon uvuče dug dah. "Ali to je... svetogrđe. To se protivi Bogu."

Miriamele se nasmije, pomalo resko. "Kao da bi ga to zaustavilo. Rekla sam ti, učinio bi sve da mu se ona vrati.

Prvrates mu je sigurno lagao i rekao mu da mogu doprijeti do nje... iza Vela, ili kako ga je već ona grozna knjiga nazvala. Možda je svećenik čak i mislio da to može učiniti. A iskoristio je to obećanje kako bi prvo pridobio mogeg oca da postane njegovim zaštitnikom, a zatim i svojim ortakom... a onda svojim robom."

Simon promozga o rečenom. "Možda je Prvrates uistinu pokušao", reče naposljetku. "Možda su tako doprli na... na drugu stranu. Do Kralja Oluje."

Zvuk tog imena, premda je bio izgovoren tiho, pozdravi fijuk vjetra u krovini nad njima, šum tako iznenađan da se Miriamele trgnula.

"Možda." Od te pomisli hvatala ju je groznica. Kad samo zamisli svojeg oca kako gorljivo čeka da se obrati svojoj voljenoj ženi, a umjesto nje pronalazi to čudovište. Bilo je to pomalo nalik na stravičnu drevnu priču o onome što je ribar Bulvchlinn ulovio u svoje mreže...

"Ali još ne razumijem, Miriamele." Simon je bio nježan, ali tvrdoglav. "Čak i da je sve to istina, od kakve je koristi da govoriš sa svojim ocem?"

"Nisam sigurna da će biti i od kakve koristi." To je bila istina: bilo je teško zamisliti bilo kakav sretan ishod njihova susreta nakon toliko vremena, toliko gnjeva i tuge. "Ali ako postoje čak i najmanji izgledi da ga urazumim, da ga podsjetim da je to počelo zbog ljubavi, i tako ga uvjerim da prestane... onda ću tu šansu iskoristiti." Ona podigne ruku i otare oči: opet je plakala. "Samo ju je htio vidjeti..." Trenutak poslije se obuzdala. "Ali ti ne moraš ići, Simone. To je moj teret."

Šutio je. Mogla je osjetiti njegovu nelagodu.

"Prevelik je to rizik", napokon će on. "Možda nećeš ni uspjeti vidjeti svojeg oca, čak i kad bi iz toga proizašlo kakvo dobro. Prvrates bi te prije toga mogao uhvatiti, a onda više nitko ne bi čuo za tebe." Rekao je to s jezivim uvjerenjem. "Znam, Simone. Ali ne znam što drugo mogu. Moram razgovarati s njim. Moram mu pokazati što se dogodilo i samo ja to mogu."

"Odlučila si, onda?" "Jesam."

Simon uzdahne. "Aedone na Drvetu, Miriamele, to je ludost. Nadam se da ćeš promijeniti mišljenje prije nego što tamo stignemo."

Miriamele je znala da se to neće dogoditi. "Već dugo razmišljam o tome."

Simon se svali natrag na svoju prostirku. "Da Jošua zna, svezao bi te i odnio tisuću milja daleko."

"Imaš pravo. On to nikad ne bi dopustio."

U tami, Simon opet uzdahne. "Moram razmisliti, Miriamele. Ne znam što bih."

"Možeš bilo što osim spriječiti me", jednolično će ona. "Ne pokušavaj me spriječiti, Simone."

Ali on nije odgovorio. Nakon nekog vremena, unatoč strahu i bijesu, Miriamele osjeti kako je težina sna povlači u dubinu.

Glasna rika prenula ju je iz sna. Dok je ležala uzbuđena srca, nešto bljesne na svodu, svjetlije od baklje. Trebao joj je trenutak da shvati kako je izvor bila munja što je, proparavši nebo, sijevnula kroz rupe na krovu. Ponovno se začuo udar groma.

Odajom se širio ustajao vlažan zrak. Sa sljedećim bljeskom munje, u njegovu kratkotrajnom sjaju, Miriamele ugleda pljusak kišnih kapi kako se slijeva kroz krovinu. Sjela je i opipala pod. Kišne su kapi padale podaleko od nje, ali su štropotale po Simonovim čizmama i nogavicama njegovih hlača. On je još spavao, tiho hrčući.

"Simone!" Ona ga protrese. "Probudi se!"

On progunda, ali ne pokaže druge znakove da se želi probuditi.

"Simone, moraš se premjestiti. Kiši po tebi."

Nakon još malo drmusanja, on se prevrne na bok. Pospano se buneći, on pomogne Miriameli da prenese prostirku bliže njezinoj, a onda se sruši na nju sa svim znacima da smjesta kani nastaviti spavati.

Dok je ležala osluškujući rominjanje kiše po slami, osjetila je da se Simon pomaknuo bliže. Lice mu je u tami bilo vrlo blizu njezinu; mogla je osjetiti njegov topli dah na svojem obrazu. Bilo je neobično umirujuće, unatoč svim opasnostima koje su vidjeli i s kojima će se tek suočiti, ležati tu i osluškivati oluju s tim mladićem pokraj sebe.

Simon se promeškolji. "Miriamele? Je li ti hladno?" "Malo."

On se primakne još bliže, a onda pruži ruku i podmetne je pod njezin vrat, okrenuvši je prema svojim grudima tako da ga je mogla osjetiti cijelim svojim tijelom. Osjećala se uhvaćenom u stupicu, ali ne i preplašenom. Njegove su se usnice utiskivale u njezin obraz.

"Miriamele..." on će tiho.

"Šššš." Ostala je privinuta uz njega. "Ne reci ni riječ."

Ostali su tako neko vrijeme. Kiša je štropotala po slami krova. S vremena na vrijeme grmljavina bi se začula u daljini poput bubnjeva divova.

Simon je poljubi u obraz. Miriamele osjeti kako je njegova brada škaklja duž čeljusti, ali to se činilo tako normalnim da se nije uzvrpoljila. Blago joj je okrenuo glavu, a onda njegove usnice sretnu njezine. Grom opet zatutnji iz vae daljine, nešto što se događalo na nekom drugom mjestu, u nekom drugom vremenu.

Zašto mora postojati nešto više od ovoga? Žalosno se upita Miriamele. Zašto moraju postojati sve te komplikacije?

Simon ju je obujmio i drugom rukom, nježno ali uporno, te su sada ležali stisnuti, tijelo uz tijelo. Mogla je osjetiti njegove mršave, mišićave ruke i tvrda prsa na svojem trbuhu, na svojim njezima. Da se vrijeme barem moglo zaustaviti!

Simonovi poljupci sada postadoše jači. Podigao je lice i zario ga u njezinu kosu.

"Miriamele", šapne promuklo.

"Oh. Oh, Simone", promrmlja ona. Nije bila posve sigurna što je htjela, ali znala je da bi bila sretna kad bi ga samo ljubila, samo grlila.

Njegovo je lice sada bilo uz njezin vrat, šaljući ježurce cijelim njezinim tijelom. Bilo je predivno, ali i zastrašujuće. Bio je dječak, ali i muškarac. Ona se ukoči, ali on vrati svoje lice k njezinom. Ponovno ju je poljubio, nespretno ali strastveno, pritišćući malčice prejako. Ona podigne ruku do njegova bradatog lica i umiri ga kako bi se njihove usne mogle sresti i dotaknuti - o, tako nježno!

Dok su još dijelili dah, njegova se ruka kretala njezinim licem, vratom... Doticao ju je gdje god je mogao a da ne izgubi toplinu stisnutu između njih, prelazeći prstima po oblini njezina boka, puštajući da mu ruka otpočine u udubini ispod njezine mišice. Gorjela je s čežnjom da se jako privije uz njega, ali osjećala je i neobičnu mekoću, kao da su se polako

zajedno utapali, tonući u mračne oceanske dubine. Mogla je čuti otkucaje vlastitog srca ponad rominjanja kiše po slami.

Simon se otkotrlja dalje, sve dok nije bio dopola nad njom, a onda se malčice povuče. Bio je samo sjena, što je ona doživljavala nekako zastrašujućim. Podigla je ruku kako bi mogla osjetiti njegov obraz, nježno grebanje njegove brade. Njegove se usnice pomaknu.

"Volim te, Miriamele."

Dah joj zastane u grlu. Odjedanput joj se u želucu napravio čvor hladnoće. "Ne, Simone", šapne ona. "Ne govori to."

"Ali istina je! Mislim da te volim otkad sam te prvi put vidio, gore na tornju sa suncem u kosi."

"Ne možeš me voljeti." Željela ga je odgurnuti, ali nije imala snage. "Ne razumiješ."

"Kako to misliš?"

"Ti... ti me ne možeš voljeti. To je pogrešno."

"Pogrešno?" gnjevno će on. Tijelo mu je sada treperilo uz njezino, ali bili su to drhtaji suspregnuta bijesa. "Zato što sam niska roda. Nisam dovoljno dobar za princezu, je li?" Istrgnuo se, kleknuvši na slamu pokraj nje. "Neka je proklet tvoj ponos, Miriamele. Borio sam se sa zmajem! Zmajem, pravim zmajem! Zar ti to nije dovoljno!? Radije bi nekog poput Fengbalda - u-u-ubojicu, ali u-ubojicu s t-titulom?" Borio se sa suzama.

Povrijeđenost u njegovu glasu parala joj je srce. "Ne, Simone, nije tako! Ne razumiješ!"

"Reci mi, onda!" prasne on. "Reci mi što to ne razumijem!"

"Nisi ti kriv. Ja sam kriva."

Nastade dug muk. "Kako to misliš?"

"S tobom je sve u redu, Simone. Mislim da si hrabar i dobar i sve što trebaš biti. Ja sam kriva, Simone. Ja sam ona koja nije zaslužila biti voljena."

"O čemu to govoriš?"

Uvukla je dah, a onda divlje odmahнула glavom. "Ne želim više razgovarati. Ostavi me na miru, Simone. Pronađi neku drugu koju ćeš voljeti. Ima ih mnogo koje bi bile sretne da te imaju." Prevrnula se na drugu stranu, okrenuvši mu leđa. Sada, kad je gotovo priželjkivala olakšanje u obliku suza, one su odbijale doći. Osjećala se hladno i čudno.

Njegova joj ruka stisne rame. "Tako mi krvavog Drveta, Miriamele, hoćeš li razgovarati sa mnom!? Što to govoriš?"

"Nisam čista, Simone. Nisam djevica." Eto. Izustila je.

Trebalo mu je nekoliko trenutaka da odgovori. "Što?"

"Bila sam s muškarcem." Sada kad je progovorila, bilo je lakše nego što je mislila da će biti. Bilo je kao da je slušala riječi nekog drugog. "S plemićem iz Nabbana o kojem sam ti pričala, onim koji je uzeo Cadracha i mene na svoj brod. Aspitis Preves."

"Silovao te...?" Zvučao je osupnuto, ali gnjev je rastao. "Taj... taj..."

Miriamelin je smijeh bio kratak i gorak. "Ne, Simone, nije me silovao. Držao me kao zatočenicu, da, ali to je bilo kasnije. Bio je monstrum – ali dopustila sam mu da dođe u moj krevet i nisam se opirala." Tada, da zauvijek zakračuna vrata kako bije Simon ostavio na miru, kako mu više ne bi nanosila patnju nakon ove noći, reče: "Željela sam ga. Smatrala sam ga prelijepim. Željela sam ga."

Simon ispusti neartikuliran zvuk, a onda ustane. Dah mu je strugao unutra-van, unutra-van. Koliko je mogla vidjeti u tami, činilo se kao da mijenja oblik: izgledao je nijemo i opsjednuto poput uhvaćene životinje. Zarezao je, a onda potrčao prema vratima kolibe. Ona su se s treskom otvorila dok je bježao od svega u umiruću oluju.

Nakon nekoliko trenutaka Miriamele ode zatvoriti vrata. Vratit će se, bila je sigurna. A onda će je ostaviti, ili će nastaviti dalje zajedno, ali sve će biti drukčije. To je i željela. To joj je bilo potrebno.

U glavi je osjećala prazninu. Onih nekoliko misli gotovo su se doimale poput jeke, poput kamenja bačenog u zdenac. Dugo nije mogla usnuti. Netom je zadrijemala, kad začu Simona kako se vraća. Odvukao je svoju prostirku u suprotni kut i legao. Ni jedno nije reklo ni riječi.

Oluja je prošla, ali voda je još kapala sa stropa. Miriamele je brojila kapljice.

Do podneva idućeg dana Miriamele se osjećala dovoljno oporavljeno da jaše. Krenuli su pod tamnim oblacima.

Nakon boli i uzbuđenja prethodne noći, oboje su bili hladni jedno prema drugom, isprebijani i mrzovoljni poput dvaju mačevalaca koji čekaju posljednji okršaj. Nisu govorili više nego što je bilo potrebno, ali Miriamele je cijeli dan opažala znakove Simonova gnjeva, od odveć žustra načina na koji je osedlao i opremio svojeg konja do načina na koji je jahao ispred nje, upravo toliko da joj bude na vidiku.

Miriamele je osjećala neku vrstu olakšanja. Najgore je sada izašlo na vidjelo i povratka nije bilo. Sada je Simon znao kakva je bila, što je naposljetku jedino moglo donijeti korist. Boljelo ju je što ju je prezirao, što je u ovom trenutku bilo bjelodano, ali to je bilo bolje nego da ga povlači za nos. Unatoč tome, nije se mogla otresti osjećaja gubitka. Bilo je tako toplo, tako lijepo ljubiti ga i grliti bez razmišljanja. Da samo nije spomenuo ljubav. Daje samo nije primorao da razmisli o posljedicama. Duboko u sebi znala je da bi bilo što više od prijateljstva između njih dvoje značilo živjeti u laži, ali bilo je trenutaka, slatkih trenutaka, kad je sebi dopuštala da se pretvara kako je moglo biti drukčije.

Držeći najbolji mogući tempo na lošim, blatnim cestama, do večeri su odjahali dobro daleko od Falshirea, u divljinu zapadno od grada. Kad se spustio mrak - tek nešto više od zgušnjavanja ionako mračnog dana - pronašli su uz cestu Elizijinu kapelicu i prostrti si postelje na njezinu podu. Nakon oskudna obroka i još oskudnijeg razgovora, povukli su se na svoje ležajeve. Ovaj put Simonu naizgled nije smetalo kad je Miriamele odmotala svoju prostirku na suprotnoj strani vatre.

Nakon prvog dana u sedlu poslije više dana bolesti, Miriamele se osjećala spremnom da odmah zaspi, ali san nije dolazio. Pomaknula se nekoliko puta pokušavajući pronaći udoban položaj, ali činilo se da ništa ne pomaže. Ležala je u tami, buljeći ni u što, osluškujući kako kiša rominja po krovu kapelice.

Hoće li je Simon ostaviti, pitala se? Bila je to neočekivano zastrašujuća pomisao. Nekoliko je puta izjavila da je voljna sama prevaliti taj put, kao što je isprva i namjeravala, ali sada je shvatila da ne želi putovati sama. Možda je pogriješila što mu se očitovala. Možda bi bilo bolje da je izmislila neku laž koja bi joj spasila obraz: ako mu se previše ogadila, mogao bi se jednostavno vratiti Jošui.

A ona nije željela da on ode. Nije ju uznemirivala samo pomisao na osamljeno putovanje tim tmurnim krajem. On bi joj nedostajao.

Bilo je čudno misliti o tome sada, kad je vjerojatno između njih podigla nepremostiv zid, ali nije ga htjela izgubiti. Simon se uvukao u njezino srce kao nijedan drugi prijatelj. Njegova dječaka luckavost uvijek ju je osvajala kad ju ne bi iritirala, ali sada joj je protuteža bila ozbiljno držanje koje je bilo i te kako očigledno. Nekoliko se puta uhvatila kako ga iznenađeno gleda, zapanjena što je postao muškarac u tako malo vremena.

A bilo je i drugih odlika koje su joj također postale drage: njegova ljubaznost, njegova odanost, njegova otvorenost. Dvojila je je li najveći putnik među dvoranima njezina oca promatrao život s istim nepristranim zanimanjem kao Simon.

Bilo je strašno čak i pomisliti na gubitak svega toga, ako bi je ostavio.

Ali ona ga je sada doista izgubila - ili će barem zauvijek postojati sjena nad njihovim prijateljstvom. Otkrila mu je mrlju koja je ležala u njezinoj srži; ona ju je učinila najvidljivijom i najneugodnijom što je mogla. Nije više željela patiti zbog laži, a uvidjevši što je osjećao prema njoj, to joj je prouzročilo više patnje nego što je mogla podnijeti. Bio je zaljubljen u nju.

A ona se počela zaljubljevati u njega.

Dopustila sam mu da dođe u moj krevet i nisam se opirala." Tada, da zauvijek zakračuna vrata kako bi je Simon ostavio na miru, kako mu više ne bi nanosila patnju nakon ove noći, reče: "Željela sam ga. Smatrala sam ga prelijepim. Željela sam ga."

Simon ispusti neartikuliran zvuk, a onda ustane. Dah mu je strugao unutra-van, unutra-van. Koliko je mogla vidjeti u tami, činilo se kao da mijenja oblik: izgledao je nijemo i opsjednuto poput uhvaćene životinje. Zarežao je, a onda potrčao prema vratima kolibe. Ona su se s treskom otvorila dok je bježao od svega u umiruću oluju.

Nakon nekoliko trenutaka Miriamele ode zatvoriti vrata. Vratit će se, bila je sigurna. A onda će je ostaviti, ili će nastaviti dalje zajedno, ali sve će biti drukčije. To je i željela. To joj je bilo potrebno.

U glavi je osjećala prazninu. Onih nekoliko misli gotovo su se doimale poput jeke, poput kamenja bačenog u zdenac. Dugo nije mogla usnuti. Netom je zadrijemala, kad začu Simona kako se vraća. Odvukao je svoju prostirku u suprotni kut i legao. Ni jedno nije reklo ni riječi.

Oluja je prošla, ali voda je još kapala sa stropa. Miriamele je brojila kapljice.

Do podneva idućeg dana Miriamele se osjećala dovoljno oporavljeno da jaše. Krenuli su pod tamnim oblacima.

Nakon boli i uzbuđenja prethodne noći, oboje su bili hladni jedno prema drugom, isprebijani i mrzovoljni poput dvaju mačevalaca koji čekaju posljednji okršaj. Nisu govorili više nego što je bilo potrebno, ali Miriamele je cijeli dan opažala znakove Simonova gnjeva, od odveć žustra načina na koji je osedlao i opremio svojeg konja do načina na koji je jahao ispred nje, upravo toliko da joj bude na vidiku.

Miriamele je osjećala neku vrstu olakšanja. Najgore je sada izašlo na vidjelo i povratka nije bilo. Sada je Simon znao kakva je bila, što je naposljetku jedino moglo donijeti korist. Boljelo ju je što ju je prezirao, što je u ovom trenutku bilo bjelodano, ali to je bilo bolje nego da ga povlači za nos. Unatoč tome, nije se mogla otresti osjećaja gubitka. Bilo je tako toplo, tako lijepo ljubiti ga i grliti bez razmišljanja. Da samo nije spomenuo ljubav. Daje samo nije primorao da razmisli o posljedicama. Duboko u sebi znala je da bi bilo što više od prijateljstva između njih dvoje značilo živjeti u laži, ali bilo je trenutaka, slatkih trenutaka, kad je sebi dopuštala da se pretvara kako je moglo biti drukčije.

Držeći najbolji mogući tempo na lošim, blatnim cestama, do večeri su odjahali dobro daleko od Falshirea, u divljinu zapadno od grada. Kad se spustio mrak - tek nešto više od zgušnjavanja ionako mračnog dana - pronašli su uz cestu Elizijinu kapelicu i prostrti si postelje na njezinu podu. Nakon oskudna obroka i još oskudnijeg razgovora, povukli su se na svoje ležajeve. Ovaj put Simonu naizgled nije smetalo kad je Miriamele odmotala svoju prostirku na suprotnoj strani vatre.

Nakon prvog dana u sedlu poslije više dana bolesti, Miriamele se osjećala spremnom da odmah zaspi, ali san nije dolazio. Pomaknula se nekoliko puta pokušavajući pronaći udoban položaj, ali činilo se da ništa ne pomaže. Ležala je u tami, buljeći ni u što, osluškujući kako kiša rominja po krovu kapelice.

Hoće li je Simon ostaviti, pitala se? Bila je to neočekivano zastrašujuća pomisao. Nekoliko je puta izjavila da je voljna sama prevaliti taj put, kao što je isprva i namjeravala, ali sada je shvatila da ne želi putovati sama. Možda je pogriješila što mu se očitovala. Možda bi bilo bolje da je izmislila neku laž koja bi joj spasila obraz: ako mu se previše ogadila, mogao bi se jednostavno vratiti Jošui.

A ona nije željela da on ode. Nije ju uznemirivala samo pomisao na osamljeno putovanje tim tmurnim krajem. On bi joj nedostajao.

Bilo je čudno misliti o tome sada, kad je vjerojatno između njih podigla nepremostiv zid, ali nije ga htjela izgubiti. Simon se uvukao u njezino srce kao nijedan drugi prijatelj. Njegova dječaka luckavost uvijek ju je osvajala kad ju ne bi iritirala, ali sada joj je protuteža bila ozbiljno držanje koje je bilo i te kako očigledno. Nekoliko se puta uhvatila kako ga iznenađeno gleda, zapanjena što je postao muškarac u tako malo vremena.

A bilo je i drugih odlika koje su joj također postale drage: njegova ljubaznost, njegova odanost, njegova otvorenost. Dvojila je je li najveći putnik među dvoranima njezina oca promatrao život s istim nepristranim zanimanjem kao Simon.

Bilo je strašno čak i pomisliti na gubitak svega toga, ako bi je ostavio.

Ali ona ga je sada doista izgubila - ili će barem zauvijek postojati sjena nad njihovim prijateljstvom. Otkrila mu je mrlju koja je ležala u njezinoj srži; ona ju je učinila najvidljivijom i najneugodnijom što je mogla. Nije više željela patiti zbog laži, a uvidjevši što je osjećao prema njoj, to joj je prouzročilo više patnje nego što je mogla podnijeti. Bio je zaljubljen u nju.

A ona se počela zaljubljujati u njega.

Taje pomisao pogodi neočekivanom snagom. Je li to bila istina? Zar ljubav nije stizala poput munje nebeske vatre, da zaslijepe i omami? Ili barem poput slatkog miomirisu koji se uzdiže i ispunjava zrak sve dok ne možeš misliti ni na što drugo? Sigurno su njezini osjećaji prema Simonu bili drukčiji. Mislila je na njega, na to kako mu je ujutro kosa izgledala smiješno, na njegove usrdne poglede kad bi bio zabrinut za nju. Elizijo, majko Božja, molila se, odnesi ovu bol. Jesam li ga voljela? Volim li ga još?

U svakom slučaju, sada to više nije bilo važno. Poduzela je sve što je mogla da ukloni bol. Puštati Simona da nastavi misliti o njoj kao o kreposnoj djevici dostojnoj njegovih mladenačkih ideala bilo bi gore od svega - gore nego da ga posve izgubi, ako je tako moralo biti.

No zašto je onda bol još bila tako jaka?

"Simone...?" šapnula je. "Jesi li budan?"

Ako je bio, nije odgovorio. Bila je sama sa svojim mislima.

Sljedeći se dan činio još mračniji. Vjetar je bio jak i bridak. Jahali su brzo, šutke, a Simon je opet držao Domu na maloj udaljenosti ispred Miriamele i njezina još neimenovanog konja.

U kasno jutro stigli su do račvanja gdje se Riječna cesta spajala sa Starom šumskom cestom. Dva trupla visjela su u željeznom kavezu na raskrižju: iz njihovih vjetrom nošenih dronjaka i iscerenih kostiju nije se moglo prepoznati tko su ti nesretnici bili. Prelazeći cestu, Miriamele i Simon načine znak Drveta, jašući što su dalje mogli od škripavih kaveza. Skrenuli su na Stari šumski put i uskoro im je Riječna cesta nestala iz vidokruga iza niskih brežuljaka na jugu.

Cesta se počela spuštati. Na sjevernoj strani mogli su vidjeti rub šume Aldheorte, koja se ondje slijevala po pobrđu i preko njega. Dok su silazili kroz vanjske rubove doline Hasu i u zaklon bregova, vjetar se stišao, ali Miriamele u tome nije nalazila utjehu. Čak i u podne dolina je bila mračna i gotovo sablasno tiha, izuzev polaganog kapanja jutarnje kiše s golih grana hrastova i jasena. Čak se i zimzeleno drveće doimalo kao da je prepuno sjenki.

"Ne sviđa mi se ova dolina, Simone." Ona podbode konja naprijed. On uspori kako bi joj dopustio da ga sustigne.

"Uvijek je bila tiho, tajnovito mjesto - ali sada izgleda drukčije."

On slegne ramenima, gledajući na drugu stranu preko duboko zasjenjenog obronka. Budući daje toliko dugo zurio u nepromjenjiv pejzaž, ona shvati da joj nije htio sresti pogled. "Nije mi se svidjela većina mjesta koja sam posjetio."

Glas mu bijaše hladan. "Ali ne putujemo zbog zadovoljstva."

Osjetila je plamsaj srdžbe. "Nisam to mislila, i ti to znaš, Simone. Htjela sam reći da se ova dolina čini... ne znam, opasnom."

Sada se okrenuo. Na licu mu je titrao podsmijeh koji ju je zabolio. "Opsjednuta, misliš? Kao što je rekao onaj stari pijanac?"

"Ne znam točno što mislim", bijesno će ona. "Ali vidim da gubim vrijeme razgovarajući o tome s tobom."

"U to nema sumnje." On nježno ali odlučno dotakne mamuzama Domina stegna i potjera je u kas. Promatrajući njegova uspravna leđa, Miriamele se borila sama sa sobom da ne vikne na njega. Što je očekivala? Ne, točnije, što je

naposljetku željela? Nije li bilo najbolje što mu je rekla istinu? Možda će sve postati lakše nakon nekog vremena, kad on shvati da još mogu biti prijatelji.

Cesta se spuštala dublje u dolinu te se činilo da šumom gusto zaogrnuti bregovi sa svake strane još više rastu. Cesta je bila pusta, a nekoliko se grubih koliba na obroncima doimalo nenastanjeno, ali se barem činilo da će noćas negdje moći pronaći zaklon - što je bila ohrabrujuća misao jer Miriamele nikako nije željela provesti ovdje noć na otvorenom. Umislila je ozbiljnu odbojnost prema dolini Hasu, iako se zapravo ništa nije dogodilo zbog čega bi to osjećala. Ipak, zagušljiva tišina i gusti, zarasli obronci - i možda, samo malo, njezina tuga - urotili su se da se nada trenutku kada će opet izjahati iz te doline i ugledati predgorje Swertclifa, premda će to značiti da su Asu'a i njezin otac bili vrlo, vrlo blizu.

Bilo je tako obeshrabrujuće misliti kako će provesti još jednu napetu, šutljivu noć sa Simonom. Nakon njihova posljednjeg neugodnog razgovora, tog joj se dana obratio tek nekoliko puta, i to samo u vezi s nekoliko praktičnih stvari. Tvrdio je da je otkrio svježije tragove nedaleko od kapelice gdje su proveli noć i rekao joj za njih čim su krenuli, ali doimao se prilično površnim i bezbrižnim u vezi s tim. Miriamele je potajno smatrala da su blatni tragovi vjerojatno bili njihovi, jer da su dosta gacali uokolo tražeći drvo za potpalu. Osim toga, Simon joj se obratio samo da bi upitao je li vrijeme da se zaustave, objeduju i odmore konje te da joj hladno zahvali kad mu je dala jelo ili podijelila mješinu s vodom. Ovo neće biti ugodna noć, u to je bila sigurna.

Nalazili su se u dubinama doline kadli se Simon naglo zaustavi, potegnuvši Domine uzde tako snažno da se kobila počela nervozno premještati s noge na nogu.

"Netko je naprijed na cesti", tiho će on. "Ondje. Točno kroz drveće." Pokazao je prema mjestu gdje se staza svijala na jednu stranu i nestajala iz vidokruga. "Vidiš ih?"

Miriamele zaškilji. Rani sumrak pretvorio je cestu u mutnu sivu traku. Ako se nešto i pomicalo iza drveća, ona to nije mogla vidjeti iz svojeg kuta. "Približavamo se gradu."

"Hajde, onda", reče on. "To se vjerojatno netko vraća kući, ali nismo vidjeli nikog drugog cijeli dan." On potjera Domu naprijed.

Kad su zašli za ugao, nabasali su na dvije prilike koje su pogrbljeno hodale sredinom ceste, noseći vjedra. Kad je zvuk Simonova i Miriamelina konja dopro do njih, oni se trgnu i osvrnu preko ramena kao lopovi, uhvaćeni na djelu.

Miriamele je bila sigurna da su bili zaškrupljeni kao i Simon što su susreli druge putnike na cesti.

Par se pomakne na rub ceste dok su se jahači primicala. Prema onome što je Miriamele mogla vidjeti od njihovih tamnih plašteva s kukuljicama, bili su vjerojatno domaći ljudi, brđani. Simon podigne ruku k čelu na pozdrav.

"Bog vam dao dobar dan", reče.

Simonu bliža spodoba pogleda prema njemu i oprezno podigne ruku da uzvрати pozdrav, ali naglo se zaustavi, buljeći.

"Tako mi Drveta!" Simon potegne uzde. "Vi ste oni iz krčme u Falshireu."

Što to radi? prestrašeno se upita Miriamele. Jesu li oni Ognjeni plesači? Jaši dalje, Simone, budalo!

On se okrene prema njoj. "Miriamele. Pogledaj ovamo."

Neočekivano, dvije zakukuljene spodobе padnu na koljena. "Spasili ste nam živote", reče ženski glas.

Miriamele povuče uzde i blene. Bili su to žena i muškarac kojima su Ognjeni plesači prijeli.

"Tako je", reče muškarac. Glas mu je bio nesiguran. "Neka vas Usires blagoslovi, dobri viteže."

"Molim vas, ustanite." Simon je očito bio polaskan, ali postidjen. "Siguran sam da bi vam pomogao netko drugi da nismo mi."

Žena ustane ne mareći za blato na koljenima svoje duge suknje. "Nitko se nije žurio pomoći", reče. "Tako je to. Onima koji su dobri dana je bol."

Muškarac joj dobaci pogled. "Dosta je, ženo. Ovi ljudi ne moraju slušati tvoje blebetanje o problemima u svijetu."

Ona mu uzvрати pogled sa slabo skrivenim prkosom. "Sramota je, to je sve. Sramota što se takve stvari događaju."

Čovjek svrne svoju pozornost natrag na Simona i Miriamele. Bio je sredovječan, lica rumena i naborana od godina jakog sunca. "Moja žena ima svojih bisera, pazite, al' ovi su zapravo prilično točni. Spasili ste nam život, to je istina."

On se prisili na osmijeh. Činio se nervoznim; to što mu je život spašen plašilo ga je gotovo kao da i nije. "Imate li gdje noćiti? Moja žena je Gullaighn, a ja sam Roelstan, i rado bismo vam ponudili zaklon u našem siromašnom domu."

"Ne možemo se još zaustaviti", reče Miriamele, uznemirena misliju da noći s neznancima.

Simon je pogleda. "Bila si bolesna", reče.

"Mogu još jahati."

"Da, vjerojatno možeš, ali zašto odbiti krov nad glavom, makar za jednu noć?" Okrenuo se da pogleda muškarca i ženu, a potom je primaknuo svojeg konja k Miriamele. "Ovo nam je možda posljednja šansa da se sklonimo s vjetra i kiše," promrmlja, "posljednja do..." Prekinuo se, ne želeći čak ni šapnuti ikakav spomen njihova cilja.

Miriamele je svakako bila umorna. Oklijevala je trenutak, a potom kimnula glavom.

"Dobro", reče Simon, a onda se obrati muškarcu i ženi. "Rado bismo prihvatili zaklon." Nije se predstavio tim strancima; Miriamele je barem to nijemo odobraval.

"Ali nemamo ništa dostojno tako plemenitih ljudi, mužu." Gullaighn je imala lice koje je moglo biti dobroćudno, ali strah i teška vremena učinili su njezinu kožu ovješeno, a oči tužnima. "Ne činimo im uslugu dovodeći ih u naš prosti dom."

"Šuti, ženo", reče njezin muž. "Učinit ćemo što možemo."

Činilo se kao da želi još nešto reći, ali umjesto toga zatvori usta u strogu crtu.

"Onda, dogovoreno", reče on. "Hajdemo. Nije daleko."

Nakon trenutka razmišljanja, Simon i Miriamele sjašu kako bi mogli hodati uz svoje domaćine. "Živite li u dolini Hasu?" upita Simon.

Roelstan se kratko nasmije. "Tek odnedavno. Prije smo živjeli u Falshireu."

Miriamele je oklijevala prije nego što je prozborila. "A... a bili ste Ognjeni plesači?"

"Na našu žalost."

"Oni su moćno zlo." Gullaighnin glas bio je promukao. "Nemojte imati posla s njima, moja gospo, niti s ičim što su dotaknuli."

"Zašto su vas oni ljudi progonili?" Simon nagonski dotakne držak svojeg mača.

"Zato što smo otišli", reče Roelstan. "Nismo to više mogli podnijeti. Oni su ljudi, ali kao i psi, čak i u ludilu mogu nauditi."

"Ali nije im tako lako pobjeći", reče Gullaighn. "Okrutni su i ne dopuštaju ikome da ode. A ima ih posvuda." Ona snizi svoj glas. "Posvuda!"

"Tako ti Otkupitelja, ženo," zareži Roelstan, "što pokušavaš učiniti? Vidjela si kako ovaj vitez barata mačem. Nema se on zašto njih bojati."

Simon je hodao malo uspravnije. Miriamele se nasmiješi, ali pogled na Gullaighnino uznemireno lice bio je dovoljan da osmijeh izbljedi. Je li imala pravo? Je li u okolini bilo još Ognjenih plesaca? Možda će sutra opet morati skrenuti s glavne ceste i putovati skrivečki.

Kao da ponavlja njezine misli, Roelstan se zaustavi i mahne prema stazi koja se uspinjala od Stare šumske ceste, zavijajući prema šumovitom obronku. "Ondje smo si načinili dom", reče on. "Ne valja biti preblizu cesti, gdje bi dim vatre mogao dovesti posjetitelje koji su manje dobrodošli od vas dvoje."

Slijedili su Roelstana i Gullaighn uz uski puteljak. Nakon nekoliko skretanja, cesta se izgubila iza njih, skrivena pod gustim krošnjama. Uspion kroz gusto drveće bio je dug i strm, a tamne plašteve njihovih vodiča bilo je sve teže i teže slijediti kako se spuštao sumrak. Upravo kad je Miriamele pomislila da će ugledati mjesec prije nego što se negdje zaustave, Roelstan zastane i povuče debelu granu bora koja im se ispriječila.

"Evo ga", reče.

Miriamele povede svojeg konja za Simonom i zatekne se na širokoj čistini na obronku. U središtu se nalazila kuća, sazdana od raskoljenih trupaca, jednostavna ali iznenađujuće velika. Dim se izvijao iz otvora na krovu.

Miriamele bijaše iznenađena. Okrenula se prema Gullaighn, odjednom puna bojazni. "Tko još tu živi?"

Žena ne odgovori.

Miriamele opazi kretanje na vratima kuće. Trenutak poslije, muškarac iskorači na tamnu utabanu zemlju ispred vrata. Bio je nizak i debela vrata, odjeven u bijelu halju.

"Opet se susrećemo", reče Maefwaru. "Naš posjet u krčmi bio je prekratak." Miriamele začu Simonovu psovku, a zatim struganje njegova mača dok ga je izvlačio iz korica. Potegao je njezine uzde da joj okrene konja.

"Nemoj", reče Maefwaru. On zazviždi. Šest u bijelo odjevenih spodoba iskoči iz sjenki oko ruba čistine. U polumraku, izgledali su poput sablasti, rođenih iz tajnovitih stabala. Nekoliko ih je napelo lukove.

"Roelstane, ti i tvoja žena se maknite." Celavac je zvučao gotovo ljubazno. "Obavili ste ono zbog čega smo vas poslali."

"Proklet bio, Maefwaru!" krikne Gullaighn. "Na Dan Odvagnuća jest češ svoja crijeva umjesto kobasica!"

Maefwaru se nasmije; zvučalo je kao duboka grmljavina. "Je li? Miči se, ženo, prije nego što nekome ne zapovjedim da te ustrijeli."

Dok ju je suprug odvlačio, Gullaighn se okrene prema Miriamele s očima punim suza. "Oprostite nam, moja gospo.

Opet su nas uhvatili. Primorali su nas!"

Miriamelino je srce bilo hladno poput kamena.

"Sto hoćeš s nama, kukavico?" zatraži Simon.

Maefwaru se opet nasmije, malčice hripavo. "Nije pitanje što mi hoćemo od vas, mladi gospodaru. Pitanje je što Kralj Oluje hoće od vas. A to ćemo otkriti večeras, kad vas predamo Njemu." Mahnuo je ostalim bijelo odjevenim spodobama. "Svežite ih. Imamo mnogo posla do ponoći."

Dok gaje prvi Ognjeni plesač grabio za ruke, Simon se okrene prema Miriamele, lica puna gnjeva i očaja. Znala je da se želio boriti, da ih natjera da ga ubiju radije nego da im se jednostavno preda, ali strahovao je zbog nje.

Miriamele mu ništa nije mogla dati. U njoj nije preostalo ništa osim užasa koji ju je gušio.

Ispovijed

"K njojzi on je došao, došao", pjevala je Maegwin,

"Mladac odjeven u crno Zlatne je vlasi imo na glavi I plaštem sebe zagrno.

'Što bi htjela, prelijepa djevo?' mladić htio je znati. 'Danas da budeš nevjesta moja, što bih ti mogao dati?'

Djeva krotko svrnula pogled. 'Darovi ne postoje, zbog kojih bih ja se odreći htjela rijetkosti jedino moje.'

Mladić zlatnom glavom odmahne I nasmijan dahne: 'O djevo slatka, Danas me možeš odbit, Al shvatit ćeš da reći ne možeš ne Moje ime je Smrt i sve što je tvoje, Moje jednomće bit...'"

Nije bilo koristi. Ponad zvuka svoje pjesme još je mogla čuti neobično jaukanje koje kao da je pretkazivalo toliko nesreće.

Maegwinina pjesma utihne, a ona se zagleda u plamenove logorske vatre. Njezine od studeni ispucane usnečinile su pjevanje bolnim. Uši su je pekle, a glava boljela. Ništa nije bilo kako valja - ništa nije bilo kako je očekivala.

Isprva se činilo da sve ide kako treba. Ona je bila poslušna kći bogova: nije ju iznenadilo što su je nakon smrti uzdigli da živi među njima - ne kao netko njima ravan, dakako, nego kao pouzdana, počinjena, voljena služavka. A na svoj neobičan način bogovi su se u svakom pogledu pokazali onako čudesni kakvima ih je zamišljala, neljudskih, blistavih očiju i oklopa u odjeći duginih boja. Čak je i zemlja bogova bila onakva kakvu je očekivala, poput njezina voljenog Hernvstira, samo bolja, čišća, vedrija. Nebo Božje zemlje činilo se više i modrije, snijeg bjelji, trava tako zelena da je njezina svježina bila gotovo nepodnošljiva. Čak se i grof Eolair, koji je tako dier umro i stigao u tu prelijepu vječnost, doimao otvorenijim, pristupačnijim; bila je sposobna reći mu bez straha i stida da gaje oduvijek voljela. Eolair, rasterećen poput nje bremena smrtnosti, slušao ju je s ljubaznim zanimanjem - gotovo poput samoga Boga!

Ali tada su stvari krenule po zlu.

Kad su se ona i ostali živi Hernvstirci suočili sa svojim neprijateljima, te time doveli bogove na ovaj svijet, Maegwin je smatrala da su nekako pretegnuli vagu. Sami su bogovi stupili u rat, upravo kao i Hernvstirci - ali rat bogova nije još bio završen. Najgore je, činilo se, tek dolazilo.

I tako su bogovi odjahali preko širokih bijelih poljana Neba tražeći Scadach, rupu što je vodila u vanjsku tamu. I pronašli su je. Bila je hladna i crna, omeđena kamenjem, iskopanim iz najmračnijih dubina vječnosti, upravo kako su je učenjaci podučili - i puna najopasnijih neprijatelja bogova.

Nikad nije vjerovala da takvo što može postojati: stvorenja od čistog zla, blistavi nositelji praznine i očaja. Ali ona je vidjela jednog kako stoji na bezvremenskim zidinama Scadacha, čula njegov beživotni glas kako proriče uništenje bogova i smrtnika. Sve što je bilo zlo i naopako ležalo je za onim zidinama... a sada su ih bogovi pokušavali srušiti. Maegwin je znala da su putovi bogova tajanstveni. Ono što nije znala bilo je koliko su tajanstveni mogli biti.

Ponovno je podigla glas u pjesmi, još se nadajući da će uspjeti zaglušiti uznemirujući zvuk, ali je odustala nakon nekoliko trenutaka. Sami su bogovi pjevali, a njihovi su glasovi bili mnogo jači od njezina.

Zašto ne prestanu? Pomislila je u očaju. Zašto to ne puste na miru?

Ali bilo je uzaludno pitati se. Bogovi su imali svoje razloge. Uvijek je bilo tako.

Eolair je odavna odustao od pokušaja da razumije Sithe. Znao je da nisu bili bogovi, što god da je Maegwinin siroti, grozničavi um vidio, ali nisu bili lakše shvatljiviji od Gospodara Neba.

Grof se okrene od vatre, okrene leđa Maegwin. Pjevala je samoj sebi, ali je utihnula. Imala je sladak glas, ali u usporedbi s pjevanjem Mirnih, zvučao je tanko i neskladno. Nije ona bila kriva. Nijedan smrtni glas ne bi zvučao posebno u usporedbi... s ovim.

Grof od Nad Mullacha zadrhti. Zbor sithskih glasova ponovno se uzdigne. Njihovu je glazbu bilo nemoguće ignorirati, kao i njihove mačje oči kad zure u lice sugovornika. Ritmična pjesma dobivala je na glasnoći, pulsirajući poput kormilareva zova svojim veslačima.

Sithe su pjevali već tri dana, okupljeni pod ogoljenim zidinama Nagli-munda na mečavi. Što god da su radili, Norni u dvorcu nisu ih ignorirali: nekoliko puta bljedoliki branitelji popeli su se na zidine i ispalili salvu strijela. Nekoliko Sitha palo je u tim napadima, ali oni su imali vlastite strijelce. Svaki bi put Norni bili otjerani sa zidina, a sithski su se glasovi opet začuli.

"Ne znam mogu li više ovo izdržati, Eolaire." Isorn se pojavi iz vrtloga magle, brade okićene injem. "Morao sam otići u lov samo da se maknem, ali zvuk me pratio dokle god sam išao." Bacio je zeca na tlo blizu vatre. Krv je kapala iz rane od strijele na njegovu stegnu, prljajući snijeg. "Dobar dan, gospo", pozdravi vojvodin sin. Maegwin prestade pjevati, ali nije podigla pogled k njemu. Činila se nesposobnom vidjeti išta drugo osim treperave vatre.

Eolair uhvati Isornov upitni pogled i slegne ramenima. "Nije to zapravo tako strašan zvuk."

Rimeržanin nadigne obrve. "Ne, Eolaire, lijep je na svoj način. Ali prelijep je za mene, premoćan, pretajanstven. Stvara mi mučninu."

Grof se namršti. "Znam. I ostali ljudi su uznemireni. Više od toga - preplašeni."

"Ali zašto Sithe to rade? Riskiraju svoje živote -jučer ih je još dvoje ubijeno! Ako ovo nije neki vilinski obred koji moraju izvršiti, zašto ne pjevaju izvan domašaja strijela?"

Eolair nemoćno strese glavom. "Ne znam. Bagba me ujeo. Ne znam ništa, Isorne."

Stalni poput zvuka oceana, glasovi Sitha preplavili su logor.

Jiriki je stigao u tami prije zore. Oslabjeli žar istaknuo je njegovo oštro lice na skrletnom svjetlu.

"Ovog jutra", reče, a onda čučne, zureći u žar. "Prije podneva."

Eolair protrlja oči pokušavajući se posve razbuditi. Spavao je na mahove, ali svejedno je spavao. "Ovog... ovog jutra? Sto time mislite?"

"Počet će bitka." Jiriki se okrene i uputi Eolairu pogled koji bi na poznatijem licu mogao navješćivati žaljenje. "Bit će strašno."

"Kako znate da će bitka tada početi?"

"Jer smo radili na tome. Ne možemo opkoliti grad - premalo nas je. Onih koje nazivate Nornima još je manje od nas, ali sjede u velikoj kamenoj ljusci, a mi nemamo strojeve koje smrtnici izrađuju za takve bitke niti vremena da ih sagrađimo. Stoga ćemo to obaviti na naš način."

"Ima li to veze s vašim pjevanjem?"

Jiriki kimne na svoj neobično ptičji način. "Da. Pripremite svoje ljude. I recite im ovo: što god budu mislili ili vidjeli, bore se protiv živih stvorova. Hiked'a su su poput vas i nas - krvare. Umiru." Zagledao se u Eolaira ravnomjernim, zlatnim pogledom. "Reći ćete im to?"

"Hoću." Eolair zadrhti i nagne se bliže vatri, grijući ruke na slabom žaru. "Sutra?"

Jiriki kimne, a onda ustane. "Najbolji su nam izgledi kad sunce bude visoko. Budemo li imali sreće, sve će se završiti prije nego što se spusti mrak."

Eolair nije mogao zamisliti da će kršni Naglimund pasti za tako malo vremena. "A ako ne bude završeno? Što onda?"

"Stvari će postati... vrlo složene." Jiriki korakne natrag i nestane u magli.

Eolair je sjedio pred ugarcima još neko vrijeme, stišćući zube da mu ne skljojaju. Kad je bio siguran da se neće osramotiti, otišao je probuditi Isorna.

Udaran ostrim vjetrovima, sivo-crveni šator njihao se na vrhu brijega poput jedrenjaka koji prkosi visokom valu.

Nekoliko drugih šatora dijelilo je s njime vrh; još ih je više bilo raštrkano po obronku i skupljeno u dolini. Iza njih ležalo je jezero Clodu, golemo modro-zeleno zrcalo, mirno poput zadovoljne zvijeri.

Tiamak stajao je ispred šatora, zastavši unatoč pro hladnom povjetarcu. Toliko ljudi, toliko pokreta, toliko života! Bilo je uznemirujuće gledati tako veliko more ljudi, zastrašujuće znati daje bio tako blizu brusovima Povijesti, ali je nekako ipak bilo teško odvratiti pogled. Njegovu osobnu pripovijest posve su progutale velike pripovijesti koje su se ovih dana kočoperile Osten Ard. Katkad se činilo daje vreća puna najmoćnijih snova i mora bila ispražnjena. Najbolje čemu se mogao nadati bilo je da će se njegova mala postignuća, strahovi i želje vjerojatno zanemariti. Jednako je bilo vjerojatno da će biti potpuno pregaženi.

Drhteći malo, napokon je podigao zaklopac šatora i sklonio se unutra.

Nije to bilo, kao što se bojao kad mu je Jeremija donio prinčev poziv, ratno vijeće. Kod takvih se stvari osjećao sasvim beskorisno. Samo ih je nekoliko čekalo - Jošua, sir Camaris, vojvoda Isgrimnur, svi sjedeći na stolicama, Vorzheva poduprta na krevetu, i sithska žena Aditu, prekrivenih nogu na podu pokraj nje. U šatoru je još bio i mladi Jeremija, koji je očito bio vrlo zaposlen tog poslijepodneva. No sada je stajao pred princem, pokušavajući izgledati uglađeno dok je pomalo hvatao dah.

"Hvala ti na žurbi, Jeremija", reče Jošua. "Potpuno razumijem. Molim te, vrati se i reci Strangveardu da dođe kad bude mogao. Nakon toga si slobodan."

"Da, Vaša Visosti." Jeremija se nakloni, a onda krene prema vratima.

Tiamak, koji je još stajao na ulazu, nasmiješi se mladiću koji mu je prilazio. "Nisam te imao prigodu prije upitati, Jeremija: kako je Lelet? Ima li kakve promjene?"

Momak odmahne glavom. Pokušao je zadržati glas mirnim, ali bol je bila očita. "Isto kao prije. Uopće se ne budi. Pije malo vode, ali ništa ne jede." Divlje je protrljao jedno oko. "Tu nitko ništa ne može."

"Žao mi je", blago će Tiamak.

"Niste vi krivi." Jeremija se nelagodno premjesti s noge na nogu. "Moram prenijeti Jošuinu poruku ocu Strangveardu."

"Naravno." Tiamak se makne s puta. Jeremija šmugne pokraj njega i nestane.

"Tiamak," zovne princ, "molim, pridruži nam se." Pokaže na slobodan stolac.

Kad je Wranjanin sjeo, Jošua pogleda oko sebe. "Ovo je vrlo teško", reče napokon. "Počinit ću strahotu i unaprijed se zbog toga ispričavam. Ništa je ne može opravdati osim nužnosti ove naše trenutačne situacije." Okrenuo se prema Camarisu. "Moj prijatelju, molim da mi oprostite. Da mogu ovo učiniti drukčije, pokušao bih. Aditu osjeća da moramo doznati jeste li otišli u sithski dom Jao e-Tinukai'i, a ako jeste, zašto."

Camaris podigne umoran pogled prema Jošui. "Zar čovjeku nije dopušteno sačuvati niti jednu tajnu?" upita teško. "Kunem vam se, prinče Jošua, to nema nikakve veze s ovom borbom protiv Kralja Oluje. Tako mi moje viteške časti." "Ali netko tko ne poznaje cjelokupnu povijest našeg naroda - a Ineluki je neko bio jedan od nas - možda neće prepoznati sve krvne i mitske veze." Aditu je govorila bez Jošuinu ustručavanja, jasno i utjecajno. "Svi ovdje znaju da ste častan čovjek, Camarise, ali možda ne shvaćate je li ono što ste vidjeli ili naučili korisno."

"Ne biste li se povjerali samo meni, Camarise?" upita Jošua. "Znate da mi je do vaše časti stalo kao i do vlastite. Svakako ne morate odati sve svoje tajne pred punom prostorijom ljudi, ako se toga bojite, premda su oni vaši prijatelji i saveznici."

Camaris ga na trenutak promotri. Pogled kao da mu se smekšao; vidljivo se hrvao s nekim nagonom, no ubrzo silovito odmahne glavom. "Ne. Tisuću puta molim za oprost, prinče Jošua, ali na svoju sramotu ne mogu. Postoje neke stvari na koje me čak ni Kanon viteštva ne može nagovoriti."

Isgrimnur je kršio svoje krupne ruke, očigledno trpeći zbog Camari-sove nelagode. Tiamak nije vidio Rimeržanina tako nesretnim otkad su napustili Kwanitupul. "A ja, Camarise?" reče vojvoda. "Ja te poznajem dulje i od koga ovdje. Obojica smo služili starom kralju. Ako ima neke veze sa Svijetlim Ivanom, možeš to podijeliti sa mnom."

Camaris sjedne uspravnije, no to se moglo protumačiti kao slabašan otpor nečemu što ga je presavijalo iznutra. "Ne mogu, Isgrimnure. Stavilo bi to prevelik teret na naše prijateljstvo. Molim te, ne traži to od mene."

Tiamak je osjećao napetost u prostoriji. Činilo se da je stari vitez stjeran u kut koji nitko nije mogao vidjeti.

"Zar ga ne možete pustiti na miru?" Vorzhevin je glas zvučao muklo. Ovila je ruke oko zaobljena trbuha kao da štiti dijete od toliko neugodnosti i tuge.

Zašto sam ovdje? upita se Tiamak. Zato što sam putovao s njime kad je bio bezuman? Zato što sam nositelj Pergamene? Sada kad je Geloj mrtva a Binabik otišao, Savez se sveo na žalosnu zbirku. A gdje je Strangveard?

Odjednom se dosjeti. "Prinče Jošua?"

Princ podigne pogled. "Da, Tiamak?"

"Oprostite mi. Ovo nije moja domovina i ne poznajem sve običaje", oklijevao je, "ali vi Aedoniti imate tradiciju ispovijedi, zar ne?" Jošua kimne. "Da."

Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, nijemo se pomoli Tiamak, uputi me sada na pravi put!

Wranjanin se okrene prema Camarisu. Stari vitez, uza sve svoje dostojanstveno držanje, uzvрати mu pogled očima progonjene životinje. "Zar ne biste mogli povjeriti svoju priču svećeniku," upita ga Tiamak, "možda ocu Strangveardu, ako je on prava vrsta svetog čovjeka? Tako bi, ako sam dobro razumio, vaša priča ostala između vas i Boga. Ali Strangveard također o Velikim mačevima i našoj borbi zna više od svih nas. Mogao bi barem nama ostalima reći trebamo li doista odgovore potražiti na drugome mjestu."

Jošua pljesne rukom po koljenu. "Zbilja si nositelj Pergamene, Tiamak. Imaš pronicav um."

Tiamak je i te kako upamtio taj Jošuin kompliment kako bi poslije mogao u njemu uživati, te zadrži pogled na starom vitezu.

Camaris se zagleda. "Ne znam", izusti polako. Duboko je udahnuo. "Nikad nisam pripovijedao tu priču, čak ni ispovjedniku. Ona je djo moje sramote - ali ne najveći."

"Svi se nečeg srame, svi su nešto skrivili", Isgrimnur je očito postajao nestrpljiv. "Ne želimo to iščupati iz tebe, Camarise. Samo želimo znati mogu li tvoji poslovi sa Sithama odgovoriti na neka naša pitanja. Prokletstvo!" doda kao primisao.

Hladan osmijeh preleti Camarisovim licem. "Uvijek si bio zadivljujuće izravan, Isgrimnure." Osmijeh iščezne otkrivši strahotnu varljivu prazninu. "Vrlo dobro. Pošaljite po svećenika."

"Hvala vam, Camarise." Jošua ustane. "Hvala. On se moli uz Leletino uzglavlje. Sam ću ga dovesti."

Camaris i Strangveard krenuše zajedno daleko niz brijeg. Tiamak je stajao na ulazu u Jošuin šator i gledao ih, pitajući se unatoč pohvalama svojoj pameti je li učinio pravu stvar. Možda je nešto što je čuo od Miriamele bilo točno: možda Camarisu nisu učinili uslugu što su ga probudili iz njegova nerazumnog stanja. A prisiliti ga da tako nedvojbeno kopa po bolnim uspomenu nije se činilo ništa boljim. Visoki vitez i svećenik dugo su stajali na vjetrovitom obronku - dovoljno dugo da dugačak sloj oblaka promakne mimo njih i napokon otkrije blijedo poslijepodneвно sunce.

Strangveard se napokon okrene i počne penjati uz brijeg; Camaris je zaostao, zureći preko doline prema sivom zrcalu jezera Clodu. Vitez je izgledao kao da je isklesan od kamena, nešto što bi se moglo izlizati u bezličan stup, ali će još stoljećima stajati na istom mjestu.

Tiamak proviri u šator. "Otac Strangveard dolazi." Svećenik se pogrbljeno penjao uz brijeg: je li to zbog hladnoće ili zato što je sada nosio teret Camarisovih tajni, Tiamak nije znao. Izraz njegova lica dok se penjao uz posljednjih nekoliko rifova svakako je odavao čovjeka koji bi bio sretniji da nije čuo stvari što ih je čuo.

"Svi vas čekaju, oče Strangveard", reče mu Tiamak.

Arhivar odsutno kimne glavom. Oči je imao oborene, kao da nije mogao hodati a da ne gleda gdje stavlja noge. Tiamak ga propusti, a onda pođe za njim u toplinu šatora.

"Dobro došao natrag, Strangvearde", reče Jošua. "Prije nego što počnete, recite mi: kako je Camaris? Da pošaljemo nekoga k njemu?"

Svećenik preneraženo podigne oči kao da se iznenadio što čuje ljudski glas. Pogled koji je uputio Jošui bio je začuđujuće preplašen, čak i za bojažljiva svećenika. "Ja... ne znam, prinče Jošua. Ne znam ništa... ništa u ovom trenutku."

"Idem k njemu", zareži Isgrimnur ustajući sa stolca.

Otac Strangveard podigne ruku. "On... želi biti sam, mislim." Petljao je na trenutak oko poveza na oku, a onda provukao prste kroz rijetku kosu. "Oh, milostivi Usiresu. Sirote duše."

"Sirote duše?" reče Jošua. "Što to govorite, Strangveard? Možete li nam išta reći?"

Arhivar zalomi rukama. "Camaris je bio u Jao e-Tinukai'iju. Toliko... jao... toliko mi je rekao prije nego što je zatražio pečat ispovijedi znajući da ću vam sve povjeriti. Ali razlog, i ono što se ondje dogodilo, zaključani su iza Vrata Otkupitelja." Njegov je pogled lutao prostorijom kao da ga boli išta dugo gledati. Tada mu se oči zaustave na Vorzhevi i iz nekog se razloga zadrže ondje dok je govorio. "Ali ovoliko mogu reći, vjerujem: mislim da njegova iskustva nemaju nikakve veze s našom trenutačnom situacijom niti se iz njih može išta doznati o Kralju Oluje, trima Velikim mačevima ili čemu drugom što trebate znati da biste vodili ovaj rat. O, milostivi Usiresu. O, Bože." Opet je potapšao svoju tanku ridu kosu. "Oprostite mi. Ponekad je teško upamtiti da sam tek Otkupiteljev vratar i da teret ne moram nositi ja nego Bog. Ah, ali sada je teško."

Tiamak se zabulji. Njegov kolega nositelj Pergamene izgledao je kao da su ga posjetili osvetnički duhovi. Wranjanin se primakne Strangveardu.

"I to je sve?" Jošua se doimao razočaranim. "Sigurni ste da nam ono što on zna ne može pomoći?"

"Nisam siguran ni u što osim u bol, prinče Jošua", arhivar će tiho, ali s iznenađujućom čvrstinom. "Ali uistinu mislim daje to malo vjerojatno, a uvjeren sam da bi nasilno izvlačenje daljnjih podataka iz tog čovjeka bilo okrutno preko svake mjere, i to ne samo prema njemu."

"Ne samo prema njemu?" reče Isgrimnur. "Što to znači?"

"Dosta, molim vas." Strangveard se činio gotovo gnjevnim - nešto što Tiamak nije mogao ni zamisliti. "Rekao sam vam što trebate znati. Sada bih želio otići."

Jošua je bio osupnut. "Naravno, oče Strangveard." Svećenik kimne. "Neka nas Bog sve čuva."

Tiamak pođe za Strangveardom kroz šatorska vrata. "Mogu li nešto učiniti?" upita. "Možda prošetati s vama?"

Arhivar je oklijevao, a zatim kimnuo. "Da. To bi bilo lijepo od tebe."

Camaris je napustio mjesto gdje je prije stajao; Tiamak se ogleda za njim, ali ne opazi ni traga.

Kad su prevalili dosta puta nizbrdo, Strangveard reče zamišljenim glasom. "Sad razumijem... zašto bi se čovjek želio opiti do besvijesti. I samome mi je to primamljivo u ovom trenutku."

Tiamak nadigne obrvu, ali ne reče ništa.

"Možda su pijanstvo i san jedini načini koje nam je Bog dao da zaboravimo", nastavi Strangveard. "A zaborav je ponekad jedini lijek za bol."

Tiamak razmisli. "Na neki način, Camaris je kao netko tko je spavao četrdeset godina."

"A mi smo ga probudili." Strangveard se žalosno osmjehne. "Ili, trebao bih reći, Bog nam je dopustio da ga probudimo. Možda postoji razlog za sve to. Možda će ishod ipak biti nešto drugo osim tuge."

Nije baš zvučao kao da u to vjeruje, pomisli Wranjanin.

Guthwulf zastane i pusti da ga prelije zrak, pokušavajući odlučiti koji je od hodnika vodio prema gore - jer tamo ga je vodila pjesma mača. Njegove se nosnice tržnu, njušeći u vlažnom zraku tunela najslabiji nagovještaj kamo bi morao krenuti. Njegovi su prsti putovali naprijed--natrag po kamenim zidovima sa svake strane, istražujući poput slijepih rakova.

Bestjelesan, stran govor ponovno ga preplavi, riječi koje nije toliko čuo koliko osjećao. Stresao je glavom, pokušavajući ih otjerati iz glave. Bili su to duhovi, znao je, ali je naučio da mu nisu mogli nauditi, da ga nisu mogli dotaknuti.

Piskutavi glasovi samo su se upletali u ono što je zapravo htio čuti. Nisu bili stvarni. Mač je bio stvaran i zvao ga je.

Prvi je put prije nekoliko dana osjetio kako ga ponovno zove.

Kad se probudio u zbrci slijepe samoće, kao toliko mnogo puta, nit primamljiva napjeva slijedila gaje iz sna u njegovu crnu javu. Nije to bio tek jedan od njegovih jadnih snova: to je bio moćan osjećaj, zastrašujući ali ugodno poznat, pjesma bez riječi ili melodija koja mu je zvonila u glavi i obavijala ga svojim pipcima čežnje. Povlačila gaje tako snažno da se nespretno osovio na noge, gorljiv poput mlada seoskog momka kojeg zaziva njegova dragana. Mač! Vratio se, bio je blizu!

Tek kad su ga napustili posljednji ostaci pospanosti, sjetio se da mač nije bio sam.

Nikad nije bio sam. Pripadao je Eliji, njegovu negdašnjem prijatelju, sada gorkom neprijatelju. Koliko god je Guthwulf čeznuo da mu bude blizu, da se grije na njegovoj pjesmi kao na toplini vatre, znao je da će mu se morati približiti

oprezno. Koliko god je jadan bio njegov sadašnji život, bio mu je draži od onog što bi mu Elija učinio ako ga uhvati - ili još gore, što bi Elija dopustio onoj zmiji Prvratesu da mu učini.

Nikad mu nije palo na pamet da bi bilo najbolje jednostavno ostaviti mač na miru. Njegova pjesma bila je poput žubora potoka putniku koji umire od žeđi. Privlačila ga je i nije imao drugog izbora nego slijediti njezin zov.

Ipak, ostala mu je neka životinjska lukavost. Dok je pipajući išao dobro znanim hodnicima, znao je da mora ne samo pronaći Eliju i mač nego im se i neprimjetno približiti, kao što je već jedanput uspio dok je uhodio kralja s izbočine na klisuri iznad poda talionice. S tom je namjerom slijedio zapovjednički zov mača, ali je ostajao na što većoj mogućoj udaljenosti, poput sokola koji kruži oko svojeg gospodara na dugačkom konopcu. No pokušaj da se potpuno odupre zovu mača ga je izluđivao. Prvog dana kad je slijedio mač, Guthwulf je posve zaboravio navratiti do mjesta gdje mu je ona žena redovito ostavljala hranu. Do kraja drugog dana - u to je razdoblje slijepi grof od Utanveata ubrajao sve od jednog sna do drugog - zov mača koji je u njemu lupao poput drugog srca gotovo je rasplinuo uspomenu da je takvo mjesto uopće i postojalo. Jeo je kakve su mu god gmizave stvari ruke dotaknule i pio kakvu god je kapljicu tekuće vode mogao naći. Naučio je za prvih tjedana u tunelima što se događalo kad bi pio iz stojećih lokvica.

Sada, nakon tri sna ispunjena mačevima, odlutao je dalje od ijednog hodnika koji mu je bio poznat. Kamenje koje je osjećao pod rukama nikad prije nije dotaknuo; sami tuneli, izuzev vječno prisutnih fantomskih glasova i jednako stalne privlačne moći Velikog mača, činili su se potpuno strani.

Donekle je znao koliko je ovaj put tragao za mačem, te se u rijetkim trenucima jasnog razmišljanja pitao što je kralj tako dugo radio u skrovitim mjestima pod dvorcem.

Trenutak poslije sine mu divlja, bajna pomisao.

Izgubio je mač. Izgubio ga je negdje dolje, a on samo leži i čeka tko će ga pronaći! Čeka mene! Mene!

Nije ni primijetio da slini u svoju prasnu bradu. Pomisao da se dočepa mača - da ga dotakne, sluša, voli i obožava - bila je tako užasavajuće opojna da je načinio nekoliko koraka i potom pao na pod, gdje je ležao drhteći sve dok mu tama nije obavila preostale osjećaje.

Kad je povratio svijest, Guthwulf je ustao i lutao, a zatim opet spavao.* Sada je opet bio budan i stajao pred račvanjem dvaju tunela, pokušavajući odlučiti koji bi ga mogao voditi gore. Znao je nekako da je mač iznad njega, upravo kao što krtica pod zemljom zna kuda kopati da dopre do površine. U drugim lucidnim trenucima brinuo se da možda nije postao toliko osjetljiv na pjesmu mača da gaje vodila do same kraljeve prijestolne odaje, gdje će ga uhvatiti i zaklati kao krticu kad bi sebi prokopala put do štenare.

Postupno se kretao prema gore, premda nije mogao vjerovati da je uspon tako strm kao što se bojao. Također je bio siguran da se, premda obilaznim putevima, stalno kreće dalje od jezgre, prema vanjskom rubu dvorca. Ne - prelijepi, stravični predmet koji ga je mamio, živuća, raspevana oštrica, morala je biti negdje ispod zemlje, zakopana u kamenu poput njega. A kad je pronađe, više neće biti sam. Morao je samo odlučiti kojim će tunelom...

Guthwulf podigne ruke i refleksno protrlja svoje slijepce oči. Osjećao se vrlo slabo. Kad je posljednji put jeo? Što ako ga je žena otpisala i prestala ostavljati hranu? Bilo je tako lijepo jesti pravu hranu...

Ali ako pronađem mač, ako bude samo moj, naslađivao se, neće me biti briga ni za što.

Nagnuo je glavu. Negdje iza njega čuo se zvuk struganja kao da se nešto zaglavilo u kamenu. Već je čuo taj zvuk - zapravo, onedavna ga je čuo sve češće - ali on nije imao veze s onim za čim je tragao.

Struganje prestane, a on je još stajao u bolnoj neodlučnosti pred razdvojenim tunelima. Čak i kad je postavljao kamenje kao oznake, bilo je tako lako izgubiti se, ali bio je siguran da jedan od tih prolaza vodi gore, prema srcu pjesme - milozvučnoj, usisavajućoj melodiji Velikog mača u kojoj mu se utapala duša. Nije želio poći pogrešnim putem i provesti još jednu vječnost pokušavajući pronaći put natrag. Bio je onemoćao od gladi, obamro od umora.

Možda je stajao sat, ili dan. Napokon ga vjetrić, počevši polako poput lahora što diže prašinu, povuče za kosu, kao dašak povjetarca iz desnog skretanja. Trenutak poslije vrtlog nečeg nahrupi iz tunela i proleti pokraj njega - duhovi koji su opsjedali mračne podzemne ceste. Njihovi su glasovi odjekivali u njegovoj glavi, mutni i nekako beznadni.

... lezero. Moramo ga potražiti kod lezera. On će znati što treba činiti...

Tuga. Zažvali su posljednju tugu...

Dok su piskutavi stvorovi lebdjeli oko njega, slijepi se Guthwulf lagano nasmiješi. Što god da su bili, duhovi mrtvih ili blijedi proizvodi njegova bezumlja, uvijek su mu dolazili iz dubina, iz najdubljih, najstarijih predjela labirinta. Dolazili su odozdo... a on se želio penjati.

Okrenuo se i odšepesao u lijevi tunel.

Ostaci masivnih dveri Naglimunda bijahu zatrpani kršem, no budući da su bili niži od okolnih zidina - a hrpe srušenog kamenja nudile su uporište za noge penjača - grofu Eolairu činila su se logičnim mjestom za početak napada.

Iznenadio se kad su se Sithe usredotočili na prazan i neoštećen komad zida.

Ostavio je Maegwin i odred uznemirenih ratnika smrtnika pod Isor-novim zapovjedništvom, a onda se odšuljao uz snježni obronak da se pridruži Jirikiju i Likimevi u ljušturi srušenog zdanja nekoliko stotina rifova od naglimundskog vanjskog zida. Likimeva mu uputi letimičan pogled, a Jiriki kimne.

"Vrijeme je", reče Sitha. "Pozvali smo m'yon rashi - udarače."

Eolair je zurio u postrojbu Sitha pred zidom. Prestali su pjevati, ali se nisu odmaknuli. Upitao se zašto su se izložili strijelama Norna kad se činilo da je njihovo pjevanje, kakva god da mu je bila svrha, završilo. "Udarače? Mislite ovnovе za probijanje bedema?"

Jiriki odmahne glavom, neznatno se smiješeći. "U našoj povijesti nisu zabilježene takve stvari, grofe Eolaire.

Pretpostavljam da bismo mogli izraditi takav stroj, no odlučili smo osloniti se na ono što znamo." Njegov se pogled smrači. "Ili radije, na ono što smo naučili od Tinukeda'va." Pokazao je rukom. "Gledajte, m'yon rashi dolaze."

Kvartet Sitha približavao se zidu. Iako ih nije prepoznao, Eolair pomisli kako nisu nimalo drukčiji od stotina drugih Mirnih, utaborenih u sjeni Naglimunda. Svi bijahu vitki i zlatne kože. Poput većine njihovih sudrugova, i oni su nosili oklope koji su se potpuno razlikovali jedan od drugog kao što je bila različita i boja kose koja je lepršala pod njihovim kacigama; m'yon rashi blistali su na snijegu poput tropskih ptica na pogrešnom mjestu. Jedina razlika koju je grof mogao uočiti između njih i ostatka Jirikijeva naroda bila je ta da je svaki nosio tamnu motku, dugačku poput štapa za hodanje. Te su motke bile od istog neobičnog sivo-crnog materijala kao i Jirikijev mač Indreju; svaka je imala na vrhu kvrgu s kuglom od nekog modrog kristalnog kamena.

Jiriki okrene leđa Hernvstircu i dovikne zapovijed. Njegova majka ustane iz svojeg čučnja i dometne vlastite riječi.

Kontingent sithskih strijelaca pođe naprijed sve dok nisu okružili skupinu blizu zida. Strijelci zataknu strijele i napnu lukove, a onda se zalede na mjestu, pretražujući očima prazne zidine.

Vođa m'yon rashija, ženska Sitha s travnato zelenom kosom i oklopom malo tamnije zelene boje, podigne svoj štap i polako zamahne njime prema zidu kao da ga silom potiskuje u suprotnom smjeru riječne struje.

Kad je modri dragulj udario, svi m'yon rashi zapjevaše glasan slog. Eolair osjeti podrhtavanje u svojim kostima kao da je nešto golemo tresnulo

O tlo u blizini. Na trenutak mu se učinilo kao da se zemlja pod njim pomiče.

"Što...?" dahne on, boreći se da pronađe ravnotežu. Ispred njega, Jiriki podigne ruku kao znak za tišinu.

Ostala trojica Sitha stupe naprijed da se pridruže ženi u zelenom. Dok su svi pjevali, svaki je pojedinačno zamahnuo štapom kako bi bubnuo u grubom trokutu oko prvog; svaki udarac, koji se spuštao prema zemlji sporo poput sirupa, odjeknuo je kroz zemlju, penjući se uz noge Eolaira

1 ostalih promatrača.

Grof od Nad Mullacha je buljio. Dvanaest rifova uza zid i niza zid od mjesta gdje su stajali m'yon rashi, snijeg je skliznuo s kamena. Oko dragulja četiriju štapova Eolair spazi da je kamenje poprimilo svjetliju nijansu sive, kao da je nekako oboljelo - ili kao da se prekrilo mrežom finih pukotina.

Sitha podigoše svoje maljeve sa zida. Njihovo pjevanje postade glasnije. Vođa ponovno zamahne, ovaj put malo brže. Nijema grmljavina njezina udarca kotrljala se ledenim tлом. Ostali su je slijedili; svaki tresak pojačan je glasno zapjevanom riječju. Kad su udarili treći put, komadići kamena počеше se odlamati s vrha visoka zida, padajući i nestajući u visokom snijegu.

Grof nije mogao obuzdati svoje zaprepaštenje. "Nikad nisam vidio nešto slično!"

Jiriki se okrene, spokojna koščata lica. "Trebali biste se vratiti svojim ljudima. Još samo trenutak i morat će biti spremni."

Eolair nije mogao odvojiti oči od neobičnog prizora. Spustio se niz brijeg, održavajući ravnotežu ispruženim rukama kad god bi nestabilno tlo zaprijetilo da ga obori s nogu.

Kod četvrtog udara, velik dio zida zdrobi se i uruši prema unutra, ostavivši rupu na vrhu koja je izgledala kao da je neki golemi stvor odgrizao komad s njega. Eolair tek sada shvati neizbježnost onoga što mu je Jiriki rekao te pohita nizbrdo do Isorna i Hernystiraca koji su čekali.

"Spremni!" vikne. "Budite spremni!"

Nastade peto podrhtavanje, najjače dosad. Eolair izgubi ravnotežu i padne naprijed, otkotrljavši se niz brijeg. Nos i usta su ga pekli i bilo mu je hladno od snijega. Donekle je očekivao da će mu se njegova družina smijati, ali oni su raširenih očiju zurili u brijeg pokraj njega.

Eolair se osvrne. Naglimundski veliki zid, debeo barem tri metra, raspadao se poput pješčanog dvorca u koji je udario val. Čulo se glasno struganje kamena o kamen, ali to je bilo sve. Zid je propao u bijele nasipe s jezivo prigušenim zvukom. Golemi mlazovi snijega dizahu se posvuda uvis te je magla bijelih pahuljica ispunila zrak, zastrijevši sve. Kad se raščistilo, m'yon rashi su se povukli. Rupa od rifova zjapila je na Naglimundu i u njegovim sjenama. More tamnih sjena polako ispuni taj otvor. Oči su blistale, a vršci kopalja svjetlucali.

Eolair se osovi na noge. "Ljudi Hernvstira!" krikne. "K meni! Kucnuo je čas!"

Ali grofova se družina nije pomaknula, nego je umjesto toga horda unutar Naglimunda nahrupila kroz pukotinu, brza i nebrojena poput termita koji se roje iz razorena legla.

Čuo se jak zveket sječiva po štitu iz redova Sitha, a tada šikne jato strijela, oborivši mnoge od prvih Norna koji su hitali niz obronak. Neki od Norna također su nosili lukove i uzverali su se na zidine dvorca na mjesta za gađanje, ali većinom se ni jedna strana nije zadovoljila čekanjem. Sa žudnjom ljubavnika, drevni su rodovi pojurili u susret.

Bitka pred Naglimundom ubrzo se pretvorila u prizor užasne pometnje. Kroz snježni kovitlac Eolair je vidio da nisu samo vitki Norni izašli iz pukotine na zidu. Bilo je tu i divova, stvorenja visokih kao dva čovjeka i prekrivenih sivo-bijelim krznom, ali naoružanih poput ljudi. Svaki je nosio golemu močugu kojom je razbijao kosti poput suhih grana. Prije nego što se grof uspio povući prema svojim ljudima, jedan od Norna stvorio se pred njim. Nevjerojatno, iako mu je kaciga skrivala gotovo cijelo bljedilo lica, a oklop pokrivao torzo, crnooki stvor nije nosio cipele, a njegova su ga dugačka stopala nosila po suhu snijegu kao da je čvrst kamen. Bio je brz poput risa. Dok je Eolair zapanjeno zurio, umalo je izgubio glavu od Nornova prvog zamaha.

Tko je mogao pojmiti takvo bezumlje? Eolair odbaci sve misli osim one o preživljavanju.

Norn je nosio samo mali ručni štit, a sa svojim je lakim mačem bio puno brži od grofa od Nad Mullacha. I tako se i Eolair uključio u borbu, gacajući unatrag niz brijeg, opterećen svojim teškim oklopom i štitom. Nekoliko je puta gotovo izgubio život zbog varljiva terena. Odbio je nekoliko udaraca, ali je Nornova pobjednička grimasa Eolairu govorila da je bilo samo pitanje vremena kada će njegov žilavi protivnik pronaći smrtonosni otvor.

Norn se naglo uspravi, zbunjena ahatnog pogleda. Trenutak kasnije posrne i padne. Strijela s modrim perjem stršila mu je iz zatiljka.

"Držite svoje ljude na okupu, grofe Eolair!" Jiriki mahne lukom dok je vikao s obronka. "Ako se razdvoje, izgubit će hrabrost. A sjetite se - ovi neprijatelji mogu kvariti i umrijeti!" Sitha okrene svojeg konja i podbode ga natrag u žarište bitke; u trenutku se izgubio u snijegu i metežu bitke.

Eolair požuri nizbrdo prema Hernvstircima. Padina je odjekivala kricima konja, ljudi i još strasnijih stvorenja.

Zbrka je bila gotovo potpuna. Eolair i Isorn su netom uspjeli postrojiti svoje ljude za napad na brijeg kad su se dva diva pojavila na vrhu uspona, noseći deblo. Urličući bez daha, divovi se sjure na Eolairove ljude, rabeći drvo poput kose da smlave sve koji im se nađu na putu. Kosti su pucale, a krvlju natopljena tijela nestajala pod razgaženim snijegom.

Prestravljeni Hernvstirci uspješe odapeti strijelu u oko jednog diva, a zatim ih nekolicina prostrijeli onog drugog sve dok nije počeo teturati. Unatoč tomu, još su dvojica bila nasmrtno zdrobljena zavitalnim deblom prije nego što su ostali Hernvstirci oborili diva i ubili ga.

Eolair podigne pogled i spazi da se većina Norna sukobila sa Sithama. Koliko god taj kaos bijaše strašan, grof ga je svejedno, skamenjen, gledao. Nikad se od zore vremena nešto slično nije vidjelo - besmrtnici u ratu. Oni koji bijahu vidljivi kroz snijeg, kretali su se poput zmija jezivom brzinom, prividno napadajući, skačući, vitlajući svojim tamnim mačevima kao da je vrbino pruče. Činilo se da su mnogi okršaji bili riješeni i prije nego što se zadao prvi udarac; doista, u mnogim dvobojima, nakon brojnih plesnih kretnji, samo bi jedan udarac bio zadan - udarac koji bi dokrađio borbu. S vrha obronka začulo se oštro piskutanje svirala. Eolair podigne pogled i spazi nešto nalik na niz trubača navrh stijene, s dugim, cjevastim instrumentima, uzdignutima prema sivom nebu. Ali pištav zvuk dopirao je od nekih glazbenika u sjeni Naglimunda, jer kad su Norni na vrhu zida puhnuili, ono što je izašlo iz njihovih cijevi nije bio zvuk nego oblak prašine, narančaste poput sutona.

Eolair je promatrao u bolećivoj očaranosti. Što je to moglo biti? Otrovi? Ili samo još jedan neshvatljivi obred besmrtnih?

Dok je narančasta perjanica lebdjela niz brijeg, struja bitke uzbivala se i previjala pod njom - ali nitko nije pao. Ako se radilo o otrovu, pomisli grof, bila je to podmukla vrsta za koju dosad nije čuo. Tada Eolair osjeti peckanje u grlu i nosnicama. Uhvati dah i na trenutak pomisli da će se sigurno ugušiti i umrijeti. Trenutak poslije opet je mogao disati. Tada se na njega sruči nebo, sjene se stanu produljivati, a snijeg kao da je zahvatio plamen.

Eolaira ispuni strah koji se rascvao poput golema crnog ledenog cvijeta. Ljudi su vrištali oko njega. I on je vrištao. A Norni koji su sada prodirali iz uništene ljuske Naglimunda bili su zlodusi o kojima čak ni svećenici nikad nisu sanjali. Grof i njegovi ljudi počnu bježati, ali Sitha iza njih, nemilosrdni i zlatooki, bijahu jednako zastrašujući kao njihovi mrtvački bljedilo rođaci.

Uhvaćeni! pomisli Eolair, potpuno obuzet panikom. Uhvaćeni! Uhvaćeni! Uhvaćeni!

Nešto ga ščepa, no on se istrgne stružući noktima da se odvoji od grozomorna stvora, čudovišta golema lica sa žutim hvataljkama i vrištećim ustima. Podigao je mač da ga ubije, ali nešto ga udari s leđa te je pao na bok u hladnu bjelinu dok ga je čudovišni stvor još stezao, još mu grebao ruke i lice. Gurnuli su ga licem u ledeni snijeg i premda se otimao, nije se mogao osloboditi.

Što se događa? zapitao se. Bilo je čudovišta, da, divova i Norna - ali ne tako blizu. A Sitha - sjetio se kako su jezivo izgledali, kako je bio siguran da su kanili uloviti Eolaira i ostale Hernvstirce u zamku između sebe i Norna, a onda zdrobiti smrtnike - Sitha nisu naši neprijatelji...!

Težina na leđima oslabi. Izvukao se i sjeo. Nije bilo nikakva čudovišta. Isorn je čučao pokraj njega, pognuvši glavu poput bolesnog goveda. Ludilo bitke još je bjesnjelo oko njega, a njegovi ljudi grizli su jedni druge i hrvali se brat protiv

brata poput pomahnitalih pasa. Eolair osjeti užasan strah. Opipa svoje promrzlo lice, a onda ispruži ruku u rukavici i zagleda se u narančasto obojen snijeg.

"Snijeg ga je isprao", reče. "Isorne! To su na nas puhнули nekakav otrov! Snijeg ga ispire!"

Isorn povraća i slabašno kimne. "I moj je prestao djelovati." Dahnuo je i pljunuo. "Pokušao sam... te ubiti."

"Brzo", reče Eolair, s naporom ustajući. "Moramo ga pokušati isprati s ostalih. Hajde!" Zgrabio je šaku snijega, otresavši tanak sloj narančaste prašine, te oteturao prema maloj skupini ljudi koji su skvčali i tukli se u blizini. Svi su krvarili, ali većina tek iz rana nanesenih noktima i zubima: iako ih je otrov pomamio, učinio ih je nespretnima i neučinkovitima. Eolair tresne čist snijeg u svako lice koje je mogao doseći.

Kad su on i Isorn uspjeli donekle povratiti razumu najbliže ljude, žurno su im objasnili o čemu je riječ i poslali ih da pomognu ostalima. Jedan čovjek nije ustao. Izgubio je oba oka i nasmrt krvario, umrljavši tlo oko sebe. Eolair je prebacio plašt preko njegova uništenog lica, a onda se sagnuo da pokupi još snijega.

Sithe naizgled nisu bili ni blizu tako pogođeni praškastim otrovom kao Eolair i njegovi ljudi. Neki od besmrtnika najbližih zidu izgledali su smućeno i uspareno, ali nitko nije pokazivao simptome neobuzdana ludila koje je zahvatilo Hernvstirce. Ipak, obronak je bio pun užasnih prizora.

Likimeva i nekoliko Sitha bijahu okruženi skupinom nornskih pješaka. I premda su Jirikijeva majka i njezini suputnici sjedili na konjima i uspijevali zadavati smrtonosne udarce odozgo, jednog po jednog povlačili su ih dolje u masu bijelih ruku koje su mahale i njihale se poput neke stravične biljke.

Yizashi Sivo-kopljem sukobio se s divom koji je urlikao i već držao po jedno zdrobljeno sithsko tijelo u svakoj ruci. Sithski konjanik, stroga i bezizražajna lica poput sokola, podbode konja naprijed.

Jiriki i druga dvojica oborili su još jednog diva na koljena te sada zasijecali u još živu grdobu kao da kolju vola. Golemi mlazovi krvi štrcali su uvis, prekrivši Jirikija i njegove drugove ljepljivom maglicom.

Mlitavo tijelo Zinjadu, svjetlomodre kose slijepljene krvlju, bijaše uzdignuto na koplja skupine Norna dok su pobjednički trčali prema zidinama Naglimunda. Chekai'so i tamni Kurovi dojahali su do njih prije nego što su uspjeli skloniti svoju nagradu na sigurno te ubili trojicu svoje bjelopute braće, iako su obojica zadobila mnoge rane. Kad su poklali Norne, Chekai'so Jantarnokosi prebaci Zinjaduino truplo preko svojeg sedla. Vlastita mu se krv miješala s njezinom dok su je nosili natrag u sithski logor.

Dan je odmicao, pun bezumlja i jada. Iza magle i snijega, sunce se uzdiglo iza podneva i počelo zalaziti. Razoreni zapadni zid Naglimunda počeo se žariti svjetlošću tmurnog poslijepodneva, a snijeg je postao još crveniji.

Maegwin je iz prikrajka promatrala bitku poput sablasti - što je doista i bila. Isprva se skrila iza drveća, bojeći se svjedočiti takvim strahotama, ali s vremenom ju je razum opet napustio - približila se prvoj crti bojišta.

Ako sam mrtva, čega se onda bojim?

Ali bilo je teško gledati krvava tijela koja su ležala po snježnoj padini, a ne bojati se smrti.

Bogovi ne umiru, a smrtnici umru samo jedanput, uvjeravala se. Kad se ovo razriješi, opet će ustati.

Ali ako ne ustanu, kakva je bila svrha te bitke? Ako bogovi ne mogu umrijeti, zašto su se bojali demonskih hordi iz Scadacha? Bilo je to zbunjujuće.

Razmišljajući, polako je hodala pokraj ubojica i ubijenih. Njezin se plašt vijorio iza nje, a noge joj ostavljale male, jednake tragove u pjenu bijelog i grimiznog.

Treća kuća

Simon je bio razjaren. Ušetali su u stupicu, slatko i glupo poput proljetne janjadi dovedene u klaonicu.

"Možeš li uopće micati rukama?" šapnuo je Miriamele. Njegovi su zglobovi bili vrlo čvrsto svezani: dva Ognjena plesača koja su obavila posao imala su iskustva s čvorovima.

Ona odmahne glavom. Jedva ju je mogao vidjeti u sve dubljoj tami.

Klečali su jedno pokraj drugog nasred šumske čistine. Ruke su im bile svezane iza leđa, a gležnjevi omotani konopcem. Gledajući Miriamele sputanu i bespomoćnu, vrati mu se misao o životinjama za klanje i crni gnjev opet uzavre u Simonu.

Ja sam vitez! Zar to ništa ne znači? Kako sam mogao dopustiti da se ovo dogodi?

Trebao je znati. Umjesto toga, kočoperio se zbog Roelstanova laskanja. "Vidjela si kako ovaj vitez barata mačem", rekao je izdajnik. "Nema se on zašto bojati Ognjenih plesača."

A ja sam mu povjerovao. Nisam sposoban da budem vitez. Sramota sam za Jošuu, Morgenesa, Binabika i svakog tko me ikad nešto pokušao naučiti.

Simon se prihvati još jedne uzaludne borbe sa svojim sponama, ali uže ga je držalo u čvrstom zagrljaju.

"Znaš nešto o ovim Ognjenim plesačima, zar ne?" došapnuo je Miriamele. "Što će učiniti s nama? Što su mislili kad su rekli da će nas predati Kralju Oluje? Spaliti nas?"

Osjetio je kako je Miriamele zadržala uz njega. "Ne znam." Glas joj je bio šupalj, mrtav. "Valjda."

Simonov užas i srdžbu na trenutak nadvlada ubod žaljenja. "Iznevjerio sam te, zar ne?" izusti tiho. "Baš sam neki zaštitnik."

"Nisi ti kriv. Prevarili su nas."

"Kad bih mogao dograbiti Roelstana za gušu. Njegova nam je žena pokušavala reći da nešto nije u redu, ali ja sam bio preglup daje saslušam. Ali on -on...\"

"I on se bojao." Miriamele je govorila kao s neke goleme visine, kao da je ono o čemu je govorila bilo gotovo nevažno.

"Ne znam bih li mogla dati život da spasim tuđe. Zašto bih mrzila to dvoje jer nisu bili sposobni za to?"

"Krvavog mi Drveta." Simon nije imao snage trošiti riječi samilosti na izdajice Roelstana i Gullaighn. Morao je nekako spasiti Miriamele, ali nije imao ni najmanju ideju odakle početi.

U logoru Ognjenih plesača život se odvijao nesmetano. Nekoliko ljudi u bijelim haljama potpirivalo je vatru i pripremalo jelo; drugi su hranili koze i kokoši, dok su ostali sjedili i tiho razgovarali. Među njima je bilo čak i nekoliko žena i djece. Da nije bilo dvoje svezanih zarobljenika i vječno prisutnog sjaja bijele odjeće, mogao je to biti početak večeri na bilo kojem seoskom imanju.

Maefwaru, vođa Ognjenih plesača, odveo je trojicu svojih zamjenika u veliku kolibu. Simon nije htio razmišljati o čemu su možda razgovarali.

Večer je odmicala. Bijelo odjevene spodobe pojele su skroman obrok, od kojeg ništa nisu ponudili zarobljenicima.

Vatra je plesala i treperila na vjetru.

"Podignite ih." Maefwaruove oči prelete preko Simona i Miriamele, a onda zakolutaju prema crno-modrom nebu.

"Bliži se čas."

Dvojica pomoćnika dignuše zarobljenike na noge. Simonove su noge utrnule i bilo je teško održati ravnotežu svezanih gležnjeva; zaljuljao se i bio bi pao da ga Ognjeni plesač iza njega nije zgrabio za ruke i ponovno ga uspravio. Pokraj njega, Miriamele se također pokoleba. Njezin uznik ovije ruku oko nje, držeći je nemarno kao da je cjepanica.

"Ne diraj je", zareži Simon.

Miriamele mu uputi umoran pogled. "Ne vrijedi, Simone. Pusti sad to."

Ognjeni plesač pokraj nje se isceri i grubo joj na trenutak opipa grudi, ali oštar Maefwaruov glas brzo ga otrijezni. Dok se muškarac u halji okretao prema svojem vođi, Miriamele je visjela u njegovu naručju, lica lišena osjećaja.

"Glupane," odrješito će Maefwaru. "Oni nisu dječje igračke. Oni su za Njega - za Gospodara. Razumiješ?"

Miriamelin uznik proguta slinu i užurbano kimne.

"Vrijeme je da se krene." Maefwaru se okrene i zaputi prema rubu čistine.

Ognjeni plesač iza Simona grubo ga gurne. Simon se sruši poput posječenog stabla. Dah mu izleti u velikom mlazu, a noć zapliva u točkicama svjetla.

"Noge su im svezane", tiho će Ognjeni plesač.

Maefwaru se okrene. "Znam! Skini im konopac s nogu."

"Ali... što ako počnu bježati?"

"Priveži im konopac za ruke", reče vođa. "Drugi kraj svezi oko svojeg struka." Stresao je celavom glavom u slabo skrivenom gnušanju.

Simon osjeti bljesak nade kad je muškarac u halji izvukao nož i počeo rezati čvorove oko njegovih gležnjeva. Ako je Maefwaru bio jedini pametan, kao što se činilo, onda je ipak bilo malo nade.

Kad su on i Miriamele mogli hodati, Ognjeni plesači omotaju konopac oko oboje, a onda ih gurnu naprijed kao da su jogunasta goveda, bockajući ih vršcima kopalja kad bi posrnuli ili zaostali. Koplja su bila neobično oblikovana, kratka s tankim drškom i vrlo oštra; nisu nalikovala ni na što što je Simon dotad vidio.

Maefwaru korakne kroz vegetaciju na rubu čistine i nestane, očito ih vodeći dalje od tog mjesta. Simon osjeti malo olakšanje. Dugo je promatrao vatru te su mu na um padale vrlo ružne misli u vezi s njom. Barem će ih odvesti negdje drugdje; možda će se njihovi izgledi za bijeg poboljšati. Možda će se šansa stvoriti dok budu putovali. Osvrnuo se iza sebe i obeshrabrio kad je spazio da ih slijedi gotovo cijela horda Ognjenih plesača, bijela povorka koja se gubila u tami. Između onoga što je nalikovalo na zbijenu šumu pojavila se dobro utabana staza koja je vodila natrag i naprijed dok je zavijala uzbrdo. Bilo je teško vidjeti kuda je vodila više od nekoliko rifova unaprijed: tlo je bilo pokriveno gustom maglom, sivkastim mrakom koji kao daje upijao zvuk temeljito kao što je zaklanjao vid. Osim prigušenih koraka četrdesetak nogu, šuma je bila tiha. Ni slavuj nije pjevao. Čak se i vjetar stišao.

Simonov je um užurbano radio, ali čim bi smislio plan za bijeg, morao bi odustati od njega jer bi se pokazao nemogućim. On i Miriamele bili su brojčano kudikamo slabiji i na nepoznatom mjestu. Čak i kad bi se uspjeli oteti Ognjenim plesačima koji su držali njihove konopce, nisu mogli rabiti ruke za ravnotežu ili raščišćivanje puta, te bi ih uhvatili za nekoliko trenutaka.

Osvrnuo se prema princezi koja je klipsala iza njega. Činilo se kao da trpi hladnoću, nesretna i turobno izmirena sa svime što joj se spremalo. Barem su joj dopustili da zadrži svoj plašt. U svojem jedinom trenutku srčanosti uvjerila je jednog od uznika da joj ga dopusti nositi da se obrani od noćnog povjetarca. Simon nije bio te sreće. Njegov je plašt nestao, zajedno s njegovim mačem i qanučkim nožem. Konje s bisagama također su nekamo odveli. Jedino što mu je sada preostalo bila je odjeća koju je nosio, život i duša.

/ Miriamelin život, pomislio je. Prisegao sam da ću ga štititi. To je još moja odgovornost. U tome je nalazio neku utjehu. Dok je u njemu bilo daha, imao je svrhu. Pljusnula ga je po licu obješena grana. Ispljunuo je mokre iglice bora. Maefwaru je bio mali sablasni obris ispred njega, vodeći ih još više. Kamo idemo? Možda bi bilo bolje da nikad ne doznamo. Posrtali su kroz sivu maglu poput ukletih duša koje pokušavaju izaći iz Pakla. Činilo se da su hodali satima. Magla se malo prorijedila, ali je tišina još bila duboka, zrak težak i vlažan. Tada su, brzo poput zimskog sumraka, izašli iz spleta drveća i izbili na vrh brda. Dok su prolazili sjenama šumovita brijega, širok sloj oblaka prekrio je nebo nad njihovim glavama, utrnuvši mjesec i zvijezde, te je jedina svjetlost dopirala iz nekoliko baklji i skakutavih plamenova golema krijesa. Iz strmog tla vrha stršili su neobični golemi oblici, figure oslikane treperavom crvenom svjetlošću te se činilo da se na mahove pomiču, poput usnulih divova. Nekoć su to mogli biti dijelovi kakva velebnog zida ili druge velike građevine; sada su ležali razbacani i slomljeni, zabašureni pod zamršenim tepihom penjačica i trave. U središtu širokog vrha stršala je golema bijela kamena gromada, ogoljena od rastlinja, uglata poput glave sjekire i dvaput viša od čovjeka. Između visokog krijesa i toga gologa kamena stajahu tri nepomične tamno odjevene spodobе. Izgledale su kao da su dugo čekale - možda koliko su čekale i same stijene. Dok su Ognjeni plesači gurali zarobljenike prema sredini brijega, tamna se trojka gotovo istodobno okrene. "Pozdrav, Djeco Oblaka!" vikne Maefwaru. "Pozdrav Gospodarovim Prvoizabranima. Došli smo kao što je On želio." Crno odjeveni stvorovi nijemo ih pogledaju. "A donosimo i više nego što smo obećali", nastavi Maefwaru. "Slava budi Gospodaru!" Okrenuo se i mahnuo svojim posilnima, koji žurno potjeraše Simona i Miriamele naprijed; ali dok su prilazili krijesu i šutljivim promatračima, Ognjeni plesači uspure, a onda se zaustave i nemoćno osvrnu prema svojem vođi. "Svežite ih za ono drvo, tamo." Maefwaru nestrpljivo pokaže na vjetrom izjedeno stablo bora koje je stajalo dvadesetak koraka od vatre. "Požurite - skoro će ponoć." Simon zastenje od boli kad mu je jedan od uznika povukao ruke iza leda da ih priveže za drvo. Čim su Ognjeni plesači završili i povukli se, on se približi Miriamele sve dok im se ramena nisu dotakla, dijelom zato što se bojao i žudio za dijelom njezine topline, ali i zato što su tako mogli lakše šaptati a da ne privuku pozornost. "Tko su ona trojica tamnih?" upita ispod glasa. Miriamele strese glavom. Najbliža od tamno odjevenih spodoba polako se okrene prema Maefwaru. "A ovi su za Gospodara?" reče. Riječi bijahu hladne i oštre poput vrha noža. Simon osjeti slabost u nogama. U glasu se čuo nedvosmislen prizvuk, nelagodan ali melodičan naglasak koji je čuo samo u trenucima užasa... siktaj Olujnog vrha. "Jesu", reče Maefwaru, gorljivo kimajući svojom nezgrapnom glavom. "Sanjao sam crvenokosog prije nekoliko mjeseci. Znam da mi je Gospodar podario taj san. On ga želi." Činilo se da stvor u halji na trenutak promatra Simona. "Možda", izusti polako. "Ali jesi li doveo i druge, u slučaju da Gospodar ima druge planove za ove? Jesi li donio krv za Spajanje?" "Jesam, oh, da!" U nazočnosti tih neobičnih bića okrutnije poglavica Ognjenih plesaca postao ponizan i udvoran poput starog dvoranina. "Dvoje koji su pokušali pobjeći od Gospodarova velikog obećanja!" Okrenuo se i pokazao prema skupini drugih Ognjenih plesaca koji su nervozno čekali na rubu vrha. Čuli su se povici i komešanje, a onda je šačica u bijelo odjevenih spodoba odvušla druge dvije naprijed. Jedan član zarobljenog para izgubio je kukuljicu u borbi. "Bog vas prokleo!" vikne Roelstan, jecajući. "Obećali ste da će nam biti oprošteno ako dovedemo ovo dvoje!" "I oprošteno vam je", veselo će Maefwaru. "Opraštam vam vašu nepromišljenost. Ali ne možete izbjeći kaznu. Nitko ne bježi od Gospodara." Roelstan se sruši, skljkavši se na koljena dok su ga muškarci oko njega pokušavali podći na noge. Njegova se žena Gullaighn vjerojatno onesvijestila; mlitavo je visjela na rukama svojih uznika. Simonu srce zastane u grlu; na trenutak nije mogao disati. Bili su nemoćni i ovaj put nisu mogli očekivati pomoć. Umrijet će ovdje na vjetrovitom brijegu - ili će ih Kralj Oluje zaista uzeti, kao stoje Maefwaru rekao, što će zasigurno biti nezamislivo gore. Okrenuo se da pogleda Miriamele. Princeza je izgledala kao da drijema, sklopljenih očiju, pomičući usnicama. Zar se molila? "Miriamele! To su Norni! Sluge Kralja Oluje!" Ona se ne obazre na njega, zaokupljena vlastitim mislima. "Prokletstvo, Miriamele, nemoj mi to raditi! Moramo razmisliti - moramo se izvući odavde!" "Začepi, Simone!" prosiće ona. Njega kao daje pogodio grom. "Što!?" "Pokušavam nešto dohvatiti." Miriamele se nasloni na mrtvo drvo, pomičući ramenima gore-dolje dok je petljala oko nečeg za leđima. "Na dnu je džepa na mojem platu." "Što to?" Simon se s naporom nagne bliže, sve dok pod rukama nije mogao osjetiti njezine prste ispod plašta. "Nož?"

"Ne, uzeli su mi nož. Tvoje zrcalo - ono koje ti je dao Jiriki. Kod mene je otkad sam ti ošišala kosu." Još dok je govorila, osjetio je kako drveni okvir klizi iz njezina džepa i dotiče mu prste. "Možeš li ga uzeti?"

"Kako će nam ono pomoći?" Stisnuo ga je što je čvršće mogao. "Ne puštaj, sve dok ga ne uhvatim. Evo." Izvukao ga je držeći ga čvrsto u svezanim rukama.

"Možeš pozvati Jirikija!" pobjednički će ona. "Rekao si da ga se može koristiti u najvećoj nevolji."

Simonov trenutani zanos oslabi. "Ali ono ne radi na takav način. On se neće tek tako pojaviti. Nije to takva vrsta magije."

Miriamele je na trenutak šutjela. Kad je prozborila, i ona se obuzdavala. "Ali rekao si da je ono dovelo Aditu kad si se izgubio u šumi."

"Trebali su joj dani da me pronađe. Nemamo toliko vremena, Miri."

"Ipak pokušaj", tvrdoglavo će ona. "Ne može škoditi. Možda je Jiriki negdje u blizini. Ne može škoditi!"

"Ali ne mogu ga ni vidjeti", prosvjedovao je Simon. "Kako ga mogu natjerati da proradi a da ne pogledam u njega?"

"Barem pokušaj!"

Simon proguta daljnje riječi prepirke. Duboko udahne, a onda se prisili da zamisli svoje lice kako je izgledalo posljednji put kad ga je vidio u sithskom zrcalu. Mogao se sjetiti općenitih stvari, ali se odjednom nije mogao sjetiti detalja - koje su mu zapravo boje bile oči? A ožiljak na obrazu, opekline zmajevе krvi - koliko je bila dugačka? Dalje od dna njegova nosa?

Na trenutak, dok gaje preplavljivala uspomena na užarenu bol koju je izazvala Igjarjukova crna krv, učinilo mu se da osjeća kako se okvir zrcala zagrijava pod njegovim prstima. Trenutak poslije opet je bio hladan. Pokušao je ponovno prizvati taj osjećaj, ali bez uspjeha. Pokušavao je uzaludno nekoliko trenutaka.

"Nema svrhe", reče umorno. "Ne mogu."

"Ne trudiš se dovoljno", prasne Miriamele.

Simon podigne pogled. Ognjeni plesači nisu obraćali pozornost ni na Miriamele ni na njega; njihovo je zanimanje bilo upravljeno na čudnovat prizor pokraj krijesa. Dvoje odmetnika, Roelstan i Gullaighn, prenijeli su na vrh velikog kamena i prisilili da legnu na leđa. Njihova četiri uznika stajahu na kamenu pridržavajući ih za gležnjeve, te su glave zarobljenika visjele dolje, a ruke im se bespomoćno klatile. "Usiresu Aedone!" prokune Simon. "Pogledaj ono!"

"Ne gledaj", reče Miriamele. "Samo upotrijebi zrcalo."

"Rekao sam ti, ne mogu. Ionako ne bi koristilo." Zastao je na trenutak, gledajući zgrčena, naopako izvrnuta

Roelstanova usta, koji je nesuvislo vikao. Tri Norna stajala su pred njim, motreći ga odozdo kao neku zanimljivu pticu na grani.

"Krvavog mi Drveta", opet opsuje Simon, a onda ispusti zrcalo na tlo.

"Simone!" prestravljeno izusti Miriamele. "Zar si poludio? Po-digni ga!"

On podigne nogu i zarije petu u staklo. Bilo je vrlo čvrsto, ali ga je namjestio tako da je bilo naslonjeno na drvo, a onda jako ugazio. Okvir nije popustio, ali kristalna površina razbila se s tihim treskom; na trenutak, miris ljubičica uzdigne se oko njih. Simon ga ponovno udari, rasuvši prozirne krhotine.

"Ti jesi poludio!" Princeza je očajavala.

Simon sklopi oči. Oprosti mi, Jiriki, pomisli on. Ali Morgenes mi je rekao da svaki dar koji se ne može odbaciti nije dar nego zamka. Čučnuo je što je dublje mogao, ali uže što ga je držalo za stablo nije dopuštalo njegovim prstima da dosegne razbijeno zrcalo.

"Možeš li ga dosegnuti?" on upita Miriamele.

Buljila je u njega trenutak, a onda spuznula što je niže mogla. I ona je bila nekoliko dužina dlana dalje od cilja. "Ne. Zašto si to učinio?"

"Nije nam bilo od koristi", nestrpljivo će Simon. "Barem ne u jednom komadu." Dohvatio je jednu od krupnijih krhotina nogom i privukao je bliže. "Pomozi mi."

Mukotrpno, Simon zakvači nožni prst ispod komadića kristala i pokuša ga podignuti dovoljno visoko za Miriamelin skraćeni domašaj, ali izvijeni je položaj bio pretežak te je komadić skliznuo i opet pao na tlo. Simon se ugrize za usnicu i ponovno pokuša.

Tri je puta krhotina ispala, prisilivši ih da počnu ispočetka. Srećom, Ognjeni plesači i u crno odjeveni Norni bijahu zaokupljeni pripremama za svoj obred, kakav god on bio. Kad je Simon krišom bacio pogled na središte čistine, Maefwaru i njegovi slugе bili su na koljenima pred kamenom. Roelstan je prestao vikati; ispuštao je slabe zvukove i ritao se, udarajući glavom o kamen. Gullaighn je nepomično visjela.

Ovaj put, kad mu je zupčasti komadić opet počeo kliziti s čizme, Simon se trgne u stranu i uspije ga zaglaviti uz nogavicu Miriamelinih hlača. Pritisnuo je svoju nogu uza nj da krhotina ne padne, a onda spustio stopalo na tlo prije nego što se prevadio.

"Sad što?" zapita se.

Miriamele se stisne uz njega, a onda polako podigne na prste, mičući krhotinu navije po Simonovoj nozi. Zasjekla je kroz grubu tkaninu s iznenađujućom lakoćom - tkanina se natopila krvlju - a Simon je ostao nepomičan koliko je mogao bez obzira na to što ga je boljelo. Bio je zadivljen Miriamelinom domišljatošću.

Kad se podigla što je više mogla, ponovno su se pomaknuli tako da je kristalna krhotina počivala većinom na Simonu, a onda se Miriamele opet spusti. Sad je bio red na Simonu. Proces je bio tegobno spor, a sam se kristal činio oštrijim od običnog stakla za zrcala. U času kad je krhotina bila dovoljno blizu da je Simon ščepa rukom, njihove su noge krasile pruge krvi.

Dok je istezao prste prema njoj i uviđao da mu je i dalje izvan domašaja, Simon osjeti kako mu se dlačice na vratu dižu. Na drugoj strani vrha Norni su počeli pjevati.

Napjev se vinuo u zrak poput zmijske. Simon samo što nije utočio u neku vrstu sna. Glasovi su bili hladni i strašni, ali i neobično lijepi. Pomislio je da čuje šupljik odjek nemjerljivih špilja, zvonko kapanje leda koji se polako topi. Nije mogao razumjeti riječi, ali bezvremenska čarolija pjesme bila je nedvojbeno. Odvlačila ga je poput podzemnog potoka, dolje, duboko u tamu...

Simon strese glavom, pokušavajući odagnati pospanost. Ni jedno od zarobljenika koji su visjeli s vrha kamena više se nije koprčalo. Ispod njih, Norni su se raširili sve dok nisu činili grubi trokut oko kamene izbočine.

Simon napne uždah što je snažnije mogao, trgnuvši se kad mu se konoplja urezala u zglobove; mučila mu je kožu kao da je bio sputan užarenim metalom. Miriamele je vidjela kako mu se suze stvaraju u očima i nagnula se uz njega, gurnuvši glavu o njegovo rame kao da je nekako htjela silom odagnati bol. Simon se naprezao, hvatajući zrak. Napokon. Prsti mu dotaknu hladan rub. Već mu je lagani dodir zarezoao kožu, ali tanka svijetla linija boli označila je pobjedu. Simon uzdahne od olakšanja.

Nornska pjesma završi. Maefwaru ustane iz klečećeg položaja i krene prema kamenu. "Sad je čas", krikne. "Sad će Gospodar vidjeti koliko smo mu vjerni! Vrijeme je da pozovemo Njegovu Treću Kuću!"

Okrenuo se i nešto rekao Nornima glasom prethim da ga Simon čuje, ali Simon ionako nije obraćao preveliku pozornost. Zgrabio je krhotinu kristala prstima, ne mareći što proljeva još svoje krvi, sve dok mu ona nije zahvat činila preskliskim, a onda se okrene i počne slijepo tražiti Miriameline sputane zglobove.

"Ne miči se", reče.

Maefwaru je dobio dugačak nož koji je blistao na drhtavoj svjetlosti vatre poput nečeg iz noćne more. Pristupio je kamenu, a onda podigao ruke i zgrabio Roelstana za kosu, povlačeći je tako jako da su se zarobljenikovi gležnjevi umalo istrgnuli iz ruku Ognjenih plesača na vrhu. Roelstan podigne ruke kao da će se boriti, ali pokreti mu bijahu jezivo spori: izgledalo je kao da se utapa u golemim dubinama. Maefwaru povuče sječivo po Roelstanovu vratu i ustukne, ali ne uspije izbjeći krv koja je šiknula; tama mu poprskala lice i bijelu halju.

Roelstan se ritne. Simon se zabulji, osjećajući mučninu ali i opčinjenost, dok su potoci krvi klizili niz površinu blijeda kamena. Gullaign, viseći naglavce pokraj svojeg umirućeg muža, počne vrištati. Na mjestu gdje se crvena tekućina skupljala u podnožju kamena, magla koja se pri-vijala uz tlo postala je grimizna, kao da se sama krv pretvorila u paru.

"Simone!" Miriamele ga pogurne. "Požuri!"

Ispružio je ruke da pronađe njezine prste, a onda ih slijedio do čvorova na njezinim zglobovima. Položio je skliski komadić kristala na bodljivak konopac i počeo rezati.

Još su bili okrenuti licima prema krijesu i okrvavljenom kamenu. Miriameline su oči bile raširene na blijedom licu.

"Molim te, požuri!"

Simon zastane. Bilo je dovoljno teško samo držati kristal u razderanoj, krvavoj ruci. A ono što se zbivalo na sredini vrha još ga je više strašilo.

Crvena magla širila se sve dok nije opkolila i djelomice zaklonila velebni kamen. Ognjeni plesači sada su pjevali, a napukli glasovi neugodno su ponavljali otrovno-slatku pjesmu Norna.

U magli nastade kretanje, nešto bljedilo i krupno za što je Simon isprva pomislio da je sam kamen u koji je čarolijom udahnut život. Tada to stupi naprijed iz crvenkaste tame na četiri goleme noge, a zemlja naizgled zadrhti pod njegovim korakom. Bio je to golemi bijeli bik, veći od ijednog koji je Simon ikad vidio, viši od čovjeka na njegovim plećima. Unatoč svojoj čvrstoći, činio se neobično prozirnim, kao da je sazdan od magle. Oči su mu se žarile poput žeravice, a rogovi boje kosti kao da su zibali nebo. Na njegovim leđima, jašući kao vitez na konju, sjedila je golema u crno odjevena spodoba. Užas je izbijao iz nje kao vrelna iz ljetnog sunca. Simon najprije osjeti kako mu prsti a zatim i ruke trnu, te više nije znao držati li u njima dragocjenu krhotinu. Mogao je jedino misliti na bijeg od te strahotne, prazne, crne kukuljice. Želio se jedino baciti svom težinom na uždah dok ne prepukne, ili ih glodati dok ne bude slobodan da trči, trči i trči...

Pjevanje Ognjenih plesača postade isprekidano, krici strahopoštovanja i užasa izmiješali su se s obrednim riječima. Maefwaru stajaše pred svojom kongregacijom, mašući debelim rukama u prestravljenju veselju.

"Veng'a Sutekh!" vikne. "Vojvoda od Crnog vjetra! Došao je da stvori Gospodarevu Treću Kuću!"

Golemo stvorenje na biku zagleda se u njega, a onda se kukuljica polako okrene, razgledajući vrh brda. Njegove nevidljive oči prelete preko Simona poput ledena vjetra.

"Oh, Usiresu na D-D-Drvetu!" jaukne Miriamele. "Š-Što je to?"

Začudo, na trenutak Simonova mahnitost popusti, kao da je strah postao prevelik da bi se dulje mogao održati. Nikad nije vidio Miriamele tako prestrašenu, a njezin užasnut glas odvuкао ga je natrag s ruba. Shvatio je da je još držao komadić kristala stisnut u ukočenim prstima.

"To je zao... zao stvor", dahne on. "Jedan od Kralja Oluje..." Uhvatio ju je za zglob i opet počeo rezati. "Oh, Miri, umiri se."

Ona je gutala zrak. "Pokušat... ću..."

Norni su se okrenuli i obratili Maefwaru, koji je jedini od svojeg skupa naizgled bio sposoban podnijeti prizor bika i njegova jahača: ostatak Ognjenih plesača puzao je po zamršenom grmlju, a njihovo je pjevanje sada potpuno prepustilo mjesto jecajima gotovo pomamna straha. Maefwaru se okrene i pokaže prema drvetu gdje su Simon i Miriamele bili svezani.

"Dolaze p-po nas", promuca Simon. Dok je govorio, krhotina prereze posljednje niti Miriamelinih konopaca. "Prerezi moje, brzo."

Miriamele se napola okrene, pokušavajući rabiti svoj lepršavi plašt da sakrije od njihovih uznika što su činili. Mogao je osjetiti njezine živahne pokrete dok je povlačila rub kristalne krhotine naprijed-natrag po debeloj konoplji. Norni su polako hodali vrhom prema njima.

"Oh, Aedone, dolaze!" reče Simon.

"Još malo pa ću ih presjeći!" šapne ona. Osjetio je kako mu je nešto zasjeklo u zglob, a onda Miriamele opsuje. "Ispalo mi je!"

Simon pogne glavu. Dakle, bilo je uzaludno. Osjetio je kako Miriamele žurno ornata svoju presječenu užad oko zgloba kako bi izgledalo da je još vezana.

Norni dođoše, a njihov otmjeni hod i lepršave halje ostavljali su dojam da lebde iznad grubog tla. Lica im bijahu bezizražajna, oči crne poput rupa između zvijezda. Okupili su se oko drveta, a Simon osjeti kako mu je ruka uhvaćena u hladan, nepopustljiv stisak. Jedan od Norna presiječe konopac koji je privezivao zarobljenike, a onda Simona i Miriamele odvuку posrćući preko vrha prema stršućem kamenu i grozovitoj spodobi koja se pojavila iz crvene magle. Osjetio je kako mu srce ubrzava dok se približavao biku i njegovu jahaču, kucajući sve brže sa svakim korakom sve dok nije pomislio da će mu prsnuti. Norni koji su ga držali bili su zastrašujuće strani, neumoljivo neprijateljski, ali strah koji su izazivali nije bio ništa pred sverazornim užasom Crvene Ruke Olujnog Kralja.

Norni ga baciše na pod. Kopita bika, svako široko poput bačvice, bijahu tek nekoliko lakata daleko. Nije želio gledati, želio je samo držati lice pritisnuto o vegetaciju koja ga je zaklanjala, ali nešto mu je nemilosrdno podignulo glavu uvis sve dok nije zurio u nešto što je nalikovalo na treptaj plamena u dubinama crne kukuljice.

"Došli smo podići Treću Kuću", reče stvor. Njegov kameni glas grmio je izvan i unutar Simona, potresajući i tlo i njegove kosti. "Stoje... ovo?"

Maefwaru bijaše tako prestravljen i uzbuđen da mu je glas skvičao. "Usnuo sam san! Gospodar je htio ovog, veliki Veng'a Sutekh - znam da gaje htio!"

Nešto nevidljivo iznenada ščepa Simonov um kao što sokolove kandže grabe zeca. Osjetio je kako mu nešto pretresa misli i razbacuje ih naokolo s brutalnim nehajem, te je pao na lice, vrišteći od boli i užasa. Tek je nejasno čuo kako stvor ponovno progovara.

"Sjećamo se ove male muhe - ali više nije potrebna. Crvena Ruka sada ima drugog posla... i trebamo još krvi prije nego što budemo spremni. Dodaj njezin život onima na Kamenu Jauka."

Simon se prevali na leđa i zagleda u oblačno nebo bez zvijezda dok se svijet okretao oko njega.

Više nije potreban... Riječi su se mahnito vrtjele u njegovoj glavi. Negdje je netko dozivao njegovo ime. Više nije potreban...

"Simone! Ustani!"

Nejasno je prepoznao Miriamelin glas, čuo njegovu resku prepast. Glava mu se objesi. Neka mu je prilika prilazila, blijeda mrlja u njegovim zamućenim očima. Na jezivi trenutak pomislio je daje to veliki bik, ali tad mu se vid pročisti. Maefwaru je hodao prema njemu, s dugačkim nožem uzdignutim tako da je svjetlucaao na treperavoj svjetlosti krijesa. "Crvena Ruka želi tvoju krv", reče poglavica Ognjenih plesača. Oči su mu bile potpuno lude. "Pomoći ćeš graditi Treću Kuću."

Simon se borio da se ispetlja iz zamršenih trava i osovi na koljena. Miriamele je odbacila svoje lažne sponse te se sada bacila na Maefwarua. Jedan od Norna je uhvati za ruku i povuče na svoje u crno zavijene grudi, privlačeći je blizu poput ljubavnika - ali na Simonovo iznenađenje, besmrtnik nije učinio ništa drugo nego je držao nepomičnu; Nornove crne oči bijahu uprte u Maefwarua, koji je nastavio hodati prema Simonu a da nije poklonio ni časak pozornosti djevojci.

Činilo se da se sve zaustavilo; čak je i vatra naizgled usporila svoje treperenje. Crvena Ruka, Norni, Maefwaruovi šćućureni sljedbenici, svi su stajali ili ležali mirno, kao da čekaju. Zdepasti poglavica Ognjenih plesača podigne svoj nož više.

Simon divlje potegne svoje spone, naprežući se sve dok nije pomislio da može osjetiti kako mu se mišići odvajaju od kostiju. Miriamele je presjekla dio konopca.

Kad bi... kad bi...

Konopac pukne. Simonove ruke polete van, a navoj mu sklizne s mišica i padne na tlo. Krv mu je kapala sa zglobova i dlanova gdje ga je krhotina porezala, a konopci se urezali.

"Hajde, onda", dahne i podigne ruke preda se. "Dođi po mene."

Maefwaru se nasmije. Zrnca znoja isticala su mu se na čelu i ćelavu tjemenu. Debeli mišići vrata poskoče kad je izvukao još jedan nož iz svoje halje. Na trenutak Simon pomisli da će mu ga Ognjeni plesač dobaciti, kako bi učinio borbu poštenom, ali Maefwaru nije imao takvih namjera. S oštricom u svakoj ruci, načinio je još jedan korak prema Simonu. Posrnuo je, povratio ravnotežu, te još jedanput koraknuo naprijed.

Trenutak poslije Maefwaru se uspravi, prinijevši ruke svojem vratu tako naglo da se porezao vlastitim nožem. Njegova bijesna radost pretvorila se u čuđenje, a tada mu se noge presaviju pod njim i on se sruči naprijed na travu.

Prije nego stoje Simon mogao shvatiti što se dogodilo, sjenovita prilika proleti pokraj njega i udari Norna koji je zarobio Miriamele, oborivši blijedog stvora na tlo. Princeza se otkotrlja na slobodu.

"Simone!" vikne netko. "Uzmi nož!"

Ošamućen, Simon spazi dugačku oštricu koja je još blistala u Maefvvaruovoj šaci. Spusti se na koljeno - noćni je zrak bio odjednom pun čudnih zvukova, rezanja, povika i neobična gromkog brujanja - te ga iščupa iz samrtnog zahvata Ognjenog plesača, a onda ustane.

Dok su mu njegova dva druga hitala u pomoć, Norn koji je držao Miriamele kotrljao se po tlu s nečim sivim što je režalo. Princeza je otpuzala na sigurno; kad je ugledala Simona, osovila se na noge i potrljala prema njemu, zapinjući o ljepljive puzavice i lišćem skriveno kamenje.

"Amo, dodite amo!" vikne netko s ruba brijega. "Ovo je put!"

Kad je Miriamele stigla do njega, Simon je ščepa za ruku i potrči prema glasu. Dvojica Ognjenih plesača skoče da ih zaustave, ali Simon zasiječe jednog Maefwaruovim nožem, rastvorivši crvenu ranu na bijeloj halji; Miriamele se istrgne drugom, ogrebavši čovjekovo panično lice dok se izvlačila iz njegova zahvata. Gromka rika stvora koji je sjedio na biku - govorio je, shvati Simon, ali nekako ga više nije razumio - rasla je sve dok Simonu nije tutnjilo u glavi.

"Ovamo!" Malena prilika iskrсне iz drveća na rubu vrha. Usplamtjeli kriješ obojio je čovječuljka plamenom svjetlošću.

"Binabik!"

"Trčite prema meni", vikne trol. "Brzo, sada!"

Simon nije mogao a da se ne osvrne. Pokraj žrtvenog kamena velebn i bik frktao i toptao po tlu, razdirući duboke brazde u vlažnoj zemlji. Inelukijev sluga bio je užarena, crvena svjetlost koja je curila kroz crne haljine, ali nije napravio pokret da pođe za Simonom i Miriamele, kao da se protivi izlasku iz prstena krvlju natopljene zemlje. Jedan od Norna ležao je rastrgana i krvava vrata; drugi se ispružio u blizini, žrtva jedne od trolovi strelaca. Treća u crno odjevena spodoba borila se s onim što je raskomadalo vrat njegova sudruga. Ali Ognjeni su plesači napokon dolazili k sebi. I dok je Simon sve to promatrao, šest Maefwaruovih sljedbenika okrene se da slijedi bjegunce. Strijela proleti pokraj Simonova uha i nestane među drvećem.

"Ovuda dolje", reče Binabik skakućući vješto pred njima niz brijeg. Pokazao je Simonu i Miriamele da prođu pokraj njega, a onda zastao i pridigao ruke ustima. "Qantaqa!" vikne. "Qantaqa sosa!"

Dok su srljali nizbrdo u drveće, zbunjujuća rika pomalo se gubila za njima. Prije nego što su prešli nekoliko koraka, dva obrisa iskrсну pred njima u magli - dva konja.

"Uspnite se i jašite!" dovikne im trol odozgo. "Ovamo, Binabik, jaši sa mnom", dahne Simon.

"Nema potrebe", odvrati on. Simon podigne pogled i ugleda krupno sivo stvorenje kako se pojavljuje na maglovitoj uzvisini točno iznad Binabika. "Hrabra Qantaqa!" Binabik zgrabi vučicu za šiju i povuče se na njezina leđa.

Buka progonitelja ponovno se pojačala. Simon je petljao oko uzdi, napokon ih oslobodivši. Pokraj njega, Miriamele je uzjahala držeći se za jabuku svojeg sedla. Simon se s naporom popne na leđa svojeg konja - bila je to Doma! Nakon sveg bezumlja koje se dogodilo, Simon je bio toliko zaprepasten stoje ponovno sjedinjen sa svojim konjem da je jednostavno prestao misliti. Qantaqa sune pokraj njih s Binabikom na leđima, skaćući hitro niz obronak. Simon stisne Domin vrat i jurne slijedeći skakutavi rep vučice kroz grane koje su ga kvačile, dolje u tamnije sjene.

Noć se pretvorila u neku vrstu sna na javi, mutan niz iskrivljenog drveća i vlažnog mraka; kad se Binabik napokon zaustavio, Simon nije bio siguran koliko su dugo putovali. Još su bili na obronku brijega, ali među gustim drvećem, odsječeni čak i od tračka oblačnog neba. Tama je postala tako gusta da su se već neko vrijeme kretali hodom; Simon i Miriamele napinjali su se da vide Qantaqino sivo tijelo iako je vučica bila tek nekoliko lakata ispred njih.

"Ovdje", tiho će Binabik. "Tu je zaklon."

Simon sjaše i pođe za njegovim glasom, vodeći Domu za uzde.

"Nisko držite glavu", reče trol. Njegove su riječi odjekivale.

Vlažno, spužvasto tlo prepustilo je mjesto nečem sušem i čvršćem. Zrak bijaše ustajao.

"Sada stanite." Binabik utihne. Prodoše dugi trenuci. Simon je stajao i osluškivao svoje teško disanje. Srce mu je još lupalo, koža još bila vlažna od znoja. Jesu li zbilja mogli biti na sigurnom? A Binabik? Odakle se on stvorio? Kako je stigao, tako neočekivano, tako sretno?

Začuo se siktaj i treptaj, a onda cvijet vatre iznikne na kraju baklje stisnute u trolovoj sitnoj ruci. Svjetlost otkrije dugačku, nisku špilju, čiji se suprotni kraj gubio iz vida iza zavoja na stijeni.

"Moramo dublje u špilju", reče on. "Stoga ne možemo unutra bez svjetla."

"Kakvo je ovo mjesto?" upita Miriamele. Od pogleda na njezine okrvavljene noge i blijedo prestrašeno lice, Simonu se srce stisne od boli.

"Obična špilja." Binabik se osmjehne - dobrodošlo i poznato otkrivanje žutih zubi. Okrenuo se i mahnulo rukom da ga slijede. "Uskoro ćete moći otpočiniti."

Konji su se isprva jogunili, ali nakon nekoliko trenutaka umirivanja dopustili su da ih vode dalje. Špilja bijaše posuta suhim granjem i lišćem. Ovdje-ondje nazirale su se kosti malih životinja iz slame na podu. Nakon nekoliko stotina koraka stigli su do najdubljeg dijela špilje, koji je bio malo prozračniji i kudikamo širi od vanjskog tunela. Na jednom kraju mlaz vode tekao je niz plosnatu stijenu i utjecao u malo jezerce; Simon priveže Miriamelina konja i Domu za kamen pokraj njega.

"Ovdje ćemo prespavati", reče Binabik. "Hrana koju sam ovdje ostavio je suha, a dim koji će se stvoriti neće biti velik." Pokazao je uvis prema tamnoj pukotini u svodu. "Sinoć sam ovdje naložio vatru. Dim odlazi onuda gore pa doista ne smeta disanju."

Simon spuzne na tlo. Suho šiblje zapucketa pod njim. "Što ćemo s Nornima i ostalima?" U ovom trenutku nije mnogo mario. Ako su ga željeli, mogli su slobodno doći po njega. Svaki djelić njegova tijela bolno je pulsirao.

"Sumnjam da će pronaći ovo mjesto, ali još više sumnjam da će ga tako brzo naći." Trol počne slagati drvo na pepeo u prstenu kamenja koji je načinio prethodne noći. "Norni su bili na nekom važnom zadatku, a činilo se da vas trebaju samo zbog vaše krvi. Mislim da će krvi biti dovoljno među onim preostalim smrtnicima da se zadatak obavi."

"Sto su htjeli, Binabik?" Miriameline su oči bile grozničavo sjajne. "Što su govorili o Trećoj Kući? I tko je bio onaj... onaj stvor?"

"Onaj grozomorni stvor bio je jedan od Crvene Ruke", reče Binabik, a njegov suhoparan ton pokvario je zabrinut izraz njegova lica. "Nikad svojim očima nisam vidio ništa slično njemu, iako mi je Simon kazivao priče." On odmahne glavom, a onda uzme svoje kresivo da nakreše iskru u drvu. "Ne znam koja mu je bila namjera, iako se čini jasnim da je izvršavao zapovijed Kralja Oluje. Još ću razmisliti o tome." Kad se vatra raspirila, on podigne svoj zavežljaj i počne ga pretraživati. "A sad, dopustite mi da pregledam vaše posjekline."

Simon je sjedio mirno dok je trol tapkao Miriameline raznovrsne rane vlažnom krpom i trljao na svaku nešto iz malog vrča. Kad je on došao na red, Simon osjeti da mu se oči sklapaju. Zijevne.

"Ali kako si ti dospio ovamo, Binabik?" Trgnuo se kad je čovječuljak opipao bolnu točku. "Što... što...?"

Trol se nasmije. "Uskoro će biti vremena za pričanje. No prije toga valja se najesti i naspavati." Odmjeri ih oboje pogledom. "Možda prvo spavanje, potom hrana?" Ustao je i otresao ruke o svoje široke hlače. "Imam nešto što će ti biti drago vidjeti." Pokaže na nešto što je ležalo u tami blizu mjesta gdje su se Doma i Miriamelin konj napajali vodom iz jezera.

"Što?" Simon se zagleda. "Naše bisage!"

"Da, i s vašim prostirkama još na njima. A sreća je bila za mene što ih Ognjeni plesači nisu bacili. Ostavio sam ih ovdje kad sam vas slijedio uzbrdo. Bio je to rizik, ali nisam znao što je moglo biti u njima a što bi bilo loše izgubiti." Nasmijao se. "Niti sam vas htio natjerati da jašete natovarene konje po mraku."

Simon je već izvlačio svoju prostirku i pregledavao bisage. "Moj mač!" reče oduševljen. Tada mu se lice izdulji. "Morao sam razbiti Jirikijevo zrcalo, Binabik."

Čovječuljak kimne. "Vidio sam. Ali dvojim da bih vam uspio pomoći u bijegu da niste oslobodili ruke. Žalosna ali mudra žrtva, prijatelju Simone."

"I moja Bijela strijela", zamišljeno će on. "Ostavio sam je na Sesuad'ri." Dobacio je Miriameli njezinu prostirku, a onda našao razmjerno glatko mjesto da razmota svoju. "Nisam se baš dobro brinuo o svojim darovima..."

Binabik izviije usne u mali osmijeh. "Imaš ti i previše toga o čemu se trebaš brinuti. Sad malo odspavaj. Probudit ću te poslije s nečim toplim za jelo." Posvetio se raspirivanju vatre. Baklja je plesala na njegovu okruglom licu.

Simon pogleda Miriamele, koja se već sklupčala i sklopila oči. Nije izgledala da je teško ozlijeđena, iako je očigledno bila iscrpljena kao i on. Dakle, nekako su ipak preživjeli. Nije iznevjerio svoje obećanje.

Odjedanput je sjeo. "Konji! Moram ih odsedlati!"

"Ja ću sve obaviti", uvjeri ga Binabik. "Vrijeme je za tvoje odmaranje."

Simon legne natrag na prostirku i počne promatrati sjene koje su plesale po svodu špilje. Za nekoliko trenutaka utočio je u dubok san.

Rana svijeta

Cs imon se probudi uz nježno rominjanje slapa vode.

Sanjao je da je uhvaćen u prstenu vatre čiji su plamenovi prilazili sve bliže i bliže. Negdje izvan vatrenog kruga, Rahela Zmajevna ga je dozivala da dođe i obavi svoje kućanske poslove. Pokušao joj je reći da je upao u stupicu, ali mu usta ispuniše dim i pepeo.

Voda je zvučala ljupko poput jutarnje pjesme u kapeli Visotvrđe. Simon otpuže po šuštavu podu špilje i uroni ruke u jezerce, a onda se zagleda u svoje dlanove, ne mogavši odrediti pri slaboj svjetlosti vatre je li voda pitka. Onjušio ju je i kratko liznuo jezikom, a onda popio. Bila je slatka i hladna. Ako je i bila otrovna, bio je voljan tako umrijeti.

Sanjaru. Konji su se napojili njome, a Binabik ju je upotrijebio da nam ispere posjekline.

Osim toga, čak i otrovna bila bi bolja od kobi koja ih je umalo zadesila... prošle noći?

Od hladne vode zapekoše ga rane na zglobovima i rukama. Svi su ga mišići boljeli, a zglobovi mu bili ukočeni i bolni. Ipak, nije se osjećao onako loše kako je očekivao. Možda je spavao i nekoliko sati - bilo je nemoguće odrediti koje je doba dana. Simon se ogleda po špilji tražeći znakove. Koliko je dugo spavao? Konji su tiho stajali u blizini. Na suprotnoj strani ognjišta mogao je vidjeti kako Miriamelina zlatna kosa izviruje ispod njezina plašta.

"Ah, prijatelju Simone!"

Okrenuo se. Binabik se približavao tunelom prema središnjoj komori, ruku sklopljenih ispred sebe. "Pozdrav", reče Simon. "I dobro jutro - ako jest jutro."

Trol se nasmiješi. "Zbilja je to doba dana, no uskoro će podne. Upravo sam bio vani u hladnim i maglovitim šumama, vrebajući najlukaviju lovinu." Ispružio je ruke. "Gljive." Prišao je vatri i prosuo svoje blago na plosnati kamen, a onda ih počeo razvrstavati. "Sivokape, ovdje. A ovo je zečji nos - i kudikamo je ukusniji od svakog pravog zečjeg nosa, barem ja tako mislim, i lakše ga je pripremiti." On se zahihće. "Skuhat ću ove, pa ćemo prekinuti post s velikim uživanjem." Simon se nasmije. "Dobro je opet te vidjeti, Binabik. Čak i da nas nisi spasio, bilo bi mi drago što te vidim."

Trol nadigne obrvu. "Oboje ste učinili mnogo da se sami spasite, Simone - a to je sretna okolnost, jer se naizgled stalno uvaljuješ u čudnovate nevolje. Rekao si jedanput da su tvoji roditelji bili obični ljudi. Moja je misao da barem jedno od njih uopće nije bilo čovjek nego noćni leptir." Iskrivljeno se osmjehnulo i okrenulo prema vatri. "Uvijek srljaš prema najbližem plamenu."

"Čini se daje tako." Simon pronađe sebi sjedalicu na kamenoj istaci te se oprezno namještao kako bi pronašao najmanje bolan položaj. "I što ćemo sad? Kako si nas pronašao?"

"Što se tiče toga što bismo trebali raditi," Binabik nabere čelo usredotočivši se na rezanje gljive nožem, "'jesti' bi bio moj prijedlog. Smatrao sam da bi bilo ljubaznije pustiti vas da spavate nego vas probuditi. Sada si sigurno gladan k'o vuk."

"Baš k'o vuk", potvrdi Simon.

"Što se drugog pitanja tiče, mislim da ćemo pričekati dok se Miriamele ne probudi. Koliko god uživam u razgovoru, ne želim ponavljati svoje priče."

"Ako si me htio probuditi," srdito će Miriamele sa svoje prostirke, "onda je glasan razgovor pravi način za to."

Binabik se nije dao smesti. "Onda smo ti učinili uslugu jer ću uskoro zgotoviti hranu za vas oboje. Tu ima čiste vode za umivanje, a ako želiš poći van, pazljivo sam pretražio okoliš i čini se da nema nikog u blizini."

"Oh", zastenje Miriamele. "Sve me boli." Odvukla se s prostirke, omotala oko sebe plašt, a onda oteturala iz špilje.

"Ujutro nikad nije vesela", Simon ponudi neku zadovoljštinu. "Pretpostavljam da nije navikla rano ustajati." Ni njemu se nije sviđalo rano dizanje iz kreveta, ali perač posuđa nije imao pravo određivati kako će rano ustati ni kada će raditi, a Rahela je uvijek jasno davala do znanja da je lijenost bila najgori od svih grijeha.

"Tko bi bio veseo nakon svega što ste sinoć prošli?" reče Binabik mršteći se. Ubacio je komadiće gljiva u lončić vode, dodao neki prah iz vrećice te postavio lončić uz rub žeravice. "Iznenaduje me da nakon svega što si vidio protekle godine nisi poludio, Simone, ili barem počeo stalno drhtati i bojati se."

Simon na trenutak razmisli o tome. "Katkad se bojim. Katkad se svečini tako velikim - Kralj Oluje i rat s Elijom. Ali mogu raditi jedino ono što je preda mnom." Slegnuo je ramenima. "Nikad neću shvatiti sve. A mogu umrijeti samo jedanput."

Binabik ga prodorno pogleda. "Razgovarao si s Camarisom, moj viteški prijatelju. To zvuči s velikom sličnošću njegovu Kanonu viteštva - iako riječi imaju pravu Simonovu skromnost." Zavirio je u svoj lončić i promiješao sadržaj štapom.

"Samo da još nešto dodam, a onda ću ga neko vrijeme pustiti na miru." Ubacio je nekoliko komada sušenog mesa i narezan crveni luk, a onda smjesu još jedanput promiješao.

Kad je završio taj posao, trol se okrene i privuče svoju kožnatu torbu k sebi, kopajući po njoj s izrazom duboke usredotočenosti. "Imam nešto unutra što mislim da će te zanimati..." reče odsutno. Nakon nekoliko trenutaka izvukao je iz vreće duguljast smotuljak, zamotan u lišće. "Ah. Evo."

Simon ga uzme, prepoznavši ga opipom i prije nego što gaje odmotao. "Bijela strijela!" dahne. "Oh, Binabik, hvala ti! Bio sam uvjeren da sam je izgubio."

"I jesi", suho će trol. "Ali budući da sam te ionako dolazio posjetiti, činilo mi se da bih je mogao ponijeti sa sobom."

Miriamele se vratila. Simon podigne svoj zgoditak. "Pogledaj, Miri, moja Bijela strijela! Binabik ju je donio!"

Jedva ju je pogledala. "To je ljubazno od njega, Simone. Drago mi je zbog tebe."

Zurio je u nju dok je hodala prema svojim bisagama i počela nešto tražiti. Što je učinio da se sad razljutila? Djevojka je bila nestalnija od vremena! A nije li se on morao srditi na nju?

Simon tiho frkne i okrene se prema Binabiku. "Hoćeš li nam ispričati kako si nas pronašao?"

"Strpljenja!" Binabik mahne zdepastom šapom. "Pojedimo najprije što sam nam priprazio, a potom se malo odmorimo. Princeza Miriamele nije nam se još ni došla pridružiti. A ima i drugih vijesti, od kojih neke nisu dobre."

Nagnuo se nad svoju vreću i ponovno počeo kopati. "Ah. Evo ih." Trol izvuče još jedan zavežljaj, vrećicu svezanu uzetom. Prevrnuo ju je, a njegove kosti za proricanje prospu se na plosnati kamen. "Dok čekamo, otkrit ću što nam kosti mogu reći." Kosti su tiho škljocale dok ih je vrtio po rukama, a onda ih iskrenuo na kamen. Zažmirio je.

"Zasjenjeni put." Trol se gorko nasmiješi. "Nije prvi put da to viđam." Ponovno ih je bacio. "Crni ponor." Binabik strese glavom. "Još i to." Protresao je kosti posljednji put i prosuo ih preda se. "Chukkuovo kamenje!" Glas mu bijaše nestabilan.

"Je li Chukkuovo kamenje loš znak?" upita Simon.

"To je psovka", obavijesti ga Binabik. "Upotrijebio sam je jer nikad nisam vidio takav uzorak u kostima." Nagnuo se bliže hrpi žuckastih predmeta. "Pomalo nalik na Beskrilu pticu", reče on. "Ali ne." Podigao je jednu kost koja je nježno stajala na svojim dvjema družicama, a onda duboko udahnuo. "Zar je ovo Ples planina?" Podigao je pogled prema Simonu, sjajnih očiju, ali ne na način koji se Simonu svidio. "Nikad prije nisam ovakvo što vidio i ne znam nikog tko jest. Ali mislim da sam jednom čuo o tome, kad je Ookekuk, moj gospodar, razgovarao s mudrom vračaricom s Chugik planine."

Simon nemoćno slegne ramenima. "Što to znači?"

"Promjenu. Promjenu stvari. Velikih stvari." Binabik uzdahne. "Ako je to zaista Ples planina. Da imam svoje svitke, mogao bih možda otkrivati sa sigurnošću." Pokupio je kosti i ubacio ih u vrećicu; izgledao je poprilično prestrašen. "To je bacanje koje se pojavilo samo nekoliko puta otkad su Pjevači Yiqanuca zapisali svoje živote i učenje na kožama."

"I što se dogodilo?"

Binabik spremi vrećicu. "Dopusti mi da prije nego što bilo što kažem, malo razmislim o tome."

Simon nikad nije preozbiljno shvaćao trolove proročanske kosti - uvijek su se činile općenitima i ni od kakve pomoći, poput gatare na putujućem sajmu - ali sada ga je potresla Binabikova očita nelagoda.

Prije nego što je mogao iz trola izvući još informacija, Miriamele se vrati k vatri i sjedne. "Ne vraćam se", reče bez uvoda. Binabik se, poput Simona, iznenadi.

"Ne razumijem što govorite, princezo Miriamele."

"Razumijete. Moj stric vas je poslao po mene. Ne idem." Lice joj je bilo čvrsto i odlučno kakvim ga Simon još nije vidio. Sad je shvatio njezinu zabrinutost. Također je osjetio popriličan gnjev. Zastoje uvijek tako tvrdoglava, tako srdita? Činilo se kao da je uživala riječima tjerati ljude od sebe.

Binabik raširi dlanove u zraku. "Ne mogu vas natjerati na nešto što ne želite, Miriamele - niti bih to pokušao." Njegove su smeđe oči bile pune brige. "Ali, da, vaš stric i mnogi drugi zabrinuti su za vas. Strahuju za vašu sigurnost, i strahuju zbog vašeg plana. Ja ću vas zamoliti da se vratite... ali natjerati vas ne mogu."

Miriamele je izgledala malo opuštenije. "Žao mi je, Binabik, što ste sav taj put prevalili uzalud, ali ja se ne vraćam. Moram nešto obaviti."

"Želi reći svojem ocu da je cijeli ovaj rat bio pogreška", smrknuto promrmlja Simon.

Miriamele mu dobaci pogled gađenja. "Ne idem zbog toga, Simone. Rekla sam ti razlog." Nevoljko je objasnila

Binabiku svoja razmišljanja o tome što je možda dovelo Eliju u pandže Kralja Oluje.

"Mislim da ste doista otkrili njegovu pogrešku", reče Binabik kad je završila. "Blizu je nekim mojim pretpostavkama - ali to ne znači da postoji ikakva vjerojatnost da ćete uspjeti." Namrštio se. "Ako se vaš otac približio moći Kralja Oluje, bilo prijevarama Prvatesa ili nečim drugim, mogao bi nalikovati na čovjeka koji je popio previše kangkanga

- govorenje da mu obitelj gladije i da su mu ovce odlutale on možda neće čuti." Stavio je ruku na Miriamelino rame.

Ona se lećne, ali se ne odmakne. "Osim toga - a ovo je teško za moje srce što moram reći

- možda je istina da vaš otac kralj više ne može preživjeti bez Kralja Oluje. Mač Tuge ima veliku moć. To je snažan, snažan predmet. Ako mu se oduzme, možda poludi."

Miriameline se oči napuniše suzama, no lice joj je ostalo smrknuto. "Ne pokušavam mu oteti mač, Binabik. Samo mu želim reći da su stvari otišle predaleko. Moj otac - moj pravi otac - ne bi htio da toliko zla potekne od njegove ljubavi prema mojoj majci. Sve što se otad dogodilo, sigurno je djelo drugih."

Binabik opet podigne ruke, ovaj put ravnodušno. "Ako ste pogodili razlog njegova bezumlja, ovog rata, njegova sporazuma s Kraljem Oluje. Ako vas može saslušati. Ali kao što sam vam rekao, ne mogu vas zaustaviti da nastavite svoje putovanje. Mogu samo poći s vama da vas čuvam od zla."

"Poći ćeš s nama?" upita Simon. Bilo mu je vrlo drago, štoviše, laknulo mu je pri pomisli da će s nekim podijeliti ono što se već činilo teškim teretom.

Trol kimne, ali njegov je osmijeh odavno nestao. "Osim ako se nećeš sa mnom vratiti Jošui, Simone? To bi mogao biti razlog da ne idem dalje."

"Moram ostati s Miriamele", reče odlučno. "Dao sam vitešku riječ."

"Iako je ja nisam tražila", reče Miriamele.

Simon na trenutak osjeti gnjevnu bol, ali se sjeti Kanona viteštva te se svlada. "Iako je ti nisi tražila", ponovi mrko zureći u nju. Unatoč jezivim trenucima što su ih doživjeli, ona je bila odlučna da ga povrijedi. "Još imam svoju dužnost. I..." obratio se Binabiku, "ako Miriamele ide u Visotvrđu, ja idem u Swertclif. Tamo je Svjetloklin, a Jošua ga treba. Ali ne mogu se domisliti kako da uđem u dvorac po Tugu", doda zamišljeno.

Binabik se zavalj i ispusti umoran uzdah. "Dakle, Miriamele ide u Visotvrđu da zamoli svojeg oca da prekine rat, a ti ideš tamo kako bi pokušao spasiti jedan od Velikih mačeva... jedan vitez, sam samcat?" Naglo se nagnuo naprijed i promiješao štapom smjesu koja se krčkala u loncu. "Čuješ li se kako djetinjasto zvučiš? Mislio sam da ste oboje mudriji nakon toliko opasnosti i bliskih susreta sa smrću te da nećete poduzeti nešto takvo sami."

"Ja sam vitez", reče Simon. "Više nisam dijete, Binabik."

"To samo znači da će šteta koju ćeš počiniti biti to veća", reče trol, ali ton mu je bio gotovo pomirljiv, kao da je znao da ne može pobijediti u toj raspravi. "Hajde, objedujmo. Ovo je ipak sretan susret, iako su vremena nesretna."

Simon osjeti olakšanje što je rasprava završila. "Da, jedimo. A još nam nisi rekao kako si nas pronašao."

Binabik opet promiješa gulaš. "O tome, ali i druge vijesti, tek kad se najedete", bilo je sve što je rekao.

Kad se zvuk zadovoljna žvakanja malo usporio, Binabik obliže prste i duboko udahne. "Sada, kad su vam barem trbusi puni, a mi smo na sigurnom, moram vam prenijeti žalosne vijesti."

Dok su Simon i Miriamele sjedili u sve većem strahu, trol je opisao nornski napad na logor i njegove posljedice.

"Geloj mrtva?" Simon je osjećao kao da zemlja propada pod njim; uskoro neće imati sigurnog uporišta. "Neka su prokleti! Oni su demoni! Trebao sam biti ondje! Prinčev vitez...!"

"Možda je istina da ste oboje trebali biti ondje", blago će Binabik, "ili barem da niste smjeli otići. Ali ništa ne bi mogao učiniti, Simone. Sve se dogodilo iznenadno i u tišini, a postojala je samo jedna meta."

Simon odmahne glavom, bijesan na sebe.

"A Lelet." Miriamele otare suze. "To siroto dijete - nije doživjela ništa osim boli."

Sjedeći neko vrijeme u žalosnoj tišini, Binabik opet prozbori. "Dopustite mi da progovorim o manje tužnoj stvari - kako sam vas pronašao. Zapravo, nema se tu što puno pripovijedati. Qantaqa je bila ta koja je obavila većinu traganja. Ima oštar njuh. Moj je jedini strah bio da ćemo previše zaostati - konji su na duge staze brži od vukova - i da će mirisi oslabjeti. Ali imali smo sreće.

Slijedio sam vas do ruba šume Aldheorte, a ondje su stvari neko vrijeme postale zbrkane. Najviše sam se bojao da ćemo vas izgubiti na tom mjestu jer smo se sporo kretali, a onda je počelo i kišiti. Ali pametna Qantaqa uspjela vam je ostati na tragu."

"Jesi li to bio ti, onda?" odjednom upita Simon. "Jesi li se ti motao oko našeg logora u šumi?"

Trol je izgledao zbunjeno. "Mislim da nisam. Kad se to dogodilo?"

Simon opiše tajanstveno njuškalo koje se približilo logoru te potom povuklo u tamu.

Binabik odmahne glavom. "To nisam bio ja. Ne bih razgovarao sam sa sobom, iako bih se možda mogao obratiti kojom riječju Qantaqi. Ali obećavam vam," isprsi se ponosno, "Qanuci ne stvaraju mnogo buke. Posebno ne oću u šumi. Veoma smo oprezni kako ne bismo postali obrok nečim velikom, takvi smo mi Qanuci." Zastao je. "A i vrijeme ne odgovara. Tada smo bili barem dan ili dva iza vas. Ne, to je nedvojbeno bio netko drugi, razbojnik ili šumar." Ipak, zamislio se nekoliko trenutaka prije nego što je nastavio sa svojom pričom.

"U svakom slučaju, Qantaqa i ja smo vas slijedili. Bili smo prisiljeni da naš lov ostane tajan - nisam imao želju da ujašem s Qantaqom u veliki grad poput Stanshirea - pa sam se jedino mogao nadati da ćete izaći iz takvih naselja. Lutali smo njihovim rubnim dijelovima pokušavajući pronaći vaš trag. Nekoliko sam puta pomislio da sam previše otežao Qantaqino njušenje, ali uvijek bi vas ponovno pronašla." Počeo se zamišljeno po glavi. "Da niste izašli, pretpostavljam da bih vas morao sam potražiti. Drago mi je što nisam morao to učiniti - morao bih ostaviti Qantaqu u divljini, a sam bih bio laka meta Ognjenim plesačima ili preplašenim seljanima koji nikad nisu vidjeli trola." Stidljivo se osmjehnulo. "Narod Stanshirea i Falshireaj'os nije vidio trola."

"Kad si nas pronašao?"

"Razmisliš li, Simone, lako ćeš pogoditi. Nisam imao razloga skrivati se od vas; pozdravio bih vas čim bih naišao na vas - osim ako bi postojao neki razlog da to ne učinim."

Simon razmisli. "Jer smo bili s nekim koga nisi poznavao?"

Trol zadovoljno kimne. "Točno. Mladić i djevojka mogu putovati Erkvnlandom i razgovarati sa strancima a da ne privuku previše pozornosti. Trol ne može."

"Dakle, to se sigurno dogodilo kad smo bili s onim muškarcem i ženom - Ognjenim plesačima. Susreli smo i druge ljude, ali smo poslije toga uvijek ostajali sami."

"Da. Naišao sam na vas ovdje u dolini Hasu - utaborio sam se u ovoj špilji prethodne noći - te sam slijedio vas i onaj par u brda. Qantaqa i ja smo sve promatrali iz drveća. Vidjeli smo Ognjene plesače." Namrštio se. "Postali su brojni i neustrašivi - uhođenjem drugih putnika na cesti i slušanjem njihovih naklapanja doznao sam to. Stoga sam vidio što su ti Ognjeni plesači radili, pa kad su vas odveli na vrh brda, oslobodio sam vaše konje i slijedio vas." Nasmiješio se, zadovoljan vlastitim oš-troumljem.

"Hvala ti, Binabik," reče Miriamele. Nešto od njezina prijašnjeg ledenog vladanja je nestalo. "Nisam to još rekla."

On se nasmiješi i slegne ramenima. "Svi radimo što možemo kad možemo. Kao što sam već prije govorio Simonu, nas troje smo toliko puta jedni drugima spasili živote da brojenje više nije važno." Dok je uzimao klupko mahovine kako bi počistio svoju zdjelu, Qantaqa nečujno ušeta u špilju. Krzno joj je bilo mokro; otrešla se, rasuvši fini prah kapljica na sve strane.

"Ah." Binabik položi zdjelu na pod pred vučicu. "Ti se možeš baciti na ovaj zadatak." Dok je Qantaquin ružičasti jezik ribao posljednje komadiće gulaša, trol ustane. "Dakle, to bi bilo sve. Mislim da je vrijeme da još danas napustimo ovo mjesto, ali moramo biti jako, jako oprezni. Držat ćemo se podalje od ceste dok dolina Hasu ne bude daleko iza nas."

"A Ognjeni plesači nas neće pronaći?" upita Miriamele.

"Nakon sinoćnjih događaja, dvojim koliko ih je uopće ostalo, a i ti se vjerojatno samo žele sakriti. Mislim da ih je sluga Kralja Oluje preplašio kao i vas." Sagnuo se kako bi počeo skupljati svoje stvari. "A sad je njihov poglavica mrtav."

"Ono je bila jedna od tvojih crnih strelica", reče Simon, sjetivši se Maefwaruova zbunjenog izraza.

"Tako je."

"Nije mi žao." Simon pođe smotati svoju prostirku. "Nimalo mi nije žao. Dakle, zbilja ideš s nama."

Binabik se udari dlanom po prsima. "Ne vjerujem daje ono što činite mudro ili dobro. Ali ne mogu vam dopustiti da odete kad vam mogu pomoći da preživite." Namrštio se, razmišljajući. "Želio bih da postoji način da pošaljemo poruku ostalima."

Simon se sjeti trolova u Jirikijevu logoru, a posebno Sisqi, dragane koju je Binabik morao ostaviti. Pogodila ga je veličina čovječuljkove žrtve i odjednom je osjetio stid. Binabik je imao pravo: Simon i Miriamele ponašali su se poput jogunaste djece. Ali jedan pogled na princezu uvjerio ga je da ju nije mogao odgovoriti od daljnjeg puta, kao što ne bi mogao odgovoriti valove da se razbiju o obalu - a nije mogao zamisliti da je ostavlja da se sa sudbinom suoči sama.

Poput Binabika, bio je u stupici. Uzdahnuo je i podigao prostirku.

Ili je Binabik bio dobar vodič ili su Ognjeni plesači uistinu odustali od potrage za njima: nisu vidjeli nikog živog tijekom svoga poslijepodnevnog putovanja kroz vlažna, gusto pošumljena brda doline Hasu, osim nekoliko sojki kreštalica i jedne crne vjeverice. Šume su bile guste, s bujnom niskom vegetacijom, a svako je deblo bilo pokriveno spužvastom mahovinom. Ipak, zemlja se činila neobično spokojnom, kao da je sve što je ondje živjelo spavalo ili tiho čekalo da uljezi odu.

Sat nakon sutona podigli su logor ispod kamene izbočine, ali smještaj je bio kudikamo neudobniji od suhe i skrivene špilje. Kad je počelo kišiti, voda se stala slijevati niz padinu, pa su Simon i ostali bili primorani skupčati se što dublje ispod kamene izbočine. Konji bijahu privezani gdje ih je neumoljivo šibala kiša pa se nezadovoljno propinjahu. Simon se nadao da konji neće previše patiti jer su često stajali na poljima za nevremena, ali se osjećao neobjašnjivo krivim. Sigurno je Doma, vitezova suputnica, zaslužila bolji tretman.

Nakon lova, stigla je Qantaqa i sklupčala se uz troje putnika, koji su se stisnuli jedno do drugog, iskupivši se svojom toplinom za snažan vonj mokre vučice koji je ispunio sklonište. Napokon su zaspali, a onda se probudili u zoru, ukčeni i bolni. Binabik nije htio naložiti vatru na tako izloženom mjestu, pa su pojeli malo suhog mesa i bobica koje je trol prikupio, a potom opet krenuli na put.

Tog je dana putovanje bilo naporno, obronci i doline bijahu skliski od blata i mokre mahovine, a kiša se slijevala u iznenadnim naletima, pljuskajući ih svojim kapima po licu; kad je kiša prestala, ponovno se ušuljala magla, sakrivši izdajničke zamke u tlu. Njihovo je napredovanje bilo nemoguće sporo. Ipak, Simon je bio zadivljen što je njegov trolski prijatelj uopće mogao pronaći put u toj magli.

Nakon podneva Binabik ih je preveo preko obronka uz rub jedinog grada doline Hasu. Bilo je teško razaznati kroz gusto zapletene krošnje drveća išta više od obrisa nekakvih grubih kuća i - kad je maglu na trenutak račistio oštar

vjetar - zmijolikog toka ceste, tamne trake nekoliko furlonga dalje. Ali grad se doimao nijemim i beživotnim poput šume: ništa osim sive magle nije se uzdizalo oko dimnjaka na kolibama, a nije bilo ni traga ljudima i životinjama.

"Kamo su svi otišli?" upita Miriamele. "Ovdje sam već boravila. Bilo je to živahno mjesto."

"Oni Ognjeni plesači", smrknuo će Simon. "Svi su se pred njima razbježali od straha."

"Ili od straha pred onim što su Ognjeni plesači slavili noću na brdima", istakne Binabik. "Mislim da nije važno vidjeti ono što ste vas dvoje vidjeli kako bi se znalo da nešto nije u redu. To je jednostavno - u zraku."

Simon kimne. Binabik je bio u pravu. Cijelo se područje doimalo poput Thisterborge, ukletog brijega između šume i Erchestera, mjesta gdje je stajalo Kamenje gnjeva... mjesto gdje su Norni dali Tugu kralju Eliji...

Nije se volio sjećati te jezive noći, ali iz nekog se razloga ta uspomena odjedanput činila važnom. Nešto ga je tjeralo da o tomu razmišlja; rastrkane misli htjele su se posložiti. Norni. Crvena ruka. Thisterborg...

"Što je ono?" zbunjeno krikne Miriamele. Simon poskoči. Doma se propne, poskliznuvši se pritom u blatu.

Taman obris iskrsnuo je u magli pred njima, divlje mašući. Binabik se nagne uz Qantaqin vrat i zaškilji. Nakon napetog trenutka, nasmiješi se. "Ništa. Krpa koju je dograbio vjetar. Netko je izgubio košulju, pretpostavljam."

I Simon zaškilji. Trol je imao pravo. Bio je to pohaban komad odjeće, omotan oko drveta, čiji su rukavi lepršali na vjetru poput plamenaca.

Miriamele načini znak Drveta, osjetivši olakšanje. Jahali su dalje. Grad je iščeznuo iza njih u gustom zelenilu brzo i potpuno kao da ga je vlažna, tiha šuma progutala.

Utaborili su se te večeri u zaklonjenom klancu u dnu zapadnog obronka doline. Binabik je izgledao zabrinuto; Simon i Miriamele su šutjeli. Nakon objeda, koji ih i nije baš previše zasitio, malo su čavrljali, a potom se spremili za spavanje - svatko je za sebe našao pribežište u tami.

Simon je opet osjećao neugodnu distancu između sebe i Miriamele. Još nije odlučio što bi mislio o onome što mu je rekla. Nije bila djevojka, i to prema vlastitom izboru. To je bilo dovoljno bolno, ali kako mu je to rekla, kako se otrešla na njega kao da ga želi kazniti, još ga je više razbjesnilo. Zašto je prema njemu bila ponekad tako ljubazna, a ponekad tako prezriva? Volio bi vjerovati da se igrala zavodljivih igara, koje su mlade dvoranke u čili primjenjivati na muškarce, ali predobro ju je poznavao: Miriamele nije bila tip za takvu vrstu trica i kučina. Jedino rješenje te zagonetke koje mu je padalo na pamet bilo je da ga je zaista htjela za prijatelja, ali se bojala da je Simon želio više.

/ želim više, pomislio je nesretno. Iako to nikad neće imati.

Nije mogao dugo usnuti; ležao je osluškujući kako voda kaplje kroz lišće na šumsko tlo. Skutren pod svojim plaštem, razmišljao je o svojoj nesreći, istražujući svaku misao kao što bi istraživao i ranu, pokušavajući otkriti koliko je boli dolazilo s njom.

Do sredine idućeg poslijepodneva uspjeli su se iz doline Hasu, ostavivši je za sobom. Šuma se još prostirala s njihove desne strane poput golema zelenog pokrivača, nestajući tek na obzoru. Pred njima se prostirao brežuljkast, zelen kraj koji je ležao između Starog šumskog puta i istaka Swertclifa.

Simon se nije mogao suzdržati da ne poželi da to putovanje s Bina-bikom i Miriamele više nalikuje na prve opojne dane kada su putovali zajedno nakon što su ostavili Gelojinu jezersku kuću, prije toliko mnogo mjeseci. Trol kao da je sipao pjesme i gluparije tijekom tog putovanja; čak se i princeza - pretvarajući se tada da je sluškinja Marja - doimala uzbuđenom i sretnom što je živa. Sada je njih troje išlo naprijed poput vojnika koji stupaju prema bitki koju nisu očekivali izvojevati, svaki zaokupljen svojim mislima i strahovima.

Pusta, valovita krajina sjeverno od Kvnslagha svakako nije pobuđivala mnogo veselja. Bila je jednako turobna i beživotna poput doline Hasu, ništa manje vlažna, ali nije nudila skrovišta i sigurnost koji su se mogli naći u gusto pošumljenoj dolini. Simon je osjećao da su strahovito izloženi opasnosti i nije se mogao prestati čuditi što su nevjerojatno hrabri - ili glupi, ili oboje - da doslovce nenaoružani uđu u dvorište Velikog kralja. Preostane li ikakva trunksa od njih troje ili od njihove priče kad ova mračna vremena jednom minu, sigurno će od toga nastati čudesna, nevjerojatna pjesma! Neki budući Konjušar Šem, možda, govorit će nekom općinjenom peraču posuđa: "Počuj sad, momče, dok ti pripovijedam

O Hrabrom Simonu i njegovijem prijateljima, njima što jahahu otvorenih očiju ipraznijeh ruku u same Ralje Tame..."

Ralje Tame. Simonu se to baš sviđalo. Čuo je te riječi u nekoj Sang-fugolovoj pjesmi.

Odjednom se sjetio što je tama zaista značila - stvari koje je vidio

1. osjećao, jezive sjene koje su čekale da ga pograbe onkraj svjetlosti i topline života - i koža mu je odjednom postala drhtavo hladna od glave do pete.

Trebala su im dva dana da prevale brežuljkaste livade, dva dana magle i čestih hladnih kiša. Ma kojim smjerom putovali, vjetrovi su im naizgled uvijek puhali u lice. Simon je kihao cijelu prvu noć i osjećao se toplo i nestabilno poput istopljena voska svijetle. No do jutra se ipak donekle oporavio.

U predvečerje idućeg dana istake Swertclifa iskrсну pred njima, grub rub visoka krševitog brijega načijem se vrhu smjestila Visotvrđa. Dok je odsutno gledao pred sebe, u sumrak, Simonu se učini da vidi nemoguće tanku bijelu crtu kako se uzdiže iza gole površine Swertclifa.

Bio je to Toranj Zelenog Anđela, tako jasno vidljiv iako je stajao dobar dio milje iza najbliže strane brda.

Simon osjeti kako ga nešto škaklja po leđima, podižući mu dlačice na zatiljku. Toranj, velebni sjajni šiljak koji su Sithe sagradili kad je dvorac bio njihov, toranj na kojem je Ineluki izgubio svoj zemaljski život - čekao je, još je čekao. No taj je toranj također bio mjesto Simonovih dječaćkkih lutanja i maštanja. Vidio ga je, ili nešto slično njemu, u toliko mnogo snova otkad je ostavio svoj dom da se i sada činio poput još jednog sna. A pod njim, izvan vidokruga iza litice, ležala je sama Visotvrđa. Simonu navru suze, ali samo ovlaže njegove oči. Koliko je puta čeznuo za onim labirintom dvorana, vrtova i skrivenih rupa perača posuda, za toplim kutovima i tajnim zadovoljstvima?

Okrenuo se da pogleda Miramele. I ona je netremice gledala nekamo u daljinu, prema zapadu, ali ako je i razmišljala o užicima doma, lice joj to nije odavalo. Izgledala je poput lovca koji je napokon stjerao opasan ali dugo tražen plijen u stupicu. Trepnuo je, postiđen što bi ga mogla vidjeti u suzama.

"Pitao sam se hoću lije ikad više vidjeti", izusti tiho. Kišni ga kovitlac zapljusne po licu te on otare oči, zahvalan što svoje suze može opravdati kišnim kapima. "Izgleda poput sna, zar ne? Neobičnog sna."

Miramele kimne, ali ne reče ništa.

Binabik ih nije požurivao odatle. Činilo se da je zadovoljan što čeka Qantaqu da njuši tlo dok su Simon i Miramele sjedili i šutke gledali.

"Podignimo logor", rekao je naposljetku. "Budemo li još malo jahali, sigurno ćemo naći zaklon u podnožju bregova."

Pokazao je prema masivnoj površini Swertclifa. "Onda ćemo ujutro imati bolje svjetlo za... što god već budemo radili."

"Idemo do Ivanova groba", reče Simon odlučnije i snažnije nego što se osjećao. "Barem ja idem."

Binabik slegne ramenima. "Požurimo se onda. Kad naložimo vatru i pripremimo hranu, bit će vremena za smišljanje planova."

Sunce je nestalo iza široke grbače Swertclifa davno prije večeri. Jahali su u hladnoj sjeni. Čak su i konji pomalo postajali nemirni: Simon je mogao osjetiti kako ga Doma nevoljko sluša, što gaje nagnalo na pomisao da bi se ona najradije okrenula i pobjegla u suprotnom smjeru kad bi joj to dopustio.

Swertclif je čekao poput beskrajno strpljive neman. Dok su se približavali, velebno tamno brdo kao da je zaklonilo nebo, kao i sunce, šireći se sve dok se nije činilo da mu ne mogu umaknuti sve i da pokušaju. S padina njegovih najbližih podbrežja ugledali su sivo-zeleni bljesak na jugu, točno iza litica - Kvnslagh, prvi put vidljiv. Simon istodobno osjeti ubod i veselja i žaljenja dok se prisjećao poznate umirujuće pjesme galebova i priča o ocu ribaru, kojega nikad nije upoznao.

Kad je gotovo okomito lice brda stajalo iznad njih poput golema zida, utaborili su se u klancu. Tu je vjetar bio slabiji, a sam Swertclif zaklanjao ih je od kiše. Simon se mrko osmijehne na pomisao da je čekanje za neman završilo: on i njegovi suputnici noćas će joj spavati u krilu.

Nitko nije želio prvi progovoriti o onom što će učiniti sutra. Loženje vatre i pripravljanje skromne večere bilo je obavljeno uz neznatan razgovor i malo druženja koje je obično oživljavalo večeri. Noćas se Miramele nije činila srditom nego zabrinutom; čak je i Binabik oklijevao u svojim postupcima kao da su mu misli bile negdje drugdje.

Simon se osjećao iznenađujuće mirnim, gotovo radosnim, i bio je razočaran što njegovi suputnici nisu dijelili njegovo raspoloženje. To je doista bilo opasno mjesto, a posao koji ih čeka sljedećeg dana bit će strašan - nije sebi dopuštao da previše misli o tome gdje se mač nalazio i što je trebao učiniti da ga pronađe - ali barem je nešto radio. Barem je obavljao onu vrstu zadataka zbog kojih je postao vitezom. A ako upali

- oh, slava! Ako upali, sigurno će Miramele uvidjeti daje nošenje mača Jošui važnije od pokušaja da se njezina ludog oca uvjeri da zaustavi rat

- što je nedvojbeno već bilo izvan njegove moći. Da, sigurno kad budu imali Svjetloklin - zamislite samo, Svjetloklin, najdraži mač Svijetlog Ivana - u svojim rukama, Miramele će shvatiti da su pribavili najveću nagradu kojoj su se mogli nadati, a on i Binabik uspjeh će je nagovoriti da se vrati u kakvu-takvu sigurnost logora svojega strica.

Simon je premetao te misli po glavi i puštao da mu se objed slegne u želucu kad Binabik napokon prekine zloguku šutnju.

"Kad odlučimo uspeti se na ovo brdo," polako će trol, "imat ćemo velikih poteškoća da se vratimo. Nemamo informacija ima li na vrhu kakvih vojnika - možda je Elija postavio stražare da štite mač i grob svojeg oca. Ako odemo dalje na zapad, doći ćemo tamo gdje će nas njegovi u onom velikom dvorcu moći vidjeti. Jeste li zbilja sigurni - sto posto sigurni! - da oboje to želite? Molim vas, razmislite prije nego što odgovorite."

Simon učini kako je njegov prijatelj tražio te je nakon kraćeg razmišljanja točno znao što će odgovoriti. "Ovdje smo. Sljedeći put kad budemo ovako blizu Svjetloklinu, možda će se ljudi posvuda boriti. Možda više nikad nećemo imati priliku da mu se približimo. Stoga mislim da bi bilo glupo ne pokušati uzeti ga sada. Ja idem."

Binabik pogleda Simona, a onda polako kimne. "Dakle, idemo uzeti mač." Okrenuo se prema princezi. "Miramele?"

"Nemam što reći u vezi s tim. Budemo li morali upotrijebiti Tri mača, to će značiti da nisam uspjela." Ona se nasmiješi, ali bio je to osmijeh koji se Simonu uopće nije svidio. "A ako ne uspijem razuvjeriti oca, dvojim da će mi ono što se poslije dogodi išta značiti."

Trol načini pokret približivši dlanove. "Nikad ništa ne možemo posve sigurno znati. Pomoći ću vam kako i koliko mogu, a i Simon će, u to ne sumnjam - ali ne smijete propustiti priliku da opet izađete van. Takvo bi vas razmišljanje moglo učiniti nepromišljenom."

"Bila bih vrlo sretna da ponovno izađem odatle", reče Miriamele. "Želim pomoći ocu da shvati kako bi prestao ubijati, a onda se želim s njime oprostiti. Nikad ne bih mogla živjeti s njim nakon onoga što je učinio."

"Nadam se da će vam se ostvariti to što želite", odgovori Binabik. "Dakle - najprije idemo u potragu za mačem, a onda ćemo razmišljati što se može učiniti da se pomogne Miriameli. Za tako teške napore potreban mi je san."

Legao je sklopčavši se uz Qantaqu i navukao kukuljicu preko lica. Miriamele je i dalje buljila u vatru. Simon ju je krajičkom oka netremice promatrao kratko vrijeme, a onda povukao svoj plašt čvrsto oko sebe i zavalio se. "Laku noć, Miriamele", rekao je. "Nadam se... Nadam se..."

"I ja."

Simon prebaci ruku preko očiju - polako je tonuo u san.

Sanjao je da sjedi na vrhu Tornja Zelenog Anđela, strogo upravljena pogleda poput vodorige. Nešto se micalo pod njim.

Bio je to sam anđeo koji je očigledno ostavio svoj šljak i sada sjeo pokraj njega, metnuvši hladnu ruku na njegov zglob. Bio je neobično nalik na djevojčicu Lelet, ali je bio načinjen od grube bronce i zelen od patine.

"Dug je put do dolje." Glas anđela bio je zvonak i mek a opet snažan. Simon se zagleda u slične krovove Visotvrde pod sobom. "Da."

"Nisam na to mislila." Anđelov je glas bio blago prijekoran. "Mislila sam tamo dolje gdje je Istina. Dolje do dna, gdje sve počinje."

"Ne razumijem." Osjećao se neobično lako, kao da bi ga sljedeći dašak vjetra mogao otpuhati s krova tornja, zavrtjevši ga poput lista. Činilo se da je anđelov stisak na njegovoj ruci bilo jedino što ga je pridržavalo tamo gdje je sjedio.

"Oдавде se zemaljske stvari čine malene", reče ona. "To je jedan način gledanja, i k tomu dobar. Ali nije jedini. Što niže ideš, teže je pojmiti stvari - ali one su to važnije. Moraš se spustiti jako duboko."

"Ne znam kako bih to izveo." Zurio je u njezino lice, ali unatoč tome što je bilo poznato, bilo je ipak beživotno, tek odljev grube kovine. Nije bilo ni natruhe prijateljstva ili ljubaznosti u ukočenim crtama. "Kamo da pođem? Tko će mi pomoći?"

"Duboko. Ti." Anđeo iznenada ustane; kad gaje njezina ruka pustila, Simon osjeti kako se lebdeći udaljava od tornja. Sčepao je zaobljeni komad krova i pridržao se. "Teško mi je govoriti s tobom, Simone", reče ona. "Možda to više neću moći."

"Zašto mi jednostavno ne možeš reći?" vikne on. Noge kao da su mu plutale; tijelo mu se vijorilo poput jedra, pokušavajući ih slijediti. "Samo mi reci!"

"Nije tako lako." Anđeo se okrene i polako popne natrag na svoje postolje na krovu tornja. "Ako uspijem opet doći, hoću, reći ću ti. Ali moguće je jasno govoriti samo o manje važnim stvarima. Najveće istine leže unutra, uvijek unutra. Ne mogu se dati. Moraju se pronaći."

Simon osjeti kako ga je nešto otrgnulo s njegova uporišta. Polako, poput kotača koji se odvio sa svoje osovine, počeo se lebdeći okretati. Nebo i zemlja promicali su naizmjenice pokraj njega, kao da je svijet bio dječja lopta u kojoj je bio zarobljen, lopta koju je sada zakotrljao osvetnički udarac nogom...

Simon se probudi na slaboj mjesecini sav u znoju, unatoč prohladnom noćnom zraku. Tamni masiv Svvertclifa visio je nad njim poput upozorenja.

Idući je dan Simon bio znatno nesigurniji nego protekle noći. Dok su se spremali za uspon, shvatio je da ga zabrinjava taj san. Ako je Amerasu bila u pravu, ako je Simon doista postao podložniji Cesti snova, je li ono što mu je rekao anđeo iz sna nešto značilo? Kako je mogao ići dublje? Upravo se spremao popeti na visoko brdo. A koji je odgovor bio unutra? Neka tajna koju čak ni on nije znao? To jednostavno nije imalo smisla.

Družina je polako krenula prema vrhu brda kad se sunce počelo zagrijavati na nebu. Prvi dio jutra jahali su kroz podbrežja, penjući se nižim predjelima Svvertclifa. Kad su niski, blaži obronci nestali iza njih, morali su sjahati i voditi konje.

Zaustavili su se za objed - malo suhog voća i kruha koje je Binabik ponio sa sobom iz Jošuinih logorskih zaliha.

"Mislim da je vrijeme da ostavimo konje za sobom", reče trol. "Ako Qantaqa još želi ići, uspinjat će se sama umjesto da me nosi na leđima."

Simon nije pomišljao da će morati ostaviti Domu. Nadao se da će postojati način da jaše do vrha, ali jedina ravna staza bila je ona na suprotnoj strani Svvertclifa, pogrebna cesta koja je vodila preko vrha istake iz Erchetera i Visotvrde.

Binabik je izvadio povelik konopac iz svojih bisaga kako bi Simon i Miriamele privezali svoje konje za nisko, od vjetra svijeno drvo tik uz prirodno jezerce u kršu, puno kišnice. Dva konja imala su doista velik prostor da pasu dok budu čekala - pola dana, a možda i više. Simon privine lice uz Domin vrat i tiho joj obeća da će se vratiti čim bude mogao.

"Ima li još štogod što treba obaviti?" upita Binabik. Simon se zagleda prema vrhu Svvertclifa i poželi da se može dosjetiti bilo čega što bi još malo odgodilo uspon. "Onda, krenimo već jednom", reče trol.

Istočna padina Svvertclifa nije bila baš tako oštro okomita kako se činilo iz daljine. Prelazeći je dijagonalno, družina, koju je na začelju pratila Qantaqa, mogla je čak povremeno hodati uspravno, iako su češće išli čučajući od uporišta do uporišta. Samo najednom mjestu, uskoj pukotini između površine litice i uspravne stijene, Simon se zabrinuo, ali on i njegovo dvoje suputnika promigoljili su kroz nju dok je Qantaqa, koja je našla neku tajnu vučju stazu, stajala na suprotnoj strani objesivši svoj ružičasti jezik i promatrajući njihove napore s očiglednim uživanjem.

Nekoliko sati nakon podneva nebo je potamnijelo, a zrak otežao. Slaba kiša pomela je površinu litice, smočivši penjače i zabrinuvši Simona. Nije bilo tako strašno ondje gdje su se nalazili, ali činilo se da će vrlo brzo postati teže, jer zamisao da pokušaju prijeći neke od oštro ukošenih stijena dok su još skliske od kiše baš se i nije činila ugodnom. No slabi je pljusak minuo i premda su oblaci i dalje prijetili, činilo se da ih ne očekuje veća oluja.

Iako je uspon postajao sve strmiji, ipak nije bilo tako strašno kao što se Simon pribojavao. Binabik je vodio, a čovječuljak je imao siguran korak poput jedne od qanučkih ovaca. Samo je jedanput, radi sigurnosti, upotrijebio konopac: svezao ih je jedne za druge dok su skakali s jedne travnate plāe na drugu preko dugačke, ukošene hrpe gruha. Svi su sigurno izveli skok, iako je Miriamele ogrebla ruke, a Simon jako udario koljenom u kamen kad je doskočio. Qantaqa je i taj dio smatrala smiješno lakim.

Dok su se zaustavljali da dođu do daha na drugoj strani tog prijelaza, Simon otkrije da stoji samo nekoliko lakata ispod malog busena bijelog cvijeća - zvjezdan-cvijeća - čije su se latice sjajile poput pahuljica na tamnozelenoj travi koja ih je okruživala. Otkriće ga je razvedrilo: vidio je vrlo malo cvijeća otkad su on i Miriamele ostavili Jošuin logor. Čak su i zimska kapica ili fravjina vatra, koje se moglo očekivati u ovo hladno doba godine, bile rijetke.

Uspion uz površinu Svvertclifa trajao je dulje nego što su očekivali: dok su s mukom prevaljivali posljednju dugačku kosinu, sunce je potonulo nisko na nebu, blistajući iznad obzorja iza sloja oblaka. Sada su bili savinuti gotovo napola i jedva dolazili do daha: u tom posljednjem dijelu uspona toliko su se često koristili rukama da bi održali ravnotežu da se Simon zapitao što je Qantaqa mislila gledajući kako su svi njezini suputnici postali četveronošci poput nje. Kad su zakoračili na vrh i napokon se mogli uspraviti na travnatom rubu vrha Svvertclifa, krhotina sunca probila se kroz oblake, okupavši okruglo brdo bljedom svjetlošću.

Humci kraljeva Visotvrde ležahu pred njima, nekih stotinu rifova od mjesta gdje su stajali boreći se da povrate dah. Svi osim jednog humka bili su tek travnate grbe, tako zaobljene vremenom da su se doimale dijelovima brijega: taj jedan, koji je sigurno bio Ivanov, bio je još samo hrpa gola kamenja. Na udaljenom zapadnom rubu brda ležala je nejasna sjena Visotvrde; poput igle tanak šiljak Tornja Zelenog Anđela bio je svjetliji od bilo čega na vidiku.

Binabik podigne pogled prema slabašnom suncu. "Stigli smo dosta kasnije nego što sam se nadao. Nećemo se moći vratiti prije nego što opet padne mrak." Slegnuo je ramenima. "Što je, tu je. Tu se sada više ništa ne može učiniti. Konji će izdržati do jutra kad se vratimo po njih."

"Ali što je s..." Simon postiđeno pogleda u Qantaqu; namjeravao je reći 'vukovima', "... što je s divljim životinjama?"

Jesi li siguran da će biti dobro?"

"Konji se i te kako znaju sami braniti. Uostalom, u ovim krajevima baš i nisam vidio mnogo životinja." Binabik potapše Simonovu ruku. "Osim toga, ništa ne možemo učiniti, jedino ako želite riskirati da slomimo vratove..."

Simon udahne i krene prema humcima. "Hajdemo onda."

Sedam humaka bilo je raspoređeno u djelomičnom krugu: ostalo je slobodnog prostora da se krug zatvori. Simon osjeti tračak praznovjernog straha dok je razmišljao o tome. Tko će još tu ležati jednog dana? Elija?

Jošua? Ili ni jedan od njih? Možda su pokrenuti događaji značili da se ništa očekivano više neće dogoditi.

Stupili su u središte nepotpunog kruga i stali. Vjetar se uskovitlao i povijao travke. Vrh brijega bio je tih. Simon priđe prvom humku koji je utonuo u strpljivu zemlju sve dok je bio jedva ljudske visine, iako se protezao nekoliko puta toliko u duljinu i gotovo jednako u širinu. Davno zaboravljen stih dopluta Simonu iz mračnih dubina njegova sjećanja, stih i uspomena na crne kipove u mračnoj, tihoj prijestolnoj dvorani.

"Fingila su Krvavim kraljem prozvali",

reče tiho,

"Sa sjevera s ratom kad provali."

Izustivši taj početni stih, primaknuo se sljedećem humku, koji je bio star i trošan poput prvoga. Nekoliko kamenja svjetlucalo je u travi, poput zubi.

"Hjeldin sin mu, Ludi kralj zao iz prokletog tornja u smrt je pao."

Treći je bio postavljen blizu drugog, kao da je pokojnik još iskao zaštitu od svojeg prethodnika.

"Ikferdig zatim, kralj Spaljani Zmaja je sreo u noćnoj tami."

Simon zastane. Između tih triju humaka i sljedećeg nalazila se praznina, a u sjećanju ga je kopkao još jedan stih.

"Tri kralja sjeverna umrla, hladna Sjever više Visotvrdom ne vlada."

Primaknuo se sljedećoj tročlanoj skupini; pjesma mu se sada brzo vraćala u pamet te nije morao tražiti riječi. Miriamele i Binabik nijemo stajahu, gledajući i slušajući.

"Sulis Čapljin kralj, Odmetnikom zvan Iz Nabbana pobježe u visotvrdni vječni san
Hernystirski sveti kralj, Tethtain stari Na vrata uniđe, izač' ne mari
Ribar kralj Eahlstan zadnji bješe Zmaja probudi i u Visotvrđi mriješe."

Simon duboko udahne. Gotovo se činilo daje izgovarajući te stihove bacao čini - da će još nekoliko riječi možda probuditi stanovnike grobnih humaka iz njihova stoljetnog sna, a grobni će ukrasi zazveckati probijajući se kroz zemlju.

"Šest kraljeva uznositom Visotvrdom vladaše Šest gospodara zidine moćne zajahaše Šest grobova s klisure na more
gledat će Šest kraljeva do Sudnjeg dana tu spavat će..."

Kad je završio, vjetar na trenutak ojača, spljoštivši travu i zaječavši dok se kovitlao po vrhu brijega... ali ništa se drugo ne dogodi. Humci ostadoše tihi i tajanstveni. Njihove su se dugačke sjene protezale tratinom prema istoku.

"Naravno, ovdje je sada sedam kraljeva", reče on prekinuvši muk. Bio je strahovito uznemiren. Srce mu je tuklo o rebra i odjednom mu je bilo teško govoriti: riječi su mu zastajale u grlu. Okrenuo se prema posljednjem humku. Bio je viši od ostalih, a trava je tek djelomično prekrila hrpu kamenja. Nalikovao je na nasukanu ljušturu golema morskog stvorenja, koju su nanijeli valovi kakve prдавne poplave.

"Kralj Ivan Prosvjetitelj", reče Simon.

"Moj djed."

Pogođen zvukom Miriamelina glasa, Simon se okrene. Izgledala je posve opsjednuto, bezbojna lica, očiju praznih i preplašenih.

"Ne mogu to gledati", reče ona. "Čekat ću ondje."

Okrenula se i zaputila oko Fingilova humka, nastavši iz vidokruga kad je sjela, vjerojatno okrenuta prema istoku i brežuljkastom kraju koji su netom prešli.

"Krenimo na posao", reče Binabik. "Sad mi je jasno da neću uživati u ovom zadatku, ali bio si u pravu, Simone: ovdje smo i bilo bi glupo ne uzeti mač."

"Svijetli Ivan bi to od nas htio", reče on s više samopouzdanja nego stoje osjećao. "Želio bi da učinimo sve što možemo da spasimo njegovo kraljevstvo, njegov narod."

"Tko zna zašto se uvijek kaže da bi mrtvi, da su živi, nešto od nas htjeli ili željeli?" smrknuće Binabik. "Hajde, bacimo se na posao! Još si moramo na brzinu sklepati nekakav zaklon prije nego što padne mrak, ako ništa drugo, onda da prikrijemo vatru. Miriamele," zovne on, "možete li provjeriti mogu li nam oni grmovi na brdu poslužiti kao drvo za potpalu?"

Ona podigne ruku kao znak pristanka.

Simon se nagne nad Ivanov grob i stane povlačiti jedan kamen. Držao se travnate zemlje tako čvrsto da je Simon morao metnuti čizmu na kamen pokraj njega kako bi ga iščupao. Ustao je i obrisao znoj s lica. Svukao je podstavljen kaputić te ga položio na travu pokraj humka. Vjetar ga je grabio pandžama kroz tanku košulju.

"Proputovali smo pola Osten Arda," reče Binabik kad je zario prste u zemlju, "a nitko se nije sjetio pronaći lopatu."

"Imam svoj mač", reče Simon.

"Čuvaj ga za gora vremena." Vratilo se malo od trolove uobičajene suhoparnosti. "Dubenje kamenja mačem otupljuje mu sječivo, tako mi je rečeno. A možda nam baš bude trebao oštar mač. Posebno ako nas netko opazi dok iskapamo oca Velikog kralja."

Simon na trenutak sklopi oči i izusti kratku molitvu tražeći Aedonov oprost - i oprost Svijetlog Ivana, za svaki slučaj - zbog onog što su se spremali učiniti.

Sunce je zašlo. Sivo nebo postajalo je ružičasto na zapadnom rubu - boja koju je Simon obično smatrao ugodnom, ali koja je sada nalikovala na nešto što počinje trunuti. Posljednji su kamen izvukli iz rupe sa strane travom obrubljena groba Svijetlog Ivana. Crna praznina koja je ležala ispod nje sličila je na ranu na koži svijeta.

Binabik je petljao oko svojeg kremena. Iskra je napokon frcnula i on je užgao kraj baklje te je zaklonio od vjetra dok se ne rasplamsa. Ne želeći gledati u tamu koja ih je čekala, Simon se zagleda u tamno zelenilo vrha. Miriamele je bila tek figurica u daljini koja se sagibala i uspravljala skupljajući drvo za vatru. Simon poželi da sada može prekinuti ono što je počeo, jednostavno se okrenuti i otići. Želio je da se nikad nije dosjetio takve gluposti.

Binabik gurne u rupu baklju te njome zamahne, izvučje je, a onda ponovno vrati unutra. Spustio se na koljena i oprezno onjušio. "Čini se da je zrak dobar." Odgurnuo je još grumenja zemlje s ruba otvora prije nego što je unutra gurnuo glavu. "Mogu vidjeti drvene strane - nečega. Broda?"

"Morske strijele." Ozbiljnost onog što su činili počela se spuštati na Simona poput velikog tereta. "Da, brod Svijetlog Ivana. Bio je pokopan u njemu."

Binabik zađe malo dublje. "Ovdje ima dovoljno mjesta da mogu stajati", reče. Glas mu je bio prigušen. "A grede nada mnom čine mi se prilično čvrste."

"Binabik," zazva ga Simon. "Izađi."

Čovječuljak se povlačio natraške sve dok se nije mogao okrenuti da ga pogleda. "Što je, Simone?"

"Ovo je bila moja zamisao. Ja bih trebao ući."

Binabik nadigne obrvu. "Nitko ti ne želi oteti slavu i čast pronalaženja mača. Samo, ja sam doista najmanji i najpogodniji za lutanje špiljama."

"Nije to zbog slave nego - ako se nešto dogodi. Ne želim da stradaš zbog moje glupe ideje."

"Tvoje ideje? Simone, ovdje nitko nije kriv. Radim ono što mislim da je najbolje. Koliko mi se čini, unutra nema ničega što bi nekome naudilo." Zastane. "Ali ako želiš..." I zakorači u stranu.

Simon se spusti na ruke i koljena, a onda uzme baklju iz trolove ručice te je gurne u otvor ispred sebe. Na treperavoj svjetlosti mogao je vidjeti velebnu blatnu krivulju trupa Morske strijele; brod je bio zaobljen poput golema uvelog lista, poput čahure... kao da je nešto u njemu čekalo da se ponovno rodi.

Simon sjedne i odmahne glavom. Srce mu je bubnjalo.

Sanjaru! Čega se bojiš? Svijetli je Ivan bio dobar čovjek.

Da, ali što ako je njegova sablast gnjevna zbog onog što je zadesilo njegovo kraljevstvo? A svakako nijednoj duši nije drago da joj se opljačka grob.

Simon duboko udahne, a onda se polako provuče kroz rupu.

Klizio je niz smrvljen nagib jame sve dok nije dotaknuo trup broda. Kupola oblica, blata i bijelih vitica korijenja koja mu se prostirala iznad glave činila se nebom što ga je stvorio nemoćan, poluslijep bog. Kad je napokon drugi put duboko udahnuo, nosnice mu se ispune vonjem tla, borove smole i plijesni, kao i neprepoznatljivim miomirisima, od kojih su neki bili egzotični poput sadržaja začinskih čupova Judite, nadzornice kuhinja. Slatka snaga ga je iznenadila te se zagrcnuo. Binabik provuče glavu kroz otvor.

"Jesi li dobro? Možeš li disati, kakav je zrak?"

Simon povrati dah. "Dobro sam. Samo..." Proguta slinu. "Ne brini se."

Binabik je oklijevao, a zatim se povukao.

Simon se zagledao u bok trupa. S obzirom na to da je bio ukliješten u jami, brodska se greda uzdizala iznad Simonove glave. Simon nije vidio načina da se uspne jednom rukom, a baklja je bila predebela da bi je mogao nositi zubima. Nakon nekog vremena, tijekom kojeg je bio u velikoj kušnji da se okrene i vrati te pusti Binabiku da riješi problem, zataknuo je kraj baklje pokraj jedne od grobnih greda te prebacio ruke preko grede i povukao se gore, udarajući nogama u potrazi za uporištem. Drvo trupa Morske strijele bilo je sluzavo pod njegovim prstima, ali je izdržalo njegovu težinu.

Simon prebaci gornji dio tijela preko grede i ostane visjeti ondje na trenutak, uravnotežen, dok mu se rub broda utiskivao u trbuh poput pesnice. Slatkast ali pljesniv vonj bio je vrlo jak. Gledajući dolje, umalo opsuje - progutavši riječi koje bi mu mogle donijeti nesreću i koje su svakako bile nedolične - spoznavši da je baklju uglavio prenisko da bi njezina svjetlost doprla u brodski trup. Jedino što je mogao vidjeti pod sobom bile su loše ocrtane izbočine sjenki. Dakako, pomislio je, ne bi uopće trebao biti problem pronaći jedno jedino truplo i mač koji je držalo, čak i u tami, i mogao bi to obaviti samo dodirima. Ali Simon to ni u ludilu ne bi pokušao.

"Binabik!" vikne. "Možeš li mi pomoći?" Bio je ponosan na svoj glas koji je u tom sablasnom trenutku zvučao odlučno.

Trol se provuče preko ruba otvora i klizne niz kosinu. "Zar si se zaglavio?"

"Nisam, ali ne vidim ništa bez baklje. Možeš li mi je donijeti?"

Dok je Simon visio preko mračnog trupa, drvena greda zadrhti. Simon se na časak poboja da će se urušiti pod njim, strah koji nije umanjilo ni tiho škripanje koje se razleglo podzemnom komorom. Simon je bio gotovo siguran da zvuk potječe od vlagom i vremenom izmučena drveta - kraljev je brod ipak dvije godine bio pod zemljom - ali bilo je teško ne zamisliti ruku... staru, osušenu ruku... kako se uzdiže iz zasjenjena trupa...

"Binabik!"

"Nosim je, Simone. Bila mi je malo previsoko, pa dok sam je dosegnuo..."

"Oprosti. Samo se požuri, molim te."

Svjetlost na svodu grobnice promijeni se kad se plamen pomaknuo. Simon osjeti tapkanje po nozi. Održavajući ravnotežu stoje bolje mogao, prebaci noge u stranu, zavrtjevši se sve dok nije ležao na trbuhu duž grede kako bi mogao uzeti baklju odozdo iz Binabikove ispružene ruke. S još jednom tihom molitvom - i očiju napola sklopljenih od straha što bi mogao vidjeti - Simon se okrene i nagne preko praznine unutrašnjeg trupa.

Isprva je bilo teško išta razaznati. Oči mu se širom otvore. Kamenčići i zemlja bili su se odronili sa svoda humka i prekrili većinu tereta Morske strijele - ali nisu prekrili baš sve.

"Binabik!" vikne Simon. "Pogledaj!"

"Sto!?" Trol, uznemiren, pohita duž trupa do mjesta gdje je brod doticao zid grobnice, a onda se uzvère, vješto kao po gorskoj stazi na Mintahoqu. Balansirajući lako na vrhu grede, hodao je po njoj sve dok se nije našao blizu Simona.

"Pogledaj." Simon uperi drhtavu baklju.

Kralj Ivan Prosvjetitelj ležao je u naručju Morske strijele, okružen svojim posmrtnim darovima, odjeven u veličanstvenu odoru u kojoj je bio pokopan. Na čelu Velikog kralja nalazio se zlatni kolut; ruke mu bijahu sklopljene na prsima, počivajući na njegovoj dugačkoj snježnoj bradi. Ivanova koža, premda voštano prozirna, izgledala je čvrsto poput kože živa čovjeka. Unatoč tomu što je već nekoliko godišnjih doba počivao u truljenju podložnoj zemlji, činilo se kao da spava.

No koliko god je bilo zastrašujuće neobično vidjeti kralja neraspad-nuta, to nije bilo ono zbog čega je Simon kriknuo.

"Kikkasut!" prokune Binabik, ništa manje iznenađen od Simona. Trenutak poslije spustio se u trup broda.

Pretraga grobnice i njezina sadržaja to je i potvrdila: Svjetli Ivan još je ležao na svojem počivalištu na Swertclifu - ali Svjetloklin je nestao.

Otkucaji srca

Samo zato što mi je Varellan brat, ne znači da ću trpjeti njegove budalaštine", zareži knez Benigaris na viteza koji je klečao pred njim. Pljesne otvorenim dlanom po naslonu za ruku na svojem prijestolju. "Reci mu da drži položaj dok ne stignem s Vodomarima. Ne učini li to, objesit ću mu glavu s dveri Sancellana!"

"Molim vas, gospodaru," reče njegov oružar koji mu se motao s jedne strane, "preklinjem vas, ne lamatajte toliko rukama. Pokušavam uzeti mjere."

"Da, daj sjedni s mirom", priklapi njegova mati. Zauzela je jednako nisku, ali kičenu stolicu kao kad je njezin suprug vladao Nabbanom. "Da nisi od sebe napravio takvo prase, stari bi ti oklop još pristajao."

Benigaris se zabulji u nju, trzajući brkom od bijesa. "Hvala, majko." "I ne budi tako okrutan prema Varellanu. On je još dijete."

"On je slaboumna, iskešena danguba - a ti si ga razmazila. Tko me uostalom nagovorio da mu dopustim povesti trupe na Onestrinski prolaz?"

Udova kneginja Nessalanta olako mahne rukom. "Bilo tko može obraniti taj prolaz od rulje odrpanaca kao što je Jošuina. Ja bih to mogla. A iskustvo će mu dobro doći."

Knez istrgne šaku iz oružareva stiska i opet njome tresne po naslonu stolice.

"Tako ti Drveta, majko! Prešao je dvije milje za manje od dva tjedna, unatoč tome što je imao nekoliko tisuća pješaka i pola tisuće vitezova. Povlači se tako brzo da ću se, kad budem izjahao kroz dveri, vjerojatno spotaknuti preko njega."

"Xannasavin veli da se nemamo zbog čega uzrujavati", odvratila ona, zabavljajući se. "Podrobno je pregledao nebo.

Benigarise, molim te, smiri se. Budi muškarac."

Knežev je pogled bio leden. Čeljust mu se pomicala trenutak prije nego što je prozborio. "Jednog dana, majko, natjerat ćeš me da odem predaleko."

"I što ćeš tad - baciti me u tamnicu? Odsjeći mi glavu?" Njezin pogled postane bijesan. "Trebaš me. Da i ne spominjem poštovanje koje duguješ onoj koja te rodila."

Benigaris se namršti, duboko udahne, a onda svrne pozornost natrag na viteza koji je donio poruku mladog Varellana.

"Sto čekaš?" upita. "Čuo si što sam rekao. Sad idi i to mu prenesi."

Vitez ustane i kičeno se nakloni, a potom se okrene i udalji iz prije-stolne dvorane. Gospođe u šarenim haljinama koje su tiho razgovarale u blizini vrata promatrale su kako odlazi, a zatim se stisnule jedna uz drugu i počele raspravljati o nečem što ih je nagnalo na glasan hihot.

Benigaris opet istrgne svoj zglob iz oružareva stiska, ovaj put kako bi mogao zapucketati prstima jednom pažu, koji doskakuće s peharom vina.

Knez uzme gutljaj i otare usta. "Jošuina vojska nije tako slaba kao što smo mislili. Ljudi vele da je brat Velikog kralja pronašao moćnog viteza koji se bori na čelu njegove vojske. Tvrde da je riječ o Camarisu. Seriddan iz Metesse vjeruje u to ili im se barem pridružio." On načini grimasu. "Izdajničko pseto."

Nessalanta se kiselo nasmije. "Nisam Jošui odavala toliko priznanja koliko zaslužuje, priznajem. To je mudar manevar.

Ništa ne uzbuđuje puk toliko kao spomen imena tvog strica. Ali Seriddan? Tražiš od mene da se zabrinjavam zbog njega i nekoliko slabih baruna iz divljih krajeva? Metessanski Ždral nije uzletio s kula palače pet stotina godina. Oni su ništarije."

"Dakle, posve si sigurna da su te priče o sir Camarisu samo varka?" Benigarisove riječi, izgovorene s namjerom da se izruguju, zvučale su pomalo šuplje.

"Naravno da jest! Kako bi to mogao biti on? Camaris je već četrdeset ljeta mrtav."

"Ali tijelo nikad nije pronađeno. Otac je uvijek patio jer bratu nije mogao omogućiti aedonitski pokop."

Kneginja glasno otpuhne, ali zadrži pogled na vezivu. "Poznavala sam Camarisa, moj hrabri sine. Ti nisi. Čak i da se zatvorio u samostan ili skrivao, glasine bi procurile: bio je tako bezumno častan da nikad ne bi mogao lagati nekom tko bi ga upitao za ime. A bio je toliko samodopadan, takvo zabadalo, da nije moguće da bi ostao po strani dok je Svjetli Ivan vodio Thrithinški rat - nije moguće da se ne bi upleo kako bi postao Camaris Veličanstveni, Camaris Sveti, Camaris

Veliki." Nessalanta se ubode u prst i opsuje ispod glasa. "Ne, Jošua nije pronašao živog Camarisa - a to svakako nije ni njegov duh. To je nekakav visoki smutljivac, neki prevelik ravničarski plaćenik kose izbijeljene prahom. Varka. Ali to ionako nema veze." Na trenutak je pregledala svoje vezivo, a onda odložila kolut s izrazom zadovoljstva. "Čak nas ni pravi Camaris ne bi mogao svrgnuti. Prejaki smo... a njegovo je doba prošlo, prošlo, prošlo."

Benigaris je procjenjujuće odmjeri. "Svrgnuti nas...?" počne, ali ga prekine pokret na suprotnom kraju dvorane.

Glasnik sa zlatnim grbom vodomara na svojem kratkom kaputu pojavi se na vratima prijestolne odaje.

"Vaša Visosti," izusti čovjek glasnim, svečanim tonom. "Grof Streavve od Ansis Pelippea odazvao se vašem pozivu."

Vojvoda se zavalio natrag na stolac, a osmijeh mu zategne usnice. "Ah, da. Pošalji grofa unutra."

Streavveovu nosiljku uniješe kroz vrata i smjestiše u blizini visoko zasvođenih prozora koji su danas bili zastrti teškim draperijama koje ne propuštaju hladan zrak. Grofovi sluge izniješe njegov stolac i polože ga pred postolje koje je nosilo kneževski tron.

Grof se zakašlje, a onda uhvati zrak. "Pozdravljeni budite, kneže", zasopće. "I kneginjo Nessalanta, kakvo je zadovoljstvo vidjeti vas! Kao i obično, molim da mi oprostite što sjedim bez vašeg dopuštenja."

"Naravno, naravno", veselo će Benigaris. "A kako vaša hunjavica, Streavve? Ne mogu zamisliti da joj pomaže naš hladni morski zrak. Znam kako zagrijevate svoju kuću na Sta Miroreu."

"Zapravo, Benigarise, htio sam s vama govoriti baš o tome..." počne starac, ali knez ga prekine.

"Prvo ono najvažnije, sa sažaljenjem moram reći. Oprostite mi na mojem nestrpljenju, ali u ratu smo, kao što znate. Ja sam izravan čovjek."

Streavve kimne. "Vaša iskrenost je dobro znana, moj prijatelju." "Da. Dakle, prijedimo na ono bitno, onda. Gdje su moji riječni brodovi? Gdje su moje perduinske trupe?"

Grof gotovo neznatno nadigne jednu bijelu obrvu, ali glas i ponašanje nisu odavali ni trunku uznemirenosti. "Oh, sve to tiže, Visosti. Nemajte straha. Kad to Perduin nije vratio dug svojem starijem bratu Nabbanu?"

"Ali prošla su dva mjeseca", Benigaris će s podrugljivom strogošću. "Streavve, Streavve, moj stari prijatelju... mogao bih pomisliti da okolišate - da me iz nekog razloga želite usporiti."

Ovaj put grofove obrve nisu odavale iznenađenost, ali je unatoč tome neznatna, neodređena promjena preletjela njegovim licem. Oči su mu zablistale u mreži od naborane kože. "Razočaran sam što je Nabban mogao pomisliti tako nešto o Perduinu nakon našeg dugog i časnog udruživanja." Streavve pogne glavu. "Ali istina je da brodovi koje želite za prijevoz rijekom sporo napreduju - i zbog toga se najkukavnije isprčavam. Vidite, čak i uz brojne poruke koje sam poslao u Ansis Pelippe, s pozornošću do u sitnice opisujući vaše prohtjeve, nitko ne može obaviti taj posao onako kao ja kada bih ga uzeo u svoje ruke. Ne želim ocrnjivati svoje sluge, ali kao što mi Perduinci kažemo, 'kad je kapetan u potpalublju, imaju se gdje rastegnuti mreže za ležanje.'" Grof podigne svoje duguljaste, čvornate prste kako bi obrisao nešto s gornje usnice. "Trebao bih se vratiti u Ansis Pelippe, Benigarise. Koliko god mi je žao što ću ostati bez vašeg društva i društva vaše voljene majke," osmijehne se Nessalanti, "uvjeren sam da bih vam mogao poslati riječne brodove i četvoro vojnika za koje smo se pogodili u tjedan dana od povratka." Ponovno ga je uhvatio napad kašlja, koji je trajao nekoliko trenutaka prije nego što je povratio dah. "A uza svu ljepotu vaše palače, ona je, kao što ste rekli, tračak prozračnija od moje kuće. Zdravlje mi se ovdje pogoršalo, bojim se."

"Upravo tako", reče Benigaris. "Upravo tako. Svi stremo za vaše zdravlje, grofe. U posljednje mi je vrijeme previše toga bilo na umu. Zajedno s ljudstvom i brodovima." Zastao je promatrajući Streavvea s osmijehom koji je naizgled bivao sve samodopadniji. "Zato vam i ne mogu dopustiti da nas odmah ostavite. Putovanje morem u ovom trenutku - pa, vaša bi se hunjavica sigurno pogoršala. A da budem bezobrazno iskren, dragi grofe... ali samo zato što vas Nabban toliko voli. Ako se još više razbolite, ne samo što bih sebe držao odgovornim nego bi to sigurno još više usporilo dolazak brodova i ljudi. Jer ako su sada u zastoju, uza sve vaše detaljne naputke, zamislite kako bi tromi postali kad biste se razboljeli te ih ne biste mogli nadzirati. Tada bi se rastegnule mnoge mreže za ležanje, siguran sam!"

Streavve zaškilji. "Ah. Dakle tvrdite da je najbolje da zasad ne odem?"

"Oh, dragi grofe, inzistiram da ostanete." Benigaris, umorivši se napokon od službe svojeg oružara, otjera čovjeka rukom. "Ne bih si mogao oprostiti kad bih poduzeo išta manje. Kad brodovi i vaše vojne trupe stignu da nam pomognu u borbi protiv ovog luđaka Jošue, vrijeme će se sigurno dovoljno proljepšati da opet možete sigurno putovati."

Grof razmisli o tom na trenutak, ostavljajući dojam da važe Benigari-ove argumente. "Tako mi Pilipe i njezine zdjele," izusti napokon, "vidim da je to što govorite razumno, Benigarise." Njegov nategnut osmijeh otkrije iznenađujuće dobre zube. "Dirnut sam brigom koju pokazujete prema starom prijatelju svojega oca."

"Poštujem vas kao što sam poštovao njega."

"Zbilja." Streavveov osmijeh postane gotovo nježan. "Kako je to lijepo. U današnje mračno doba vlada nestašica poštovanja." Mahne kvrgavom rukom, pozivajući svoje nosače. "Pretpostavljam da bih morao poslati još jedan dopis u Ansis Pelippe s pozivom mojem kaštelanu i brodograditeljima da još više pojačaju svoje napore i požure se."

"To zvuči kao vrlo dobra ideja, grofe. Vrlo dobra ideja." Benigaris se zavalio na prijestolje i prstom prčešlja svoje brkove. "Vidjet ćemo vas večeras za stolom?"

"Oh, mislim da hoćete. Gdje bih drugdje mogao pronaći tako ljubazne i brižne prijatelje?" Nagnuo se naprijed na svojoj stolici te se s mukom naklonio. "Kneginjo Nessalanta - uvijek je zadovoljstvo, milostiva gospo."

Nessalanta se nasmiješi i kimne. "Grofe Streawe."

Starca podigoše natrag na njegovu nosiljku. Kad su povukli zastore, njegova četiri sluge iznižeše ga iz prijestolne dvorane.

"Mislim da nisi morao biti tako čvrste ruke", reče Nessalanta kad je grof otišao. "On nam nije opasan. Otkad su ljepljivoprsti Perdruinci željeli išta više nego zaraditi malo zlata?"

"Poznati su po tome da primaju novac iz više od jednog džepa." Benigaris podigne kalež. "Ovako će Streawe imati veću želju da mi odnesemo pobjedu. Nije glupčovjek."

"Ne, to svakako nije. Zbog toga ne razumijem zašto si morao biti tako teške ruke."

"Sve što znam, majko," srdačno će Benigaris, "naučio sam od tebe."

Isgrimurova je srdžba rasla.

Činilo se da se Jošua ne može usredotočiti na zadatak koji im je slijedio; umjesto toga, svako malo je odlazio do ulaza u šator i zurio preko doline prema samostanu na obronku, skromnoj zbirici kamenih zgrada koje su blistale zlatno-smeđe na ukošenoj sunčanoj svjetlosti.

"Pa nije na samrti, Jošua", napokon zareži vojvoda. "Samo očekuje dijete."

Princ pokajnički podigne pogled. "Sto?"

"Zuriš u ono mjesto cijelo poslijepodne." On se pridigne sa stolca i pode k Jošui, a onda metne ruku na priručno rame.

"Ako si toliko zabrinut, Jošua, idi k njoj. Ali uvjeravam te daje u dobrim rukama. Što moja žena ne zna o bebama, nije vrijedno znati."

"Znam, znam." Princ se vrati zemljovidu raširenom na stolu. "Ne mogu zaustaviti uzburkane misli, stari prijatelju. Reci mi o čemu smo razgovarali."

Isgrimur uzdahne. "Dobro." Nagne se nad zemljovid. "Camaris veli da pastirska staza prolazi iznad doline..."

Netko ispusti diskretan zvuk na ulazu u šator. Jošua podigne pogled. "Ah, barune. Dobro došli natrag. Molim udite."

Seriddan je bio u pratnji Sludiga i Freosela. Svi izmijeniše pozdrave dok je Jošua iznosio vč teligurskog vina. Barun i Jošui poručnici bijahu blatni od dugog jahanja.

"Mladi Varellan ukopao je pete točno pred Chasu Yarinnom", reče barun, smiješeći se. "Otporniji je nego što sam mislio. Očekivao sam da će se povući sve do Onestrinskog prolaza."

"A zašto nije?" upita Isgrimur.

Seriddan strese glavom. "Možda zato što osjeća da kad bitka za prolaz jednom počne, više neće biti povratka."

"To može značiti da nije tako siguran u našu slabost kao njegov brat Benigaris", zamišljeno će Jošua. "Možda će se pokazati voljnim pregovarati."

"Još je vjerojatnije", reče Sludig, "da nas pokušava zadržati dalje od prolaza dok vojvoda Benigaris ne pristigne s pojačanjem. Što god da su u početku mislili o našoj snazi, sir Camaris im je promijenio mišljenje, vjerujte mi."

"Gdje je Camaris?" upita Jošua.

"S Hotvigom i ostalima na prvoj liniji." Sludig strese glavom u čudu. "Milosrdni Aedone, čuo sam sve priče, ali mislio sam da su to samo uspavanke za djecu. Prinče Jošua, nikad nisam vidio ništa slično njemu! Kad su on i Hotvigovi konjanici prije dva dana zaglavili između dvaju krila Varellanovih vitezova, bili smo gotovo sigurni da je poginuo ili da su ga zarobili. Ali on se probio kroz nabbanske vitezove kao da su drvo za potpalu! Jednog je gotovo prepolovio jednim zamahom. Zasjekao kroza nj, kroz oklop i sve! Sigurno je taj mač čaroban!"

"Trn je moćno oružje", reče Jošua. "Ali s njime ili bez njega, nikad nije bilo viteza kao što je Camaris."

"Njegov rog Cellian postao je strah i trepet među Nabbancima", nastavi Sludig. "Kad odjekne dolinom, neki se od njih okrenu i odjašu. A iz svake čete koju Camaris porazi, izabere jednog zarobljenika i pošalje ga natrag s porukom: 'Princ Jošua i ostali žele razgovarati s vašim gospodarom.' Porazio ih je toliko da je dosad već sigurno poslao desetak nabbanskih zarobljenika njihovu domu, svakog s istom porukom."

Seriddan podigne svoj kalež vina. "U njegovo zdravlje. Ako sada sije užas, kakav je tek morao biti na vrhuncu svoje snage? Bio sam dječak kad je Camaris..." nasmije se kratko. "Zamalo sam rekao 'umro'. Kad je nestao. Nikad ga nisam vidio."

"Nije se mnogo promijenio", zamišljeno će Isgrimur. "To je ono što me iznenađuje. Tijelo mu je ostarjelo, ali vještina i borbeno srce nisu. Kao da su se njegove moći očuvala."

"Kao za još jedan posljednji ispit", reče Jošua, odmjeravajući riječi. "Dao Bog da je tako - i da će uspjeti, zbog svih nas."

"Ali nešto me zbunjuje." Seriddan uzme još jedan gutljaj. "Rekli ste mi da Camaris prezire rat, da bi radiječinio bilo što drugo nego se borio. Pa ipak, nikad nisam vidio takav ubojit stroj."

Jošuin je osmijeh bio tužan, pogled zabrinut. "Camaris je u ratu poput gospodske služavke koja gnjči pauke."

"Što?" Seriddan spusti obrve i zaškilji, pitajući se rugaju li mu se možda.

"Zapovjedite li služavki da ubije paukove u ložnici svoje gospe," objasni princ, "izmisliće stotinu opravdanja da to ne učini. Ali kad je napokon uvjere da se to mora obaviti, unatoč grozi koju osjeća, ona će se najtemeljiti riješiti svakog pauka, samo kako bi se pobrinula da više ne mora ponoviti zadatak." Njegov slab osmijeh iščezne. "A takav je i Camaris. Jedino što mrzi više od rata je nepotreban rat – posebno ubijanje koje se moglo izbjeći da se prvi put sve uredno zaključilo. Dakle, kad se jednom obveze, Camaris dobro pazi da isto ne mora ponavljati dvaput." Podigne čašu u zdravlje odsutnog viteza. "Zamislite kakav je osjećaj raditi najbolje na svijetu ono što najmanje želite raditi." Nakon toga, neko su vrijeme ispijali vino u tišini.

Tiamak odšepa preko terase. Pronašao je mjesto na niskom zidu i popeo se, a onda sjeo klatareći nogama i sunčajući se na poslijepodnevnom suncu. Frasilška dolina prostirala se pred njim, dvije valovite obale tamne zemlje i sivo-zelenih krošanja drveća s Anitullejskom cestom koja je vijugala između njih. Kad bi zaškiljio, Tiamak je mogao nazreti obrise Jošuinih šatora u purpurnim sjenama obronka na jugozapadu.

Moji suputnici možda misle da mi Wranjani živimo kao divljaci, pomisli u sebi, ali sretan sam kao što bi bio bilo tko, što sam na nekoliko dana na jednom mjestu i što imam čvrst krov nad glavom.

Jedan od redovnika prođe pokraj njega, ruku zavučenih u rukave. Uputi Tiamaku pogled koji je potrajao nekoliko koraka, ali samo kimne glavom na uobičajen pozdrav.

Redovnici se ne čine sretnima što smo tu. Osjetio je kako se smiješi. Koliko god ne žele petljati se u rat, kako li su tek sumnjičavi što imaju žene i močvarce u samostanu?

Ipak, Tiamak je bio sretan što je Jošua izabrao ovo mjesto za privremeno utočište i što je dopustio svojoj ženi i mnogim drugima da ostanu ovdje dok je vojska napredovala dalje niz klanac. Wranjanin uzdahne osjetivši svjež, suh povjetarac i sunce na svojem licu. Bilo je dobro imati zaklon, makar nakratko. Bilo je dobro što su kiše posustale, a sunce se vratilo.

Ali kao stoje Jošua rekao, podsjetio se, to ništa ne znači. To je samo odgoda - Kralja Oluje nije usporilo ništa što smo dosad učinili. Ako ne možemo riješiti zagonetke pred nama, ako ne možemo prisvojiti mačeve i otkriti kako se rabe, ovaj trenutak mira neće značiti ništa. Smrtonosna će se zima vratiti - a tada više neće biti sunca. Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, ne daj da zatajim! Daj da Strangyeard i ja pronađemo odgovore koje tražimo!

Ali odgovori su postajali rjeđi i udaljeniji. Potraga je bila takva odgovornost koja se činila sve tegobnijom i tegobnijom. Binabik je otišao, Geloj preminula, a sada su samo Tiamak i plašljivi svećenik preostali od svih nositelja Pergamene i ostalih mudraca. Zajedno su gutali Morgenesov rukopis, podrobno ga pretražujući od početka do kraja u nadi da će naći nekakav trag koji su propustili, neku pomoć u vezi sa zagonetkom Velikih mačeva. Također su pomno istražili prevedene svitke Binabikova učitelja Ookequka, ali oni im dosad nisu otkrili ništa osim velike količine trolske mudrosti, koja se većinom ticala proricanja lavina i tjeranja duhova ozeblina pjesmom.

Ali ako Strangyeard i ja uskoro ne budemo imali uspjeha, smrknuto pomisli Tiamak, moždaće nam Ookequkova mudrost trebati više nego što bismo željeli.

U proteklih nekoliko dana Tiamak je Strangveardu dao zadatak da ispriča i najmanji podatak koji je arhivar posjedovao o Velikim mačevima i njihovu nesmrtnom neprijatelju - ono što je sam naučio iz knjiga, ono što ga je naučio Jarnauga, iskustva mladog Simona i njegovih suputnika, sve što se dogodilo u posljednjoj godini a što bi moglo sadržavati kakav ključ njihove dvojbe. Tiamak se molio ne bi li se negdje pokazao kakav uzorak, kao što mreškanje na vodi pokazuje prisutnost kamena ispod površine. U sveukupnoj predaji tih mudrih muškaraca i žena, tih pustolova i slučajnih svjedoka, netko je morao znati nešto o tome kako se rabe Veliki mačevi.

Tiamak opet uzdahne i promigolji nožnim prstima. Čeznuo je da ponovno bude samo mali čovjek s malim problemima. Kako su se važnima činili ti problemi! I kako je čeznuo da ih opet ima. Podigne ruku i promotri igru svjetlosti na kostima svoje šake, komarca koji je gmizao po tankim tamnim dlačicama njegova zgloba. Dan je bio varljivo ugodan, poput površine potoka. Ali nije bilo dvojbe da su hridi, ili nešto još gore, ležale skrivene pod njom.

"Molim te, lezi, Vorzheva", reče Aditu.

Thrithinžanka načini grimasu. "Sad govoriš poput Jošue. To je samo mala bol."

"Vidite kakva je." Na Gutruninu se licu mogao nazreti izraz strogog zadovoljstva. "Kad bih je mogla svezati za krevet, to bih i učinila."

"Mislim da je se ne mora svezati ni za što", odgovori sithska žena. "Ali, Vorzheva, nije nečasno leći kad te boli."

Prinčeva se žena protiv volje zavalila na jastuke i dopusti Gutrun da je pokrije. "Nisu me odgojili da budem slaba." Na svjetlosti što je koso prodirala kroz visoki prozorčić bila je vrlo blijeda.

"Nisi slaba. Ali i tvoj i djetetov život su dragocjeni", nježno će Aditu. "Kad se budeš osjećala dobro i snažno, kreći se koliko te volja. Kad te boli ili si slaba, lezi i dopusti vojvotkinji Gutrun ili meni da ti pomognemo." Ustala je i zakoračila prema vratima.

"Nećeš valjda otići?" potišteno će Vorzheva. "Ostani i razgovaraj sa mnom. Reci mi što se događa vani. Gutrun i ja smo cijeli dan u ovoj odaji. Čak ni redovnici ne razgovaraju s nama. Mislim da mrže žene."

Aditu se nasmiješi. "U redu. Moji drugi zadaci mogu pričekati kad je svrha tako plemenita." Sitha opet sjedne na postelju, presavivši noge pod sobom. "Vojvotkinjo Gutrun, ako želite protegnuti noge, ja ću još neko vrijeme sjediti s Vorzhevom."

Gutrun šmrčnuvši odbaci prijedlog. "Ja sam točno ondje gdje moram biti." Vratila se svojem šivanju.

Vorzheva ispruži ruku i obuhvati Adituine prste. "Pripijeda mi što si danas vidjela. Jesi li posjetila Lelet?"

Sitha kimne, zamahnuvši svojom srebrnobijelom kosom. "Jesam. Ona je samo nekoliko soba dalje - ali nema promjene. I sve je mršavija. Pomiješala sam hranjive travke s malim napicima vode koje može progutati, ali čak ni to nije dostatno, bojim se. Nešto je još sputava da se probudi - kad je gledam, čini se da samo spava - ali pitam se koliko će još dugo to potrajati." Zabrinutost preleti Adituinim licem. "Ovo je još jedan način na koji nas je Gelojina smrt oslabila. Šumska bi žena sigurno znala kakav korijen, kakvu lisnatu travku koja bi mogla vratiti Leletin duh."

"Nisam sigurna", reče Gutrun ne podižući pogled. "To je dijete uvijek bilo tek napola prisutno - znam to, a ja sam se skrbila za nju i nosila je na rukama više od ikoga. Što god da joj se dogodilo u šumi kad je putovala s Miriamele, oni psi i sam milostivi Usires zna što još, to je odnijelo dio nje." Zastala je. "Niste vi krivi, Aditu. Učinili ste sve što možete, sigurna sam."

Aditu se okrene da pogleda Gutrun, ali ne pokaže nikakvu promjenu na licu na vojvotkinjin pomirljiv ton. "Ali to je žalosno", bilo je sve što je rekla.

"Žalosno, da", odvrati Gutrun. "Božja volja često ražalosti Njegovu djecu. Pretpostavljam da mi jednostavno ne razumijemo Njegove planove."

Nakon svega što je propatila, On zasigurno ima u vidu nešto bolje za Lelet."

Aditu pažljivo prozbori. "Nadam se."

"I što mi još imaš reći?" upita Vorzheva. "Pretpostavljala sam za Lelet. Ti bi mi prva rekla da se što novo dogodilo."

"Nema se mnogo toga pričati. Vojska nabbanskog vojvode povukla se malo dalje, ali uskoro će se zaustaviti i opet boriti. Jošua i ostali pokušavaju urediti primirje da mogu prekinuti sukob i pregovarati."

"Hoće li Nabbanci pregovarati s nama?"

Aditu gipko slegne ramenima. "Katkad se pitam razumijem li čak i one smrtnike koje najbolje poznajem. Što se tiče onih koji su mi potpuno nepoznati... Svakako ne mogu ponuditi nikakvo čvrsto mišljenje o tome što bi ti ljudi mogli učiniti. Ali nabbanski je general brat vladajućeg kneza, rečeno mi je, pa sumnjam da će ga mnogo dirnuti išta što bi mu tvoj suprug mogao reći."

Vorzhevino se lice zgrči. Ona dahne, a onda rukom otjera zabrinutu Aditu. "Ne, dobro sam. Bio je to samo trud."

Nedugo zatim duboko je udahнула. "A Jošua? Kako je on?"

Sitha pogleda Gutrun, koja nemoćno nadigne obrve. "Bio je jutros ovdje, Vorzheva", reče vojvotkinja. "Nije u borbi."

"Dobro je", doda Aditu. "Zamolio me da prenesem njegove pozdrave."

"Pozdrave?" Vorzheva sjedne. "Kakva je to riječ od jednog muškarca, od jednog supruga? Pozdravi?"

"Oh, Elizijo, Majko milosrdna", s gnušanjem će Gutrun. "Znaš da te voli, Vorzheva. Okani se toga."

Thrinžanka utone u jastuk, a kosa joj se prospe po njemu poput sjajna tamnog platna. "To je samo zbog toga što ne mogu ništa učiniti. Sutra ću biti jača. Sutra ću poći tamo odakle mogu vidjeti bitku."

"Samo ako uspiješ i mene odvući tako daleko", reče vojvotkinja. "Trebali ste je vidjeti, Aditu - jutros nije mogla stajati, bolovi su bili tako strašni. Da je nisam uhvatila, pala bi na kameni pod."

"Ako bude dovoljno jaka," reče Aditu, "onda će joj šetnja doista goditi - ali oprezna, i ne preduga." Zastala je pažljivo motreći Thrinžanku. "Mislim da si možda prerazdražljiva da bi promatrala bitku, Vorzheva."

"Ha." Vorzhevino je gađenje bilo očito. "Rekla si da tvoj narod vrlo rijetko ima djecu. Kako to da si sada tako mudra kad je riječ o onom što bih ja morala činiti?"

"Budući da su naši porodi tako rijetki, to se ozbiljnije odnosimo prema njima." Aditu se nasmiješi sa žaljenjem. "Žarko bih voljela jednog dana roditi dijete. Povlastica je biti uz tebe dok nosiš svoje." Nagnula se naprijed i odigla pokrivač.

"Daj da poslušam."

"Samo ćeš reći da je dijete prenesretno da sutra ode u šetnju", prituži se Vorzheva, ali nije spriječila Aditu da polegne zlatni obraz uz njezin napeto zaobljen trbuh.

Aditu sklopi svoje ukošene oči kao da pada u san. Dugo je njezino mršavo lice zadržalo izraz kao da gotovo savršeno sniva. Tada joj se oči široko rastvore, bljesak blistava jantara. "Venya s'ahn!" prosikće iznenađeno. Podigla je glavu na trenutak, a onda opet spustila uho na Vorzhevin trbuh.

"Što je?" Gutrun je skočila sa stolca u tren oka, srušivši vezivo na pod. "Dijete! Je li dijete... u redu?"

"Reci mi, Aditu." Vorzheva je ležala savršeno mirno, ali glas joj je pucao. "Nemoj me štedjeti."

Sitha se počne smijati.

"Zar ste poludjeli?" upita Gutrun. "Što je?"

Aditu se uspravi. "Oprostite. Čudila sam se neprestanim iznenađenjima koje doživljavam s vama smrtnicima. Kad pomislim da se naš narod smatra sretnim ako donesemo na svijet šaćicu djece u stotinu godina!"

"O čemu to govorite?" prasne Gutrun. Vorzheva je bila previše preplašena da postavlja još pitanja. "Govorim o smrtnicima, o darovima za koje ni sami ne znate da ih posjedujete." Opet se nasmijala, ali tiše. "Čuju se dva otkucaja srca."
Vojvotkinja se zabulji. "Što...?"
"Dva otkucaja srca", glatko će Aditu. "Dvoje djece raste u Vorzhevi."

Besani u tami

Simonovo je razočaranje bila praznina, duboka i šuplja poput groba u kojem su stajali. "Nestao je", šapne. "Svjetloklin nije tu."

"U to nema sumnje." Na svjetlosti baklje Binabikovo je lice bilo mrko. "Qinkipo od Snjegova! Volio bih da to nismo otkrili sada, nego kad bismo ovdje stigli s vojskom princa Jošue. Ne želim mu donijeti takve vijesti."

"Ali što mu se moglo dogoditi?" Simon je zurio u voštano lice Svijetlog Ivana kao da bi se kralj mogao probuditi iz svojeg smrtnog sna da ponudi odgovor.

"Čini mi se očitim da je Elija znao za njegovu vrijednost i odnio ga. Ne dvojim ni najmanje da sada leži u Visotvrđi." Trol slegne ramenima; glas mu je bio težak. "Pa, oduvijek smo znali da mu moramo oteti Tugu. Dva mača ili jedan čine mi se malom razlikom."

"Ali Elija ga nije mogao uzeti! Ovdje nije bilo rupe dok je nismo iskopali!"

"Možda gaje iznio nedugo nakon stoje Ivan pokopan. Nakon toliko vremena, tragovi bi sigurno nestali."

"To nema smisla", uporno ustraje Simon. "Mogao ga je zadržati i prije toga da je želio. Šarko je rekao da ga je Elija mrzio - da nije mogao dočekati da ga se riješi."

"Nemam nikakvih sigurnih odgovora, Simone. Može biti da mu onomad kralj Elija nije znao vrijednost, ali je za nju čuo poslije. Možda je Prvrates otkrio njegovu moć i tako ga dao ukloniti. Mnogo je toga moguće." Trol preda svoju baklju Simonu, a onda otpuže s brodske grede i stane se uspinjati prema otvoru koji su iskopali. Sumračno nebo blistalo je kroza nj, modro-sivo i zastrto oblacima.

"Ne vjerujem." Simonove ruke, umorne od kopanja, još izranjene od kušnji u dolini Hasu, visjele su mu mlitavo u krilu.

"Ne želim u to vjerovati."

"Drugo je, bojim se, istinitije", ljubazno će Binabik. "Dodi, prijatelju Simone, vidjet ćemo je li Miriamele naložila vatru. Malo tople juhe okrijepit će nas pa će nam biti i lakše razmišljati." Uzverao se do ruba otvora i izmigoljio van, a onda se okrenuo. "Dodaj mi baklje, a onda ću ti pomoći da izađeš."

Simon je jedva čuo trolove riječi. Njegovu je pozornost iznenada nešto privuklo, podigao je obje baklje nagnuvši se opet preko brodske grede kako bi se zagledao u podnožje suprotnog zida grobnice.

"Simone, što još tražiš?" vikne Binabik. "Već smo gotovo prevrnuli tijelo sirotog kralja naglavce u traženju."

"Nešto je na drugoj strani humka. Nešto tamno."

"Oh?" Tračak zebnje ušulja se u Binabikov glas. "Što to nešto tamno vidiš?" Nagnuo se dublje kroz ulaz koji su iskopali, zaklonivši pogled na nebo.

Simon uzme obje baklje u jednu ruku, a onda se povuče po gredi Morske strijele sve dok nije bio dovoljno blizu da potvrdi svoje sumnje. "To je rupa!"

"To me nimalo ne iznenađuje", reče trol.

"Ali velika je - točno u boku humka. Možda je to ona kojom su se poslužili da uđu."

Binabik se zapilji u točku koju je Simon pokazivao, a onda odjednom nestane s otvora. Simon se primakne bliže.

Nepravilan otvor na zidu grobnog humka bio je širok poput pивske bačve.

Trol se opet pojavi. "Ne vidim ništa s druge strane što bi odgovaralo", dovikne. "Ako su njihovu rupu iskopali ondje, prekrili su je s velikom pažnjom ili su to učinili odavno; trava je netaknuta."

Simon se oprezno zaputi oko uske krme. Spusti se s grede u Morsku strijelu i primakne što je opreznije mogao drugoj ogradi, a onda se uspenra na nju. Prostor jedva lakat širok nalazio se između vanjske strane broskog trupa i zida grobnice načinjenog od blata i drva. Kliznuo je na pod kako bi izbliza mogao proučiti rupu, prinijevši baklju bliže zasjenjenoj pukotini. Od iznenađenja mu se naježi vrat. "Aedone", tiho će on. "Ide prema dolje."

"Što?" Binabikov je glas odražavao prilično nestrpljenja. "Simone, neke se stvari moraju obaviti prije nego što tama ne postane potpuna."

"Spušta se, Binabik! Tunel iza ove rupe ide prema dolje!" Gurnuo je baklje u otvor i nagnuo se koliko se usudio. Ništa nije mogao vidjeti osim nekoliko svjetlucavih, poput kose tankih korjenova; iza njih se svjetlost baklje gubila kako je tunel zavijao dublje i dalje u mrak.

Netom reče trol: "Sutra ćemo istraživati, kad budemo imali prilike razmisliti i naspavati se. Popni se natrag, Simone."

"Hoću", reče Simon. "Idi naprijed." Primaknuo se bliže. Znao je da bi se trebao više bojati nego što se bojao - onome što je načinilo tako velik otvor, bila to životinja ili čovjek, nije se smjelo podrugivati - ali osjećao je nedvojbeno

sigurnost da je ta razjapljena rupa u zemlji imala veze s nestankom Svjetlokline. Buljio je u praznu jamu, a potom odmaknuo baklju s puta i zažmirio.

U tami se primijetio bljesak - neki predmet koji je odražavao svjetlost baklje.

"Nešto je ondje", dovikne.

"Nešto koje vrste?" zabrinuto upita Binabik. "Neka životinja?"

"Ne, nešto poput metala." Nagnuo se u otvor. Nije nanjušio nikakav životinjski trag, tek slabu trpkost kao od znoja. Svjetlucavi predmet je naizgled ležao nedaleko odatle u tunelu, tamo ondje gdje je skretao iz vida. "Ne mogu ga dohvatiti ako ne uđem."

"Potražiti ćemo ga ujutro", čvrsto će Binabik. "Hajde sad."

Simon se ušulja malo dalje u rupu. Možda je bilo bliže nego što se činilo - bilo je teško odrediti na svjetlosti baklje. Držao je goruće zublje pred sobom i pomicao se naprijed na laktovima i koljenima sve dok nije potpuno zašao u tunel. Kad bi se uspio ispružiti, predmet bi mu se mogao naći na dohvata ruke...

Tlo pod njim naglo popusti te Simon zamlatara rukama i nogama u rahloj zemlji. Dohvati zid tunela, koji se stane mrviti, ali izdrži na trenutak dok se pridržavao raširenih ruku. Noge mu nastaviše kliziti dolje kroz neobično meko tlo sve dok nije bio do pojasa zakopan u podu tunela. Jedna od bakli ispala mu je iz ruke i ležala pištajući na vlažnoj zemlji, tek nekoliko šaka dalje od njegovih rebara. Druguje priklješti njegov dlan, zabivši je u zid tunela; ne bi je mogao ispustiti ni da je htio. Osjećao se neobično prazan, bez straha.

"Binabik!" vikne. "Propao sam!"

Dok se koprcao da se oslobodi, osjećao je kako se zemlja pod njim veoma čudno pomiče, nestalna poput pijeska pod povlačenjem vala.

Trol se zabulji, ožiju tako raširenih da su mu bjeloočnice blistale. "Kikkasut!" prokune, a onda vikne: "Miriamiele! Brzo dođi ovamo!" Binabik se spusti niz kosinu u humak, pažljivo zaobilazeći širok brodski trup.

"Ne približavaj se previše", upozori ga Simon. "Tlo je čudno. I ti bi mogao propasti."

"Onda se ne miči." Čovječuljak ščepa stršeći rub ukopane brodske kobilice i ispruži ruku prema Simonu, ali nedostajalo je više od jednog lakta da bi ga ulovio za ruku. "Miriamiele će donijeti naše uže." Trolov je glas bio tih i miran, ali Simon je znao da je Binabik preplašen.

"Nešto se... nešto se pomiče tamo dolje", uznemireno će Simon. Bio je to grozan osjećaj, stiskanje i opuštanje tla koje ga je držalo, kao da se neka golema zmija izvijala u dubinama. Simonov sanjiv osjećaj mira ispari, zamijenjen rastućim užasom. "B-bin... Binabik!" Nije mogao doći do daha.

"Ne miči se!" žurno će njegov prijatelj. "Ako možeš barem..."

Simon nije čuo što je trol kanio reći. Osjetio je oštro peckanje oko gležnjeva, kao da su ih odjedanput obavile koprive, a onda se tlo opet skvrčilo pod njim i progutalo ga. Jedva je imao vremena zatvoriti usta prije nego što se zgrušana zemlja uzdignula i sklopila iznad njegove glave poput gnjevna mora.

Miriamiele je vidjela Binabika kako izlazi iz rupe. Dok je slagala trnje i grančice koje je prikupila, gledala gaje kako obilazi ulaz koji su iskopali u humku, razgovarajući sa Simonom, koji se još nalazio u grobnici. Beščutno se upitala što su pronašli. Nekako se sve to činilo besmislenim. Kako bi svi mačevi na svijetu, bili oni čarobni ili ne, mogli zaustaviti odbjegla kola koja je pokrenula mahnita tuga njezina oca? Samo im je sam Elija mogao viknuti da se zaustave, a nikakva prijetnja čarobnim oružjem ne bi ga mogla natjerati na to. Miriamiele je predobro poznavala svojeg oca, znala je tvrdoglavost koja je njime kolala poput njegove krvi. A Kralj Oluje, jezivi zloduh kojeg je nazrela u snovima, gospodar Norna? Pa, njezin je otac pozvao nesmrtno stvorove u zemlje smrtnika. Miriamiele je znala dovoljno starih priča da bude sigurna kako je jedino Elija mogao opet otjerati Inelukija i zakračunati za njim vrata.

Ali znala je da su njezini prijatelji bili odlučni provesti svoj plan, upravo kao i ona svoj, i ona im neće stajati na putu.

Ipak, ni u jednom trenutku nije poželjela spustiti se s njima u grob. To su bili neobični

dani, da, ali ne dovoljno neobični da poželi otkriti što su dvije godine u bespoštednoj zemlji učinile njezinu djedu Ivanu.

Bilo je dovoljno teško otići na pogreb i gledati kako mu tijelo spuštaju u zemlju. Nikad mu nije bila bliska, ali na svoj suzdržan način, on ju je volio i bio ljubazan prema njoj. Nikad ga nije mogla zamisliti mladim, budući da je već bio prastar kad je ona bila djevojčica, ali jedanput ili dvaput vidjela je bljesak u njegovu oku ili nagovještaj u njegovu pogrbljenom držanju, koji su davali naslutiti kakav je smion čovjek i osvajač svijeta morao biti. Nije željela da te rijetke uspomene pokvari...

"Miriamiele! Brzo dođi ovamo!"

Podigla je pogled, prepavši se usplahirene žurbe u Binabikovu glasu. Unatč svojem pozivu, čovječuljak se nije ogledao za njom, nego je kliznuo kroz žlijeb humka i nestao, hitro poput krlice. Miriamiele skoči na noge, prevrnuvši svoju hrpu prikupljenog pruča, i pojuri preko vrha brijega. Sunce je gasnulo na zapadu; nebo se zaljubčastilo poput šljive.

Simon. Nešto se dogodilo Simonu.

Činilo joj se da joj je trebala čitava vječnost da prijeđe tu udaljenost. Bila je bez daha kad je stigla do groba i kad se spustila na koljena, preplavila ju je vrtoglavica. Nagnuvši se u rupu, ništa nije mogla vidjeti.

"Simon je..." vikne Binabik, "Simon je... Ne!"

"Što je? Ne vidim te!"

"Qantaqa!" krikne trol. "Qantaqa sosa!"

"Što se dogodilo!?" Miriamele je bila mahnita od straha. "Stoje!"

Binabikove riječi dopru u isprekidanim mlazovima. "Donesi... baklju! Uže! Sosa, Qantaqa!" Trol odjednom ispusti krik boli. Miriamele klekne na otvoru, prestravljena i zbunjena. Događalo se nešto strašno - Binabik ju je očigledno trebao. Ali rekao joj je da ode po baklju i uže, a svaki trenutak oklijevanja mogao bi biti koban i za trola i za Simona.

Nešto golemo odgurne je u stranu, prevalivši je kao da je dijete. Qantaqina siva stražnjica nestane niz kosinu i u sjene; trenutak poslije vučičino divlje rezanje zagrmi iz dubina. Miriamele se okrene i potiči natrag prema mjestu gdje je počela paliti vatru, a onda se zaustavi, sjetivši se da je ostatak njihovih stvari bio negdje bliže humku Svijetlog Ivana. Gledala je oko sebe u očaju sve dok ih nije spazila kako leže na suprotnoj strani polukruga grobova.

Dašćući, dok su joj se ruke tako tresle da joj je bilo teško čak i držati kremen i čelik u njima, Miriamele je bjesomučno radila sve dok baklju nije zahvatio plamen. Zgrabila je drugu zublju; dok je očajnički tražila konopac, upalila je tu baklju prvom.

Uže se nije nalazilo među njihovim stvarima. Ispustila je niz psovki meremundskih splavara dok je jurila natrag prema humku.

Navoj užeta ležao je napola pokriven zemljom koju su Simon i trol iskopali. Miriamele ga labavo omota oko sebe kako bi joj ruke ostale slobodne, a onda se spusti u grobnicu.

Unutrašnjost groba bila je neobična poput sna. Qantaqino duboko rezanje ispunilo je prostor poput zujanja iz gnjevnog osinjaka, ali čuo se još jedan zvuk - čudnovato, uporno piskutanje. Isprva, dok su joj se oči privikavale na tamu, treperava svjetlost baklji pokazivala joj je samo dugačku, široku krivulju Morske strijele i uleknute grede koje su stršile kroz zemljani svod grobnice poput rebara. Tada opazi pokret - Qantaqin uznemireni rep i stražnje noge, sve što je od nje bilo vidljivo iza brodske krme. Tlo oko vučice kipjelo je od malih tamnih prilika - štakora?

"Binabik!" vrisnula je. "Simon!"

Trolov glas, kad se začuo, bio je promukao i isprekidan od straha. "Ne, bježi! Mjesto je puno... puno boghanika! Bježi!" Užasnuta i bojeći se za svoje suputnike, Miriamele se provuče oko broda. Nešto malo i cvrkutavo skoči s grede iznad njezine glave, zagrebavši joj lice pandžama. Ona krikne i odbaci ga od sebe, a onda ga bakljom priklješti o tlo. Na trenutak je ugledala smežurano malo humanoidno stvorenje kako se koprca pod gorućom zubljom, dok mu zamršena kosa cvrči, a oštrozuba se usta rastežu u vrisku agonije. Miriamele opet krikne, odmaknuvši baklju i šutnuvši umiruće stvorenje u sjene.

Iako joj je puls toliko udarao u sljepoočnicama da je mislila da će joj glava prepući, silom je pošla naprijed. Još se nekoliko paučastih stvorenja gegalo prema njoj, ali ona zamahne na njih dvjema bakljama te oni otplešu natrag. Sad je bila dovoljno blizu da dotakne Qantaqu, ali nije osjetila nikakav nagon da to učini: vučica je bila zaokupljena poslom, krećući se hitro na ograničenom prostoru, slamajući vratove i trgajući mala tijela.

"Binabik!" vikne ona. "Simone! Ovdje sam! Idite prema svjetlosti!" Njezin zov namami novi roj cvrkutavih stvorenja u njezinu smjeru. Udarila je dvojicu bakljom, ali joj je drugi umalo istrгнуo zublju iz ruke prije nego što je cvilčeo pao na pod. Trenutak kasnije ugledala je sjenu iznad sebe i skočila natrag, ponovno podižući baklju.

"To sam ja, princezo", dahne Binabik. Uspeo se na gredu Morske strijele. Sagnuo se na trenutak i nestao, a onda se opet pojavio; jedino su mu oči bile jasno vidljive na licu umrljanom od krvi i zemlje. Spustio je držak dugačkog koplja da ga ona može uhvatiti. "Uzmite ovo. Ne dajte im da vam se previše približe!"

Zgrabila je koplje, a onda bila prisiljena da se okrene i pomete šest stvorova iza zid grobnice. Ispustila je jednu od baklji. Dok se saginjala, još jedno smežurano biće skoči prema njoj; ona ga probode poput ribara. Koprčalo se na vrhu koplja, sporo umirući.

"Simon!" vikne ona. "Gdje je on?" Podigla je drugu baklju i uperila je prema Binabiku, koji je opet čučnuo te se uspravio sa sjekirom u rukama, oružjem gotovo jednako dugačkim koliko je trol bio visok.

"Ne mogu držati baklju", Binabik će bez daha. "Zabijte je u zid." Podigao je sjekiru iznad glave, a onda skočio pokraj nje.

Miriamele učini kako je tražio, zaglavivši držak baklje u rahlu zemlju.

"Hinik Aia!" vikne Binabik. Qantaqa ustukne, ali činilo se da se vučica protivi povlačenju; izvela je nekoliko juriša natrag na cvrkutava stvorenja. Dok je bila zaokupljena jednim od tih napada, novi roj bića ustrči se oko nje. Binabik sjekirom pomete nekolicinu u krvavu hrpu, a Miriamele odbije ostale ubodima koplja. Qantaqa dovrši svoj okršaj i uleti da dokrajči napadačku skupinu. Ostatak pritiješnjih stvorova stane gnjevno frljati, dok su im bijele oči blistale poput stotine sličnih mjeseca, ali nisu izgledali voljni slijediti Miriamele i njezine suputnike dok su se povlačili prema rupi.

"Gdje je Simon?" ona ponovno upita. Još dok je govorila, znala je da ne želi čuti odgovor. U sebi je osjećala neku vrstu hladnog ništavila. Binabik ne bi ostavio Simona za sobom da je još bio živ.

"Ne znam", otresito će Binabik. "Znam samo jedno: on je izvan moje moći da mu pomognem. Izvedi nas na zrak." Miriamele se povuče kroz rupu u humku. Izašla je iz tame u ljubčastu večer i na hladan vjetar. Kad se okrenula da pruži držak koplja u grobnicu da ga Binabik dohvati, vidjela je kako stvorenja poskakuju u nemoćnom bijesu oko podnožja Morske strijele, a njihove sjene bivaju dulje i još grotesknije na svjetlosti baklje. Netom prije nego što su se Binabikova ramena uzdigla da pokriju otvor, nazrela je na trenutak blijedo, spokojno lice svojeg djeda.

Trol se sklopčao pred bijednom vatricom, a lice mu je bilo uprljana maska gubitka. Miriamele je pokušala pronaći vlastitu bol i nije mogla. Osjećala se praznom, lišenom osjećaja. Qantaqa, počivajući u blizini, naheri glavu na jednu stranu kao da je začuđena tišinom. Gubica joj je bila ljepljiva od krvi.

"Propadao je kroz zemlju", polako će Binabik. "U jednom se trenu nalazio preda mnom, u idućem je nestao. Dao sam se na kopanje i kopanje, ali tamo je bila samo zemlja." Stresao je glavom. "Kopanje i kopanje. A onda su došli boghanik." Zakašljao se i ispljunuo blato na vatru. "Toliko ih je bilo, izlazili su iz zemlje poput crva. A stalno ih je pristizalo sve više. Sve više i više."

"Rekao si da je to bio tunel. Možda ima još tunela." Miriamele je s čuđenjem slušala nestvarnu mirnoću u svojem glasu. "Možda je samo propao u drugi tunel. Kad oni stvorovi, oni... kopači... odu, možemo potražiti."

"Da, sigurno." Binabikov je glas bio beživotan. "Pronaći ćemo ga. Vidjet ćeš."

Trol prijeđe rukom po licu i zagleda se odsutno u nju: bila je uprljana zemljom i krvlju.

"Ima vode u mješini", reče ona. "Dopusti da očistim te posjekline." "I vi krvarite." Binabik uperi zdepast crni prst u njezino lice.

"Donijet ću vode." Osovila se na drhtave noge. "Pronaći ćemo Simona. Vidjet ćeš."

Binabik ne odgovori. Dok je Miriamele nestabilno hodala prema njihovim zavežljajima, podigla je ruku da opipa bradu, tamo gdje ju je kopačeva pandža ogrebla. Krv je bila gotovo suha, ali kad je dotakla obraze, bili su vlažni od suza - suza za koje nije ni znala da je isplakala.

Nema ga više, pomisli ona. Nema.

Oči joj se toliko zamagle da je umalo posrnula.

Elija, Veliki kralj Osten Arda, stajao je na prozoru i zurio u blijed, stršći prst Tornja Zelenog Anđela, posrebnim mjesecinom. Obavijen tišinom i tajanstvenošću, izgledao je poput prikaze poslane iz drugog svijeta, poput nositelja čudnih vijesti. Elija ga je promatrao kao čovjek koji zna hoće li živjeti ili umrijeti, kao moreplovac koji promatra more. Kraljeva ložnica bila je neuredna poput životinjskog brloga. Postelja na sredini odaje bila je prazna, izuzev znojem umrljane slamarice; nekoliko je pokrivača ležalo zapetljano na podu, neuporabljeno, sada dom kojekakvim malim stvorenjima koja su mogla podnijeti hladan zrak koji je Eliji bio više potreba nego uгода.

Prozor na kojem je kralj stajao, poput svih ostalih prozora u dugačkoj prostoriji, bio je širom otvoren. Kišnica se nakupila u kamenim ciglama ispod prozorske daske; u posebno hladnim noćima zamrznuća bi se, stvarajući bijele pruge po podu. Vjetar je unio lišće, stabljike pa čak i ukočeno tijelo lastavice.

Elija je promatrao toranj sve dok mjesec nije aureolom okružio an-delov obris na vrhu šiljka. Naposljetku se okrenuo, ogrnuvši se svojom pohabanom haljom, a bijela mu se koža nazirala kroz pukotine gdje su niti istrunule u svojim šavovima.

"Hengfisk", šapne. "Moj pehar."

Ono što je nalikovalo na još jednu hrpu posteljine, hrpu smotanu u kutu sobe, sad se odmota i ustane. Šutljivi redovnik pohita do stola, točno pred vratima odaje, i odčepi kameni vrč. Napuni pehar tamnom, vrelo tekućinom, a onda ga donese kralju. Redovnikov vječito prisutan osmijeh, možda manje širi nego obično, slabašno je svjetlucau u tamnoj odaji.

"Noćas više neću spavati", reče kralj. "Zbog snova, znaš."

Hengfisk je nijemo stajao, izbuljenih očiju.

"A tu je još nešto. Nešto što osjećam ali ne razumijem." Uzeo je svoj pehar i vratio se prozoru. Balčak sivog mača Tuge zastrugao je po kamenom prozorskom pragu. Elija ga nije već dugo skinuo, čak ni kad bi pošao spavati; oštrica je utisnula svoj oblik u slamaricu pokraj usjeka kraljeva tijela.

Elija pridigne pehar k usnama, proguta, a onda uzdahne. "Glazba se promijenila", izusti tiho. "Velebna glazba u tami. Prvrates ništa ne govori, ali ja znam. Ne trebam tog eunuha da mi sve govori. Sada mogu vidjeti stvari, čuti stvari... nanjušiti stvari." Obrisa je usta rukavom, ostavivši novu crnu mrlju među bezbrojnim koje su se već osušile na tkanini. "Netko je nešto promijenio." Zastao je na trenutak. "Ali možda Prvrates to uopće ne skriva od mene." Kralj se okrene da pogleda svojeg peharnika s izrazom koji je bio gotovo razuman. "Možda ni sam Prvrates ne zna. To ne bi bila jedina stvar koju ne zna. Još čuvam neke svoje tajne." Elija se zamisli. "Ali ako Prvrates ne shvaća... da su se stvari promijenile... što bi to moglo značiti, pitam se?" Okrenuo se natrag prema prozoru, promatrajući toranj. "Sto bi to moglo značiti?"

Hengfisk je strpljivo čekao. Napokon Elija dokrajči svoj napitak i ispruži pehar. Redovnik ga uzme iz kraljeve ruke i vrati na stol pokraj vrata, a onda se vrati u svoj kutak. Skup ča se uza zid, ali glava mu ostane podignuta, kao da čeka daljnje naputke.

"Toranj čeka", tiho će Elija. "Čeka već dugo."

Kad se naslonio na prozorski prag, vjetar se podigne i zaleprša njegovom tamnom kosom, a onda podigne nekoliko listova s poda i potjera ih šapćući i šumeći odajom.

"O, Oče", tiho izusti kralj. "Bože Milosrdni, da barem mogu spavati."

Užasno je dugo vremena Simon osjećao kako se utapa u hladnoj, vlažnoj zemlji. Svaka mora koju je ikad imao o smrti i pokopu navirala mu je na um dok mu je zemlja punila oči, nos, sputavala ruke i noge. Grebao je sve dok nije mogao osjetiti šake, ali zagušljiva ga je zemlja svejednako okruživala.

Tada, jednako naglo kako ga je tlo progutalo, opet ga je izbljuvalo. Njegove noge, koje su se ritale kao u utopljenika, odjednom su se klatile bez otpora; trenutak poslije osjetio je kako se obrušava u golemoj lavini odronjene zemlje. Sletio je teško, a dah koji je tako dugo zadržavao izletio je iz njega bolnim siktajem. Udahnua je i progutao zemlju. Bio je na koljenima dugo vremena, grcajući i povraćajući. Kad su se bljeskovi svjetla koji su mu se rojili pred očima počeli raspršivati, podigao je glavu. Odnokud je dopirala svjetlost - ne mnogo, ali dovoljno da mu pokaže nejasne obrise zaobljena prostora, tek malo šireg od njega. Još jedan tunel? Ili samo jama koja vodi u dubinu, grob samo za njega gdje će uskoro ponestati zraka?

Mali plamen kao da je iznikao iz odronjenog brežuljka zemlje na kojem je klečao. To je bio izvor svjetlosti. Kad je osjetio da može prisiliti drhtave udove na kretanje, otpuzao je prema njemu i otkrio daje to bio vrh jedne od njegovih baklji, jedini dio goruće zublje koji nije pokopao velebni odron tla. Što je opreznije mogao, zavukao je ruku u ilovastu zemlju i oslobodio baklju, a onda otrsao prilijepljeno blato, odsutno opsovavši kad je opekao prste. Kad ju je očistio koliko je mogao, okrenuo ju je naopako kako bi se mali plamen mogao proširiti; uskoro se sjaj pojačao.

Prvo što je Simon vidio bilo je da se zaista nalazio u još jednom tunelu. U jednom se smjeru spuštao, poput onog u koji je ušao iz humka, ali ovaj tunel nije imao otvora u nadzemni svijet: kraj je bio točno iza njega, bezlična masa zemlje, veliko tupo ništavilo vlažnih gruda i odronjena tla. Nije mogao vidjeti nikakvu svjetlost niti išta drugo iza sebe; pukotina kroz koju je propao sada je bila zatrpana zemljom.

Drugo što je vidio bio je mutan sjaj metala u hrpi zemlje pred njim. Ispružio je ruku da ga podigne i rastreseno se razočarao kako ga je lako izvukao, kako je predmet bio malen. To nije bio Svjetloklin. Bila je to srebrna kopča za pojas. Simon podigne blatom umrljanu kopču da uhvati svjetlost baklje. Kad je obrisao zemlju prstima, nasmije se. Bio je to grubo bolan zvuk koji je brzo zamro u uskom prostoru. Dakle, zbog toga je riskirao život - to je bio mamak koji ga je survao u podzemnu tamnicu. Kopča tako sastrugana i izlizana da su joj oznake jedva bile prepoznatljive. Neka vrsta životinjske glave nalazila joj se u sredini, nešto četvrtaste njuške poput medvjeda ili svinje; oko nje bilo je nekoliko tankih predmeta nalik na štapove ili strijele. Bila je stara i nevažna. Bila je bezvrijedna.

Simon zabije držak baklje u tlo, a onda se naglo uspenra na brežuljak zemlje. Nebo je moralo biti negdje iznad. Strah u njemu je rastao. Sigurno je Binabik kopao za njim! Ali kako će ga trol pronaći ako mu on ne pomogne!? Najprije je klizio natrag za svaki lakat tla koji se popeo, sve dok se nije dosjetio kako da se pomiče a da ne odronjava toliko zemlje. Napokon se popeo dovoljno visoko da je mogao metnuti ruke uz odronjenu zemlju na kraju tunela. Tu je mahnitoo kopao, oslobodivši pljusak zemlje, ali druga se zemlja neprestano pojavljivala da joj zauzme mjesto. Kako je vrijeme prolazilo, pokreti su mu postajali nekontrolirani. Grabio je podatnu zemlju, dubio je u velikim pregrštima, uzrokujući lavine tla odozgo, ali bez uspjeha. Suze su mu se slijevale niz lice, miješajući se s kapljama znoja sve dok ga oči nisu zapekle. Tomu nije bilo kraja, bez obzira na to kako i koliko kopao.

Napokon je prestao, drhteći, pokriven nataloženom zemljom gotovo do pojasa. Srce mu je tuklo tako brzo da mu je trebao trenutak da shvati kako je tunel postao mračniji. Okrenuo se da vidi kako je u svojem bezglavom rovanju umalo opet zakopao baklju. Simon se zabulji, odjednom se pobojavao daće, ako dopuže natrag niz padinu, niz hrpu odronjene zemlje, klizeće blato posve prekriti plamen. Jednom ugašen, više ga neće moći upaliti. Bit će u posvemašnjoj i krajnjoj tami.

Oprezno se oslobodio iz malog odrona koji mu je zatočio noge, pomičući se pažljivo kao kad je nekoć vrebao žabe u jarku Visotvrđe.

Nježno, nježno, govorio je sam sebi. Ne mrak, ne. Trebamo svjetlost. Neće imati koga pronaći ako izgubim svjetlost. Potaknuo je malu lavinu. Grumeni zemlje obrušise se niz hrpu, a mali odron se zaustavi točno pred plamenom, koji zaleluja. Simonu umalo zastane srce.

Nježno, nježno. Vrlo nježno.

Kad su mu se ruke žarile u rahlu zemlju pod bakljom, zadržao je dah; kad ju je oslobodio, ponovno gaje ispustio. Tako je tanka bila linija - zapravo tek izlizan rub sjene - između tame i svjetla.

Simon opet očisti baklju, osmudivši one iste prste, opsovavši one iste psovke, sve dok nije otkrio da mu je njegov ukoričeni qanučki nož još bio privezan uz nogu. Izustivši molitvu zahvalnosti na toj naizgled prvoj sretnoj slučajnosti

nakon dugo vremena, upotrijebio je koštanu oštricu da dovrši zadatak. Nakratko se zapitao koliko će dugo baklja gorjeti, ali je potisnuo tu pomisao. Nije bilo šanse da se iskopa odatle, to se činilo jasnim. Dakle, morat će se pomaknuti malo dalje niz tunel i pričekati da Binabik i Miriamele prokopaju put odozgo. Sigurno će to uskoro učiniti. A zraka je bilo dovoljno, kad je zastao da razmisli o tome...

Dok je prevrtao baklju kako bi cijelu glavu opet zahvatio plamen, još jedan pljusak zemlje obori se s padine. Simon se toliko usredotočio na ono što je radio da nije podigao pogled sve dok mu idući odron zemlje nije privukao pozornost. Podigao je baklju i zaškiljio prema začepljenom kraju tunela. Zemlja se...pomicala.

Nešto poput slična crnog drveta probilo se iz tla, šireći plosnate, vitke grane. Trenutak poslije još jedno iznikne pokraj toga, a onda se mala kvrga protisne između njih. Bila je to glava. Slijepe bijele oči okrenu se prema njemu, a nosnice zaigraju. Usta se otvore u jezivu prividu ljudskog osmijeha.

Još ruku i glava izbijalo je iz zemlje. Simon, koji je zurio zapanjen i užasnut, skoči na koljena držeći baklju i nož ispred sebe.

Bukken! Kopači! Grlo mu se stisne.

Bilo ih je možda sveukupno šestero. Dok su se oslobađali iz odronjene zemlje, zbili su se jedni uz druge, tiho cvrkućući između sebe. Njihovi vretenasti, dlakavi udovi bili su tako isprepleteni, a pokreti tako trzavo iznenadni da ih nije mogao točno prebrojiti. Mahnuo je bakljom prema njima; oni se povuku, ali ne daleko. Bili su oprezni, ali svakako ne i uplašeni.

Usiresu Aedone, nijemo se pomolio. U zemlji sam s kopačima. Spasi me sada. Molim te, neka me netko spasi.

Napredovali su u skupini, a onda se odjednom razdvojili, potčrčavši prema zidovima. Simon vikne od straha i odalami najbližeg bakljom. On vrisne od boli, ali skoči i omota ruke i noge oko njegova zgloba; oštri mu se zubi zariju u ruku te je umalo ispustio baklju. Njegov se povik pretvori u nesuvislo bolno stenjanje, te on tresne rukom o zid tunela, pokušavajući se riješiti stvorenja. Još nekoliko njih, ohrabreni što je Simon ruku s bakljom držao uza zid, poskoče naprijed, gorljivo piskutajući.

Simon zasiječe prema jednom i dohvati ga svojim nožem, rasparavši pljesnive komadiće krpa koje su kopači nosili kao odjeću, zarezavši duboko u meso pod njima. Opet je udario drugom rukom o zid, što je jače mogao, i osjetio kako se male koščiце slamaju. Stvor koji mu je stezao zglob padne, ali Simonova je ruka bridjela kao da ju je ujela zmija otrovnica.

Povukao se natrag, nezgrapno klizeći niz padinu na koljenima, boreći se da održi ravnotežu na rahloj zemlji dok su kopači trčali prema njemu. Zamahnio je bakljom naprijed-natrag u širokom luku; tri stvora koja su još stajala, buljila su u njega, zategnutih smežuranih lišća, usta razjapljenih od mržnje i straha. Tri. A dvije male zgužvane prilike ležale su u blatu gdje je klečao trenutak prije. Dakle, bilo ih je samo - pet...?

Nešto mu sa svoda tunela padne na glavu. Grube pandže zagrebu mu po licu, a ruka ga žepa za gornju usnicu. Simon vrisne i podigne ruke, zgrabi tijelo koje se previjalo što je čvršće mogao, a onda povuče. Nakon trenutka otpora, ono se oslobodi, stežući nekoliko pramenova njegove kose u svojim šakama. Još vrišteći od gađenja i strave, tresne njime o tlo, a onda baci slomljeno tijelo prema ostalima. Vidio je kako se preostala trojica kotrljaju natrag u sjene prije nego što se okrenuo i otpuzao dalje niz tunel što je brže mogao, psujući i kašljući, pljujući kako bi očistio usta od ogavna okusa kopačeve masne kože.

Simon je strepio, očekujući da će ga svakog časa nešto zgrabiti za noge; nakon stoje puzao neko vrijeme, okrene se i podigne baklju. Učini mu se da vidi slabašan, blijed sjaj očiju, ali nije bio siguran. Okrenuo se i nastavio puzati nizbrdo. Dvaput je ispustio baklju, no podigao ju je brzo i prestrašeno kao da mu se vlastito srce strovalilo iz grudi.

Nakon nekog vremena zaustavio se i sjeo. Svjetlost baklje pokazivala je da ga ništa nije slijedilo u bezlčnom tunelu iza njega, ali nešto se promijenilo. Podigao je pogled. Svod je bio mnogo dalje - predaleko da ga se dotakne sjedeći.

Simon dvaput duboko udahne. Ostao je na mjestu sve dok nije osjetio da mu zrak u plućima opet počinje činiti dobro, a onda podigao baklju i ponovno bakljom istražio mjesto gdje se nalazio. Tunel je zaista postao širi, viši. Ispružio je ruku da dotakne zid i otkrio daje bio gotovo jednako čvrst kao blatna cigla.

S posljednjim pogledom iza sebe, Simon se osovi na noge. Krov tunela bio je za duljinu ruke iznad njega.

Nevjerojatno umoran, podigao je baklju preda se i počeo hodati. Sada je znao zašto Binabik i Miriamele nisu mogli prokopati put do njega. Nadao se da kopači nisu uhvatili Binabika u grobnici. To je bilo nešto o čemu sad nije mogao razmišljati - njegov siroti prijatelj! Hrabri čovječuljak! Ali Simon je trenutačno i sam imao velik problem.

Tunel je bio bezličan poput kuničnjaka: vodio je prema dolje, sve dublje u mračne predjele zemlje. Simon se očajnički želio vratiti na površinu, osjetiti vjetar - posljednje što je htio bilo je nalaziti se na ovom mjestu, u ovom dugačkom, uskom grobu. Ali nije imao kamo. Opet je bio sam. Bio je sasvim, sasvim sam.

S bolovima u svakom zglobu, boreći se da otjera svaku stravičnu misao prije nego što je mogla pronaći počivalište u mozgu, Simon je klipsao duboko u mrak.

Čini se da ga kopači nisu slijedili. Simon osjeti kako ga djelić straha napušta, ali srce mu je još bubnjalo. Pod rukama i koljenima osjećao je da je tlo tunela postajalo čvršće.

Palo sunce

Eolair je zurio u ostatke svoje hernvstirske čete. Od stotinjak njih koji su ostavili svoju zapadnu zemlju da mu se pridruže, ostalo ih je jedva četrdesetak. Ti preživjeli skutрили su se oko svojih vatri na dnu obronka pod Naglimundom, ispijenih lica, očiju praznih poput suhih zdenaca.

Pogledaj te jadne, hrabre ljude, pomisli Eolair. Tko bi rekao da cijelo vrijeme pobjeđujemo? Grof se osjećao iscijedenim od krvi i hrabrosti kao svi oni; osjećao se stvarnim poput duha.

Dok je Eolair hodao od jedne vatre do druge, šapat neobične glazbe doleprša s brijega. Grof primijeti da su se ljudi ukočili, a onda stali nesretno šaptati među sobom. Bilo je to samo pjevanje Sitha koji su hodali na straži pred naglimundskim srušenim zidinama... ali čak su i sithski saveznici Hernvstiraca bili dovoljno strani da izazovu zebnju u smrtnicima. A i Norni, sithski besmrtni rođaci, također su pjevali.

Četiri tjedna opsade zbrisalo je naglimundske zidine, no bjeloputi su se branitelji samo povukli u unutrašnji dvorac, koji se pokazao iznenađujuće otpornim na poraz. Tu su u igri bile sile koje Eolair nije mogao razumjeti, stvari koje čak ni um najmudrijeg smrtnog vojskovođe ne bi mogao pojmiti - a grof Eolair, kako je često sebe podsjećao, nije bio vojskovođa. Bio je zemljoposjednik, pomalo dvoranin ne baš od svoje volje i vješt diplomat. Nije iznenađivalo što se on, kao i njegovi ljudi, osjećao kao da pliva u strujama, premoćnima za njegove slabašne vještine.

Norni su uspostavili svoju obranu na načine koji su, kad mu ih je Jiriki opisao, zvučali poput čiste čarolije. "Pjevali su Oklijevanje", objasnio je Jiriki. Tu je u pogonu bila "Vlast-nad-Sjenama". Sve dok glazba bude shvaćena, a sjene zamršene, dvorac neće pasti. U međuvremenu, oblaci su se okupljali iznad njihovih glava, nakratko bjesnjeli, a onda se povlačili. A kad je nebo bilo čisto, munje su bljeskale, a gromovi grmjeli. Magle oko naglimundske tvrđave ponekad kao da su postajale tvrde poput dijamanta, svjetlucave poput stakla; u drugim trenucima bivale bi krvavocrvene ili poput tinte crne, te slale uskovitlane vitice visoko iznad zidina da izgrebu nebo. Eolair je preklinjao za objašnjenje, ali ono što su Norni radili - i što je njegov narod pokušavao učiniti zauzvrat - Jirikiju nije bilo ništa neobičnije od drvenih ograda ili opasnih strojeva ili bilo kakve druge mašinerije ljudskih ratova: Sithini izrazi značili su malo ili ništa Eolairu, koji je mogao tek odmahnuti glavom u prestrašenom čudu. On i njegovi ljudi bili su uhvaćeni u bitci čudovišta i čarobnjaka iz bardskih pjesama. To nije bilo mjesto za smrtnike - i smrtnici su to znali.

Mozgajući, hodajući u krugovima, grof se vratio do svoje vatre.

"Eolaire", pozdravi ga Isorn. "Ostavio sam posljednje gutljaje za tebe." Mahnuo je grofu da priđe vatri i pružio mu mješinu vina.

Eolair potegne gutljaj, više iz prijateljstva. Nikad nije mnogo pio, posebno kad je imao posla: bilo je teško zadržati hladnu glavu na stranom dvoru ako si zalijevao obilne večere razmjernim količinama vina. "Hvala ti." Obrisao je tanak sloj snijega s cjepanice i sjeo, gurnuvši potplatečizama bliže vatri. "Umoran sam", reče tiho. "Gdje je Maegvvin?" "Maloprije je šetala. Ali siguran sam da je sad već pošla spavati." Pokazao je na šator nedaleko odatle.

"Ne bi smjela šetati sama", reče Eolair.

"Jedan od ljudi pošao je s njom. A ona ionako ostaje u blizini. Znaš da joj ne bih dopustio da ode daleko, čak ni pod stražom."

"Znam." Eolair strese glavom. "Ali tako je bolesna duha - čini se zločinom dovesti je na bojište. Posebno na ovakvo bojište." Ruka mu se ispruži i pokaže na obronak i snijeg, ali Isorn je svakako znao da nije mislio ni na teren ni na vrijeme.

Mladi Rimeržanin slegne ramenima. "Luda je, da, ali čini se da joj je lakše nego ljudima."

"Ne govori tako!" prasne Eolair. "Nije luda!" Uzme drhtav dah.

Isorn ga ljubazno pogleda. "Ako to nije ludilo, Eolair, onda što je? Ona govori kao da je u zemlji vaših bogova."

"Katkad se pitam je li u pravu."

Isorn podigne ruku, puštajući da svjetlost vatre poigrava po nepravilnoj modrici koja se pružala od zgloba do lakta.

"Ako je ovo Nebo, onda su me svećenici Elvritshalle pogrešno obavijestili." On se naceri. "Ali ako smo već mrtvi, onda pretpostavljam da se više nemamo čega bojati."

Eolair zadrhti. "Upravo me to i zabrinjava. Ona uistinu misli da je mrtva, Isorne! Svakog časa mogla bi opet ušetati u središte sukoba, kao prvi put kad je pobjegla..."

Isorn položi široku ruku na njegovo rame. "Njezino ludilo čini mi se pametnijim od toga. Možda nije toliko prestravljena kao ljudi, ali nije potpuno bez straha. Ne sviđa joj se onaj prokleti vjetroviti dvorac niti oni prokleti, prijavljivi stvorovi ništa više nego nama. Dosad je bila sigurna, a u takvom ćemo je stanju i zadržati. Sigurno ne trebaš sebi stvarati još briga."

Grof se umorno nasmiješi. "Dakle, Isorne Isgrimnursone, vidim da si nakanio preuzeti očev posao."

"Kako to misliš?"

"Vidio sam što tvoj otac radi za Jošuu. Osvljava princa na noge kad ovaj poželi leći, bode ga u rebra i pjeva mu pjesme kad princ poželi spavati. Dakle, ti ćeš biti moj Isgrimnur?" Rimeržanin se široko osmjehne. "Moj otac i ja jednostavni smo ljudi. Nemamo pameti da se brinemo poput tebe i Jošue."

Eolair prezrivo frkne i posegne za vinskom mješinom.

Već treću noć zaredom, grof je sanjao posljednji okršaj unutar nagli-mundskih zidina, noćnu moru životniju i užasniju nego išta što bi obična mašta mogla zamisliti.

Bila je to iznimno jeziva bitka. Hernvstirci, koji su sada nosili maske od platna natrljane mašću ili smolom da se obrane od nornskog ludog praha, izgledom postadoše jednako zastrašujući kao i ostali borci; oni smrtnici koji su preživjeli prve dane opsade, sada su se borili s prestravljenom odlučnošću, znajući da im ništa drugo osim pobjede neće dati priliku da živi napuste to opsjednuto mjesto. Najveći dio sukoba događao se u uskim prostorima između spaljenih, srušenih zdanja i u zimom razorenim vrtovima - mjestima gdje se Eolair nekoć šetao za toplih večeri s gospama Jošuiina dvora.

Prorijeđena vojska Norna branila je otetu citadelu bezglavom mah-nitošću: grof Eolair je vidio jednog kako se utiskuje na mač zabijen u njegove grudi, pomičući se uz oštricu kako bi ubio smrtnika koji je držao bačak prije nego što je i sam umro iskašljavajući mlaz krvi.

Većina je divova također poginula, ali je svaki iznudio grozomornu daću ljudi i Sitha prije nego što je pao. Sanjajući, prisjećajući se, Eolair je opet bio primoran gledati kako jedan od grdosija grabi Ulea Frekkesona, jednog od rijetkih Rimeržana koji su pošli s ratnom družinom iz Hernvsadharca, a onda zamahuje njime i razbija mu glavu o zid s lakoćom kojom bi čovjek ubio mačku. Kad ga je trojka Sitha opkolila, Hune je prezirno zatresao gotovo obezglavljenim truplom prema njima, zasuvši ih krvlju. Dlakavi je div tada upotrijebio Uleovo tijelo kao batinu, ubivši njime jednog Sithu prije nego što su se koplja ostale dvojice zarila u srcečudovišta.

Vrpoljeći se u nepokolebljivu zahvatu sna, Eolair je bespomoćno gledao kako mrtvog Ulea rabe kao oružje, mlateći njime lijevo i desno sve dok mu se tijelo nije počelo raspadati...

Probudio se drhteći, a u glavi mu je bubnjalo kao da će se rasprsnuti. Metnuo je ruke na sljepoočnice i pritisnuo, pokušavajući oslabiti pritisak i bubnjanje. Kako je čovjek mogao vidjeti takve prizore i zadržati razum?

Ruka mu dotakne zglob.

Prestravljen, Eolair dahne i baci se na bok, grabeći svoj mač. Visoka sjena nadvila se na ulazu u njegov šator.

"Mir, grofe Eolaire", reče Jiriki. "Žao mi je što sam vas prenuo. Zazvao sam vas pred vratima, ali mislio sam da spavate jer niste odgovorili. Molim, oprostite mi na smetnji."

Eolairu padne kamen sa srca, ali ostane srdit i postidjen. "Što hoćete?"

"Oprostite mi, molim vas. Došao sam jer je važno i jer nemamo vremena."

Grof strese glavom i polako udahne. "Sto je? Nešto se dogodilo?"

"Likimeva moli da dođete. Sve ćemo objasniti." On podigne šatorski zaklopac i iskorakne van. "Hoćete li doći? Pričekat ću da se odjenete."

"Da... da, naravno da hoću."

Grof osjeti neku vrstu prigušena ponosa. Likimeva je poslala svojeg sina po njega, a budući da se ovih dana Jiriki naizgled bavio samo važnim stvarima, Sithe su doista smatrali važnim da Eolair dođe. Trenutak kasnije njegov se ponos pretvori u izjedajući nemir: zar su okolnosti bile tako loše da su tražili zamisli i vodstvo zapovjednika četrdesetak prestravljenih smrtnih ratnika? Bio je uvjeren da su dobivali opsadu.

Trebalo je samo nekoliko trenutaka da pričvrsti svoj pojas s mačem i navuče čizme i krznom obrubljen plašt. Slijedio je Jirikija preko maglovite padine, čudeći se da koraci Sithe, koji je bio visok kao Eolair i gotovo jednako plećat, samo mreškaju snijeg dok njegove čizme ostavljaju duboke žljebove u bijeloj kori.

Eolair podigne pogled prema mjestu gdje je Naglimundčučao na vrhu brijega poput pogurene, ranjene zvijeri. Bilo je gotovo nemoguće vjerovati da je to nekoć bio mjesto gdje su ljudi plesali, razgovarali, voljeli. Dvor princa Jošue neki su smatrali prilično sablasnim - ali, oh, kako bi se tima koji su se izrugivali princu osušila usta i zadrhtala srca kad bi vidjeli što sablastan doista znači.

Jiriki povede grofa između paučinasto tankih šatora Sitha, šatora koji su blistali na snijegu kao da su napola natopljeni mjesečinom. Unatoč tomu što je bilo kasno - između ponoći i zore - mnogi od vilinskog naroda bijahu vani; stajali su u ozbiljnim skupinama i zurili u nebo ili sjedili na tlu tiho pjevajući. Nikomu od njih naizgled nije smetao leden vjetar zbog kojeg je Eolair stisnuo svoju kukuljicu tik do brade. Nadao se da je Likimeva dala naložiti vatru, ako nizašto drugo, onda iz obzira prema krhkosti smrtnoga gosta.

"Želimo vam postaviti pitanja o ovom mjestu koje nazivate Naglimund, grofe Eolaire." Bilo je više od natruhe zapovijedi u Likimevinu glasu.

Eolair se okrene od plamena prema Jirikiju, njegovoj majci i visokom, crnokosom Kuroviju. "Što vam mogu reći a što već nisam?" Grof osjeti blagu srdžbu prema sithskim zbunjujućim običajima, ali otkrije kako mu je teško zadržati taj

osjećaj u prisutnosti Likimevina moćna, staložena pogleda. "A nije li malo prekasno postavljati to pitanje s obzirom na to da je opsada počela prije četrnaest dana?"

"Nije visina zidova i dubina zdenaca ono što želimo znati." Jiriki sjedne pokraj grofa, a tkanina njegove tanke košulje zasvjetluca. "Već ste nam rekli mnogo toga što nam je pomoglo."

"Proveli ste vrijeme u Naglimundu kad je smrtni princ Jošua ondje vladao." Likimeva je govorila užurbano, kao daje nestrpljiva sa sinovim pokušajima diplomacije. "Ima li on neke tajne?"

"Tajne?" Eolair odmahne glavom. "Sad sam potpuno zbunjen. Što pod tim mislite?"

"Ovo nije pošteno prema smrtniku." Kurovi je govorio s hladnom rezervom koja je bila ekstremna čak i za Sithe.

"Zaslužuje da zna više. Da je Zinjadu preživjela, ona bi mu mogla reći. Budući da sam iznevjerio staru prijateljicu i ona sada putuje s Precima, zauzet ću njezino mjesto kao predavač učenja." On se okrene prema Likimevi. "Ako Kuća Godišnjeg plesa odobrava, dakako."

Likimeva ispusti melodičan zvuk, a onda mahne rukom da dopušta. "Jiriki i-Sa'onserei vam je nešto ispričao o Cesti snova, grofe Eolaire?" upita Kurovi.

"Da, rekao mi je nešto malo. Također, mi Hernvstirci još čuvamo mnogo priča o prošlosti i vašem narodu. Među nama još žive neki koji tvrde da mogu hodati Cestom snova, upravo kako ste vi naučili naše pretke." Pomislio je ogorčeno na Maegwininu tobožnju mentoricu, proročicu Diavven: ako su neki Hernvstirci još posjedovali tu moć, ona nije imala veze sa zdravim razumom ili odgovornošću.

"Onda sam siguran da je spomenuo i Svjedoke - one predmete kojima se koristimo da olakšamo naše putovanje."

Kurovi zastane, a onda posegne u svoju mliječnobijelu košulju i izvuče okrugao, proziran žuti predmet koji je odražavao svjetlost vatre poput jantarne kapljice ili kugle otopljena stakla. "Ovo je jedan takav - moj." Dopustio je Eolairu da ga pogleda na trenutak, a onda ga opet pospremio. "Poput većine ostalih, nije koristan u ovim čudnim vremenima - Cesta snova nepropusna je kao što ceste na ovom svijetu znaju biti u strašnoj mečavi.

Ali postoje i drugi Svjedoci: veći, moćniji predmeti koji se ne mogu premještati, a povezani su s mjestom gdje su pronađeni. Glavni Svjedoci, tako ih zovu, jer se pomoću njih mogu vidjeti mnoge stvari i mjesta. Vidjeli ste jednog takvog."

"Krhotinu?"

Kurovi jednom kimne glavom. "U Mezutu'i, da. Bilo je i drugih, iako je većina njih izgubljena prolaskom vremena i zemaljskim promjenama. Jedan leži pod dvorcem vašeg neprijatelja, kralja Elije."

"Pod Visotvrdom?"

"Da. Zove se Jezero Triju dubina. Ali suho je i nijemo već stoljećima."

"I ono ima nekakve veze s Naglimundom? Zar nešto slično postoji i ovdje?"

Kurovi se nasmiješi; tanak, zimski osmijeh. "Nismo sigurni." "Ne razumijem", reče grof. "Kako niste sigurni?"

Sitha podigne svoju dugoprstu ruku. "Mir, Eolaire od Nad Mullacha. Dopustite da dovršim svoju priču. Prema mjerilima U-vrtu-rođenih prilično je kratka."

Eolair se malo promeškolji; bio je zahvalan na svjetlosti vatre koja je skrila njegovo rumenilo stida. Kako to da ga se među ovim narodom moglo tako lako zaplašiti, poput djeteta - kao da su sve njegove godine državničke mudrosti bile zaboravljene? "Ispričavam se."

"Oduvijek su na Osten Ardu postojala određena mjesta", nastavi Kurovi, "koja se ponašaju prilično nalik na Glavne svjedoke... ali na kojima nikakav Glavni svjedok naizgled nije prisutan. To jest, ondje postoje mnogi učinci - zapravo, katkad ta mjesta pokazuju moćnije rezultate nego ijedan Svjedok - ali nije moguće pronaći predmet koji je za to odgovoran. Budući da smo prvi stigli u ovu zemlju prije mnogo vremena, proučili smo takva mjesta, misleći da bi mogla odgovoriti na pitanja o Svjedocima: zašto rade to što rade; o samoj Smrti, čak i o Nebivanju koje nas je nagnalo da pobjegnemo iz naše domovine i dođemo ovamo."

"Oprostite što vas opet prekidam," reče Eolair, "ali koliko takvih mjesta postoji? I gdje se nalaze?"

"Znamo samo za šačicu između dalekog Nascadua i pustoši bijelog sjevera. A-Genay'asu'e, zovemo ih - 'Kuća prelaska na onu stranu' bio bi grub prijevod na vaš jezik. A mi U-vrtu-rođeni nismo jedini koji osjećamo moć tih mjesta: ona često privlače i smrtnike, neke koji samo tragaju za znanjem, neke bogom zalutene i opasne. Ono što smrtnici zovu Thisterborg, brdo blizu Asu'e, jedno je od takvih mjesta."

"Znam ga." Sjetivši se crnih saonica i zaprege nakaznih bijelih koza, Eolair osjeti kako mu se koža zateže. "Vaši rođaci Norni također znaju za Thisterborg. Vidio sam ih ondje."

Kurovi nije izgledao iznenađen. "Mi U-vrtu-rođeni zanimali smo se za ta mjesta davno prije nego što su se naše obitelji razdvojile. Hiked'va, poput nas, nebrojeno su puta pokušali upregnuti snagu tih područja. Ali njihova moć je divlja i nepredvidiva poput vjetra."

Eolair se zamisli. "Dakle u Naglimundu nema Glavnog svjedoka, već je to jedna od tih stvari... Onostranska kuća? Ne mogu se sjetiti riječi na vašem jeziku."

Jiriki pogleda prema majci, smiješeci se i kimajući s izrazom koji je gotovo nalikovao na ponos. Eolair osjeti bljesak razdražljivosti; zašto im je smrtnik koji je znao slušati i rasuđivati bio takvo iznenađenje?

"A-Genay'asu. Da, u to vjerujemo", reče Kurovi. "Ali prekasno smo postali svjesni toga i nismo imali prigode otkriti o čemu se radi prije nego što su onamo stigli smrtnici."

"Prije nego što su stigli smrtnici sa svojim željeznim šiljcima." Liki-meyin topao glas bio je poput siktaja koji prethodi pucnju biča. Iznenađen njezinom žestinom, Eolair podigne pogled, a onda jednako brzo svrne oči natrag na Kurovijevo spokojnije lice.

"I Zida'va i Hiked'a nastavili su dolaziti na ovo mjesto nakon što su ljudi ovdje podigli svoj dvorac Naglimund", objasni crnokosi Sitha. "Naša prisutnost preplašila je smrtnike, iako su nas viđali samo na mjesečini, a čak i tada rijetko. Čovjek kojem su Carevi dali da vlada nad ovim posjedom ispunio je polja oko njega željezom prema kojem je mjesto dobilo svoje ime: Tvrdava čavala."

"Znao sam da su čavli bili ondje da ne propuštaju Mirne - kako mi Hernvstirci zovemo vaš narod," reče Eolair, "ali budući da je zdanje sagrađeno u vremenu kad su vaš i naš narod bili u miru, ne razumijem zašto mu je bila potrebna takva obrana."

"Smrtnik zvan Aesvvides, koji ga je saznao, možda je osjećao stid što je neovlašteno upao na naš posjed sagrađivši tu utvrdu tako blizu našem gradu Da'ai Chikizi na suprotnoj strani onih brda." Kurovi pokaže prema istoku. "Možda se bojao da ćemo jednog dana doći i preoteti vam to mjesto; možda je mislio da su oni od našeg naroda koji su još hodočastili ovamo bili uhode. Tko će ga znati? Zapravo, on je sve manje i manje putovao izvan tih dveri te je napokon umro kao osamljenik - bojeći se, kao što je rečeno, ostaviti čak i svoju dobro čuvanu ložnicu iz straha od onog što bi grozomorni besmrtnici mogli učiniti." Kurovijevo se osmijeh vrati. "Začudo, iako je svijet već prepun strahota, smrtnici, čini se, vječito tragaju za novim brigama."

"Ali se ne odričemo starih." Eolair uzvrat osmijeh visokom Sithi. "Jer, kao i kraj čovjekova plašta, znamo da je prokušano i zbiljsko najbolje na duge staze. Ali dvojim da ste me ovamo doveli samo da mi govorite o djelima nekog davno mrtvog smrtnika."

"Ne, nismo", složi se Kurovi. "Budući da su nas otjerali iz zemlje u vrijeme kada smo smatrali boljom politikom da se ne uplećemo i da dopustimo smrtnicima da grade gdje žele, još uvijek imamo neodgovorena pitanja o ovom mjestu."

"I trebamo odgovore na ta pitanja sada, grofe Eolaire", upadne Likimeva. "Stoga nam recite: je li ovo mjesto koje zovete Naglimund - je li među smrtnicima poznato po nekakvoj neobičnosti? Priviđenjima? Čudnim zbivanjima? Je li na glasu kao stjecište duša mrtvih?"

Grof se namršti dok je razmišljao. "Moram reći da nikad nisam čuo ništa slično. Postoje druga mjesta, mnoga druga, neka na milju daleko od mog rodnog mjesta, o kojima bih vam cijelu noć mogao pričati priče. Ali ne Naglimund. Princ Jošua je oduvijek bio ljubitelj neobičnih predaja - da su postojale takve priče, siguran sam da bi ih on s užitkom pripovijedao." On strese glavom. "Žao mi je što sam vas primorao da i sami ispričate tako dugu priču s tako slabim učinkom."

"Još smatramo da je moguće da je ovo mjesto uistinu A-Genay'asu", reče Jiriki. "Mislili smo to još prije nego što je Asu'a pala. Ali, grofe Eolaire, čini se da ste ožednjeli. Dopustite da vam natočim."

Hernvstirac zahvalno prihvati još jedan kalež kuhanog... nečeg; što god da je bilo, imalo je okus po cvijeću i lijepo ga je grijalo. "U svakom slučaju," reče nakon što je potegnuo nekoliko gutljaja, "što bi značilo da je Naglimund uistinu takvo mjesto?"

"Nismo sigurni. To je jedna od stvari koja nas zabrinjava." Jiriki sjedne nasuprot Eolairu i podigne vitku ruku. "Nadali smo se da su Hiked'a ovamo došli samo da ispune svoj dio pogodbe s Elijom i da su ovdje ostali zato što je ovo putna postaja između Olujnog vrha i dvorca koji stoji na Asu'inim kostima."

"Ali više ne mislite tako." Bila je to tvrdnja, ne pitanje.

"Ne. Naši su se rođaci preteško borili, odavna prešavši rok kada su otporom mogli nešto postići. Ovo nije posljednji sukob. Koliko god Utuk'ku ima razloga da nas mrzi, ovdje se ne radi o slijepom gnjevu: ona ne bi potratila živote tolike Djece Oblaka da zadrži nepotrebnu ruševinu."

Eolair nije mnogo čuo o nornskoj kraljici Utuk'ku, ali ono što jest bilo je jezivo. "Dakle što ona želi? Što oni žele?"

Jiriki strese glavom. "Žele ostati u Naglimundu. To je sve što znamo sa sigurnošću. I bit će grozan posao otjerati ih odavde. Bojim se za vas i vaše preostale vojnike, grofe Eolaire. Bojim se za sve nas."

Strašna pomisao padne Hernvstircu na um. "Oprostite mi, jer znam jako malo o tim stvarima - iako sada više nego što bih želio - ali rekli ste da ta Onostrana mjesta imaju nekakve veze s tajnama... smrti?"

"Sve tajne su jedna tajna dok se ne otkriju", reče Kurovi. "Pokušali smo doznati više o Smrti i Nebivanju od A-Genay'asu'e, da."

"Ovi Norni s kojima se borimo, živa su bića - ali njihov gospodar nije. Je li moguće da pokušavaju vratiti Kralja Oluje... u život?"

Eolairovo pitanje nije izazvalo ni preziran smijeh ni zapanjen muk.

"Razmišljali smo o tome." Likimeva je bila izravna. "To je nemoguće."

"Ineluki je mrtav." Kurovi je govorio blaže, ali s jednakom odlučnošću. "Postoje neke stvari o kojima znamo malo, ali smrt vrlo dobro poznajemo." Usnice mu se tržnu u tanak, suh osmijeh. "Zaista, vrlo dobro. Ineluki je mrtav. Ne može se vratiti na ovaj svijet."

"Ali kazali ste mi da je bio na Olujnom vrhu", reče Eolair Jirikiju. "Rekli ste da Norni čine kako im zapovijedi. Zar smo u ratu protiv nečeg imaginarnog?"

"To zaista zbunjuje, grofe Eolaire", odgovori Jiriki. "Ineluki - premda više zapravo i nije Ineluki - nije ništa stvarniji od neke vrste sna. On je zao i osvetnički san, onaj koji posjeduje svu prepredenost koju je Kralj Oluje imao za života, kao i spoznaju o krajnjoj tami koju nijedan živi stvor nikad nije... ali on je samo san, uza sve to. Vjerujte da govorim istinu. Kao što mi možemo putovati Cestom snova i vidjeti i osjetiti stvari na njoj, tako se i Ineluki može obraćati svojim sljedbenicima u Nakkigi kroz Živu Harfu, koja je jedna od najvećih Glavnih svjedoka - iako pretpostavljam da samo Utuk'ku posjeduje vještinu da ga razumije. Stoga on nije stvor, Eolaire, s postojanjem na ovom svijetu." Pokazao je na zidove šatora. "On nije stvaran kao što je ovo platno stvarno, kao što je tlo stvarno pod našim nogama. Ali to ne znači da ne može činiti veliko zlo... a Utuk'ku i njezini sluge su više nego stvarni."

"Oprostite mi ako se činim tvrdoglavi", reče Eolair, "ali noćas sam čuo mnogo toga što je još zbrkano u mojoj glavi. Ako se Ineluki ne može vratiti, zašto onda Norni tako žarko žele zadržati Naglimund?"

"To je pitanje na koje moramo odgovoriti", reče Jiriki. "Možda se nadaju da će upotrijebiti A-Genay'asu kako bi glas svojeg gospodara učinili jasnijim. Možda kane iskoristiti njegovu moć na neki drugi način. Ali očito je da jako žele ovo mjesto. Jedan od Crvene Ruke je tu."

"Crvena Ruka? Sluge Olujnog kralja?"

"Njegovi najmoćniji sluge - jer su poput njega prošli kroz smrt i vanjska carstva. Ali ne mogu postojati na ovom svijetu bez golema izdatka njegove moći svakog trenutka što su utjelovljeni, jer su gotovo istovjetno smrtno proturječe poput njega. Zbog toga, kad nas je jedan od njih napao u našoj utvrdi u Jao e-Tinukai'iju, znali smo daje došlo vrijeme da se latimo oružja. Ineluki i Utuk'ku sigurno su bili očajni kad su potrošili toliku snagu da utišaju Amerasu." Zastao je. Eolair se zabulji, smeten nepoznatim imenima. "To ću vam objasniti drugom prigodom, grofe Eolaire." Jiriki ustane. "Siguran sam da ste umorni, a već smo razgovorom potrošili mnogo vremena koje je bilo namijenjeno vašem počinku."

"Ali to stvorenje Crvene Ruke je ovdje? Jeste li ga vidjeli?"

Jiriki pokaže na logorsku vatru. "Morate li dotaknuti plamenove da biste znali da je vatra vruća? On je ovdje i zbog toga nismo uspjeli svladati njihove najvažnije obrane, zbog toga moramo rušiti kamene zidove i boriti se mačem i kopljem. Velik dio Inelukijeve moći plamti u srcu naglimundske tvrđave. Ali uza svu svoju silu, Kralj Oluje ima granica. Istanjio se... pa mora postojati neki razlog zašto želi da ovo mjesto ostane u rukama Hikedava."

I Eolair ustane. Zbrka čudnih ideja i imena počela se primjećivati na njemu: zaista je osjećao potrebu za snom. "Možda zadatak Norna ima kakve veze s Crvenom Rukom", reče grof. "Možda..."

Jirikijev je osmijeh bio tužan. "Zarazili smo vas vlastitom kugom zvanom 'možda', grofe Eolaire. Nadali smo se da ćete nam dati odgovore, ali umjesto toga, opteretili smo vas pitanjima."

"Još ih se nisam oslobodio otkad je stari kralj Ivan umro." On priguši zijev. "Dakle, to nije ništa čudno." Nasmije se.

"Što sam to rekao! Čudno je dapoludiš. Ali ne i neobično. Ne u ovim vremenima."

"Ne u ovim vremenima", složi se Jiriki.

Eolair se nakloni Likimevi, zatim kimne na pozdrav Kurovijevu kamenom licu prije nego što je izašao na hladan vjetar. Misli su mu zujale glavom poput muha, ali znao je da se ništa korisno nije moglo učiniti ni s jednom od njih. Trebao je san. Možda, bude li imao sreće, prospavat će ostatak ove proklete opsade.

Maegwin je nečujno ostavila svoj šator dok je umorni stražar - činilo se da pripada žalosnoj i odrpanoj sorti da bi primio naklonost Neba, ali tko je bila ona da sumnja u bogove? - čavrljao uz vatru s jednim od svojih drugova. Sada je stajala u dubokim sjenama šumarka, ni stotinu lakata nizbrdo od srušenih zidina Naglimunda. Iznad nje uzdizao se obris grube kamene utvrde. Dok je zurila u nju, vjetar je prosijavao snijeg po njezinim čizmama.

Scadach, pomislila je. To je Rupa na Nebu. Ali što leži iza nje?

Vidjela je demone koji su nahrupili iz Vanske tame - ogavne mrtvački blijede stvorove i dlakave, čudovišne nemani - i promatrala kako se bogovi i nekoliko mrtvih smrtnih junaka bore s njima. Bilo je očito da su bogovi željeli da ta rana na koži neba zacijeli kako se kroz nju ne bi moglo uvući još zla. Neko vrijeme činilo se da će bogovi lako pobijediti. Sada nije bila tako sigurna.

Bilo je... nečeg u Scadachu. Nečeg tamnog i ogavno snažnog, nečeg što je bilo prazno kao što je plamen prazan, ali što je svejedno imalo neku vrstu prigušenog života. Mogla ga je osjetiti, mogla je gotovo čuti njegovo jezivo preživljavanje; čak i slabašan dio njegovih mračnih misli koje su obilježavale njezin um bacao ju je u očaj. Ali u isto vrijeme, kakva god bila Božja propast koja je tako gnjevno gorjela u njegovim dubinama, bilo je nečeg neobično poznatog u mislima

koječega stoje vrebalo u Scadachu. Osjećala se neobično privučenom, kao prema mračno opčinjavajućem bratu ili sestri: to užasno nešto... bilo joj je vrlo slično.

Ali što je to moglo značiti? Kakve li lude pomisli! Kako je u toj izjedajućoj, pakosnoj vrućini moglo biti ičeg poput nje, smrtnice, kraljeve kćeri, ubijene ljubimice bogova koja je sada bila povlaštena jahati s njima nebeskim poljanama? Maegwin stajaše na snijegu, nijema, nepomična, i puštaše da je preplave neshvatljive misli o stvoru u Scadachu. Osjećala je njegov nemir. Mržnju, eto što je osjećala... i nešto više. Mržnju prema živima, spojenu s bolnom čežnjom za spokojem i smrću.

Zadrhtala je. Kako su nebesa mogla biti tako hladna, čak i na tom crnom rubu?

Alija ne čeznem za smrću! Možda jesam dok sam bila živa, neko vrijeme. Ali sad je to iza mene. Jer ja sam umrla - ja sam umrla - a bogovi su me uzdigli u svoju zemlju. Zašto bih to još tako snažno osjećala? Mrtva sam. Više me nije strah kao nekoć. Obavila sam svoju dužnost i dovela bogove da spase moj narod - nitko ne može tvrditi da nisam. Više ne tugujem za bratom i ocem. Mrtva sam i ništa mi ne može nauditi. Nemam ništa zajedničko s tim... stvorom ondje u tami, iza onih zidina od nebeskog kamena.

Iznenadna misao padne joj na um. Ali gdje je moj otac? I gdje je Gwy-thinn? Zar nisu obojica umrli kao junaci? Sigurno su ih bogovi uzdigli i odnijeli nakon smrti, baš kao i mene. I sigurno bi tražili da im dopuste da se bore tu, uz bok Gospodarima Neba. Gdje su?

Maegwin stajaše zabezegnuta. Opet je zadrhtala. Bilo je užasno hladno. Zar su je bogovi prevarili? Zar je postojala još neka kušnja koju je morala proći prije nego što se sjedini s ocem i bratom, s davno umrlom majkom Penemhwy?

Kako je to bilo moguće?

Uznemirena, Maegwin se okrene i pohita nizbrdo prema svjetlima drugih beskućničkih duša.

Više od pet stotina metessanskih kopljanika stajalo je rame uz rame u klanu Onestrinskog prolaza, štitova uzdignutih iznad glava te se činilo da se neka divovska stonoga zaglavila u tjesnacima između litica. Barunovi ljudi nosili su prsnike od uštirkane kože i željezne kacige, oklope koji su bili zarezani i oguljeni od duge uporabe. Zastava njihove kuće sa slikom ždrala, lepršala je iznad gusto zbijenih kopanja.

Nabbanski strijelci duž zidina kanjona ispuniše nebo jatam strijela. Većina se neopasno odbila o krov štitova, ali neke su ipak pronašle put kroz zaglavljene štitove. Ali kako god bi koji Metessanac pao, njegovi bi se suborci zbili bliže.

"Strijelci ih ne mogu pomaknuti!" oduševljeno će Sludig. "Varellan mora napasti! Tako mi Aedona, barunovi su ljudi ponosna kopilad!" Okrenuo se prema Isgrimnuru s izrazom veselja na licu. "Jošua je dobro izabrao svoje saveznike!" Vojvoda kimne, ali nije mogao biti uzbuđen kao Sludig. Dok je stajao s Jošuinom elitnom četom, kako se sada nazivala prinčeva kućna garda - što je Isgrimnur smatrao neobičnim izrazom s obzirom na to da princ nije imao kuću - vojvoda je jedino želio da borba prestane. Bio je umoran od rata.

Dok je zurio preko uske doline, dojmilo ga se kako su izbrazdana brda s obiju strana nalikovala na rebra, a Anitullejska cesta na prsnu kost. Kad je Svijetli Ivan izvojevao svoju pobjedu u toj istoj Frasiliškoj dolini prije više od pedeset godina, govorilo se da ih je toliko izginulo da tijela nisu mjesecima bila pokopana. Prolaz i otvoren kraj prema sjeveru doline bili su posuti kostima, nebo danima crno od strvinarskih ptica.

I u koju svrhu? upita se Isgrimnur. Manje od ljudskog života je prošlo, i evo nas opet tu, prostirući novu gozbu za strvinare. Iznova, iznova i iznova. Mučno mije od toga.

Sjedio je neudobno na sedlu, gledajući niz prolaz. Ispod njega stajali su redovi prinčevih najnovijih saveznika, čekajući, s obiteljskim zastavama blistavim na podnevnom suncu, avijarij Gusaka, Fazana, Čigri i Lještarki. Seriddanovim susjedima barunima nije trebalo dugo da slijede njegov primjer: nitko, čini se, nije bio zadovoljan knezom Benigarisom, a uskrnulog Camarisa bilo je teško zanemariti.

Isgrimnur je shvatio kako se neke stvari vrte u krug. Jošuine snage vodio je čovjek za kojeg se dugo mislilo daje mrtav, a vodili su presudnu bitku na onom istom mjestu gdje je Svijetli Ivan, Jošuin otac i Camarisov najbliži prijatelj, izvojevao svoj najveći trijumf. Trebao je to biti dobar predznak, pomisli Isgrimnur... ali umjesto toga osjetio je kako se prošlost uzdiže da istisne život iz sadašnjosti, kao da je Povijest kakvo golemo i ljubomorno čudovište koje je željelo prisiliti sve što će uslijediti nakon njega na žalosno oponašanje.

Ovo nije život za stara čovjeka. Vojvoda uzdahne. Sludig, promatrajući napeto kako se bitka razvijala, bio je slijep i gluh za sve drugo. Ako započneš rat, moraš vjerovati da time možeš nešto postići. Vodimo ovaj da spasimo Ivanovo kraljevstvo ili da možda spasimo cijelo čovječanstvo... ali nije li to ono što uvijek mislimo? Da su svi ratovi beskorisni - osim opog koji vodimo upravo sada?

On opipa svoje uzde. Leđa su mu bila ukočena, već bolna, a tek je krenuo. Kvalnir mu je visio u koricama o boku, netaknut otkad ga je naoštrio i ulaštio u besanim satima protekle noći.

Samo sam umoran, pomisli. Želim vratiti Elvritshallu. Želim vidjeti svoju unučad. Želim se šetati sa svojom ženom pokraj Gratuvaske kad se led slama. Ali ne mogu imati ništa od toga dok prokleti sukob ne završi.

I zbog toga ovo činimo, zaključi on. Zato što se nadamo da će nam donijeti mir. Ali to se nikad, nikad ne događa... Sludig usklikne. Isgrimnur podigne pogled, prenut, ali uzvik njegova čovjeka bio je uzvik radosti.

"Gledajte! Camaris i konjanici ih napadaju!"

Kad je postalo jasno da strijele neće pomaknuti Seriddanov metes-sanski zid štitova sa sredine prolaza, Varellan od Nabbana je zapovjedio novi juriš svojih vitezova. Kad su se Varellanove snage usredotočile da potisnu prinčeve trupe niz dolinu, Camaris i Hotvigovi Thrithinžani spustili su se s brdskih cesta i bacili na bok Varellanove veće sile.

"Gdje je Camaris?" upita Sludig. "Ah! Ondje! Vidim mu kacigu!"

I Isgrimnur ju je mogao vidjeti. Morski je zmaj bio jedva nešto više od plamteće mrlje zlata iz ove udaljenosti, ali njegov je nositelj stajao visoko u svojim stremenima, dok se vidljiv krug straha širio oko njega dok su se nabbanski vitezovi borili da ostanu dalje od Trnova crnog domašaja.

Princ Jošua, koji je motrio bitku oko stotinu lakata niže od Isgrimnura i Sludiga, sada okrene Vinvafoda prema njima. "Sludig!" dovikne. "Reci Freoselu da želim da njegovačeta pričeka dok ne izbroji prste deset puta nakon što dam znak da mi ostali napadamo."

"Da, Visosti." Sludig okrene svojeg konja i odjaše prema mjestu gdje su Freosel i ostatak Jošuike kućne čete stajali u uzrujanom iščekivanju.

Princ nastavi uzbrdo sve dok nije bio uz Isgrimnura. "Varellanova mladost napokon dolazi na vidjelo. Pokazao se preneobuzdanim."

"Zapovjednik može imati i gorih mana," odgovori Isgrimnur, "ali imaš pravo. Trebao se zadovoljiti držeći ušće prolaza."

"Ali učinilo mu se da vidi slabost kad nas je jučer natjerao na povlačenje." Jošua zažmiri prema nebu. "Sad se obvezao da nas potisne još dalje. Imamo sreće. Benigaris, uza svu svoju brzopletost u drugim stvarima, nikad se ne bi odvažio na ovo."

"Onda zašto je na prvom mjestu riskirao poslavši ovamo svojeg mlađeg brata?"

Jošua slegne ramenima. "Tko zna? Možda nas je podcijenio. Sjeti se da Benigaris ne vlada sam Nabbanom."

Isgrimnur zastane. "Siroti Leobardis. Što je učinio da je zaslužio takvu ženu i sina?"

"Opet, tko zna? Ali možda za sve to postoji svrha koju mi ne možemo vidjeti."

Vojvoda slegne ramenima.

Princ je kritički promatrao tijek bitke, očiju zasjenjenih u dubinama kacige. Isukao je Naidela, koji mu je ležao preko sedla i koljena. "Skoro je vrijeme", reče. "Skoro je vrijeme."

"Još ih je mnogo više nego nas, Jošua." Isgrimnur izvuče Kvalnir iz korica. U tome je preostalo kratkotrajno zadovoljstvo: oštrica gaje dobro služila u mnogim okršajima, o čemu je svjedočila činjenica da je još bio tu, još živ, s bolesnim leđima, žuljevitim oklopom, dvojicama...

"Ali mi imamo Camarisa - i tebe, stari prijatelju." Jošua se slabo osmjehne. "Ne možemo tražiti bolje izgleda." Njegov pogled nije ostavio uski predjel prolaza. "Neka nas Usires Otkupiteljčuva." Princ svečano načini znak Drveta na grudima, a onda podigne ruku. Naidel uhvati sunčanu svjetlost i na trenutak Isgrimnur otkrije da mu je teško disati. "K meni, ljudi!" klikne Jošua.

Rog se oglasi na obroncima nad njim. Iz tjesnaca prolaza, Cellian zatresti u odgovor.

Dok su prinčeve čete, pobunjeni baruni i njihovi ljudi jurišali cestom, Isgrimnur se nije mogao čudom načuditi. Napokon su postali prava vojska, nekoliko tisuća snažna. Kad se sjetio kako je počelo, Jošua i desetak blatnih preživjelih, koji su se odšuljali iz Naglimunda kroz stražnja vrata, osjeti se ohrabrenim. Sigurno ih Milostivi Bog nije doveo tako daleko samo da im razori nade!

Metessanci su čvrsto držali položaje. Jošua i njegova vojska skrenu oko njih i pokraj njih; kopljanici, riješeni svojeg ubojitog zadatka, odvu-koše ranjenike natrag niz cestu. Pričeve se sile baciše na Varellanove vitezove, koji bijahu brojčano nadmoćniji i čiji su teški oklopi odolijevali čak i surovosti Camarisa i Thrithinžana.

Isgrimnur se isprva držao u pozadini, pružajući pomoć gdje je mogao, ali ne želeći se baciti u središte gdje su životi naizgled bili mjereni trenucima. Opazio je jednog od Hotvigovih ljudi, zbačenog s konja, kako stoji iznad svojeg umirućeg konja i odbija koplje viteza na konju. Isgrimnur dojaše naprijed, izazovno urlajući; kad gaje nabbanski vitez čuo i okrenuo se, Thrithinžanin skoči naprijed i zabije mač ispod čovjekove ruke gdje nije bilo zaštitnog metala na njegovoj kožnoj surki. Dok se vitez rušio, krvareći, Isgrimnur osjeti ubod bijesa zbog nečasne taktike svojeg saveznika, ali kad mu je spašeni čovjek doviknuo riječ zahvalnosti i potrčao niz obronak, natrag u srce borbe, vojvoda više nije znao što bi mislio. Je li Thrithinžanin trebao umrijeti da očuva laž kako je rat mogao biti častan? Je li drugi čovjek zaslužio smrt zato što je vjerovao u tu laž?

Dok je poslijepodne promicalo, Isgrimnur je bivao sve dublje uvučen u krvavi sukob: ubio je jednog čovjeka te nekoliko ranio. Sam je pretrpio tek male ozljede, ali samo zato što je imao sreće. Jedanput se spotaknuo, a zamah dvostrukog mača njegova protivnika odbio mu se o vrh kacige; da nije pao, vjerojatno bi mu odsjekao glavu. Isgrimnur se nije borio sa svojim starim ratničkim bijesom, ali je strah izmamio snagu na koju je bio zaboravio. Bilo je kao da je opet u gnijezdu ghanta: kamo god se okrenuo, stvorenja s tvrdim oklopima željela su ga ubiti.

Jošua i njegovi vitezovi potisnuli su Varellanovu silu gotovo do vanjskog ruba prolaza. Sigurno, pomisli Isgrimnur, neki od onih koji su se borili na prvoj liniji mogu vidjeti široku dolinu ispod, zelenu na suncu - osim što je pogled u bilo što osim čovjeka pred tobom i njegova oružja, značilo prizivanje brze smrti.

Vitezovi Nabbana nisu popuštali. Ako su i pogriješili pokušavši pospješiti svoju raniju prednost, sada je više neće ponoviti. Sto god da je princ Jošua želio, bilo je jasno da će se on i njegova vojska morati toga domoći vlastitim rukama.

Dok je sunce polako zaranjalo prema obzoru, Isgrimnur se na trenutak zatekne u pozadini bitke, gdje je sukob barem na neko vrijeme utihnuo; posvud su ležala tijela raširenih udova poput ostataka povlačenja plime.

Točno niz brijeg Isgrimnur ugleda zlatan bljesak: bio je to Camaris. Vojvoda gaje zaprepašteno gledao. Sate i sate od početka bitke - premda su mu se pokreti činili malko sporijima - stari se vitez i dalje borio nesmanjenom žestinom. Camaris je sjedio uspravno na sedlu, pokreti mu bijahu pravilni i smireni kao oni u zemljoradnika na polju. Ratni rog visio mu je o boku. Trn je zviždao zrakom poput crne kose, a gdje se spustio, bezglava su tijela padala poput požetog žita.

Nije onako vatren kao nekad, zadivljeno će Isgrimnur. Još je vatreniji. Bori se poput proklete duše. Što je u glavi tog čovjeka? Što mu izjeda srce?

Isgrimnur odjednom osjeti stid što stoji gledajući dok se Camaris, dvadeset godina stariji od njega, bori i krvari. Možda je to najvažnija bitka koja se ikad vodila, a još je visjela u zraku, neprisvojena. Bio je potreban. Možda je bio star i umoran od rata, ali još je imao iskusnu oštricu.

Lako je zario ostruge u sapi svojeg konja, krenuvši prema mjestu gdje je sada sir Camaris odbijao trojicu pješaka. Bila je to točka koju je iz vidokruga zaklanjala mreža niskih stabala. Iako nije dvojio da će Camaris izdržati dok drugi ne stignu do njega, moglo bi proći dosta vremena dok ga ne primijete... i u svakom slučaju, Camaris u sedlu bio je nadahnuće ostatku Jošuinu družine, koje bi bilo šteta propustiti zaklonjen iza grmlja.

Prije nego što je prešao dvanaest lakata, Isgrimnur ugleda strijelu koja se izdizala iz grudi njegova konja, točno ispred noge; konj se propne, njišteći u agoniji. Isgrimnur osjeti užarenu bol u boku; trenutak kasnije srušio se sa sedla. Tlo se uzdigne prema njemu i udari ga poput toljage. Njegov konj, boreći se da povрати ravnotežu na kamenitom obronku, propne se nad njim, a tada se njegova sjena spusti.

Posljednje što je Isgrimnur vidio i osjetio bio je strahovit potres od udara svjetlosti, kao da je sunce palo s neba i sletjelo na njega.

Carstva praha

To je bilo da čovjek jednostavno poludi. Simon je umirao od žeđi, usta suhih poput koštanog praha, a svud oko njega odjekivao je zvuk kapanja vode... ali vode nije bilo ni za lijek. Kao daje nekakav zloduh zavirio u njegove misli, a onda ubrao njegovu najveću želju i pretvorio je u okrutnu šalu.

Zastao je, škiljeći u tamu. Tunel se proširio, ali je još vodio nizbrdo, i nije se imalo kamo skrenuti, nije bilo poprečnih hodnika. Što god daje kapalo, sada je bilo iza njega, kao da gaje nekako mimošlo u bezličnim sjenama.

Ali to nije moguće. Zvuk je bio ispred mene, a sad je iza - ali nikad nije bio pokraj mene. Simon se borio da potisne strah koji je osjećao poput živa stvora u sebi: sve same ljuske koje su škljocale i pandže koje su strugale.

Možda se izgubio ispod zemlje, rekao je sebi, ali nije mrtav. Vje je bio zarobljen u sličnim tunelima i opet je izašao na sunce. A sad je bio stariji; vidio je stvari koje je malo tko vidio. Nekako će preživjeti. A ako ne preživi? Onda će se suočiti s krajem bez stida.

Hrabre riječi, sanjaru, naruga mu se unutrašnji glas. Hrabre riječi sada. Ali kad dan bez sunca i noć bez mjeseca minu bez vode? Kad baklja dogori?

Šuti, rekao je unutrašnjem glasu.

"Kralj Ivan u mračnu jazbinu je poš'o",

tiho je pjevao Simon. Grlo ga je boljelo, a bio je i umoran od monotonog lupkanja svojih potpetica po kamenu, da se ne spominje kako ga je jadtim i osamljenim taj zvukčinio.

"Tražeći zvjerku koja oganj sije, Kroz skrovišta trolova i žaba je proš'o Gdje nitko dotad krčio nije..."

Simon se namršti. Kad bi ovdje zaista bila skrovišta trolova. Dao bi sve za Binabikovo društvo - da ne spominje mješinu punu vode za kojom bi slijedio zdrav gutljaj kangkanga. A ako Svijetli Ivan u zemlju nije ponio ništa osim mčā - što zapravo i nije učinio, kad bolje promisli: nije li im upravo to Hernvstirac Eolair došao na Sesuad'ru reći? Da je Ivan pronašao Minnevara negdje ispod zemlje? - kako je onda riješio problem svjetla? Simon je imao jednu baklju, čiji se plamen polako stanjivao na rubovima. Bilo je lijepo stupati i vrludati okolo tražeći zmajeve, ali pjesme nikad nisu spominjale ništa u vezi s hranom, vodom i loženjem vatre.

Stare uspavanke, izgubljeni mačevi i tuneli u mračnoj, smrdljivoj zemlji. Kako se njegov život počeo vrtjeti oko tih stvari? Kad se Simon molio za viteške pustolovine, nadao se plemenitijim stvarima: bojnim poljima i blistavom,

ulaštenom oklopu, junačkim djelima, ljubavi mnoštva. Pronašao je te stvari, više ili manje, ali one nisu bile ono stoje očekivao. A iznova je i iznova bivao uvučen natrag u ovo ludilo mačeva i tunela, kao daje prisiljen igrati neku dječju igru dugo nakon što mu je dodijala...

Rame mu bubne o zid i on zamalo padne. Baklja mu je ispala iz ruke i ležala na podu tunela. Simon je tupo zurio u nju prije nego što je naglo povratio razum. Podigao ju je i čvrsto stisnuo, kao da je sama baklja pokušala pobjeći. Sanjaru.

Jedva je sjeo. Bio je umoran od hodanja, umoran od praznog ništavila i samoće. Tunel je postao zavojita rupa kroz nepravilne kamene ploče, što je vjerojatno značilo da se sada nalazio duboko među kostima Svvertclifa; činilo se da je išao prema središtu zemlje.

Nešto mu se u džepu stane trti o nogu, privukavši mu pozornost. Što je sve nosio? Posrtao je tim prolazima naizgled već satima, a nije se ni potrudio pogledati kakve je otpatke ponio sa sobom kad je propao kroz smrvljenu zemlju. Ispraznivši džepove zašivene na hlačama, trzajući se i ispuštajući tihe zvukove na peckanje u svojim oguljenim prstima, otkrio je da nije mnogo propustio odgodivši pregled džepnog inventara. Bio je tu kamen, okrugao i gladak koji je pokupio jer mu se sviđao osjećaj ravnomjerne težine u ruci, i gotovo bezlična kopča za pojas, za koju je mislio da ju je odbacio. Odlučio ju je zadržati, neodređeno pomislivši da bi je mogao iskoristiti za struganje ili kopanje. Jedinu važniji pronalazak bio je komad suhog mesa od jučerašnjeg ručka. Pogledao je čeznutljivo u smežuranu traku, koja je bila otprilike dužine i širine njegova prsta, a onda je spremi na stranu. Imao je osjećaj da će je kasnije željeti više nego sada.

Toliko o sadržaju njegovih džepova. Zlatni prsten koji mu je poslao Morgenes još mu je bio na prstu, gotovo nevidljiv pod slojem prljavštine, ali kakvu god je korist ili značenje možda imao na svijetu sunca, tu je bio bezvrijedan: nije ga mogao pojesti, niti bi mogao njime zaplašiti neprijatelja. Njegov qanučki nož još je bio u koricama, vezan za njegovu nogu. Osim tog noža i baklje, bio je uistinu nezaštićen. Njegov je mač bio negdje vani - s Binabikom i Miriamele, ako su pobjegli kopačima - zajedno s njegovom Bijelom strijelom, plaštem, oklopom i ostatkom njegove bijedne imovine. Bio je jednako goloruk kao kad je pobjegao iz dvorca prije gotovo godinu dana. A sada se opet vratio u crnu zemlju. U zemlju koja ga je gušila...

Prestani, zapovjedi samome sebi. Sto je ono Morgenes govorio? "Nije važno ono što imaš u rukama, nego ono što imaš u glavi." Ili tako nekako. Uostalom, u glavi imam mnogo više nego onomad.

Ali od kakve mi je to koristi ako umrem od žeđi?

S naporom se uspravio i opet počeo hodati. Nije imao pojma kamo bi tunel mogao voditi, ali morao je voditi nekamo. Morao je. Mogućnost da bi smjer kojim je krenuo mogao završiti kao prethodni, u neprobojnom zidu odronjene zemlje ili kamena, bilo je nešto o čemu si nije smio priuštiti da razmišlja.

"U crnu je jamu mladi Ivan poš'o", opet zapjeva Simon, tiše nego prije,

"Gdje Ognjen-zmaj vreba na gomili blaga AV nitko znao nije da nekud je o'šo Jer za sobom nije ostavio traga..."

Bilo je nestvarno. Simon se nije osjećao ludim, ali čuo je zvukove koji zapravo nisu pripadali tom podzemnom svijetu. Zvuk pljuskama vode se vratio, glasniji i prodorniji, ali sada kao daje dopirao sa svih strana, kao daje prolazio kroz zastor vodopada. Pomiješan s njim, jedva odjeljiv od šuma i pljuskanja, čuo je žamor govora.

Glasovi! Možda je negdje u blizini poprečan tunel. Možda vodi prema ljudima. Pravim, živim ljudima...

Glasovi i zvuči vode trajali su još neko vrijeme ne otkrivši svoj izvor, a onda izbljedjeli, ostavivši ga opet s bukom njegovih koraka kao jedinim suputnikom.

Zbunjen i umoran, preplašen onim što bi ti fantomski zvuči mogli značiti, umalo je ugazio u rupu na podu tunela.

Zapeo je, a onda se pridržao, uprijevši se rukom o zid, te se zagledao dolje. Svjetlost još jedne baklje kao da je blistala u dubinama, te je na trenutak pomislio da će mu se srce zaustaviti.

"Tko... Tko j..." Dok se naginjao, činilo se da se svjetlost pod njim uzdiže.

Odras. Voda.

Simon padne na koljena i gurne lice prema sličnom jezeru, a onda se zaustavi kad je do njega dopro miris, mastan i neugodan. Uronio je prste i izvadio ih. Vodene kapljice kao da su slabo klizile njegovim prstima. Približio je baklju da bolje pogleda. Mlaz plamena poskoči uvis i vrelo ga zapljusne po licu; on krikne od boli i iznenađenja dok se svaljivao unatrag. Na trenutak mu se činilo da se cijeli svijet zapalio.

Sjedeći raširenih nogu na tlu, podigao je ruku do obraza i oprezno opipao lice. Koža mu je bila osjetljiva kao da je predugo stajao na suncu, mogao je osjetiti kako su mu dlačice na bradi postale prhke i kovrčave, no činilo se da je sve na svojem mjestu. Spustio je pogled i ugledao kako plamen pleše u rupi na podu tunela.

Usiresu Aedone! prokune nijem. Sanjarska sreća. Pronađem vodu, i to baš onu koja peče - što god već jest.

Suza mu poteče niz vruć obraz.

Što god da je ispunjalo jezerce, veselo je gorjelo. Simon se zagledao u nj toliko razočaran što je otkrio da je njegova voda nepitka da nekoliko minuta nije vidio smisao u onom što je promatrao. Tada se prisjeti riječi koje mu je Morgenes jedanput rekao.

Perdruinska vatra - to je to. Doktor je rekao da se može pronaći u špiljama. Perdruinci su se njome koristili pri izradi kugli za katapulte i bacali ih na neprijatelje te bi ih dobro spržili. To je bila vrsta povijesnih lekcija na koje je Simon obraćao pozornost - vrsta u kojoj bi se događale zanimljive stvari. Da imam više štapova i više krpa, mogao bih je upotrijebiti da izradim baklje.

Odmahujući glavom, on se osovi na noge i opet zaputi niz tunel. Nakon nekoliko koraka zastane i opet odmahne glavom.

Sanjar. Glupi sanjar.

Vrati se gorućem jezercu i sjedne, a onda svuče košulju i počne parati trake platna s ruba. Perdruinska vatra bila je ugodno topla.

Rahela bi mi oderala kožu da me vidi kako uništavam savršeno dobru košulju. Preglasno se zahihotao; odjeci se otkotrljaše hodnikom u praznu tamu. Bilo bi dobro opet vidjeti Rahelu, pomisli. Premda nepobitna, zamisao se doista činila neprimjerena trenutku.

Kad je iskidao dvanaest traka - košulja je sada završavala malo ispod pazuha - sjedio je netremice gledajući u plamen, pokušavajući odlučiti kako da uroni tkaninu a da ne opeče kožu na rukama. Pomislio je da upotrijebi baklju, ali se predomislio. Nije znao koliko se duboko pružala ta rupa u tunelu i bojao se da bi mogao ispustiti zublju. Tada bi mu jedina svjetlost bila ona koju ne bi mogao pomaknuti.

Nakon dugotrajnog razmišljanja odložio je baklju u stranu te počeo zgrtati slobodnu zemlju iz pukotina između kamenih ploča u otvor. Kad je zgrabio dvadesetak šaka, plamen zatreperi i zamre. Čekao je neko vrijeme, nemajući pojma koliko joj dugo treba da se ohladi, a onda razgrnuo ljepljivu zemlju sve dok opet nije dobio otvor u koji je mogao uroniti krpe. Namočivši sve trake platna, odložio je jednu u stranu, a potom sve ostale čvrsto smotao i posložio ih jednu uz drugu na posljednji, najveći komad košulje koji je iskidao. Zamotao je tu privremenu vreću i objesio je o pojas. Preostalu traku oprezno je omotao oko baklje točno ispod plamena, a onda okrenuo zublju sve dok se tkanina natopljena Per-druinskom vatrom nije zapalila. Gorjela je jasno, te Simon kimne glavom. Još je trebao hrane i vode, ali ako bude oprezan, neće se morati brinuti o gubitku svjetlosti još neko vrijeme. Možda je bio izgubljen i sam, ali nije bio samo Simon Sanjar - bio je i slavni Seoman Snježnoprameni.

Ipak, radije bi bio samo Simon te slobodno šetao zelenim svijetom sa svojim prijateljima.

Izbori, pomisli ojađeno, znali su biti i blagoslov i prokletstvo.

Simon je odspavao sklopčan u loptu na tvrdom podu tunela sa svježom krpom Perdruinske vatre omotanom oko baklje. Kad se probudio iz paničnog sna, u kojem je svjetlosti potpuno nestalo, a on puzao kroz blatnu tamu, plamen baklje još je pouzdano gorio.

Otad je, čini se, hodao još nekoliko sati. Žeđ mu je rasla i rasla sve dok mu se nije činilo da svaki korak ispija vlagu iz njegova tijela, sve dok nije mogao razmišljati gotovo ni o čemu osim o vodi. Komadić suhog mesa još mu se nalazilo u džepu - od same pomisli da pojede taj suh, slan zalogaj zaboljela ga je glava, unatč gladi koja ga je morila gotovo istom žestinom kao i žeđ.

Odjednom se niz monolitnih kamenih i zemljanih zidova tunela prekine. Poprčan se tunel, nepravilna, ali prilično prostrana rupa koja očito nije bila prirodna, račvao. Nakon gotovo cijele vječnosti bezizlaznog klipsanja, morao je donijeti odluku: da ide naprijed, desno ili lijevo?

Ono što je želio, dakako, bio je put koji je vodio prema gore, ali činilo se da ni jedan od dvaju ogranaka ne vodi nikamo osim ravno. Prošetao je malo i jednim i drugim, njušeći zrak, gledajući i osluškujući nešto što bi moglo nagovijestiti čist zrak ili vodu, ali bez uspjeha: poprečni tunel bio je nezanimljiv poput onog kojim je kaskao, Aedon tkozna otkad.

Vratio se u glavni tunel i na trenutak zastao, pokušavajući zaključiti gdje se nalazi. Sigurno je bio negdje duboko ispod samog Swertclifa - nije mogao toliko dugo hodati nizbrdo pod tako stalnim kutom a da ne siđe pod samo brdo. Ali put mu je toliko puta zavijao da jednostavno nije mogao pogoditi gdje je u odnosu na nadzemni svijet. Morat će jednostavno odabrati i vidjeti što će se dogoditi.

Budem li uvijek skretao u istom smjeru, barem ću se moći vratiti odakle sam krenuo.

Temeljeći odluku ni na čemu određenom, izabrao je lijevi tunel i odlučio da će odsad uvijek skretati nalijevo. No bude li zaključio da je odluka pogrešna, jednostavno će se okrenuti i skretati nadesno dok se ne vrati.

Skrene lijevo i nastavi teturati.

Isprva se činilo da se tunel ne razlikuje od onog koji je ostavio: cijev od neravna kamena i zemlje bez ikakva znaka upotrebe ili svrhe. Tko je iskopao te mračne jazbine? Sigurno su to bili ljudi ili čovjekolika stvorenja, jer je na mjestima bio siguran da može vidjeti mjesta gdje je kamen bio otkrnut ili razbijen kako bi se vijugavi put otvorio.

Žeđ i turobna samoća toliko su ga zaokupile da nije ni primijetio tihe glasove sve dok ponovno nisu bili svud oko njega. Ovaj put, međutim, osjetio je i pokret - potezanje njegove odjeće kao dodir vjetra, hitanje sjenki od kojeg je svjetlost u tunelu zatreperila. Glasovi su tiho ječali na jeziku koji nije razumio. Dok su prolazili pokraj njega ili kroz njega, osjetio je tužnu studen. To su bile uspomene... neke vrste. To su bile izgubljene stvari, oblici i osjećaji koji su se odvojili od svojeg vremena. On im nije značio ništa, a oni, ma kako uznemirujući bili, zapravo i njemu ništa nisu značili.

Osim ako i ja ne postanem jedan od njih. Osjetio je kako se u njemu uzdižu mjehurići straha. Osim ako jednog dana neki drugi zabludjeli sanjar ne osjeti kako ga je Simonova sjena okrnula u prolazu govoreći "Izgubljen, izgubljen, izgubljen..."

Bila je to jeziva misao. Još dugo nakon naleta poluprikaza i utihnuća glasova ta ga je misao opsjedala.

Skrenuo je još tri puta, odabравši svaki put lijevo, i tad se napokon nešto počelo zbivati.

Simon je razmišljao o povratku - posljednja ga je prekretnica dovela u tunel koji se sada strmo spuštao - kad su mu u oko upale mrlje na zidovima. Prinio je baklju bliže i opazio da su pukotine u kamenu bile pune mahovine. Mahovina je, bio je siguran, otkrivala da je u blizini bilo vode. Toliko je žeaо da je šakom iščupao malo mahovine i požudno strpao u usta. Nakon malo pokusnog žvakanja, uspio ju je progutati. Žuč mu navre u grlo i na trenutak pomisli da će mu pozliti. Bila je užasno gorka, ali u njoj je bilo vlage. Ako bude morao, jest će ju kako bi se održao na životu - ali molio se da pronađe nešto bolje.

Zurio je u sićušno lišće paprati, dvojeći može li probaviti drugu porciju, kad spazi blijeđe oznake u pukotini odakle je iščupao mahovinu. Zaškiljio je i približio baklju. Bijahu to ostaci nekog crteža, to je bilo jasno - velike krivuljaste paralele i izbljedjeli oblici koji su mogli biti listovi ili peteljke. Vrijeme ih je gotovo posve izlizalo, ali činilo se da je u njima nešto od vijugave otmjenosti rezbarija koje je vidio u Da'ai Chikizi i Sesuad'ri. Sithsko djelo? Zar je tako brzo zašao tako duboko?

Simon se ogleda po tunelu, po grubom, zupčastom kamenju. Nije mogao ni zamisliti da bi Sithe mogli načiniti takvo mjesto, čak ni u najosnovnije svrhe. Ali ako oni nisu prokopali te tunele, zašto su se na zidovima nalazile sithske rezbarije?

Stresao je glavom. Previše pitanja, kad su važna bila samo dva: gdje može pronaći vode i koji je put vodio prema izlazu?

Iako je hodajući pažljivo proučavao zidove, nije naišao ni na što zanimljivo. Tunel se sada počeo širiti, a druga dva prolaza koja je izabrao kao da su bila vještije napravljena: zidovi bijahu simetrični, a pod ravan. Dok je istraživao još jedno račvanje, noga mu propadne u nekakvu rupu.

S uzvikom prestravljenog iznenađenja, Simon se uhvati za ulaz tunela. Baklja mu odleti iz ruke i surva se u tamu kamo se umalo i sam strmoglavio. Dok ju je promatrao u prestrašenom iščekivanju, udarila je o pod, a zatim se otkotrljala: napokon se zaustavila, trepereći... ali nije se ugasila.

Stube. Baklja je ležala na grubom stubištu koje je vodilo prema dolje. Prvih se nekoliko stuba ili smrvilo ili odlomilo, ostavivši za sobom nekoliko grubih rubova.

Nije želio ići dolje. Želio je ići gore.

Ali stube! Možda je dolje nešto stvarno - neko mjesto koje ima smisla. Što bi moglo biti gore od onog što se već događa?

Ništa. Sve.

Bilo je to ionako skretanje ulijevo pa se ne bi smio izgubiti ako se to pokaže lošim izborom. A i bit će kudikamo lakše preskočiti pukotinu koja je nastala kad su se urušile stube - udaljenost gotovo dvaput višu od njega - nego se opet popeti ako se predomisli. Možda bi trebao izabrati neki drugi put...

Kakve ti to gluposti padaju napamet? izgrdio je samog sebe. Morat će se spustiti, ako ni zbog čega drugog, onda zato da uzme baklju.

Simon sjedne, mlatarajući nogama ponad pukotine te izvuče komad suhog mesa iz džepa. Otrgne komadić te ga stane zamišljeno sisati dok je gledao dolje. Baklja je osvijetljavala četvrtasto isklesane, ali nedovršene stube: glavno da posluže svrsi, ništa drugo. Ipak, nije mogao razaznati jesu li ikamo vodile.

Žvakao je i zamišljeno buljio. Usta mu se ispune slinom dok je uživao u slanom, dimljenom okusu. Bilo je predivno opet imati nešto kruto među zubima!

Simon ustane, a onda se okrene i vrati u hodnik, pipajući rukom zid kad se svjetlost smanjila sve dok nije našao još mahovine što je prijanjala za zid. Iščupao je nekoliko rukoveti, a onda spremio ljepljivu masu u džep. Vratio se do stubišta te se nagnuo prema dolje tražeći najbolje mjesto gdje će doskočiti. Prebacio je noge, a onda se prevrnuo na prsa i spustio što je opreznije mogao, škrgućući zubima dok ga je kamen grebao po trbuhu i grudima. Kad je gotovo visio punom dužinom, pustio se.

Komad odronjena kamena, možda fragment urušenih stuba, ležao je vrebajući poput sove. Doskočio je na drugu stranu desnom nogom i pritom iskrenuo gležanj. Bljesak boli prostruji mu nogom.

Sa suzama u očima, Simon je trenutak ležao na najvišoj stubi, proklinjući svoju sreću. Sjeo je i kliznuo naprijed do baklje. Sjeo je do nje i izuo čizmu da pregleda ranjeni gležanj.

Mogao ga je poprilično saviti, iako je svaka promjena položaja bila bolna. Zaključio je da nije slomljen - ali što je mogao učiniti i da jest? Svukao je košulju i iskidao još jednu traku, a onda opet navukao taj komad odjeće koji se neprestance smanjivao. Svezavši krpicu oko gležnja i stopala što je čvršće mogao, opet je navukao čizmu. S mukom je ustao te napravio nekoliko koraka: mogao je hodati, zaključio je, ali boljet će ga.

Hodaj, onda. Sto drugo možeš?

Šepajući, počeo se spuštati stubama.

Simon se nadao da će ga stube dovesti na neko stvarnije mjesto od beskrajnih, besmislenih tunela. Kad je s velikim naporom i bolom svladao nekoliko desetaka stuba, Simon je odšepesao kroz nepravilan otvor u novi hodnik, prolaz posve drukčiji od tunela kojima je prije prolazio. Premda okičen mahovinom i gotovo crn od stoljetne prljavštine, bio je sazdan od pažljivo isklesana ukrasnog kamena; zidovi mu bijahu prepuni rezbarija. Ali dok bi zurio u te rezbarije, činilo mu se da one na rubu njegova vidokruga trepere i pomiču se, kao da uopće nisu bile znakovi u kamenu, nego neka vrsta poput pergamenta tankih stvorenja, vitkih poput niti. Zidovi i pod također su se doimali nekako nestabilnima: kad bi Simon na trenutak skrenuo pogled tijekom svojeg šepavog napredovanja, privučen još jednom mrljom pokreta na rubu vidokruga ili bi mu pozornost odvučlo treperenje plamena baklje, činilo se da se mijenjaju. Dugačak ravan hodnik odjednom se penjao, ili bi se naizgled naglo suzio. Kad bi skrenuo pogled i potom ga vratio, sve bi bilo kao prije.

Nisu to bile jedine smicalice koje mu je to mjesto priređivalo. Zvukovi koje je bio čuo vratili su se: glasovi i šumorenje vode tekućice, kojima se sada pridružila neobična, apstraktna glazba, bez izvora i sablasna. Neočekivani mirisi također su ga preplavljivali, zapuši slatka cvjetnog zraka koji su brzo opet prepuštali mjesto vlažnoj praznini, a samo trenutak poslije zamijenio bi ih grub vonj neke paljevine.

To je zaista bilo previše. Simon je želio leći, usnuti i probuditi se u postojanom i nepromjenjivom svijetu. Čak je i monotonija gornjih tunela bila poželjnija od ovoga. Kao da je klipsao po dnu mora, gdje su struje i nestalna svjetlost uzrokovala da se sve njiše, pleše i svjetluca.

Koliko si dugo mislio da možeš hodati pustim podzemljem prije nego što izgubiš razum, Sanjaru?

Ne gubim razum, rekao je samome sebi. Samo sam umoran. Umoran i žedan. Kad barem ne bi bilo tih vodenih zvukova. Samo mi otežavaju situaciju.

Izvukao je malo mahovine iz džepa i žvakao dok je hodao, prisilivši se da proguta mrsku tvar.

Nije bilo dvojbe daje ulazio u mjesto gdje su ljudi... gdje je netko... nekoč živio. Svod se uzdizao visoko nad njim, pod je bio ravan pod kršem i prašinom, a poprečni prolazi, gotovo svi zatrpani kamenjem i zemljom, bili su obrubljeni izrezbarenim lukovima, prljavim i izlizanim do glatkoće šljunka: očito bijahu djelo precizne vještine.

Simon zastane na trenutak pred jednim od tih ulaza. Dok je stajao odmarajući svoj brideći gležanj i zureći u hrpu kamenja i zemlje koja ga je začepila, brdo zemlje kao da je potamnijelo, a onda postalo crno. Malena svjetlost procvate u toj tami, a Simon odjednom osjeti da gleda kroz vrata. Korakne bliže. U tami s druge strane spazi jednu jedinu sjajnu točku, kuglu svjetlosti koja je mutno blistala. Blizu nje, okupano slabim sjajem, naziralo se... lice.

Simon stane kao ukopan. Lice se podigne kao da ga je osoba koja je sjedila u polumrakučula, ali visoko ukošene oči upravile su svoj pogled pokraj njega. Bilo je to sithsko lice, ili mu se barem tako učinilo, a svijet boli i brige odražavao se u sjajnim očima. Vidio je kako se usnice pomiču, a obrve upitno uzdižu. Tada se tama pomuti, nestane svjetlosti, a Simon stajao prst daleko od ulaza zatrpanog kršem.

Suho. Suho. Mrtvo. Mrtvo.

Jecaj mu zapne u grlu. Okrenuo se natrag prema dugom hodniku.

Simon nije znao koliko je dugo buljio u plamen svoje baklje. Lelujao je pred njim, kao univerzum žute svjetlosti. Trebao mu je strahovit napor da odvрати pogled.

Kroz zidove na objema stranama poteče voda.

Zastao je, promatrajući sa strahopoštovanjem. Nekako je pod tunela postao uzak nasip preko veebne tame, a zidovi su se povukli: više nisu doticali pod na kojem je stajao, a njihovom kamenom površinom slijevala se voda u prazninu pod njima. Gledao je odsjaj baklje koji se zibao tekućim prostranstvom.

Simon se primakne rubu nasipa i ispruži ruku. Mogao je osjetiti slabašnu vlagu magle na vršcima prstiju, a kad je povukao ruku i dotaknuo njome usta, osjetio je blag okus mokre slatkoće. Opet se nagne iznad tame, opasno se ljućajući, no uzalud - nije čak ni vrškom prsta mogao dotaknuti vodenu plohu. Bijesno je opsovao. Daje samo imao zdjelu, šalicu, žlicu! Misli, Sanjaru! Upotrijebi glavu!

Nakon kratkotrajnog mozganja, spustio je baklju na nasip i prebacio ono stoje ostalo od košulje preko glave. Spustio se na koljena te stišćući jedan rukav, zamahne ostatkom prema van što je dalje mogao. Košulja lako dotakne kaskadu koja je povuče dolje. On je trgne natrag, a srce mu stane brže tući kad je osjetio da je otežala. Zabaci glavu, a onda gurne natopljenu tkaninu u usta. Prve kapi bile su poput meda na njegovu jeziku.

Svjetlost zatreperi. Sve u dugačkoj prostoriji kao da je zateturalo u stranu. Žubor postade jači, a onda sikući utihne. Simonova su usta bila puna prašine.

On se zagrcne i pljune, ponovno pljune, a onda se sruši na pod u paničnom bijesu, režući i ritajući se poput zvijeri s trnom u boku. Kad je podigao pogled, još je mogao vidjeti zidove i ponor koji se pružao između njih i nasipa na kojem

je čučao - to je bilo stvarno - ali nije bilo nikakvih vodnih ploha, tek svjetlije obojena mrlja na kamenom zidu odakle je njegova košulja otrešla stoljetnu prljavštinu.

Simonovo se tijelo potrese od suhih jecaja dok je brisao prljavštinu s lica i trljao posljednje mrvice zemlje s natečena jezika. Pokušao je pojesti malo mahovine ne bi li se riješio prašine u ustima, ali bila je tako ogavna da mu je zamalo opet pozlilo. Ispljunuo je lisnati svežanj u ponor.

Kakvo je ovo proketo, opsjednuto mjesto? Gdje sam? Sam sam, sam.

Drhteći se pridigao tražeći sigurnije mjesto da malo prilegne i odspava. Morao se maknuti odavde. Nije bilo vode.

Nigdje nije bilo vode. A ni sigurnosti.

Tihi glasovi gore u sjenama visokog svoda pjevali su riječi koje nije mogao razumjeti. Vjetar koji nije mogao osjetiti uskomešao je plamen baklje.

Jesam li živ?

Jesam. Ja sam Simon, i živ sam i još neću odustati. Nisam duh.

Spavao je još dva puta i prožvakao dovoljno gorke mahovine da se može kretati između odmora. Upotrijebio je više od polovice svojih namočenih krpa da baklja nastavi gorjeti. Bilo je teško sjetiti se vremena kada nije gledao svijet pod treperavom svjetlošću baklje ili kad se sam svijet nije sastojao od pustih kamenih hodnika i šaptavih, bestjelesnih glasova. Osjećao se kao da se njegova bit počela otapati, kao da je postajao piskutava sjena.

Ja sam Simon, podsjetio se. Sreo sam zmaja i dobio Bijelu strijelu. Ja sam stvaran.

Kao u snu kretao se kroz dvorane i hodnike golema dvorca. U osvijetljenim trenucima, kratkim poput bljeska munje, mogao gaje vidjeti u punom životu, dvorane pune blago zlaćanih lica, zidovi od blijeda, sjajna kamena koji je odražavao boje neba. Bijaše to mjesto kakvo nikad nije vidio, s potocima zarobljenima u kamene kanale koji su protjecali od odaje do odaje, i slapovima koji su se pjenili niz zidove prostorija. Ali uza sve pljuskanje, to je još bila samo nestvarna voda. Svaki put kad bi ispružio ruku, obećanje bi se pretvaralo u pijesak u njegovim dlanovima; zidovi bi potamnili i pognuli se, svjetlost ugasila, prelijepe rezbarije iščeznule, a Simon bi se zatekao kako opet hoda srušenim kamenim dvoranama, kao beskućnička duša u golemu grobu.

Ovdje su živjeli Sithe, rekao je samome sebi. Ovo je bila Asu 'a, blistava Asu'a. A oni su nekako još tu... kao da samo kamenje sanja o drevnim danima.

Otrovno zavodljiva zamisao počela se rađati. Amerasu U-brodu--rođena rekla je da je Simon nekako živio bliže Cesti snova od ostalih - vidio je Rastanak obitelji za svojeg bdijenja na vrhu Sesuad're, zar ne? Moždaće, dakle, ako uspije otkriti neki način da to učini, moći... prijeći na drugu stranu. Ući će u san, živjeti u prelijepoj Asu'i i uroniti lice u žive potoke koji su vijugali palačom - a ovaj put oni se neće pretvoriti u prah. Živjet će u Asu'i i više se nikad neće vratiti u ovaj mračan, opsjednut svijet smrvljenih sjenki...

Nikad se nećeš vratiti svojim prijateljima? Nikad se nećeš vratiti svojoj dužnosti?

Ali Asu'a iz snova bila je tako lijepa. U trenucima njezina treperavog postojanja mogao je vidjeti ruže i drugo nevjerojatno blistavo cvijeće kako se penje zidovima da se okupa na suncu s visokih prozora. Mogao je vidjeti Sithe, nestvaran narod koji je tu živio, otmjene i neobične poput ptica raznobojna perja. U snu je bilo prikazano razdoblje prije nego što je Simonova rasa razorila sithsku najveću kuću. Sigurno će besmrtnici primiti izgubljena putnika... Oh, Majko milosrdna, hoće li ga primiti iz tame...?

Slab i umoran, Simon zapne o labavu kamenu ploču i padne na ruke i koljena. Srce mu je teško poput nakovnja. Nije se mogao pomaknuti, načiniti još jedan korak. Sve je bilo bolje od te bezumne samoće!

Široka odaja pred njim stane pulsirati, ali ne iščezne. Iz gusta oblaka prilika u pokretu, jedna figura postade jasnija. Bila je to sithska žena, kože zlatne poput sunca, kose poput oblaka, crnog kao noć. Stajala je između dva isprepletana drveta, prepuna srebrnasta voća, te pogled polako svrne na Simona. Zastala je. Neobičan izraz preleti joj licem, kao da je čula kako joj neki glas zaziva ime na osamljenom mjestu.

"Možete... možete li me čuti?" dahne Simon. Otpuzao je prema njoj po podu. Ona nastavi zuriti u mjesto gdje se prije nalazio.

Užas prostruji njegovim tijelom. Izgubio ju je! Udovi mu postadoše mlitavi te se on svali na trbuh. Iza crnokose žene ljeskala se fontana vode, a kapljice koje su letjele kroz ukošenu svjetlost prozora blistale su poput dragulja. Sklopila je oči, a Simon osjeti istražujući dodir na najdaljem rubu svoje svijesti. Činila se samo nekoliko kratkih koraka daleko, no istodobno nedostižna poput zvijezde na nebu. "Zar me ne vidite?" zaurao je. "Želim ući! Pustite me unutra!" Stajala je nepomično, poput kipa, ruku prekrivenih preda se. Odaja s visokim prozorima potamni, samo je ona stajala u stupu svjetlosti. Nešto okrzne Simonove misli, lako poput paukovih koraka, meko poput leptirova daha.

Vrati se, maleni. Vrati se i živi.

Tada je otvorila oči i opet ga pogledala. Oči joj bijahu pune mudrosti, tako goleme i tako dobrotive da je Simon osjetio kako ga podiže, nosi i spoznaje. Ali njezine su riječi bile gorke.

Ovo nije za tebe.

Počela je nestajati. U trenutku postade samo još jedna sjenovita figura u drevnoj povorci obrisa. Tada i prelijepa prozračna odaja zatreperi i iščezne. Simon je ležao na zemlji. Njegova je baklja treperavo gorjela na tlu, pola koraka od ispruženih prstiju.

Otišla je. Ostavila me.

Simon je plakao i plakao sve dok nije promuknuo od jecanja; lice ga je zaboljelo. Ustao je i nastavio dalje.

Umalo je zaboravio svoje ime - svakako je zaboravio koliko je puta spavao i koliko je puta posisao sve manje svežnjeve mahovine nagurane u svojim džepovima - kad je pronašao veliko stubište.

Preostalo mu je samo nekoliko krpa da zamijene onu koja je gorjela na njegovoj baklji. Simon je razmišljao o tome što je to značilo i shvatio da je otišao predaleko da bi pronašao put natrag do jezera Perdruinske vatre prije nego što ga proguta tama, kad je prošao kroz jedan od širokih portala labirinskog dvorca i našao se na prostranom odmorištu. Iznad i ispod tog otvorenog mjesta pružalo se široko stubište koje je kružilo oko praznine, nebrojen niz stuba koji je vijugao uvis, u sjene, i dolje, u tamu.

Stube! Uspomena, mutna poput ribe u blatnom jezeru, dopliva na površinu. Stube... Stube Tan'ja? Doktor Morgenes je rekao... rekao...

Davno prije, u drugom životu, drugom je Simonu rečeno da potraži slične stube - a one su ga odvele gore: na noćni zrak, mjesecinu i vlažnu zelenu travu.

To dakle znači... ako odem gore...

Zapanjujuće grub smijeh prasne i odjekne stubištem. Nešto, šišmiši ili tužne male uspomene, odlepršaju u tamu, šušteći poput pregršti pergamenta. Simon se počne uspinjati stubama, njegov bolni gležanj, strahovita žeđ i njegova potpuna, posvemašnja osamljenost bijahu gotovo posve zaboravljeni.

Disat ću zrak. Vidjet ću nebo. Ja sam... Ja sam... Ja sam Simon. Neću biti duh.

Nije bio prešao ni pedesetak stuba, kad je otkrio da se dio zida urušio, razbivši vanjski rub stuba te je nepravilan prodor zjapio u praznu tamu. Ostatak stubišta bio je zapriječen odronjenim kamenjem.

"Prokleta Drvo!" kriknuo je od bijesa. "Prokleta, prokleta Drvo!" "... voo..." odgovori jeka. "... oo..."

Mahnulo je bakljom iznad glave u bijesnom izazovu praznom zraku; plamen se uzburka i propara tamu. Poražen i zdvojan, on odšepesa natrag niz široko stubište.

Sjećao se malo od svojeg prvog putovanja uz Stube Tan'ja gotovo prije godinu dana, putovanja i kroz vanjsku i kroz unutrašnju tamu... ali tada sigurno nije bilo toliko tih prokletih stuba! Bilo je uistinu nemoguće vjerovati da se mogao spustiti tako duboko a da se ne nađe u jamama Pakla.

Činilo se da njegov mučan spust traje najmanje jedan dan. Nije bilo izlaza: lukovi koji su vodili s odmorišta bili su zatrpani kršem, a jedini drugi izlaz bio je bijeg preko balustrade i pad dolje u... tko zna što? Kad je napokon zastao da odspava na jednom od prašnih odmorišta, poželio je da nikad nije stupio na to stubište, ali pomisao da se cijelim putem vuče po gotovo beskrajnim stubama do mjesta gdje je ušao bila je užasavajuća. Ne, jedini smjer koji mu je preostao bio je prema dolje. Sigurno i to čudovišno stubište mora negdje imati kraj! Simon se sklopča i padne u dubok san.

Snovi mu bijahu moćni ali zbunjujući. Opsjedala su ga tri gotovo bolno stvarna prizora - mladi plavokosi muškarac koji je nosio baklju i koplje niz strm tunel; stariji čovjek, u halji i kruni, s mačem polegnutim preko koljena i teškom knjigom otvorenom navrh njega; visoka spodoba, skrivena u sjeni, koja je stajala uspravno nasred neobčno pokretljiva poda. Iznova i iznova tri su se viđenja ponavljala, neznatno se mijenjajući a ne otkrivajući ništa. Kopljanik je nagnjao glavu kao da čuje glasove. Sjedokosi je muškarac odizao pogled s knjige kao da ga uznemirava iznenadna buka, a crveni cvijet svjetlosti ispunio je tamu, obojivši muškarčeve jake crte grimizom. Sjenovita se spodoba okrenula; mač mu bijaše u ruci, a nešto nalik na rogove uzdizalo mu se sa čela...

Simon se probudi sopćući, dok mu se znoj hladio na čelu, a udovi drhtali. To nisu bili plodovi običnog sna: pao je u neku uzburkanu rijeku snova i bio njome nošen poput kore drveta, bespomoćno se nagnjući. Sjeo je i protrljao oči, ali još je bio na širokom odmorištu, još je plutao nepreglednim oceanom stuba.

Snovi i glasovi, pomisli očajno. Moram im umaknuti. Ako me ne ostave na miru, umrijet ću.

Njegova pretpredzadnja krpa sada je bila na baklji. Vremena je bilo sve manje. Ako uskoro ne pronađe put, ako opet ne pronađe zrak, sunce i mjesec, ostat će sam u tami sa sjenama mrtvog vremena.

Simon pohita niza stube.

Stube Tan'ja postadoše mrlja, a sam Simon bijaše kao napukao mlinski kotač: noge su mu se podizale gore-dolje, gore-dolje, a svaki je drugi korak donosio oštru bol jer je prisiljavao svoj ranjeni gležanj da nosi težinu njegova ubrzanog silaska. Plitki dahovi piskutajući su ulazili i izlazili iz njegovih suhih usta. Ako već nije bio lud, ludilo ga je sada ipak obuzelo. Stube su bile zubi u ustima koja su ga željela progutati, ali koliko god je brzo jurio prema dolje, padajući a ne osjećajući bol, pridižući se i bacajući niz iduću stubu, nije im mogao pobjeći. Uvijek će biti još zubi. Uvijek još bijelih, ravni zubi...

Glasovi koji su tako dugo šutjeli uzdigoše se oko njega poput zbora redovnika u kapeli Visotvrde. Simon nije obrađao pozornost na njih. Mogao je jedino srljati stubu za stubom. Nešto se promijenilo u zraku, ali nije mogao sebi dopustiti da zastane i odredi što: glasovi su ga proganjali, zubi mu se rugaličekajući da se uz škljocaj zatvore.

Na mjestu gdje je trebala biti stuba, našla se ravna bijela površina... nečega. Simon se u poluskoku naglo zaustavi i otkotrlja naprijed. Laktovi mu bolno udare o kamen. Ležao je kratko, jecajući, stišćući baklju tako čvrsto da su ga zglobovi na prstima zaboljeli. Polako podigne glavu. Zrak je bio... zrak je mirisao... vlažno.

Široko odmorište prostiralo se pred njim, a potom završavalo u mraku. Više nije bilo stuba ili ih barem on nije mogao vidjeti.

Ispuštajući bolne uzvike, Simon otpuže naprijed, sve dok nije došao do ruba - tame. Dok se naginjao, ruka mu pomete malu hrpu prašine i šljunka preko ruba.

Plink. Plink, plink. Zvuk kamenčića koji padaju u vodu. I ne padaju daleko.

Dašćući, on se nagne naprijed, držeći baklju nad tamom što je dalje mogao. Mogao je vidjeti odraz samo nekoliko rifova pod sobom, lelujavu mrlju plamene svjetlosti. Nada navre u njemu, a to je nekako bilo gore od svake njegove boli.

To je varka, tugovao je. Još jedna varka. To je prah... prah... prah...

Ipak, otpuzao je po rubu odmorišta, tražeći put prema dolje. Kad je otkrio malo i vješto isklesano stubište, spustio se niz stube na rukama i koljenima, poput raka. Stubište je završavalo kružnim odmorištem i malim molom od blijedog kamena koji se pružao iznad mraka. Svjetlost baklje nije otkrivala dokle se mrak prostirao, ali je mogao vidjeti krivulju obala dok su nestajale u sjenu sa svake strane. Bilo je to malo jezero.

Simon se spusti na trbuh i ispruži ruku, a onda zastane, njušeći. Ako je ta velika bara bila puna Perdruinske vatre, a on joj približi baklju, od Simona neće ostati ništa osim hrpice pepela. Ali nije bilo uljanog mirisa. Umočio je ruku i osjetio kako se voda sklapa oko nje, hladna i točno onako mokra kako bi trebala biti. Posisao je svoje prste. Osjetio je blag metalan okus - bila je to voda.

Voda!

Skupio ju je u spojene šake i pridigao ustima, više kapajući po bradi i vratu nego što je slijevao u grlo. Činilo se da ga bocka i pjeni se na jeziku te mu ispunjava žile topline. Bila ječudesna - bolja i od kakve tekućine, divnija od bilo kojeg napitka koji je ikad okusio. Bila je voda. Bio je živ.

Simon je bio ošamućen od sreće. Pio je sve dok nije bio neugodno pun, sve dok mu se trbuh nije utisnuo u pojas hlača; hladna voda s blagim okusom nečega bila je tako izvrsno mokra da mu je bilo teško zaustaviti se. Polijevao ju je po glavi i licu, pljuskajući tako živahno da je zamalo ugasio baklju, što gaje natjeralo da se smije. Da mu se to ne bi dogodilo, odnio je baklju na siguran, viši dio stubišta, te se vratio i još pio, pio... Potom je svukao pohabanu košulju i hlače te se oprao, puštajući da se voda slijeva s njega u predivno rastrošnom obilju. Napokon ga umor svlada. Ležao je veselo pjevajući sve dok nije zaspao na mokrom kamenu.

Simon se probudio polako, kao da izranja na površinu iz velike dubine. Dugo nije znao gdje se nalazi niti što se dogodilo. Tada ga opet preplavi silna bujica prizora iz snova, kovitlajući se kroz njegovu pospanu glavu kao lišće u snažnoj oluji. Muškarci s mačevima bili su dio nje, ali bilo je tu i bljeskova štitova dok je naoružana horda jahala kroz visoke srebrne vratnice, iverast niz tornjeva u duginim bojama, odsjev žutog kad je gavran nagnuo glavu da otkrije sjajno oko, krug koji se zlatno ljeskao, drvo s korom bijelom poput snijega, tamni kotač koji se okretao...

Simon protrlja sljepoočnice, pokušavajući odagnati slike koje su se zadržale. Njegova glava, koja se doimala praznom i prozračnom kada se kupao, sada je pulsirala i bubnjala. Zastenjao je i sjeo. Čini se da su ga snovi mučili, bez obzira na sve. Ali morao je razmišljati i o drugim stvarima, stvarima u vezi s kojima je morao nešto poduzeti - ili barem pokušati. Hrana. Izlaz.

Podigao je pogled prema baklji koja je ležala na jednoj od stuba uskog stubišta. Bio je glup kada je riskirao da izgubi svjetlost onim pljuskanjem. A njegova baklja više neće tako dugo gorjeti. Pronašao je vodu, ali njegova je situacija i dalje bila smrtno ozbiljna.

Svjetlost baklje odjednom se naizgled pojača. Simon zažmiri, a onda shvati da to nije baklja - cijela se velika prostorija punila zadimljenom svjetlošću. A... nešto... bilo je vrlo blizu. Nešto snažno. Mogao je osjetiti njegov vruć dah na svojem vratu.

Simon se otkotrlja, svjestan svoje golotinje, svoje nemoći. Mogao je jasnije vidjeti jezero, mogao je razaznati fantastične rezbarije koje su pokrivale bliže zidove i svod visoko iznad glave, ali čak i s raširenom svjetlošću nije mogao vidjeti suprotnu obalu jezera: neka vrsta magle kao da je visjela nad vodom, zaklonivši je od njegova pogleda.

Dok je netremice gledao u jezero, sjenovita prilika iskrse iz magle na sredini jezerca, oblik obavijen sivom maglom i neizravnom svjetlošću. Bio je visok, u preuveličanom plavu, s rogovima... krunom rogova... koja mu je nicala iz glave. Stvorenje se nakloni - ne iz poštovanja, činilo se, nego iz očaja. Jingizu.

Glas se zakotrlja Simonovim umom, žalostan ali gnjevan, moćan i hladan poput leda od kojeg se lomilo i pucalo kamenje. Magla se kovitlala i vrtložila. Simon je osjećao kako su mu se misli raspršile pred njom.

Jingizu. Toliko tuge.

Nakratko Simonov duh zatreperi poput svijeće na olujnom vihoru. Gasila ga je snaga stvora koji je lebdio u magli. Pokušao je vrisnuti, ali nije mogao; proždirla ga je njegova grozomorna praznina. Osjećao je da se gubi, blijedi, iščezava...

Svjetlost se opet promijeni, a onda naglo zamre. Jezero opet postane širok crni oval, a jedina svjetlost bijaše mutan, žut sjaj njegove rastočene baklje.

Nekoliko je trenutaka Simon ležao hvatajući zrak poput ribe uvučene u čamac. Bojao se pomaknuti, pustiti zvuk, premirujući od straha da će se sjenoviti stvor vratiti.

Milosrdni Aedone, daj mi počinka. Riječi stare molitve dođoše mu nepozvane. U Tvojem ću naručju usnuti, na Tvojim grudima...

Više nije osjećao ni najmanju želju da prijeđe na stranu snova, da se pridruži duhovima tog mjesta. Od svega što je vidio i osjetio otkad se strmoglavio pod zemlju, to se mjesto činilo najneobičnije, užasno moćno. S vodom ili bez vode, nije mogao ostati. A uskoro će njegove svjetlosti nestati i progutat će ga tama.

Drhteći, kleknuo je na dno stubišta i opet se napio do mile volje. Psujući što nema mješinu za vodu, navukao je hlače i čizme, a onda umočio košulju u jezerce. Ostatak će mokra neko vrijeme, a on će iz nje moći iscijediti vode kad mu zatreba. Podigao je baklju i počeo tražiti izlaz. Gležanj mu se ukočio, ali sada bol nije bila važna. Morao je otići s tog mjesta.

Jezerce, koje je samo trenutak prije bilo izvor jezivog viđenja, sada je bilo samo nijemi krug mraka.

Škrabotina tinte

Miriamele je bila nježna vidarica koliko je mogla biti, a Binabik nije rekao ni riječi dok mu je zavojem omatala nažuljane ruke, ali mogla je vidjeti da ga je okrutno morila neizdrživa bol.

"Evo." Pažljivo je svezala čvor. "Sad ih samo pusti na miru neko vrijeme. Ja ću nam donijeti nešto za jelo."

"Ono pusto kopanje, a učinka nigdje", ojađeno će trol. Pregledao je svoje u tkaninu umotane šape. "Samo zemlja, zemlja i još zemlje."

"Barem se oni... stvorovi nisu vratili." Budući daje sunce bilo zašlo, Miriamele više nije mogla vidjeti što se sve krije na dnu njezina zavežljaja. Sjela je i rasprostrela svoj plašt na krilo, a onda istresla sadržaj. "Oni kopaju."

"Gotovo sam požalio što se nisu vratili, Miriamele. Dobio bih zadovoljstvo da sam ih ubio više. Poput Qantaqa, režao bih dok bi proljevali krv."

Miriamele strese glavom, uznemirena Binabikovom nesvojstvenom surovošću, ali također zabrinuta vlastitom prazninom. Nije osjećala sličnu srdžbu - u njoj gotovo nije bilo ničega. "Ako je on... preživio, opet će pronaći put do nas." Sjena osmijeha prišulja joj se na lice. "Jači je nego što sam ikad mislila da će biti, Binabik."

"Sjećam se kad sam ga prvi put sreo u šumi", reče trol. "Poput nečeg tek izlegnutog, poput ptica, pogledao me, a kosa mu je stršala na sve strane. Pomislio sam, evo nekog tko bi uskoro umro da ga nisam pronašao. Izgledao mi je bespomoćan poput janjca, još nesigurnog na nogama, koji odluta od stada. Ali otad me mnogo, mnogo puta zbija iznenadio." Trol piskutavo uzdahne. "Nakon što je propao u zemlju, ako je naišao na bilo što osim još zemlje i boghanika, onda mislim da će pronaći izlaz."

"Naravno da hoće." Miriamele se zagledala u niz zavežljaja na svojem krilu. Oči su joj se zamaglile i zaboravila je što je tražila. "Naravno da hoće."

"Dakle, mi ćemo nastaviti dalje i uzdati se u sreću koja ga je dosad tako dugo pratila u trenucima strašne opasnosti." Binabik je govorio kao da se boji da će mu netko proturječiti.

"Da. Svakako." Miriamele prinese ruke licu, masirajući sljepoočnice kao da će joj to pomoći da lakše upravlja rastresenim mislima. "A ja ću se pomoliti Eliziji Majci Božjoj da bdije nad njim."

Ali mnoge se molitve izgovaraju svaki dan, pomisli ona. A samo neke bivaju uslišane. Proklet bio, Simone, zašto si otišao?

Simonova se prisutnost, sada kad je bio izgubljen, osjećala snažnije nego dok je bio s njima. Miriamele je, unatoč velikoj privrženosti koju je osjećala prema Binabiku, bilo teško sjediti s njime i jesti rijedak gulaš koji im je priredila za večeru: to što su oni živi i jedu, činilo se poput uvrede njihovu odsutnom prijatelju. Ipak, oboje je bilo zahvalno na komadiću mesa - vjeverici koju je donijela Qantaqa. Miriamele se zapitala je li vučica najprije obavila svoj lov ili je osjetila da prvo treba donijeti plijen gospodaru, ali Binabik je priznao da ne zna.

"Ona mi samo povremeno donese takve stvari, i to obično kad sam tužan ili ozlijeđen." Njegovi zubi bljesnuše u tami.

"Ovaj sam put i tužan i ozlijeđen, barem pretpostavljam."

"Neka je svejedno blagoslovljena", reče Miriamele, a to je i mislila. "Naše su zalihe pri kraju."

"Nadam se..." počne trol, a onda naglo umukne. Miriamele je bila uvjerenica da je mislio na Simona koji se, ako je živ, nalazio negdje pod zemljom bez hrane. Ni jedno od njih više nije progovorilo dok objed nije završio.

"Dakle, što bi sad trebalo raditi?" nježno upita Binabik. "Ne želim izgledati kao da..."

"Ja još nisam odustala od svoje nakane da pronađem svojeg oca. Što se toga tiče, ništa se nije promijenilo."

Binabik je pogleda, ali ne progovori.

"Ali ti ne moraš poći sa mnom." Kako joj se nije svidjelo kojim je tonom to izgovorila, ona dometne: "Možda će biti bolje da ne pođeš. Ako Simon pronađe izlaz, možda će se vratiti ovamo. Netko bi ga trebao čekati. A osim toga, to nije tvoja dužnost, Binabik. On je moj otac, ali je tvoj neprijatelj."

Trol odmahne glavom. "Kad dođemo do mjesta odakle više nema povratka, onda ću razmišljati i odlučiti se. Ovo mi se čini sigurnim mjestom za čekanje." Pogledao je nakratko prema udaljenoj Visotvrđi; na večernjoj svjetlosti dvorac je bio samo crna mrlja. "Ali možda mogu ostati skriven negdje s Qantaqom i s vremena na vrijeme doći i pogledati."

Binabik raširi ruke. "Ipak, prerano je za takvo razmišljanje. Ja uopće ne znam kakav ste plan skovali za ulazanje u dvorac." Okrenuo se i mahnuo prema nevidljivoj utvrdi. "Možda imate način da uvjerite svojeg oca kralja, ali neće vas odvesti k njemu ako se pojavite na vratima, barem sam takvog mišljenja. A ako vas bude primio Prvrates, on možda odluči kako je zgodnije da ste mrtvi i da se ne uplećete s planovima za oca. Što se njega tiče, vjerojatno biste zauvijek - nestali."

Miriamele se nehotice tržne. "Nisam glupa, Binabik, bez obzira na to što moj stric i drugi mislili. Imam neke svoje zamisli."

Binabik raširi dlanove. "Ne mislim da ste išta nalik na glupo, Miriamele. Ne poznajem nikog tko vas takvom smatra."

"Možda." Naglo je ustala i odšetala po vlažnoj travi prema svojoj torbi. Kiša je padala u rijetkoj magli. Nakon kopanja po torbi, pronašla je zavežljaj koji je tražila i vratila se slaboj vatri. "Provela sam mnogo vremena na Sesuad'ri izrađujući ovo."

Binabik je pažljivo odmotao zavežljaj, a onda se polako nasmiješi. "Ah."

"A precrtala sam ih i na kožu", reče ona s popriličnim ponosom, "jer sam znala da će tako potrajati. Vidjela sam one svitke koje ste ti i

"Sisqinanamook", reče Binabik mršteći se nad kožama. "Sisqi je jednostavnije za nizinske jezike." Lice mu na trenutak postane bezizražajno, a onda mu crte ožive i on podigne pogled prema Miriamele. "Dakle, precrtali ste planove koje je grof Eolair donio."

"Da. Rekao je da se radi o starim podzemljaškim tunelima. Simon je kroz njih izašao iz dvorca pa sam pomislila da bismo ih i mi mogli iskoristiti da uđemo a da nas ne uhvate."

"Nisu sve to tuneli." Binabik je zurio u vijugave crte, narisane na kožama. "Stari sithski dvorac smješten je tačno ispod Visotvrđe, a on je zbilja bio jako, jako važan." On zažmiri. "Nisu lake za čitanje... ove karte."

"Nisam bila sigurna što sve to znači, pa sam precrtala sve, čak i male crteže i oznake sa strane", skromno će Miriamele. "Znam samo da su to pravi planovi jer sam pitala oca Strangvearda." Osjetila je nenadan nalet straha. "Ovo jesu pravi planovi, zar ne?"

Binabik polako kimne, a crna mu kosa odskoči sa čela. "Zbilja izgledaju poput planova ovog mjesta - vidite, ovo je ono što zovete Kvnslagh." Pokazao je na velik zavojit polumjesec na rubu gornjeg tlocrta. "A ovo je sigurno Swertclif koji još i sada leži pod nama."

Miriamele se nagne da pogleda, slijedeći Binabikov maleni prst s gorljivom pozornošću. Trenutak poslije oblije ju val silne tuge. "Ako se tu nalazimo, onda na mjestu gdje je Simon propao nema nikakvih tunela."

"Možda." Binabik je zvučao istinski nesigurno. "Ali čini se da su tlocrti i zemljovidi sastavljeni u određeno vrijeme, Miriamele. Stoga je također moguće da su se drugi tuneli sagradili nakon crtanja ovog tu."

"Elizijo, Majko Milosrdna, nadam se da je to istina."

"Dakle, pokušavam se sjetiti gdje je Simon bio pronašao izlaz iz tih tunela?" zamišljeno će Binabik. "Čini mi se daje to bilo..."

"Na groblju, tačno na suprotnoj strani zida od Erchestera", završi umjesto njega Miriamele. "Vidjela sam ga ondje, ali pobjegao je kad sam ga zazvala. Mislio je da sam utvara."

"Čini se da ima mnogo tunela koji izlaze na tom mjestu. Ali ovi su načinjeni davno prije nego što je sagrađen Erchester i ostala zdanja. Dvojim jesu li ti međaši još ondje." Podigao je pogled kad se Qantaqa, čupava krzna orošena kišom, vratila iz lova.

"Mislim da manje-više znam gdje je izašao", reče Miriamele. "U svakom slučaju, možemo potražiti."

"To ćemo i učiniti." Binabik se protegne. "A sada ćemo lijepo, još ovu noć, ovdje prespavati. A ujutro - dolje po konje."

"Nadam se da su imali dovoljno hrane. Nismo očekivali da ćemo se toliko zadržati."

"Ako su popasli svu travu, gotovo sam siguran da su potom prožvakali kožnato uže koje ih je sputavalo. Konji neće trpjeti zbog nedostatka hrane, stoga ih možda i ne bude gdje smo ih ostavili privezane." Miriamele slegne ramenima.

"Kako ti uvijek kažeš, ništa ne možemo učiniti u vezi s tim dok ne stignemo tamo."

"To kažem jer je u tome velika istina", ozbiljno odgovori Binabik.

Rahela Zmajevna je znala što će pronaći, ali njezina ravnodušnost nije ublažila udarac. Već osmi dan zaredom hrana i voda koje je ostavljala bile su netaknute.

Ponudivši tužnu molitvu Svetoj Rijapi, Rahela pokupi onu hranu koja ne bi potrajala i spremi je u svoju vreću. Pojest će noćas malenu jabuku i komad stvrdnutog kruha. Zamijenila je netaknute darove svježima, a onda podigla poklopac na zdjeli s vodom da provjeri je li još čista i pitka.

Namrštila se. Gdje je onaj siroti Guthwulf? Mrzila je i samu pomisao da luta negdje slijep u tami, nesposoban pronaći put do redovitih obroka koje mu je ona osiguravala. Bila je napola u kušnji da ga potraži - zapravo je posljednjih nekoliko dana švrljala u malo većem krugu nego inače - ali znala je da bi time samo prizivala nevolju. Što je dublje zalazila u te tunele, to je bila veća mogućnost da padne i razbije glavu ili se strmoglati u kakvu rupu. Tada bi bila bespomoćna. Mogla se brinuti za slijepog Guthwulfa, ali nitko se ne bi brinuo za nju, staru Rahelu.

Od tih joj se misli još više nabora čelo. Ako su je takve stvari mogle zadesiti, mogle su i Guthwulfa. Možda je samo nekoliko furlonga daleko i leži ranjen. Pomisao da netko treba njezinu skrb a da je ona ne može pružiti, bila je poput svrbeža u njoj, poput užarene frustracije. Jednom je bila nadzornica sve posluge u dvorcu, kraljica neke vrste; sada nije mogla čak ni učiniti što treba za jednog sirotog, slijepog luđaka.

Rahela prebaci vreću preko ramena i krene stubištem, zaputivši se prema svojem skrovitom utočištu.

Kad je razgrnula tapiseriju i odgurnula vrata na njihovim dobro nauljenim šarkama, upalila je jednu od svojih svjetiljaka i ogledala se oko sebe. Bilo je nekako umirujuće živjeti tako samotnički: mjesto je bilo toliko skućeno da ga je bilo lako održavati čistim, a budući da je jedino ona ovamo zalazila, znala je da je unutra sve kako treba biti.

Rahela odloži svjetiljku na stolac koji joj je služio kao stol i privuče svoj stolac k njemu, trznuvši se. Noćas je osjećala vlagu u kostima, a i udovi su je boljeli. Premda nije osjećala volju za vezenjem - imala je još barem sat vremena prije nego što će poći u krevet - nije imala bogzna što drugo raditi. Rahela je bila odlučna da ne izgubi rutinu. Uvijek je bila osoba koja se budila točno trenutak prije zvuka trublje kojim su noćni stražari predavali dužnost jutarnjoj straži, ali ovih joj je dana tek njezin jutarnji put uz stubište da uzme vodu iz odaje s vanjskim prozorom pomagao da zadrži vezu s vanjskim svijetom. Nije željela da joj ista oteža tanak dodir sa starim životom, pa je vezla barem sat vremena prije počinka, ma koliko joj se prsti grčili.

Izvadila je nož i prerezala jabuku na male komade. Jela ju je pažljivo, ali kad je završila, zubi i desni su je boljeli.

Umočila je okrajak kruha u šalicu s vodom da ga omekša prije nego što ga pojede. Rahela načini grimasu. Sve ju je noćas boljelo. Približavala se oluja, to je bilo sigurno

- kosti su je na to upozoravale. To nije bilo pošteno. Zapravo je samo nekoliko dana proteklog tjedna mogla vidjeti sunce s prozora na katu, a sada će joj čak i to biti oduzeto.

Rahela otkrije da joj vezenje teško ide. Misli su joj neprestano bježale

- nešto što inače nimalo ne bi utjecalo na njezino vezivo, ali što ju je noćas tjeralo da dugo zastaje između svakih nekoliko pokreta iglom.

Kako bi sve bilo da Pryrates nije došao? upitala se.

Elija možda nije bio divan kralj poput njegova svetog oca, ali bio je snažan, oštroman i sposoban. Možda bi prerastao svoju neodgoje-nost i loše društvo; dvorac bi ostao pod njezinim nadzorom: dugački snježnobijeli stolovi sa svojim besprijekorno čistim stolnjacima, podne ploče pometene, oprane i ulaštene... Sobarice bi marljivo radile - pod Rahelinim strogim pogledom, svi bi marljivo radili. Pa, gotovo svi...

Da, Simon. Da crveni svećenik nije došao da im uništi živote, Simon bi još bio tu. Možda bi dosad pronašao nekakav posao koji bi mu odgovarao. Bio bi veći - oh, rasli su tako brzo u tim godinama - možda čak s muškom bradom, iako je bilo teško zamisliti ista muško na mladom Simonu. Ponekad bi je posjetio na kraju dana, možda čak i da podijeli s njom kalež jabukovače i da malo razgovaraju. Ona bi dobro pazila da ne preraste svoje hlače, da ne napravi budalu od sebe zbog pogrešne vrste djevojaka

- ne bi valjalo dopustiti tom dječaku da postane neobuzdan...

Nešto vlažno kane joj na ruku. Rahela se prene.

Plačeš? Plačeš, budalo stara? Za tim malim sanjarom? Ona se srdito protrese. Pa, sada je u boljim rukama nego što su tvoje, a suze ga neće vratiti.

Ipak, bilo bi lijepo vidjeti ga odraslog, muškarca, ali s onim istim, bezobraznim osmijehom na licu...

Rahela s gađenjem odloži svoje vezivo. Ako već nema volju svojski se prihvatiti veziva, samo gubi vrijeme pretvarajući se da je to smiruje prije spavanja. Naći će nekakav drugi posao, umjesto da samo pokunjeno sjedi na stolcu i sanjari kao kakva stara babetina pokraj ognjišta. Još nije mrtva. Još je za nju bilo posla.

Netko ju je zaista trebao. Koračajući polako naprijed-natrag po sićušnoj odaji, zanemarujući tupu bol u zglobovima, Rahela napokon odluču potražiti grofa Guthwulfa jer joj je njezina aedonitska dužnost nalažala da otkrije leži li siromah čovjek negdje ozlijeđen ili bolestan. Pazit će kako najbolje zna i umije.

Rahela Zmajevna počne kovati plan.

Veliki zastor kiše natkrio je groblje, povijajući do koljena visoku travu i pljušteći po starom, nakrivljenom nadgrobnom kamenju.

"Jesi li išta našao?" zovne Miriamele.

"Ništa što je ugodno." Jedva je od kiše mogla čuti trola. Nagnula se bliže vratima kripe. "Ne vidim nikakav tunel", dodao je.

"Onda se popni. Mokra sam do gole kože." Čvršće se obavila plaštem i podigla pogled.

Iza grobišta uzdizala se Visotvrđa, njezini šiljci tamni i tajnoviti na blatno sivom nebu. Miriamele ugleda svjetlost kako treperi na crvenim prozorima Hjeldinova tornja i čučne u travu, poput zeca koji se skriva pred sokolovom sjenom.

Dvorac kao daje čekao, tih i gotovo beživotan. Nije bilo vojnika na zidinama, ni zastavica koje lepršaju s krovova. Samo se Toranj Zelenog Anđela sa svojim dijelom od čista bijelog kamena nekako doimao živim. Pomislila je na dane kada se ondje skrivala, uhodeći Simona dok je sanjario za lijenih poslijepodneva u zvoniku. Koliko joj se god ograničenom i zagušljivom tada činila Visotvrđa, bila je razmjerno veselo mjesto. Dvorac koji je sada stajao pred njom čekao je poput kakva drevnog stvora tvrde ljuštore, poput prastarog pauka koji vrebava u središtu svoje mreže.

Mogu li zapravo otići tamo? upitala se. Možda je Binabik u pravu. Možda sam uporna i tvrdoglava kad mislim da išta mogu učiniti.

Ali trol je mogao biti u krivu. Je li mogla sebi priuštiti da se kocka? I još važnije, je li mogla ocu okrenuti leđa, znajući da se njih dvoje možda više nikad neće sresti na ovom svijetu?

"Doista ste u pravu." Binabik se provuče kroz vrata kripe, zaklanjajući oči rukom. "Kiša zbilja jako pada... pljušti."

"Vratimo se tamo gdje smo ostavili konje", reče Miriamele. "Tamo se možemo zakloniti. Dakle, ništa nisi pronašao?"

"Još jedno mjesto bez tunela." Trol otare blato s ruku o svoje kožnate hlače. "Jedino što sam pronašao jest popriličan broj mrtvih ljudi i, vjerujte mi, ni jedan od njih nije vrijedan da se s njim provodi vrijeme."

Miriamele, začuđena, načini grimasu. "Ali sigurna sam da je Simon ovdje izašao. Taj tunel mora biti u jednom od tih zidova."

Binabik slegne ramenima i zaputi se prema guštiku vjetrom uzbibanih brijestova duž južnog zida grobišta. Dok je hodao, navukao je kukuljicu. "Ili se toga nejasno sjećate pa je moguće da ste pogriješili ili je tunel tako vješto skriven da ga ne mogu otkriti. Ali strugao sam po svim zidovima, podigao svaki kamen..."

"Sigurna sam da nije do tebe", reče ona. Bljesak munje zapara nebo; a potom grom potrese zemlju. Odjednom je zaokupi misao kako se Simon bori u tamnoj zemljinoj utrobi. Nestao je, zauvijek izgubljen, unatoč svim hrabrim riječima koje su ona i trol rekli. Ona dahne i posrne. Suze joj potekoše niz obraze, mokre od kiše. Zastala je jecajući... Binabikova se mala ruka sklopi oko njezine. "Tu sam s vama." Glas mu je drhtao.

Dugo su tako stajali na kiši. Napokon se Miriamele umiri. "Oprosti, Binabik. Ne znam što da radim. Proveli smo cijeli dan tražeći i ništa nam nije koristilo." Proguta slinu i otare suze i kišu s lica. Nije mogla govoriti o Simonu. "Možda bismo trebali odustati. Imao si pravo: nikad ne bih mogla prići onim vratima."

"Hajdemo se skloniti s ove kiše. Moramo se najprije osušiti." Čovječuljak je povuče naprijed, požurujući ih prema zaklonu. "Onda ćemo razgovarati o tome što nam je činiti."

"Tražili smo, Miriamele", reče Binabik. Konji su uznemireno njištali dok je grmljavina tutnjila nebo. Qantaqa je piljila u oblake kao da je gromoglasan zvuk bio nešto što bi voljela progoniti i uloviti. "Ali ako želite, ja ću čekati i opet tražiti kad kiša prestane - možda će traženje biti sigurnije noću."

Miriamele zadrhti na pomisao da bi se grobovi istraživali po mraku. Osim toga, kopači su bili i te kako dovoljan pokazatelj da je u kriptama bilo više razloga za strah od nemirnih duša mrtvih. "Ne želim da to učiniš."

On slegne ramenima. "Onda, što zapravo želite?"

Ona pogleda kartu. Vijugave škrabotine tinte bile su gotovo nevidljive u mračnom i olujom zastrtom poslijepodnevju.

"Sigurno su drugi tuneli koji vode unutra nekako drukčije ucrtani. Evo jednog."

Binabik zaškilji dok je proučavao zemljovid. "Čini mi se da ovaj izlazi iz kamenog zida iznad Kvnslagha. Mislim da bi ga bilo vrlo teško pronaći, uostalom on je gotovo pod nosom vašem ocu i njegovim vojnicima."

Miriamele žalosno kimne. "Mislim da si u pravu. A što misliš o ovom?"

Trol razmisli. "Čini se daje na mjestu gdje sada stoji grad."

"Erchester?" Miriamele se osvrne, ali nije mogla vidjeti preko visokog zida grobišta. "Negdje u Erchesteru?"

"Da, vidite li?" Pratio je ucrtanu liniju svojim kratkim prstom. "Ako je ovo mala šuma zvana Kynswood, a ovo gdje sada stojimo je..."

"Da. Sigurno se nalazi gotovo u središtu grada." Zastala je da razmisli. "Ako bih nekako mogla sakriti lice, prurušiti se..."

"A ja svoju visinu i svoj trolski izgled?" podsmješljivo upita Binabik.

On odmahne glavom. Dosjetila se. "Ne. Ti to ne bi morao učiniti. Kad bismo uzeli samo jednog konja, a ti bi jahao sa mnom, ljudi bi mislili da si dijete."

"Počašćen sam."

Miriamele se pomalo neobuzdano nasmije. "Ne, upalilo bi. Nitko te ne bi dvaput pogledao ako bi nisko spustio kukuljicu."

"A što ćemo sa Simonovim konjem i Qantaqom?"

"Možda bismo ih mogli povesti sa sobom." Nije željela odustati. "Možda bi mislili daje Qantaqa pas."

Sad se i Binabik nasmije; bijaše to iznenađen prasak veselja. "Jedno je natjerati ljude da pomisle kako je malenčovjek poput mene dijete, ali ako i za nju ne pronađete plašt, nitko neće povjerovati u to da je moja suputnica išta drugo osim smrtonosne vučice iz Bijele pustoši."

Miriamele promotri čupavu sivu Qantaqu i žalosno kimne. "Znam. Bila je to samo jedna, očito loša zamisao."

Trol se nasmiješi. "Ali ostatak te zamisli je dobar. Samo moramo urediti neke stvari..."

Obavili su što su trebali u lipiku na rubu neobrađena polja, zapadno od glavne ceste, nekoliko furlonga od erchesterskih najsjevernijih gradskih dveri.

"Što si stavio u ovaj pčelinji vosak, Binabik?" Miriamele se namršti, liznuvši. "Groznog je okusa!"

"To nije za lizanje niti za kušanje", reče on. "Odlomit će se. A odgovor na vaše pitanje neće vam se svidjeti - malo tamnog blata, zbog boje."

"Zar uistinu izgledam kao da nemam zubi?"

Binabik naheri glavu motreći je. "Da. Izgledate vrlo zapušteno i nimalo nalik na princezu."

Miriamele provuče ruku kroz prljavu, zamršenu kosu i oprezno pogladi blatno lice. Sigurno izgledam poput strašila. Nije mogla a da ne bude iz nekog razloga zadovoljna. Ovo je kao igra, kao Usiresovo Prikazanje. Mogu biti tko god želim.

Ali to nije bila igra, dakako. Simonovo lice lebdjelo je pred njom; naglo se i bolno prisjetila što je radila, kakve je opasnosti to moglo donijeti - i što je već izgubljeno da bi došla dovde.

Ovim ću stati na kraj patnji, ubijanju, reče zdvojna samoj sebi. I privesti oca pameti.

Podigla je pogled. "Spremna sam, pretpostavljam."

Trol kimne. Okrenuo se i potapšao Qantaqinu široku glavu, a onda odveo vučicu malo dalje i čučnuo pokraj nje, zakopavši lice u krzno na njezinu vratu kako bi joj nešto šapnuo na uho. Bila je to duga poruka, od koje je Miriamele mogla čuti tek grleno škljocanje trolskih suglasnika. Qantaqa izviije glavu na stranu i tiho zacvili, ali se ne pomakne. Kad je Binabik završio, opet je potapša i dotakne čelom njezino.

"Neće dopustiti Simonovu konju da predaleko odluta", reče on. "Sada je vrijeme da krenemo."

Miriamele sa zaletom skoči u sedlo, a potom se sagne i pruži ruku čovječuljku; on sjedne ispred nje. Ona petama lako udari konja po boku.

Kad se osvrnula, Simonova je kobila Doma mirno pasla u podnožju stabla s kojeg je kapala kiša. Qantaqa je sjedila uspravno, uzdignutih ušiju, žutih očiju uprtih u malena leda svojega gospodara.

Erchesterska cesta pretvorila se u more blata. Činilo se da je konj potrošio gotovo isto vremena odljepljujući se koliko i hodajući.

Pokazalo se da su gradske dveri bile otkračunate. Tiho zaškripavši, pažljivo opterećen portal rastvori se pod laganim potiskom Miriameline ruke. Odgacala je preko blatnih kolotečina i opet uzjahala, a zatim potjerala konja između visokih ulaznih kula dok je kiša sipila iz oblačnog sivog neba.

"Nema stražara", šapne ona.

"Nema nikoga, koliko mogu vidjeti."

Točno iza vratnica ležao je Bojni trg, široko prostranstvo popločeno neobrađenim kamenim pločama sa zelenilom u sredini, mjesto nebrojenih parada i proslava. Sada je trg bio prazan, jedino je na kraju jedne ulice nekoliko mršavih pasa kopalo po smeću. Činilo se kao da se na trgu već dugo ništa nije događalo, kao da su ga zaboravili svi, osim strvinara. Široke lokve mreškale su se na kiši. Zelenilo se pretvorilo u zapušten komadić neravna blata.

Odjek konjskih kopita privuče pozornost pasa. Buljili su isplašenih jezika, opreznih tamnih očiju; nakon samo nekoliko trenutaka, čopor se okrene i pobjegne pljuskajući niz uličicu.

"Što se ovdje dogodilo?" zapita se Miriamele.

"Mislim da možemo pogađati", reče Binabik. "Vidjeli ste druga obližnja sela i gradove, a ja sam vidio takvu pustoš po snježnim krajevima sjevera. A ovo je mjesto, vidite li, nekako najbliže onom što se dogodilo u Visotvrđi."

"Ali... kamo su svi ljudi otišli? Iz Stanshirea, iz doline Hasu... odavde? Nisu valjda nestali?"

"Ne. Neki su možda umrli kad je žetva propala, a drugi su jednostavno otišli na jug, barem tako mislim. Ova je godina bila dovoljno strašna za nas koji imamo bilo kakvu spoznaju o onome što se događa. Onima koji su ovdje živjeli zacijelo se činilo kao da je netko na njih odjednom bacio kletvu."

"Oh, Milosrdna Elizijo." Njezina se tuga sada pomiješala s gnjevom i samilošću. "Što je moj otac učinio?"

Binabik strese glavom.

Kad su ušli na široku Glavnu cestu, napokon su se pojavili neki tragovi ljudskog života: kroz pukotine na nekoliko zatvorenih prozora treperila je vatra, a negdje dalje na cesti zalupila su se vrata. Miriamele je čak pomislila da može

čuti tihi glas uzdignut u molitvi, ali nekako nije mogla zamisliti osobu od koje je dopirao takav mukli zvuk; bilo bi joj draže da je neki zabludjeli duh ostavio za sobom svoj žaloban krik.

Dok su skretali iza zavoja Glavne ceste, spodoba u pohabanom platu bane pred njih iz jedne od uskih poprečnih ulica i stane se gegati po cesti. Miriamele se toliko iznenadila što napokon vidi osobu da je povukla uzde i dugo sjedila zureći. Kao da je osjetila prisutnost stranaca, spodoba se okrene; izraz straha pokaže se nakratko na naboranom licu ispod kukuljice - bilo je teško razaznati je li riječ o muškarcu ili ženi - a onda plaštem zaogrnutu prikaza žurno pohita naprijed i nestane u nekoj uličici. Kad su Miriamele i Binabik stigli do tog mjesta, spodobi ni traga ni glasa. Svi prozori koji su gledali na usku pokrajnju ulicu izgledali su kao da su već dugo zakucani.

"Tko god daje bio, on se prepašao nas." Miriamele nije mogla potisnuti bolno iznenađenje u svojem glasu.

"Možete li ih kriviti zbog toga?" Čovječuljak mahne rukom prema sablasnim ulicama. "Ali to nije važno. Uopće ne dvojim da su se ovdje dogodile mnoge grozne stvari - ali nije naš zadatak da se zabrinjavamo zbog tih zbivanja. Mi tražimo nešto drugo."

"Naravno", Miriamele žurno odgovori, ali nije joj bilo lako usredotočiti se na ono što je čovječuljak govorio. Bilo joj je teško odvojiti pogled od blatom poprskanih zidova, sumornih, praznih ulica. Činilo se kao da je strašna poplava nasrnula na grad i povukla sve ljude za sobom. "Naravno", ponovila je. "Ali kako ćemo ga pronaći?"

"Na zemljovidu, koliko se sjećam, kraj tunela bio je ucrtan kao da se nalazi u središtu grada. Idemo li u tom smjeru?"

"Da. Glavna cesta vodi kroz grad ravno do Nearulaških vrata."

"Stoje onda ono?" pokaže Binabik. "Čini se da nam je zapriječilo put." Nekoliko furlonga dalje golema tamna masa opkoračivala je cestu.

"To?" Miriamele je još bila toliko izgubljena da joj je trebao časak da se pribere. "Oh. To je začelje Svetog Sutrina - katedrale."

Binabik je nekoliko trenutaka šutio. "A ona je u središtu grada?" "Više-manje." Nešto u tonu trolova glasa napokon joj odvuče pozornost s nestvarne pustoši Glavne ceste. "Binabik? Što je? Nešto nije u redu?"

"Pričekajmo dok ne proučimo izbliza. Zašto tu nema zlatnog zida? Slušajući priče putnika, mislio sam da je Sveti Sutrini znamenit upravo po takvom zidu."

"S druge je strane - one koja gleda na dvorac."

Nastavili su Glavnom cestom. Miriamele se pitala je li tu ipak moglo biti ljudi - je li to što se grad činio napušten samo varka; možda je on ipak potpuno naseljen. Ako su svi stanovnici bili plašljivi poput onog koga su sreli, možda su ih još i sada tiho motrili iza zatvorenih prozora i kroz pukotine na zidovima. Na neki je način to bilo jednako loše kao i zamišljati da je sav narod Erchestera nestao.

Ili se možda radilo o nečem još čudnijem. S obje strane ceste, štandovi za kojima su nekoć mali trgovci prodavali svoju robu bijahu prazni, ali sada joj se učini da se u zraku osjeća neko iščekivanje, kao da su te prazne rupe čekale da ih ispuni neka nova vrsta života - nešto drugačije od ratara, seljaka i građana koji su tu nekoć užurbano živjeli kao što je blato drugačije od suhog, suncem obasjanog tla.

Zlatno pročelje Svetog Sutrina ogulili su strvinari; čak i slavni kameni reljefi bili su izdubeni gotovo do neprepoznatljivosti, kao daje zlato koje ih je prekrivalo u vrlo kratkom razdoblju bilo odvaljeno čekićima.

"Bila je prelijepa." Miriamele nije imala mnogo vremena za tugu i iznenađenje. "Kad bi je obasjalo sunce, činilo se da je crkva prekrivena svetim plamenovima."

"U vremenima zla zlato je vrednije od ljepote", zamišljeno će Binabik, škiljeći u razbijena lica svetaca. "Pođimo i istražimo što se nalazi iza vrata."

"Misliš da je ovdje? Tunel?"

"Vidjeli ste na zemljovidu da izlazi u središtu ovoga grada, Erchestera. Pretpostavljam da ovo mjesto prodire dublje od ijednog drugog u gradu."

Velika drvena vrata nisu se lako otvarala, ali ih Miriamele i Binabik upriješe ramenima: šarke zastenju, a vrata se škripeći otvore gotovo za lakat, no dovoljno da se provuku unutra.

Predvorje je također bilo opustošeno: nedostajalo je mnogo ukrasa. Postolja s obje strane vrata bijahu prazna, a goleme tapiserije koje su nekoć zidove odaje pretvarale u prozore koji su gledali na dane Usiresa Aedona sada ležahu zgužvane na podnim pločama, iskrižane blatnim otiscima cipela. Zaudaralo je na vlagu i trulež; svjetlo je sjalo u velikoj kapeli iza vrata prednje odaje.

"Netko je ovdje", tiho će Miriamele.

"Ili barem još dolaze na paljenje svijeća."

Jedva su načinili nekoliko koraka kad se netko pojavi na unutrašnjim vratima.

"Tko ste vi? Što tražite u Božjoj kući?"

Miriamele se toliko iznenadila što čuje ljudski glas da je na trenutak zanijemjela. Binabik korakne naprijed, ali ona mu metne ruku na rame. "Putnici smo", reče. "Poželjeli smo vidjeti Svetog Sutrina. Vrata nikad prije nisu bila zatvorena."

"Jeste li Aedoniti?"

Miriamele se glas učini poznat. "Ja jesam. Moj suputnik je iz strane zemlje, ali služio je Majci Crkvi."

Oklijevajući nekoliko trenutaka, čovjek reče: "Uđite onda, ako se kunete da niste neprijatelji."

Prema drhtanju u njegovu glasu, Miriamele je dvojila da bi ih čovjek koji je govorio mogao spriječiti da su bili neprijatelji, ali reče: "Nismo. Hvala vam."

Sjenovita prilika nestane s vrata, a Miriamele povede Binabika unutra. Još je bila oprezna. U tom je ukletom gradu bilo tko mogao živjeti u katedrali. Zašto je ne bi iskoristili kao što se pauk koristi svojom mrežom da namami neoprezne?

Unutra nije bilo ništa toplije nego vani, a veliku su kapelu pokrivala guste sjene. U golemoj je odaji gorjelo desetak svijeća, a njihova je svjetlost jedva dostajala da obasja svod visoko iznad njihovih glava. Nešto je bilo neobično i u samoj kupoli. Istražujući neko vrijeme, Miriamele shvati daje nestalo gotovo sve staklo, osim nekoliko krhotina koje su prijanjale za olovni okvir. Osamljena zvijezda treperila je na golom nebu.

"Razbila ih je oluja", reče glas pokraj nje. Ona se trgne, prepavši se. "Svi naši lijepi prozori, djelo vjekova, skršeni su. To je osuda ljudskog roda."

Pokraj nje, na slaboj svjetlosti, stajao je starac u prljavoj svojoj halji, lica koje se gubilo u tisućama bora, ćelave glave s nekoliko bijelih pramenova, pokrivene šeširom neobičnog oblika koji se naherio. "Izgledate tako žalosno", promrmlja; prema naglasku pripadao je Erkvnlādanima. "Jeste li ikad vidjeli našeg Svetog Sutrina prije..." zastao je kao da pokušava pronaći riječ, ali nije uspio. "Jeste li ga ikad vidjeli... prije?"

"Jesam." Miriamele je znala da je bilo razboritije pokazati neznanje, ali starac se činio tako patetično ponosnim da nije imala srca. "Vidjela sam ga. Bio je prekrasan."

"Samo se velika kapela u Sancellan Aedonitisu mogla usporediti s njim", izusti čeznutljivo. "Pitam se je li još na svojem mjestu? Dobivamo malo vijesti s juga ovih dana."

"Sigurna sam da jest."

"Ah, da? Pa, to je vrlo dobro." Unatoč svojim riječima, zvučao je blago razočaran što suparnica njegove katedrale nije doživjela sličnu nečasnú sudbinu. "Ali neka nam naš Otkupitelj oprostí, žalosni smo domaćini", reče on iznenada, uhvativši Miriamelinu ruku blagom, drhtavom skvrčenom šakom. "Uđite i sklonite se od oluje. Vi i vaš sin..." pokazao je prema Binabiku, koji iznenađeno podigne pogled; starac je već zaboravio što mu je Miriamele rekla. "Bit ćete sigurni ovdje. Odnijeli su naše divne predmete, ali nisu nas oteli budnosti Božjeg oka."

Poveo ih je dugim prolazom prema oltaru, komadu kamena s krpom prostrtom preko njega, mrmljajući o čudesnim predmetima koji su nekoć ondje stajali i strahotama koje su ih zadesile. Miriamele ga baš i nije pažljivo slušala: bila je zaokupljena raštrkanim sjenama ljudskih prilika koje su se naslanjale o zidove ili ležale u kutovima. Jedna ili dvije opružile su se po dužini na klupama kao da spavaju. Činilo se da se nekoliko desetaka ljudi nalazi u golemoj kapeli, svi mučaljivi i naočigled nepomični. Miriamele iznenadna sine stravična pomisao. "Tko su ti ljudi?" upita. "Jesu li... mrtvi?" Starac podigne pogled, iznenađen, a onda se nasmiješi i odmahne glavom. "Ne, ne, oni su hodočasnici poput vas, putnici koji su tražili sigurnu luku. Bog ih je doveo ovamo, pa su se sklonili u Njegovu crkvu."

Dok je starac nastavljao svoje opisivanje čudesa Svetog Sutrina, kakav je nekoć bio, Miriamele osjeti kako je netko povlači za rukav.

"Upitajte ga ima li išta pod ovim mjestom, poput onoga za čim tragamo", šapne trol.

Kad je čovjek zastao na trenutak, Miriamele iskoristi priliku. "Ima, li pod katedralom tunela?"

"Tunela?" Pitanje zapali neobičnu svjetlost u starčevu vodnjikavom oku. "Kako to mislite? Postoje katakombe gdje počivaju svi biskupi ove crkve do Dana Odvagnuća, ali tamo nitko ne zalazi. To je... sveto mjesto." Izgledao je uzrujano, zureći pokraj oltara u nešto što Miriamele nije mogla vidjeti. "To nije mjesto za kakvog putnika. Zašto pitate?"

Miriamele ga nije željela dalje uznemirivati. "Netko mi je jednom rekao da ondje postoji... posvećeno mjesto."

Pognula je glavu. "Netko meni drag nalazi se u opasnosti. Mislim da možda postoji poseban oltar..." Ta joj je laž brzo pala na pamet, ali dok je razmišljala o tome, shvatila je da je to bila istina: netko njoj drag zaista je bio u opasnosti. Trebala bi zapaliti svijeću za Simona prije nego što ostave to mjesto.

"Ah." Činilo se da se starac smekšao. "Ne, to nije takva vrsta mjesta, nipošto. A sad dođite, gotovo je vrijeme za večernju mansu."

Miriamele se iznenadi. Dakle, ovdje su se obredi još poštivali, iako se crkva činila jedva boljom od ljuštúre. Upitala se što se dogodilo debelom, naprasitom biskupu Domitisu i njegovim svećeničkim pomoćnicima.

Čovjek ih povede do prvog reda klupa koje su gledale prema oltaru, a onda im pokaže rukom da sjednu. Ironija nije izbjegla Miriameli: često je tu sjedila pokraj svojeg oca i svojeg djeda. Starac pode iza kamena i njegova otrcanog pokrivala, a onda podigne ruke u zrak. "Dođite, prijatelji moji", izusti glasno. "Sad se možete vratiti."

Binabik pogleda Miriamele. Ona slegne ramenima, nesigurna što je čovjek od njih tražio.

Ali oni nisu bili ti kojima se obraćao. Trenutak kasnije, lepećući i kružeći, jato crnih stvorova spusti se iz sjenovitih ruševina kupole. Miriamele ispusti ciktaj iznenađenja kad su gavrani sletjeli na oltar. Zakratko je njih gotovo dvadeset stajalo, krilom uz krilo, na oltarskom pokrivalu, a uljana su im pera blistala na svjetlosti svijeća.

Starac počne izgovarati Mansu Nictalis, a dok je to radio, gavranovi su čistili perje i rogušili se.

"Što je ovo?" upita Binabik. "To nije dio vašeg bogoštovlja za koji sam čuo."

Miriamele strese glavom. Starac je očito bio lud. Izgovarao je nabban-ske riječi gavranima, koji su se sepirili oltarom ispuštajući grube, mukle krikove. Ali u tom je prizoru bilo još nečeg gotovo jednako neobičnog kao sama jeziva ceremonija, nešto neuhvatljivo...

Odjedanput, dok je starac podizao ruke i ocrtavao obredni znak Velikog drveta, ona ga prepozna. To je bio sam biskup Domitis za oltarom - ili njegovi propali ostaci, budući da se naizgled smežurao i gotovo napola smršavio. Čak mu je i glas bio drugačiji: lišen velikih mjehova sala, postao je piskutav i tanak. Ali dok je izgovarao sonorne modulacije manse, kao da se mnogo od starog Domitisa vratilo; u svojoj klonuloj mašti mogla ga je opet vidjeti onakva kakav je bio: naduti žabac pun sebe.

"Binabik", šapne ona. "Ja ga poznajem! On je biskup ove crkve. Ali jako se promijenio. Nekako je drukčiji!"

Trol je mjerkao skakutave gavrane, istodobno se zabavljajući i osjećajući nelagodu. "Možete li ga onda uvjeriti da nam pomogne?"

Miriamele razmotri njegovo pitanje. "Ne vjerujem. Čini se vrlo zaštit-nički raspoložen prema svojoj crkvi, a svakako ne želi da lutamo dolje po katakombama."

"Onda mislim da je upravo to mjesto kamo trebamo ići", tiho će Binabik. "Moramo pažljivo pratiti da nam se prilika ukaže." Podigao je pogled prema Domitisu, koji stajao zabačene glave i sklopljenih očiju, ruku raširenih kao da oponaša svoju ptičju kongregaciju. "Postoji nešto što moram obaviti sada. Pričekajte me ovdje. Trebat će mi samo malo vremena." Ustao je tiho s klupe, a potom se okrenuo i brzo udaljio prolazom prema prednjem dijelu katedrale. "Binabik!" tiho zovne Miriamele, ali trol samo podigne ruku prije nego što se izgubio u predvorju. Uznemirena, ona se nevoljko okrene da pogleda ostatak neobične predstave.

Činilo se da je Domitis posve zaboravio na bilo čiju nazočnost, osim svoju i brojnih gavrana. Nekoliko ih je uzletjelo s oltara kako bi mu sjelo na ramena. Zakvačili su se ondje dok se njihao; kad se razmahao rukama u žaru govora, zalepršali su svojim velikim crnim krilima da održe ravnotežu.

Kad je biskup napokon počeo izgovarati posljednje dionice manse, cijelo jato ptica vine se u zrak i stane mu kružiti oko glave poput kreštava olujnog oblaka. Nestalo je ono malo šaljivosti u samom obredu: Miriamele je odjedanput sve to smatrala zastrašujućim. Zar nije postojao kutak svijeta koji nije podlegao bezumlju? Zar je sve bilo izopačeno?

Domitis zapjevši posljednje nabbanske rečenice i utihne. Gavrani su kružili još nekoliko časaka, a onda se uskovitlali prema probijenoj kupoli poput viora, nastavši u sjenama dok su tek odjeci njihovih promuklih krikova ostali visjeti u zraku. Kad su čak i oni zamrli, a katedrala utihnula, biskup Domitis, sada gotovo siv od napora, sagne se iza oltara.

Budući da je prošlo dosta vremena, a starac se još nije pridigao, Miriamele se zapita je li starca spopao kakav napadaj ili je možda čak pao mrtav. Osočila se na noge i oprezno krenula prema oltaru, podigavši nakratko pogled prema svodu, napola u strahu da će se gavrani svakog trena opet stušiti, grabeći čaporcima i kljunovima...

Domitis je ležao sklupčan na otrcanoj prostirci iza oltara, tiho hrčući. Mlohava koža njegova lica izgledala je još bezobličnija: objesila se u dugačke nabore te se činilo da nosi masku od rastopljenog voska. Miriamele zadrhti i pohita prema svojoj klupi, no čak se i tu osjećala previše izloženom. Prostorija je još bila puna nijemih spodoba, ali nije bilo teško zamisliti da su samo hinile da spavaju, čekajući kako bi se uvjerile da se njezin suputnik neće vratiti prije nego što stanu i pođu prema njoj...

Miriamele se činilo da predugo čeka. Predvorje je bilo hladnije čak i od kapele sa srušenom kupolom, ali izlaz je bio ondje, na dohvata ruke. Malo se noćnog vjetrova ušuljalo kroz djelomično otvorena vrata, zbog čega se osjećala bližom slobodi i tako kudikamo sigurnijom, ali je svejedno poskočila kad su šarke na vratima zaškripale.

"Ah," reče Binabik, uvukavši se unutra, "vani još kiši s velikom silinom." Otresao je vodu na kameni pod.

"Biskup Domitis je zaspao iza oltara. Binabik, kamo si otišao?"

"Da odvedem vašeg konja tamo gdje čekaju Doma i Qantaqa. Ako i ne pronađemo ono što tu tražimo, lakše nam je da se krećemo gradom pješice. Ali ako pronađemo ulaz u tunel, bojim se da bismo nakon povratka pronašli vašeg konja u juhi neke gladne osobe."

Miriamele se toga nije dosjetila, ali nije nimalo sumnjala daje bio u pravu. "Drago mi je što si to učinio. A što nam je sad činiti?" "Krenuti u potragu za našim tunelom", reče Binabik.

"Kad je biskup Domitis govorio o katakombama, neprestano se osvrtao prema stražnjem dijelu katedrale, prema onom zidu iza oltara."

"Hmmm." Trol kimne. "Mudri ste kad ste to primijetili i zapamtili. Mislim da je to prvo mjesto gdje trebamo početi tražiti."

"Moramo biti tihi - ne smijemo ga probuditi."

"Poput snježnih miševa ćemo biti, poput šapica koje šapuću po snježnoj korici." Binabik joj stisne ruku.

Njezina zabrinutost za usnulog Domitisa bila je neutemeljena. Starac je hrkao tanko ali izražajno i nije se ni trgnuo kad su se prosuljali pokraj njega. Veliki zid iza oltara, koji je nekada pokrivao mozaik s prizorom mučeništva Svetog Sutrina, sada je bio tek žbuka koja se mrvila s nekoliko preostalih točaka keramičke boje. Na jednom kraju zida, skrivena iza

istrunule baršunaste draperije, stajala su niska vrata. Binabik ih povuče, a ona se lako otvore, kao da su često korištena. Trol zaviri unutra, a onda se okrene. "Ponesimo koju svijeću", promrmlja on. "Tako možemo sačuvati baklje u našim zavežljajima za poslije."

Miriamele se vrati i izvuče dvije svijeće iz utora. Malčice je osjetila stid, budući daje Domitis bio ljubazan prema njima na svoj čudan način, ali uvidjela je da je u ovom trenutku njihov cilj važniji od grijeha krađe, a išao je i u biskupovu korist - možda će jednog dana čak doživjeti i obnovu svoje voljene katedrale. Nije mogla a da se ne zapita hoće li gavrani tada biti dobrodošli. Nadala se da neće.

Držeći svijeće, Miriamele i Binabik oprezno se spuste uskim stubama. Stoljećima su se ljudi spuštali tim kamenim stubama, što je po sredini izdubilo brazdu nalik na suho riječno korito. Sišli su u nisko zasvodene katakombe te zastali ogledajući se. Zidovi sa svake strane bijahu pro-šupljeni nišama: u svakoj je ležala nijema kamena figura na počinku, većinom odjevena u halje i druge simbole crkvene službe. Ali osim tog uskog hodnika, svi su ostali izgledali posve pusti.

Binabik pokaže na jedno skretanje koje se činilo manje korištenim. "Ovim putem, ako se mene pita."

Miriamele zaviri u sjenoviti tunel. Blijedi ožbukani zidovi bili su neoznačeni; činilo se da ondje ne počivaju nikakvi tobožnji sveci. Ona duboko udahne. "Hajdemo."

U katedrali se nekoliko gavrana spusti sa svoda i nakon kratkog kruženja sleti na oltar. Stajahu jedan do drugoga, zureći sjajnim očima u vrata katakombi. Nisu bili jedini promatrači. Jedna se prilika izdvoji iz sjena duž zida i počne se nečujno šuljati katedralom. Zaobiđe oltar, stupajući jednako oprezno kao Miriamele i trol, a onda zastane na časak pred vratima grobnice kao da osluškuje. Nakon nekog vremena, tamna spodoba šmugne kroz vrata i tiho se tapkajući spusti stubama.

Nakon toga, više se ništa nije čulo u mračnoj katedrali osim biskupova jednoličnog hrkanja i tihog šuma krila.

Korijenje Bijelog drveta

Simon je dugo buljio u nevjerovatnu stvar. Primaknuo se korak bliže, a onda nervozno otplesao natrag. Kako je to bilo moguće? Sigurno je to bila još jedna nestvarna slika, poput toliko drugih iluzija u tim beskrajnim tunelima.

Protrljao je oči, a onda ih opet otvorio: pladanj je još stajao u niši na odmorištu, u razini prsa. Ljupko kao na kraljevskom banketu na njemu bijahu posloženi mala zelena jabuka, crveni luk i okrajak kruha. Neukrašena zdjela s poklopcem stajala je pokraj toga.

Simon se povuče, divlje gledajući s jedne strane na drugu. Tko bi učinio takvo što? Stoje moglo nekog natjerati da ostavi savršeno dobru večeru nasred prazna stubišta u dubini zemlje? Podigao je rastućenu baklju da opet istraži čarobni dar.

Bilo je teško povjerovati - ne, bilo je nemoguće. Lutao je satima otkad je ostavio veliko jezero, pokušavajući ostati na uzlaznom putu, ali nimalo siguran da ga savijeni mostovi, prema dolje nakošeni hodnici i neobično sazdana stubišta nisu vodili još dublje pod zemlju, bez obzira na to uz koliko se stuba uspinjao. Cijelo je vrijeme plamen njegove baklje slabio, a potom postade jedva nešto više od modro-žutog plamčička kojeg je mogao otpuhnuti svaki lutajući povjetarac. Gotovo je uvjerio samog sebe da će zauvijek ostati izgubljen, da će umrijeti od gladi u tami - a onda je pronašao to... to čudo.

Nije to bila sama hrana, premda su mu se od pogleda na nju usta ispunila slinom a prsti stali trzati. Ne, to je značilo da su ljudi bili negdje u blizini, a onda vjerojatno i svjetlost i svjež zrak. Čak su i zidovi, grubo ožbukano ljudsko djelo, govorili o površini, o izlazu. Gotovo da je bio spašen!

Čekaj čas. Zaustavio se ispružene ruke, gotovo dotičući koru jabuke. Što ako je ovo zamka? Što ako znaju da je netko ovdje dolje i pokušavaju ga namamiti van?

Ali tko su bili "oni"? Nitko nije mogao znati da je on tu dolje osim njegovih prijatelja i zvjerskih kopača, te sjenovitih sablasti Sitha u njihovu dvorcu iz snova. Ne, netko je donio večeru tu dolje, a onda iz nekog razloga otišao, zaboravivši je.

Ako je uopće bila stvarna.

Simon s nevjericom posegne za hranom, spreman na to da će nestati, pretvoriti se u prah... ali nije. Ruka mu se sklopi oko jabuke. Bila je tvrda pod njegovim prstima. Podigao ju je, kratko omirisao - kako je uostalom mirisao otrov? - a onda zagrizao.

Hvala ti, milosrdni Usiresu. Hvala.

Bila je... predivna. Plod je bio daleko od zrelog, sok trpak, čak kiseo, ali osjećao se kao da opet u ruci drži zelenu zemlju, da mu život sunca, vjetra i kiše hrška pod zubima i jezikom, slijevajući mu se niz grlo. Na trenutak je zaboravio sve drugo, uživajući u njegovoj divoti.

Podigao je poklopac sa zdjele, pomirisao kako bi se uvjerio da je to voda, a onda je popio žednim gutljajima. Kad je zdjela bila prazna, zgrabio je pladanj s hranom i šmugnuo natrag niz hodnik, tražeći mjesto da se skrije i jede na sigurnom.

Simon se borio sa sobom da mu jabuka potraje, iako mu se činilo da mu svaki zalogaj vraća po jednu godinu života. Kad ju je dokrajčio i oblizao posljednju kap soka s prstiju, čeznutljivo se zapiljio u kruh i crveni luk. S iznimnom samokontrolom spremio ih je oboje u džepove hlača. Ako i pronađe izlaz na površinu, ako se i zatekne blizu nekog naseljenog mjesta, ništa mu nije jamčilo da će ga ondje nahraniti. Ako izađe u Erchesteru ili jednom od zaselaka oko Kvnslagha, možda pronađe mjesto gdje će se skriti, pa čak i neke saveznike; ako izađe u Visotvrđi, sve bi se ruke mogle okrenuti protiv njega. A ako je pogriješio glede značenja pladnja - pa, bit će zahvalan što ima ostatak objeda kad uzbuđujuće djelovanje jedne cijele jabuke umine.

Podigao je baklju - sad je bila još slabija, plamenovi prozirno ažurne boje - te zakoračio natrag u hodnik, a zatim hodao naprijed sve dok nije stigao do križanja. Studen mu prostruji tijelom. Kojim je putem skrenuo? Bio je u takvoj žurbi da poveća udaljenost između sebe i bilo koga tko bi se mogao vratiti po hranu da je djelovao bez svojeg uobičajenog opreza. Je li skrenuo nalijevo, kao što je trebao? Nekako se to nije činilo ispravnim.

Ipak, nije mu bilo druge nego se pouzdati u način koji je dotad primjenjivao. Izabrao je desni odvojak. Nakon nekoliko trenutaka, shvatio je da je pogrešno odabrao: taj je put vodio nizbrdo. Vratio se istim putem i krenuo drugim hodnikom, ali i taj se također spuštao. Kratka provjera pokazala je da su svi odvojci vodili nizbrdo. Vratio se do mjesta gdje je pojeo jabuku i pronašao peteljku koju je odbacio, ali kad je prinio rastočenu baklju bliže tlu, vidio je da se jedini tragovi na prašnome podu vraćaju putem kojim je došao.

Neka je prokleta ovo mjesto! Neka je proklet ovaj labirint!

Simon otrči natrag do raskrižja. Nešto se dogodilo, to je bilo jasno

- tuneli su se opet premjestili na neki čudan način. Ravnodušan, izabrao je put koji se činio najmanje strmim i krenuo njime.

Hodnik je vijugao i skretao, vodeći ga natrag u dubinu. Ubrzo su zidovi opet pokazivali tragove sithskih djela, natruhe isprepletenih rezbarija pod stoljećima prljavštine. Hodnik se svakim korakom sve više širio. Zakoračio je u golem otvoren prostor; bio je svjestan toga samo po dalekom odjeku svojih potpetica. Baklja se gotovo ugasila: bila je jedva nešto više od zadimljena žara.

To mjesto nalik na špilju činilo se visoko nadsvođenim poput onog u kojem se nalazilo veliko jezero. Dok je Simon hodao naprijed, a oči mu se privikavale na veće dimenzije, srce mu se rastuži. Ta je prostorija još nečim nalikovala na odaju s jezerom: velebno stubište penjalo se u tamu slijedeći krivulju zidova. Još je nešto slabašno svjetlucalo u sredini dvorane. Primaknuo se bliže, a umiruća svjetlost njegove baklje otkrije velik prsten kamenja koji je mogao biti podnožje nekog vodoskoka; u njegovu središtu, usađeno u crnu zemlju, ali pružajući se uvis mnogostruko nadvisujući Simona, stajalo je drvo. Ili se barem činilo poput drveta - bilo je natruhe svinutog i zauzlanog korijenja na dnu i nevjerovatno zamršena granja iznad - ali ma kako blizu držao baklju, nije na njemu mogao uočiti nikakvu pojedinost, kao da je bilo umotano u pripijenu sjenu.

Dok se nagnjao bliže, sjenovito se drvo zatrese na nepostojećem vjetru

- zvuk kao da se tisuću suhih ruku trlja jedna o drugu. Simon odskoči natrag. Upravo ga je kanio dotaknuti, siguran da se radi o isklesanom kamenu. Umjesto toga, okrene se i pohita pokraj njega prema podnožju zavojitih stuba.

Dok je kružio dvoranom, penjući se stubama uza sve slabiju svjetlost baklje, još je bio intenzivno svjestan drveta u središtu prostorije. Mogao je čuti dišući zvuk njegova lišća dok se pomicalo, ali mogao je još snažnije osjetiti njegovo postojanje; bilo je jednako opipljivo u tami kao da netko leži pokraj njega u postelji. Nije bilo slično ničemu što je dotad osjetio - ne tako potpune moći poput jezera, možda, ali nekako istančanije, kao golema, drevna i spora inteligencija. Čarolija jezera bila je poput plamteće lomače - nešto što je moglo paliti ili osvijetljivati, ali što ne bi činilo ni jedno ni drugo ako netko nije bio prisutan da upotrijebi njegovu moć. Simon nije mogao zamisliti da itko ili išta upotrebljava drvo. Stajalo je i sanjalo i nije čekalo nikoga. Nije bilo ni dobro ni loše, jednostavno je - bilo.

Dugo nakon što je ostavio dno stubišta za sobom, mogao je osjetiti njegovu živuću prisutnost.

Svjetlost baklje bivala je sve slabija i slabija. Kad se uspeo uz nekih stotinjak stuba, ona se ugasi. Bez obzira na to što je već dugo bio spreman da će se to dogoditi, taj mu se trenutak nije učinilo ništa manje užasnim: Simon se sruši i ostane sjediti u potpunom mraku, preumoran da čak i plače. Pojeo je zalogaj kruha i malo crvenog luka, a onda iscijedio posljednju kap vode iz svoje gotovo suhe košulje. Kad je završio, duboko je udahnuo i počeo puzati uza stube, pipajući ispred sebe u tami.

Bilo je teško reći jesu li glasovi koji su ga slijedili bile prikaze podzemnog carstva ili čavrljanje njegovih vlastitih raštrkanih misli.

Penji se. Sve će uskoro biti spremno. Opet na koljenima, sanjaru?

Kamena stuba za stubom promicala mu je pod rukama. Prsti su mu utruli, a koljena i goljenice tupo su ga boljele. Osvajač dolazi! Uskoro će sve biti spremno.

Ali jedan nedostaje!

Nije važno. Drveće gori. Sve je mrtvo, nestalo. Nije važno.

Simonove su misli lutale dok se penjao zavojitim putem. Više nije bilo teško zamisliti da su ga progutali cijelog, da se nalazi u trbuhu neke goleme nemani. Možda je to bio zmaj - zmaj kojeg je spominjao natpis na njegovu prstenu.

Zastao je i opipao prst, ohrabren dodirima metala. Što je Binabik rekao da je natpis značio? Zmaj i Smrt?

Smrt od zmajevih ruke, možda. Progutao me jedan i ja sam mrtav. Penjat ću se u krug i u krug u njemu zauvijek, ovdje u tami. Pitaš se je li koga drugog progutao? Tako je samotno...

Zmaj je mrtav, reče mu neki glas. Ne, zmaj je smrt, uvjeravao ga je drugi.

Zastao je i pojeo još malo svoje hrane. Usta su mu bila suha, ali nije popio više od nekoliko kapi vode prije nego što je nastavio svoj četveronožni uspon.

Simon zastane da dođe do daha i - možda već deseti put otkako je stupio na stubište - odmori svoju bolnu nogu. Dok je čučao daščuci, oko njega odjednom zatreperi svjetlost. Misli mu podivljaše: pomislio je da se to njegova baklja opet rasplamsala, sve dok se nije sjetio da je ugašenu baklju zadjenio za pojas. Na trenutak, istodobno zapanjujući i veličanstven, cijelo stubište kao da je ispunila blijeda, zlatna svjetlost, a on pogledom poprati okno u beskrajnu daljinu, uvis pokraj sve manje spirale stuba prema otvoru koji je vodio ravno u nebo. Tada, uz nećujan potres, lopta gnjevnog plamena procvate u visinama nad njim, obojivši sam zrak crveno i na trenutak cijelo stubište ispuni toplina kao u talionici. Simon krikne od straha.

Ne! vrisnu glasovi. Ne! Ne izgovaraj tu riječ! Prizvat ćeš Nebivanje!

Začuo se prasak glasniji od groma, a potom modro-bijeli bljesak sve rastopi u čistu svjetlost. Trenutak poslije sve je opet bilo crno.

Simon ležao je na stubama, daščuci. Je li zaista opet bio mrak ili ga je bljesak oslijepio? Kako je mogao znati?

Zar je to važno? upita podrugljiv glas.

Pritisnuo je prste na sklopljene vjeđe sve dok se slabašne modre i crvene iskre nisu pomaknule u tami, ali to ništa nije dokazalo.

Neću znati ako ne pronađem nešto što znam da bih morao vidjeti.

Sine mu jeziva pomisao. Što ako, slijep, otpuže dalje od izlaza, osvijetljenih vrata, portala koji se otvarao prema nebu?

Ne mogu razmišljati. Penjat ću se. Ne mogu razmišljati.

S mukom je nastavio dalje. Nakon nekog vremena učinilo mu se da se posve izgubio, lebdeći na druga mjesta, druga vremena. Vidio je Erchester i njegovu okolicu onako kako su izgledali sa zvonarnice na vrhu Tornja Zelenog Anđela - valoviti brežuljci i ograđene njive, sićušne kuće, ljudi i životinje posloženi pod njim poput drvenih igračaka na zelenom prekrivaču. Želio ih je sve upozoriti, reći im da bježe, da dolazi strašna zima.

Opet je vidio Morgenesa. Leće koje je starac nosio blistale su na zruci poslijepodnevnog sunca, čineći da njegove oči sijevaju kao da neka vatra, veća od obične, plamtje u njemu. Morgenes mu je pokušavao nešto reći, ali Simon, mladi, glupi Simon, promatrao je muhu koja je zujala blizu prozora. Daje samo slušao! Daje samo znao!

A vidio je i sam dvorac, čudesnu zbrku tornjeva i krovova, sa zastavicama što su lepršale na proljetnom vjetru.

Visotvrđa - njegov dom. Njegov dom onakav kakav je bio i kakav više nikad neće biti. O, što bi dao da može okrenuti Vrijeme u njegovoj kolotečini i otkotrljati ga natrag! Kad bi mogao prodati dušu za to... koliko je uostalom vrijedila jedna duša naspram sreće obnovljena doma?

Nebo iznad Visotvrđe rasvijetlilo se kao daje sunce izašlo iza oblaka. Simon zaškilji. Možda ovo uopće nije bilo proljeće - možda je bila sredina ljeta...?

Tornjevi Visotvrđe izbljeda, ali svjetlost zaostane.

Svjetlost!

Bio je to slabašan, raspršen odsjaj, ne jači od mjesečine u magli - ali Simon je mogao vidjeti nejasan oblik stube pred sobom, svoju prljavštinu-obloženu krastavu ruku spljoštenu na njoj. Mogao je vidjeti!

Ogledao se oko sebe, pokušavajući odrediti izvor svjetlosti. Dokle god je mogao vidjeti ispred sebe, stubište je zavijalo uvis. Svjetlost, slaba poput močvarne vatre, dopirala je odnekud iznad.

Osovio se na noge, na trenutak se omamljeno zanjihao, a onda opet počeo hodati uspravno. Isprva mu se kut činio neobičnim pa se držao za zid, ali uskoro se osjećao gotovo ljudski. Svaki korak, koliko god se napornim činio, vodio ga je bliže svjetlosti. Svako žiganje u ranjenom gležnju vodilo gaje bliže... čemu? Slobodi, nadao se.

Ono što se činilo poput neograničene perspektive tijekom zasjajujućeg bljeska, sada se naglo zatvaralo nad njim. Stube su izlazile na široko odmorište, ali nisu se nastavljale. Umjesto toga, stubište je bilo nadsvođeno niskim stropom od grube cigle, kao da je netko pokušao začepiti toranj poput grlica boce - ali svjetlost je dopirala s jedne strane. Simon se privuče sjaju, čučnuvši tako da ne udari glavom, i pronađe mjesto gdje su cigle propale, ostavivši pukotinu koja se činila dovoljno širokom da se jedna osoba provuče i popne. Skočio je, ali rukama je mogao samo dotaknuti grub cigleni rub rupe; ako je postojala gornja strana, bila je izvan njegova dosega. Opet je skočio, ali bilo je beskorisno.

Simon se zapilji u otvor. Težak, porazan umor spusti se na njega. Skljokao se na odmorište i sjedio na trenutak s glavom u rukama. A popeo se tako daleko!

Dokrajčio je okrajak kruha i odvagnuo crveni luk u svojoj ruci, pitajući se treba li ga jednostavno pojesti; naposljetku, opet ga pospremi. Još nije bio čas da odustane. Nakon kratkog razmišljanja otpuzao je prema razbacanim ciglama koje su otpale sa svoda i počne ih slagati jednu na drugu, pokušavajući ih rasporediti tako da budu stabilne. Kad je načinio najčvršću moguću hrpu, uspenrao se na nju. Sada su mu se ruke pružale daleko u pukotinu, ali još nije mogao opipati gornju površinu. Napeo je mišice, a onda skočio. Nakratko je osjetio rub gornjeg dijela rupe; trenutak poslije ruke mu ga ne uspješe uhvatiti te on opet sklizne natrag, srušivši se s hrpe cigli i uganuvši svoj bolni gležanj. Grizući se za usnicu da ne krikne od boli, marljivo je opet posložio cigle, uspeo se na njih, čučnuo i skočio.

Ovaj je put bio spreman. Uhvatio se za rub otvora i visio, trzajući se. Nakon nekoliko snažnih udisaja, povukao se uvis, dršćući cijelim tijelom od napora.

Dalje, dalje, još malo dalje...

Razbijeni rubovi cigli promicali su pred njim. Dok se povlačio više, laktovi mu se utisnu u cigle, i na trenutak se činilo da će se zaglaviti, uklješten i ostavljen da visi u rupi poput ulovljene ptice. Još je jedanput duboko udahnuo, stisnuo zube od boli u rukama, i povukao. Drhteći, pomicao se naviše; podupro se nakratko o stražnju stranu rupe, a onda opet povukao. Oči mu se uzdignu preko vrha otvora, potom nos, a onda brada. Izbacio je ruku na površinu i uhvatio se za kamen, pritisnuvši leđa o cigle, a onda izvukao i drugu ruku. Rabeći laktove kao poluge, izvukao se iz pukotine, ne obazirući se na struganje kamena po leđima i bokovima, a onda spuznuo naprijed na grudi i udario nogama poput plivača sve dok cijelom dužinom nije ležao na vlažnom kamenu, siguran.

Simon je dugo ležao uvlačeći zrak, pokušavajući ne misliti na to koliko su ga ruke i ramena boljeli. Prevrnuo se na leđa i zagledao u još jedan kameni svod, tek malo viši od prethodnog. Suze mu kanu niz obraze. Zar je to trebala biti sljedeća postaja njegovih muka? Zar će biti prisiljen ponovno se provlačiti kroz rupu za rupom, zauvijek? Zar je bio proklet?

Simon izvuče mokru košulju iz svojih hlača i stisne je da ubaci nekoliko kapljica u usta, a onda sjedne i pogleda što se nalazilo oko njega.

Oči mu se rašire; srce kao da mu se povećalo u grudima. Ovo je bilo nešto drugo.

Sjedio je na podu sobe koja je očito bila smočnica. Bila je djelo ljudskih ruku i puna ljudskih naprava, iako se činilo da ih nitko nije dotaknuo već neko vrijeme. U jednom se kutu nalazio kotač kola kojemu su nedostajale dvije žbice.

Nekoliko bačava stajalo je uz drugi zid, a pokraj njih bijahu naslagane platnene vreće, natrpane tajanstvenim sadržajem. Na trenutak je Simon mogao jedino misliti o tome daje u njima, možda, hrana. Tada spazi ljestve uza suprotni zid, i shvati odakle je svjetlost dopirala.

Gornji dio ljestava nestajao je kroz otvorena poluvrata na stropu, četverokut pun svjetlosti. Simon se zabulji otvorenih usta. Sigurno je netko čuo njegove napaćene molitve i ostavio ih ondje da ga čekaju.

Podigao se i polako zaputio odajom, a onda dograbio prečke ljestava i pogledao uvis. Gore je bilo svjetlosti, a ona je nalikovala na jasnu danju svjetlost. Zar je, nakon svega što je doživio, takvo što bilo moguće?

Prostorija iznad bila je još jedna smočnica. I ona je imala poluvrata i ljestve, ali na gornjem dijelu zida nalazio se malen, uzak prozor - kroz koji je Simon mogao vidjeti sivo nebo.

Nebo!

Mislio je da više nema suza koje bi mogao isplakati, ali dok je zurio u četverokut oblaka, počeo je plakati, jecajima olakšanja poput izgubljena djeteta koje je napokon pronašlo svoje roditelje. Spustio se na koljena i izmolio molitvu zahvalnosti. Svijet mu je opet bio vraćen. Ne, to nije bila istina, on je opet pronašao svijet.

Odmorivši se nekoliko trenutaka, popeo se uz ljestve. Na gornjoj strani grotla pronašao je malu odaju punu zidarskog alata i čupova boja i vapna. Ta je prostorija imala obična vrata i obične, grubo ožbukane zidove. Simon bijaše ushićen. Sve je bilo tako blaženo obično! Pažljivo je otvorio vrata, odjednom svjestan da se nalazi na mjestu gdje su živjeli ljudi te da je, koliko god želio vidjeti drugo lice i čuti glas koji nije dopirao iz pustih sjenki, morao biti oprezan.

Pred vratima je ležala golema odaja s podom od uglačana kamena, osvijetljena samo malim visokim prozorima. Zidovi bijahu pokriveni teškim tapiserijama. Zdesna se steralo široko stubište uvis, izvan pogleda; na drugoj strani odaje manji niz stuba penjao se do odmorišta i zatvorenih vrata. Simon pogleda s jedne strane na drugu i osluhne, aličinilo se da tu nije bilo nikog osim njega. Iskoračio je van.

Unatoč pustim spravama za čišćenje u raznovrsnim smočnicama, velika se dvorana naizgled nije okoristila njihovom uporabom: blijede pjege plijesni rasle su na tapiserijama, a zrak je bio pun vlage i zagušljiva vonja. Čigledno u toj prostoriji nitko već dugo nije bio.

Zaprepaštenost što je opet na danjoj svjetlosti te ponos što je uspio pobjeći iz dubina bili su tako snažni da Simon neko vrijeme nije shvaćao da stoji na mjestu koje je dobro poznao. Napokon mu nešto u obliku i rasporedu prozora ili neki slabo uočljiv detalj na jednoj od izbljudjelih tapiserija potakne pamćenje.

Toranj Zelenog Anđela. Spoznaja ga preplavi poput sna, poznato se pretvori u nepoznato, a nepoznato postade poznato. Nalazim se u predvorju. Toranj Zelenog Anđela!

Iznenadujuću spoznaju popratila je druga, kudikamo neugodnija.

Nalazim se u Visotvrđi. U dvorcu Velikog kralja. S Elijom i njegovim vojnicima. I Pryratesom.

Povukao se natrag u sjene duž zida kao da će svakog trenutka Erkyn-straža banuti na glavna vrata tornja da ga zarobi. Što da radi?

Bilo je primamljivo uzeti u obzir uspon širokim stubištem do zvonar-nika, mjesta koje je bilo utočište njegova djetinjstva. Mogao bi pogledati odozgo i vidjeti svaki kutak Visotvrđe; mogao bi se odmoriti i pokušati odlučiti što mu je činiti. Ali njegov otečeni gležanj užasno ga je bolio, a od pomisli na one puste stube prevrtao mu se želudac.

Najprije će pojesti crveni luk koji je sačuvao, odluči. Zaslužio je da se počasti. Poslije će razmisliti.

Simon se uvuče natrag u izbu, a onda pomisli da je čak i to mjesto moglo biti prečesto posjećivano. Možda se predvorje tornja samo činilo zapuštenim. Spustio se ljestvama u smočnicu na donjem katu, tiho stenjući od boli u rukama i gležnju, a onda izvukao crveni luk iz džepa i proždrgo ga u slijedu pohlepnih zalogaja. Istisnuo je posljednju kap vode u grlo - što god se dogodilo, barem će imati vode koliko želi: kiša se slijevala kroz oluke dvorca i kapala pokraj prozora - a onda legao glave naslonjene na jednu od vreća i počeo organizirati svoje misli.

Ubrzo je zaspao.

"Kad se bojimo, svi lažemo ", reče Morgenes.

Starac uzme kamen iz svojeg džepa i baci ga u jarak. Sunčana svjetlost zatitra po krugovima na vodi dok je kamen nestajao. "Bojimo se onog što ne poznajemo; bojimo se onog što će drugi pomisliti, bojimo se onog što će otkriti o nama. Ali svaki put kad izrekne laž, ono čega se bojimo postaje jače."

Simon se ogleda oko sebe. Sunce je nestajalo iza zapadnog zida dvorca: Toranj Zelenog Anđela bio je crni šiljak, oštro ocrtan. Znao je daje to san. Morgenes mu je to rekao davno prije, ali u to su se vrijeme nalazili u doktorovim odajama stojeći iznad prasne knjige, ne vani u kasno poslijepodne. U svakom slučaju, Morgenes je bio mrtav. To je bio san, ništa više.

"To je, zapravo, vrsta magije - možda snažnije od svih", nastavi Morgenes. "Prouči je ako želiš razumjeti moć, mladi Simone. Ne puni glavu zanovijetanjima o čarolijama i vradžbinama. Shvati kako laži oblikuju nas, oblikuju kraljevstva."

"Ali to nije magija ", prigovori Simon, uvučen u raspravu protiv svoje volje. "Time se ništa ne postiže. Prava magija ti dopušta... ne znam. Letjeti. Stvarati vreće zlata iz hrpe repe. Kao u pričama."

"Ali same su priče često laži, Simone. One loše jesu." Doktor je čistio naočale širokim rukavom svoje halje. "Dobre će ti priče reći da je suočiti se s laži najstrašnije od svega. I nema talismana ili čarobnog mača koji je i upola tako moćno oružje kao istina."

Simon se okrene da pogleda kako se krugovi na vodi polako rasplinjavaju. Bilo je divno ponovno stajati i razgovarati s Morgenesom, makar je to bio samo san. "Želite reći da kad bih velikom zmaju poput onog kojeg je kralj Ivan ubio rekao: 'Ti si ružni zmaj', da bi to bilo bolje nego mu odsjeći glavu mačem?"

Morgenesov je glas slabio. "Ako si se pretvarao da to nije bio zmaj, onda da, to bi bilo najbolje. Ali ima toga više, Simone. Moraš zaci još dublje."

"Dublje?" Simon se okrene natrag, sada već gnjevan. "Bio sam dolje u zemlji, doktore. Preživio sam i vratio se na površinu. Kako to mislite?"

Morgenes se... mijenjao. Koža mu je postajala papirnata, a svijetla mu je kosa bila puna lišća. Dok je Simon gledao, starčevi se prsti počеше produljivati, mijenjajući se u tanke grančice, šireći se i šireći. "Da, naučio si", reče doktor. Dok je govorio, lice mu počne nestajati u pršljenima na bijeloj kori drveta. "Ali moraš zaci još dublje. Mnogo toga moraš spoznati. Pazi na anđela - on će ti pokazati neke stvari, i u zemlji i visoko iznad."

"Morgenes!" Simonov se gnjev sasvim izgubio. Njegov se prijatelj mijenjao tako brzo da od njega gotovo više nije ostalo ništa ljudsko, tek neprimjetna sugestija u obliku debla, neprirodno drhtanje grana drveta. "Ne ostavljajte me!"

"Ali već sam te ostavio", promrmlja doktorov glas. "To što imaš od mene samo je to što je u tvojoj glavi - ja sam dio tebe. Ostatak mene ponovno

je postao dio zemlje." Drvo se blago zanjše. "Ali upamti - sunce i zvijezde sjaje na Ušću, ali korijen je duboko u zemlji, skriven... skriven..."

Simon ščepa blijedu koru drveta, a prsti mu nemoćno zastružupo tvrdoj kori. Doktorov je glas utihnuo.

Simon se uspravi, dok mu je znoj peckao oči, i užasne se kad otkrije da je opet u tami.

Bio je to samo san! Još sam izgubljen u tunelima, izgubljen sam... Trenutak kasnije spazi svjetlost zvijezda kroz visok prozor smočnice. Sanjaru. Zaspao si, a vani se smrklo.

Sjeo je trljajući svoje bolne udove. Što da sada radi? Bio je gladan i žedan, a bilo je malo izgleda da će pronaći išta za jelo u Tornju Zelenog Anđela. Ipak, prilično se protivio napustiti to razmjerno sigurno mjesto.

Zar sam se uspeo iz mračnog tla kako bih ovdje umro od gladi? prekorio se. Kakav bi vitez to učinio?

Osovio se na noge i protegnuo, zamjećujući tupu bol u gležnju. Možda da samo izvidi položaj i dobavi štogod vode. Takve je stvari svakako bilo bolje obaviti dok je mrak.

Simon je nesigurno stajao u sjenama pred Tornjem Zelenog Anđela. Nasumični krovovi Unutrašnjeg gradišta stvarali su poznatu zbrku naspram noćnog neba, ali Simon se nije osjećao nimalo ugodno. Ne stoga što je bio izopćenik u domu svojeg djetinjstva, iako je i to bilo dovoljno uznemirujuće: bilo je nečeg čudnog u zraku što nije mogao imenovati, ali što je mogao jasno naslutiti. Izluđujuća neuhvatljivost podzemnog svijeta nekako je prodrila gore u obično kamenje samog dvorca. Kad je nagnuo glavu na jednu stranu, mogao je gotovo vidjeti kako se zgrade mreškaju i mijenjaju na rubu njegova vidokruga. Činilo se da neznatne mrlje svjetlosti, poput sablasnih plamenova, svjetlucaju po rubovima zidova, a onda brzo nestaju.

Zar i Visotvrđa? Zar se cijeli svijet otrgnuo sa sidra? Sto se zbivalo? Napokon se, s dosta teškoća, osokolio da pođe istraživati.

Iako se činilo da je veliki dvorac napušten, Simon je ubrzo otkrio da nije. Unutrašnje gradište bilo je mračno i tiho, ali glasovi su šaptali u hodnicima i iza zatvorenih vrata, a bilo je i svjetla na mnogim višim prozorima. Također je čuo ulomke glazbe, neobičnih napjeva i još neobičnijih glasova koji su mu budili želju da se povije poput mačke i sikće. Dok je stajao u dubokim skrovitim sjenama Vrta živice, zaključio je da se Visotvrđa nekako pokvarila, poput voća predugo ostavljena da stoji, a koje se sada smekšalo i istrunulo ispod kore. Nije mogao točno reći što nije valjalo, ali cijelo Unutrašnje gradište, mjesto koje je nekć bilo središte Simonova dječaćkog svijeta, kao daje oboljelo.

Kriomice je pošao do kuhinje, manje smočnice, kapele - čak i do, u trenutku velike hrabrosti, predsoblja prijestolne dvorane, koje se otvaralo prema vrtovima. Sva vanjska vrata bila su zakračunata. Nigdje nije mogao pronaći ulaz. Simon se nije mogao sjetiti daje ikad bilo tako. Zar se kralj bojao uhoda, opsade? Ili zapreke nisu služile da zadrže uljeze, nego da bi oni unutra ostali gdje jesu? Tiho je disao i razmišljao. Bilo je prozora koji se nisu dali zatvoriti, znao je, i drugih tajnih putova - no je li želio iskušati tako opasne ulaze? Možda je noću manje ljudi bilo na nogama, ali sudeći prema zakračunatim vratima, oni koji su bili budni, posebno stražari, bit će na još većem oprezu od neočekivanih zvukova.

Simon se vrati u kuhinju te se kroz prozor popne na grane malog, golog stabla jabuke, a odatle se uzvere na dasku visokog prozora. Debelo staklo je nestalo, a prozorski prorez bio je natrpan kamenjem; nije ih se mogao riješiti a da ne podigne strašnu buku. Tiho je opsovao i spustio se.

Tijelo ga je boljelo i još je bio jako gladan, premda je nedavno pojeo cijelu glavicu crvenog luka. Zaključio je da gubi vrijeme na vratima Unutrašnjeg gradišta. No na suprotnoj strani jarka Srednje gradište moglo bi se pokazati manje zaštićenim.

Između dvaju gradišta nalazilo se nekoliko žalosno nezaštićenih krpica tla. Bez obzira na to što nije vidio nijednog stražara, zapravo nije bilo žive duše, Simon se morao prisiliti da prijeđe te otvorene odsjeke; svaki put je potrčao u okrilje sjenki čim je bio siguran. Most preko jarka bio je najteži dio. Počeo gaje prelaziti, a onda se dvaput predomislio. Bio je najmanje trideset rifova dugačak, a ako bi se netko pojavio kad bi došao do sredine, bio bi uočljiv poput muhe na bijelom zidu.

Napokon je drhtavo izdahnuo, potom duboko udahnuo i pojurio prijeko. Koraci su mu odjekivali poput grmljavine. Prisilio se da uspori i prijeđe most tihim korakom, unatoč bubnjanju srca. Kad je dospio na drugu stranu, zavukao se u šupu gdje je sjedio dok se ne smiri.

Dobro ti ide, reče samome sebi. Nema nikog u blizini. Nemaš se čega bojati.

Znao je da je to bila laž.

Imaš se mnogo toga bojati, ispravio se. Ali nitko te nije uhvatio. Barem ne zasad.

Dok je ustajao, nije mogao a da se ne zapita zastoje most preko jarka bio spušten ako su sva vrata i prozori bili zabarikadirani pred neakvim očekivanim napadom.

1 zašto Toranj Zelenog Anđela nije bio zaključan? Nije se mogao dosjetiti nikakvog odgovora.

Nije prešao ni stotinu koraka po blatnjavoj glavnoj ulici koja je prolazila središtem Srednjeg gradišta, kadli spazi nešto zbog čega je opet šmugnuo u tamu. Njegova su se strahovanja vratila - ovaj put s razlogom.

Vojska se utaborila u gradištu.

Trebalo mu je neko vrijeme da to shvati jer je gorjelo tako malo vatri, a i šatori bijahu od tamne tkanine koja je bila gotovo nevidljiva u noći. Cijelo gradište činilo se puno naoružanih ljudi. Vidio ih je otprilike samo šest na bližim rubovima: izgledom bijahu stražari, s plaštevima, kacigama i dugim kopljima. Na slaboj svjetlosti nije im mogao posve razaznati lica. Stojeći skriven u pukotini između dviju zgrada gradišta te se pitajući što da učini, drugi par zakukuljenih spodoba prođe pokraj njega. I oni su nosili duga koplja, ali ipak bijahu drukčiji. Bilo je nečeg u njihovu držanju, u njihovim otmjenim, varljivo brzim koracima, što mu je govorilo da su to Norni.

Simon se povuče dublje u skrovitu tamu, drhteći. Hoće li znati da je tu? Mogu li ga... nanjušiti?

U crno zaogrnuti stvorovi zastanu nedaleko od njegova skrovišta, budni poput lovačkih pasa. Simon zadrži dah i ostade potpuno nepomičan. Nakon dugog čekanja Norni se naglo složno okrenu, kao da se između njih dogodio

nekakav prešutni dogovor, te nastave svojim putem. Simon prčeka nekoliko trenutaka, i dalje držeći, a onda oprezno proviri glavom iza zida. Nije ih mogao vidjeti u tami, ali mogao je vidjeti ljudske vojnike kako im se sklanjaju s puta, brzo kao da izbjegavaju zmiju. Načasak ih jedna od stražarskih vatri osvijetli - dvije zakukuljene prilike, koje su se doimale nesvjesnima ljudi oko sebe. Kliznule su sa svjetlosti vatre i opet nestale.

To je bilo nešto neočekivano. Norni! Bijele Lisice, tu u samoj Viso-tvrđi! Stvari su bile gore nego što je mislio. Ali zar Geloj i ostali nisu rekli da se besmrtnici ovamo nisu mogli vratiti? Možda su mislili da se Ineluki i njegovi neumrli sluge ne mogu vratiti. Ali čak daje to posljednje i bila istina, sada mu se činilo slabom utjehom.

Dakle, Srednje gradište je bilo puno vojnika, a Norni su se slobodno kretali utvrdom, neujni poput sova u lovu. Simonu se naježi koža. Nije dvojio da je Vanjski bedem također bio pun Crnih Rimeržana, ili thri-thinških plaćenika ili kakvih god koljača koje je Elija kupio erkvnlanskim zlatom i čarolijama Kralja Oluje. Bilo je teško povjerovati da bi mnogi od kraljeve Erkvnstraže, čak i oni najsuroviji, ostali na tom ukletom mjestu s mrtvački blijedim Nornima: besmrtnici su bili užasavajuće drukčiji. Bilo je lako uočiti da su ih se vojnici u Srednjem gradištu bojali.

Sad imam razlog za bijeg, osim da spasim vlastitu kožu. Jošua i ostali moraju doznati što se ovdje događa. Osjetio je trenutačan polet. Možda će spoznati da su Norni ovdje s Elijom dovesti Jirikija i ostale Sithe. Jirikijev rod će tada morati pomoći smrtnicima, zar ne? Simon pokuša pažljivo razmisliti. Zapravo, trebao bih odmah pokušati pobjeći - ako mogu. Od kakve ću koristi biti Jošui ili bilo kome ako se ne izvučem odavde?

Ali jedva da je išta doznao. Bio je upravo ono što je svaki vojskovođa najviše cijenio - iskusno oko u neprijateljskom logoru. Simon je poznavao Visotvrđu kao što ratar poznaje svoja polja, kao što kovač znađe svoj alat. Bio je dužnik dobroj sreći zahvaljujući kojoj je dosad preživio - dobroj sreći, da, podsjetio se, ali pomogli su mu i njegova pamet i domišljatost da što bolje iskoristi situaciju.

Dakle. Natrag u Unutrašnje gradište. Mogao je izdržati dan ili dva bez hrane, s obzirom na to da je vode naizgled bilo napretek. To će biti dovoljno vremena da otkrije što više korisnih podataka, a onda pronađe izlaz pokraj vojnika na slobodu. Bude li morao, mogao bi čak opet poći ispod dvorca i kroz mračne tunele. To bi bio najsigurniji način da neotkriveno pobjegne.

Ne. Ne tunele.

Nije se vrijedilo pretvarati. Čak i za Jošuu i ostale, to je bilo nešto što nije mogao učiniti.

Približavao se mostu do Unutrašnjeg gradišta kada ga glasan štopot natjera da se opet povuče u sjenu. Ugledavši skupinu spodoba na konjima koja je izjahala na luk mosta, nijemo je zahvalio Usiresu što ga nije doveo do mosta nekoliko trenutaka prije.

Činilo se da je to bila skupina oklopljenih Erkvnstražara, neobično potištena uza sav ratni ures. Simon se zapitao kamo su krenuli, na kakav zadatak, kadli u njihovoj sredini spazi jezivo poznatučelavu glavu.

Pryrates! Simon se stisne uza zid, buljeći. Mržnja koja ga je gušila navre u njemu. Čudovište je bilo tu, tridesetak koraka od njega, čelave glave, obasjane slabom mjesječinom.

Mogao bih ga napasti u trenu, pomisli divlje. Kad bih mu prišao polako, vojnici se ne bi zabrinuli - mislili bi da sam samo jedan od plaćenika koji je popio previše vina. Mogao bih mu razbiti lubanju kamenom...

Ali što ako promaši? Onda bi ga lako uhvatili, a onda Jošui doista ne bi bio ni od kakve koristi. Štoviše, postao bi zatočenik crvenog svećenika. Bilo je upravo onako kako je Binabik rekao: koliko bi mu vremena trebalo dok ne oda Prvratesu svaku tajnu o Jošui, o Sithama i mačevima - dok ne bude preklinjao da kaže alkemičaru sve što želi čuti? Simon nije mogao a da ne zadrške poput izmučena psa na kraju uzice. Čudovište je bilo tako blizu...!

Konjanici zastanu. Svećenik je grdio jednog člana Erkvnstraže; mukli glas bijaše tih ali nedvojbeno njegov. Simon se nagne naprijed stoje dalje mogao a da ne izgubi sjenu zida, metnuvši ruku iza uha da bolječuje.

"... ili ću ja jahati tebe!" ispljune svećenik.

Vojnik nešto reče prigušenim glasom. Unatoč svojoj visini i maču koji je nosio u koricama na boku, čovjek se šćućurio poput prestravljena djeteta. Nitko se nije usuđivao oštro se obraćati Prvratesu. To je vrijedilo još i prije nego što je Simon pobjegao iz dvorca.

"Jesi li lud ili jednostavno glup?" Prvratesov se glas povisi. "Ne mogu jahati hromog konja danima, cijelim putem do Wentmoutha. Daj mi svojeg."

Vojnik sjaše, a potom preda uzde svojeg konja alkemičaru. Još je nešto rekao. Prvrates se nasmije.

"Onda ćeš voditi mojega. Neće ti škoditi da hodaš, mislim, budući da je tvojom glupošću..." Ostatak njegove podrugljive primjedbe bio je pretih da bi se čuo, ali Simonu se učini da čuje još jedno spominjanje Wentmoutha, stjenovitog visa na jugu gdje je rijeka Glenivvent utjecala u more. Prvrates se usigne na stražarevo sedlo, a grimizna mu halja izvirila na časak ispod tamna plašta poput krvave rane. Svećenik potjera konja niz most, zatim na blato Srednjeg gradišta.

Konjanici pođu za njim, praćeni vojnikom koji je vodio Prvratesova konja.

Dok su prolazili pokraj njegova skrovišta, Simon otkrije kako stiže kamen u ruci; nije se sjećao da ga je podigao. Piljio je u alkemičarevu glavu, okruglu i голу poput ljuske jajeta, i pomislio kakav bi užitek bio gledati je dok je razbija. Taj opaki stvor ubio je Morgenesa i sam Bog zna koliko drugih. Čim gaje strah tajanstveno napustio, Simon se počeo boriti

s gotovo neodoljivom željom da bijesno krikne i napadne. Kako su dobri ljudi poput doktora, Geloj i Deornotha mogli umrijeti dok se toj zvijeri dopuštalo da živi? Ubiti Prvratesa, razmišljao je Simon, bilo bi vrijedno gubitka vlastitog života. Nezamisliva opakost nestala bi sa svijeta. Ispunjavati nužno, tako bi to nazvala Rahela. Prijav posao, ali takav koji se mora obaviti. Ali činilo se da njegov život nije bio njegov da ga dade.

Gledao je kako konjanička skupina topoće pokraj njega. Zaobišli su šatore i iščeznuli, krećući se prema Manjim vratima koja su vodila na vanjski bedem. Simon ispusti kamen koji je stiskao u blato i ustane tresući se.

Odjednom mu sine tako divlja i luda zamisao da se prepao samog sebe. Pogledao je prema nebu pokušavajući odrediti koliko je vremena ostalo do zore. Prema studeni i praznom čuvstvu u zraku bio je siguran da je do zore nekoliko sati.

Tko je uzeo Svjetloklin iz groba? Prvrates, dakako. Možda nije ni rekao kralju Eliji, ako je to služilo njegovoj svrsi. I gdje bi se nalazio ako je to bila istina? Skriven u svećenikovo tvrđavi - Hjeldinovu tornju.

Simon se okrene. Alkemičarov toranj, neugodno zdepast pokraj prelijepog zdanja Tornja Zelenog Anđela, stršio je iznad zida Unutrašnjeg gradišta. Ako je unutra i bilo svjetlosti, bila je skrivena: grimizni su prozori bili tamni. Činio se napuštenim - ali isto se moglo reći i za sve ostalo u središtu velebne utvrde. Cijela unutrašnjost Visotvrde mogla je biti mauzolej, grad mrtvih.

Je li se usuđivao poći unutra - ili barem pokušati? Morat će imati svjetla. Možda se nekoliko baklji viška, ili kakva zaklonjena svjetiljka koju je mogao iskoristiti, nalazilo negdje u Tornju Zelenog Anđela. Bio bi to strašan, grozan rizik...

Da nije svojim očima vidio Prvratesa kako odlazi, da nije čuo crvenog svećenika kako govori o jahanju u Wentmouth, Simon nikad ne bi ni pomislio na to: od same pomisli da se uvuče u zlokobni toranj dok ćelavi, crnooki Prvrates sjedi unutra čekajući poput pauka u središtu svoje mreže, podizao mu se želudac. Ali svećenik je otišao, to je bilo neprijeporno, a Simon je znao da možda više nikad neće imati takvu šansu. Što ako pronađe Svjetloklin?! Mogao bi ga uzeti i otići iz Visotvrde prije nego što se Prvrates vrati. To bi bila zadovoljavajuća smicalica koju bi priredio crvenom ubojici. A ne bi li bilo lijepo ujahati u logor princa Jošue i pokazati im Svjetloklin kako blista na suncu? Onda bi zaista postao Simon, Gospodar Velikih mačeva, zar ne?

Dok je brzo i nečujno prelazio preko mosta, zagledao se u zid gradišta pred sobom. Nešto se na njemu promijenilo. Postao je... svjetliji.

Sunce je izlazilo, ili barem onoliko sunca koliko će se pokazati u ovom sivom danu. Simon se požuri. Nije bio u pravu. Još nekoliko sati, ha? Imao si sreću. Što da si šuškao pred vratima Hjeldinova tornja kad je svanuo dan? Sanjar, još si sanjar.

Ipak, nije bio potpuno skrušen. Vitezovi i junaci morali su biti srčani, a ono što je sada razmatrao doista je bilo hrabro. Morat će jednostavno pričekati do sutrašnjeg mraka da ga ispuni. Bit će to čudesno, hrabro djelo.

Još dok je hitao prema svojem skrovištu u Tornju Zelenog Anđela, poželio je da su oko njega prijatelji koji bi ga odgovorili od toga.

Sunce je zašlo nekoliko sati ranije. Blaga rosulja spuštala se s noćnog neba. Simon je stajao na vratima Tornja Zelenog Anđela i spremao se izaći.

Nije bilo lako. Još se osjećao slabim i gladnim, premda je, nakon što je prespavao dan, pojeo ostatak nečije večere: okrajak kruha i mršavu koricu sira, koje je našao na tanjuru u niši ispred predsoblja tornja. I kruh i sir bili su suhi, ali svejedno su se činili kao da su samo satima stari, ne danima ili tjednima; gutajući ih, upitao se čiji je to objed bio. Je li se crkvenjak Barnaba brinuo za toranj i njegova velika zvona? Ako je tako, loše je obavljao svoj posao.

Misleći o Barnabi, Simon shvati da ni jedanput otkad se vratio nije čuo zvona Zelenog Anđela. Sada, dok je stajao na vratima tornja čekajući tamu, ta mu se misao ponovno vrati. Veleban odjekujući po brončanih zvona bio je puls Visotvrde koju je poznao, satni podsjetnik da se nešto događalo, da je vrijeme prolazilo, da se život nastavljao. Ali sada su zvona šutjela.

Simon slegne ramenima i iskorači van. Zastane da spoji dlanove pod potočićem kišnice koji se slijevao s krova, a onda žedno popije. Otare ruke o hlače i zagleda se u sjenu Hjeldinova tornja naspram ljubčastog neba. Više nije imao što tu raditi. Nije bilo razloga da dulje čeka.

Krene po vanjskom rubu gradišta, koristeći zaklon zgrada da se sakrije od bilo čijih budnih očiju. Već je prethodne noći zamalo ušetao u naručje Prvratesu i vojnicima; unatoč prividnoj pustoši tvrđave, ništa nije uzimao zdravo za gotovo. Jedanput ili dvaput do njega dopriješe djelići razgovora, ali nije vidio nikoga tko bi mogao biti odgovoran za to. Dug, jecav smijeh proleti pokraj njega. Simon zadrhti.

Zaobilazeći rub jedne od vanjskih zgrada, učini mu se da vidi treptaj svjetlosti na gornjim prozorima tornja, kratkotrajan bljesak crvenila poput ugljena koji je još skrivao tinjajući život. Zastao je tiho psujući u sebi. Zašto je bio tako siguran da će, samo zato što je Prvrates otišao, toranj biti napušten? Možda su ondje živjeli Norni.

A možda i nisu. Sigurno je čak i svećenik trebao služe da se brinu o njemu, da metu podove i pale svjetiljke, upravo kao što je Simon nekoć činio za doktora Morgenesa. Ako se itko kretao unutar tornja, to su vjerojatno bili kakvi prestrašeni stanovnici dvorca, prisiljeni na rad u utvrdi crvenog svećenika. Možda je to bila Rahela Zmajevna. Ako je

tako, Simon će spasiti i nju i Svjetloklin. Kako će se ona zaprepastiti - morat će pripaziti da je previše ne uplaši. Sigurno se pitala gdje je na tom svijetu završio njezin jogunasti perać posuđa.

Simon skrene s puta prije nego što je stigao do vrata tornja i zavuče se u grm bršljana koji je rastao uza zid gradišta.

Junak ili ne, nije bio budala. Pričekat će da vidi ima li kakvih znakova da je toranj nastanjen.

Šćućurio se obujmivši koljena. Obrisi tornja iznad njega, njegovo tupo, tamno kamenje, budili su u njemu nelagodu.

Bilo je teško ne osjećati kako ga čeka poput diva koji se pretvara da spava, očekujući trenutak kada će mu Simon prići na dohvat ruke...

Vrijeme kao daje stalo. Ne mogavši više čekati, izvukao se iz bršljana koji se naizgled privijao čvršće nego što je trebao.

Nitko se nije približio vratima; nitko se nije kretao po Unutrašnjem gradištu. Više nije vidio svjetlost na prozorima niti čuo išta osim zavijanja vjetra među vršcima tornjeva. Bilo je vrijeme.

Ali kako će ući? Teško da će moći otključati golema crna vrata - netko tako tajnovit poput Prvratesa sigurno je imao kračune na ulazu u svoju tvrđavu koji su mogli zadržati cijelu vojsku. Ne, nedvojbeno će se morati penjati. Stražarnica koja je bila smještena oko ulaznih vrata i iznad njih bila mu je vjerojatno najbolji izbor. S njezina vrha možda uspije pronaći put do jednog od gornjih prozora. Kamenje zidova bilo je teško i grubo posloženo: uporišta za penjanje ne bi trebalo biti preteško pronaći.

Smugnuo je u zaklon stražarnice i zastao da promotri crno drvo ulaznih vrata. Zbilja su bila masivna - Simon je pretpostavljao da bi i ljudima sa sjekirama trebalo najmanje pola dana da ih probiju. Istražujući, dohvatio je jednu od masivnih ručki i povukao. Desno krilo vrata nečujno se zaniše, toliko prenuvši Simona da je zateturio natrag na slabu kišicu.

Vrata su bila otvorena - nezaključana! Na trenutak je jedino želio pobjeći, siguran da je to stupica, postavljena samo za njega; ali kad je zastao, ruku podignutih kao da se brani od udarca, shvatio je da je to malo vjerojatno. Ili su možda postojale izvjesne zaštite iznutra...?

Simon je oklijevao trenutak dok mu je srce bubnjalo.

Ne budi lud. Ili udi ili ostani vani. Nemoj stajati nasred svega čekajući da te netko opazi.

Stisnuo je šake i koraknuo unutra, a onda povukao vrata za sobom.

Nije bilo potrebe da pali baklju koju je objesio o pojas, namazavši je prethodno uljem iz jednog od spremišta u Tornju Zelenog Anđela: jedna je već gorjela u utoru na zidu visokog predvorja, a od nje su u kutovima drhtale sjene. Simon se zapitao tko ju je upalio, ali je brzo otjerao beskorisnu misao: mogao je samo početi tragati, pokušati se kretati bešumno i osluškivati zvukove bilo koga tko bi mogao biti u Hjeldinovu tornju s njim.

Prešao je predsoblje, obeshabren glasnim psikanjem koje su stvarali njegovi potplati stružući po kamenu. Stube su vodile duž jednog zida do najviših, najmračnijih dijelova tornja. To će sada morati pričekati.

Toliko vrata! Simon izabere jedna i nježno ih otvori. Svjetlost baklje koja je iscurila iz predsoblja otkrije odaju punu pokušaja od kostiju koje su bile privezane ili slijepljene zajedno, uključujući jedan velik stolac koji je imao, kao na ruglo prijestolju Velikog kralja, baldahin od lubanja - ljudskih lubanja. Uz mnoge su kosti još prijanjali komadići tamnog, suhog mesa. Odnekud iz odaje dopirao je šištav cvrkut koji je zvučao poput cvrčka. Simon osjeti kako mu se želudac penje u grlo i žurno zatvori vrata.

Kad se donekle oporavio, uzeo je vlastitu baklju i upalio je na zidnoj baklji. Ako je doista čvrsto odlučio potražiti mač, morat će biti sposoban vidjeti čak i u mračnim kutovima, bez obzira na to što bi ondje mogao zateći.

Vratio se u sobu s kostima, ali daljnja provjera nije otkrila ništa osim jeziva pokušaja, nevjerojatne izložbe kostiju.

Simon se nadao da su neke od njih pripadale životinjama, ali je sumnjao u to. Uporno zujanje cvrčka opet ga je istjeralo odatle.

Sljedeća odaja bila je ispunjena od zida do zida bačvama, prekrivenima raširenim mrežama. Stvari koje Simon nije mogao posve razaznati klizile su i pljuscale u tamnoj tekućini; s vremena na vrijeme sluzava leđa ili neobično završen dodatak utisnuli bi se u mrežu sve dok se ona ne bi napuhala uvis. U drugoj odaji Simon pronađe tisuće sićušnih srebrnih figurica muškaraca i žena, svaka izrezbarena s nevjerojatnom preciznošću i toliko stvarna: svaki je kipić bio savršen prikaz osobe, zaleđene u položaju straha ili očaja. Kad je Simon podigao jednu od njih, sjajni metal činio se skliskim i neobično toplim na njegovoj koži. Odmah ju je ispustio i brzo se udaljio iz odaje. Bio je siguran da je osjetio kako se migolji u njegovu stisku.

Simon je išao iz jedne sobe u drugu, neprestano uznemiren onim što bi pronašao: ponekad čistom neugodnošću svećenikove imovine, ponekad njezinom neshvatljivošću. U posljednjoj odaji u prizemlju također je bilo nekoliko kostiju, ali one su bile prekrupne da bi pripadale čemu ljudskom. Kuhale su se u golemom badnju koji je visio iznad uljanog plamena, ispunjavajući vlažnu prostoriju jakim, ali neprepoznatljivim vonjem. Ljepljiva crna tekućina cijedila se u muljevitim kapljama iz slavine na boku badnja u široku kamenu zdjelu. Od smrdljive pare koja se uskovitlala, Simonu se zavrtila u glavi, a ožiljak na obrazu ga zapeče. Brzo pretraživši prostoriju, uvidje da maču nema ni traga ni glasa te se sa zahvalnošću povukao na razmjerno čist zrak vani.

Nakon trenutka oklijevanja, uspeo se stubama na idući kat. Nedvojbeno se više toga moglo otkriti pod tornjem, u njegovim katakombama - ali Simonu se nije žurilo da to učini. Odgodit će tu pretragu za kraj i moliti se da pronađe mač prije toga.

Odaja puna staklenih bačvica i retorti, prilično nalik na predmete koje je Morgenes posjedovao, prostorija čiji su zidovi i svod bili obavijeni pretjerano gustim paučinama - njegova pretraga po njoj bila je kratka i površna - bijaše samo još jedna u nizu koja je izgledala poput kućne prašume, pune puzavih penjačica i debelih, gnjilih pupoljaka. Simon je prošao kroza sve njih, osjećajući se sve više i više poput kakva seljačića iz priče koji je zašao u vještiji čarobni dvorac. Sadržaj nekih prostorija bio je tako grozan da nije mogao učiniti ništa više nego samo zaviriti na časak u zasjenjenu unutrašnjost, a potom zalupiti vratima. Postojale su neke stvari na koje se jednostavno nije mogao prisiliti: ako je mač i bio u jednoj od tih odaja, što se njega tiče, neće biti izbavljen.

U jednoj odaji, koja se isprva nije činila tako strašnom, bio je smješten tek jedan njaleni poljski krevet, neobično ispleten iz mreže kožnih vrpca. Prvo je pomislio da je to moglo biti mjesto gdje je Prvrates spavao... sve dok nije ugledao rupu u kamenom podu i mrlje ispod ležaja. Otišao je brzo, drhteći. Nije mislio da bi mogao provesti neko dulje vrijeme u toj prostoriji i ostati pri zdravoj pameti.

Na petom katu svećenikova skladišta noćnih mora Simon zastane. To je bio kat s velikim crvenim prozorima: bude li se kretao iz odaje u odaju s bakljom, bilo je lako moguće da će netko s drugog mjesta u utvrdi opaziti pokretno svjetlucanje svjetlosti u tobože praznom tornju. Nakon malo razmišljanja, umetnuo je baklju u jedan od visokih utora na zidu. Morat će tragati gotovo u tami, shvati Simon, no s obzirom na to da je proveo dovoljno vremena pod zemljom, pomisli kako je prikladniji za taj posao od bilo koga osim Sithe... ili Norna.

Samo se u tri odaje ulazilo s odmorišta. Prva je bila još jedna bezlična prostorija s poljskim krevetom, iako nije imala odvod u podu. Simon nije nimalo dvojio da je to Prvratesova ložnica: nešto u goloj pustoši odaje činilo se odgovarajućim. Simon je mogao zamisliti crnookog svećenika kako leži na leđima zureći ni u što, kujući spletke. Bio je tu i zahod, neobično prirodan posjed za nekog tako neprirodnog.

Sljedeća odaja bila je neka vrsta relikvijara. Cijela je bila obrubljena policama, a svaki dio police zauzimali su kipovi. Nisu svi bili iste vrste, poput srebrnih figurica na prvom katu, nego svih oblika i veličina: neki su bili poput svetačkih ikona, drugi poput iskrivljenih drvenih idola koje kao da su izrezbarila djeca ili luđaci. Bilo je fascinantno, na neki način. Da Simon nije osjećao užas prema tom čudnovatom tornju koji ga je okruživao, prema nevjerojatnom riziku kojem se izlagao samom nazočnošću u njemu, možda bi volio iskoristiti malo vremena da razgleda bizarnu zbirku. Neki bijahu od voska, a stijenj im je stršio iz glava; drugi bijahu jedva nešto više od hrpe kostiju, blata i perja, ali svaki je bio prepoznatljiva figura neke vrste, iako se većina činila više životinjama nego ljudima. Ali nigdje nije bilo ničeg nalik na mač. Oči nekih likova kao da su slijedile Simona dok je izlazio.

Posljednja i najveća odaja bila je vjerojatno radna soba crvenog svećenika. U njoj su skrletni prozori bili najuočljiviji jer su pokrivali veći dio zaobljena zida, iako su zbog noćnog neba s druge strane bili tamni. Sama je odaja bila prepuna svitaka, knjiga i zbirki drugih predmeta jednako nasumičnih, čudnih i obeshrabrujućih poput svega drugog što je vidio u bilo kojoj od odaja. Ne pronađe li u njoj mač, njegova jedina nada bile su katakombe ispod tornja. Krov nad njim bio je pun opreme za promatranje zvijezda i drugih čudnovatih sprava - vidio je to kasno poslijepodne s jednog od uskih prozora Tornja Zelenog Anđela; Simon je dvojio da bi išta tako vrijedno bilo skriveno ondje, ali će svejedno pogledati. Nije bilo smisla izbjegavati išta što bi ga moglo poštediti silaska pod Hjeldinov spomenik...

Radna je soba bila u gustom sjeni i iznimno natrpana svim i svačim: gotovo je cijeli pod bio prekriven predmetima, iako su zidovi bili neobično lišeni namještaja ili bilo čega drugog. U središtu odaje nalazila se stolica s visokim naslonom, okrenuta od vrata prema visokim prozorima. Okruživali su je samostojeći ormarići s ladicama, svaki pretrpan pergamentima i teškim uvezanim knjigama. Zid između prozora, opazi Simon na slaboj svjetlosti baklje, bio je prekriven blijedim, naličnim runama.

Napravio je nekoliko koraka prema zidu, a onda iznenada posrnuo. Nešto nije bilo u redu: osjećao je čudno peckanje, blago mučan nemir u kostima i želucu. Trenutak poslije ruka sune iz tame stolca i prikvači se za njegov zglob. Simon vrisne i padne; ruka ga nije ispuštala iz svog snažnog stiska, hladnog poput mraza.

"Što imamo tu?" izusti glas. "Uljeza?"

Simon se nije mogao istrgnuti. Srce mu je lupalo tako brzo daje mislio kako će umrijeti od straha. Netko gaje polako pridizao, a onda odvuкао oko stolca sve dok se nije mogao zagledati u blijedo lice koje je zurilo u njega iz njegovih sjenki. Oči koje je susreo bile su gotovo nevidljive, nejasne mrlje odraza svjetlosti, koje su ga svejedno prikivale za mjesto jednakom snagom kao koščata ruka na njegovu zglobu.

"Što imamo tu?" ponovi njegov uznik i nagne se naprijed kako bi ga bolje promotrio. Bio je to kralj Elija.

Ugarak na noćnom nebu

Unatoč žurnosti njegove poruke i tupoj boli u trtici, Tiamak nije mogao a da ne zastane u čudu promatrajući što se događa na širokoj padini.

Padne mu na pamet daje proveo velik dio svojeg života čitajući svitke i knjige i da je imao vrlo malo prigoda iskusiti vrstu stvari o kojima su pisale. Osim kratkog boravka u Ansis Pelippeu i mjesčnih pohoda na kvvanitupulsku tržnicu, metež života nije mnogo ometao njegovu kolibu na smokvinu drvetu. Sada, u ovoj posljednjoj godini, Tiamak se upleo u velike pokrete smrtnika i besmrtnika: borio se s čudovištima, rame uz rame s jednom princezom i jednim vojvodom; razgovarao je s jednom od legendarnih Sitha; vidio je povratak najvećeg viteza Ivanova doba. A sada mu se činilo kao da su stranice jednog od prašnih svezaka doktora Morgenesa čarobno oživjele: stajao je pod oblačnim nebom promatrajući kako se predaje jedna vojska nakon borbe na život i smrt u slavnim Onestrinskom prolazu. Sigurno bi svaki učenjak dostojan svoga pera dao sve na svijetu da bude tu.

Zašto je onda, upitao se Tiamak, osjećao tako žarku čežnju da opet vidi svoje smokvino drvo?

Onakav sam kakvim su me Oni Koji Gledaju i Oblikuju stvorili, zaključio je. Nisam junak, poput Camarisa, Jošue ili čak sirotog Isgrimmura. Ne, s ocem Strangyeardom i ostalima kao što smo mi, pripadam - malima, tihima. Ne želimo cijelo vrijeme imati na sebi poglede ljudi koji čekaju da vide što ćemo učiniti.

Ipak, kad je uzeo u obzir neke od stvari koje je vidio, pačak i učinio, nije bio sasvim siguran da bi ih se odrekao, čak i kad bi mu se takvo što dalo na izbor.

Odnosno, dokle god još mogu barem malo izmicati Onoj Koja Čeka Da Sve Povede Natrag. Ne bi mi smetalo osnovati obitelj jednog dana. Ne bi mi smetala žena i djeca koji bi ispunili kuću smijehom kad budem star.

Ali to bi značilo pronaći vvransku nevjestu, dakako. Čak i da su mu se sviđale visoke žene riblje kože iz kopnenih gradova, dvojio bi da bi i jedna od njih rado živjela na račjoj juhi u kući na drvetu usred močvare.

Tiamakove misli prekine Jošuin glas. Krenuo je prema njemu da mu prenese poruku, ali mu je put zaključilo nekoliko krupnih vojnika koji bijahu zaokupljeni prizorom pred njima te se nisu činili previše voljni da načine mjesta za malenog čovjeka.

"Vidim da si već tu", reče princ nekome. Wranjanin se izdigne na prste, napinjući se da vidi.

"Kamo bih pošao, prinče Jošua?" Varellan ustane da pozdravi pobjednika. Benigarisov mlađi brat, bez obzira na posjekline i modrice na licu i na ruku u povezu, nije baš izgledao kao vojskovođa: premda je bio visok i prilično naočit, oči su mu bile vodenaste, a stav pokajnički te se u cijelosti doimao mršavo blijedim. Izgledao je, pomisli Tiamak, poput mladice koja nije primala dovoljno sunca.

Jošua stane preda nj. Princ je još nosio poderanu surku i istrošene čizme kao da je bitka završila prije nekoliko trenutaka, a ne prije dva dana. Iako je bio zaokupljen tolikim dužnostima, nije ostavio logor ni na trenutak pa je Tiamak dvojio da je tu i tamo odspavao tek sat-dva. "Nema potrebe za stidom, Varellane", čvrsto će Jošua. "Tvoji su se ljudi dobro borili, a ti si obavio svoju dužnost."

Varellan žestoko zatrese glavom, poput nesretna djeteta. "Zakazao sam. Benigaris neće mariti za to jesam li obavio svoju dužnost."

"Zakazao si u jednoj stvari," reče mu Jošua, "ali tvoj neuspjeh možda donese više dobra nego što si svjestan - iako ga tvoj brat neće mnogo dočekati."

Camaris tiho korakne naprijed kako bi stao pokraj princa. Varellanove se oči rašire kao da je njegov stric neko čudovište veće od života - kao što je pomisli Tiamak, na neki način i bio. "Ne mogu biti sretan zbog onog što se dogodilo, prinče Jošua", čvrsto će Varellan.

"Kad završimo s ovim, otkrit ćeš stvari zbog kojih ćeš možda promijeniti mišljenje."

Varellan načini grimasu. "Nisam li se već dovoljno slušao o njima? Vrlo dobro, onda završimo s tim. Već ste mi oduzeli moj ratni stijeg. Bilo bi mi draže da sam vam i ovo dao na bojištu."

"Bio si ranjen." Jošua prozbori kao svojem sinu. "Nije sramota da te odnesu na nosilima s ratišta. Dobro sam poznavao tvojeg oca: bio bi ponosan na tebe."

"Volio bih da u to mogu vjerovati." Varellan, kojega je povež na ruci sputavao, izvuče vitak zlatni štap iz svojeg pojasa s rezbarijom ptičje glave s visokom krestom na vrhu. Trznuo se kad je kleknuo. "Prinče Jošua, ovo je moja punomoć, zapovjednička palica kuće Benidrivine. U ime ljudi pod mojim zapovjedništvom uručujem vam našu predaju. Mi smo vaši zarobljenici."

"Ne." Žamor iznenađenja prostruji promatračima na Jošuline riječi. "Nećeš se predati meni."

Varellan podigne pogled, zbunjen i smrknut. "Moj gospodaru?"

"Nisi predao svoje nabbanske vojnike stranoj vojsci. Porazio te zakoniti nasljednik tvoje kuće. Unatoč ocuubojstvu tvojeg brata - znam da mi još ne vjeruješ, Varellane - kuća Benidrivine ipak će vladati, čak i s Benigarisom u okovima." Jošua se povuče natrag. "Predat ćeš se Camarisu-sa-Vinita, a ne meni."

Camaris je bio iznenađeniji od Varellana. Stari se vitez upitno okrene Jošui, no nakon kratkog oklijevanja ispruži dugačku ruku i nježno uzme palicu iz mladiceve ruke.

"Ustani, nećaće", reče. "Donio si samo čast našoj kući."

Varellanovo je lice bilo zbrka osjećaja. "Kako je to moguće?" upita iznenađeno. "Ili vi ili Jošua lažete. Pa ja sam naš najvažniji prolaz predao uzurpatoru, a i stotine hrabrih vojnika poslao sam da poginu za čovjeka koji je ubio mojega oca!"

Camaris strese glavom. "Ako je tvoja pogreška bila nedužna, onda nema krivnje." Govorio je s neobičnom težinom, a pogled kao da mu je bio uperen u nešto drugo, osim u izmučena mladića. "Kada je zlo učinjeno dragovoljno, ma kako se malenim ili budalastim pothvatom činilo, tada Bog plače." Pogledao je Jošuu, koji kimne. Starac se okrene prema vojnicima i zarobljenicima koji su sve to promatrali. "Objavljujem da će svi koji se s nama budu borili da oslobode Nabban i sami biti slobodni ljudi", vikne Camaris dovoljno glasno da su ga čak i najudaljeniji dijelovi mnoštva mogli čuti. Podigne palicu i na trenutak kao da ga je opet obasjala svjetlost bitke. "Vodomarova kuća povratit će svoju čast." Začuo se glasan poklik odobravanja. Čak je i Varellanova poražena vojska bila iznenađena i ohrabrena onim što su čuli i vidjeli.

Tiamak iskoristi početak sveopćeg slavlja da se progura kroz stisku vojnika i plaho se približi Jošui; princ je tiho izmjenjivao riječi s Varellanom, koji je još bio srdit i smućen.

"Vaša Visosti?" Wranjanin stane uz lakat princu, neugodno svjestan svoga niskog stasa usred svih tih oklopljenih divova. Kako su mali Binabik i njegov trolski rod - nitko nije visinom prelazio dvije trećine Tiamakove visine - mogli to podnositi?

Jošua se okrene da vidi tko govori. "Trenutak, molim te, Tiamak. Varellane, ovo zalazi dublje od onog što je tvoj brat učinio na Bikovim leđima. Postoje stvari koje moraš čuti a koje će ti biti nemoguće pojmiti - ali ja sam tu da ti kažem kako je ovih dana nemoguće postalo zbiljsko."

Tiamak nije želio stajati čekajući da Jošua ispriopovijeda cijelu priču o ratu Kralja Oluje. "Molim vas, Visosti. Poslali su me da vas obavijestim kako se vaša žena, gospa Vorzheva, porađa."

"Što?!" Jošuina je pozornost sada bila potpuna. "Je li dobro? Je li sve u redu?"

"Ne bih znao reći. Vojvotkinja Gutrun me poslala čim je počelo. Jahao sam cijelim putem od samostana. Nisam navikao na jahanje." Tiamak se odupre napasti da proturja svoju nažuljanu stražnjicu zaključivši da su, koliko god je ležeran postao njegov odnos s plemstvom, ipak postojale neke granice. Ali zaista gaje sve boljelo. Bilo je nečeg budalasto opasnog u jahanju na životinji toliko većoj od njega. Bio je to kopneni običaj koji nije namjeravao prihvatiti. Princ bespomoćno pogleda Varellana, a zatim Camarisa. Vitezove se usnice izviju u sablastan osmijeh, ali čak je i on u sebi sadržavao bol. "Idite, Jošua", reče. "Mogu mnogo toga reći Varellanu i bez vas." Na trenutak je zastao, a lice kao da mu se zguzgalo; suze mu nahrupe na oči. "Neka Bog udijeli vašoj ženi sretan porođaj."

"Hvala vam, Camarise." Jošua se doimao prerastranjenim da bi primijetio starčevu reakciju. Okrenuo se. "Tiamak. Ispričavam se što sam bio nepristojan. Hoćeš li jahati natrag sa mnom?"

Wranjanin odmahne glavom. "Ne, hvala vam, prinče Jošua. Imam drugih stvari koje moram obaviti."

A jedna od njih je oporaviti se od jahanja, doda u sebi.

Princ kimne i žurno se udalji.

"Dodi", reče Camaris spustivši svoju dugačku ruku preko Varellanova ramena. "Moramo razgovarati."

"Nisam siguran da želim čuti ono što ćete mi reći", odgovori mladić. Činilo se kao da se samo napola šali.

"Nisam ja jedini koji bi trebao govoriti, nećaće", reče stari vitez. Otare oči rukavom. "Želio bih mnogo toga čuti od tebe o svojem domu i obitelji. Dodi."

Poveo je Varellana prema nizu šatora podignutih na rubu grebena. Tiamak ih je promatrao kako odlaze s blagim osjećajem razočaranja.

Eto ti ga na. Možda sam u središtu događanja, ali sam svejedno izopćenih. Da je ovo barem zapisano u knjizi, znao bih što će njih dvojica reći jedan drugom. Osamljeno smokvino stablo zaista ima svoje prednosti.

Nakon stoje nekoliko časaka promatrao njihov uzmak, Tiamak zadrhti i bolje se umota u svoj plašt. Opet je zahladilo; vjetar kao da je u sebi imao noževe. Zaključio je da bi bilo vrijeme da pođe u potragu za kojom kapljicom vina ne bi li si olakšao bol u leđima i stražnjici.

Magla koja je okruživala Naglimund bila je otrovno ledena. Eolair bi dao sve da bude pred ognjištem u svojoj velikoj dvorani u Nad Mullachu i da je ovaj rat daleka uspomena. Ali rat je i dalje bjesnio nedaleko od njih, ondje na obronku.

"Držite položaje", rekao je Hernvstircima koji su se skutirili iza njega. "Uskoro ćemo krenuti. Upamtite - svi oni krvare. Svi oni umiru."

"Ali mi umiremo brže", tiho izusti jedan od ljudi.

Eolair nije imao srca da ga ukori. "To je zbog čekanja", promrmlja on Isornu. Vojvodin sin okrene svoje blijedo lice prema njemu. "Oni su hrabri ljudi. Čekanje i neizvjesnost ih uništavaju."

"Nije samo to." Isorn pokaže bradom prema tvrđavi, suroj sjeni u magli. "To je zbog onog mjesta. To je zbog stvorova protiv kojih se borimo."

Eolair zaškripi zubima. "Što Sithe čekaju? Možda bi bilo drukčije da znamo što naši saveznici smjeraju. Kunem se, katkad mi se čini da čekaju da se vjetar promijeni ili da im neke određene ptice prelete iznad glave. Ovo je kao da se borimo uz vojsku proroka."

Isorn, unatoč napetosti koja ga je cijelog obuzela, svrne samilostan pogled na grofa. Eolair ga osjeti gotovo kao ukor. "Oni najbolje znaju kako se valja boriti protiv rođaka."

"Znam, znam." Eolair pljesne rukom po balčaku svojeg mača. "Ali sve bih dao da..."

Visoki ton odjekne obronkom. Pridruže mu se još dvije trublje.

"Napokon!" dahne grof od Nad Mullacha. Okrene se na sedlu. "Slijedimo Sithe", dovikne svojim ljudima. "Držite se zajedno. Štitite jedni drugima leđa i nemojte se izgubiti u ovoj proklesnoj tami."

Ako je Eolair očekivao čuti odgovor od svojih ljudi, razočarao se. Ipak, slijedili su ga kad je potjerao konja uzbrdo. Ogledao se i vidio ih kako gacaju kroz snijeg, smrknuti i mučaljivi poput zarobljenika, i opet i j poželio da ih je vodio u bolju sudbinu.

išto bih trebao očekivati? Borimo se protiv neprirodnog neprijatelja, naši saveznici nisu ništa manje čudni, a sada ni bitka nije na našem zemljištu. Ljudima je teško shvatiti da je ovo za dobrobit Hernystira, a kamoli za dobrobit njihovih sela i obitelji. I meni je teško to shvatiti, iako u to vjerujem. Magla se uskovitlala oko njih dok su srljali prema sjenovitom zidu Naglimunda. S druge strane pukotine mogao je samo nazirati slabe sjene u pokretu, iako se zbog slušne varke činilo da reski krici Norna i ratne pjesme Sitha, slične ptičjem pjevu, odjekuju sa svih strana. Odjedanput se pred njima otvori velik prolaz u zidu, usta koja su se otvarala da progutaju smrtnike cijele.

Dok je Eolair jahao unutra, zrak presiječe bljesak svjetlosti i gromoglasni prasak. Na trenutak se činilo da se sve preokrenulo iznutra prema van: magla je pocrnjela, a sjenovite spodobе pred njim pobijeljele. Njegov se konj njišati propne i istrgne uzde iz njegovih ruku. Trenutak poslije još mu jedna mrlja svjetlosti udari u oči te ga zaslijepi. Kad je Eolair opet mogao vidjeti, njegov je prestravljeni konj hitao natrag prema pukotini u zidu, ravno na posrnulu masu grofovih vojnika. Eolair bjesomučno povuče uzde, ali bez učinka. S muklom kletvom oslobodi se stremena i prevali sa sedla, a onda tresne o snježno tlo. Njegov je konj i dalje divlje trčao zgazivši nekoliko vojnika, dok su se ostali, teturajući, razbježali.

Dok je ležao pokušavajući doći do daha, Eolair osjeti kako se grube ruke sklapaju oko njega i pridižu ga na noge.

Dvojica njegovih Herny-stiraca zurila su u nj, očiju raširenih od straha.

"Ono... ono svjetlo..." promuca jedan od njih.

"Konj mi je pomahnitao", vikne grof nadglasavši graju. Otresao je snijeg sa svojih hlača i surke i krenuo naprijed.

Muškarci uhvate korak za njim. No Isornov konj nije se prepao; još jašući, mladi je Rimeržanin nestao negdje naprijed u magli.

Naglimundsko unutrašnje dvorište nalikovalo je na neku vrstu talionice iz noćne more. Magla je posvud visjela poput dima, a plamenovi su naizmjenice ispalucali kroz visoke prozore i klizili duž kamenih zidova u velikim plamtčim zavjesama. Sithe su već bili u neposrednoj blizini nornskih branitelja; njihove sjene, uvećane plamenovima i maglom, protezale su se dvorcem poput zaraćenih bogova. Na trenutak Eolair pomisli kako je shvatio što je Maegwin vidjela. Želio je zabiti glavu u pijesak dok sve to ne mine.

Konjanik iskrse iz magle. "Upali su u zasjedu pred unutrašnjom utvrdom", dovikne Isorn. Imao je krvavu crtu preko čeljusti. "Divovi su ondje."

"Oh, bogovi", nesretno će Eolair. Mahne svojim ljudima da ga slijede, a onda stane grabiti za Isornom. Čizme su mu sa svakim korakom tonule u snijeg te se osjećao kao da se penje na strmo brdo. Eolair je znao daje njegova verižnjača preteška da bi mogao dugo trčati. Već je teško disao, a još nije zadao ni jedan udarac.

Bitka pred unutrašnjom utvrdom pretvorila se u kaos oštrica, magle i gotovo nevidljivih dušmana, u kojem su Eolairovi ljudi brzo nestali. Isorn zastane kako bi podigao palo koplje i odjaše prema okrvavljenom divu koji je svojom mačugom zasad uspješno držao šest Sitha na udaljenosti. Eolair zamijeti kako se nešto pomaknulo u njegovoj blizini i, okrenuvši se, ugleda tamnookog Norna kako trči prema njemu vitlajući sivom sjekirom. Grof je na trenutak izmjenjivao udarce sa svojim napadačem, a onda mu se noga posklizne i on padne na koljeno. Prije nego što je njegov neprijatelj to uspio iskoristiti, zgrabio je šaku snijega i bacio je u bijelom mlazu u Nornovo lice. Ne čekajući da provjeri je li omeo svojeg protivnika, Eolair nasrne na njega, zamahnuvši mačem u visini gležnja. Začulo se glasno hrskanje čelika po kosti - njegov neprijatelj padne na njega.

Netom zavlada prividan mir: zvuči bitke utihnuše kao da su zašli u neko drugo carstvo - tihi svijet samo lakat širok i nekoliko palaca dubok, gdje ništa nije postojalo osim njegove panične borbe, pomanjkanja zraka i košćatih prstiju koji su mu stezali grlo. Bijelo lice lebdjelo je nad njim, cereći se neveselo poput kakve južnjačke vražje krabulje. Stvorove oči bijahu plosnati tamni kamenčići; dah mu je zaudarao na hladnu jamu.

Eolair je imao bodež o pojasu, ali nije želio ni na tren maknuti ruke s neprijatelja da posegne za njim. Ipak, unatoč prednosti u veličini, osjećao je kako mu šake i ruke gube snagu. Norn je postupno gnječio Eolairov vrat, stišući mu dušnik sve jače. Nije imao izbora.

Nornove zglobove oslobodio je stiska svojih ruku kako bi šćepao nož. Prsti na njegovu vratu još se više stegnu, a tišina stane šištat; tama se proširi svijetom veličine kocke. Eolair udari nožem bok stvora sve dok pritisak nije popustio, a onda obujmi umirućeg neprijatelja poput ljubavnika, pokušavajući ga spriječiti da ne dohvati kakvo svoje oružje.

Napokon se tijelo na njemu prestane koprcati. On se odgurne, a Norn se otkotrlja u snijeg.

Dok je Eolair ležao hvatajući zrak, Kuroviјеva crnokosa glava pojavi se na rubu njegova zamagljenog pogleda. Činilo se da Sitha odlučuje hoće li grof preživjeti ili ne; potom, ne rekavši ni riječi, nestane Eolairu iz vida.

Eolair se primora da sjedne. Surka mu bijaše natopljena Nornovom krvlju koja se brzo hladila. Bacio je tek pogled na izvaljeno truplo, no potom se naglo okrene i zabulji u njega - zaustavljen pogled u središtu kaosa. Nešto je u licu i vitkom torzu njegova neprijatelja bilo... pogrešno.

Bila je to žena. Borio se s nornskom ženom.

Kašljući - svaki ga je dah još pekao u grlu - Eolair se s mukom osovi na noge. Nije se trebao osjećati postišeno - ona ga je umalo ubila - ali jest.

Kakav to svijet... ?

Kad se muk u njegovoj glavi povukao, pjevanje Sitha i Djece Oblaka ponovno grune na nj, izmiješavši se sa zemaljskim urlicima gnjeva i vriscima boli, ispunivši zrak složenom, zastrašujućom glazbom.

Eolair je zadobio desetak rana koje su krvarile, a udovi mu bijahu teški poput kamena. Premda se činilo daje sunce koje je cijelog dana bilo zaklonjeno oblacima zašlo, bilo mu je teško odrediti je li suton obojio maglu u crveno ili su to bili skakutavi plamenovi. Većina je branitelja unutrašnje utvrde Naglimunda poginula: ostao je samo posljednjičvor Norna i posljednji i najkrupniji divovi, svi stjerani u natkriveni prolaz ispred visokih vrata utvrde. Bijahu odlučni zadržati taj položaj. Blatna zemlja pred njima bila je krcata tijelima i natopljena krvlju.

Dok je bitka posustajala, grof zapovjedi svojim Hernvstircima da se povuku. Njih desetak još je stajalo mutna oka, zgrbljeno od umora; zahtijevali su da privedu bitku kraju. Eolair osjeti žarku ljubav i poštovanje prema njima, istodobno psujući na sav glas njihovu glupost. To je sada bila sithska borba, rekao im je, koja zahtijeva dugo oružje i brze reflekse, a posrćući smrtnici nisu imali više što ponuditi osim svojih propalih tijela i hrabrih srdaca. Eolair ostane pri svojem pozivu na povlačenje te uputi svoje ljude prema razmjernoj sigurnosti naglimundskog vanjskog zida.

Očajnički ih je želio iz te noćne more izvesti žive.

Eolair ostane da potraži Isorna, koji se nije odazvao zovu ratnog roga. Teturao je rubom bojišta, sithski su ga ratnici ignorirali koji su pokušavali istjerati diva iz zaklona nadsvođenih vrata, odakle je zadavao strašne rane čak i u svojim umirućim trenucima. Činilo se da su Sithe u očajničkoj žurbi, ali Eolair nije mogao shvatiti zašto. Gotovo svi branitelji bijahu mrtvi; oni koji su preostali štitili su ulaz u unutrašnju tvrđavu, ali tko god je još bio unutra, radije ih je puštao da poginu u tom poslu nego ih pokušavao skloniti unutra. Naposljetku, Sithe će ih posmicati jednog po jednog - Jirikijevu je narodu preostalo malo strijela, ali Norni su izgubili svoje štitove, a u divovo runjavo tijelo, napola zaklonjeno iza jednog od stupova luka, već se zabilo šest pernatih strelica.

Kuda je Eolair hodao, posvud su ležala tijela smrtnika i besmrtnika kao da su ih bogovi bacili s neba. Grof je prošao pokraj mnogih koja je prepoznao: bijahu to mladi Hernvstirci s kojima je sjedio uz logorsku vatru još sinoć, ali i Sithe čije su zlatne oči zurile u prazno.

Napokon je našao Isorna, na suprotnoj strani tvrđave. Mladi je Ri-meržanin ležao na tlu, nezgrapno raširenih udova; njegova je kaciga ležala nekoliko lakata od njega. Konj mu je nestao.

Btyniochu od Nebesa! Bez obzira na to što je Eolair proveo sate na leđenu vjetru, kad je ugledao tijelo svojeg prijatelja, postalo mu je još hladnije. Isornov zatiljak bio je natopljen krvlju. O, bogovi, kako ću to reći njegovu ocu? Pohitao je naprijed i zgrabio Isornovo rame da ga okrene na leđa. Lice mlada Rimeržanina bilo je maska od blata i snijega koji se brzo topio. Dok je Eolair nježno skidao tu masku s njegova lica, Isorn se zagrcne.

"Živ si!"

On otvori oči. "Eolaire?"

"Da, ja sam. Što se dogodilo, čovječe? Jesi li teško ranjen?"

Isorn hropćući teško udahne. "Otkupitelju, spasi me, ne znam - osjećam se kao da mi je glava raspolučena." Podigne drhtavu ruku prema glavi, a onda se zagleda u okrvavljene prste. "Udario me jedan od Hunena. Golem dlakav stvor." Legao je natrag i sklopio oči, stoje u Eolairu ponovno pobudilo strah, no ubrzo ih je opet otvorio. Doimao se budnijim, ali ono što je izustio to je pobijalo. "Gdje je Maegvvin?"

"Maegvvin?" Eolair primi mladića za ruku. "Ona je u logoru. Ti si u Naglimundu i ozlijeđen si. Pronaći ću nekog da mi pomogne s tobom..."

"Ne", reče Isorn, nestrpljiv unatoč svojoj slabosti. "Bila je ovdje. Pokušavao sam je uhvatiti kad... kad me div tresnuo. Nije me udario svom snagom."

"Maegwin... ovdje?" Na trenutak mu se učini kao da sjevernjak govori drugim jezikom. "Kako to misliš?"

"Onako kako sam rekao. Vidio sam je kako hoda rubom bojišta, ravno kroz dvorište, zaobilazeći tvrđavu. Mislio sam da mi se priviđaju stvari u magli, ali znam da se čudno ponašala. Slijedio sam je i ugledao točno... ondje..." trznuo se od boli dok je pokazivao prema uglu zdepaste tvrđave, "i slijedio je. Tada me onaj stvor dohvatio s leđa. Prije nego što sam shvatio što me snašlo, ležao sam ovdje. Ne znam zašto me nije ubio." Unatoč studeni, znoj mu se grušao na blijedu čelu. "Možda je naišao netko od Sitha."

Eolair ustane. "Dovest ću ti pomoć. Ne miči se više nego što moraš."

Isorn se pokušava osmjehnuti. "A večeras sam se htio prošetati vrtovima dvorca."

Grof ogrne plaštem svojeg prijatelja i jurne natrag prema pročelju tvrđave, zaobišavši opsadu glavnih vrata utvrde. Pronašao je svoje Hernvstirce skutrene oko otvora u vanjskom zidu poput ovaca koje je prepao grom te poveo četvoricu najzdravijih da odnesu Isorna u logor. Uvjerivši se daje Isorn napokon na sigurnom, vratio se svojoj potrazi za Maegvvin; uložio je velik napor da se suzdrži od potrage za njom prije nego što izvede prijatelja iz opasnosti. Nije mu trebalo dugo da je pronađe. Sklupčala se na tlu u pozadini utvrde. Iako na njoj nije bilo tragova nasilja, koža joj je bila mrtvački hladna. Ako je i disala, on to nije zamjećivao.

Došavši k sebi, zatekne se kako nosi Maegvvinino mlitavo tijelo na rukama, teturajući logorom u podnožju brijega podno Naglimunda. Nije se mogao sjetiti kako je onamo dospio. Lica ljudi podizala su se prema njemu dok im je prilazio, ali u tom trenutku njihovi pogledi nisu mu značili više od sjajnih očiju životinja.

"Kira'athu kaže da je živa, ali vrlo blizu smrti", reče Jiriki. "Žao mi je, donosim vam tužnu vijest, Eolair od Nad Mullacha."

Kad je grof podigao pogled s Maegvvinina blijedog, omlohavljjenog lica, sithska vidarica ustane sa suprotne strane ležaja i brzo prođe pokraj Jirikija te izađe iz šatora. Eolair ju je zamalo pozvao da se vrati, ali je znao da je bilo drugih koji su trebali njezinu pomoć, među njima i njegovi ljudi. Bilo je jasno da tu više nije imala što učiniti, iako Eolair ne bi znao reći što je točno srebrnokosa Sitha učinila: bio je pre zaposlen priželjkujući da Maegvvin živi - stiskao je njezinu hladnu ruku kao da joj želi podariti nešto od svoje grozničave topline - da bi obraćao pozornost na to što vidarica radi. Jiriki je imao krvi na licu. "Ozlijeđeni ste", primijeti Eolair.

"Posjeklina, ništa više." Jiriki odmahne rukom. "Vaši su se ljudi hrabro borili."

Eolair se okrene kako bi mogao govoriti a da ne isteže vrat, ali zadrži svoj stisak na Maegvvininim prstima. "A opsada je gotova?"

Jiriki zastane na trenutak prije nego što će odgovoriti. Eolair, čak i u dubini svoje tuge, osjeti iznenađen strah.

"Ne znamo", reče napokon Sitha. "Što to znači?"

Jiriki i njegov rod odlikovali su se mirnoćom koja ih je neprestano izdvajala od Eolaira i njegovih smrtnih suputnika, ali unatoč tome bilo je očito da je Sitha bio uznemiren. "Zatvorili su utvrdu dok je Crvena Ruka još bio u njoj. Otpjevali su veličanstvenu Riječ promjene i više nema puta unutra."

"Nema puta unutra? Kako je to moguće?" Eolair zamisli golemo kamenje kako se utiskuje u ulaz. "Zar nema načina da se probiju vrata?"

Sitha je u znak nijekanja pomicao glavom lijevo-desno poput ptice. "Vrata su ondje, ali utvrda nije iza njih." On se namršti. "Ne, to je pogrešno tumačenje. Mislit ćete da smo ljudi ako vam to kažem, jer građevina očigledno još stoji na svojem mjestu." Sitha se iskrivljeno osmjehne. "Ne znam mogu li vam to objasniti, grofe. Ne postoje riječi ni na jednom jeziku smrtnika koje su posve odgovarajuće." Zastane. Eolaira osupne što vidi jednog Sithu tako smućenog, tako... ljudskog. "Oni ne mogu izaći, a mi ne možemo ući. To je dovoljno znati."

"Ali srušili ste zidove. Zar ne možete razoriti i kamenje utvrde?"

"Srušili smo zidove, da, ali da su Hiked'a imali vremena ranije učiniti što su zapravo postigli tek sada, ti bi zidovi još stajali. Samo ih je neki iznimno važan zadatak mogao spriječiti da to ne obave prije nego što smo postavili opsadu. Međutim, čak i kad bismo sada skinuli svaki kamen tvrđave i prenijeli ga tisuću milja daleko, svejedno ne bismo doprli do njih - a oni bi još bili ondje."

Eolair zbunjeno i umorno odmahne glavom. "Ne razumijem, Jiriki. Ako ne mogu izaći a ostatak Naglimunda je naš, onda se nemamo zbog čega brinuti, zar ne?" Dosegnuo je svoju granicu razumijevanja nejasnih objašnjenja Mirnih. Želio je samo da ga ostave na miru s Lluthovom umirućom kćeri.

"Volio bih da je tako. Ali kakva ih je god svrha ovamo dovela, još nije razjašnjena - a dokle god ostanu na ovom mjestu, blizu A-Genay'asu, vjerojatno će još moći obaviti ono zbog čega su došli."

"Dakle, ovaj je cijeli sukob bio uzalud?" Eolair pusti Maegvvininu ruku i ustane. Bijes zaplamt u njemu. "Uzalud?"

Šezdeset i više hrabrih Hernvstiraca poklano - da ne spominjem vaš narod - i Maegwin..." nemoćno je mahnuo rukom, "... ovakva! Sve uzalud?!" Teturao je naprijed nekoliko koraka, podigne ruke kao da će udariti nijema besmrtnika.

Jiriki je reagirao brzo: zgrabio je Eolaira za ručni zglobov te ga držao u nježnom ali neslomljivom zahvatu. Čak i u svojoj srdžbi divio se Jirikijevoj skrivenoj snazi.

"Vaša je tuga stvarna. I moja je, Eolair. I ne smijemo pretpostaviti daje sve bilo uzalud: možda smo nekako uspjeli spriječiti Hikeda've a da toga i nismo svjesni. Sada smo svakako upozoreni i bit ćemo na oprezu prema svemu što bi Djeca Oblaka mogla poduzeti. Ovdje ćemo ostaviti neke od naših najmudrijih i najstarijih pjevača."

Eolair osjeti kako mu je gnjev splasnuo u beznađe. Pognuo se, a Jiriki mu pusti ruke. "Ostavit ćete ih ovdje?" upita tupo. "Kamo idete? Svojoj kući?" Dio njega nadao se daje to istina. Neka se Sithe i njihova čudnovata čarolija vrate u skrovišta mjesta svijeta. Nekoć se Eolair pitao jesu li besmrtnici još postojali. Sada je živio i borio se s njima, iskusi više užasa i boli nego što je ikad slutio da bi mogao.

"Ne našoj kući. Evo, zar ne vidite?" Jiriki podigne zaklopac šatora. Noćno se nebo raščistilo; iza logorskih vatari visio je baldahin zvijezda. "Tamo. Iza onog što zovemo Noćnim srcem, što je najsajnija zvijezda ponad kuta naglimundskog vanjskog zida."

Zbunjen i razdražen, Eolair zaškilji. Iznad zvijezde, visoko na nebu boje samurovine, svijetlila je još jedna tčka, crvena poput umirućeg ugarka. "Ona ondje?" upita on.

Jiriki je zurio u nju. "Da. To je simbol strašne moći. Među smrtnicima se zove Osvajačeva zvijezda."

Uznemirujuće poznat prizvuk javio mu se na spomen tog imena, ali u svojoj tuzi i praznini Eolair nije mogao prizvati sjećanje. "Vidim je. Što znači?"

Jiriki se okrene. Oči mu bijahu hladne i daleke. "Znači da se Zida'va moraju vratiti u Asu'u."

Na trenutak grof nije shvaćao što je upravo bilo rečeno. "Idete u Visotvrđu?" upita napokon. "Da se sukobite s Elijom?"

"Vrijeme je."

Grof se okrene prema Maegwin. Usnice joj bijahu beskrvne. Tanka bijela crta provirivala je između njezinih vjeda.

"Onda idete bez mene i mojih ljudi. Dosta mi je ubijanja. Odvest ću Maegwin natrag da može umrijeti u Hernvstiru. Odvest ću je kući."

Jiriki podigne svoju dugoprstu ruku kao da je želi pružiti svojem smrtnom savezniku. Umjesto toga, okrene se i ponovno rastvori zaklopac šatora. Eolair je očekivao neku dramatičnu gestu, ali Sitha samo izusti: "Morate učiniti što smatrate najboljim, Eolair. Već ste mnogo dali." Kliznuo je van, kao tamna sjena naspram zvjezdanog neba, a onda zaklopac opet padne na svoje mjesto.

Eolair se spusti pokraj Maegwinine slamarice, očajan i zbunjen. Više nije htio razmišljati. Stisnuo je obraz uz njezinu nepomičnu ruku i pustio da ga obuzme san.

"Kako si, stari prijatelju?"

Isgrimnur zastanje i otvori oči. U glavi mu je tutnjalo i užasno ga je boljela, no to nije bilo ništa naspram boli ispod njegova vrata. "Mrtav. Zašto me ne pokopaš?"

"Ti ćeš nas sve nadživjeti."

"Ako je osjećaj ovakav, onda to nije nikakav dar." Isgrimnur se malo uspravi. "Što radiš ovdje? Strangveard mi je rekao da se Varellan danas predao."

"Jest. Imao sam posla tu u samostanu."

Vojvoda se sumnjičavo zagleda u Jošuu. "Zašto se smiješiš? To uopće ne slič ti."

Princ se zahihoće. "Postao sam otac, Isgrimnure."

"Vorzheva je rodila?" Rimeržanin naglo pruži svoju krznenu šapu i stisne Jošuinu ruku. "Predivno, čovječe, predivno! Dječaka ili djevojčicu?"

Princ sjedne na krevet da se Isgrimnur ne mora previše istezati. "Oboje."

"Oboje?" Isgrimnurov pogled opet postane sumnjičav. "Kakva je to besmislica?" No polako je počeo shvaćati.

"Blizanci?"

"Blizanci." Jošua je bio na rubu glasnog, zadovoljnog smijeha. "Dobro su, Isgrimnure - bucmasti su i zdravi. Vorzheva je imala pravo, Thri-thinžanke su snažne. Jedva je ispustila zvuk, iako im je trebala cijela vječnost da dođu na svijet."

"Slava budi Aedonu", reče Rimeržanin; načinio je znak Drveta. "Obje bebe i njihova majka, svi žive i zdravi. Slava mu budi." U kutu oka zablista mu suza. On je osorno otare. "A ti, Jošua, pogledaj se. Gotovo da plešeš. Tko bi pomislio da će ti očinstvo tako pristajati?"

Princ se još smijehao, ali taj je smijehak skrivao nešto ozbiljnije. "Sada imam zbog čega živjeti, Isgrimnure. Nisam znao da će biti ovako. Ništa im ne smije nauditi. Trebaš ih vidjeti - savršeni su, savršeni."

"Vidjet ću ih. Idem iz ovih stopa." Isgrimnur se stane hrvati s pokrivačima.

"Nećeš!" Jošua se zaprepasti. "Nećeš se dići iz tog kreveta. Tvoja rebra..."

"Još su gdje i trebaju biti. Samo sam ih malo natukao kad se konj prevalio. Pa da su i slomljena, nema veze. Bilo mi je i gore. Najviše je nastradala moja glava, a to su ionako sve same kosti."

Jošua je zgrabio Isgrimnurova široka ramena, i na trenutak se činilo da će pokušati silom vratiti vojvodu u krevet.

Nevoljko, on ga pusti. "Ponašaj se glupo", reče. "Oni nikamo neće otići."

"Neću ni ja ako se ne budem micao." Stenjući od boli, Isgrimnur spusti svoje bose noge na hladan kameni pod. "Vidio sam što se dogodilo mojem ocu Isbeornu. Kad ga je konj zbacio, ostao je u krevetu cijelu zimu. Nakon toga više nije mogao hodati."

"O, zaboga. Što on... što on radi?" Otac Strangveard se pojavio na vratima i buljio u vojvodu s dubokim jadam.

"Ustaje da vidi djecu", reče Jošua pomalo ravnodušno. "Ali... ali..."

"Dovraga, Strangveard, zvučite poput kokoši", zareži Isgrimnur. "Budite od koristi. Donesite mi nešto da mogu sjesti. Nisam takva budala da stojim na nogama dok se ondje unutra budem kreveljio Jošuinim potomcima."

Svećenik, uznemiren, pohita opet van.

"A sad dođi i pomoz mi, Jošua. Šteta što nemamo onu nabbansku ormu za podizanje oklopnika na konja."

Princ se podupre o rub kreveta. Isgrimnur ščepa Jošuu za pojas i pridigne se. Kad se uspravio, teško je disao.

"Jesi li dobro?" zabrinuto priupita Jošua.

"Ne. Očajno me boli. Ali na nogama sam, a i to je nešto." Činilo se da baš i nema volje za daljnje napore. "Koliko je daleko?"

"Samo malo dalje niz hodnik." Jošua podmetne rame pod starčevu ruku. "Idi ćemo polako."

Izašli su oprezno u dugačak, hladan hodnik. Nakon nekoliko koraka, Isgrimnur zastane da se odmori. "Neću moći sjediti na konju nekoliko dana, Jošua", reče pokajnički.

"Nekoliko dana!" Jošua se nasmije. "Ti hrabra stara ludo. Neću te pustiti na konja najmanje mjesec dana."

"Nećeš me ostaviti za sobom, proklet bio!"

"Nitko te neće ostaviti za sobom, Isgrimnure. Trebat ću te više nego ikad u nadolazećim danima, bez obzira na to hoćeš li se moći boriti ili nećeš. Ni moja žena neće jahati. Već ćemo nešto smisliti kako da vas dovedemo u Nabban, i kamo već budemo pošli dalje."

"Putovanje sa ženama i djecom." Gađenje u njegovu glasu nije prikrilo strah.

"Samo dok ne ozdraviš", utješi ga Jošua. "Ali nemoj mi lagati, Isgrimnure. Nemoj mi reći da si spreman ako nisi."

Ozbiljno mislim kad kažem da te trebam i neću dopustiti da sam sebe toliko oslabiš da ti rane neće zacijeljeti." Stresao je glavom. "Trebalo bi me objesiti što sam ti dopustio da ustaneš iz postelje."

Vojvoda je bio malo vedriji. "Novopečeni otac ne može odbiti molbu. Zar nisi to znao? Stari rimerški običaj."

"Mogu misliti", kiselu će Jošua.

"Osim toga, čak i sa slomljenim rebrima, mogao bih te prebiti na vrhuncu snage."

"Hajde onda, stari konju", uzdahne princ. "Možeš mi pričati o tome kad ti pronađemo klupicu."

Vojvotkinja Gutrun ostavila je zaštitnički krug oko Vorzhevina kreveta kako bi bijesno ukorila Isgrimnura što se digao iz kreveta. Danima je trčala amo-tamo između dviju soba i bila je vidljivo iscrpljena. Vojvoda se nije prepirao, nego se skljojao na klupicu koju mu je Strangveard dovukao s izrazom pokunjena djeteta.

Vorzheva je sjedila pod brdom pokrivača s djetetom na svakoj ruci. Poput Gutrun, bila je blijeda i očigledno umorna, ali to nije umanjivalo ponosni spokoj koji je isijavao iz nje poput zastrte svjetlosti svjetiljke. Obje bebe bile su tako umotane da su im izvirivale samo crnokose glave. Aditu je čučala s Vorzhevine desne strane, očarana, zureći sa zanimanjem u najbliže dijete.

Došavši do daha, Isgrimnur se nagne naprijed, krišom zirnuvši u sithsku ženu. Činilo se da joj iz očiju viri neobična glad, te se vojvoda na trenutak prisjeti starih priča o Sithama koji su otimali djecu smrtnika. Potisnuo je tu uzrujavajuću pomisao.

"Dobro izgledaju", reče on. "Koje je koje?" "Dječak je na mojoj desnoj ruci. A ovo je djevojčica." "A kako će se zvati?"

Jošua zakorači, zureći u svoju ženu i djecu s nepomučenim ponosom. "Nazvat ćemo dječaka Deornoth, u sjećanje na mojeg prijatelja. Ako izraste u upola tako plemenita čovjeka, bit ću ponosan." Potom je svrnuo pogled na drugo malo uspavano lice. "Djevojčica će biti Derra."

"To je thrithinška riječ za zvijezdu." Vorzheva se nasmiješi. "Svijetlit će jasno. Neće biti poput moje majke i sestara, zarobljenica kola."

"To su dobra imena", reče Isgrimnur, kimajući glavom. "Kad će biti Prvi blagoslov?"

"Odlazimo oдавде za tri dana", odgovori Jošua, i dalje netremice gledajući svoju obitelj. "Održat ćemo obred prije nego što odjašemo." Okrene se. "To jest, ako ga Strangveard tada bude mogao održati."

"Ja?" Arhivar se ogleda po sobi kao da je još netko tog imena bio u njoj. "Ali mi smo sada u Nabbanu, Jošua. Na svakom je brijegu po jedna crkva. A ja nikad nisam izveo Prvi blagoslov."

"Vjenčali ste Vorzhevu i mene, naravno da ne bismo htjeli nikog drugog", čvrsto će Jošua. "Osim ako to ne želite."

"Ne želim? Bit će mi čast, dakako. Dakako! Hvala vam, prin će Jošua, gospo Vorzheva." Počeo se povlačiti prema vratima. "Bit će bolje da potražim priepis obreda i naučim ga."

"U samostanu smo, čovječe", reče Isgrimnur. "Ne morate daleko tražiti."

Ali Strangveard je već šmugnuo van. Vojvoda je bio siguran da su takva čast i pažnja bile previše za njega.

Gutrun se žustro nakašlje. "Da. Pa, ako ste svi završili sa svojim govorancijama, mislim da je vrijeme da se Vorzheva i mališani malo odmore." Ona se okrene prema svojem suprugu. "A ti ćeš natrag u krevet, tvrdoglavi stari medvjede. Zamalo mi je srce stalo kad sam vidjela kako te dovode ovamo na nosiljci, a bilo mi je jednako loše kad si danas doteturao ovamo. Zar nemaš pameti, Isgrimnure?"

"Idem, Gutrun", promrmlja on postideno. "Ne gnjavi me."

Adituin je glas bio tih, ali njezini melodični zvuči čuli su se iznenađujuće dobro. "Vorzheva, mogu li ih na trenutak uzeti?"

"Ona se mora odmoriti." Gutrun je bila odlučna; Isgrimnur pomisli da je opazio nešto iza uobičajene čvrstine u njezinim očima - tračak straha, možda. Je li joj na pamet pala ista pomisao kao i njemu? "Dječica također."

"Samo na trenutak."

"Dakako", reče Vorzheva, premda je i ona bila malo iznenađena. "Moraš samo pitati."

Aditu se sagne i oprezno uzme djecu, najprije djevočicu, a onda dječaka. Dugo je promatrala jedno pa drugo, a onda je sklopila oči. Isgrimnur osjeti neobjašnjiv ubod panike, kao da se nešto strašno pokrenulo.

"Bit će bliski koliko brat i sestra mogu biti," zapjevuši Aditu, glasom odjednom svečanim i moćnim, "iako će mnogo godina živjeti odvojeno. Ona će putovati u zemlje koje nikad nisu osjetile korak smrtnice i izgubiti ono što najviše voli, ali će pronaći sreću s onim što je nekoć prezirala. Njemu će biti dano drugo ime. Nikad neće imati prijestolje, ali kraljevstva će se dizati i padati pod zamahom njegove ruke." Sithine se oči široko rastvore, ali činilo se da gledaju daleko iza zidova odaje. "Njihovi koraci odvest će ih u tajnu." Trenutak poslije oči joj se sklope; kad su se ponovno otvorile, izgledala je obično koliko je bilo moguće da jedna Sitha izgleda smrtnicima.

"Je li to neko prokletstvo?" Gutrun je bila preplašena, ali gnjevna. "Odakle vam pravo da bacate sithskečari na ovu aedonitsku djecu?"

"Mir, ženo", reče Isgrimnur, iako je i njega potreslo ono što je vidio i čuo.

Aditu vrati djecu Vorzhevi, koja se zagledala u Sithu s praznovjernom zbunjenošću.

I Jošua je izgledao nesretno, ali je očigledno pokušavao zadržati glas mirnim. "Možda je to bilo namijenjeno kao dar. Ipak, Aditu, vaši običaji nisu naši..."

"To nije nešto što mi Sithe radimo." I Aditu je izgledala pomalo iznenađeno. "Oh, katkad se jave proročanstva koja idu s određenim porođajima, ali to nije redovit običaj. Ne, nešto... me spopalo. Čula sam glas u uhu, kao što se ponekad dogodi na Cesti snova. Iz nekog razloga pomislila sam da je to... mlada Lelet."

"Ali ona je ondje dolje, niz hodnik, do moje sobe", reče Isgrimnur. "Spava već tjednima - a nikad nije govorila dok je bila budna. Kakva je to besmislica?"

"Ne znam." Adituine zlatne oči bijahu sjajne. Njezina je iznenađenost nestala, činilo se da uživa u smutnji koju je izazvala. "I žao mi je ako sam ikog prepala."

"Sad je dosta", reče Gutrun. "To uznemiruje Vorzhevu."

"Nisam uznemirena", blago će nova majka. I ona je povratila nešto od svojeg dobrog raspoloženja. Isgrimnur se zapita jesu li se takve stvari događale među njezinim nomadskim narodom. "Ali sam umorna."

"Odvedimo te natrag u krevet, Isgrimnure." Jošua dobaci posljednji zabrinut pogled svojoj ženi. "Razmišljat ćemo o tome poslije. Pretpostavljam da bi se Adituine... riječi... trebale zapisati - iako, ako su istinite, ne znam bih li želio znati budućnost. Možda je bolje da se zaborave."

"Molim, oprostite mi", reče mu Aditu. "Netko je želio da se te riječi izgovore. A mislim da ne proriču zlo. Čini se da su vašoj djeci suđene velike stvari."

"Nisam siguran da i jedan takav predznak može biti dobar", odgovori Jošua. "Meni je, na primjer, sasvim dosta velikih stvari." On se primakne Isgrimnuru i pomogne vojvodi ustati.

Kad su se opet našli u hodniku, Isgrimnur upita: "Misliš li da je to bilo istinito proročanstvo?"

Jošua strese glavom. "Živim sa snovima i znamenjem predugo da bih ga proglasio nemogućim, ali kao što je uvijek slučaj s takvim stvarima, ono nedvojbeno sadrži svoje zamke i prevrate." On uzdahne. "Majko Milosrdna, stari prijatelju, čini se da čak ni moja djeca neće biti oslobođena tajni koje nas muče."

Isgrimnur nije znao što bi rekao da utješi princa. Umjesto toga, promijeni temu. "Dakle, Varellan se predao. Da sam barem bio ondje da vidim kraj bitke. Je li Camaris dobro? A Hotvig i ostali?"

"Obojica su ranjeni, ali ne ozbiljno. U iznenađujuće smo dobrom broju zahvaljujući Seriddanu i nabbanskim barunima."

"Dakle, marširamo na sam grad. Što misliš gdje će Benigaris pokušati povući svoju crtu?"

Pogrbljen pod Isgrimnurovom širokom rukom, princ slegne ramenima. "Ne znam. Ali povući će je, nemaj straha - a iz te se bitke možda ne izvučemo tako sretno. Ne želim pomišljati na borbu od kuće do kuće niz poluotok."

"Izvidjet ćemo položaj zemlje, Jošua, i onda odlučiti." Kad su stigli do njegove postelje, Isgrimnur se doista razveselio pri pomisli da će napokon leći u krevet, kao što mlad čovjek iščekuje slobodan dan.

Postaješ mekan, rekao je u sebi. Ali u ovom času nije ga bilo briga. Bit će dobro odmoriti svoje bolne kosti.

"Djeca su prekrasna, Jošua." Namjestio se na slamarici. "I ne uzrujavaj se zbog Adituinih riječi."
"Ja se uvijek uzrujavam", reče princ slabašno se osmjehujući. "Kao što ti uvijek prijetiš."
"Zar smo se toliko ustalili u našim navikama?" Isgrimnur zijevne da prikrije grimasu izazvanu strahovitim bolom u rebrima i leđima. "Onda je možda došlo vrijeme da nas mladi odgurnu u stranu."
"Moramo im ostaviti bolji svijet od ovog ako možemo. Napravili smo groznu kašu od onog koji su nam dali." Uzeo je Isgrimnurovu ruku na časak. "Sad spavaj, stari prijatelju."
Isgrimnur je promatrao princa kako odlazi, sretan što vidi da je još ponešto živahnosti ostalo u njegovu koraku. Nadam se da ćeš imati prilike vidjeti ono dvoje djece kako odrastaju. I da će to moći učiniti u tom boljem svijetu o kojem si govorio.
Zavalio se na jastuk i sklopio oči, čekajući dobrodošao zagrljaj sna.

Kralj sjenki

Simonov se cijeli život smanjio na duljinu dviju ruka, njegove i kraljeve. Oda je bila mračna. Elija ga je držao u stisku hladnih prstiju, neslomljivom poput okova.
"Govori." Glas bijaše popraćen oblakom pare nalik na zmajsku pjenu, iako je Simonov dah bio nevidljiv. "Tko si ti?"
Simon se grozničavo borio da pronađe riječi, ali nije mogao ispustiti ni zvuka. To je bila noćna mora, stravičan san iz kojeg se nije mogao probuditi.
"Govori, proklet bio. Tko si?" Slabašan sjaj kraljevih očiju se suzi, gotovo nestavši u sjenama koje su mu skrivale lice.
"N-n-nitko", promuća Simon. "Ja... Ja sam n-nitko."
"Tako dakle?" U glasu se čuo gorak podsmijeh. "I što te dovodi ovamo?"
Simon na trenutak bijaše lišen svake misli i opravdanja. "Ništa."
"Ti si nitko... a tvoj posao je ništa." Elija se tiho nasmije, bio je to zvuk nalik na paranje pergamenta. "Onda svakako pripadaš ovamo, s ostalim bezimenima." Privukao je Simona korak bliže. "Daj da te pogledam."
Simon bijaše primoran da pogleda ravno u kralja. Bilo je teško jasno ga vidjeti na slaboj svjetlosti, ali Simonu se činilo da nije izgledao posve ljudski. Njegova je blijeda ruka bila sjajna, neznatno poput odsjaja mčvarne vode, i premda je oda bila vlažna i vrlo hladna, svaki dio Elijine kože koji je Simon mogao vidjeti bio je posut grašcima znoja. Ipak, uza sav svoj grozničavi izgled, kraljeva je ruka bila nabrekla od mišića, a stisak mu je bio poput kamena.
Nešto sjenovito ležalo je uz kraljevu nogu, dugačko i crno. Korice. Simon je mogao osjetiti predmet u njima, čuvstvo slabo, ali nedvojbeno poput glasa koji doziva izdaleka. Njegova pjesma dopirala je duboko u skrovite dijelove njegovih misli... ali znao je da ne smije dopustiti da ga općini. Njegova prava opasnost bila je mnogo neposrednija.
"Mlad, vidim", polako će Elija. "I bjeloput. Sto si ti, jedan od Pryra-tesovih Crnih Rimeržana? Ili Thrithinžanin?"
Simon odmahne glavom, ali ne reče ništa.
"Meni je svejedno", promrmlja Elija. "Kakva god oruđa Prvrates koristi za svoj posao, meni je svejedno." On zaškilji u Simonovo lice. "Ah, vidim da se trzaš. Naravno da znam zašto si ovdje." On se grubo nasmije. "Onaj prokleti svećenik ima uhode posvuda - zašto ne bi imao jednog u vlastitom tornju, gdje čuva tajne koje ne želi pokazati čak ni svojem gospodaru, kralju?"
Elijin stisak oslabi na trenutak. Simonovo srce ponovno ubrza otkucaje u očekivanju da će se možda uspjati osloboditi, ali kralj se samo namještao u drugi položaj; prije nego što je Simon stigao i pomisliti na bijeg, ruka se opet stisnula. Ali treba pripaziti na ovo, reče Simon samom sebi, boreći se da nada u njemu ne zamre. Oh, ako me pusti, daj Bože da opet uspijem otvoriti vrata u prizemlju!
Iznenadni trzaj ruke povuče Simona na koljena.
"Dolje, dečko, gdje te mogu vidjeti a da ne istežem vrat. Tvoj kralj je umoran i bole ga kosti." Zavlada trenutak tišine.
"Čudno. Nemaš lice Rimeržanina ni thrithinškog jahača. Izgledaš više poput jednog od mojih erkvniandskih seljaka. Ta riđa kosa! Ali vele da su ravničari nekoć potekli iz Erkvnlada, davno prije..."
Ponovno se javi osjećaj da je sve to san. Kako je kralj mogao vidjeti boju njegove kose u mraku? Simon se borio da ujednači disanje, da sputa svoj strah. Suočio se sa zmajem - pravim zmajem, ne ljudskim poput ovoga - i preživio crni užas tunela. Mora zadržati razum i ugrabiti bilo kakvu šansu.
"Cijeli Erkvnland, sve zemlje Osten Arda nekoć su bile poput travnjaka", prosiće Elija. "Ništa osim slabih plemena koja su se prepirala oko pašnjaka, divlji konjokradice." Duboko je udahnuo i polako izdahnuo; zadah je bio neobitno metalan. "Trebala je jaka ruka da se to promijeni. Potrebna je jaka ruka da se izgradi kraljevstvo. Misliš da bđani Nabšana nisu plakali i jaukali kad su carevi stražari prvi put došli? Ali njihova su djeca bila zahvalna, a djeca njihove djece nisu mogla zamisliti nešto drugo..."
Simon nije vidio nikakva smisla u kraljevu buncanju, ali osjetio je tračak nade kad je duboki glas utihnulo i spustila se tišina. Pričekavši da se nalet brzih otkucaja smiri, Simon se povuče što je nježnije mogao, ali ruka mu je još bila u kraljevu stisku. Kraljeve su oči bile zastrte, a brada kao da mu je potonula na grudi. Ali nije spavao.

"A pogledaj što je moj otac sagrađio", naglo će Elija. Oči mu se široko rastvore, kao da je mogao vidjeti dalje od zasjenjene odaje i njezina poremećenog rasporeda pokućstva. "Carstvo o kojem su stari nabbanski gospodari mogli samo sanjati. Istesao ga je vlastitim mačem, a onda zaštitio od ljubomornih ljudi i osvetničkih besmrtnika. Hvala Aedonu, ali kakav je on bio čovjek - kakav čovjek!" Kraljevi prsti stisnu se oko Simonova zgloba sve dok se nije činilo da im kosti stružu jedna o drugu. Simon ispusti uzdah boli. "I dao ga je meni da ga čuvam, kao što bi koji od tvojih pastirskih predaka prepustio svojem sinu komad zemlje ili ridu kravu. Moj mi je otac dao svijet! Ali to nije bilo dovoljno - ne, nije bilo dovoljno da upravljam njegovim kraljevstvom, da očuvam njegove granice jakim, da ga zaštitim od onih koji su ga opet htjeli oteti. Ne, to je samo dio kraljevanja. Samo dio. I nije dovoljno."

Elija se sada doimao posve izgubljenim, mumljajući dalje kao starom prijatelju. Simon se upita je li pijan, ali u dahu mu se nije osjećao alkohol, samo neobičan olovan miris. Simonov osjećaj da se nalazi u stupici ponovno se pojača, gušeći ga. Hoće li ga ljudi kralj tu zadržati dok se Prvrates ne vrati? Ili će se Elija umoriti od govora i sam udijeliti kraljevsku pravdu uhvaćenom špijunu?

"To tvoj gospodar Prvrates nikad nije shvatio", nastavi Elija. "Odanost. Odanost osobi ili odanost ideji. Misliš li da gaje briga što će ti se dogoditi? Naravno da ne misliš - čak ni seoski momak poput tebe nije tako glup. Bilo bi teško provesti i trenutak u alkemičarevu društvu i ne pojmiti da je on odan jedino sebi. A to je ono u čemu me on ne razumije. Služi mi samo zato što sam moćan: da sam može imati moć, rado bi mi prerezao grlo." Elija se nasmije. "Ili bi pokušao, u svakom slučaju. O, volio bih uistinu da to pokuša. Alija gajim veću odanost, onu prema svojem ocu i kraljevstvu koje je sagrađio, i prepatio bih bilo kakvu bol zbog toga." Glas mu odjedanput prepukne; na trenutak Simon bijaše siguran da će kralj zaplakati. "I jesam patio. Sam Bog zna da jesam. Patio poput prokletih duša koje se peku u Paklu. Nisam spavao... nisam spavao..."

Kralj opet ušuti. Oprezan zbog posljednje slične stanke, Simon se ne pomakne, unatoč tupom žiganju u koljenima, pritisnutima o tvrd kameni pod.

Kad je opet progovorio, Elijin je glas izgubio nešto od svoje grubosti; zvučao je gotovo kao običan čovjek. "Čuj, dečko, koliko ti je godina? Petnaest? Dvadeset? Da je Hvlissa poživjela, možda bi mi rodila sina poput tebe. Bila je lijepa... plaha poput mlade ždrebe, ali lijepa. Nismo imali sina. To je bio problem, znaš. Sada bi mogao biti tvoje dobi. Onda se ništa od ovog ne bi dogodilo." Privukao je Simona bliže; a tada, jezivo, metnuo hladnu ruku na Simonovu glavu kao da obavlja neki obredni blagoslov. Tugin dvostruki bačak bio je samo nekoliko palaca od Simonove mišice. Bilo je nečeg grozomnog u maču, a pomisao da bi mu mogao dotaknuti kožu budila je u Simonu želju da se istrgne vrišteći, ali još ga je više užasavalo ono što bi se moglo dogoditi ako bi probudio kralja iz tog, govorom nesuvislog, sna. Držao je ruku ukočeno i nije se pomaknuo čak ni kad ga je Elija počeo polako gladiti po kosi, iako je to slalo ježurce niz njegov vrat.

"Sin. To sam trebao. Sina koga sam mogao podići kao stoje moj otac podigao mene, sina koji bi shvatio što je bilo potrebno. Kćeri..." On zastane i uvuče nekoliko hrapavih dahova. "Imao sam kćer. Jednom. Ali kćer nije isto. Moraš se nadati da će čovjek za kojeg se uda shvatiti, imati pravu krv, jer on će biti onaj koji će vladati. A u kojeg se čovjeka koji nije od njegove vlastite krvi i mesa jedan otac može uzdati da naslijedi svijet? Ipak, pokušao bih. Pokušao bih... ali ona nije htjela. Prokleta, drsko dijete!" Glas mu se povisi. "Dao sam joj sve - dao sam joj život, prokleta bila! Ali ona je pobjegla! I sve je propalo u pepeo. Gdje je moj sin? Gdje je on?"

Kraljeva se ruka toliko stisne na Simonovoj kosi da se činilo da će mu istrgnuti korijen. Simon se ugrize za usnicu da bude tih, ponovno se prepavši smjera kojim je krenulo Elijino ludilo. Glas koji je dopirao iz sjene stolice postajao je jači. "Gdje si bio? Čekao sam te toliko dugo da više nisam mogao čekati. Onda sam morao sam srediti stvari. Kralj ne može čekati, vidiš. Gdje si bio? Kralj ne može čekati. U protivnom se stvari počnu raspadati. Stvari bi se raspale, a sve što mi je otac dao bilo bi izgubljeno." Glas mu se povisi do krika. "Izgubljeno!" Elija se naginjao prema naprijed sve dok mu lice nije bilo tek širinu ruke od Simonova. "Izgubljeno!" prosikće, buljeći. Lice mu se sjajilo od znoja. "Zato što nisi došao!"

Simon, zec u lisičjoj gubici, čekao je dok mu je srce bubnjalo. Kad mu je kraljeva ruka pustila kosu, on pogne glavu očekujući udarac.

"Ali Prvrates je došao k meni", šapne Elija. "Iznevjerio me u svojem prvom zadatku, ali došao je k meni s riječima, riječima poput dima. Bilo je načina da se sve popravi." On frkne. "Znao sam da je jedino želio moć."

Zar ne vidiš, to kralj radi, sine moj. Iskorištava one koji žele iskoristiti njega. Tako to ide. To me naučio moj otac, pa dobro slušaj. Iskorištio sam ga kao što je on iskoristio mene. Ali sada se njegov mali plan raspliće, a on ga želi sakriti od mene. Ali ja imam svoje načine da doznam, vidiš? I ne trebaju mi uhode niti mali seljaci koji se šuljaju uokolo. Čak i da nisam čuo glasove koji zavijaju besanim noćima, kralj ipak nije budala. Kakvo je to putovanje u Wentmouth, da Prvrates mora opet ići iako se crvena zvijezda ukazala? Čega to ima u Wentmouthu, osim brda i lučkog plamena? Što će ondje učiniti, a što već nije učinjeno? On veli da je to dio velikog nacrt, ali ja mu ne vjerujem. Ne vjerujem mu."

Elija je sada dahtao, zgrbljen; njegova su se ramena pomicala kao da je pokušavao progutati, a nije mogao. Simon se odmakne, ali ruka mu je još bila čvrsto zarobljena. Dosjetio se da bi se možda otrgnuo ako bi se hitnuo unatrag što je jače mogao, ali pomisao na ono što bi se dogodilo ako ne bi uspio - ako bi svrnuo kraljevu pozornost na sebe i na ono što je radio - bila je dovoljna da ga natjera da ostane drhteći na koljenima pokraj stolice. No kraljeve iduće riječi otjeraju svaku pomisao na bijeg.

"Trebao sam znati da nešto nije u redu kad mi je rekao za mačeve", muklo će kralj. "Nisam budala da me plaše takve bapske priče, ali onaj očev mač - pekao me! Kao daje uklet. A onda su mi dali... onaj drugi." Iako je mač visio o njegovu boku jedva nekoliko palaca dalje, kralj nije pogledao Tugu; umjesto toga, svrnuo je svoj opsjednuti pogled prema svodu. "On me... promijenio. Prvrates veli da je tako najbolje. Veli da neću dobiti ono što mi je obećao ako se pogodba ne ispuni. Ali on je sada u meni kao moja krv, taj začarani predmet. Pjeva mi cijele noćne sate. Čak i danju, on je poput demona koji čuči uza me. Prokleta oštrica!"

Simon je čekao da kralj kaže više, ali Elija je zapao u još jedan muk, isprekidan teškim disanjem, glave i dalje zabacene natrag- Napokon, kad se činilo da je kralj zaspao ili posve zaboravio što je govorio, Simon skupi hrabrost da progovori. "A-a mač vašeg o-o-oca? Gdje je on?"

Elija spusti pogled. "U njegovu grobu." Njegov se pogled kratko zadrži na Simonu, a onda mu se mišići lica zategnu te se pokažu njegovi zubi u neveselom cereku. "A što je to tebi važno, uhodo? Zašto Prvrates želi znati gdje je taj mač? Čuo sam da noću govore o njemu. Čuo sam mnogo toga." Ruka mu se podigne, a prsti omotaju oko Simonova lica poput čeličnih lanaca. Elija grubo zakašlje i sopćući uhvati dah, ali njegov stisak ne popusti. "Tvoj bi se gospodar ponosio tobom kad bi uspio pobjeći da ga obavijestiš. Mač, je li? Mač? Je li to dio plana, upotrijebiti mač mogeg oca protiv mene?" S kraljeva se lica slijevao znoj. Oči su mu se činile posve crne, rupe u lubanji punoj piskutave tame. "Što tvoj gospodar planira?" Usisao je još jedan težak dah. "R-r-reci mi!"

"Ništa ne znam!" krikne Simon. "Kunem se!"

Eliju potrese razoran kašalj. On klizne natrag u stolicu, ispustivši lice svojeg zatočenika; Simon je osjećao ledeno paljenje gdje su prsti ranije bili. Ruka na njegovu zglobu stisne se dok je kralj opet kašljao i teško hvatao dah.

"Bog ga prokleo", zasopće Elija. "Idi i potraži mogeg peharnika." Simon se zaledi poput preplašena miša.

"Jesi li me čuo?" Kralj pusti Simonov zglob i gnjevno mahne rukom prema njemu. "Dovedi redovnika. Reci mu da donese moj pehar." Duboko je udahnuo, usrkjući zrak. "Pronađi mogeg peharnika."

Simon se odgurne natrag po kamenu sve dok nije bio izvan kraljeva dosega. Elija je ponovno utonuo u sjenu, ali njegova je hladna prisutnost još bila snažna. Simonova je ruka bridjela gdje ju je kralj stiskao, ali bol nije bila nikakva u usporedbi sa srceparajućom mogućnošću bijega. Osovio se na noge i pritom srušio stup knjiga; kad su tresnule o pod, Simon se zgrbi, ali Elija se ne pomakne.

"Dovedi ga", zareži kralj.

Simon se polako primakne vratima, siguran da će svakog časa čuti kralja kako skače na njega. Dospio je do odmorišta, izvan kraljeva vidika; za tili čas bio je na stubištu. Nije ni zgrabio baklju, iako mu je bila na dohvat ruke, nego je pojurio niz mračne stube, siguran na nogama kao da hoda livadom na sunčanoj svjetlosti. Bio je slobodan! Posve nenadano, bio je slobodan! Slobodan!

Na stubištu, točno iznad prvog odmorišta, stajala je sitna, tamnokosa žena. Na trenutak je uhvatio pogled njezinih žućkastih očiju dok mu se sklanjala s puta. Nijema, gledala gaje kako prolazi.

Udario je o vanjska vrata tornja u jurišu i probio se na maglovito, mjesečinom obasjano Unutrašnje gradište, osjećajući kao da će mu iznenada izrasti krila i da će poletjeti u oblačno nebo. Načinio je samo dva koraka prije nego što su se tihe poput mačke, u crno odjevene spodobе našle pred njim. Uhvatile su ga čvrsto poput kralja, držeći mu obje ruke sputane. Bijela lica bezizražajno su zurila u njega. Norni se nisu činili nimalo iznenađeni što su zarobili nepoznatog smrtnika na stubama Hjelidina tornja.

Kad je Rahela panično ustuknula, zavežljaj u njezinoj ruci pao je na pod. Trgnula se od buke koju je proizveo.

Škripa koraka postajala je glasnija, a sjaj poput zore šuljao se tunelom: za trenutak će biti pokraj nje. Stiješnjena u pukotini u kamenom zidu, Rahela se ogleda oko sebe za mjestom kamo bi skrila svjetiljku. Napokon, u očaju, odložila je izdajnički svijetao predmet na pod i nadvila se nada nj, omotavši svoj plašt oko sebe kao zavjesu tako da mu se rub raširio po tlu. Mogla se samo nadati da su ih baklje koje su nosili činile slijepima za svjetlost koja je sigurno curila iznutra. Rahela stisne zube i tiho se pomoli. Od uljanog vonja svjetiljke već joj je bilo zlo.

Muškarci koji su se približavali ležerno su korčali - preležerno da ne opaze staricu koja se skrivala iza svojeg plašta, bila je prestrašeno sigurna. Rahela pomisli da će umrijeti ako se zaustave.

"... toliko vole one bljedunjave stvorove, neka njima daju posla", reče glas, postavši čujan ponad buke koraka. "Jedino što nam je svećenik dao u zadatak jest da čistimo kamenje i zemlju i raznosimo poruke. To nije posao za stražara."

"A tko si ti da to govoriš?" upita drugi čovjek.

"Samo zato što je kralj Crvenoj halji dao slobodne ruke, ne znači da mi..." započne prvi, ali ga netko prekine,

"A pretpostavljam da bi mu ti očitao bukvicu?" zahihoće se treći. "Pojeo bi te za večeru i bacio kosti!" "Začepi gubicu", prasne prvi, ali nije bilo mnogo samouvjerenosti u njegovu tonu. Nastavio je mnogo tiše. "Svejedno, ovdje nešto proketo smrdi, proketo smrdi. Vidio sam kako jedan od onih mrtvačkih lica čeka u sjeni da govori s njim..."

Struganje čizama po kamenu se izgubi. U hodniku je opet zavladała tišina.

Hvatajući dah, Rahela odgrne svoj plašt i teturajući izađe iz niše. Plinovi svjetiljke kao da su joj prodrli do mozga - na trenutak joj se učini da su se zidovi pomakli. Ispružila je ruku da se osloni.

Blažena Svetice Rijapo, dahne bezglasno, hvala ti što si zaštitila svoju pokornu sluškinju od nepravедnika. Hvala ti što si im zaslijepila oči.

Još vojnika! Bili su u svim tunelima ispod dvorca, ispunivši prolaze poput mrava. Ta skupina bila je treća koju je vidjela - ili, u ovom slučaju, čula - a Rahela nije dvojila da ih je bilo još. Što su tražili tu dolje? Taj dio dvorca godinama je ležao neistražen, znala je - to joj je ponajviše dalo hrabrosti da tu počne istraživati. Ali sad je nešto privuklo pozornost kraljevih vojnika. Prvrates im je dao zadatak da kopaju, činilo se - ali u potrazi za čim? Zar za Guthwulfom?

Rahela je bila i prestrašena i srdita. Siroti starac! Zar nije dovoljno pretrpio, izgubivši vid, istjeran iz dvorca? Što su htjeli s njim? Naravno, on je bio pouzdani savjetnik Velikog kralja prije nego što je pobjegao: možda je znao neke tajne koje je kralj očajnički želio skriti. Sigurno je bilo užasno važno kad je poslao toliko vojnika da tragaju po tom tmurnom podzemlju.

Sigurno je riječ o Guthwulfu. Za kim bi drugim tragali tu dolje? Svakako ne za samom Rahelom: znala je da nije bila toliko važna u igrama moćnika. Ali Guthwulf - pa, on se posvadio s Prvratesom, zar ne? Siroti Guthwulf. Imala je pravo što ga je pošla tražiti - nalazio se u strašnoj opasnosti! Ali kako je mogla nastaviti potragu kad su prolazi vrvjeli kraljevim ljudima - i gorim, ako je ono što su stražari govorili bila istina? Bit će sretna ako se uspije vratiti u svoje utočište neotkrivena.

Tako je, rekla je samoj sebi. Umalo su te uhvatili ovaj put, starice. Previše si umišljaš ako očekuješ da će te svetica opet zaštititi ustraješ li u ovoj gluposti. Sjeti se što je otac Dreosan znao govoriti: "Bog može svašta, ali neće zaštititi ohole od prokletstva koje prizivaju."

Rahela je stajala na hodniku čekajući da joj se disanje uspori. Nije mogla ništa čuti osim brzih otkucaja vlastitog srca. "Dobro", reče samoj sebi. "Kući. Da razmislim." Okrenula se natrag hodnikom, stišćući svoju vreću.

Uspion stubama bijaše naporan. Rahela je morala učestalo zastajati da se odmori, oslanjajući se na zid i srdito misleći o svojoj rastućoj slabosti. U boljem svijetu, znala je, svijetu ne toliko ukaljanom grijesima, oni koji su hodali stazom pravедnosti nisu trpjeli tolika žiganja i kivnosti. Ali u ovom svijetu sve su duše bile sumnjive, a nedačaje, kao što je Rahela Zmajevna naučila na majčinu koljenu, bila ispit kojim ih je Bog procjenjivao. Sigurno će je tereti koje je sada nosila olakšati na Velikoj vagi toga sudbonosnoga dana.

Aedone Otkupitelj, nadam se daje tako, pomislila je gorko. Ako moji zemaljski tereti postanu teži, na Dan Odvagnuća lebdjet ću poput sjemenaa maslačka. Iskrivljeno se osmjehnula svojem bogohuljenju. Rahelo, stara ludo, poslušaj se.

Još nije kasno da ugroziš svoju dušu!

Bilo je nečeg neobično ohrabrujućeg u toj pomisli. Ohrabrena, ona ponovi svoj juriš na stube.

Mimoišla je nišu i uspjela se kat iznad prije nego što se sjetila pladnja. Sigurno se ništa nije promijenilo otkad je pogledala na silasku tog jutra... ali unatoč tome, bilo bi pogrešno zabušavati. Rahela, nadzornica sobarica, nije zabušavala. Iako su je noge boljele a koljena je nisu slušala, iako ništa nije toliko željela nego doteturati u svoju malu odaju i leći, primorala se da se okrene i vrati niza stube.

Pladanj je bio prazan.

Rahela je dugo buljila u njega. Značenje njegove praznine rasvijetlilo joj se tek postupno.

Guthwulf se vratio.

Osupnula se kad se zatekla da grli pladanj i plače. Drhtava starice, izgrdila se. Zašto, za ime Boga, plačeš? Zato što je čovjek koji ti se nikad nije obratio niti ti zna ime - koji vjerojatno više ne zna ni svoje ime - došao i uzeo malo kruha i crvenog luka spladnja?

No još dok je kudila samu sebe, osjetila je lakoću sjemenke maslačka koju je prije samo zamišljala. Nije bio mrtav! Ako su ga vojnici tražili, još ga nisu našli - i on se vratio. Bilo je to gotovo kao da je grof Guthwulf znao kako se brinula. Bila je to apsurdna pomisao, znala je, ali nije mogla a da ne osjeti kako se dogodilo nešto vrlo važno.

Kad se oporavila, žustro je obrisala suze rukavom, a onda izvadila sir i suho voće iz svoje vreće i opet napunila pladanj. Provjerila je pokrivenu zdjelu: i vode je nestalo. Ispraznila je svoju mješinu u zdjelu. Tuneli su bili suho i prašno mjesto, a siroti će čovjek sigurno brzo ožednjati.

Kad je sretni posao bio gotov, Rahela nastavi svoj uspon, ali ovaj su joj se put stubečinile manje strme. Nije ga našla, ali bio je živ. Znao je kamo mora doći, i doći će opet. Možda će sljedeći put ostati i dopustiti joj da mu se obrati.

Ali što će ona reći?

Bilo što, bilo što. Bit će to netko s kime mogu razgovarati. Netko s kime mogu razgovarati.

Pjevajući himnu ispod glasa, Rahela se vraćala u svoju skrivenu odaju.

Činilo se da Simonova snaga otječe. Dok su ga Norni vodili preko dvorišta Unutrašnjeg gradišta, koljena su mu popustila. Dvojica besmrtnika nisu se pokolebala, nego su ga podigla za ruke pa su mu se samo nožni prsti vukli po tlu. Svojom šutnjom i zaleđenim licima mogli su biti kipovi od bijelog mramora pokrenuti čarolijom; samo su njihove crne oči koje su lutale amo-tamo po sjenovitom dvorištu izgledale kao da pripadaju živim stvorovima. Kad je jedan od njih tiho prozborio na siktavom, škljocavom jeziku Olujnog vrha, bilo je nečeg iznenađujućeg u njegovu glasu, kao da su se zidovi dvorca nasmijali.

Što god da je stvor rekao, njegov se suputnik, čini se, složio s njim. Blago su skrenuli i povelj svojeg zarobljenika prema velikoj utvrdi, u kojoj su bila glavna zdanja Visotvrde.

Simon se tupo zapita kamo su ga vodili. To naizgled i nije bilo tako važno. Bio je od male koristi kao uhoda - najprije je ušetao u kraljeve pandže, a onda se gotovo bacio u naručje ovih kreatura - i sada će biti kažnjen zbog svojeg neopreza. Ali što će učiniti? Iscrpljenost se hvala sa strahom. Ništa im neću reći. Neću izdati svoje prijatelje. Neću!

Čak i u stanju obamrlosti, Simon je znao da je bilo malo vjerojatno da će šutjeti kad se Prvrates vrati. Binabik je bio u pravu. Bio je bijedna, prokleta budala.

Pronaći ću način da se ubijem budem li morao.

Ali je li to mogao? Knjiga Aedonova kazivala je da je to grijeh... a on se bojao umrijeti, bojao se krenuti na to mračno putovanje svojom voljom. U svakom slučaju, činilo se nemogućim da će mu pružiti šansu za takav izlaz. Norni su mu oduzeli qanučki koštani nož i činili su se spremni, i sposobni, da bez imalo muke spriječe sve što bi mogao pokušati. Zidovi unutrašnje utvrde, prekriveni rezbarijama mitskih zvijeri i manje znanim svecima, iskrsnule iz mraka. Vrata bijahu napola otvorena; duboka sjena ležala je iza njih. Simon se nakratko počne otimati, ali nepopustljivi bijeli prsti prečvrsto su ga držali. Izvio je vrat u očaju, pokušavajući uhvatiti posljednji pogled na nebo.

U mrkoj sjevernoj noći između Prvratesove utvrde i Tornja Zelenog Anđela visjela je svjetlucava crvena svjetlost - gnjevna skrletna zvijezda.

Slabo osvijetljen hodnik nastavljao se unedogled. Visotvrđu su uvijek nazivali najvećom kućom, ali Simon je bio tupo iznenađen kako je zapravo bila velika. Gotovo se činilo da su se novi prolazi stvarali na suprotnoj strani svakih vrata. Iako je noć bila mirna, hodnici su bili puni hladnih povjetaraca; Simon je vidio samo nekoliko obrisa koji su proletjeli na udaljenim krajevima prolaza, ali sjene su bile žive od glasova i neobičnih zvukova.

Još ga čvrsto stišeći, Norni odvukoše Simona kroz vrata koja su vodila na strmo, usko stubište. Nakon duga silaska tijekom kojeg je bio toliko stiješnjen između dvaju šutljivih besmrtnika da je pomislio kako može osjetiti njihovu hladnu kožu kako izvlači toplinu iz njegova tijela, stigli su do još jednog praznog hodnika, a onda brzo zašli na još jedno stubište.

Vode me dolje u tunele, pomisli Simon u očaju. Opet dolje u tunele. Oh, Bože, dolje u mrak!

Napokon se zaustaviše pred velikim vratima od željezom optočene hrastovine. Jedan od Norna izvuče velik i nezgrapčan ključ iz svoje halje i gurne ga u bravu, a onda otvori vrata prema sebi jednim trzajem svoga bijelog zgloba. Zapuhne ih val vrućeg, zadimljenog zraka; Simona zapekoše nos i oči.

Kolebao se, izbezumljen, čekajući što će se dogoditi. Napokon je podigao pogled. Mrtve, bezizražajne oči Norna zurile su u njega. Je li to bila zarobljenička ćelija, pitao se? Ili mjesto gdje su bacali tijela svojih žrtava?

Skupio je snage da progovori. "Ako želite da uđem unutra, onda ćete me morati natjerati da uđem." Napeo je mišiće da se odupre.

Jedan od Norna ga odgurne. Simon se uhvati za vrata i zaniše na pragu, a potom izgubi ravnotežu i strovali se u tamu. Nije bilo poda.

Netom je otkrio da je pod ipak postojao, ali je bio nekoliko laktova niže od vrata. Pao je na razbijeni kamen i otkotrljao se naprijed s povikom prepasti i boli. Ležao je daščući i pratio igru svjetlosti vatre na iznenađujuće visokom svodu.

Zrak preplaviše neobični siktavi zvukovi. Brava škljocne iznad njegove glave dok se ključ okretao.

Simon se prevrne i otkrije da nije sam: šestero neobično odjevenih ljudi - ako su bili ljudi: lica su im gotovo sasvim pokrivala prljave krpe - stajali su nedaleko od njega, netremice ga gledajući. Nisu se pomaknuli. Ako su bili krvnici, sigurno su se umorili od svojeg posla.

Iza njih prostirala se golema špilja; činilo se kao da je više bila namijenjena životinjama nego ljudima. Nekoliko odrpanih prostirki bilo je nabacano uza zid poput praznih gnijezda; korito vode, odražavajući skrletni sjaj, činilo se puno rastaljene kovine. Umjesto čvrsta kamenog zida, što je Simon očekivao vidjeti u pozadini zatvoreničke ćelije, suprotna strana otvarala se prema nekom većem mjestu, velikom prostoru punom treperave, plamene svjetlosti. Negdje neki izmučeni glas krikne.

Buljio je zaprepasten. Zar su ga odnijeli u same ognjene jame Pakla? Ili su Norni sagradili vlastitu mučionicu za svoje aedonitske zatočenike?

Spodobe koje su stajale pred njim ravnodušno poput životinja na paši, odjedanput se rasprše i brzo primaknu špiljskim zidovima. Simon spazi zastrašujuće poznat obris kako se pojavljuje na otvorenom prostoru između dviju špilja. Bez razmišljanja šmugne na jednu stranu i stisne se u zasjenjenu udubinu, a onda navuče smrdljivu prostirku do očiju. Prvrates je još bio okrenut leđima prema manjoj špilji i Simonu, vičući nekome izvan vidika; alkemičareva glava odražavala je luk vatre. Okrenuo se i pošao naprijed, škripeći po smrvljenom kamenju. Prešao je špilju i uspeo se kamenim stubama do uske izbočine, a onda pritisnuo dlanove o vrata. Ona se otvore prema van, a onda opet zalupe za njim.

Simon je mislio da ga više ništa ne može preplašiti ni iznenaditi, ali sada je zinuo od zaprepaštenja. Stoje Prvrates radio tu kad je rekao da ide u Wentmouth? Čak je i kralj mislio daje otišao u Wentmouth. Zašto bi alkemičar zavaravao svojeg gospodara?

I gdje je uostalom bilo "tu"?

Simon brzo podigne pogled čuvši zvuk u blizini. Prilazila mu je jedna od spodoba u krpenim obrazinama, krećući se bolnom sporošću stara čovjeka. Čovjek, jer su njegove oči očito bile ljudske, zastane pred Simonom i zagleda se u nj na trenutak. Nešto je rekao, ali toliko prigušeno da ga Simon nije razumio.

"Što?"

Čovjek podigne ruku i polako skine masku s lica. Bio je gotovo nemoguće suhonjav; na njegovu izbrazdanu licu isticali su se sijedi brkovi, ali bilo je nečeg na njemu što je davalo naslutiti da je možda mlađi nego što izgleda.

"Imo si sreće ovaj put, ha?" reče neznamac.

"Sreće?" Simon bijaše zbunjen. Zar su ga Norni smjestili među luđake?

"Svećenik. Sreća što je ovaj put imo drugog posla. Sreća što nema drugih... zadataka za koje mu trebaju zatočenici."

"Ne znam o čemu govoriš." Simon se uspravi iz čučnja, osjećajući kako mu bride modrice od nedavnog pada.

"Ti... ti nisi talioničar", reče neznamac škiljeći. "Priljav jesi, al na tebi nema dima."

"Norni su me zarobili", reče Simon nakon časka oklijevanja. Nije imao razloga da vjeruje tom čovjeku - ali nije imao razloga ni da mu ne vjeruje. "Bijele Lisice", ispravio se kad je vidio nerazumijevanje na suhonjavu licu svojeg sugovornika.

"Ah, oni đavli." Čovjek krišom načini znak Drveta. "Viđamo ih ponekad, al samo izdaleka. Bezbožni su to, neprirodni stvorovi." Odmjerio je Simona od glave do pete, a onda se primaknuo malo bliže. "Nemoj nikom reć da nijesi talioničar", šapne. "Dođi, dođi amo."

Odveo je Simona malo u stranu. Ostali zakrabiljeni ljudi podigoše poglede, ali činili su se slabo zainteresirani za pridošlicu. Njihove su oči bile prazne poput pogleda nasukane ribe.

Čovjek zavuče ruku u hrpu prostirki i napokon iščupa dimnu masku i prljavu, pohabanu košulju. "Evo, uzmi ovo - pripadalo je Starom Krivonogom, ali njemu neće nedostajati tamo gdje je sada. Izgledat ćeš ko i svi drugi, očeš."

"Je li to dobro?" Simon je bio toliko zbunjen da se nije mogao usredotočiti. Nalazio se u talionici, činilo se. Ali zašto? Je li to bila jedina kazna za uhođenje, rad u dvorskoj talionici? Činila se iznenađujuće blagom.

"Ako ne želiš da te ubiju radom", reče čovjek, a onda počne suho i hroptavo kašljati - zvučalo je kao da mu dopire iz pete. "Ako doktor opazi da si nov," zasopće on, "dobro će te naraditi, ne boj se. I više od toga. Taj ti je pravi zlotvor."

Čovjek je to izrekao vrlo uvjerljivo. "Ne smiješ mu dat da te primijeti."

Simon spusti pogled na umrljane komade platna. "Hvala ti. Kako se zoveš?"

"Stanhelm." Čovjek se opet zakašlje. "I nemoj reć ostalima da si nov, jer će potrčati doktoru tako brzo da će ti oči iskočiti iz glave. Reci im da si radio na kantama rudače. Ti spavaju u drugoj rupi, na drugoj strani, al Bijele Lisice i vojnici ubacuju sve bjegunce natrag kroz ova vrata, bez obzira s koje strane utekli." Žalosno se zamislio. "Malo nas je ostalo, a ima posla. Zato su te oni vratili a nisu te ubili. Kako se ti zoveš, momče?"

"Seoman." Ogledao se oko sebe. Ostali radnici zapali su u nezamjetnu tišinu. Većina se sklopčala na svojim tankim prostirkama i sklopila oči.

"Tko je taj doktor?" Nakratko gaje zvuk imena ispunio divljom nadom, ali Morgenes, čak i da je preživio užasan požar, nikad ne bi bio netko tko bi pobuđivao strah u ovakvim ljudima.

"Srest ćeš ga ubrzo", reče Stanhelm. "Nek ti se tolko ne žuri."

Simon omota komad platna oko lica. Vonjao je na dim, prljavštinu... i činilo se da nije bilo lako disati kroza nj. To je rekao i Stanhelmu.

"Održavaj ga mokrim. Zahvaljivat ćeš samom Otkupitelju što ga imaš, nego što. Inače ti vatra zađe ravno u grlo i spali utrobu." Stanhelm bočne košulju pocrnjelim prstom. "I to navuci." Ogledao se nervozno preko ramena prema svojim suradnicima u talionici.

Simon shvati. Čim navuče košulju, više se neće razlikovati - neće privlačiti pozornost. To su bili podčinjeni, gotovo slomljeni ljudi, to je bilo jasno. Nisu željeli biti primjetljivi ako su to mogli izbjeći.

Kad mu je glava izvirila iz otvora za vrat, vidio je kako prema njemu tetura golema sjena. Simon pomisli da je jedan od snježnih divova nekako uspio pronaći put na jug do Visotvrđe.

Velika glava polako se okrene s jedne na drugu stranu. Krinka spaljena mesa nabere se od gnjeva. "Previše spavanja, ljudi-štakori", zagrmi stvor. "Imamo posla. Svećenik hoće da se sve završi, sada." Simon zahvali Usiresu na pohabanoj tkanini koja gaječinila samo još jednim bezličnim zatočenikom. Prepoznao je to jednooko čudovište.

O, Majko Milosrdna. Predali su me Inchu.

Lukav poput vremena

Misliš li da bi Simon mogao biti tu dolje?"

Binabik podigne pogled sa svoje sušene ovčetine koju je rezao na komadiće. Bio je to jutarnji objed, ako se moglo reći da je jutro postojalo na mjestu bez sunca i neba. "Ako jest," reče čovječuljak, "mislim da je malo izgleda da ćemo ga pronaći. Žao mi je, Miriamele, ali ovi se tuneli protežu miljama."

Simon je lutao sam i u tami. Pomisao je previše boljela - bila je tako okrutna prema njemu!

Očajnički želeći misliti o nečem drugom, ona upita: "Jesu li doista Sithe sagradili sve ovo?" Zidovi su se protezali visoko iznad te je svjetlost baklje nestajala prije nego što bi pronašla gornje predjele. Bili su zasvođeni čistom tamom i bez obzira na to što nije bilo zvijezda, ona i trol mogli su sjediti pod otvorenim noćnim nebom.

"Sagradili su ga uz pomoć svojih rođaka, pročitao sam - zapravo, bili su to ljudi koji su sastavili zemljovide koje ste precrtali. Drugi besmrtnici, gospodari kamena i zemlje. Eolair je rekao da neki još žive pod Hernvstiom."

"Ali tko bi mogao živjeti ovdje dolje?" upitala se. "Nikad ne vidjeti svjetlost dana..."

"Ah, niste razumjeli." Trol se nasmiješi. "Asu'a je bila puna svjetlosti. Dvorac u kojem ste vi živjeli imao je svoja zdanja povrh sitheke velebnice kuće. Asu'a je zakopana kako bi se Visotvr da mogla roditi."

"Ali odbija ostati zakopana", smrkuto će Miriamele.

Binabik kimne. "Mi Qanuci vjerujemo da duh ubijene osobe ne može počivati, nego ostaje u tijelu neke životinje. Katkad slijedi onog tko ju je ubio, a katkad ostaje gdje je najviše volio živjeti. U svakom slučaju, za nj nema počinka dok se istina ne otkrije, a zločin ne zaradi svoju kaznu."

Miriamele pomisli na duše svih umorenih Sitha i zadrhti. Čula je popriličan broj neobičnih odjeka otkad su zašli u tunele pod Svetim Sutrinom. "Ne mogu počivati."

Binabik nadigne obrvu. "Ovdje nisu u pitanju samo nemirni duhovi, Miriamele."

"Da, ali to je ono..." ona spusti glas "... što Kralj Oluje zapravo jest, zar ne? Ubijena duša koja traži osvetu."

Trol je izgledao uznemireno. "Nisam sretan što ovdje razgovaramo o takvim stvarima. Osim toga, on je sam skrivio svoju smrt, koliko se sjećam."

"Zato što su Rimeržani opkolili ovo mjesto i svejedno bi ga ubili."

"Ima istine u tome što govorite", prizna Binabik. "Ali molim vas, Miriamele, nemojte više. Ne znam čega sve ima na ovom mjestu, ni čije sve uši možda slušaju, ali mislim da ćemo što manje budemo govorili o tim stvarima, to biti sretniji. Na mnoge načine."

Miriamele sagne glavu, suglasna s njim. Zapravo, sad je željela da to nikad nije spomenula. Nakon više od dana lutanja po tim uznemirujućim sjenama, pomisao na neumrlog neprijatelja bila je već dovoljno bliska.

Nisu zašli daleko u tunele prve noći. Prolazi katakombi pod Svetim Sutrinom postupno su se širili; ubrzo su se počeli ravnomjerno spuštati dublje u zemlju. Nakon prvog sata Miriamele je pomislila da su se sigurno spustili čak i ispod dna dubokog Kvnslagha. Ubrzo su pronašli razmjerno udobno mjesto da se zaustave i objeduju. Nakon kratkog sjedenja, oboje je shvatilo koliko su zapravo umorni pa su prostrli svoje plašteve i zaspali. Probudivši se, Binabik je opet zapalio njihove baklje iz svojeg ognjenog lončića - sićušna zemljanog čupa u kojem je iskra nekako trajno tinjala - i nakon nekoliko zalogaja kruha i malo suhog voća, zalivenog toplom vodom, krenuli su dalje.

Taj su dan propješačili niz mnoge zavojite staze. Miriamele i Binabik trudili su se držati približnog smjera podzemljaške karte, ali tuneli su bili zmijoliki i zbunjujući; bilo je teško pouzdati se da su išli u pravom smjeru. Gdje god da su bili, bilo je očigledno da su napustili ljudske predjele. Spustili su se u Asu'u - na neki način, skrenuli su natrag u prošlost. Pokušavajući usnuti, Miriamele se preplaši zbrkanosti svojih misli. Tko je mogao znati da je svijet skrivao toliko tajni? Putujući mnogo kao dijete, čak i za kraljevu kći, vidjela je mnoge od najvećih spomenika Osten Arda, od Sancellan Aedonitisa do Plutajućeg dvorca u Warinstenu - ali umovi koji su smislili taj neobični, skriveni dvorac činili su čak i najmaštovitije ljudske graditelje plahima.

Vrijeme i pali krš razbili su mnoge dijelove Asu'e u prah, ali ipak ih je ostalo dovoljno da se vidi koliko je bila neusporediva. Koliko god su se čudesnima činile ruševine Da'ai Chikize, Miriamele je brzo zaključila da su ih ove kudikamo premašivale. Stubišta, naizgled nepoduprta, uzdizala su se i zavijala u tamu poput platnenih vrpca koje se povijaju na vjetru. Zidovi su se savijali uvis, a onda širili iznad glava u nevjerovatne lepezaste nizove raznobojnog, istanjenog kamenja, ili se sami presavijali natrag u valovitim naborima; svaka je površina bila živa od rezbarija životinja i biljaka. Činilo se da su tvorci tog mjesta mogli rastezati kamen poput vrućeg karamela i rezuckati ga poput voska. Ono što su očito bila korita potoka, u kojima je sada samo zjapila prosijana prašina, pružala su se iz odaje u odaju po razbijenim podovima, povezanim sićušnim, kićenim mostovima. Veliki utori iznad, oblikovani poput veličanstvenih

cvjetova, rasli su prema dolje iz isklesanih penjačica i lišća koji su u vijencima resili svodove. Miriamele požali što ih nije vidjela dok su cvali obasjani suncem. Sudeći po tragovima boje u kamenim brazdama, palača je bila vrt nepojmljivih boja i svjetlosti.

Ali iako je odaja za razorenom odajom bila melem za njezine oči, bilo je nečeg u tim beskrajnim dvoranama od čega su joj zubi cvokotali. Uza svu njihovu ljepotu, bile su očito sazidane za stanovnike koji su vidjeli stvari drukčije od smrtnika: kutovi su bili čudni, rasporedi poremećeni. Neke visoko zasvođene odaje činile su se prevelike za svoj namještaj i urese, dok su druge prostorije bile gotovo zastrašujuće u svojoj zbijenosti, toliko natrpane i zapletene ukrasima da je bilo teško zamisliti da je u njima istodobno moglo boraviti više osoba. I što je još čudnije, ostaci sithskog dvorca nekako se nisu činili posve mrtvima. Uz tihe zvukove koji su mogli biti glasovi ili neobični pomaci zraka u prostoru koji bi trebao biti bez vjetrova, Miriamele je posvuda viđala neuhvatljivo svjetlucanje, natruhu nevidljiva pokreta krajičkom oka, kao da ništa nije bilo posve stvarno. Mislila je da može trepnuti i pronaći Asu'u obnovljenu - ili gole špiljske zidove i prašinu.

"Bog nije ovdje."

"Što ste rekli?" upita Binabik.

Završivši objed, krenuše dalje na put, noseći svoje zavežljaje dugačkom, visokom galerijom preko uskog mosta koji se pružao kroz prazninu poput leta strijele. Svjetlost baklje nije dopirala dalje od tame pod njima.

Ona podigne pogled, postidjena. "Nisam sigurna. Rekla sam: 'Bog nije ovdje.'"

"Ne sviđa vam se ovo mjesto?" Binabik se osmijehne, pokazujući male žute zube. "I ja se bojim ovih sjena."

"Ne - hoću reći, da, bojim se. Ali nisam to mislila." Podigla je baklju više, zureći u niz rezbarija na zidu iznad provalije.

"Narod koji je ovdje živio nije bio nimalo nalik na nas. Nisu razmišljali o nama. Teško je vjerovati da je ovo isti svijet kao onaj koji poznajem. Učili su me da vjerujem kako je Bog posvuda, kako promatra sve." Ona odmahne glavom.

"Teško je objasniti. Čini se da je ovo mjesto daleko od Božjeg pogleda. Kao da samo ovo mjesto ne vidi Njega, pa stoga i Bog ne vidi ovo mjesto."

"Tjera li vas to da se još više bojite?"

"Valjda. Samo mi se čini kao da ono što se ovdje događa nema mnogo veze s onim što su me učili."

Binabik ozbiljno kimne. Na žutoj svjetlosti baklje nije se činio toliko djetinjastim kao inače. Ocrtno sjenom, njegovo okruglo lice imalo je važan izraz. "Ali neki bi rekli da je ono što se događa upravo to o čemu vaša crkva propovijeda - bitka između vojske dobrote i zloće."

"Da, ali ne može biti tako jednostavno", ona će važno. "Ineluki - je li on bio dobar? Loš? Pokušao je činiti ono što je bilo dobro za njegov narod. Jednostavno više ne znam."

Binabik zastane, a onda pruži svoju malu ruku da uhvati njezinu. "Vaša su pitanja razumna, stoga ne mislim da bismo trebali mrziti... našeg neprijatelja. Ali ne imenujte ga, molim vas!" Stisnuo joj je prste da naglasi svoje riječi. "I budite sigurni u jedno: što god daje negda bio, sad je postao nešto opasno, opasnije od bilo čega što znate ili možete zamisliti. Nemojte to zaboraviti! Ubit će i nas i sve ljude koje volimo ako se njegove želje ispune. U to sam siguran."

A moj otac? zapita se ona. Je li i on sada neprijatelj? Što ako nekako pronađem put do njega, a ondje ne bude ničeg što sam voljela? To će biti poput umiranja. Tada više neću mariti što će biti sa mnom.

I tada joj sine. Nije riječ o tome da Bog nije promatrao, nego o tome da joj nitko neće reći što je dobro a što zlo; nije čak ni imala utjehu da radi nešto zato što joj je to netko drugi zabranio. Kakve god odluke donese, morat će ih donijeti sama, i poslije živjeti s njima.

Zadržala je Binabikovu ruku nekoliko trenutaka, a potom nastaviše svojim putem. Barem je bila u društvu prijatelja. Kako bi bilo biti sam na ovakvom mjestu?

Nakon što su treći put spavali u ruševinama Asu'e, čak ni njezina dotrajala veličanstvenost više nije mogla zadržati Miriamelinu pozornost. Mračne dvorane kao da su plodile uspomene - nevažne slike iz njezina djetinjstva u Meremundu, dani koje je provela kao zatočena princeza u Visotvrđi. Osjećala se razapetom između sithske i svoje prošlosti.

Nabasali su na široko stubište koje je vijugalo uvis, prostranstvo prašnih stuba s balustradom, izrezbarenom u obliku ružine ograde. Nakon što je Binabik, bacivši pogled na zemljovid, natuknuo da su na pravom putu, iz nje provali veselje. Napokon će ići prema gore, nakon toliko vremena u dubinama!

Klipsajući više od sata beskrajnim stubištem, njezino je uzbuđenje splasnulo. Miriameline misli opet odlutaše.

Simon je nestao, a ja nisam imala prilike da... da razgovaram s njim. Jesam li ga voljela? Od toga nikad ništa ne bipoizšlo - kako bi mogao mariti za mene nakon što sam mu rekla za Aspitisu? Ali možda smo mogli biti prijatelji. Ali jesam li ga voljela?

Spustila je pogled na svoje noge u čizmama, koje su se penjale i penjale dok su stube promicale poput vodopada. Uzaludno je pitati se... ali pretpostavljam da jesam.

Osjetila je kako se nešto golemo i neuobičajeno otima u njoj, tuga koja je prijetila da se pretvori u ludilo. Suzbila ju je, preplašivši se njezine snage. O, Bože, zar je ovo bit života? Posjedovati nešto dragocjeno i to shvatiti tek kad je prekasno?

Umalo je pala preko Binabika, koji se naglo zaustavio na stubi iznad nje, glave gotovo u istoj ravnini s njezinom. Trol pridigne ruku k ustima, upozoravajući je da šuti.

Upravo su se popeli iznad odmorišta gdje je nekoliko nadsvođenih prolaza vodilo sa stubišta, a Miriamele je isprva pomislila da je tihi zvuk ispuštao netko od njih dvoje. Binabik pokaže prema vrhu stubišta: netko je bio na stubama. Miriamelino zamišljeno raspoloženje ispari. Tko je mogao hodati tim mrtvim dvoranama? Simon? Bilo je previše nadati se tome. Ali tko je drugi mogao tamarati svijetom sjenki? Nespokojni mrtvi?

Dok su se povlačili prema odmorištu, Binabik prepolovi svoj štap na dva dijela, izvukavši komad u kojem se nalazila oštrica noža. Miriamele potraži svoj nož dok je zvuk koraka bivao sve glasniji. Binabik skine svoj zavežljaj s ramena i spusti ga tiho na kameni pod do Miriamelinih nogu.

Neka se spodoba spuštala zatamnjеним stubištem te polako i zamišljeno zašla na svjetlost baklje. Miriamele osjeti kako joj srce udara o rebra. Bio je to njoj neznan muškarac. Premda su se u dubinama njegove kukuljice nazirale di, izbuljene od iznenađenja ili straha, on se nasmiješi.

Binabik odahne prepoznavši ga. "Vjesiriba?"

"Poznaješ ga?" Vlastiti joj je glas zvučao resko, kao drhtaj preplašene djevojčice.

Trol je držao nož pred sobom kao što svećenik drži sveto Drvo. "Što hoćeš, Rimeržanine?" upita. "Jesi li se izgubio?" Nasmiješeni čovjek ne odgovori, već široko raširi ruke i korakne stubu niže. No bilo je u njemu nečeg grozomnog i neodredivo pogrešnog.

"Odlazi, ti!" krikne ona. Nehotice, ona zakorači natrag prema jednom od nadsvođenih prolaza. "Binabik, tko je on?"

"Znao sam tko je bio", reče trol još mašući nožem. "Ali mislim da je postao nešto drugo..."

Prije nego stoje Binabik završio, buljooki se čovjek pomakne, sjurivši se niza stube zapanjujućom brzinom. U tren oka našao se pred trolom, zgrativši zglobov ruke u kojoj je Binabik držao nož i ovivši svoju drugu ruku oko čovječuljka. Nakon kratkotrajne borbe, njih se dvojica prevale na tlo i otkotrljaju s odmorišta na stube pod njima. Binabikova baklja odleti i odskakuće niz stubište pred njima. Trol dahne i zastenje od boli; drugi je šutio.

Miriamele je kratko zurila otvorenih usta prije nego što je nekoliko krupnih ruku švignulo iz zasjenjenog luka, šepavši joj zglobove i stisnuvši je oko struka, prstiju grubih ali nekako opreznih gdje su joj doticali kožu. Vlastita joj je baklja ispala na tlo. Prije nego što je uspjela kriknuti, nešto joj bijaše navučeno preko glave. Sladak vonj ispuni joj nosnice i ona osjeti kako napola sročena pitanja nestaju, kako se gubi...

"Zašto nećeš doći i sjesti pokraj mene?" upita Nessalanta, poput razmažena djeteta kojem je uskraćen slatkiš. "Nisam s tobom razgovarala danima."

Benigaris se okrene od ograde krovnog vrta. Pod njim u daljini, palile su se prve večernje vatre. Velebni Nabban treperio je na sumraku boje lavande. "Bio sam zauzet, majko. Možda je tvojoj pozornosti izbjeglo to da smo u ratu."

"Već smo i prije bili u ratu", olako će ona. "Milostivi Bože, takve se stvari nikad ne mijenjaju, Benigarise. Htio si vladati. Moraš odrasti i prihvatiti terete koji s time dolaze."

"Odrasti, je li?" Benigaris se okrene od ograde čvrsto stisnutih pesnica. "Ti si ovdje dijete, majko. Zar ne vidiš što se događa? Prije tjedan dana izgubili smo Onestrinski prolaz. Danas su mi rekli daje Aspitis Preves dao petama vjetra i daje provincija Eadne pala! Gubimo ovaj rat, prokleta bila! Da sam otišao sam, umjesto što sam poslao onu budalu od svojeg brata..."

"Da nisi rekao ni riječ protiv Varellana", prasne Nessalanta. "Zar je on kriv što je tvoja legija puna praznovjernih seljaka koji vjeruju u duhove?"

Benigaris se zagleda u nju; u njegovu pogledu nije bilo ljubavi. "To jest Camaris", izusti tiho.

"Što?"

"Camaris je ondje, majko. Možeš reći što god želiš, ali čuo sam izvještaje od ljudi koji su bili na bojištu. Ako nije on, onda se to jedan od starih ratnih bogova naših predaka vratio na zemlju."

"Camaris je mrtav", šmrčne ona.

"Zar je izbjegao neku zamku koju si mu postavila?" Benigaris se primakne majci. "Je li tako moj otac zapravo postao knez Nabvana - zato što si ti naručila Camarisovo ubojstvo? Ako je tako, čini se da nisi uspjela. Možda si ipak jedanput u svojem životu izabrala pogrešno oruđe."

Nessalantino se lice zgrči od bijesa. "Nema oruđa u ovoj zemlji jačeg od moje volje. Kao da to ne znam!" Buljila je u svojeg sina. "Svi su oni slabi, svi su otupjeli. Blaženi Otkupitelj, da sam se rodila kao muško - onda se ništa od ovog ne bi dogodilo! Ne bismo se klanjali nijednom sjevernjačkom kralju na stolcu od kostiju."

"Pošteti me svojih snova o slavi, majko. Što si priredila Camarisu? Što god da je bilo, čini se da je preživio."

"Ništa nisam učinila Camarisu." Udova kneginja popravi svoje suknje, povrativši nešto od svojeg mira. "Priznajem da nisam bila nesretna kad je pao u ocean - za snažnog čovjeka, bio je najslabiji od svih. Posve neprimjeren da vlada. Ali ja nisam ništa imala s tim."

"Gotovo ti vjerujem, majko." Benigaris se slabašno nasmiješi. Okrenuo se i ugledao jednog od svojih dvorana kako stoji na vratima, gledajući van sa slabo prikrivenom strepnjom. "Da? Što hoćeš?"

"Mnogo... mnogo ljudi pita za vas, moj gospodaru. Rekli ste da želite biti obaviješteni..."

"Da, da. Tko čeka?"

"Niskia, na primjer, moj gospodaru. Još je pred dvoranom za audijenciju."

"Zar nemam dovoljno posla? Zašto ne želi shvatiti znak i otići? Što uostalom prokleta morska promatračica hoće?"

Dvoranin strese glavom. Dugačko pero na njegovoj kapi zanjise mu se pred licem, uskomešano večernjim povjetarcem. "Odbija govoriti i s kim drugim osim s vama, kneže Benigarise."

"Onda će sjediti ondje dok se ne osuši i ne bude dašćući ležala na podu. Nemam vremena slušati Niskijino brbljanje." Okrenuo se da pogleda prema svjetlima grada. "I tko još?"

"Još jedan glasnik od grofa Streavvea, gospodaru."

"Ah." Benigaris zasuče svoj brk. "Kao što sam očekivao. Mislim da ću ostaviti to vino da malo odleži u bačvi. Tko još?"

"Astrolog Xannasavin, gospodaru."

"Dakle, napokon je stigao. Vrlo ožalošćen, uvjeren sam, stoje dopustio da ga njegov knez čeka." Benigaris polako kimne. "Pošalji ga gore."

"Xannasavin je ovdje?" Nesselanta se nasmiješi. "Sigurna sam da će nam reći predivne stvari. Vidjet ćeš, Benigarise. Donijet će nam dobre vijesti."

"Nema sumnje."

Xannasavin se pojavi za nekoliko trenutaka. Kao da želi skrenuti pozornost s vlastite suhonjave, visoke pojave, astrolog se oprezno spusti na koljena.

"Moj gospodaru, kneže Benigarise, i moja gospo, kneginjo Nesselanto. Tisuću, tisuću isprika. Došao sam čim sam primio vaš poziv."

"Dodi i sjedni pokraj mene, Xannasavine", reče kneginja. "Rijetko smo te vidali u posljednje vrijeme."

Benigaris se nasloni na ogradu. "Moja majka je u pravu - predugo si izbivao iz palače."

Astrolog ustane i sjedne blizu Nesselante. "Ispričavam se. Otkrio sam daje ponekad najbolje skloniti se od blještavila dvorskog života. Samoća mi olakšava čuti što mi zvijezde govore."

"Ah." Vojvoda kimne kao da se neka velika zagonetka riješila. "Zato su te vidjeli na tržnici kako se cjenkaš s trgovcem konjima."

Xannasavin se neznatno tržne. "Da, moj gospodaru. Zapravo, mislio sam da bi mi moglo pomoći jahanje pod noćnim nebom. Vaš je dvor tako pun ugodnih razbibriga, a ovo su važni trenuci. Osjećao sam da mi um mora biti čist kako bih vam bolje služio."

"Dodi ovamo", reče Benigaris.

Astrolog ustane sa svojeg sjedala, zagladivši nabore svoje tamne halje, a onda stane pokraj kneza kod vrtne ograde.

"Što vidiš na nebu?"

Xannasavin zaškilji. "Oh, mnogo toga, moj gospodaru. Ali ako želite da ispravno pročitam zvijezde, trebao bih se vratiti u svoju odaju i uzeti svoje karte..."

"Ali kad si posljednji put bio ovdje, nebo je bilo tako puno dobrog znamenja! Tada ti nisu trebale karte!"

"Proučavao sam ih dugo vremena prije nego što sam došao gore, moj..."

Benigaris metne svoju ruku oko astrologova ramena. "A što je s velikim pobjedama Vodomarove kuće?"

Xannasavin se promeškolji. "Dolaze, moj gospodaru. Vidite, pogledajte tamo na nebu." Pokaže prema sjeveru. "Nije li onako kako sam preorekao? Gledajte, Osvajačeva zvijezda!"

Benigaris se okrene kako bi slijedio Xannasavinov prst. "Ona mala crvena točka?"

"Uskoro će ispuniti nebo plamenom, kneže Benigarise."

"Preorekao je da će izaći, Benigarise", javi se Nesselanta sa svoje stolice. Doimala se zlovoljnom što je bila isključena iz razgovora. "Sigurna sam da će se i sve drugo što je rekao ostvariti."

"Uvjeren sam u to." Benigaris se zagleda u grimiznu rupicu na noćnom nebu. "Smrt carstava. Veliki događaji za kuću Benigaris."

"Sjećate se, moj gospodaru!" Xannasavin se nasmiješi. "To što vas zabrinjava samo je privremeno. Pod velikim nebeskim kotačem, to je samo kratkotrajan prolazak vjetra kroz travu."

"Možda." Vojvodina je ruka još bila prijateljski prebačena preko astrologova ramena. "Ali brinem se za tebe, Xannasavine."

"Moj gospodar je preljubazan kad je meni ustupio misao u razdoblju svoje kušnje. Zašto se brinete, kneže Benigarise?"

"Mislim da provodiš previše vremena gledajući u nebo. Moraš proširiti svoje vidike, spustiti pogled i na zemlju." Vojvoda pokaže prema fenjerima koji su gorjeli u ulicama ispod njih. "Kad se predugo zagledaš u nešto, izgubiš iz vida druge stvari koje su jednako važne. Na primjer, Xannasavine, zvijezde su ti rekly da će kuća Benidrivine doživjeti slavu - ali nisi dovoljno pažljivo slušao ulična govorkanja da sam knez Ca-maris, brat mog oca, predvodi vojsku na Nabban. Ili možda jesi slušao govorkanja, a ona su ti pomogla donijeti iznenadnu odluku da se počneš baviti jahanjem, ha?"

"M-moj gospodar mi čini krivo."

"Jer je, naravno, Camaris najstariji nasljednik kuće Benidrivine. Dakle, slava kuće o kojoj si govorio mogla bi vrlo lako biti njegova pobjeda, zar ne?"

"O, moj gospodar, ne mislim daje tako...!"

"Prestani, Benigarise", oštro će Nessalanta. "Prestani mučiti jadnog Xannasavina. Sjedni pokraj mene, popit ćemo vina."

"Pokušavam mu pomoći, majko." Benigaris se okrene prema astrologu. Knez se smiješio: lice mu je bilo rumeno, a obrazi pokriveni mrljama. "Kao što sam rekao, mislim da si proveo previše vremena buljeći u nebo, a nedovoljno obraćao pažnju na jednostavne stvari."

"Moj gospodar..."

"Ja ću to ispraviti." Benigaris se naglo sagne, spustivši ruku na Xanna-savinov bok i obuhvativši ga drugom. Uspravi se, zastenjavši od napora; astrolog se zaniže, stopala lakat visoko od tla.

"Ne, kneže Benigarise, ne...!" "Stani!" krikne Nessalanta.

"Idi u pakao." Benigaris upre. Xannasavin se prevali preko ograde, grabeći rukama zrak, i strmoglati. Odjekne tresak iz dvorišta.

"Kako... kako se usuđuješ...?" Promuca Nessalanta, očiju raširenih od prepasti. Benigaris se obori na nju, lica zgrčena od bijesa. Tanak potočić krvi curio mu je sa čela: astrolog mu je iščupao pramen kose.

"Začepi", zareži on. "Trebao bih i tebe baciti, stara vučice. Gubimo ovaj rat - gubimo! Možda te sada nije briga, ali nisi tako sigurna kao što misliš. Sumnjam da će ukiseljeni Jošua dopustiti svojoj vojsci da siluje žene i ubija zarobljenike, ali ljudi koji šapuću na tržnici o onome što je zadesilo oca znaju da si jednako kriva kao ja." Obrisao je krv s lica. "Ne, ne moram te sam ubiti. Vjerojatno je popriličan broj seljaka koji upravo oštre noževe, jedva čekajući da se Camaris i ostali pojave na vratima prije početka proslave." Benigaris se ljutito nasmije. "Zar misliš da će dvorska straža odbaciti svoje živote da te zaštiti kad je očito da je sve izgubljeno? Oni su baš kao i seljaci, majko. Imaju svoje živote i nije ih briga tko ovdje sjedi na prijestolju. Stara budalo." Buljio je u nju dok su mu se usnice pomicala, a šake tresle.

Udova kneginja stisne se na svom stolcu. "Što ćeš učiniti?" jaukne.

Benigaris raširi ruke. "Borit ću se, prokleta bila. Možda sam ubojica, ali zadržat ću ono što imam - dok mi ga ne otmu iz mrtvih ruku." Uputio se dugim koracima prema vratima. "I više te ne želim vidjeti, majko. Nije me briga kamo ćeš poći ni što ćeš raditi... ali više te ne želim vidjeti."

Zalupio je vratima i nestao.

"Benigarise!" Nessalantin glas povisi se do krika. "Benigarise! Vрати se!"

Nijemi redovnik obuhvatio je prstima jedne ruke Binabikov vrat; još dok je pritiskao, druga mu je ruka podigla trolovu ruku u kojoj je čvrsto držao nož, primičući sječivo bliže i bliže Binabikovu znojnom licu.

"Zašto... me... hoćeš...?" Prsti stisnu čvršće, presjekavši čovječuljkove riječi. Redovnikovo bljedo, oznojeno lice nadvilo se nad njegovo; odavalo je grozničavu vrućinu.

Binabik izvije leđa i upre. Na trenutak je djelomično prekinuo re-dovnikov stisak te iskoristio taj djelić slobode da se odgurne od ruba stubišta, prevrnuvši ih obojicu. Stadoše se kotrljati, a kad se zaustaviše, Binabik je bio na redovniku. Trol se nagne naprijed, pritisknuvši svojom težinom nož, ali Hengfisk ga zadrži podalje jednom rukom. Iako je bio mršav, redovnik je bio gotovo dvaput veći od trola; samo ga je čudna grčovitost pokreta zadržavala do brze pobjede. Hengfiskovi prsti opet kliznu oko trolova vrata. Uspaničen, Binabik pokuša odgurnuti ruku svojom donjom čeljusti, ali redovnikov stisak bijaše prejak.

"Miramele!" dahne Binabik. "Miramele!" Nije bilo odgovora. Trol se sada gušio, boreći se za zrak. Nije mogao primaknuti svoju oštricu Hengfiskovu neumoljivo nasmijanom licu niti ukloniti ruku sa svojeg vrata. Redovnikova se koljena podignu i stisnu Binabikova rebra tako da se čovječuljak nikako nije mogao iskoprcati.

Binabik okrene glavu i ugrize Hengfiska za zglobov. Nakratko se prsti na njegovu vratu stisnu još čvršće, a onda se koža i mišići razdvoje pod trolovim zubima; vruća krv navre u njegova usta i razlije se niz bradu.

Hengfisk nije povikao - niti je njegov osmijeh nestao s lica - nego se naglo izvio, upotrijebivši noge da prebaci Binabika na jednu stranu. Trolov nož isklizne iz njegove ruke i slobodno se otkotrlja; bio je previše zaokupljen trudom da ne sklizne s ruba stuba dolje u tamu da bi išta učinio u vezi s nožem. Zaustavio se, dlanova spljoštenih na kamenu, nogu obješenih ispod balustrade i preko ruba, a onda se povukao naprijed rukama i nogama, očajnički se želeći domoći

svojem noža. Ležao je samo nekoliko palaca od Hengfiska, koji je čučao uza zid, zureći iskolačenim očima u trola, dok mu je iz ruke krv kapala po stubama.

Nestade njegova osmijeha.

"Vad...?" Hengfiskov je glas bio šuplje graktanje. Pogledao je s jedne na drugu stranu, potom gore-dolje, kao da se odjedanput zatekao na neočekivanom mjestu. Na zbunjenom licu, koje je napokon svrnulo prema Binabiku, odražavao se užas.

"Zašto me napadaš?" zakriješti Binabik. Krv mu je zamazala bradu i obraze. Jedva je govorio. "Nismo bili prijatelji... ali..." Prekinuo ga je napad kašlja.

"Trol...?" Hengfiskovo lice, koje je trenutak prije bilo zategnuto od zloradosti, sada je omlohavilo. "Što...? Ah, užasno, tako užasno!"

Osupnut promjenom, Binabik je netremice promatrao redovnika.

"Ne mogu..." Redovnik se doimao kao daje svladan jadom i pomutnjom. Prsti su mu se trzali. "Ne mogu... oh, milostivi Bože, trole, tako je hladno...!"

"Što ti se dogodilo?" Binabik mu se malo približi, držeći na oku bodež, ali premda je ležao nedaleko od Hengfiskove ruke, redovnik očigledno nije bio svjestan toga.

"Ne mogu reći. Ne mogu to izustiti." Redovnik počne plakati. "Ispunili su me... s... odgurnuli... kako Bog može biti tako okrutan...?"

"Reci mi. Mogu li ti kako pomoći?"

Redovnik je piljio u njega i nakratko nešto nalik na nadu zaiskri u njegovim izbuljenim, crveno obrubljenim očima. Tada mu se leđa ukoče, a glava trgne. Vrisnuo je od boli.

"Hengfisk!" Binabik podigne ruke kao da se brani od onog stoje već napalo redovnika.

Hengfisk se počne trzati, ravno ispruživši ruke, lamatajući udovima. "Nemoj...!" vikne. "Ne!" Na trenutak se činilo da je zagospodario sobom, ali njegovo ispijeno lice, okrenuvši se ponovno prema Binabiku, počelo se mreškati i mijenjati kao da su zmije migoljile pod kožom. "Lažni su, trole." Njegove su riječi imale groznu, smrtnu težinu. "Nevjerojatno lažni. Ali lukavi poput samog Vremena." Nezgrapno se okrenuo i načinio nekoliko nesigurnih koraka niz stubište, prošavši tako blizu da je Binabik mogao pružiti ruku i dotaknuti ga. "Idi", dahne redovnik.

Obeshrabren time još više nego napadom, Binabik otpuže prema svojem nožu i podigne ga. Zvuk iza njega nagna ga da se okrene. Hengfisk, usnica razvučenih u osmijeh, posrtao je uza stube. Binabik je imao vremena samo podignuti ruke prije nego što se redovnik bacio na nj. Hengfiskova smrdljiva halja omotala se oko obojice poput mrtvačkog pokrova. Nakon kratke borbe zavladao je mir.

Binabik ispuže ispod redovnikova tijela. Kad je povratio dah, prevrnuo je Hengfiska na leđa. Balčak njegova koštanog bodeža stršio je iz redovnikova lijevog oka. Drhteći, trol izvuče oštricu i obriše je o tamnu halju. Hengfiskov se posljednji osmijeh zaledio na njegovu licu.

Binabik podigne baklju i teturajući se uspne stubama do odmorišta. Miriamele je nestala, kao i zavežljaji s hranom, vodom i drugim važnim predmetima. Binabik nije imao ništa osim svoje baklje i štapa.

"Princezo!" vikne. Odjeci se otkotrljaju u prazninu ispod stubišta. "Miriamele!"

Osim redovnikova trupla, bio je sam.

"Sigurno je poludio. Jesi li siguran da to želi?"

"Jesam, prinče Jošua, siguran sam. Razgovarao sam s njim osobno." Barun Seriddan spusti se na stolac, odmahnuvši rukom na svojeg štitonošu kad mu je mladić pokušao uzeti plašt. "Znate, ako to nije smicalica, ne bismo mogli poželjeti bolju ponudu. Inače će mnogo ljudi poginuti prije nego što zauzmemo gradske zidine. Ali zbilja je čudno."

"Nisam to nimalo očekivao od Benigarisa", prizna Jošua. "Zahtijevao je da to bude Camaris? Toliko se umorio od života?"

Barun Seriddan slegne ramenima, a onda ispruži ruku da primi pehar koji mu je donio njegov štitonoša.

Isgrimnur, koji je nijemo promatrao, zagunda. Razumio je zašto su barun i Jošua bili zbunjeni. Benigaris je u svakom slučaju gubio - u posljednjih mjesec dana koalicija koju su okupili Jošua i nabbanski baruni potisnula je kneževe sile; jedino što je preostalo pod Benigarisovim nadzorom bio je sam grad. Nabban je bio najveći grad na Osten Ardu, a njegova luka otežavala je pravu opsadu. Neki od Jošuinih saveznika osnovali su svoju mornaricu, ali to nije bilo dovoljno da se grad blokira i izgladni do predaje. Stoga je veoma čudno zašto bi vladajući knez Nabbona ponudio tako neuobičajenu pogodbu? Ipak, Jošua je primio vijest kao da je on bio taj koji će se morati boriti s Camarisom. Isgrimnur namjesti svoje bolno tijelo u ugodniji položaj. "Zvuči ludo, Jošua - ali što možemo izgubiti? Benigaris je taj koji se pouzda u naše poštenje, a ne obratno."

"Ali to je nerazumno!" nesretno će Jošua. "I sve što želi ako pobijedi je siguran prolaz za sebe, svoju obitelj i slugu? To su uvjeti predaje - zašto bi se htio tući za njih? To nema nikakva smisla. Sigurno je neka varka." Činilo se da se princ nada kako će se netko složiti s njim. "Takvo što nije se radilo stotinu godina!"

Isgrimnur se nasmiješi. "Osim tebe, prije nekoliko mjeseci na travnjacima. Svi znaju tu prču, Jošua. Pripovijedat će je još dugo oko logorskih vatri."

Princ mu ne uzvraća osmijeh. "Alija sam na prijevaru prisilio Fikolmija na to! A on nije ni sanjao da bi njegov junak mogao izgubiti. Čak i da Benigaris ne vjeruje da je to doista njegov stric, sigurno je čuo o kakvu je ratniku riječ! Ništa od toga nema smisla!" Okrenuo se prema starom vitez u koji je sjedio u kutu, nepomičan poput kipa. "Što vi mislite, sir Camarise?"

Camaris raširi široke dlanove uvis ispred sebe. "To se mora dokončati. Ako kraj ovako dolazi, onda ću odigrati svoju ulogu. A barun Seriddan govori istinu: bili bismo budale kad bismo odbacili tu priliku zbog sumnje. Možemo spasiti mnoge živote. Samo zbog toga učinio bih što god treba."

Jošua kimne. "Valjda je tako. Ipak ne razumijem čemu sve to, ali pretpostavljam da se moram složiti. Narod Nabbana ne zaslužuje patnju . zato što je njihov vladar ocoubojica. A ako ovo ostvarimo, pred nama je još veći zadatak - onaj zbog kojega će nam vojska morati biti cijela i snažna."

Dakako, Jošua je utučen, shvati Isgrimnur. Zna da su pred nama užasi koji će možda toliko zasjeniti pokolj u Onestrinskom prolazu da ćemo se na nj osvrnati kao na dan rasonode. Jedino je Jošua, od svih nas u ovoj prostoriji, preživio opsadu Naglimunda. Borio se s Bijelim Lisicama. Naravno da je smrknut.

Naglas reče: "Onda smo se dogovorili. Samo se nadam da će mi netko pomoći da pronađem stolac za moju debelu staru stražnjicu kako bih mogao promatrati događaj."

Jošua ga odmjeri pomalo ogorčeno. "Ovo nije turnir, Isgrimnure. Ali bit ćeš ondje - svi ćemo biti. Čini se da to Benigaris želi."

Obredi, pomisli Tiamak. Moj narod se kopnenima sigurno čini jednako neobičnim kao oni meni.

Stajao je na vjetrovitom obronku, promatrajući kako se nabbanska velika gradska vrata široko rastvaraju. Mala povorka konjanika stupa van, vođa odjeven u limeni oklop koji je blistao čak i pod oblačnim poslijepodnevnim nebom. Jedan od jahača nosio je golemu modro-zlatnu zastavu Vodomarove kuće. Ali nijedna se trublja nije oglasila.

Tiamak je gledao kako Benigaris i njegova pratnja jašu prema mjestu gdje je Wranjanin stajao s Jošuinom družinom. Dok su čekali, vjetar se pojačao. Tiamak ga osjeti kroz svoju halju i zadrhti.

Strahovito je studeno. Prestudeno za ovo doba godine, čak i blizu oceana.

Jahači se zaustave nekoliko koraka od princa i njegovih sljedbenika. Jošui vojnici šetali su u raštrkanim redovima u podnožju brijega, zaokupljeni važnošću trenutka i pozorno motreći. S prozora i krovova vanjskog Nabbana i s gradskih zidina također su izvirivale znatiželjne glave. Rat je bio naglo zaustavljen kako bi se ovaj trenutak zbilo. Sada su svi sudionici stajali čekajući poput postavljenih a potom zaboravljenih igračaka.

Jošua korakne naprijed. "Došao si, Benigarise."

Jahač predvodnik podigne vizir svoje kacige. "Jesam, Jošua. Na svoj način, ja sam častan čovjek. Baš kao i ti."

"I kaniš poštovati uvjete koje ti je dao barun Seriddan? Dvoboj? I sve što tražiš ako pobijediš jest popratnica za tvoju obitelj i slugu?"

Benigaris se nestrpljivo promeškoli ramenima. "Imaš moju riječ. Ja imam tvoju. Nastavimo s ovim. Gdje je... velikan?"

Jošua ga pogleda s popriličnim nepovjerenjem. "Tu je."

Dok je princ govorio, krug ljudi iza njega se razdvoji, a Camaris stupa naprijed. Stari je vitez nosio verižnjaču, a njegovu surku nisu krasili simboli časti. Nosio je antiknu kacigu s morskim zmajem pod rukom. Tiamak pomisli kako Camaris izgleda još nesretnije nego inače.

Dok je zurio u starčevo lice, Benigarisov kiseli osmijeh izviše krajeve njegovih brkova. "Ah. Imao sam pravo. Rekao sam joj." On kimne prema vitez u. "Pozdrav, strče."

Camaris ne reče ništa.

Jošua podigne ruku. Činilo se da ozračje postaje sve neugodnije. "Dakle, onda. Nastavimo s tim." Okrenuo se prema knezu Nabbana. "Varellan je ovdje i nije bio zlostavljan. Što god da se dogodi, obećavam ti da ćemo se prema tvojoj sestri i majci ponijeti s milošću i časno."

Benigaris se dugo zagledao u njega, očiju hladnih kao u guštera. "Moja majka je mrtva." Zalupio je vizir, a potom okrenuo konja i odjahao malo dalje uzbrdo.

Jošua umorno mahne Camarisu da se približi. "Pokušajte ga ne ubiti."

"Znate da ništa ne mogu obećati", reče stari vitez. "Ali udijeliti ću mu milost bude li je tražio."

Vjetar postade oštriji. Tiamak požali što nije u cijelosti prihvatio način odijevanja stanovnika kopna: hlače i čizme bile bi stanovitu poboljšanje naspram bosih nogu u sandalama, koje je njegova halja jedva štitila od hladnoće. Zadrhtao je promatrajući kako se dvojica jahača okreću jedan prema drugom.

Onaj koji Savija Drveće sigurno je ustao na krivu nogu, pomisli, oponašajući nešto što je njegov otac često govorio. Od te mu se pomisli naježi koža, više nego od studena vjetra. Ali mislim da wranski gospodar vremena nije taj koji je

poslao ovu studen. Imamo drugog neprijatelja, onog koji je tiho počivao dugo vremena - a nema sumnje da može upravljati vjetrom i olujama.

Tiamak se zagleda prema obronku gdje su Camaris i Benigaris stajali jedan nasuprot drugom na udaljenosti koju bi čovjek mogao prijeći za nekoliko časaka. Dijelio ih je samo kratak razmak, bili su povezani krvnim vezama, ali bilo je očito da se između njih širio nepremostiv ponor.

A u međuvremenu vjetar Kralja Oluje puše, pomisli Tiamak. Dok ova dvojica, stric i nećak, plešu neki bezumni kopneni obred... upravo kao Jošua i Elija...

Dvojica jahača naglo podbodu konje i pojure jedan prema drugom, ali Tiamaku su oni bili samo mrlja. Njega je obuzela mučna predodžba, crnja i strasnija od bilo kakva olujnog oblaka.

Cijelo smo vrijeme smatrali da je kralj Elija oruđe Inelukijeve osvete. A dva su se brata sukobljavala od Naglimunda do Sesuad're, grizući i grebući jedan drugog tako da princ Jošua i mi ostali nismo imali prilike baviti se ničim drugim osim preživljavanjem. Ali što ako je Elija nesvjestan planova Kralja Oluje jednako kao i mi? Što ako je njegova svrha u nekom golemom planu da nas zaposli dok ono mračno, neumrlo stvorenje teži nekom sasvim drukčijem cilju?

Unatoč ledenom zraku na brdu, Tiamak osjeti kako mu se grašci znoja hlade na čelu. Ako je to istina, što je Ineluki mogao planirati? Aditu se zaklinjala da se nikad neće moći vratiti iz praznine u koju su ga njegove smrtonosne čini bacile - ali možda je kovao neku drugu osvetu koja je bila kudikamo strasnija od jednostavne vladavine nad čovječanstvom preko Elije i Norna. Ali što je to moglo biti?

Tiamak pogledom potraži Strangvearda, goreći od želje podijeliti svoju brigu s kolegom nositeljem Pergamene, ali svećenika je skrila uzvrpoljena gomila. Ljudi oko Wranjanina uzbuđeno su vikali. Odsutnom je Tiamaku trebao časak da shvati da je jedan jahač zbacio drugoga. Kratak ubod straha smirio se kad je uvidio da je Benigaris u blistavom oklopu bio taj koji je pao.

Žamor preleti mnoštvom kad je Camaris sjahao. Dva dječaka pohitaju da odvedu konje.

Tiamak odgodi na trenutak svoje sumnje i stisne se između Hotviga i Sludiga, koji su stajali točno iza princa.

Rimeržanin razdraženo spusti pogled, ali kad ugleda Tiamaka, naceri se. "Srušio ga guzicom preko perjanice! Starac daje Benigarisu oštru lekciju!"

Tiamak se tržne. Nikad nije mogao razumjeti užitak svojih suputnika u tim stvarima. Ta "lekcija" mogla bi završiti smrću jednog od dvojice muškaraca koji su sada kružili jedan oko drugog, podignutih štitova i spremnih mačeva. Crni Trn izgledao je poput vrpce najcrnje noći.

Isprva se činilo da okršaj neće potrajati. Benigaris je bio vješt borac, niži od Camarisa ali zdepast i širokih ramena; vitlao je teškim sječivom jednako lako kao što bi manji čovjek mogao baratati Jošuinim Naidelom, i bio dobro obučen da upotrijebi svoj štit. Ali Tiamaku se Camaris činio poput nekog posve drugog bića, okretan poput morske vidre, brz poput zmijina skoka za plijenom. U njegovim je rukama Trn bio složena crna mrlja, mreža svjetlucave tame. Iako o Benigarisu nije čuo ništa dobra, Tiamak nije mogao a da ga ne žali. Sigurno će ta cijela suluda borba završiti za nekoliko trenutaka.

Što se prije Benigaris preda, pomisli Tiamak, to ćemo se prije skloniti s ovog vjetra.

Ali Benigaris je, kao što se ubrzo pokazalo, imao druge planove. Premda se u prvih desetak udaraca činio gotovo nemoćnim, knez Nabbana odjednom je prebacio bitku na Camarisovu stranu, razbijajući udarac za udarcem po štitu starog viteza te odbijajući one koje je njegov suparnik uzvraćao. Camaris bijaše prisiljen uzmaknuti, a Tiamak je mogao osjetiti brigu koja je prostrujala kroz Jošuinu pratnju poput šapta.

On je ipak star čovjek. Stariji nego otac mogeg oca kad je umro. A možda ima još manje srca za tu bitku od ostalih.

Benigaris je udarcima zasipao Camarisov štit, pokušavajući do kraja iskoristiti svoju prednost dok se stari vitez povlačio; knez je stenjao tako glasno da su ga svi na obronku mogli čuti ponad zveketa željeza. Čak se i Tiamak, s gotovo nikakvim znanjem o kopnenoj borbi mačevima, pitao koliko je dugo mogao izdržati takav napad.

Ali on ne mora nužno izdržati dugo vremena, shvati Tiamak. Samo dok ne spusti Camarisov gard i ne pronađe otvor. Kocka se.

Na trenutak se činilo da se Benigarisovo kockanje isplatilo. Jedan od njegovih snažnih zamaha zatekao je Camarisa s prenisko spuštenim štitom, letimice se odbio o njegov gornji rub i udario starog viteza po bočnoj strani kacige, zbog čega je posrnuo. Gomila ispusti gladan uzvik. Camaris povraća ravnotežu i podigne štit kao daje postao gotovo nemoguće težak. Benigaris zagrabi prema njemu.

Tiamak nije bio siguran što se zatim dogodilo. U jednom času starije vitez čučao, podignuta štita i naizgled bespomoćan pred Benigarisovim razornim mačem, a u drugom je već nekako zahvatio Benigarisov štit svojim i odbacio ga uvis te je na trenutak lebdio u zraku poput modro-zlatnog novčića. Kad je pao na zemlju, Trnov crni vrh bio je na kneževu vratnom štitniku.

"Predaješ li se, Benigarise?" Camarisov je glas bio jasan, ali čuo se tračak umornog drhtanja.

Umjesto odgovora, Benigaris odgurne Trn u stranu svojom oklop-ljenu šakom, a onda zabije vlastitu oštricu prema Camarisovu nezaštićenom trbuhu. Činilo se da se starac savio kad je mač dotaknuo njegov oklopom zaštićeni trup. Na

trenutak Tiamak pomisli da je uboden, no Camaris se zavrti na drugu stranu. Benigarisov mač klizne pokraj njega. Dok je Camaris završavao svoj kružni okret, Trn ga je pratio u vodoravnom, smrtonosnom luku. Crna se oštrica zasjekla u Benigarisov oklop točno ispod rebara. Knez padne na koljeno; klatio se na trenutak, a onda srušio. Camaris izvuče Trn iz razdora na prsnom oklopu, što poprati bujica krvi.

Sludig i Hotvig muklo su klicali pokraj Tiamaka. Jošua se nije doimao tako, sretnim.

"Milosrdni Aedone." Okrenuo se da pogleda svoja dva kapetana s poprilično ljutnje, ali pogled mu se ozari kad je spazio Wranjanina. "Barem možemo zahvaliti Bogu da Camaris nije ubijen. Pođimo k njemu i pogledajmo što možemo učiniti za Benigarisa. Jesi li ponio svoje travke, Tiamak?"

Močvarac kimne. On i princ počeo se probijati kroz klupko ljudi koje se brzo stvaralo oko dvojice boraca.

Kad su dospjeli u središte gomile, Jošua metne ruku na Camarisovo rame. "Jeste li dobro?"

Starac kimne. Činio se izmoren. Kosa mu je padala na čelo u znojnim uvojcima.

Jošua se okrene prema palom Benigarisu. Netko je maknuo kneževu kacigu. Bio je blijed poput Norna, a krvava pjena nakupila mu se na usnicama. "Lezi mirno, Benigarise. Pusti da ti ovaj čovjek pregleda ranu."

Knez svrne svoje zamagljene oči na Tiamaka. "Močvarac!" zasopće. "Čudan si ti, Jošua." Wranjanin klekne pokraj njega i stane tražiti kopče na prsnom oklopu, ali Benigaris osorno makne njegove ruke. "Pusti me na miru, prokletniče. Pusti me da umrem bez pipkanja nekog divljaka."

Jošua se usnice stisnu te dade znak Tiamaku da se odmakne. "Kako želiš. No možda se nešto može učiniti za tebe..."

Benigarisov je smijeh zvučao poput laveža. Mjehurić krvave pljuvačke uhvati mu se za brk. "Pusti me da umrem, Jošua. To mi jedino preostaje. Ti možeš dobiti..." iskašljao je još pjene, "... ti možeš dobiti sve ostalo."

"Zašto si to učinio?" upita Jošua. "Sigurno si znao da ne možeš pobijediti."

Benigaris se uspije naceriti. "Ali sve sam vas prepao, zar ne?" Lice mu se zgrči, ali on povraća kontrolu. "U svakom slučaju, uzeo sam ono što mi je preostalo... baš kao i moja majka."

"Kako to misliš?" Jošua je zurio u umirućeg kneza kao da nikad nije vidio nekog sličnog njemu.

"Moja je majka shvatila... uz moju pomoć... da je njezina igra završila. Ništa nije preostalo osim sramote. Pa se otrovala. Ja sam izabrao svoj način."

"Ali mogao si pobjeći, zasigurno. Još nadzireš more."

"Pobjeći... kamo?" Benigaris ispljune još malo skrletne pljuvačke. "U voljene ruke tvog brata i njegova najdražeg čarobnjaka? U svakom slučaju, prokleti dokovi sada pripadaju Streaweu - mislio sam da ga držim kao zatočenika, ali on je izjedao moju moć iznutra. Grof nas je sve nahuškao jedne protiv drugih zbog vlastite zarade." Knez je hroptao. "Ne, došao je kraj - vidio sam ga čim je pao Onestrinski prolaz. Pa sam izabrao vlastitu smrt. Bio sam knez manje od godinu dana, Jošua. Nitko me se ne bi sjećao drukčije nego kao ocoubojice. Sada, ako itko preživi, bit ću čovjek koji se borio s Camarisom za prijestolje Nabbana... i zamalo pobijedio."

Jošua je promatrao Benigarisa s pomalo neprepoznatljivim izrazom. Tiamak nije mogao dopustiti da pitanje ostane nepostavljeno.

"Kako to mislite, 'ako itko preživi'?"

Benigaris prezirno pogleda Wranjanina. "To govori." Polako se okrenuo natrag prema princu. "O, da," reče, a teško disanje nije skrilo njegovu zluradost, "zaboravio sam ti reći. Osvojio si svoju nagradu - ali ona ti možda neće donijeti mnogo radosti, Jošua."

"Zamalo mi te je bilo žao, Benigarise", reče princ. "Ali osjećaj je minuo." On ustane.

"Čekaj!" Benigaris podigne krvavu ruku. "Doista trebaš ovo znati, Jošua. Ostani samo trenutak. Neću te dugo sramotiti." "Govori."

"Ghanti su izmijelili iz močvare. Jahači su počeli stizati iz Jezerskih krajeva i obalnih gradova duž Firannoškog zaljeva noseći priču. Roje se. O, više ih je nego što možeš zamisliti, Jošua." Nasmijavši se, izazvao je svježju provalu krvi. "A to nije sve", reče veselo. "Postoji još jedan razlog zašto nisam htio pobjeći iz Nabbana brodom. I kilpe su pomahnitale. Niskije su prestravljene. Dakle, vidiš, ne samo da sam si kupio čistu i časnu smrt... već biste mi uskoro i ti i tvoji mogli pozavidjeti na njoj."

"A tvoj narod?" srdito upita Jošua. "Zar nimalo ne mariš za njih? Ako je istina to što veliš, oni već pate."

"Moj narod?" Benigaris zasopće. "Ne više. Ja sam mrtav, a mrtvi nemaju privrženike. U svakom slučaju, oni su sada tvoj narod - tvoj i mojeg strica."

Jošua se zagleda u njega, a onda se okrene i udalji. Camaris ga pokuša slijediti, ali ga ubrzo opkoli znatiželjna gomila vojnika i nabbanskih građana te se nije mogao probiti.

Tiamak je ostao klečati pokraj palog kneza i gledao ga kako umire. Sunce je gotovo dotaknulo obzor, a hladne su se sjene rastegnule obronkom kad je Benigaris napokon prestao disati.

Zarobljen na kotaču

Simon je isprva mislio da je golema podzemna talionica bila nečiji pokušaj da nanovo stvori pakao. Nakon što je ondje bio zatočen gotovo četrnaest dana, bio je siguran u to.

On i ostali ljudi jedva bi se sručili na odrpana gnijezda na kraju iscrpljujućeg dana, kad bi jedan od Inchovih pomoćnika - šačica ljudi manje zastrašujuća, ali ništa čovječnija od svojeg gospodara - počeo urlati na njih da ustanu i počnu sljedeći radni dan. Gotovo ošamućeni od umora prije nego što bi posao uopće i počeo, Simon i njegovi kolege zarobljenici progutali bi zdjelu rijetke kaše koja je imala okus hrđe, a onda teturajući izašli na pod talionice.

Ako je u špilji gdje su radnici spavali bilo neugodno vruće, onda je golema pećina talionice bila pakao. Zagušljiva vrućina utiskivala se u Simonovo lice sve dok mu se očne jabučice ne bi činile suhima poput orahovih ljuski, a koža na licu bila spremna postati hrskavom i ljuštiti se. Svaki dan donosio je dugu, turobnu rutinu napornog rada punog opekline, koji bi podnošljivim učinio jedino čovjek koji je donosio vodu. Činilo se da su vijekovi promicali između napitaka.

Simonova jedina sretna okolnost bila je ta što se zbližio sa Stanhelmom, koji je jedini među jadnicima koji su radili u talionici naizgled zadržao većinu svoje ljudskosti. Stanhelm je pokazao novom zatočeniku kamo da ide i uhvati dah malo svježijeg zraka, koje od Inchovih podložnika da najobzirnije izbjegava i, najvažnije, kako da izgleda kao da pripada talionici. Stariji čovjek nije znao da je Simon imao poseban razlog da ostane bezimen i neprimijećen, ali je razumno vjerovao da nitko ne bi smio privlačiti Inchovu pozornost, pa je također naučio novog zatočenika što se očekivalo od svih radnika. Najvažnija je bila puzeća poniznost: Simon je naučio držati pogled spuštenim i raditi brzo i naporno kad god je Inch bio u blizini. Također je svezao komad krpe oko prsta da skriva svoj zlatni prsten. Nije htio takvu dragocjenost ispustiti iz ruke, ali je znao da bi bila strašna pogreška kada bi drugima dopustio da ga vide.

Stanhelmov je posao bio razvrstavanje komadića otpadnog metala za topionički lonac. Nagovorio je Simona da mu se pridruži, a onda naučio svojeg novog šegrta kako da razlikuje bakar od bronce i kositar od olova, kuckajući kovinom o kamen ili stružuci joj površinu nazubljenom željeznom polugom.

Neobična zbrka predmeta prolazila im je kroz ruke na putu do talio-ničara: lanci, lonci i razbijeni komadići metalnih prevlaka čija je prvotna svrha bila neprepoznatljiva, naplatci kotača i obruči bačava, vreće pune svinutih čavala, žarači i šarke. Jednom je Simon podigao pažljivo izrađenu policu za boce i prepoznao ga kao nešto što je nekad visjelo na zidu odaje doktora Morgenesa, ali dok ju je netremice promatrao, uhvaćen na trenutak u kovitlacu uspomena na sretniju prošlost, Stanhelm ga je gurnuo laktom kao upozorenje da se Inch približava. Simon ju je žurno bacio na hrpu. Otpadni metal nosio se do niza topioničkih lonaca koji su visjeli nad vatrom talionice, buktinji velikoj poput kuće, koju je hranila naizgled beskrajna zaliha ugljena, a potpirivali mještari koje je pumpao rad masivnog vodenog kotla talionice, koji je bio tripudat već od čovjeka i okretao se bez prestanka danju i noću. Vatra talionice gorjela je takvom načinom da se Simonu činilo doista čudesnim što se sama stijena pećine nije istopila. Lonce, od kojih je svaki sadržavao drugu kovinu, pomicala je zbirka pocrnjelih lanaca i kolotura koji su također bili povezani s kotačem. Još jedan skup lanaca, toliko većih od karika koje su pomicala topioničke lonce da se činilo kao da su načinjeni za sputavanje divova, pružali su se uvis iz središta kotača i nestajali u tamnoj pukotini na svodu talioničke dvorane. Čak ni Stanhelm nije htio govoriti kamo su odlazili, ali Simon je dokučio da su imali veze s Prvratesom.

U jednom trenutku odmora, Stanhelm je pokazao Simonu cijeli proces, kako se otpadak rastalio u usijanu crvenkastu tekućinu, a onda prelijevao iz lonaca i oblikovao u kalupe, duguljaste cilindrične komade sirove kovine koje su, kad bi se ohladili, oznojeni ljudi nosili u drugi dio prostrane dvorane gdje će ih prekovati u ono čime je već Inch opskrbljivao svojeg kralja. Oklopi i oružje, pretpostavljao je Simon, budući da u velikoj količini otpada nije vidio nikakve predmete koji bi bili toliko oštećeni u ratu da ih se više nije moglo upotrebljavati. Bilo je smisla u tome da je Elija želio pretvoriti svaki nepotreban djelić metala u vrhove strijela i u sječiva mačeva.

Kako su dani prolazili, Simonu je postajalo sve jasnije da nije bilo gotovo nikakvih izgleda da pobjegne odatle.

Stanhelm mu je rekao da je u prošloj godini samo nekoliko zatočenika pobjeglo, no sve su, osim jednog, brzo dovukli natrag. Nitko od ponovno uhvaćenih nije dugo uživao nakon povratka.

A jedini koji je pobjegao bio je Jeremija, pomisli Simon. A on je uspio samo zato što je Inch bio dovoljno glup da ga pošalje gore po nekom poslu. Dvojim da ću i ja dobiti takvu šansu.

Osjećaj daje uhvaćen u zamku bio je tako snažan, a želja da pobjegne toliko jaka da je Simon povremeno jedva uspijevao izdržati. Opsesivno je razmišljao o tome kako ga uvis odnose golemi lanci mlinskog kotača prema mjestu kamo su već odlazili. Sanjao je kako nalazi tunel koji vodi iz velike dvorane, kao za svojeg prvog bijega iz Visotvrđe, ali oni su sada svi bili zatvoreni ili vodili tek u druge dijelove talionice. Namirnice izvana stizale su s thrithinškim plaćenicima, naoružanima kopljima i sjekirama, a dolazak bilo čega uvijek je nadzirao Inch ili netko od njegovih poslušnika. Jedini ključ visio je zveckajući o Inchovu širokom pojasu.

Vremena je bilo sve manje za njegove prijatelje, za Jošuin cilj, a Simon je bio bespomoćan.

A ni Prvrates nije ostavio dvorac. Stoga je vjerojatno daje samo pitanje vremena kada će se vratiti ovamo. Sto ako mu se sljedeći put ne bude toliko žurilo? Sto ako me prepozna?

Kad god se činilo da je sam i da ga nitko ne gleda, Simon je traga za nečim što bi mu moglo pomoći da pobjegne, ali pronašao je malo toga što mu je davalo nade. Spremio je komad odbačenog željeza i posvetio se njegovu oštrenju o kamen kad god je trebao spavati. Ako ga Prvrates ipak otkrije, načinit će onoliko štete koliko bude mogao. Simon i Stanhelm stajali su pokraj hrpe otpadaka, hvatajući dah. Starac se posjekao na neravan rub i ruka mu je jako krvarila.

"Stani mirno." Simon raspára komad sa svojih pohabanih hlača za zavoj i počne ga omatati oko Stanheltmove ranjene ruke. Iscrpljen, starac se ljuljao lijevo-desno, poput broda u oluji. "Aedone!" Simon nesretno prokune. "Ovo je duboko."

"Ne mogu više", promumlja Stanhelm. Iznad maske na licu, oči su mu naposljetku poprimile beživotan pogled, kakav su imali ostali radnici u talionici. "Ne mogu više."

"Samo stani tu", reče Simon čvrsto vezujući čvor. "Odmori se."

Stanhelm beznadno odmahne glavom. "Ne mogu."

"Onda nemoj. Sjedni. Ja ću potražiti vodonošu, donijeti ti vode."

Nešto krupno i tamno prođe ispred plamena, zaklonivši svjetlost kao što gora zaklanja sunčev zalazak.

"Odmor?" Inch sagne glavu, škiljeći prvo u Stanhelma, a onda u Simona. "Vi ne radite."

"On je o-ozlijedio ruku." Izbjegavajući nadzornikove oči, Simon se zagleda u Inchove široke cipele, primjećujući s obamrlim zanimanjem da je iz obiju stršio po jedan plosnati, tupi palac. "Krvvari."

"Čovječuljci uvijek krvare", suhoparno će Inch. "Bit će vremena za odmor kasnije. Sad ima posla."

Stanhelm se malo zaniže, a onda naglo omlitavi i sjedne. Inch se zabljuje u njega, a onda korakne bliže.

"Ustaj. Vrijeme je za rad."

Stanhelm samo tiho zajauče, zibajući svoju ranjenu ruku.

"Ustaj." Inchev glas bio je duboka grmljavina. "Odma."

Onemoćali čovjek ne podigne pogled. Inch se sagne i udari Stanhelma po glavi tako jako da je talioničareva glava poletjela u stranu, a tijelo mu se zaljuljalo. Stanhelm počne plakati.

"Ustaj."

No talioničar se nije mogao osoviti na noge. Inch visoko podigne svoju debelu šaku i opet udari Stanhelma te se on sruši na tlo.

Nekoliko drugih radnika zastalo je promatrajući Stanheltmovu kaznu sa samrtnim mirom ovaca koje su vidjele kako jednu od njih odnosi vuk te znaju da su neko vrijeme barem one sigurne.

Stanhelm je nijemo ležao, jedva se pomičući. Inch nadigne čizmu iznad čovjekove glave. "Ustaj, ti."

Simonovo je srce grozničavo bubnjalo. Činilo se da se sve događa prebrzo. Znao je da bi bio budala da išta kaže - Stanhelm je očito dosegao svoju kritičnu točku i moglo ga se smatrati mrtvim. Zašto bi Simon sve riskirao?

Pogrešno je mariti za ljude, pomislio je srdito.

"Stani." Znao je da je to bio njegov glas, ali zvučao je nestvarno. "Pusti ga na miru."

Inchovo široko, izbrazdano lice polako se okrene, dok je njegovo zdravo oko treptalo u spaljenom mesu. "Ti ne govori", zareži, a onda iznenada šutne Stanhelma.

"Rekoh... pusti ga na miru."

Inch okrene leđa svojoj žrtvi, a Simon se povuče korak natrag, gledajući kamo bi pobjegao. Više nije bilo povratka, niti bijega iz tog sukoba. Užas i dugo potiskivan bijes borili su se u njemu. Čeznuo je za svojim qanučkim nožem, koji su prisvojili Norni.

"Dođi amo."

Simon načini još jedan korak unatrag. "Dođi po mene, vrećetino izmeta."

Inchovo uništeno lice mrgodno se nabere te on posrne naprijed. Simon mu izmakne iz dohvata i okrene se kako bi potrčao preko dvorane. Ostali radnici zinuše kad se nadzornik talionice tromim trkom dade za njim.

Simon se nadao da će iscrpiti golemog čovjeka, ali nije računao na vlastiti umor, iscrpljenost i ozljede. Za manje od stotinu koraka osjetio je kako mu ponestaje snage, iako je Inch još klipsao prilično daleko iza njega. Nije se imao kamo skriti - nije postojao izlaz iz talionice; bolje da se okrene i bori na otvorenom, gdje će najbolje moći iskoristiti prednost svoje brzine koja mu je još preostala.

Sagnuo se da podigne veliki kamen. Inch, uvjeren da će uloviti Simona ali na oprezu od kamena, primicao se ustrajno ali sporije.

"Doktor Inch je ovdje gospodar", zagrmi on. "Ima posla. Ti... ti si..." Zarežao je, nesposoban pronaći riječi koje bi opisale veličinu Simonova zločina. Načini još jedan korak naprijed. (

Simon baci kamen u njegovu glavu. Inch se sagne te kamen snažno bubne o njegovo rame. Simona počne ispunjavati mračan ushit, rastuća srdžba koja je bujala u njemu gotovo poput veselja. To je bio stvor koji je Prvratesa doveo u Morgenesovu odaju! To čudovište pomoglo je ubiti Simonova učitelja!

"Doktor Inch!" vikne Simon, divlje se smijući dok se saginjao po drugi kamen. "Doktor?! Nisi vrijedan da se zoveš ikako drugačije nego Ljigavac, Smrad, Slaboumnik! Doktor! Ha!" Simon baci drugi kamen, ali Inch korakne u stranu te kamen zaštropeće po podu špilje. Krupni čovjek skoči naprijed zapanjujućom brzinom i zada Simonu udarac koji ga obori s nogu. Prije nego što je uspio povratiti ravnotežu, široka se ruka sklopi oko njegove mišice. Dignuo gaje uvis, a potom odgurnuo naglavce preko kamenog poda. Kotrljajući se, Simon se udari u glavu te je kratko ostao ležati, ošamućen. Inchove mesnate šake opet se sklope oko njega. Ponovno gaje podigao iznad tla, a zatim gaje nešto udarilo po licu tako jako da je čuo grmljavinu i vidio munje. Platnena maska mu spadne s lica. Novi ga udarac zaljulja, a onda je bio slobodan i srušio se na tlo. Simon je ležao boreći se da shvati gdje se nalazi i što se dogodilo.

"Ljutiš me..." reče duboki glas. Simon je nemoćno čekao drugi udarac, nadajući se da će biti dovoljno jak da zauvijek ukloni bol u njegovoj glavi i mučninu u želucu. Ali dugo vremena ništa se nije dogodilo.

"Mali od kuhinje", napokon će Inch. "Znam te. Ti si mali od kuhinje. Ali imaš dlake na licu!" Začuo se zvuk poput struganja dvaju kamena. Simonu je trebao trenutak da shvati da se to Inch smijao. "Vratio si se!" Zvučao je zadovoljno kao da je Simon bio stari prijatelj. "Vratio se Inchu - ali sad sam doktor Inch. Smijao si mi se. Ali neš se više smijati." Debeli prsti ga stisnu i otrgnu s poda. Iznenadan pokret ispuni njegovu glavu crnilom.

Simon se naprezao da se pomakne, ali nije mogao. Nešto ga je sputavalo raširenih ruku i nogu, istegnutih do krajnosti. Otvorio je oči prema Inchovu poderanom, mjesecolikom licu.

"Mali od kuhinje. Vratio si se." Golemi se čovjek nagne bliže. Upotrijebio je jednu ruku da pričepi Simonovu desnicu za ono što je stajalo iza nje, a onda podigao drugu, koja je stiskala težak batić. Simon spazi šiljak uz zglob i ne uspije suspregnuti krik užasa.

"Bojiš li se, mali od kuhinje? Uzeo si moje mjesto, mjesto koje je trebalo pripast meni. Okrenuo si starca protiv mene. Nijesam zaboravio." Inch podigne batić i snažno udari njime po glavi šiljka. Simon dahne i nemoćno se trgne, ali nije bilo boli; samo se pojačao stisak na njegovu zglobu. Inch zabije šiljak dublje, a onda se odmakne da prouči svoje djelo. Tek je sad Simon shvatio da su visoko iznad poda špilje. Inch je stajao na ljestvama, naslonjenima uza zid, točno ispod Simonove ruke.

Ali to nije bio zid, uvidje Simon trenutak poslije. Uže oko njegova zgloba sada je bilo zabodeno na golemi mlinski kotač talionice. Njegov drugi zglob i oba gležnja već su bili pričvršćeni. Bio je razapet nekoliko laktova ispod ruba kotača, deset laktova iznad tla. Kotač se nije okretao, a kanal tamne vode činio se udaljenijim nego što je trebao.

"Radi što hoćeš." Simon stisne zube da potisne vrisak koji je želio izbiti na površinu. "Nije me briga. Radi bilo što." Inch opet povuče Simonove zglobove, provjeravajući. Simon je osjećao zatezanje spona dok ga je njegova težina povlačila prema dolje i sporo žarenje u zglobovima ruku, nagovještaja prave boli.

"Radit? Ništa neću radit." Inch metne svoju golemu šaku na Simonova prsa i pritisne ih, istisnuvši Simonov dah sa siktajem iznenađenja. "Čekao sam. Uzeo si moje mjesto. Čekao sam i čekao da postanem doktor Inch. Sad ćeš čekat ti."

"Č-čekati što?"

Inch se nasmiješi; polagano širenje usnica koje je razotkrilo razbijene zube. "Čekat da umreš. Nema hrane. Možda ću ti dat vode - tako će trajat dulje. Možda ću se dosjetiti... nečeg drugog što bi mogo radit. Nije važno. Ti ćeš čekat." Inch kimne glavom. "Čekat." Zadjene držak batića o pojas i spusti se niz ljestve.

Simon izvije glavu promatrajući Inchovo napredovanje, izbezumljen. Nadzornik stigne do dna i mahne paru svojih pomoćnika da odnesu ljestve. Simon je s tugom promatrao njihov odlazak. Čak i kad bi se nekako oslobodio spona, sigurno bi se strmoglavio u smrt.

Ali Inch nije bio gotov. Pošao je naprijed sve dok ga golemi kotač nije gotovo skrio od Simonova pogleda, a onda spustio debelu drvenu polugu. Simon začu škripeću buku te osjeti kako se kotač trgnuo, a njegov mu iznenadni pokret potrese kosti. Klizio je prema dolje, tresući se putem, a onda zapljusnuo u kanal, odaslavši još jedan trzaj Simonovim tijelom.

Polako... veoma polako... kotač se počeo okretati.

Isprva je bilo gotovo pravo olakšanje okretati se prema tlu. Težina mu se premjestila iz ruku u zglob i gležanj, a onda se napor postupno prebacio na noge dok se dvorana okretala naglavce. Kotrljajući se sve niže, krv mu se izlije u glavu - činilo mu se da će mu izbiti kroz uši. Na dnu njegove vrtnje, voda je pljusкала točno pod njim te mu umalo smočila vrške prstiju.

Iznad kotača, golemi su se lanci ponovno namatali gore u mraku.

"Nijesam ga mogo dugo zaustaviti", zagrmi naopako okrenuti Inch. "Mjehovi ne rade, kablovi ne rade - a kula čarobnjaka Crvenog Štakora se ne okreće." Stajao je buljeći na trenutak dok se Simon polako podizao prema svodu špilje. "Mnogo toga radi ovaj kotač." Njegovo preostalo oko zablista na svjetlosti talionice. "Ubija male od kuhinje." Okrenuo se i otklipsao na drugu stranu dvorane.

Isprva nije mnogo boljelo. Simonovi su zglobovi bili tako sigurno vezani, a on tako čvrsto rastegnut po širokom obruču kotača da se gotovo nije mogao pomaknuti. Bio je gladan, što mu je ostavljalo glavu dovoljno bistrom da može

razmišljati; misli su mu kružile kudikamo brže od kotača na kojem je bio zarobljen, vrteći se oko događaja koji su ga doveli na to mjesto i oko nevjerojatnih mogućnosti za bijeg.

Možda će Stanhelm doći kad bude vrijeme za spavanje i odsjeći mu spone, rekao je samome sebi. Inch je imao svoju odaju negdje u drugom dijelu talionice: uz malo sreće, Simon će biti oslobođen a da glomazni nadzornik to uopće ne dozna. Ali kamo će poći? I zašto je mislio da je Stanhelm još živ, ili ako jest, da će opet riskirati život da spasi osobu koju je jedva poznavao?

Netko drugi? Ali tko? Nitko od ostalih talioničara nije mario je li Simon živ ili mrtav - niti ih je on mogao kriviti za to.

Kako se čovjek mogao brinuti za drugu osobu kad je svaki trenutak bio borba da se udahne zrak, preživi vrućina, obavi iscrpljujući posao koji bi pao na pamet brutalnom poslodavcu?

A ovaj put nije bilo prijatelja koji bi spasili Simona. Binabik i Miria-mele, čak kad bi nekako ušli, sigurno nikad ne bi došli ovamo. Tražili su kralja - ionako nisu imali razloga vjerovati da je Simon još živ. Oni koji su ga izbacili iz opasnosti u prošlosti - Jiriki, Jošua, Aditu - bijahu daleko, na ravnica ili marširajući prema Nabbanu. Bilo kakvi prijatelji koji su nekoć živjeli u dvorcu, otišli su. A čak i kad bi se nekako uspio osloboditi s tog kotača, kamo bi pošao? Što bi učinio? Inch bi ga opet uhvatio, a onda nadzornik talionice možda ne bi izmislio takvo postupno mučenje.

Napeo je spone, ali nisu nimalo popuštale: bile su od debelog konopca, ispletenog tako da izdrži napore rada u talionici. Mogao ih je danima razvlačiti; uspio bi tek oderati kožu sa zglobova. Čak ni šiljci koji su pričvršćivali zauzlane konopce za drvo kotača nisu bili od pomoći: Inch ih je pažljivo zabio između vlakana kako uže ne bi puklo.

Žarenje u rukama i nogama se pogoršavalo. Simon osjeti bubnjeve užasa kako se počinju oglašavati u njemu. Nije se mogao pomaknuti. Što god da se dogodi, koliko god loše postane, koliko god bude vrištao i naprezao se da se oslobodi, ništa nije mogao učiniti.

Laknulo bi mu, pomislio je, kada bi Prvrates došao i otkrio da ga je Inch zatočio. Crveni bi ga svećenik podvrgnuo strahotama, ali barem bi to bile drugačije strahote od ove oštre boli, dugotrajne boli, one male i one velike. Jer ovo, Simon je mogao predvidjeti, samo će se postupno pogoršavati. Uskoro će ga početi moriti i glad. Prošao je gotovo dan otkad je jeo, a već je sa žaljenjem, koje je graničilo s ludilom, razmišljao o svojoj posljednjoj zdjeli izmetom zagađene juhe.

Okrećući se opet prema gore, želudac mu se prevrne, oslobodivši ga na trenutak gladi. Bilo je to nešto naćemu je mogao biti zahvalan, ali Simonova su očekivanja polako ali sigurno bivala sve manja.

Bol koja je pekla njegovo tijelo bila je ravna bijesu koji je rastao u njemu dok je trpio, nemoćnoj srdžbi koja nije mogla pronaći oduška te je umjesto toga počela izgrizati same temelje njegova zdravog razuma. Poput gnjevnog čovjeka kojeg je jednom vidio u Erchesteru - koji je sve stvari iz svoje kuće bacio kroz prozor, komad po komad - Simon nije imao što baciti na svoje neprijatelje osim onog što je bilo samo njegovo - svoja uvjerenja, svoje ljubavi, svoje najdraže uspomene.

Morgenes, Jošua, Binabik i ostali iskoristili su ga, zaključio je. Uzeli su dječaka koji je jedva mogao napisati svoje ime i od njega načinili oruđe. Vođen njihovim planovima i zbog njihove koristi, bio je otjeran iz svojeg doma, pretvoren u prognanika i svjedoka smrti mnogih koje je volio i uništenja mnogo toga što je bilo nevino i lijepo. Nemaajući pravo glasa o vlastitoj sudbini, vodali su ga amo-tamo, i rekli mu točno dovoljno poluistina da ostane u vojničkoj službi. Zbog Jošue se suočio sa zmajem i pobijedio; potom su mu Veliki mač oduzeli i dali ga nekom drugom. Zbog Binabika je ostao na Yiqanucu - tko je znao bi li Haestan pao da je družina otišla ranije? Pošao je s Miriamele da je štiti na njezinu putovanju, i trpio zbog toga, i u tunelima i sada na ovom kotaču gdje će vjerojatno umrijeti. Svi su uzimali od njega, uzimali sve što je imao. Iskoristili su ga.

A Miriamele je morala odgovarati i za druge zločine. Ohrabrivala ga je, ponašala se prema njemu kao sebi ravnom iako je bila kraljeva kći. Bila je njegova prijateljica, ili je barem tako rekla, ali nije ga pričekala da se vrati sa zadatka u sjevernim planinama. Ne, umjesto toga je otišla na svoju ruku ne ostavivši mu ni riječ poruke, kao da njihovo prijateljstvo nikad nije postojalo. I podala se drugom muškarcu - poklonila svoje djevičanstvo nekome koga nije čak ni voljela! Poljubila je Simona i navela ga da pomisli kako njegova beznađna ljubav ima neko značenje... a onda mu je svoja djela bacila u lice na najokrutniji mogući način.

Čak su ga i majka i otac napustili, umrijevši prije nego što ih je uopće i upoznao, i tako ga lišili drugog života i prošlosti. Kako su mogli!? I kako je Bog tako nešto mogao dopustiti?! Čak ga je i Bog iznevjerio, jer Bog nije bio tu. Govorili su da On promatra sva bića na svijetu, ali očito je malo mario za Simona. najslabijeg od svoje djece. Kako je Bog nekog mogao voljeti i pustiti ga da pati kao što je Simon patio, iz pukog razloga što je htio učiniti dobro?

Ali uza sav svoj bijes prema tim takozvanim prijateljima koji su iznevjerili njegovo povjerenje, još je veću mržnju gajio prema svojim neprijateljima: prema Inchu, brutalnoj životinji - ne, gorem od životinje, jer životinje nisu mučile; prema kralju Eliji koji je gurnuo svijet u rat i okužio zemlju užasom, glađu i smrću; prema srebrno-zakrbuljenoj Utuk'ku, koja je poslala svojeg lovca za Simonom i njegovim prijateljima i ubila mudru Amerasu; i prema svećeniku Prvratesu, Morgenesovu ubojici, koji u svojoj crnoj duši nije imao ništa osim samoljubive pakosti.

Ali najveći tvorac sveg Simonova trpljenja, činilo se, bio je onaj čija je gladna mržnja bila tolika da je čak ni grob nije mogao zadržati. Ako je itko zaslužio da ga se nagradi patnjom, bio je to Kralj Oluje. Ineluki je doveo propast u svijet pun nevinosti. Razorio je Simonov život i sreću.

Ponekad je Simon osjećao da ga mržnja drži na životu. Kad bi agonija postala prejaka, kad bi osjetio da se gubi, ili mu barem ponestaje kontrole, potreba da preživi i osveti se bila je nešto za što se mogao uhvatiti. Ostat će živ dokle god bude mogao, samo da uzvрати dio svoje patnje svima koji su ga zlostavljali. Svaka nesretna, osamljena noć bit će nadoknađena, svaka rana, svaki strah, svaka suza.

Vrteći se u tami iz jednog stanja bezumlja u drugo, Simon je položio tisuću zakletvi da će jad naplatiti jadom.

Krajičkom oka uhvatio je bljesak nečega što se činilo poput krijesnice, koja je treperila - nešto malo što se sjajilo bez svjetlosti, točka netame u svijetu tame. Simon, kojemu su se misli praćakale u navalama boli i gladi, nije mogao dokučiti o čemu se radi.

"Dodi", promrmlja mu neki glas. Simon je cijeli drugi dan čuo glasove - ili je to bio treći dan na kotaču. Što je značio još jedan? Što je značila još jedna točkica rasplesane svjetlosti?

"Dodi."

Odjedanput bijaše slobodan, slobodan od kotača, slobodan od užadi koja mu je pekla zglobove. Iskra ga je vukla naprijed i nije mogao shvatiti kako se bijeg mogao izvesti tako lako... sve dok se nije osvrnuo za sobom.

Tijelo je visjelo na obruču koji se polako okretao, goli bijeli lik koji je omlitavio na konopcima. Plameno obojena kosa bila je slijepljena od znoja na njegovu čelu. Brada je visjela na prsima.

Tko je to? nakratko se zapita Simon... ali znao je odgovor. Promotrio je svoje tijelo s nepristranošću. Dakle, tako izgledam? Ali u njemu ništa nije preostalo - ono je poput prazna vrča.

Iznenada mu sine. Mrtav sam.

Ali ako je bilo tako, zašto je još mogao nejasno osjetiti užad, još osjetiti kako mu se ruke u zglobnim čašicama istežu do krajnosti? Zašto mu se istodobno činilo da je u svojem tijelu i izvan njega?

Svjetlost se opet pomakne ispred njega, pozivajući, moleći. Bez volje, Simon ju je slijedio. Poput vjetra u dugačkom, mračnom dimnjaku, kretali su se kroz kaotične sjene; polustvari bi se okrnule o njega ili prolazile kroza nj. Njegove veze s tijelom koje je visjelo na kotaču postajale su sve tanje. Osjećao je kako svijeća njegova bivanja treperi.

"Ne želim izgubiti sebe! Pusti me da se vratim!" Ali iskra koja ga je vodila letjela je dalje.

Uskovitlana tama rascvala se u svjetlost i boju, a onda polako preuzela oblike stvarnih predmeta. Simon je bio na ušću velikog kanala koji je okretao vodeni kotač, promatrajući kako se tamna voda ruši u dubine ispod dvorca, tekući prema talionici. U idućem je trenu vidio tiho jezerce u napuštenim dvorima Asu'e. Voda je kapala u jezero kroz pukotine u svodu. Magla koja je lebdjela iznad širokog gorskog jezera pulsirala je od života, kao da je ta voda nekako oživljavala nešto što je dugo bilo gotovo beživotno. Je li to bilo ono što mu je treperava svjetlost željela pokazati? Da je voda iz talionice punila sithsko jezerce? Da se ono opet budilo?

Ugledao je taman oblik koji je rastao iz podnožja masivnog stubišta u Asu'i, drvo koje je zamalo dotaknuo, čije je strane misli osjetio. Stubište bijaše spiralna cijev koja je vodila od korijenja živog drveta u sam Toranj Zelenog Anđela. Dok je razmišljao o tornju, odjedanput se našao kako zuri u njegov vršak, koji se uzdizao poput golema bijelog zuba. Snijeg je padao i nebo su prekrivali gusti oblaci, no Simon je nekako kroz njih mogao vidjeti noćno nebo s druge strane. U sjevernoj tami nisko je lebdio vatreni ugarak sa sličnom mrljom repa - Osvajačeva zvijezda.

"Zašto si me dovela ovamo, na sva ova mjesta?" upita Simon. To čka svjetlosti lebdjela je pred njim kao da sluša. "Što to znači?"

Nije bilo odgovora. Umjesto toga, nešto hladno zapljusne ga po licu.

Simon otvori oči, odjednom opet uvelike stanovnik svojeg bolnog tijela. Izobličen oblik visio je naglavce sa svoda, piskutajući poput šišmiša.

Ne. Bio je to jedan od Inchovih pomagača, a Simon je visio naglavce na najnižoj točki vrtnje kotača, slušajući škripu osovine. Pomoćnik izlije još jedan kabao vode po Simonovu licu, ulivši tek malo u njegova usta. On dahne i zagrcne se, pokušavajući progutati, a onda obliže bradu i usnice. Dok je Simon počinjao svoje okretanje prema gore, čovjek se udalji bez riječi. Male kapljice tekle su sa Simonove glave i kose, i na neko vrijeme bio je prezauzet pokušavajući ih uhvatiti, progutati prije nego što iscuri, da bi se čudio svojem neobičnom viđenju. Tek kad ga je kotač opet doveo na drugu stranu, mogao je razmišljati.

Stoje to značilo? Bilo je teško zadržati suvislu misao uz vatru u zglobovima. Što je bila ona sjajeća stvar, što mi je pokušavala pokazati? Ili je to bilo samo novo ludilo?

Simon je doživio mnogo neobičnih snova otkad ga je Inch ostavio - vizija očaja i ushita, prizora nemoguće pobjede nad njegovim neprijateljima i strašnih sudbina koje su trpjeli njegovi prijatelji, ali je također sanjao kudikamo besmislenije stvari. Glasovi koje je čuo u tunelima vratili su se, ponekad kao tiho brbljanje, jedva čujno ponad pljuskanja i stenjanja kotača, ponekad jasni kao da mu netko šapće u uho, odlomci razgovora kojima je naizgled uvijek nedostajalo bolno

malo da ih razumije. Bio je opsjednut maštarijama, ošamućen poput ptice u oluji. Zašto bi onda to viđenje bilo imalo stvarnije?

Ali činilo se drukčijim. Poput razlike između vjetra na tvojoj koži i kad te netko dotakne.

Simon se usredotoči na uspomenu. Naposljetku, bilo je to nešto o čemu je mogao razmišljati, nešto osim grozna glodanja u želucu i vatre u udovima.

Što sam vidio? Da je jezerce ispod dvorca opet živo, punjeno vodom koja teče točno ispod ovog kotača? Jezerce!

Zašto se prije nisam toga sjetio? Jiriki - ne, Aditu - je rekla da se u Asu 'i nalazilo nešto zvano Jezero Triju dubina, Glavni svjedok. To je sigurno ono što sam vidio tamo dolje. Vidio? Pio sam iz njega! Ali kakve to veze ima, čak i da je istina?

Borio se sa svojim mislima. Toranj Zelenog Anđela, ono drvo, jezerce - jesu li svi nekako povezani?

Sjetio se svojih snova o Bijelom drvetu, snova koji su ga dugo progonili. Isprva je mislio da je to bilo Udun-drvo na zaleđenom Yijarjuku, velebni ledeni slap koji ga je zapanjio svojom veličanstvenošću i nevjerojatnošću, ali počeo je misliti da je imalo i neko drugo značenje.

Bijelo drvo bez lišća. Toranj Zelenog Anđela. Zar će se nešto ondje dogoditi? Ali što? Grubo se nasmijao, iznenadivši sama sebe hrapavim zvukom - šutio je mnogo, mnogo sati. A što ja uostalom mogu poduzeti glede toga? Reći Inchu? Ipak, nešto se doista događalo. Jezerce je bilo živo, Toranj Zelenog Anđela je nešto čekao... a mlinski se kotač nastavljao okretati, okretati, okretati...

Nekoć sam sanjao i kotač - velebni kotač koji se vrtio kroz Vrijeme, koji je povlačio prošlost uvis prema svjetlosti i gurao sve živo dolje u zemlju... ne golemi komad drva koji pretače prljavu vodu, poput ovog.

Sada ga je kotač opet nosio prema dolje, prevrnuvši ga da mu je krv opet navrla u glavu, a u sljepoočnicama mu počelo bubnjati.

Što mi je anđeo rekao u onom drugom snu? Načinio je grimasu i prigušio krik. Bol, putujući njegovim nogama, činila se poput uboda dugim iglama. "Idi dublje", rekla je. "Idi dublje."

Zidovi vremena počeli su se rušiti oko Simona, kao da je kotač koji gaje nosio, poput kotača koji mu je opsjedao snove, prodro ravno kroz građu živog trenutka, potiskujući ga u prošlost, jaružeći staru povijest i izlijevajući je u sadašnjost. Dvorac pod njim, Velika Asu'a, mrtva već pet stoljeća, postajala je stvarna poput Visotvrde nad njom. Djela umrlih - ili onih poput Inelukija koji su umrli, ali odbijali otići - bila su bitna djela živih muškaraca i žena. A sam se Simon okretao između njih, kao komad oderane kože i kostiju, zaglavljen na obruču kotača Vječnosti, povučen bez svojeg pristanka kroz opsjednutu sadašnjost i neumrlu prošlost.

Nešto mu je dodirivalo lice. Simon izroni iz delirija i osjeti prste kako mu prelaze po obrazu; na trenutak su ga primili za kosu, a onda je ispasti kad ga je kotač povukao dalje. Otvorio je oči, ali ili nije mogao vidjeti ili su sve baklje u dvorani bile ugašene.

"Što si?" upita drhtavi glas. Nalazio se točno s jedne strane, ali on se udaljavao od njega. "Čuo sam te da vičeš. Tvoj glas nije kao drugi. I mogu te opipati. Što si?"

Unutrašnjost Simonovih usta bila je tako otečena da je jedva mogao disati. Pokušao je govoriti, ali ništa nije izašlo osim tihog grgoljenja. "Što si?"

Simon se naprezao da odgovori, pitajući se dok je to činio je li to još jedan san. Ali ni jedan od njih, uza svu svoju šuškvu, nametljivu prisutnost, nije ga dotakao čvrstim mesom.

Činilo se da je prošla cijela vječnost dok se nije popeo do vrha kotača gdje su golemi lanci bučno strugali uvis, a onda opet počeo okret prema dolje. Kad je stigao do dna, nakupio je dovoljno pljuvačke za nešto slično govoru, iako mu je napor zaderao bolno grlo.

"Pomozi... mi..."

Ali ako je netko bio ondje, više nije rekao ni riječ niti ga je dotaknuo. Njegov krug se nastavio, neporemećen. U tami, sam, plakao je bez suza.

Kotač se okretao. Simon se okretao s njim. Povremeno bi mu voda zapljusnula lice i kapnula u usta. Poput Jezera Triju dubina, žedno ju je upijao da održi iskru života u sebi. Sjene su lepršale kroz njegove misli. Glasovi su siktali u predvorju njegova uha. Činilo se da njegove misli ne poznaju granica, ali je on istodobno bio zatvoren u ljusci svojeg izmučenog, umirućeg tijela. Počeo je čeznuti za izbavljenjem.

Kotač se okretao. Simon se okretao s njim.

Buljio je u bezoblično sivilo, beskrajnu daljinu koja se nekako činila dovoljno blizu daje dotakne. Ondje je lebdjela prilika, blago svjetlucajući, sivo-zelena poput umirućeg lišća - anđeo na vrhu tornja.

"Simone", reče anđeo. "Moram ti nešto pokazati."

Čak i u svojim mislima, Simon nije mogao oblikovati riječi da postavi pitanje.

"Dođi. Nema mnogo vremena."

Zajedno su prošli kroz stvari, krećući se prečacem do drugog mjesta. Poput magle isparene na jakom suncu, sivilo zaleluja i istopi se, a Simon se zatekne kako promatra nešto što je već vidio, iako nije znao gdje. Mladić zlatne kose oprezno se spuštao tunelom. U jednoj je ruci imao baklju, u drugoj koplje.

Simon se ogleda za anđelom, ali tu je bio samo čovjek s kopljem i tijelom u stavu bojažljiva iščekivanja. Tko je bio on? Zašto se Simonu prikazivala ta vizija? Je li to bila prošlost? Sadašnjost? Je li tko dolazio da ga spasi?

Prilika se kradomice kretala naprijed. Tunel se proširio, a baklja raspoznala rezbarije puzavica i cvijeta koje su se isprepletale na zidovima. Ma kad se to događalo, u prošlosti, budućnosti ili sadašnjosti, Simon je sada bio siguran da zna gdje se događalo - u Asu'i, u dubinama ispod Visotvrde.

Čovjek se naglo zaustavi, a onda korakne natrag, podižući koplje. Njegovo svjetlo padne na golem oblik koji je stršio u dvorani pred njim, a sjaj baklje zaiskri na tisućama crvenih ljuski. Golema noga s pandžama ležala je tek nekoliko koraka od nadsvođena prolaza u kojem je stajao kopljanik, a čaporci bijahu noževi od žute kosti.

"Sad gledaj. Ovo je dio tvoje priče..."

Ali još dok je anđeo govorio, prizor naglo izbljedi.

Simon se probudi i osjeti ruke na svojem licu i vodu kako mu teče između usnica. Zagrcnuo se i ispljunuo, ali se istodobno svojski potrudio da proguta svaku spasonosnu kapljicu.

"Ti si čovjek", reče glas. "Ti si stvaran."

Novi mlaz vode prelije mu se preko lica i u usta. Bilo je teško gutati viseći naglavce, ali Simon je to naučio tijekom sati provedenih na kotaču.

"Tko...?" šapnuo je, protisnuvši riječ kroz ispucale usnice. Ruka prijeđe po njegovu licu, nježno poput znatiželjna pauka.

"Tko sam?" upita glas. "Ja sam onaj koji je ovdje. Na ovom mjestu, hoću reći."

Simonove se oči rašire. Negdje u drugoj odaji jedna je baklja još gorjela te je mogao vidjeti obris pred sobom - obris prave osobe, muškarca, a ne mrmljajuće sjene. No kotač ga je opet počeo povlačiti uvis. Bio je siguran da će, kada se vrati, taj živi stvor nestati, opet ga ostavljajući samog.

"Tko sam?" zamišljeno će čovjek. "Imao sam ime, nekoć - ali to je bilo na drugom mjestu. Dok sam bio živ."

Simon nije mogao podnijeti takav govor. Želio je jedino neku osobu, stvarnu osobu s kojom bi razgovarao. Ispustio je grčevit jecaj.

"Imao sam ime", reče čovjek, a glas mu je postajao tiši dok se Simon okretao od njega. "Na onom drugom mjestu, prije nego što se sve dogodilo. Zvali su me Guthwulf."

DIO DRUGI

Platneni toranj

Preplašeni

Miriamele se polako probudi u tami. Pomicala se, ne vlastitom snagom - netko ili nešto nosilo ju je kao da je vreća s odjećom. Prezasićena slatkoća još joj je gicala nosnice. Misli su joj bile mutne i spore.

Što se dogodilo? Binabik se tukao s onim odvratnim iscerenim čovjekom. ..

Nejasno se sjetila da ju je nešto zgrabilo i povuklo natrag u tamu. Bila je zarobljenica... ali čija? Očeva? Ili gore... mnogo gore... Prya-tesova?

Miriamele se pokuša pomaknuti, ali noge su joj bile čvrsto sputane nečim manje bolnim od konopaca ili lanaca, ali nimalo popustljivijim; i ruke su joj bile sputane. Bila je bespomoćna poput djeteta.

"Pustite me!" viknula je, znajući da je uzaludno, ali nesposobna da obuzda svoju frustriranost. Glas joj bijaše prigušen: vreća, ili što god je već bilo, još joj je pokrivala lice.

Tko god ju je držao, nije odgovorio; kvrgavo napredovanje nije se usporilo. Miriamele se još malo koprcala, a onda odustane.

Plutala je u polusnu kad se onaj koji ju je nosio zaustavio. Položio ju je na tlo s iznenađujućom nježnošću, a onda pažljivo skinuo vreću s njezine glave.

Isprva su je od svjetlosti, premda slabe, zaboljele oči. Tamne spodobе stajale su pred njom, a jedna se nagnula tako blizu daje isprva zamijetila samo glavu. Kad su joj se oči priviknule, ona dahne i povuče se natrag sve dok ju nije zaustavio tvrdi kamen. Bila je okružena čudovištima.

Najbliži se stvor lecne, prenut njezinim naglim pokretom. Poput svojih sudrugova, bio je više-manje ljudskog oblika, ali je imao goleme tamne

394

Tad Williams

oči bez bjeloočnica, a njegova suhonjava glava, ispijenih obraza, klatila se na vrhu vitka vrata. Ispružio je dugoprstu ruku prema njoj, a onda je povukao kao da se boji da će ga ugristi. Izustio je nekoliko riječi na jeziku koji je zvučao

pomalo nalik na hernvstirski. Miriamele se zagleda u njega s užasnutim nerazumijevanjem. Stvor opet pokuša, ovaj put na kolebljivom zapadnjačkom s veoma čudnim naglaskom.

"Naudismo li ti?" Tanašni se stvor doimao istinski zabrinut. "Molim, je li ti dobro? Ima li štogod što ti možemo dati?" Miriamele zine i pokuša se povući dalje od stvorova dosega. Činilo se da nije bio sklon da joj naudi - barem ne zasad. "Malo vode", napokon će ona. "Tko ste vi?"

"Yis-fidri sam ja", odvrati stvorenje. "Ovi drugi moji su prijatelji, a ovo je moja družica Yis-hadra."

"Ali što ste vi?" Miriamele se pitala je li tobožnja ljubaznost tih stvorova mogla biti nekakva varka. Pokušala je neprimjetno potražiti svoj nož, koji više nije visio u koricama o njezinu pojasu; tražeći svoj bodež, istraživala je pogledom svoju okolicu. Bila je u bezličnoj špilji, izuzev grube površine stijene, slabo osvijetljenoj ali sjajno ružčastoj. Nije mogla odrediti izvor svjetlosti. Nekoliko koraka dalje, uza špiljski zid, ležali su zavežljaji koje su ona i Binabik nosili. U njima je bilo predmeta koje je mogla upotrijebiti kao oružje ako bude morala...

"Što smo mi?" Onaj zvan Yis-fidri ozbiljno kimne. "Mi smo posljednji od našeg roda, ili barem posljednji od onih koji izabraše ovaj put, Put Kamena i Zemlje." Ostala stvorenja ispuste melodčan zvuk žaljenja, kao da je ta besmislena primjedba imala veliko značenje. "Vaši ljudi poznaju nas kao podzemljaše."

"Podzemljaši!" Miriamele ne bi bila više iznenađena ni da ih je Yis--fidri proglasio anđelima. Podzemljaši su bili stvorenja iz narodnih priča, goblini koji su živjeli u zemlji. Ipak, koliko god se činilo nevjerovatnim, oni su stajali pred njom. Štoviše, bilo je nečeg gotovo poznatog u Yis--fidrijevu ponašanju, kao da ga je već poznavala, ili nekog poput njega. "Podzemljaši", ponovi ona. Osjetila je kako prestravljeni smijeh kipi u njoj. "Još je jedna priča oživjela." Sjela je uspravnije, pokušavajući prikriti svoj strah. "Ako mi ne kanite nauditi, onda me vratite mojem prijatelju. On je u opasnosti."

Okato stvorenje izgledalo je žalosno. Ispustio je zvonak zvuk, a jedan od podzemljaša stupi naprijed s kamenom zdjelom. "Uzmi ovo i popij. To je voda, kao što si tražila."

Miriamele je na trenutak sumnjičavo ponjuši, a onda zaključi da je podzemljaši ne bi ovamo ni donijeli da su je htjeli otrovati. Popila je, uživajući u svježoj pitkoj vodi koja se slijevala niz njezino suho grlo. "Hoćete li me vratiti njemu?" ponovno je upitala kad je završila.

Podzemljaši nervozno izmijene poglede, lelujući glavama poput makova na vjetrometini. "Molim, smrtnice, ne traži to", napokon će Yis-fidri. "Bila si na opasnom mjestu - opasnijem nego što možeš znati - i nosila si onamo nešto što nisi smjela imati. Ravnoteža je prekomjerno osjetljiva." Riječi su zvučale pompozno i gotovo smiješno, ali njegova je nevoljkost bila vrlo jasna.

"Opasno!?" Raspli se iskra srdžbe. "Kojim ste me pravom oteli mojem prijatelju? Ja ću odlučiti stoje opasno za mene!"

On strese glavom. "Ne za tebe - ne samo za tebe. Strašne su stvari na kocki, a ono mjesto... nije dobro." Činilo se kao da se osjeća pomalo nelagodno, dok su se ostali podzemljaši klatili iza njega, nervozno mrmljajući sebi u bradu. Unatoč svojoj nesreći, Miriamele se umalo nasmije neobičnom prizoru. "Ne možemo te pustiti da odeš onamo. Duboko žalimo. Neki od nas vratit će se i potražiti tvojeg prijatelja."

"Zašto mu niste pomogli? Zašto ga niste povel s nama ako je bilo toliko važno da ne budemo ondje?"

"Strahovito se bojasm. Tukao se s Neumrlim, ili se barem tako činilo. A ravnoteža je ondje jako osjetljiva."

"Što to znači?!" Miriamele ustane, na trenutak više ljutita nego prestrašena. "Ne možete tako!" Počela se pomicati prema sjenovitom mjestu na zidu špilje, za koji je pomislila da bi mogao biti ulaz u tunel. Yis-fidri ispruži ruku i uhvati je za zglob. Njegovi tanki prsti bili su žuljavi i tvrdi poput kamena. U tom vitkom podzemljašu ležala je varljiva ali golema snaga.

"Molim, smrtnice. Reći ćemo ti sve što možemo. Zadovolji se zasad ostankom s nama. Mi ćemo potražiti tvojeg prijatelja."

Ona se odupre, ali bilo je uzalud. Mogla je isto tako vući težinu cijele zemlje.

"Dakle", napokon će ona. Strah se pretvarao u beznađe. "Nemam izbora. Onda mi ispričajte što znate. Ali ako Binabik nastrada zbog onog što ste počinili, ja ću... ja ću pronaći način da vas kaznim, tko god da ste. Hoću."

Yis-fidri pogne svoju veliku glavu poput pokunjena psa. "Nije naša navika siliti druge protiv njihove volje. I sami otpjesmo previše od ruku loših gospodara."

"Ako moram biti vaša zatočenica, barem me zovite imenom. Ja sam Miriamele."

"Miriamele, dakle." Yis-fidri joj ispusti ruku. "Oprosti nam, Miriamele, ili nas barem ne osuduj dok ne čuješ što moramo isprovjediti."

Ona podigne zdjelu i ponovno se napije. "Recite, onda."

Podzemljaš prijede pogledom po svojim sudrugovima, krugu krupnih tamnih očiju, a onda počne govoriti.

"A kako je Maegvvin?" upita Isorn. Zavoj na njegovoj glavi činio ju je čudno natečenom. Ledeni zrak ušuljao se kroz zaklopac šatora i zalelujuao plamenove slabe vatre.

"Mislio sam da će nam se vratiti", uzdahne Eolair. "Sinoć se počela malo micati i dublje disati. Čak je izgovorila nekoliko riječi, ali šaptom. Nisam ih razumio."

"Ali to su dobre vijesti! Zašto si tako obješena lica?"

"Sithska ju je žena došla vidjeti. Rekla je da se radi o nečem poput groznice - da se katkad bolesnik približi površini, poput utopljenika koji izranja posljednji put, ali to ne znači..." Eolairov glas zadrhti. Uložio je napor da se obuzda.

"Vidarica je rekla da je i dalje blizu smrti, ako ne i bliže."

"I ti vjeruješ Sithi?"

"Nije riječ o bolesti tijela, Isorne," tiho će grof, "nego o rani na njezinoj duši koja je već bila povrijeđena. Vidio si je proteklih tjedana." On ispreplete prste, a onda ih rasplete. "A Sithe o tim stvarima znaju mnogo više od nas. Što god je zadesilo Maegwin, nije ostavilo trag, nikakve slomljene kosti ni krvave posjekline. Budi zahvalan što se tvoja rana može zaliječiti."

"I jesam, vjere mi." Mladi se Rimeržanin namršti. "Ah, milosrdni Usiresu, Eolaire, to su same tužne vijesti. Dakle, i tu se doista ništa ne može učiniti?"

Grof slegne ramenima. "Vidarica veli da je to izvan njezine moći. Ona može jedino pomoći da Maegwin bude udobno."

"Nesretna sudbina za tako dobru ženu. Lluthova obitelj kao da je nekako ukleta."

"Nitko to ne bi rekao prije godinu dana." Eolair se ugrize za usnicu prije nego što je nastavio. Njegova je osobna bol rasla sve dok se nije činilo da mora pronaći oduška ili je potisnuti. "Ali, Murhaghova mi štita, Isorne, nije ni čudo da je Maegwin tragala za bogovima! Kako da ne pomisli da su nas napustili? Oca su joj ubili, brata mučili i sasjekli na komadiće, narod otjerali u progonstvo." Hvatao je dah. "Moj narod! A sada sirota Maegwin, poludjela, a onda ostavljena da umre u snjegovima Naglimunda. To je više od odsutnosti bogova - to je kao da su nas bogovi odlučili kazniti."

Isorn načini znak Drveta. "Nikad ne možemo znati što Nebo snuje, Eolaire. Možda Maegwin čekaju veći planovi nego što mi možemo dokučiti."

"Možda." Eolair potisne gnjev. Nije Isorn bio kriv što je Maegwin umirala, a sve što je kazao, bilo je ljubazno i razumno. Ali grof od Nad Mullacha nije želio ljubaznost i razum. Želio je urlikati poput vuka s Ledomeđe. "Ah, neka me Cuamh ugrize, Isorne, trebaš je vidjeti! Kad ne leži mirna poput mrtvaca, lice joj se zateže od užasa, a ruke grče", podigao je vlastite ruke, savijenih prstiju, "ovako, kao da traga za nečim da se spasi." Eolair nemoćno pljesne dlanovima po koljenima. "Nešto joj treba, a ja joj to ne mogu dati. Izgubljena je, a ja je ne mogu pronaći da je vratim!" Isprekidano je uzdahnuo.

Isorn se zagledao u svojeg prijatelja. Tračak razumijevanja bljesne mu u očima. "O, Eolaire. Ti je voliš?"

"Ne znam!" Grof na trenutak pokrije lice rukama prije nego što će nastaviti. "Nekoć sam mislio da sam blizu tome, ali onda je ona postala gruba i hladna prema meni, gurajući me od sebe kad god je mogla. Ali kad ju je obuzelo ludilo, rekla mi je da me voljela otkad je bila dijete. Bila je uvjerena da bih je ja prezreo, a nije voljela da je sažalijevaju, pa me se klonila kako ne bih otkrio istinu."

"Majko Milosrdna", dahne Isorn. Ispružio je svoju pjegavu ruku i uhvatio Eolairovu. Grof osjeti široku snagu dodira i zadrži je dugo u tom prijateljskom stisku.

"Život je i bez ratova između besmrtnika i sličnih zbunjujući labirint. Ah, bogovi, Isorne, zar nikad nećemo imati mira?"

"Jednog dana", reče Rimeržanin. "Jednog dana ga moramo ponovno imati."

Prije nego što je ispustio prijateljevu ruku, Eolair je još jedanput stisne, za oproštaj. "Jiriki je rekao da Sithe planiraju otići za dva dana. Hoćeš li poći s njima ili natrag u Hernvstir sa mnom?"

"Nisam siguran. Kakva mi je glava, neću moći jahati ni približno brzo."

"Onda pođi sa mnom", reče grof ustajući. "Ne žuri nam se sada." "Ostaj zdravo, Eolaire."

"I ti. Ako hoćeš, vratit ću se poslije s malo sithskog vina. Dobro će ti činiti i otupjeti bol te rane."

"I ne samo to", nasmije se Isorn. "Otupjet će mi i pamet. Ali nije me briga. Nikamo ne idem i od mene se ništa ne očekuje. Donesi vino kad uzmogneš."

Eolair potapša mlađeg muškarca po ramenu, a onda se kroz šatorski zaklopac išulja van na oštar vjetar.

Dok se približavao mjestu gdje je ležala Maegwin, ponovno ga se dojmila moć sithskog umijeća. Iako je Isornov mali šator bio dobro sazdan i čvrst, hladnoća je ulazila na sve strane, a otopljeni snijeg prodirao kroz podnožje. Maegwinin je šator bio sithsko djelo jer je Jiriki želio da počiva u što većoj udobnosti, i premda je njegova sjajna tkanina bila tako tanka da je bila gotovo prozirna, prelazak preko praga bio je poput ulaska u dobro sagrađenu kuću. Oluja koja je zahvatila Naglimund mogla je biti miljama daleko.

Ali zašto je tako, pitao se Eolair, kad su se sami Sithe činili gotovo nesvjesni hladnoće ili vlage?

Kira'athu podigne pogled kad je Eolair ušao. Maegwin, ispružena na slamarici pod tankim vunanim pokrivačem, nemirno se micala; oči su joj još bile sklopljene, a smrtno bljedilo prekrivalo joj je lice.

"Ima li promjene?" upita Eolair, znajući unaprijed odgovor.

Sitha gipko i kratko slegne ramenima. "Ona se bori, ali mislim da nema snage da se istrgne onomu što je drži." Sitha se doimala bezosjećajno, zlatnih očiju tajanstvenih kao u mačke, ali grof je znao koliko je vremena provodila uz Maegvvinino uzglavlje. Bili su jednostavno drukčiji, ti besmrtnici; bilo je besmisleno pokušavati im suditi prema njihovim licima, ili čak glasovima. "Je li vam štogod rekla?" iznenada upita Kira'athu.

Eolair je promatrao kako Maegwinini prsti grabe pokrivač, tražeći nešto što nije bilo ondje. "Govorila je, da, ali nije se moglo dobro čuti.

A ono što se čulo bilo je samo buncanje. Nisam prepoznala ni jednu riječ."

Sitha nadigne srebrnastu obrvu. "Učinilo mi se da sam čula..." Ona se okrene da pogleda svoju štíćenicu čije su se usnice sada nijemo micale.

"Da ste čuli... što?"

"Govor Vrta." Kira'athu raširi ruke, savivši prste da ih spoji s palcima. "Ono što biste vi nazvali sithskim jezikom."

"Moguće je da je nešto naučila dok smo svi zajedno putovali i borili se." Eolair se primakne bliže. Srce mu se kidalo gledajući nespokojno traganje Maegvvininih ruku.

"Moguće je", složi se vidarica. "Ali izgovorila ga je kao što bi ga izgovorio Zida'va... gotovo tako."

"Kako to mislite?" Eolair je bio zbunjen i poprilično razdražen.

Kira'athu ustane. "Oprostite mi. Trebala bih radije o tome govoriti s Jirikijem i Likimevom, nego da uznemirujem vas.

To u svakom slučaju ništa ne znači, mislim. Žao mi je, grofe Eolaire. Željela bih da vam mogu dati sretnije vijesti."

Sjeo je na tlo pokraj Maegvvin. "Niste vi krivi. Bili ste vrlo dobrotvorni." Ispružio je ruku da je Maegwin može uhvatiti, ali njezini se hladni prsti plaho odmaknu. "Bagba me ujeo, što li hoće?"

"Postoji li nešto što ona obično nosi uza se ili oko vrata?" upita Kira'athu. "Nekakav amulet ili nešto slično što joj pruža utjehu?"

"Ne mogu se sjetiti ničeg takvog. Možda treba vode." Sitha odmahne glavom. "Dala sam joj piti."

Eolair se sagne i odsutno stane kopati po bisagama s Maegvvininim stvarima. Izvadio je topli vuneni šal i utisnuo joj ga u ruke, ali Maegvvin ga je samo nakratko zadržala u ruci, a potom ga odgurnula od sebe. Opet je počela rukama za nečim tragati, nesuvislo mrmļajući.

Očajan da pruži Maegvvin bilo kakvu utjehu, počeo je izvlačiti druge predmete, stavljajući ih jednog za drugim između njezinih prstiju - zdjelu, drvenu pticu koja je očito potjecala iz Dvorane rezbarija u Taigu, čak i balčak ukorićenog noža. Eolair baš i nije bio oduševljen što je pronašao to potonje. Bojeći se da bi se pomračena uma mogla ozlijediti, zabranio joj je da ga ponese iz Hernvsadharca. Maegvvin se očigledno narugala njegovoj zapovijedi. Ali nijedna od tih stvari niti ijedan od malih predmeta koje joj je dao nisu je naizgled smirili. Sve ih je odgurnula od sebe, gnjevnim i naglim pokretima ruku, kao u malog djeteta - no njezino je lice i dalje bilo bezizražajno.

Njegovi se prsti sklope oko nečeg teškog. Izvuče ga van i zapilji se u komad siva kamena.

"Što je to?" Kira'athu je bila iznenađujuće oštra.

"Bio je to dar od podzemljaša." On ga podigne kako bi mu ona mogla vidjeti plohu. "Vidite, Yis-fidri je na njemu uklesao Maegvvinino ime - ili mi je barem tako rekao."

Kira'athu uzme kamen i okrene ga svojim vitkim prstima. "To je zaista njezino ime. To su zanatske rune Tinukeda'va. Podzemljaši, velite?"

Eolair kimne. "Odveo sam Jirikija do njihova grada pod zemljom, Mezutu'e." Uzeo je kamen natrag i držao ga važuci ga, promatrajući kako se svjetlost vatre poigrava u njegovim dubinama. "Nisam znao da ga je ponijela sa sobom."

Maegvvin odjednom jaukne; dubok zvuk od kojeg se grof lecne. Naglo se okrenuo prema njezinu ležaju. Ispustila je još jedan zvuk koji kao da je sadržavao riječi.

"Izgubljena", promrmlja Kira'athu, primičući se bliže. Eolairovo se srce stegne. "Kako to mislite?" "To je rekla. Govori Vrtnim jezikom."

Grof se zagleda u Maegwinino naborano čelo. Njezine se usnice opet pomaknu, ali ovaj put do njih ne dopre nikakav zvuk osim nijema siktaja; glava joj se trzala s jedne strane jastuka na drugu. Odjedanput je ispružila ruke i šepala Eolairove. Ispustivši kamen da ih primi, ona mu ga otme i privuče na grudi. Njezino se grozničavo vrpļenje slegne i ona se umiri. Oči joj i dalje bijahu sklopljene, ali činilo se da je zapala u spokojniji san.

Eolair je gledao, zgromljen. Kira'athu se nagne nad nju i dotakne joj čelo, a onda joj onjuši dah.

"Je li dobro?" upita napokon grof.

"Nije bliže nama. Ali našla je barem nakratko malo mira. Mislim da je tražila taj kamen."

"Ali zašto?"

"Ne znam. Razgovarat ću s Likimevom i njezinim sinom, s bilo kime tko bi mogao nešto znati o tom kamenu. Ali to ništa ne mijenja, Eolaire. Njezino se stanje nije promijenilo. Ipak, tamo kuda hoda, Cestom snova ili drugdje, možda se manje boji. I to je nešto."

Navukla je pokrivač preko Maegvvininih ruku, koje su sada stiskale podzemljaški kamen kao da je dio nje.

"Trebali biste otpočiniti, grofe Eolaire." Sitha se približi vratima. "Nećete joj biti od koristi ako se i sami razbolite."

Dah hladna zraka preleti šatorom kad se zaklopac otvorio i zatvorio.

Isgrimnur je promatrao kako lektor Velligis napušta prijestolnu dvoranu. Nosiljku krupnog muškarca teglilo je osam stražara iskrivljenih lica, a ispratila ju je, kao što ju je i uvela, povorka svećenika koji su nosili svete predmete i zadimljena kadila. Isgrimnuru su nalikovali na putujući sajam koji se namjerio krenuti u novo selo. Budući da su ga ozljede pošteđjele klečanja, gledao je predstavu novog lektora sa stolca pokraj zida.

Camaris, uza sav svoj plemeniti izgled, doimao se nelagodno na visokom kneževskom prijestolju. Jošua, koji je klečao pokraj stolca dok je lektor Velligis davao svoj blagoslov, sada ustane.

"Dakle." Princ otare koljena rukom. "Majka Crkva priznaje našu pobjedu."

"Kakav je izbor Majka Crkva imala?" zareži Isgrimnur. "Pobijedili smo. Velligis je jedan od onih koji uvijek stavljaju svoj novac na favorita - bilo kojeg favorita."

"On je lektor, vojvodo Isgrimnure", strogo će Camaris. "On je Božji poslanik na zemlji."

"Camaris je u pravu. Što god je prije bio, uzdigli su ga na Stolac Najvišeg. Zaslužuje naše poštovanje."

Isgrimnur ispusti zvuk gnušanja. "Star sam, boli me i znam što znam. Mogu poštovati Stolac a da ne volim čovjeka. Zar je zauzimanje Prijestolja od zmajokosti vašeg brata učinilo dobrim kraljem?"

"Nitko ne tvrdi da kraljevska vlast čini njezina posjednika nepogrešivim."

"Pokušaj to reći većini kraljeva", frkne Isgrimnur.

"Molim vas." Camaris podigne ruku. "Nemojte više. Dan je bio zamoran, a još se toga mora učiniti."

Isgrimnur pogleda starog viteza. Uistinu je izgledao umornije nego ikad. Činilo se da će oslobađanje Nabbana iz ruku bratova ubojice donijeti Camarisu radost, ali umjesto toga kao da je iscijedilo sav život iz njega.

Kao da zna da je obavio jedan posao koji je morao obaviti - ali samo jedan. Želi se odmoriti, ali još ne može. Vojvoda pomisli da je napokon shvatio. Pitao sam se zastoje tako čudan, tako dalek. On ne želi živjeti. Ovdje je samo zato što vjeruje da Bog želi da zgotovi zadatke pred njim. Očito da je bilo kakvo preispitivanje Božje volje, čak i lektorove nepogrešivosti, Camarisu bilo teško. On sebe smatra mrtvim čovjekom. Isgrimnur zatomi drhtaj. Jedno je čeznuti za počinkom, za izbavljenjem, a drugo osjećati da si već mrtav. Vojvoda se na trenutak zapita je li Camaris, bolje od svih njih, mogao razumjeti Kralja Oluje.

"Vrlo dobro", govorio je Jošua. "Ostala je još samo jedna osoba koju moramo vidjeti. Ja ću razgovarati s njime, Camarise, ako vam ne smeta. Razmišljao sam o tome već neko vrijeme."

Stari vitez nehajno odmahne rukom. Oči su mu bile poput krhotina leda pod gustim obrvama.

Jošua daje znak pažu i vrata se rastvore. Dok su unosili nosiljku grofa Streawe, Isgrimnur se zavalj i podigne krigu piva koju je skrio iza stolca. Uzme dug gutljaj. Poslijepodne je rastakalo sate; do stropa visoki prozori dvorane bili su zabarikadirani zbog oluje koja je harala morima podno palače, a baklje su plamtjele u zidnim utorima. Isgrimnur je znao da je dvorana bila oličena nježnim bojama mora, pijeska i neba, ali na svjetlosti baklji sve je bilo mutno i nejasno. Streawe podigoše s njegove nosiljke i spustiše mu stolac u podnožje prijestolja. Grof se nasmiješi i nakloni glavu.

"Kneže Camarise. Dobro došli natrag u svoj zakoniti dom. Nedostajali ste nam, moj gospodaru." Okrenuo je svoju bijelu glavu. "Prinče Jošua i vojvodo Isgrimnure. Počašćen sam što ste me pozvali. Ovo je uzvišeno društvo."

"Ja nisam knez, grofe Streawe", reče Camaris. "Nisam preuzeo naslov, nego samo osvetio bratovu smrt."

Jošua istupi naprijed. "Nemojte pogrešno shvatiti njegovu skromnost, grofe. Camaris ipak ovdje vlada."

Streaweov osmijeh se raširi, produbivši bore oko njegovih očiju. Isgrimnur pomisli kako izgleda poput najdjedovskijeg djeda kojeg je Bog ikad stvorio. Pitao se je li grof vježbao ispred zrcala. "Drago mi je što ste poslušali moj savjet, prinče Jošua. Kao što vidite, bilo je zaista mnogo ljudi nezadovoljnih Benigarisovom vladavinom. Sada u Nabbanu vlada veselje. Dok sam dolazio s dokova, ljudi su plesali na gradskom trgu."

Jošua slegne ramenima. "To ima više veze s tim što su barun Seriddan i ostali poslali svoje trupe u grad s novcem za trošenje. Ovaj grad nije mnogo trpio zbog Benigarisa, ma kako god su vremena teška. Ocoubojica ili ne, čini se da je vladao prilično pošteno."

Grof ga na trenutak odmjeri, a onda naoko odluči da je opravdan drukčiji pristup. Isgrimnur je uživao u predstavi.

"Da," polako će Streawe, "tu ste u pravu. Ali ljudi znaju, ne mislite li? Vladalo je ozračje da nešto nije bilo u redu, a kružile su glasine da je Benigaris ubio svojeg oca - vašeg dragog brata, sir Camarise - da se domogne prijestolja.

Postojali su problemi koji svakako nisu svi nastali Benigarisovom krivnjom, ali bilo je također mnogo nemira."

"Nemira koji ste vi i Prvrates zajedno pomogli užgati, a onda i raspiriti u plamen."

Vladar Perdraina bio je iskreno zaprepašten. "Povezujete me s Pryra-tesom!?" Na trenutak njegova dvorska krinka padne, otkrivši pod sobom gnjevna čovjeka željezne volje. "S onim crvenoplaštima izmetom? Da mogu hodati, Jošua, zbog toga bismo ukristili mačeve."

Princ je na trenutak hladno zurio u njega, a onda mu se lice smekša. "Nisam rekao da ste vi i Prvrates radili sporazumno, Streawe, nego da ste obojica iskoristili situaciju u vlastite svrhe. U doista drukčije svrhe, siguran sam."

"Ako ste to mislili, onda se proglašavam krivim i stavljam se na milost i nemilost prijestolja." Grof se doimao smiren.

"Da, djelujem na načine kojima mogu zaštititi interese svojeg otoka. Nemam vojsku vrijednu spomena, Jošua, i uvijek

sam žrtva hirova svojih susjeda. 'Kad se Nabban u snu prevrne,' govori se u Ansis Pelippeu, 'Perdruin ispadne iz postelje'."

"Lijepo obrazloženo, grofe", nasmije se Jošua. "I posve istinito, što se toga tiče. Ali također se govori da ste možda najbogatiji čovjek na Osten Ardu. Sve je to rezultat vaše budnosti u korist Perdruina?"

Streavve se uspravi. "Ono što posjedujem vas se ne tiče. Mislio sam da ste me pozvali kao saveznika, a ne da me vrijeđate."

"Poštedite me svoje lažne časti, moj dobri grofe. Teško mi je povjerovati da je uvreda nazvati vas bogatim. Ali u pravu ste u vezi s jednom stvari: želimo s vama razgovarati o izvjesnim stvarima od zajedničkog interesa."

Grof ozbiljno kimne glavom. "To je već bolje čuti, prinče Jošua. Znae da vas podupirem - sjetite se poruke koju sam poslao po svojem čovjeku Lentiju! - i jedva čekam razgovarati o tome kako vam mogu pomoći."

"Kako možemo pomoći jedan drugom, želite reći." Jošua podigne ruku da utiša Streavveov prigovor. "Molim vas, grofe, izbjegavajmo uobičajeno okolišanje. U žestokoj sam žurbi. Eto, već sam se odrekao jednog pogodbenog zaloga priznavši vam to. A sad vas molim da nam ne trošite vrijeme ovakvim ili onakvim lažnim izjavama."

Starčeve se usne napuče, a oči zasuze. "Vrlo dobro, Jošua. Jako sam zainteresiran. Što želite?"

"Brodove. I mornare da njima upravljaju. Dovoljno da prebacimo našu vojsku u Erkvnlend."

Iznenaden, Streawe pričekala trenutak prije nego što odgovori. "Kanite sada otploviti prema Erkvnlendu? Nakon višetjedne žestoke borbe da zauzmete Nabban i s dosad najgorom olujom koja se dok ovo govorimo spušta na nas sa sjevera?" Pokazao je prema zatvorenim prozorima: vjetar je zavijao preko Sancellinskoga brijege. "Sinđ je bilo tako hladno da se voda zaledila u Dvorani fontana. Carsko se zvono jedva oglasilo iznad Božje kuće, bilo je tako ledeno. A vi želite na more?"

Isgrimnur osjeti oštre pandže sablazni na grofov spomen zvona. Jošua se na trenutak okrene i uhvati Rimeržaninov pogled, upozoravajući ga da ne govori. I on se očigledno sjetio Nissesove proročanske pjesme.

"Da, Streawe", reče princ. "Postoji oluja - i oluja. Moramo prkositi jednoj da bismo preživjeli drugu. Isplovio bih što prije mogu."

Grof podigne ruke, pokazujući otvorene, prazne dlanove. "Vrlo dobro, vi znate što radite. Ali što želite od mene? Perdruinski brodovi nisu ratni brodovi, a svi su na moru. Sigurno je nabbanska velika flota ono što vam treba, ne moja trgovačka plovila." Pokazao je prema tronu. "Camaris je sada gospodar Vodomarove kuće."

"Ali vi ste gospodar dokova", odvratila Jošua. "Kao što je Benigaris rekao, mislio je da ste njegov zarobljenik, ali vi ste ga zapravo cijelo vrijeme glodali iznutra. Jeste li upotrijebili nešto od tog zlata za koje vele da ispunjava katakombe podno vaše kuće na Sta Miroreu? Ili nešto manje opipljivo - glasine, priče...?" On strese glavom. "Nije važno. Stvar je u tome, Streawe, da nam možete ili pomoći ili odmoći. Želim s vama uglaviti cijenu, bilo u moći ili u zlatu. A trebamo se i opskrbiti. Želim da se brodovi natovare i krenu za sedam dana ili manje."

"Sedam dana?" Grof se ponovno iznenadi. "To neće biti lako. A čuli ste za kilpe, zar ne? Razjurile se poput lososa - ali lososi ne povlače mornare preko ograde i ne jedu ih. Ljudi se nerado otiskuju na pučinu u ove mračne dane."

"Dakle, moramo se početi cjenkati?" upita Jošua. "Pristajem i pristajem. Vremena su teška. Što želite, moć ili zlato?" Iznenada, Streavve se nasmije. "Da, počeli smo se cjenkati. Ali podcjenjujete me, Jošua, ili obezvrjeđujete vlastitu blagajnu. Imate nešto što bi mi bilo korisnije i od zlata i od moći - nešto što zapravo za sobom povlači oboje."

"A što je to?"

Grof se nagne naprijed. "Znanje." Uspravio se, a osmijeh se polako širio njegovim licem. "Dakle, sada sam ja dao vama pogodbeni залог za vaš raniji dar." Grof protrlja ruke s jedva obuzdanim užitkom. "Govorimo stoga otvoreno."

Isgrimnur tiho zastanje kad je Jošua sjeo pokraj gospodara Perdruina. Unatoč prinčevoj izraženoj žurbi, to će doista biti složen ples. Jer to je očigledno bilo nešto u čemu je Streawe previše uživao da bi obavio na brzinu, i nešto što je Jošua preozbiljno shvaćao da bi se prenaglio. Isgrimnur se okrene da pogleda Camarisa, koji je šutio tijekom cijelog razgovora. Stari se vitez zagledao u zatvorene prozore kao da su zamršena, zanimljiva slika, brade naslonjene na ruku. Isgrimnur bolno izdahne i posegne za svojim pivom. Osjećao je da je pred njim duga večer.

Miriamelin strah od podzemljaša polako je kopnio. Počela se sjećati onog što su joj Simon i ostali pripovijedali o putovanju grofa Eolaira na Sesuad'ru. Grof je susreo podzemljaše - on ih je zvao domhaini - u rudnicima pod hernvstirskim gorjem. Nazvao ih je prijateljskima i mirnima, a činilo se da je to bilo točno: izuzevši to što su je oteli sa stubišta, nisu joj naudili. Ali svejedno joj nisu dopuštali da ode.

"Evo." Pokazala je prema bisagama. "Ako ste tako sigurni daje nešto što nosim štetno, ili opasno, ili... ili što ja znam, potražite sami."

Dok su podzemljaši vijećali uznemirenim ali zvonkim glasovima, Miriamele je pomišljala na bijeg. Pitala se spavaju li uopće podzemljaši. Ali gdje su je doveli? Kako će uspjeti pronaći izlaz i kamo će se onda zaputiti? Barem je još imala zemljovide, iako je dvojila da ih može čitati onako učinkovito kao Binabik.

Gdje je Binabik? Je li živ? Osjećala se gotovo loše kad se sjetila isce-renog stvorenja koje je napalo trola. Još jedan prijatelj bio je izgubljen u sjenama. Čovječuljak je imao pravo - ovo je bilo suludo putovanje. Njezina tvrdoglavost možda je prouzročila smrt dvojice njezinih najbližih prijatelja. Kako je mogla živjeti s tom spoznajom?

Kad su podzemljaši završili svoju raspravu, Miriamele više nije mnogo marila što su odlučili. Na nju se spustila sjeta, potkopavši joj snagu.

"Pretražit ćemo vaš imetak, s vašim dopuštenjem", reče Yis-fidri. "Zbog poštovanja prema vašim običajima, samo će ih moja žena Yis--hadra dotaknuti."

Miriamele je zabavljala podzemljaška obzirnost. Sto su mislili da je donijela pod zemlju, nježno rublje dvorske princeze? Sitne, krhke uspomene? Namirisane poruke obožavatelja?

Yis-hadra plašljivo priđe i stane proučavati sadržaj bisaga. Njezin suprug se približi i klekne pokraj Miriamele. "Duboko žalimo što je ovako ispalo. Ovo zaista nije naš običaj - nikad drugome ne nametismo svoju volju. Nikad." Činio se očajan da je uvjeri.

"Svejedno ne shvaćam opasnost koje se bojite."

"Bijaše to mjesto kojim vi i vaš suputnik hodaste. To je... to je - nema riječi koje poznajem na jezicima smrtnika da bih objasnio." On savije svoje duge prste. "Postoje... sile, stvari koje spavahu. Sad su se probudile. Stubište tornja kojim se uspinjaste mjesto je gdje su te sile jake. Svakog dana bivaju jače. Još ne shvaćamo što se događa, ali dok to ne shvatimo, ništa se ne smije dogoditi što bi narušilo ravnotežu..."

Miriamele mu mahne da se zaustavi. "Polakše, Yis-fidri. Pokušavam razumjeti. Prije svega, onaj... onaj stvor koji nas je napao na stubama nije bio naš suputnik. Činilo se da ga je Binabik prepoznao, ali ja ga nikad prije nisam vidjela."

Yis-fidri strese glavom, uzrujan. "Ne, ne, Miriamele. Nemojte se uvrijediti. Znamo da ono protiv čega se vaš prijatelj borio nije bio nikakav suputnik - bijaše to hodajuća praznina puna Nebivanja. Možda je nekoč bio smrtni čovjek. Ne, mislio sam na suputnika koji iđaše malčice iza vas."

"Iza nas? Bilo nas je samo dvoje. Osim ako..." Srce joj poskoči. Je li to mogao biti Simon, tražeći svoje prijatelje? Zar je bio tek nedaleko od nje kad su je oteli? Ne, to bi bilo preokrutno!

"Onda su vas slijedili", čvrsto će Yis-fidri. "S dobrom ili lošom namjerom, ne možemo reći. Samo znamo da na stubama bijahu tri smrtnika."

Miriamele odmahne glavom, nesposobna razmišljati o tom. Previše se zbrke nagomilalo iznad previše tuge.

Yis-hadra ispusti ptičji zvuk. Njezin se suprug okrene. Podzemljašica podigne Simonovu Bijelu strijelu.

"Naravno", dahne Yis-fidri. Ostali se podzemljaši nagnu bliže, očarano promatrajući. "Osjetismo je, ali je ne prepoznamo." On se okrene prema Miriameli. "Nije naše djelo, inače bismo je poznali kao što vi poznajete šaku na kraju svoje ruke. Ali načinio ju je Vindaomevo, jedan od Zida'va koga poučismo našim vještinama i umijeću. I vidite," ispružio je ruku da je uzme od svoje žene, "ovo je djelo jednog od Glavnih svjedoka." On pokaže na mutnu mađro-sivu glavu strijele. "Nije čudo što je oćutjesmo."

"A to što smo je nosili stubištem bilo je nekako opasno?" Miriamele je željela shvatiti, ali užas ju je dugo potresao, te ju je umor sada povlačio poput podvodne struje. "Kako je to moguće?"

"Objasnit ćemo ako uzmognemo. Stvari se mijenjaju. Ravnoteže su osjetljive. Crveni kamen na nebu obraća se kamenju u zemlji, a mi Tinukeda'vačujemo glasove tog kamenja."

"A to kamenje vam govori da otimate ljude sa stubišta?" Bila je iscrpljena. Bilo joj je teško da ne bude gruba.

"Ne htjedosmo doći ovamo", ozbiljno će Yis-fidri. "Ono što se dogodilo u našem domu, ali i drugdje, vodilo nas je stalno na jug, ali kad doprijesmo do ovog mjesta kroz drevne tunele, shvatismo da je prijetnja tu još veća. Ne možemo naprijed, ne možemo natrag. Ali moramo shvatiti što se događa kako bismo mogli odlučiti kako da to najbolje izbjegnemo."

"Kanite pobjeći?" upita Miriamele. "Zato sve to radite? Kako biste si dali priliku da pobjegnute?"

"Mi nismo ratnici. Nismo kao naši bivši gospodari, Zida'va. Put Djece Oceana uvijek je bio da se snađemo, da preživimo."

Miriamele frustrirano strese glavom. Dovedi su je u stupicu i otrgnuli od njezina prijatelja samo kako bi pobjegli od nečeg što nije razumjela. "Pustite me."

"Ne možemo, Miriamele. Žao nam je."

"Onda me pustite da spavam." Ona otpuže prema špiljskom zidu i zamota se u svoj plašt. Podzemljaši je nisu spriječili, nego opet počeli međusobno razgovarati. Zvuk njihovih glasova, melodičan i nerazumljiv poput glasanja cvrčaka, slijedio ju je u san.

Usnuli zmaj

O, molim te, Bože, ne dopusti mu da ode!

Kotač je nosio Simona uvis. Ako je Guthwulf još govorio u tami pod njim, Simon ga nije mogao čuti od silne škripe kotača i zveketa teških lanaca.

Guthwulf! Je li to mogao biti pristav Velikog kralja, isti onaj čovjek razjarenog lica kojeg je Simon često tu i tamo viđao, na tren ili dva? Ali on je vodio opsadu Naglimunda, bio jedan od najmoćnijih prijatelja kralja Elije. Sto bi on tu radio? To je sigurno bio netko drugi. Ipak, tko god bio, barem je imao ljudski glas.

"Čujete li me?" zakriješti Simon kad ga je kotač ponovno spustio. Krv, redovita poput večernje plime, opet mu je navirala u glavu.

"Da", prosiće Guthwulf. "Ne govori tako glasno. Čuo sam i druge ovdje, i mislim da bi mi naudili. Oteli bi sve što mi je preostalo."

Simon ga je mogao vidjeti, nejasnu, zgrbljenu priliku - ali krupnu, kao što je Kraljev namjesnik bio, širokih ramena, unatoč pogurenom držanju. Držao je glavu na čudan način, kao da ga je boljela.

"Mogu li dobiti... još vode?"

Guthwulf uroni ruke u kanal ispod kotača; kad se Simon zavrtio dovoljno nisko da ga može doseći, on izlije vodu po zarobljenikovu licu. Simon dahne i zamoli za još. Guthwulf je napunio dlanove još tri puta prije nego što se Simon uzdigao izvan domašaja. "Ti si na... na kotaču?" reče čovjek, kao da ne može sasvim povjerovati.

Napokon utažene žeđi, Simon se začudi pitanju. Zar je bio slabouman? Kako je itko tko nije bio slijep mogao sumnjati da se radilo o kotaču?

Odjednom je Guthwulfov čudan način držanja glave imao smisla. Slijep. Naravno. Nije ni čudo što je opipao Simonovo lice.

"Jeste li vi... grof Guthwulf?" Simon upita kad je kotač opet krenuo prema dolje. "Grof od Utanveata?" Sjetivši se onog što je njegov dobročinitelj rekao, zadržao je glas tihim. Morao je ponoviti pitanje kad je bio bliže.

"Mislim... mislim da sam to bio." Grofove ruke mlitavo su visjele, kapljući vodu. "U drugom životu. Prije nego što sam izgubio oči. Prije nego što me mač svladao..."

Mač? Zar je oslijepio u bitki? U dvoboju? Simon odbaci tu pomisao: bilo je važnijih stvari na koje je morao misliti. Trbuh mu je bio pun vode i - ničeg drugog. "Možete li mi donijeti hranu? Ne, možete li me osloboditi? Molim vas!? Muče me, muče me!" Toliko izgovorenih riječi istrugalo je njegovo osjetljivo grlo te ga je uhvatio napadaj kašlja.

"Osloboditi te...?" Guthwulf je zvučao izrazito potresenim. "Ali... zar ti ne želiš biti ovdje? Oprosti, stvari su... tako drukčije. Teško mi je sjetiti se."

On je luđak. Jedina osoba koja mi može pomoći, a luda je!

Simon naglas reče: "Molim vas. Patim. Ako mi ne pomognete, umrijet ću ovdje." Jecaj ga uguši. Govorenje o tome odjednom je sve učinilo stvarnim. "Ne želim umrijeti!"

Kotač ga opet odnese uvis.

"Ja... ne mogu. Glasovi mi ne dopuštaju da išta učinim", šapne Guthwulf. "Govore mi da moram otići i skriti se, inače će mi netko oduzeti sve što imam." Glas mu je obojio jezivo čeznutljiv prizvuk. "Ali mogao sam te čuti ondje, kako stvarš buku, dišeš. Znao sam da si stvarno biće i htio sam ti čuti glas. Toliko dugo ni sa kim nisam govorio." Riječi mu postanu tiše dok je kotač odnosio Simona. "Jesi li ti taj koji mi je ostavljao hranu?"

Simon nije imao pojma o čemu je slijepac govorio, ali čuo ga je kako oklijeva, uznemiren Simonovom boli. "Jesam!" Trudio se da ga se čuje iznad kotača a da ne viče. Je li čovjek bio izvan domašaja glasa? "Jesam! Donosio sam vam hranu!"

Molim te, daj da bude ondje kad se vratim, pomoli se Simon. Molim te da bude ondje. Molim te.

Kad se Simon približio dnu, Guthwulf opet ispruži ruku i pusti je da prijeđe Simonovim licem. "Ti si me hranio. Ne znam. Bojim se. Sve će mi oduzeti. Glasovi su tako jaki!" Stresao je kuštravom glavom. "Sada ne mogu razmišljati. Glasovi su vrlo jaki." Naglo se okrene i otetura špiljom te nestane u sjenama.

"Guthwulfe!" krikne Simon. "Ne ostavljajte me!" Ali slijepac je otišao.

Dodir ljudske ruke i zvuk ljudskoga glasa ponovno je probudio u Simonu užasnu bol. Prolazak sati, dana ili tjedana - odavno je odustao od pokušaja da računa vrijeme - počeo se gubiti u postupno rastućem ništavilu; lebdio je u magli, plutajući polako od svjetala doma. Sada se opet vratio, i trpio.

Kotač se okretao. Katkad, ako bi sve baklje u talionici bile upaljene, vidio bi zamaskirane, odčađe crne ljude kako žure pokraj njega, ali nitko mu se nikad nije obraćao. Inchovi pomoćnici donosili su mu vodu s mučnom neučestalošću, i nisu trošili riječi na njega kad bi to činili. U rijetkim bi prigodama čak spazio krupnog nadzornika kako šutke stoji, promatrajući kako kotač nosi Simona u krug. Začudo, Incha nije zanimalo naslađivanje: dolazio je samo da razgleda Simonov jad, kao što bi kućevlasnik zastao da prouči napredak svojeg povrtnjaka idući za nekim drugim poslom.

Bol u Simonovim udovima i trbuhu bila je toliko stalna da se nije mogao sjetiti drugog osjećaja. Kotrljala se njime kao da mu je tijelo bilo samo vreća u kojoj se nalazila - vreća koju su iz ruke u ruku bacali nemarni radnici. Sa svakim okretom kotača bol je jurišala u Simonovu glavu sve dok se nije činilo da će mu se lubanja raspuknuti, a onda se

protiskivala kroz prazna, bolna crijeva kako bi se opet smjestila u njegove noge, te se činilo da stoji na užarenom ugljenu.

Ni glad ga nije napustila. Bila je nježniji suputnik od agonije u njegovim udovima, ali ipak tupa i neprestana bol. Osjećao je kako njegovo biće sa svakim okretom postaje sve manje - manje ljudsko, manje živo, manje zainteresirano za zadržavanjem onog što ga je činilo Simonom. Samo su ga nejasan plamen osvete i još slabija iskra nade da će se jednog dana vratiti svojim prijateljima držali priljubljenog za ostatke njegova života.

Ja sam Simon, govorio je sebi sve dok nije postalo teško sjetiti se što je to značilo. Neću dopustiti da mi to oduzmu. Ja sam Simon. Kotač se okretao. On se okretao s njim.

Guthwulf se nije vratio da razgovara s njim. Jednom, dok je lebdio u maglici jada, Simon je osjetio kako mu je osoba koja mu je dala vode dotaknula lice, ali nije mogao pomaknuti usnice da ispusti upitan zvuk. Ako je to bio slijepac, nije se zadržao.

I dok je Simon osjećao kako tone u ništavilo, dvorana talionice kao da se povećavala. Poput viđenja koje mu je sjajna mrljica pokazala, činilo se da se otvara u cijeli svijet - ili radije, činilo se da se svijet urušio u talionicu, te se Simon često osjećao kao da je istodobno na više mjesta.

Osjećao se zaglavljen u praznim, snježno-leđenim visinama, goreći od zmajevе krvi. Ožiljak na njegovu licu bio je žareća agonija. Nešto ga je ondje dotaknulo i promijenilo. Više nikad neće biti isti.

Podno talionice, ali također u Simonu, Asu'a se komešala. Istrošeni kamen drhtao je i ponovne cvjetao, blistajući poput zidova Neba. Šaptave sjene postajale su zlatooki, nasmijani duhovi. Duhovi su postajali Sithe, uskipjeli od života. Glazba nježno zvonka, poput rosom posute paučine, protezala se uskrsnulim dvoranama.

Veličanstvena crvena pruga uzdizala se u nebo iznad Tornja Zelenog Anđela. Nebo ju je okruživalo, dok su se druge zvijezde činile tek plašljivim svjedocima.

A velika oluja kotrljala se sa sjevera, uskovitlana tama koja je bljuvala vjetar i munje i pretvarala sve pod sobom u led, ostavljajući samo mrtvu, nijemu bijelu pustoš za sobom.

Poput čovjeka koji se praćaka u vrtlogu, Simon je osjećao da se nalazi u središtu moćnih struja, bez snage da ih promijeni. Bio je zatočenik na kotaču. Svijet se okretao ususret nekoj silnoj, zlosretnoj promjeni, ali Simon nije mogao ni podići ruku do svojeg opečenog lica.

"Simone."

Magla je bila tako gusta da nije mogao vidjeti. Okruživala ga je siva tama. Tko ga je zazvao? Zar nisu vidjeli da mu je trebao san? Ako pričekaj, glas će otići. Svi su odlazili ako je čekao dovoljno dugo.

"Simone." Glas je bio uporan.

Više nije želio glasove. Želio se samo vratiti u san, beskrajan san bez snova...

"Simone. Pogledaj me."

Nešto se micalo u sivilu. Nije mario. Zašto ga glas nije mogao ostaviti na miru? "Odlazi."

"Pogledaj me, Simone. Vidi me, Simone. Moraš me dosegnuti."

Pokušao je isključiti uznemirujuću prisutnost, ali nešto u njemu probudilo se na njezin glas. Pogledao je u prazninu.

"Zar me ne vidiš?" "Ne. Želim spavati."

"Još ne, Simone. Moraš mnogo toga učiniti. Jednog ćeš se dana odmoriti - ali ne danas. Molim te, Simone, gledaj!"

Pokretljivo nešto poprimi određeniji oblik. Lice, žalosno i lijepo ali beživotno, lebdjelo je nad njim. Nešto nalik na krila ili lepršavo ruho pomicalo se oko njega, jedva izrazitije od sivila.

"Vidiš me?"

"Da."

"Tko sam ja?"

"Ti si anđeo. S tornja."

"Nisam. Ali to nije važno." Anđeo se primakne bliže. Simon je mogao vidjeti izbljedjele mrlje na njezinoj, od vremena istrošenoj, brončanoj koži. "Dobro je što me uopće možeš vidjeti. Čekala sam da se dovoljno približiš. Nadam se da ćeš se ipak moći vratiti."

"Ne razumijem." Riječi su bile preteške. Želio se samo prepustiti, otplutati natrag u nehajnost, u san...

"Moraš shvatiti, Simone. Moraš. Moram ti pokazati mnogo toga, a preostalo mi je malo vremena." "Pokazati mi?"

"Ovdje su stvari drukčije. Ne mogu ti jednostavno reći. Ovo mjesto nije poput svijeta."

"Ovo mjesto?" Naprezao se da pronađe smisao. "Koje je ovo mjesto?"

"Ono je... izvan. Nema druge riječi."

Vrati mu se nejasna uspomena. "Cesta snova?"

"Ne posve: ta cesta putuje rubom obaju polja, te čak i do granica mjesta kamo ću ja uskoro poći. Ali dosta toga. Imamo malo vremena." Činilo se da se anđeo lebdeći udaljava. "Slijedi me."

"Ja... ne mogu."

"Prije si mogao. Slijedi me."

Anđeo iščezne. Simon nije želio da ode. Bio je tako osamljen. Odjednom, bio je s njom.

"Vidiš", reče ona. "Ah, Simone, tako sam dugo čekala ovo mjesto - da budem ovdje cijelo vrijeme! Predivno je! Slobodna sam!"

Pitao se što je anđeo time mislio, ali nije imao snage za nove zagonetke. "Kamo idemo?"

"Ne kamo, već kada. Znaš to." Činilo se da anđeo odaje neku vrstu radosti; da je bila cvijet, pomisli Simon, stajala bi u krugu Sunčeve svjetlosti, okružena pčelama. "Bilo je strašno onih prethodnih puta kad sam se morala vraćati. Jedino sam ovdje bila sretna. Pokušala sam ti to jedanput reći, ali nisi me mogao čuti."

"Ne razumijem."

"Naravno. Nikad dosad nisi čuo moj glas. Nikad baš moj glas, hoću reći. Čuo si njezin."

Nije joj riječi, iznenada spozna Simon. On i anđeo nisu razgovarali kao što razgovaraju ljudi; dapače, činilo se da mu je predavala svoje misli, a one su nalazile dom u njegovoj glavi. Kad je govorila o "njoj", o drugoj čiji je glas čuo, on to nije pojmiio kao riječ, nego kao osjećaj zaštite, držanja, voljenja, ali ipak nekako opasnog, ženskog.

"Tko je 'ona'?"

"Otišla je naprijed", reče anđeo, kao daje Simon postavio sasvim drugo pitanje. "Uskoro ću joj se pridružiti. Ali morala sam te pričekati, Simone. No ne smeta mi. Sretna sam ovdje. Drago mi je što se nisam morala vratiti." Simon osjeti "vratiti" kao sputavajuće, bolno mjesto. "Čak i prije, kad sam prvi put došla ovamo, nisam se željela vratiti... ali ona bi me uvijek natjerala."

Prije nego što je mogao dalje ispitivati - prije nego što je uopće mogao odlučiti želi li uopće, u tom neobičnom snu, dalje ispitivati - Simon se zatekne u tunelima Asu'e. Poznat prizor ukaže se pred njim - svjetlokosi čovjek, baklja, koplje, veliko svjetlucavo nešto što je ležalo točno iza nadsvođena prolaza.

"Što je to?"

"Gledaj. To je tvoja priča - ili dio nje."

Kopljanik napravi korak naprijed, a svaki njegov pedalj drhtao je od uplašenog iščekivanja. Velebna zvijer nije se pomakla. Njezina crvena pandža ležala je savijena na tlu, samo nekoliko koraka od njegovih nogu.

Simon se upita je li zvijer spavala. Njegov ožiljak, ili uspomena na nj, zapekla ga je.

Bježi odatle, čovječe, pomislio je. Zmaj je više nego što misliš. Bježi!

Kopljanik načini još jedan oprezan korak, a onda se zaustavi. Simon je odjednom bio bliže, gledajući u široku dvoranu kao da vidi kroz oči zlatokosog muškarca. Ono što je vidio bilo je isprva teško shvatiti.

Prostorija je bila golema, sa svodom koji se pružao izvan dosega v plamena baklje. Zidovi bijahu spaljeni i rastopljene velebnim vatrama.

To je talionica, spozna Simon. /// je to ono što je sada. To je sigurno prošlost.

Zmaj je ležao izvaljen na podu špilje, crveno-zlatan, kao da su bezbrojne ljuske zrcalile svjetlost baklje. Bio je veći od kuće, a njegov je rep bio naizgled beskonačna spirala mesa. Velika krila protezala su se od njegovih bokova do izduženih bodljika iza njegovih prednjih pandža. Bio je toliko veličanstven i stravičan koliko čak ni ledeni zmaj Igjarjuk nije bio. I bio je mrtav.

I kopljanik i Simon, lebdeći u snu, zaboravlja se u njega.

"Vidiš li?" šapne anđeo. "Zmaj je mrtav."

Kopljanik korakne naprijed da bočne nepomičnu pandžu svojim kopljem. Ohrabren, uđe u veličanstvenu dvoranu od istopljena kamena.

Nešto blijedo ležalo je pod zmajevim grudima.

"To je kostur", šapne Simon. "Ljudski kostur."

"Tiho", anđeo mu reče u uho. "Gledaj. Ovo je tvoja priča."

"Kako to misliš?"

Kopljanik se primakne hrpi bijelih kostiju, prstima ocrtavši znak Drveta u zraku. Sjena njegove ruke preleti zidom. On se sagne bliže, krećući se i dalje polako i oprezno, kao da bi svakog trenu zmaj mogao urlajući oživjeti - ali čovjek je, poput Simona, mogao vidjeti poderane rupe gdje prije bijahu zmajevе oči i osušen, pocrnjeli jezik koji je visio iz razjapljene gubice.

Čovjek spusti ruku i s poštovanjem dotakne čovječju lubanju koja je ležala pokraj zmajevе prsne kosti poput bisera iz pokidane ogrlice. Ostatak kostiju bio je raštrkan. Bile su pocrnjele i iskrivljene. Gledajući ih, Simon se odjednom sjeti Igjarjukove kipuće krvi i osjeti ubod žaljenja prema sirotom nesretniku koji je ubio to stvorenje i dočekao vlastitu smrt. Jer činilo se da ga je doista ubio; jedine koje su se još držale na okupu bile su kosti podlaktice i šake, i to oko drška mača, zabijenoga gotovo do balčaka u zmajev trbuh.

Kopljanik je dugo vremena zurio u taj čudan prizor, a onda napokon podigao glavu, ogledavši se divlje po špilji kao da se boji da ga netko ne promatra. Lice mu je bilo smrknuto, a oči grozničavo gorjele. U tom času Simon ga je zamalo prepoznao, no sivilo njegovih misli nije se posve raspršilo; kad se svjetlokosi muškarac opet okrenuo prema kosturu, prepoznavanje je izbljediteljelo.

Čovjek ispusti svoje koplje i odvoji kostursku ruku s balčaka mača s drhtavim oprezom. Jedan od prstiju se odlomi. Čovjek ga na trenutak držaše u ruci, nečitljiva izraza na licu, a onda poljubi kost i spremi je u košulju. Kad je bačak bio slobodan, čovjek odloži svoju baklju na kamen, a onda čvrsto primi mač. Metne nogu na zmajevu zakrivljenu prsnu kost i povuče. Mišići su mu se napeli na rukama, vratne tetive iskočile, ali mač se nije oslobodio. Odmorio se nakratko, a onda pljunuo u dlanove i opet zgrabio mač. Napokon je iskliznuo van, ostavivši nabranu rupu između sjajnih crvenih ljuski.

Čovjek podigne mač preda se, raširenih očiju. Isprva je Simon smatrao sječivp običnim, gotovo grubim djelom, ali njegove su linije bile čiste i skladne pod pougljenjenom zmajevom krvi. Čovjek ga je promatrao s tako iskrenim, gotovo pohlepnim divljenjem, a zatim ga naglo spustio i opet se ogledao oko sebe, kao da se još boji da ga netko motri. Podigao je baklju i počeo hodati prema nadsvođenim vratima dvorane, ali se zaustavio i zagledao u zmajevu nogu i svijen prednji čaporak. Nakon podugog razmišljanja, on klekne i počne pocrnjelim mačem piliti kost na najtanjem predjelu noge, točno ispred bodljike krila.

Bio je to težak posao, ali čovjek je bio mlad i snažan. Dok je radio, nervozno je dizao pogled, buljeći u sjene široke dvorane kao da ga je gledalo tisuće prezirivih očiju. Znoj mu je kapao niz lice i udove. Izgledao je opsjednut, kao da gaje zaposjeo neki divlji duh; kad je gotovo dopola prepilio kost, naglo je ustao i počeo je sjeći mačem, zadajući nozi udarac za udarcem sve dok komadići tkiva nisu počeli frcati na sve strane. Simon, i dalje nemoćan ali opčinjen promatrač, opazi da su čovjekove oči pune suza, da je njegovo mlado lice zgrčeno u grimasi boli i užasa.

Napokon se posljednji dio kosti razdvoji, a pandža se otkotrlja. Drhteći poput prestrašena djeteta, čovjek provuče mač kroz pojas, a potom podigne golemu pandžu na rame kao da je goveđa polutka. S licem još punim jada, otetura iz dvorane i nestane u tunelu.

"Osjetio je sithske duhove", šapne mu anđeo. Simon je bio toliko zaokupljen čovjekovim osobnim mukama da ga je prenuo njezin glas. "Osjetio je da ga preziru zbog njegove laži."

"Ne razumijem." Nešto je škakljalo njegovo sjećanje, ali bio je u sivilu tako dugo... "Što je to bilo? I tko je bio onaj drugi - kostur, onaj koji je ubio zmaja?"

"To je dio tvoje priče, Simone." I odjednom pećine nestane, a oni se opet nadu u ništavilu. "Mnogo ti toga još moram pokazati... a vremena je vrlo malo."

"Ali ne razumijem!"

"Onda moramo zaci još dublje."

Sivilo zatreperi, a onda se pretopi u još jednu od vizija koje su mu se ukazale u snu na stubištu Tan'ja.

Velika ođaja otvorila se pred njim. Nekoliko svijeća bilo je jedini izvor svjetlosti; sjene su visjele u kutovima. Jedini stanar ođaje sjedio je u stolcu s visokim naslonom u njezinu središtu, okružen hrpom knjiga i svitaka.

Simon je nakratko bio spazio tu osobu tijekom svojeg sna na stubištu. I u toj je viziji čovjek sjedio s knjigom, raširenom na krilu. Prošao je srednju dob, ali na njegovu mirnom, zamišljenom licu još je ostao trag djeteta kakvo je nekoć bio i izraz nevine miline, tek malo umanjene dugim teškim životom. Njegova je kosa većinom posijedjela, s pokojim tamnim pramenom, a većina njegove kratke brade ostala je svijetlosmeda. Nosio je kolut na čelu. Njegova je odjeća, iako jednostavnog kroja, bila vrsne izrade i od kvalitetne tkanine.

Kao i s čovjekom u zmajevu leglu, Simon je, promatrajući ga, osjetio ubod prepoznavanja. Prije sna, nikad nije vidio tu osobu - ali mu je na neki način bila poznata.

Čovjek podigne pogled s knjige kad su dvije prilike ušle u sobu. Starica bijele kose, podignute pohabanim šalom, stupi naprijed i klekne do njegovih nogu. On odloži knjigu, a onda se osovi na noge i pruži ruku ženi kako bi joj pomogao ustati. Izustivši nekolikuriječiči koje Simon nije mogao čuti - kao u zmajskom snu, svi ti oblici riječi činili su se bezglasni i daleki - čovjek prijeđe ođaju i čučne pokraj staričine pratilje, djevojčice od kojih sedam ili osam godina. Plakala je: oči su joj bile otečene, a usnica drhtala od srdžbe ili straha. Izbjegla je čovjekov pogled, hirovito natežući svoju crvenkastu kosu. I ona je nosila jednostavno ruho, neukrašenu tamnu opravu, ali unatoč neurednom izgledu, činila se njegovanom. Bila je bosa.

Napokon čovjek pruži ruke prema njoj. Ona je oklijevala, a potom se bacila prema njemu i zakopala lice u njegove grudi, plačući. Suze su navrle i na muškarčeve oči, te ju je on dugo držao, gladeći joj leđa. Napokon, s očitim nevoljkošću, pustio ju je i ustao. Djevojčica otrči iz sobe. Čovjek je gledao za njom, a onda se okrenuo prema starici. Ne rekavši ni riječi, skinuo je tanak zlatni prsten s prsta i dao joj ga; ona kimne i skupi prste oko njega dok se on saginjao i ljubio je u čelo. Ona mu se nakloni; tada se, kao da je brzo gubila pribranost, okrenula i žurno udaljila. Nakon nekoliko trenutaka muškarac priđe knjigama pokrivenoj škrinji koja je stajala pokraj zida, otvori je i izvuče ukoričeni mač. Simon ga smjesta prepozna: vidio je taj škrto urešen bačak prije samo nekoliko trenutaka kako strši iz zmajevih grudi. Čovjek oprezno primi mač, ali ne pogleda ga dulje od časka; umjesto toga, nagne glavu kao daje nešto čuo. Načinio je znak Drveta polaganom promišljenošću, mičući usnicama kao da izgovara molitvu, a onda se vratio do svoga stolca i sjeo. Metnuo je mač na krilo, a onda podigao knjigu i otvorio je, raširivši je navrh mača. Dok je okretao'

stranice, donja mu se čeljust ukočila, a prsti neznatno drhtali. Mogao je razmišljati o tome kako će se dobro naspavati - ali Simon je znao da je čekao nešto sasvim drugo.

Prizor zatreperi i raspline se poput dima.

"Vidiš li? Shvaćaš li sada?" upita anđeo, nestrpljivo poput djeteta.

Simon se osjećao kao da pipka po velikoj vreći. Nešto se nalazilo u njoj, i mogao je opipati neobične bridove i čudnovate kvрге, ali čim bi se domislio njezinu sadržaju, njegova bi mašta zakazala. Bio je u sivoj magli dugo vremena. Razmišljanje je bilo naporno - i bilo je teško mariti.

"Ne znam. Zašto mi ne možeš jednostavno reći, anđele?"

"To nije način. Ove su istine prejake, mitovi i laži oko njih preveliki. Okružene su sa svih strana zidovima koje ne mogu objasniti, Simone. Moraš ih vidjeti i moraš shvatiti za sebe. Ali ovo je bila tvoja priča."

Njegova priča? Simon opet razmisli o onom što je vidio, ali značenje kao da mu je bježalo. Kad bi se samo mogao sjetiti prijašnjih događaja, imena i priča koje je znao prije nego što ga je sivilo okružilo...!

"Zadrži ih", reče anđeo. "Ako se možeš vratiti, te će ti istine biti od koristi. A sada ti moram pokazati još nešto."

"Umoran sam. Ne želim više ništa vidjeti." Čeznja za spokojnim zaboravom se vratila, povlačeći ga poput snažne struje. Jedino što je stekao od tog posjetitelja bila je zbrka. Vratiti se? U svijet patnje? Čemu trud? San je bio lakši, pospana praznina bezbrižnosti. Mogao se jednostavno prepustiti i sve bi bilo tako lako...

"Simone!" U anđelovu je glasu bilo straha. "Nemoj! Ne smiješ odustati."

Njezino od patine pozelenjelo lice opet se ukaže. Simon ju je želio ignorirati, ali iako joj je lice bilo krinka beživotne bronce, bilo je nečeg u njezinu glasu, neka nota istinske nužde koja mu to nije dopuštala.

"Zašto se ne mogu odmoriti?"

"Preostalo mi je samo malo vremena s tobom, Simone. Nikad dosad nisi bio dovoljno blizu. Potom ću te morati odgurnuti da te vratim, inače ćeš ovdje zauvijek lutati."

"Zašto se trudiš?"

"Zato što te volim." Anđeo je govorio s umilnom jednostavnošću, u kojoj nije bilo prizvuka obveze ili predbacivanja.

"Spasio si me - ili si pokušao. A ima i drugih koje volim a koji te trebaju. Postoji samo mala mogućnost da se oluja odvрати - ali to je jedina mogućnost koja je preostala."

Spasio ju je? Spasio anđela koji je stajao na vrhu tornja? Simon osjeti kako ga iscrpljujuća zbunjenost ponovno razvlači. Nije si mogao priuštiti pitanja.

"Onda mi pokaži ako moraš."

Ovaj put prijelaz iz sivog ništavila u živu viziju činio se težim, kao da je to mjesto nekako bilo teže dosegnuti ili kao da su njezine moći slabjele. Prvo što je Simon ugledao bila je velika kružna sjena, i dugo vremena nije vidio ništa drugo.

Sjena je postajala nepravilna na jednom rubu. Tu su se pojavili tragovi svjetlosti, a onda se pretvorili u figuru.

Čak i u bestjelesnom podzemlju vizije Simon osjeti ubod straha. Spodoba koja je sjedila na rubu sjenovita kruga nosila je krunu rogova. Pred njom, s vrhom prema dolje i dvostruko zaštićenim balčakom stisnutim u rukama, nalazio se dugačak sivi mač.

Neprijatelj! Njegov je um zjapio prazan od imena, ali misao je bila jasna i hladna. Crno srce, leden ali gorući stvor koji je izazvao svjetski jad. Simon osjeti kako strah i mržnja u njemu plamte tako snažno daje na trenutak vizija zatreperila i prijetila da će nestati.

"Vidi!" Anđelov je glas bio veoma tih. "Moraš vidjeti!"

Simon nije želio vidjeti. Njegov cijeli život uništilo je to čudovište, taj demon prvotnog zla. Zašto bi gledao?

Da naučiš kako ćeš ga uništiti, rekao je samome sebi naprežući se. Da održiš sržbu jakom. Da pronađeš razlog za povratak boli.

"Pokaži mi. Gledat ću."

Prizor postade jasniji. Simonu je trebao časak da shvati kako je tama koja je okruživala neprijatelja zapravo Jezero Triju dubina. Svjetlucalo se pod plaštem sjenki, neiskvarenih kamenih rezbarija, a samo je jezero bilo osvijetljeno i iskrčavo, pomičući se kao da je voda bila živa. Okupana vodenasto promjenjivim sjajem, spodoba je sjedila na postolju na kamenom poluotoku, okružena Jezerom.

Simon se usudi pogledati bliže. Što god još mogla biti, ta inačica neprijatelja bila je živo biće, koža, kost i krv. Njegove dugoprste ruke razdražljivo su lupkale po jabuci sivog mača. Njegovo je lice skrivala sjena, a njegov vrat i ramena odavali su da je riječ o nekom teškom opterećenju.

Zarobljene pažnje, Simon s iznenađenjem opazi da parošci na ne-prijateljevoj glavi nisu uopće bili rogovi nego vitke grančice: njegova je kruna bila isklesana iz jednog jedinog prstena nekog srebrnasto-tamnog drveta. Na granama je bio još pokoji list.

Neprijatelj podigne glavu. Njegovo je lice bilo neobično, kao i lica svih besmrtnika koje je Simon vidio - visokih jagodica i uske brade, bljedo na nestalnoj svjetlosti, okruženo ravnom crnom kosom, koja je glavinom visjela u pletenicama. Njegove su oči bile širom otvorene; netremice je gledao preko vode kao da nešto očajnički traži. Ako je nečeg ondje i

bilo, Simon to nije mogao vidjeti. Ali najviše ga je smeo izraz na neprijateljevu licu: bilo je tu gnjeva, što ga nije iznenadilo, i neumoljive odlučnosti u držanju duguljaste čeljusti. Simon nikad nije vidio toliko nesreće. Iza stroge krinke vrebala je pustoš, unutrašnji krajolik ogoljen do gola kamena, jad koji je otvrdnuo u nešto nalik na građu same zemlje. Ako bi to biće opet zaplakalo, bile bi to suze plamena i praha.

Tuga. Simon se sjeti imena sivog mača. Jingizu. Toliko tuge. Osjetio je nekakav grč očaja i gnjeva. Nikad nije vidio nešto tako užasno, tako zastrašujuće poput neprijateljeva patničkog lica.

Vizija zaleluja.

"... Simone..." Anđelov je glas bio tih poput lista koji se kotrlja travom. "... Moram te poslati natrag..."

Bio je sam u maglovito sivoj praznini. "Zašto si mi ono pokazala? Što bi to trebalo značiti?"

"... Vрати se, Simone. Gubim te i predaleko si od mjesta gdje bi trebao biti..."

"Ali moram znati! Imam toliko pitanja!"

"... Toliko dugo sam te čekala. Zovu me da idem dalje, Simone..."

A sad je doista osjetio kako je gubi. Zahvati ga nekakav drukčiji strah. "Anđele! Gdje si?!"

"... Sada sam slobodna..." reče tiho poput pera koje dotiče pero. "Čekala sam tako dugo..."

Iznenada, dok je posljednji trag njezina glasa nestajao, prepoznao ju je.

"Lelet!" krikne on. "Lelet! Ne ostavljaj me!"

Okrzne ga njezin osmijeh, osjećaj Lelet slobodne i napokon u letu, a onda iščezne. Ništa ga nije zamijenilo.

Simon je beznadno visio u praznini. Pokušao se kretati kako su se on i Lelet kretali, ali ništa se nije dogodilo. Bio je izgubljen u ništavilu, izgubljeniji nego ikad. Bio je krpa koja je lepršala kroz tamu. Bio je sasvim sam.

"Pomozite mi!" vrisne.

Ništa se nije promijenilo.

"Pomozite mi", promrmlja. "Netko."

Ništa se nije promijenilo. Ništa se nikad neće promijeniti.

Uništena ruža

Brod ponovno uroni. Dok su daske kabine škripale, Isgrimnurov prazan kalež iskāči iz njegove ruke i zvekne po podu.

"Aedone, sačuvaj nas! Ovo je strašno!"

Jošuin je osmijeh bio tanak. "Istina. Samo su luđaci na moru po ovakvoj oluji."

"Ne zbijaj šale", zareži Isgrimnur, uznemiren. "Ne zbijaj šale o brodovima. Niti o olujama."

"Nisam se šalio." Princ se uhvati rukama za stolac kad se kabina ponovno nagnula. "Zar nismo ludi što smo dopustili da nas strah od zvijezde na nebu natjera da se požurimo s ovim napadom?"

Vojvoda se namršti. "Tu smo. Nebo zna, volio bih da nisam, ali tu smo."

"Tu smo", složi se Jošua. "Zahvalimo što su Vorzheva, djeca i tvoja Gutrun sada na sigurnom u Nabbanu."

"Na sigurnom dok onamo ne stignu għanti." Isgrimnur se lecne misleći o jezivom gnijezdu. "Na sigurnom dok kilpe ne odluče iskušati kopno."

"Tko se sada brine?" blago upita Jošua. "Varellan je, kao što smo vidjeli, postao sposoban mladić, a dobar dio nabbanske vojske ostao je ondje s njim. Naše su gospe mnogo sigurnije od nas."

Brod se zatrese i posrne. Isgrimnur je osjećao potrebu da razgovara, da radi bilo što samo da ne sluša ono stoje zvučalo poput trganja broskog trupa. "Nešto sam se pitao. Ako su Niskije rođakinje besmrtnika, kao što nam je Miriamele rekla, kako ćemo im onda vjerovati? Zašto bi one bile sklonije našem vilinskom narodu a ne Nornima?" Kao prizvana njegovim riječima, pjesma Niskije, strana i moćna, uzdigne se još jedanput ponad bućućih vjetrova.

"Ali jesu." Jošua je govorio glasno. "Jedna od morskih promatračica dala je svoj život da Miriamele može pobjeći. Kakav ti jači odgovor treba?"

"Nisu zadržali kilpe onoliko daleko koliko bih ja htio." Načinio je znak Drveta. "Jošua, napali su nas već tri puta!"

"A napali bi nas i više puta da nije Nin Reisu i njezina brata i sestre Niskije, u to ne sumnjam", rēe Jošua. "Bio si na palubi. Vidio si pro-kletnike kako plivaju naokolo; puno ih je more."

Isgrimnur ozbiljno kimne. Zaista je vidio kilpe - i previše njih - kako se roje oko flote, pokretljive poput jegulja u bačvi. Nekoliko su puta upadale na admiralski brod, jednom danju. Unatoč bolovima u rebrima, vojvoda je sam ubio dva hućea stvorenja, a onda proveo sate pokušavajući isprati masnu, smrdljivu krv s ruku i lica. "Znam", reče napokon.

"Kao da ih je poslao naš neprijatelj da nam zapriječe put."

"Možda i jest." Jošua nalije malo vina u svoj kalež. "Smatram da je čudno što su se kilpe uzbunile, a għanti navrli iz moćvara u isti čas. Naš neprijatelj ima dugu ruku, Isgrimnure."

"Mali Tiamak vjeruje da se to događalo u għantskom gnijezdu kad smo ga pronašli - da je Olujni vrh nekako iskorištavao njega i ostale Wra-njane da razgovara s onim kukcima." Pomisao na Tiamakove zemljake koje su iskorištavali għanti, izgorjele poput svijeća a zatim odbačene, te na stotine nabbanskih pomoraca koje su kilpe odvukle u jezivu smrt, natjerala je Isgrimnura da stisne šake i poželi da ima što udariti. "Kakav je to zloduh mogao učiniti takve stvari, Jošua? Kakav je to neprijatelj da ga ne možemo vidjeti i napasti?"

"Najveći neprijatelj kojeg imamo." Princ je pijuckao svoje vino, zanji-havši se kad je brod opet posrnuo. "Neprijatelj kojeg moramo poraziti, bez obzira na cijenu."

Vrata kabine se otvore. Camaris se osloni, a onda uđe, zagrebavši koricama mača po okviru vrata. Iz plašta starog viteza kapala je voda po podu.

"Što je Nin Reisu rekla?" upita Jošua dok je nalijevao vino za Cama-risa. "Hoće li Emettinški dragulj izdržati još jednu noć?"

Starac iskapi kalež i zapilji se u talog.

"Camarise?" Jošua mu se primakne. "Što je Nin Reisu rekla?"

Vitez podigne pogled. "Ne mogu spavati."

Princ izmijeni zabrinut pogled s Isgrimnurom. "Ne razumijem."

"Bio sam na palubi."

Isgrimnur pomisli kako je to očigledno s obzirom na vodu koja se skupljala u lokvice na podu. Stari se vitez činio još rastresenijim nego inače. "Što je, Camarise?"

"Ne mogu spavati. Ovaj mač mi ulazi u snove." Mušičavo je opipao balčak Trna. "Čujem ga... kako mi pjeva." Camaris ga malo izvuče iz korica, kao pedalj čiste tame. "Nosio sam ovaj mač godinama." Borio se da pronade riječi. "Ja... ponekad bih ga osjetio, posebno tijekom bitke. Ali nikad ovako. Mislim... mislim daje živ."

Jošua odmjeri sječivo s popriličnom nevjericom. "Možda ga ne biste trebali nositi, Camarise. Ionako ćete ga se uskoro morati latiti. Pospremite ga negdje na sigurno."

"Ne." Starac strese glavom. Glas mu bijaše težak. "Ne, ne usuđujem se. Moramo mnogo toga još naučiti. Ne znamo kako se Veliki mačevi rabe protiv našeg neprijatelja. Kao što ste rekli, čas se brzo bliži. Možda uspijem shvatiti pjesmu koju pjeva. Možda..."

Princ podigne ruku kao da ga želi osporiti, a onda je pusti da padne. "Činite kako mislite da je najbolje. Vi ste Trnov gospodar."

Camaris ozbiljno podigne pogled. "Jesam li? Nekoć sam tako mislio."

"Hajde, popij još vina", ponuka ga Isgrimnur. Pokušao se podči sa svoga stolca, ali je odlučio suprotno. Bitke s kilpama usporile su njegov oporavak. Lecnuvši se, on dade znak Jošui da napuni starčev kalež. "Teško je ne osjećati se opsjednuto dok vjetar zavija, a more nas baca poput kocki u čaši."

"Isgrimnur je u pravu." Jošua se nasmiješi. "Evo, napijte se." Prostorija se ponovno nagne, a vino ga zapljusne po zglobo. "Pijte dok ga ima više u peharu nego na podu."

Camaris je dugo šutio. "Moram razgovarati s vama, Jošua", re će iznenada. "Nešto mi tišti dušu."

Začuden, princ je čekao.

Vitezovo lice izgledalo je gotovo sivo kad se okrenuo prema vojvodi. "Molim te, Isgrimnure, moram s Jošuom razgovarati nasamo."

"Ja sam tvoj prijatelj, Camarise," re će vojvoda. "Ako je itko kriv što si se ovdje zatekao, onda sam to ja. Ako te nešto muči, želim pomoći."

"Ovo je stid koji peče. Ne bih ga povjerio Jošui da nije nužno da ga čuje. Čak dok ležim, besan od straha zbog onog što će mač učiniti, Bog me kažnjava zbog mogeg tajnog grijeha. Ako ovo izvedem kako treba, molim se da mi On da snage da shvatim Trn i njegove bratske mačeve.

Ali molim te, ne prisiljavaj me da tu sramotu razotkrijem i tebi." Camaris je izgledao uistinu star, omlohavljela lica, zabljudjelih očiju. "Molim te. Preklinjem te."

Zbunjen i prilično uplašen, Isgrimnur kimne. "Kako želiš, Camarise. Naravno."

Isgrimnur je još mislio o tome hoće li dulje čekati u uskom hodniku kad se vrata otvore i Camaris izađe. Stari vitez prođe pokraj njega, zgrbljen pod niskim stropom. Prije nego što je Isgrimnur uspio postaviti pola svojeg pitanja, Camaris nestade niz hodnik, odbijajući se od zida do zida kako se Emettinški dragulj valjao u pandžama oluje.

Isgrimnur pokuca na vrata kabine. Kad princ nije odgovorio, on ih oprezno otvori. Princ je buljio u svjetiljku, zgomljena izraza čovjeka koji je vidio vlastitu smrt.

"Jošua?"

Prinčeva se ruka podigne kao da ju je povukla nit. Ostavljao je dojam čovjeka posve smoždenu duha. Glas mu je bio bezvučan, strašan. "Idi, Isgrimnure. Pusti me samog."

Vojvoda je oklijevao, ali Jošuino lice ga razuvjeri. Ma što se dogodilo u kabini, u ovom trenutku princu nije mogao pružiti ništa osim samoće.

"Pošalji po mene kad ti zatrebam." Isgrimnur se udalji iz odaje. Jošua nije podigao pogled niti je išta rekao, samo je nastavio promatrati svjetiljku kao da je jedina stvar koja bi ga mogla izvesti iz potpune tame.

"Pokušavam razumjeti." Miriamele je boljela glava. "Isprčajte mi opet o mačevima."

Proboravila je s podzemljašima nekoliko dana, koliko je mogla ustvrditi: bilo je teško biti siguran tu, u stjenovitoj tvrđavi ispod Visotvrđe. Stidljivi stanovnici podzemlja i dalje bijahu dobri prema njoj, ali još su odbijali da je oslobode.

Miriamele se prepirala i preklinjala - čak je i bjesnjela cijeli jedan sat zahtijevajući daje puste, prijeteci, psujući. Dok joj je gnjev kopnio, podzemljaši su zabrinuto mrmljali između sebe. Bijahu toliko zaprepašteni i uznemireni njezinim bijesom da se zamalo postidjela same sebe, ali njezin je stid minuo brzo poput gnjeva.

Naposlijetku, zaključila je, nisam tražila da me ovamo dovedu. Oni tvrde da su njihovi razlozi dobri - neka im onda oni poboljšaju raspoloženje. Ne moram ja.

Uvjerila se u razloge svoga zatočeništva, premda se nije s njima i pomirila. Činilo se da podzemljaši spavaju vrlo malo, ako uopće i spavaju, a samo ih je nekoliko istodobno zajedno ostavljalo prostranu špilju. Bez obzira na to jesu li joj rekli cijelu istinu ili nisu, nije dvojila da je vani postojalo nešto što je jako plašilo vitka, okata stvorenja.

"Mačevi", reče Yis-fidri. "Vrlo dobro, pokušat ću bolje objasniti. Vidjeli ste da prepoznamo strijelu, iako je nismo izradili?"

"Da." Doista se činilo da su znali kako je nešto važno bilo u bisagama, iako je bilo moguće da su izmislili tu priču nakon što su to pronašli.

"Nismo mi izradili strijelu, ali zato ju je izradio netko tko je učio od nas. Tri Velika mača uistinu su naše djelo i mi smo vezani za njih."

"Vi ste izradili tri mača?" To ju je zbunjivalo. Nije se slagalo s onim što joj je bilo rečeno. "Znala sam da je vaš narod izradio Minnevar za kralja Elvrita od Rimmersgarda - ali ne i da je iskovao i druga dva. Jarnauga je rekao da je mač Tugu izradio sam Ineluki."

"Ne izgovarajte njegovo ime!" Neki podzemljaši podigoše poglede i zapjevušiše nekoliko uznemirujućih riječi na koje je Yis-fidri odgovorio prije nego što se opet obratio Miriameli. "Ne izgovarajte njegovo ime. On je bliže nego što bijaše stoljećima. Ne privlačite njegovu pozornost!"

Ovo je kao da se nalazim u špilji punoj ljudi istih kao otac Strangyear, pomisli Miriamele. Čini se da se boje svega. Ipak, i Binabik je izjavio nešto slično. "Dobro. Neću izgovarati... njegovo ime. Ali to nije priča koju su mi ispričali. Jedan učenjak mi je rekao da gaje... on... sam izradio u kovačnicama Asu'e."

Podzemljaš uzdahne. "Dakako. Mi bijasmo kovači Asu'e - ili barem neki od našeg naroda ovdje... neki koji nisu pobjegli od naših gospodara Zida'va, ali koji osim toga još bijahu Navigatorova djeca, slični nama poput dva komada rudače iz iste žile. Svi pomriješ kad je dvorac pao." Yis-fidri zapjeva kratku tužaljku na podzemljaškom jeziku; njegova žena Yis-hadra ponovi je poput jeke. "Upotrijebio je Malj koji Oblikuje da ga prekuje - naš Malj - i Riječi Stvaranja kojima ga naučismo. Mogla je to biti i ruka našeg Glavnog kovača koja ga je izradila. U tom strašnom trenutku, gdje god bijasmo, raštrkani po licu svijeta... osjetili smo stvaranje Tuge. Njegova bol još je s nama." Šutio je dugo. "Da su Zida'va dopustili takvo što", napokon reče, "jedan je od razloga što im okrenusmo leđa. Taj nas je čin toliko oslabio da smo otad zauvijek osakaćeni." "A Trn?"

Yis-fidri kimne svojom teškom glavom. "Smrtni kovači Nabbana pokušali su obraditi zvjezdani kamen. Nisu mogli. Potražili su neke od našeg naroda i tajno ih doveli u Carevu palaču. Te naše rođake većina smrtnika smatraše tek čudnim narodom koji je promatrao oceane i čuvao brodove od nevolje, ali malo ih je znalo da stari nauk Stvaranja i Oblikovanja teče duboko u svim Tinukeda'vama, čak i u onima koji izabraše ostati pokraj mora."

"Tinukeda'va?" Trebao je trenutak da joj proдре u glavu. "Ali to je Gan Itai... to su Niskije!"

"Svi smo mi Djeca Oceana", svečano će podzemljaš. "Neki od nas odlučili su ostati blizu mora koje nas zauvijek dijeli od Vrta našeg postanka. Drugi izabraše skrovite i tajnovitije pute, poput mračnih predjela zemlje i zadatka oblikovanja kamena. Vidite, za razliku od naših rođaka Zida'va i Hiked'a, mi Navigatorova djeca oblikujemo sebe baš kao što oblikujemo druge stvari."

Miriamele je bila osupnuta. "Vi... vi i Niskije ste isti?" Sad je shvatila iluziju prepoznavanja koja ju je mučila kad je prvi put ugledala Yis-fidrija. Uistinu je bilo nečeg u njegovim kostima, u njegovu kretanju što ju je podsjećalo na Gan Itai. Ali izgledali su tako različito!

"Više nismo isti. Čin samooblikovanja traje naraštajima, mijenja ne samo naš vanjski izgled. Ali mnogo toga se ne mijenja. Djeca Zore i Djeca Oblaka su rođaci - ali morski promatrači naše su sestre i braća."

Miriamele se zavalila natrag, pokušavajući pojmiti što joj je bilo rečeno. "Dakle vi i Niskije ste isti. A Niskije su iskovale Trn." Ona odmahne glavom. "Tvrđite, dakle, da možete osjetiti sve Velike mačeve - čak i jače nego što osjećate Bijelu strijelu?" Na pamet joj padne iznenadna misao: "Onda sigurno znate gdje je Svjetloklin - mač koji se zvao Minnevar!" Yis-fidri se žalosno osmijehne. "Da, iako ga je vaš kralj Ivan obavio mnogim molitvama, relikvijama i drugim čarolijama smrtnika, možda u nadi da će sakriti njegovu pravu prirodu. Ali vi prepoznajete vlastite ruke i dlanove, princezo Miriamele, zar ne? Zar ih ne biste prepoznali kad ne bi bili spojeni s vašim tijelom, nego bi bili u kaputu i rukavicama nekog drugog smrtnika?"

Bilo je čudno razmišljati o tome kako se njezin veličanstveni djed s naporom trudio prikriti porijeklo Svjetlokline. Zar se stidio što posjeduje takvo oružje? Zašto? "Ako tako dobro poznajete te mačeve, možete li mi reći gdje se Svjetloklin sada nalazi?"

"Ne mogu reći: nalazi se na tom i tom mjestu, ne. Ali negdje je blizu. Negdje unutar nekoliko tisuća koraka."

Dakle, bio je ili u dvorcu ili ispod dvorca, zaključio Miriamele. To joj nije puno pomoglo, ali ga barem njezin otac nije bacio u ocean ili odnio u Nascadu. "Jeste li ovamo došli zato što ste znali da su mačevi ovdje?"

"Ne. Bježasmo pred drugim stvarima, istjerani iz našeg grada na sjeveru. Već smo znali da se dva mača nalaze ovdje, ali to nam je u to vrijeme malo značilo: pobjegosmo kroz tunele i oni nas dovedoše ovamo. Tek kad smo se približili Asu'i, spoznali smo da su i druge sile bile na djelu."

"I sada ste uhvaćeni između dvije vatre i ne znate kamo pobjeći." Rekla je to s poprilično negodovanja, ali znala je da su podzemljaši bili suočeni sa situacijom sličnom njezinoj. I nju su otjerale stvari veće od nje same. Pobjegla je od svojeg oca, pokušavši staviti cijeli svijet između njih dvoje. Sada je riskirala svoj život i živote svojih prijatelja da se vrati i pronađe ga, ali bojala se što će se dogoditi ako uspije. Miriamele potisne beskorisne misli. "Oprostite mi, Yis-fidri. Umorna sam od predugog sjedenja, to je sve."

Bilo je dobro otpočiniti prvog dana, unatoč ljutnji prema svojem zatočeništvu, ali sada je čeznula da krene na put, da se pokrene, da nešto učini... bilo što. U protivnom, ostat će u stupici sa svojim mislima. Njihovo je društvo bilo bolno. "Zbilja nam je žao, Miriamele. Možete se šetati koliko god hoćete ovdje. Pokušali smo vam pružiti sve što trebate." Imali su sreću što je imala svoje zavežljaje s preostalim namirnicama, pomislila je. Da je morala živjeti na podzemljaškoj hrani - gljivama i malim, neugodnim rovašima - ne bi im baš bila ugodna zatočenica. "Ne možete mi dati što trebam dokle god me držite u zatočeništvu", reče ona. "To ništa ne može promijeniti, ma što vi rekli."

"Preopasno je."

Miriamele potisne srdit odgovor. Već je pokušala s takvim pristupom. Morala je razmisliti.

Yis-hadra sastruže komadić špiljskoga zida zakrivljenim oruđem plosnata vrha. Miriamele nije mogla posve shvatiti što je Yis-fidrijeva žena radila, ali činilo se da u tome uživa: podzemljašica je pjevala ispod glasa. Što je dulje Miriamele slušala, to ju je pjesma više očaravala. Bila je jedva glasnija od šapta, ali imala je u sebi djelić moći i složenosti Gan Itaina pjevanja kilpama. Yis-hadra je pjevala u ritmu pokreta svojih dugih, gracioznih ruku: glazba i pokret postadoše jedinstven sklad. Miriamele je neko vrijeme sjedila pokraj nje, skamenjena.

"Nešto gradite?" upitala je tijekom zatišja pjesme.

Podzemljašica podigne pogled. Osmijeh rastegne njezinočudno lice. "Ovo ovdje je s'h'rosa - ovaj dio kamena koji prolazi kroz drugi kamen..." pokazala je tamniju prugu, jedva vidljivu u sjaju ružičastog kristala. "Želi... izaći. Biti viđena."

Miriamele strese glavom. "Želi biti viđena?"

Yis-hadra zamišljeno napući svoja široka usta. "Ne znam dobro vaš jezik. Ona... treba? Treba izaći?"

Poput vrtljaka, zabavljeno pomisli Miriamele. Uzgajaju kamenje.

Miriamele upita naglas: "Rezbarite li predmete? Sve ruševine Asu'e koje sam vidjela prekrivene su prekrasnim reljefima. Jesu li ih podzemljaši načinili?"

Yis-hadra načini neprepoznatljiv pokret svijenim prstima. "Priredili smo neke od zidova, a onda su Zida'va ondje izradili slike. Ali na drugim smo se mjestima sami brinuli o kamenu, pomažući mu da... postane. Kad je Asu'a sagrađena, Zida'va i Tinukeda'va još su radili rame uz rame." Njezin je glas bio sjetan. "Zajedno smo stvorili mnoge krasote."

"Da. Vidjela sam neke od njih." Ona se ogleda oko sebe. "Gdje je Yis-fidri? Moram razgovarati s njim."

Yis-hadra bijaše postidjena. "Jesam rekla nešto loše? Ne mogu govoriti vaš jezik kao jezik smrtnika iz Hernvstira. Yis-fidri govori bolje od mene."

"Ne." Miriamele se nasmiješi. "Ništa loše. Ali on i ja smo o nečemu razgovarali pa želim nastaviti taj razgovor."

"Ah. Vratit će se za malo vremena. Ostavio je ovo mjesto." "Onda ću vas samo gledati kako radite, ako vam ne smeta."

Yis-hadra uzvrat osmijeh. "Ne. Ispričat ću vam nešto o kamenu, ako

želite. Kamenje ima priče. Mi znamo priče. Katkad mislim da znamo

njihove priče bolje nego svoje."

Miriamele sjedne leđima uza zid. Yis-hadra nastavi sa svojim zadatkom i dok je to radila, pričala je. Miriamele nikad nije mnogo razmišljala o stijenju i kamenju, ali dok je slušala dubok melodičan glas podzemljašice, prvi je put uvidjela da su oni na neki način bili živa bića, poput biljaka i životinja - ili ih je barem takvima smatrao Yis-hadrin rod. Stijene su se pomicale, ali taj je pokret trajao vjekovima. Mijenjale su se, ali nijedan živi stvor, čak ni Sithe, nije živ hodao pod nebom dovoljno dugo da vidi tu promjenu. Podzemljaški je narod proučavao i obrađivao, čak na neki način i volio kosti zemlje. Divili su se ljepoti svjetlucavih dragulja i sjajnih kovina, ali su također cijenili slojevitost pješčenjaka i smionost vulkanske cakline. Svaki od njih imao je vlastitu priču, ali trebala je određena vrsta vizije i mudrosti da se shvate spore priče koje je pripovijedalo kamenje. Yis-fidrijeva žena, krupnih očiju i pažljivih prstiju, dobro ih je poznavala. Miriamele bijaše neobično dirnuta tim čudnim stvorenjem i na trenutak, slušajući Yis-hadrin polagan radostan govor, zaboravila je čak i na vlastitu nesreću.

Tiamak osjeti kako se nečija ruka sklapa oko njegove mišice.

"Jesi li to ti?" Otac Strangveard zagunda.

"Ja sam."

"Ni ti ni ja ne bismo smjeli biti vani na palubi", reče arhivar. "Sludig će se naljutiti."

"Sludig će imati pravo", reče Tiamak. "Kilpe su svuda oko nas." Ali svedjedno se nije micao. Četiri zida brodske kabine otežavala su razmišljanje, a misli koje su se kretale rubom njegova umačinile su se prevažnima da bi ih izgubio samo zbog straha od morskih stvorenja - ma kako dostojna straha ona bila.

"Vid mi nije dobar", reče Strangveard škiljeći zabrinuto u tamu. Stavio je ruku pokraj zdravog oka da ga zaštiti od jakog vjetra. "Vjerojatno se ne bih smio šetati palubom noću. Ali bio sam... zabrinut za tebe, toliko si dugo izbivao."

"Znam." Tiamak potapše starčevu ruku, koja je počivala na trošnoj ogradi. "Razmišljam o onome što sam vam prije rekao - o ideji koju sam dobio kad se Camaris borio s Benigarisom." Zastao je, prvi put primijetivši neobično kretanje broda. "Zar smo se usidrili?" upita naposljetku.

"Jesmo. Havefur nije zapaljen kod Wentmoutha, a Jošua se boji previše se približiti hridima po mraku. Poslao je poruku signalnom svjetiljkom." Arhivar zadrhti. "Još je gore, međutim, stajati mirno. Oni grozni sivi stvorovi..."

"Onda dopustite da sidemo. Mislim da će se kiše svakako vratiti." Tiamak se okrene od ograde. "Ugrijat ćemo se s malo vašeg vina - kopneni običaj koji sam počeo cijeniti - i razmisliti malo bolje o mačevima." Primio je svećenika za lakat i poveo ga prema vratima kabine.

"Ovo je sigurno bolje", reče Strangveard. Podupro se o zid kad je brod uronio između valova, a onda dodao Wranjaninu kalež iz kojeg se prelijevala tekućina. "Bolje da pokrijem ugljen. Bilo bi grozno da se žeravnik prevrne. Bože! Nadam se da su i ostali oprezni."

"Mislim da je Sludig malo kome dopustio da ima žeravnik, ili čak svjetiljku, osim na palubi." Tiamak gucne vino i cmokne usnama. "Ah. Dobro. Ne, mi smo povlašteni jer moramo čitati, a vremena je malo."

Arhivar se spusti na slamaricu na podu, blago se ljuljajući s kretanjem broda. "Dakle, pretpostavljam da bismo se opet morali vratiti našem poslu." Gucnuo je iz svojeg kaleža. "Oprosti mi, Tiamak, ali zar ti se ponekad ne čini beskorisnim? Polagati sve nade u tri mača, od kojih dva čak i nisu naša?" Zurio je u svoje vino.

"Ja sam nekako kasno ušao u ovu priču." Tiamak se udobno smjesti. Ljuljanje broda, koliko god jako bilo, baš se i nije previše razlikovalo od načina na koji je vjetar zibao njegovu kuću na smokvinu drvetu. "Da ste me pitali prije godinu dana kakvi su izgledi da ću biti na brodu koji plovi u Erkvnlend da pokori Velikog kralja - da ću biti nositelj Perga-mene, da ću vidjeti preporođenog Camarisa, da će me zarobiti ghanti, a spasiti vojvoda od Elvritshalle i kći Velikog kralja..." On mahne rukom. "Shvaćate što želim reći. Sve što nam se dogodilo je ludost, ali kad se osvrnemo na to, čini se da je sve logično slijedilo iz jednog trenutka u drugi. Možda će se jednog dana zapljenjivanje i korištenje mačeva činiti jednako jasnim u svojem smislu."

"To je lijepa misao." Strangveard uzdahne i pogurne svoj očni povež, koji se malčice pomakne, natrag na svoje mjesto. "Stvari mi se više sviđaju kad su se već dogodile. Knjige se možda razlikuju jedna od druge, ali barem svaka knjiga tvrdi da zna istinu i jasno je izlaže."

"Možda ćemo jednog dana i mi biti u nečijoj knjizi," reče Tiamak smiješeći se, "a tko je god napiše, bit će vrlo siguran kako se sve zbilo. Ali mi sada nemamo taj luksuz." Nagnuo se naprijed. "A sada, gdje je dio doktorova rukopisa o kovanju Tuge?"

"Ovdje, mislim." Strangveard prelista jednu od mnogih hrpa pergamenta, razbacanu po odaji. "Da, evo ga." Podigao gaje na svjetlost, škiljeći. "Da ga pročitam?"

Tiamak ispruži ruku. Gajio je neizmjernu naklonost prema arhivaru, bliskost koju nije osjetio još od starog doktora Morgenesa. "Ne," reče blago, "dopustite da ja čitam. Nemojmo vaše sirote oči večeras izlagati daljnjem naporu." Strangveard nešto promrmlja i doda mu list pergamenta.

"Dio o Riječima Stvaranja ostao mi je u sjećanju", reče Tiamak. "Je li moguće da su svi ti mačevi stvoreni s istim moćnim Riječima?"

"Ali zašto to misliš?" upita Strangveard. Lice mu postane napeto. "Čini se da Nissesova knjiga, barem kako je Morgenes navodi, to ne tvrdi. Svaki mač potječe iz drugog mjesta, a jednog su iskovali smrtnici."

"Mora postojati nešto što ih međusobno povezuje," odgovori Tiamak, "a ne mogu se dosjetiti ničeg drugog. Zašto bi nam inače posjedovanje svih triju davalo takvu moć?" Listao je pergamente. "Velika magija sudjelovala je u njihovu kovanju. Sigurno će nam ta magija donijeti premoć nad Kraljem Oluje!"

Dok je govorio, vani se uzdigne pjesma Niskije, nadglasavši tugaljiv zvuk vjetrova. Napjev je pulsirao od neukrotive moći, kao strani zvuk još jezovitiji od daleke tutnjave groma.

"Kad bi barem postojao netko tko zna nešto o kovanju mačeva", frustrirano promrmlja Tiamak; netremice je gledao u Morgenesova precizna kitnjasta slova, ali ih zapravo nije vidio. Niskijina se pjesma pojača, a onda zatreperi i utihne na noti jadikujućega gubitka. "Kad bismo barem mogli razgovarati s podzemljašima koji su načinili Minnevar - ali Eolair veli da su daleko na sjeveru, mnogo milja iza Visotvrde. A nabbanski kovači koji su iskovali Trn mrtvi su već stoljećima." Namršio se. "Imamo toliko pitanja, a i dalje tako malo odgovora. Ovo postaje zamorno, Strangveard. Čini se da nas svaki korak naprijed vodi dva koraka natrag - u smutnju."

Arhivar je šutio dok je Tiamak tražio dobrano prelistavane stranice koje su opisivale Inelukijevo stvaranje Tuge u talionicama ispod Asu'e. "Evo ga", reče napokon. "Pročitat ću."

"Samo čas", reče Strangveard. "Možda je odgovor na jedno pitanje odgovor na oba."

Tiamak podigne pogled sa stranice pred sobom. "Kako to mislite?" zbunjeno upita.

"Tvoja druga zamisao da nas se namjerno držalo u neznanju - da je Kralj Oluje nahuškao Eliju i Jošuu jednog protiv drugog dok je on išao za nekim vlastitim ciljem..."

"Da?"

"... Možda to nije samo neki tajni cilj koji on želi skriti. Možda također pokušava skriti tajnu triju mačeva."

Tiamak osjeti iskru shvaćanja. "Ali ako je cjelokupan sukob između Jošue i Velikog kralja uređen samo kako bi nas spriječio da spoznamo kako se mačevi rabe, to bi moglo značiti da je odgovor sasvim jednostavan - nešto što bismo brzo uvidjeli da nismo rastreseni."

"Točno!" Strangveard je, u potrazi za idejom, izgubio svoju uobičajenu suzdržanost. "Točno. Ili se radi o nečem tako jednostavnom da bismo to sigurno vidjeli da nismo zaokupljeni svakodnevnim borbom, ili se radi o nekome ili o nekom mjestu, nama životno važnom, do kojeg ne možemo doprijeti dokle god ovaj rat između braće traje."

Vi Koji Gledate I Oblikujete, zadivljeno pomisli Tiamak, dobro je imati nekog s kime mogu podijeliti misli - nekog tko razumije, tko ispituje, tko traga za značenjem! Na trenutak mu čak nije nedostajao ni njegov dom u močvari. Zatim reče naglas: "Odlično, Strangveard. To svakako vrijedi uzeti u obzir."

Arhivar porumeni, ali progovori samopouzdan. "Sjećam se kad smo prvi put pobjegli iz Naglimunda, Deornoth je rekao da mu se čini kao da nas Norni žele spriječiti da idemo u određenim smjerovima - u tom trenutku radilo se o dubinama Aldheorte. Umjesto da nas ubiju ili zarobe, činilo se da nas pokušavaju... voditi." Svećenik odsutno otare svoje od studeni pocrvenjele nosnice koje se još nisu oporavile od boravka na palubi. "Mislim da su nas možda udaljavali od Sitha."

Tiamak odloži stranice koje je držao: za njih će biti vremena poslije. "Dakle, možda postoji nešto što Sithe znaju - možda čak i oni to ne shvaćaju! Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, kako bih želio da smo pobliže ispitali mladog Simona o vremenu koje je proveo s besmrtnicima." Tiamak ustane i primakne se vratima kabine. "Reći ću Sludigu da želimo porazgovarati s Aditu." On zastane. "Ali ne znam kako će ona prijeći s jednog broda na drugi. More je sada vrlo opasno."

Strangveard slegne ramenima. "Neće škoditi da zamolimo."

Tiamak zastane, naginjući se naprijed-natrag s kretanjem broda, a onda iznenada opet sjedne. "To može pričekati do jutra, kad prelazak bude siguran. Možemo mnogo učiniti prije toga." On opet podigne pergamente. "Moglo bi biti bilo što, Strangveard - bilo što! Moramo se u mislima vratiti na sva mjesta gdje smo bili, na ljude koje smo susretali. Reagirali smo samo na ono što je bilo pred nama. Sada je na vama i meni da se sjetimo onoga što nismo vidjeli dok smo bili zaposleni promatranjem spektakla potjere i rata."

"Trebali bismo razgovarati i s ostalima. Sam Sludig je vidio mnogo toga, a Isgrimnura i Jošuu svakako treba ispitati. Ali ne znamo ni koja pitanja treba postaviti." Svećenik uzdahne i žalosno strese glavom. "Milosrdni Aedone, kakva šteta što Geloj nije tu s nama. Ona bi znala odakle početi."

"Ali nije, kao što ste rekli, a nije ni Binabik. Stoga to moramo obaviti sami. To je naša strašna dužnost, upravo kao što je Camarisov zadatak vitlati mačem, a Jošuin da nosi teret vodstva." Tiamak promotri neurednu zbrku rukopisa na svojem krilu. "Ali imate pravo: teško je znati odakle početi. Kad bi nam samo netko rekao više o kovanju tih mačeva. Da se barem to znanje nije izgubilo."

Dok je dvojac sjedio, izgubljen na trenutak u natmurenoj tišini, Niski-jin se glas iznova uzdigne, presjekavši buku oluje poput oštra sječiva.

Isprva je sama veličina predmeta sprječavala Miriamele da shvati o čemu se radilo. Njegov sjaj boje zore i masivne baršunaste latice, kapljice rose koje su blistale poput staklenih kugli, čak i trnovi, svaki veličanstven šiljak tamnog, zakrivljenog drveta, sve se to činilo poput nečeg što se mora upiti pa razmotriti zasebno. Tek nakon dugo vremena - ili se barem činilo dugim vremenom - uspjela je shvatiti da je golem predmet koji se polako vrtio pred njezinim očima bio... ruža. Okretala se kao da su njezinu peteljku vrtjeli divovski ali nevidljivi prsti; njezin je miris bio tako silan daje osjećala kako je ispunio cijeli svemir, ali istodobno dok ju je gušio, ispunjavao ju je životom.

Široka, neprekinuta ledina iznad koje se ruža okretala počela je drhtati. Busenje se izvijalo pod veličanstvenim cvijetom; pojavile su se sive stijene, visoke i uglate, prodirući kroz zemlju poput krtica koje njuškaju prema suncu. Dok su one izbijale, i dok je prvi put uočavala da su duguljaste stijene bile spojene na dnu, shvatila je da gleda golemu ruku kako se probija kroz površinu zemlje. Podigla se, rasipajući oko sebe travu i zgrušanu zemlju; kameni se prsti široko rašire, obuhvativši ružu. Trenutak poslije ruka se sklopi i stisne. Golema se ruža prestane okretati, a onda polako nestane u šaci koja ju je zdrobila. Jedna jedina široka latica klizila je polako sa strane na stranu, lebdeći prema tlu. Ruža bijaše mrtva...

Miriamele s naporom sjedne, trepćući, dok joj je srce lupalo u grudima. Osim slabašna ružičastog sjaja nekoliko podzemljaških kristala, špilja je bila mračna kao što je bila kad je utonula u san. Unatoč tome, mogla je osjetiti da se nešto promijenilo.

"Yis-fidri?" zazove ona. Sjena se odvoji od zida u blizini i pođe prema njoj odmahujući glavom.

"Još se nije vratio", reče Yis-hadra.

"Što se dogodilo?" U Miriamelinoj je glavi bubnjalo kao da joj je netko zadao udarac. "Nešto se upravo dogodilo."

"Bio je vrlo snažan, ovaj." Yis-hadra je bila vidljivo uznemirena: njezine su krupne dčile bile šire nego inače, a dugi su joj se prsti grčevito stezali. "Neka... neka se promjena ovdje događa - promjena u kostima zemlje i u srcu Asu'e." Tražila je riječi. "Događa se već neko vrijeme. Sada je još jača."

"Kakva vrsta promjene? Što ćemo poduzeti?"

"Ne znamo. Ali nećemo poduzimati ništa dok se Yis-fidri i ostali ne vrate."

"Cijelo nam se mjesto raspada oko ušiju... a vi ništa nećete učiniti?! Čak ni pobjeći?"

"Ono se... ne raspada. Promjena je drukčija." Yis-hadra položi drhtavu ruku na Miriamelinu mišicu. "Molim vas. Moj narod se boji. Vi to samo pogoršavate."

Prije nego što je Miriamele mogla išta reći, čudna nijema grmljavina prođe kroz nju, zvuk predubok da bi se čuo. Činilo se da se cijela dvorana pomiče - na trenutak, čak je i Yis-hadrino neobično, neugledno lice postalo nešto neživo, a ružičasta svjetlost podzemljaskih palica potamnijela je i ohladila se u blistavo bijelu a zatim u ažurnu boju. Kao da se sve iskrivilo. Miriamele je osjetila kako klizi u stranu, kao daje izgubila vlast nad svijetom koji se okretao.

Onda se kristalna svjetlost ponovno zagrije i špilja opet postane kakva je i bila.

Miriamele uvuče nekoliko drhtavih dahova prije nego što je mogla govoriti. "Nešto... jako loše... se događa."

Yis-hadra se pridigne iz čučnja, nestabilno se ljuljajući. "Moram vidjeti ostale. Yis-fidri i ja pokušat ćemo ih uvjeriti da se previše ne boje. Bez Krhotine, bez Dvorane crteža, ostalo je malo toga što nas može zadržati na okupu."

Drhteci, Miriamele je gledala za podzemljašicom. Masa stijena oko nje izgledala joj je poput ograničavajućih zidova grobnice. Ono čega su se Jošua, stari Jarnauga i ostali već pribojavali, sada se događalo.

Neka divlja moć strujala je kamenjem pod Visotvrdom upravo onako kako je krv protjecala njezinim tijelom. Sigurno je preostalo vrlo malo vremena.

Zar ću ovdje dočekati kraj? upitala se. Dolje u tami, nikad ne doznajući zašto?

Miriamele se nije sjećala daje opet usnula, ali probudila se - ovaj put nježnije - sjedeći uspravno uz špiljski zid, glave naslonjene na kukuljicu svojeg plašta. Vrat joj se ukočio te ga je kratko trljala sve dok nije ugledala nekog kako čuči pokraj njezina zavežljaja - nejasan obris na slaboj ružičastoj svjetlosti podzemljaskih kristala.

"Ti tamo! Što radiš?"

Prilika se okrene, raširenih očiju. "Budni ste", reče trol.

"Binabik?" Miriamele se zabezeknuto zagleda u njega, a onda skoči na noge i potrči prema njemu. Uхватила ga je u zagrljaj koji je iz nje izmamio zadihani smijeh. "Majko Milosrdna! Binabik! Što to radiš? Kako si dospio ovamo?"

"Podzemljaši su me pronašli kako lutam stubištem", reče on kad ga je spustila. "Ovdje sam tek malo vremena. Nisam vas želio probuditi, ali gladan sam pa sam se dao na pretraživanje zavežljaja..."

"Ostalo je malo kruha za popudbinu, mislim, i možda malo suhog voća." Prekopala je po svojim stvarima. "Tako sam sretna što te vidim - nisam znala što te zadesilo! Onaj stvor, onaj redovnik! Što se dogodilo?"

"Ubio sam ga - ili sam ga možda oslobodio." Binabik strese glavom. "Ne znam. Došao je k sebi na trenutak i upozorio me da su Norni... što je ono rekao?... 'nevjerojatno lažni.'" Uzeo je komad tvrda kruha koji je Miriamele ponudila.

"Poznavao sam ga dok je bio čovjek. Simon i ja sreli smo ga u ruševinama Sv. Hoderunda. Nismo bili prijatelji, Hengfisk i ja - ali te njegove oči...! Takva strahota nikome se ne bi smjela nanijeti. Naši neprijatelji moraju odgovarati za mnogo toga."

"Što misliš o podzemljašima? Jesu li ti rekli zašto su me oteli?" Nešto joj padne na um. "Jesi li i ti sada zatočenik?"

"Ne znam je li zatočenik prava riječ", zamišljeno će Binabik. "Da, kad su me pronašli, Yis-fidri mi je mnogo toga ispričao na putu ovamo. Barem dok je mogao."

"Kako to misliš?"

"U tunelima su vojnici", odgovori trol. "I drugi - Norni, barem tako mislim, iako ih nismo vidjeli kao što smo vidjeli vojnike. Ali podzemljaši su ih svakako osjećali i mislim da se nisu pretvarali zbog mene. Bili su puni užasa."

"Norni? Ovdje? Ali mislila sam da ne mogu ući u dvorac."

Binabik slegne ramenima. "Tko će ga znati? Njihovu je besmrtnom gospodaru zabranjen pristup ovom mjestu, ali nisam smatrao vjerojatnim da bi živi Norni željeli ovamo ući. Ipak, ako bi se sve o čemu sam mislio sada pokazalo pogrešnim, to me više ne bi iznenadilo."

Yis-fidri se približi, a onda se sagne i čučne pokraj njih, škripeći podstavljenom kožom svoje odore. Unatoč njegovu ljubaznom, žalosnom licu, Miriamele pomisli da su mu dugi udovi pomalo davali izgled pauka koji se šulja svojom mrežom.

"Vaš je suputnik na sigurnom, Miriamele." "Drago mi je što ste ga pronašli."

"Nabasali smo na nj točno na vrijeme." Yis-fidri je očigledno bio zabrinut. "Tuneli vrve smrtnicima i Hikeda'vama. Štiti nas samo naša vještina skrivanja ulaza u ovu dvoranu."

"Planirate ovdje ostati zauvijek? To vam neće pomoći." Sreća zbog Binabikova povratka pomalo je splasnula te je sada osjećala kako joj se očaj vraća. Svi su bili uhvaćeni u stupicu u izoliranoj špilji, dok se svijet oko njih naizgled kretao prema nekoj strahotnoj kataklizmi. "Zar ne osjećate što se događa? Svi ostali od vašeg roda to su osjetili?"

"Naravno da osjećamo." Na trenutak je Yis-fidri zvučao gotovo srdito. "Osjećamo više od vas. Znamo ove promjene od davnina - znamo što Riječi Stvaranja mogu učiniti. A i kamenje nam govori. Ali nemamo snage zaustaviti to što se događa, a ako skrenemo pozornost na sebe, to će biti kraj. Naša sloboda nikome ne koristi."

"Riječi Stvaranja...?" upita Binabik, ali prije nego što je dospio završiti svoje pitanje, Yis-hadra se pojavi i tiho obrati svojem suprugu na podzemljaškom jeziku. Miriamele pogleda pokraj nje, gdje se ostatak plemena stisnuo uz suprotni zid špilje. Bili su očito uznemireni, očiju raširenih na slaboj svjetlosti, tiho čavrljajući među sobom uz mnogo kimanja svojim krupnim glavama.

Yis-fidrijevo mršavo lice poprimi izraz strepnje. "Netko je vani", reče.

"Vani?" Miriamele zatvori svoj zavežljaj. "Kako to mislite? Tko?" "Ne znamo. Ali netko je pred skrivenim vratima ove dvorane i pokušava ući." On uzbuđeno zamahne rukama. "To nisu smrtni vojnici, jer tko god daje ondje, taj posjeduje izvjesnu moć nad stvarima - zaštitismo ta vrata do granica tinukeda'vskog umijeća." "Norni?" dahne Miriamele.

"Ne znamo!" Yis-fidri ustane i ovije svoju tanku ruku oko Yis-hadre. "Ali premda pronadoše vrata, moramo se nadati da ih neće moći provaliti. Ne možemo učiniti ništa više."

"Ali mora postojati drugi izlaz, zar ne?"

Yis-fidri pogne glavu. "Riskirali smo. Skrivanje dvojih vrata učinilo bi ih ranjivijima, a bojasmu se potrošiti previše Umijeća kad su stvari toliko neuravnotežene..."

"Majko Milosrdna!" vikne Miriamele. Gnjev se u njoj borio s beznadnim užasom. "Onda smo u zamci." Ona se okrene prema Binabiku. "Bože, pomozite nam, kakav izbor imamo?"

Trol je izgledao umorno. "Pitate li hoćemo li se boriti? Naravno. Qanuci ne daju olako svoje živote. Mindunob inikyat, kažemo mi - 'moj dom će biti tvoj grob.'" Njegov je smijeh bio oštar. "Ali sa sigurnošću mogu reći da će čak i najhrabriji trol radije pokušati naći načina kako da zadrži svoju špilju a da ne umre."

"Pronašla sam svoj nož", reče Miriamele nervozno lupkajući prstima po nozi. Borila se da joj glas ostane miran. U zamci! Bili su u zamci bez izlaza, a Norni bijahu pred vratima! "Milosrdna Elizijo, da sam barem ponijela luk. Imam samo Simonovu Bijelu strijelu, ali sigurna sam da bi se on složio kad bih opernatila njome jednog Norna."

Pretpostavljam da je mogu iskoristiti da nekog probodem."

Yis-fidri ih pogleda u nevjerici. "Ne biste se mogli spasiti od Hikeda'va lukom i punim tobolem Vindaomevovih najsavršenijih strijela, a kamoli samo nožem."

"Mislim da se i nećemo spasiti", prasne Miriamele. "Ali došli smo predaleko da im dopustimo da nas zarobe kao da smo preplašena djeca." Udahnula je da se smiri. "Vi ste snažni, Yis-fidri - osjetila sam to kad ste me odnijeli. Sigurno im nećete dopustiti da vas samo tako ubiju?"

"To nije naš način, borba", javi se Yis-hadra. "Nikad nismo bili snažni - ne na taj način."

"Onda se držite podalje." Miriamele pomisli kako je zvučala poput najgore vrste hvalisava krčmarskog svadljivca, ali već je bilo dovoljno teško misliti na ono što se možda bližilo. Samo gledanje drhtavih, prestravljenih podzemljaša slamalo je njezinu odlučnost, a strah koji je ležao pod tim izgledao je poput rupe u koju bi se mogla spotaknuti i zauvijek pasti. "Odvedite nas do vrata. Binabik, pokupimo barem malo kamenja. Dobri Bog zna da ih je ovo mjesto puno."

Šćućureni podzemljaši promatrali su ih s nepovjerenjem, kao da ih je samčin pripreme na otpor činio gotovo jednako opasnim poput neprijatelja s one strane. Miriamele i Binabik užurbano prikupe hrpu kamenja, a potom Binabik prelomi svoj štapić i zadjene dio s nožem o pojas te pripremi pihaljku.

"Bolje najprije iskoristiti ovo." Ubacio je strelicu u cjevčicu. "Možda će smrt koju ne budu mogli vidjeti malko usporiti njihov ulazak."

Pokazalo se da su vrata bila tek još jedan dio izbrazdanog špiljskoga zida, ali dok su Miriamele i trol stajali pred njim, tanka srebrna linija počne miljeti uz kamen.

"Ruvane, vodi nas!" nesretno će Yis-fidri. "Prodrli su kroz obranu!" Začuo se zbor prestrašenih zvukova njegovih sudrugova.

Srebrni sjaj gmizao je površinom stijene, a onda poprečno prešao duljinu ljudskog hvata te se opet počeo spuštati. Kad je cijeli dio obrubljivala nit svjetlosti, kamen unutar sjaja stane se polako okretati oko osi, stružući po špiljskom podu. Miriamele je promatrala njegovo teško kretanje prestravljenom opčinjenošću, drhteći svim udovima.

"Nemojte stati preda me", šapne Binabik. "Reći ću vam kad bude sigurno za pomicanje."

Vrata se škripeći zaustave. Kad se spodoba ukazala u uskom otvoru, Binabik pridigne svoju puhaljku ustima. Tamna prilika zatetura i padne naprijed. Podzemljaši zajauču od straha.

"Pogodio si ga!" usklikne Miriamele. Odvagnula je kamen, spremna da pokuša pogoditi sljedećeg dok Binabik nabije novu strelicu... ali nitko drugi ne stane na vrata.

"Čekaju", šapne Miriamele trolu. "Vidjeli su što je zadesilo prvoga."

"Ali ja ništa nisam učinio!" reče Binabik. "Moja strelica još nije odapeta."

Spodoba podigne glavu. "Zatvorite... vrata." Svaka riječ bila mu je mučan napor. "Iza... mene... su..."

Miriamele zine od prepasti. "To je Cadrach!"

Binabik se najprije zabulji u nju, a onda u redovnika koji se opet srušio. Odložio je svoj štap i potčao naprijed.

"Cadrach?" Miriamele polako strese glavom. "Ovdje?" Podzemljaši projure pokraj nje, hitajući da zatvore vrata.

Sive zemlje

Bezbojna magla protezala se unedogled, bez poda ili svoda ili ikakve vidljive granice. Simon je lebdio usred nje. Nije bilo pokreta, ni zvuka.

"Pomozite mi!" vikao je, ili pokušao, ali činilo se da mu glas nijedanput nije napustio tijelo. Lelet je otišla, a njezin posljednji dodir njegovih misli postao je hladan i dalek. "Upomoć! Bilo tko!"

Ako je itko dijelio prazna siva prostranstva s njime, nije odgovorio.

Što ako je netko ili nešto ovdje? iznenada pomisli Simon, sjetivši se svega što su mu pričali o Cesti snova. To bi moglo biti nešto što ne želim susresti. To možda nije bila Cesta snova, ali Lelet je rekla da je u blizini. Binabikov učitelj Ookequk sreo je neko stravično stvorenje dok je sam išao cestom - i to ga je ubilo.

Ali bi li to bilo gore od lebdenja na ovom mjestu zauvijek, poput duha? Uskoro od mene neće ostati ništa vrijedno spašavanja.

Sati su prolazili bez ikakve promjene. Ili su to možda bili dani. Ili tjedni. Tu nije bilo vremena. Ništavilo je bilo savršeno.

Nakon dugog praznog razdoblja, njegove se slabe i rastrkane misli opet skupe.

Lelet me trebala odgurnuti natrag, natrag u moje tijelo, u moj život. Možda to mogu učiniti sam.

Pokušao se sjetiti kakav je to bio osjećaj nalaziti se u živom tijelu, ali dugo vremena mogao je oblikovati samo nepovezane i uznemirujuće slike nedavnih dana - kopači kako ruju i cere se na svjetlosti baklje, Norni kako okupljeni šapću na vrhu brijega iznad doline Hasu. Postupno je prizvao viđenje velebnog kotača i golog tijela, zarobljenog na njemu.

Ja! Usklikne on. Ja, Simon! Još sam živ!

Osoba koja je visjela na obruču kotača bila je sjenovita i bez nekog oblika, poput grubo izrezbarene slike Usiresa na njegovu Drvetu, ali Simon je mogao osjetiti nedodirljivu vezu između nje i sebe. Pokušao je dati oblik licu, ali nije se mogao sjetiti vlastitih crta.

Izgubio sam sebe. Spoznaja ga obuzme poput pokrivača ubojita mraza. Ne sjećam se ni kako izgledam - nemam lice!

Prilika na kotaču, čak i sam kotač, zatrepere i postanu nerazlučivi.

Ne! Privio se za kotač, primoravajući njegovu kružnu sjenu da ostane pred njegovim umom. Ne! Stvaran sam. Živ sam. Moje ime je Simon!

Naprezao se ne bi li se sjetio kako je izgledao u Jirikijevu zrcalu - ali najprije je morao prizvati uspomenu na samo zrcalo, njegovu hladnu površinu pod prstima, krhku glatkoću njegovih rezbarija. Ugrijalo se na njegov dodir sve dok se nije činilo poput živog stvora.

Odjednom se mogao sjetiti vlastitog lica, zatočenog u sithskom staklu. Crvena kosa bila mu je gusta i neuredna, ispresijecana bijelim pramenom; niz njegov obraz, od oka do čeljusti, pružao se znak od zmajevе krvi. Oči nisu otkrivalе sve što se iza njihova pogleda skriva. Iz Jirikijeva zrcala nije gledao dječak nego koštunjav mladi muškarac. Bilo je to njegovo lice, shvati Simon, lice koje mu se vratilo.

Pokušavao je nametnuti vlastite crte sjenovitoj prilici koja je visjela na kotaču. Dok je krinka njegova lica rasla na maglovitoj prilici, sve je ostalo također postajalo jasnije. Dvorana talionice iznikla je iz nejasna sivog ništavila, slaba i sablasna, ali neupitno stvarna prostorija od koje je Simona dijelila tek kratka, neodređena udaljenost. Nada mu se vratila.

Ali ma koliko se trudio, nije mogao napredovati dalje. Očajnički se želio vratiti - makar na kotač - ali on je ostajao mučno izvan dosega: što se više trudio, to se veća činila udaljenost između Simona koji je plutao u svijetu snova i njegova praznog, uspavanog tijela.

Ne mogu ga dosegnuti! Poraz ga pogodi. Ne mogu.

S tom spoznajom njegova vizija kotača potamni, a zatim iščezne. Sablasna talionica također ispari, ostavivši ga da pluta u bezbojnoj praznini.

Prikupio je snagu da opet pokuša, ali ovaj je put uspio oživotvoriti tek slabašan treptaj svijeta koji je ostavio za sobom. Taj je brzo izbljedio. Bijesan, očajan, pokušavao je iznova i iznova, ali nije se mogao probiti. Napokon, volja mu popusti. Bio je poražen. Pripadao je ništavilu.

Izgubljen sam...

Neko vrijeme Simon nije bio svjestan ničeg drugog osim praznine i beznadne boli.

Nije znao je li spavao ili zašao u neki drugi predjel, ali kad je opet mogao razmišljati, nešto drugo napokon se pojavilo da podijeli s njime prazninu. Jedna jedinačestica svjetlosti zasja slabašno pred njim, poput plamena svijeće u gustoj magli.

"Lelet!? Lelet, jesi li to ti?"

Iskra se ne pomakne. Simon se svojom voljom primakne tračku svjetlosti.

Isprija nije mogao reći je li se približavala ili je, poput zvijezde na obzorju, ostajala daleko izvan domašaja, ma kako daleko putovao. No iako Simon nije bio siguran je li iskra bila ista bliže, stvari su se počele mijenjati oko njega. Gdje je nekoć bilo samo prozračno ništavilo, sada je počinjao opažati neznatne crte i oblike koji su postupno postajali oštiri i jasniji dok napokon nije mogao razaznati obrise drveća i kamenja - ali sve je bilo prozirno poput vode. Hodao je nekim obronkom, ali sama zemlja pod njim i vegetacija koja ju je prekrivala činila se jedva stvarnijom od praznine koja se pružala iznad njegove glave umjesto neba. Činilo se da se kretao krajolikom od čista stakla, ali kad se na trenutak izgubio i naletio na stijenu na putu, prošao je ravno kroz nju.

Zar sam sablast? Ilije sablast ovo mjesto?

Svjetlo je uistinu bilo bliže. Simon mogaše vidjeti njegov topli sjaj kako se slabašno odražava u magli s drvolikih oblika koji su ga okruživali. Prišao je bliže.

Nešto blistavo je lebdjelo na rubu sablasne doline, sjedeći na rubu izbočine od prozirnog kamena. Zibalo gaje u naručju nejasno, maglovito stvorenje. Kad se približio, ono se okrene. Duh, anđeo ili demon, imalo je lice žene. Oči se rašire, iako se činilo da ga posve ne vide.

"Tko je tamo?" Lice sjenovite žene nije se pomaknulo, ali u njegovoj glavi nije bilo dvojbe da je ona prozborila. Glas joj bijaše ohrabrujuće ljudski.

"Ja sam. Izgubio sam se." Simon pomisli kako bi se i sam osjećao da mu u toj smrtnoj pustoši pride stranac. "Ne mislim ništa zlo."

Mreškanje prijeđe ženinim tijelom i na trenutak sjaj svjetlosti što ga je zibalo na grudima zablista jasnije. Simon ga osjeti poput topline koja se širila u njemu i bude neobično utješeno. "Znam te", polako će ona. "Već si mi se jednom ukazao."

On u tome nije vidio nikakva smisla. "Ja sam Simon. Tko si ti? Koje je ovo mjesto?"

"Moje ime je Maegwin." Zvučala je nelagodno. "A ovo je zemlja bogova. Ali sigurno ti znaš i jedno i drugo. Bio si glasnik bogova."

Simon nije imao pojma što je time mislila, ali je bio očajnički gladan društva drugog bića, makar i te sablasne žene.

"Izgubio sam se", ponovi on. "Mogu li ostati ovdje i razgovarati s tobom?" Nekako se činilo važnim da dobije njezinu privolu.

"Naravno", reče ona, ali nesigurnost nije napustila njezin glas. "Molim lijepo, samo izvoli."

Na trenutak ju je mogao jasnije vidjeti; njezino žalosno lice uokvirivala je gusta kosa i kukuljica duga plašta. "Vrlo si lijepa", reče on.

Maegwin se nasmije, nešto što je Simon više osjetio nego čuo. "U slučaju da sam zaboravila, ti si me podsjetio da sam daleko od života koji sam poznavala." Nastane stanka. Užarena je svjetlost pulsirala. "Rekao si da si se izgubio?"

"Jesam. Teško je objasniti, ali ja nisam tu - barem, ostatak mene nije." Pomislio je da joj kaže više, ali je oklijevao da se potpuno otvori čak i tom melankoličnom, naizgled bezazlenom duhu. "Zašto si ti ovdje?"

"Čekam." Maegwinin je glas bio tužan. "Ne znam koga ili što čekam. Ali znam da je to ono što činim."

Neko vrijeme ni jedno nije govorilo. Dolina se ljeskala pod njima, prozirna poput magle.

"Sve se doima tako daleko", napokon će Simon. "Sve što se činilo tako važno."

"Ako osluhneš," odvrati Maegwin, "možeš čuti glazbu."

Simon osluhne, ali nije čuo ama baš ništa. To je samo po sebi bilo nevjerojatno, i na trenutak je bio svladan. Nije bilo ničega - ni vjetra, ni ptičjeg pjeva, ni tiha žamora glasova, čak ni prigušena kucanja njegova srca. Nikad nije zamišljao tišinu tako apsolutnu, spokoj tako dubok. Nakon svega ludila i buke njegova života, činilo se da je stigao u mirno središte svega.

"Malo se bojim ovog mjesta", reče on. "Bojim se ako ovdje predugo ostanem, neću se čak ni željeti vratiti svojem životu."

Mogao je osjetiti Maegwinino iznenađenje. "Svojem životu? Zar nisi već odavno mrtav? Kad si mi se prije ukazao, mislila sam da si zasigurno nekakav drevni junak." Tiho je uzdahnula. "Što sam učinila? Zar je moguće da nisi znao da si mrtav?"

"Mrtav?" Zaprepaštenost i bijes te poprilična količina straha prostruje njegovim tijelom. "Ja nisam mrtav! Još sam živ, samo se ne mogu vratiti. Ja sam živ!"

"Što onda radiš tu sa mnom?" Bilo je nečeg vrlo čudnog u njezinu glasu.

"Ne znam. Ali ja sam živ!" Iako je to djelomično rekao da suzbije vlastitu iznenadnu strepnju, on to i osjeti - veze koje su oslabjele, ali su unatoč tome bile sasvim stvarne, još su ga vezivale za svijet zbilje i njegovo izgubljeno tijelo.

"Ali sigurno ovamo dolaze samo mrtvi? Samo mrtvi, poput mene?"

"Ne. Mrtvi idu dalje." Simon se sjetio Lelet kako leti slobodna i znao je da govori istinu. "Ovo je čekalište - mjesto između svjetova. Mrtvi idu dalje."

"Ali kako je to moguće, kad sam ja..." Maegwin iznenada zamukne.

Simonov se prestrašeni gnjev nije rasplinuo, ali je još osjećao plamen svojeg života u sebi, plamen koji je potamnio ali nije se još ugasio, i to ga je utješilo. Znao je da je živ. To je bilo jedino za što se mogao držati, ali značilo je sve na svijetu.

Osjetio je nešto čudno pokraj sebe. Maegwin je plakala, ali jakim drhtavim pokretima od kojih se cijelo njezino tijelo počelo lelujati i umalo se raspršilo, poput vjetrom uskomešanog dima.

"Što je?" Koliko je god to bilo čudno i uznemirujuće, nije ju želio izgubiti, ali ona je postajala zabrinjavajuće nestvarna. Čak je i svjetlost koju je nosila naoko slabjela. "Maegwin? Zašto plačeš?"

"Kakva sam budala bila", zakuka ona. "Kakva budala!"

"Kako to misliš?" Pokušao ju je dotaknuti, uzeti za ruku, ali njih se dvoje nije moglo dotaknuti. Simon spusti pogled i ne ugleda ništa gdje je trebalo biti njegovo tijelo. Bilo je čudno, ali na tom snolikom mjestu nije se činilo tako strašno kao što je moglo biti negdje drugdje. Pitao se kako je izgledao u Maegwininim očima. "Zašto si bila budala?"

"Jer sam mislila da sve znam. Jer sam mislila da čak i bogovi čekaju da vide što ću učiniti."

"Ne razumijem."

Dugo nije odgovorila. Osjetio je kako njezina bol struji njime u velikim mlazovima, naizmjenice gnjevna pa tužna.

"Objasniću - ali najprije mi reci tko si, kako si se našao na ovom mjestu. O, bogovi, bogovi!" Njezina je tuga opet zaprijetila da je otplavi. "Previše sam toga pretpostavila. Previše, previše toga."

Simon učini kako je zamolila, počinjući polako i oklijevajući, a zatim stječuci samopouzdanje dok mu se vraćao djelić po djelić prošlosti. Iznenadio se spoznavši da se mogao sjetiti imena koja su do maloprije bila maglovite rupe u njegovu pamćenju.

Maegwin ga nije prekidala, ali kako je njegovo kazivanje odmicalo, postala je mačkice stvarnija. Opet ju je mogao jasno vidjeti, njezine sjajne, ranjene oči, njezine usne koje je čvrsto stiskala kao da ih želi spriječiti da ne dršću. Upitao se tko ju je volio, jer je sigurno bila žena koju je netko mogao voljeti. Tko je tugovao za njom?

Kad je spomenuo Sesuad'ru i misiju grofa Eolaira iz Hernvsadharca, prvi put je prekinula šutnju, zamolivši ga da joj pripovijeda o grofu i onome što je govorio.

Dok je Simon opisivao Aditu i ono što je sithska žena kazala o jahanju Djece Zore u Hernvstir, Maegwin opet počne plakati.

"Mircha u kišu zavijena! Onako je kako sam se bojala. Umalo sam uništila svoj narod svojom ludošću. Nisam umrla!"

"Ne razumijem." Simon se nagne malko bliže, grijući se na toplini njezina sjaja. Pokraj nje se čudnovat, sablastan krajolik doimao manje pustim. "Nisi umrla?"

Sjenovita žena počne pripovijedati o svojem životu. Simon shvati s probuđenim zaprepaštenjem da ju je odnekud poznao, iako se nikad nisu sreli: ona je bila Lluthova kći, sestra Hernvstirca Gwythinna kojega je Simon vidio na Jošuinu vijeću u Naglimundu.

Ono stoje ispriopjvedila, te daljnja priča o snovima, nesporazumima i nezgodama koju su ona i Simon složili iz fragmenata i nagađanja, bila je uistinu strašna. Simon, koji je proveo većinu svojeg vremena na kotaču u bjesnilu samosažaljenja, bijaše zgrožen Maegwininim gubicima - njezin otac, brat, dom i zemlja bili su joj oduzeti na način koji čak ni on, uza sve svoje patnje, nije iskusio. A tek okrutne psine koje joj je sudbina, uz Simonovu nehotičnu pomoć, podvalila! Nije ni čudo što je izgubila razum i umislila si da je mrtva. Bolno je suosjećao s njom.

Kad je Maegwin završila, sablasna dolina opet zapadne u potpuni muk.

"Ali zašto si ovdje?" naposljetku upita Simon.

"Ne znam. Nisu me ovamo doveli, poput tebe. Ali kad sam dotaknula um stvora u onome što sam mislila da je Scadach - u Naglimundu, ako je to bilo ondje - neko vrijeme nisam bila nigdje. Onda sam se probudila na ovom mjestu, u ovoj zemlji, i znala da čekam." Zastala je. "Možda sam morala čekati tebe."

"Ali zašto?"

"Ne znam. Ali čini mi se da vodimo isti boj - ili smo ga vodili jer ne vidim kako i jedno od nas može ostaviti ovo mjesto."

Simon je čekao i razmišljao. "Onaj stvor... onaj stvor u Naglimundu. Kakav je bio? Što ti je... što si osjetila kad si mu dotaknula misli?"

Maegwin je pokušavala naći riječi kojima bi objasnila. "On... on je pekao. Biti tako blizu njemu bilo je kao da sam metnula lice na vrata peći za vapno - bojala sam se da će mi spržiti samo biće. Nisam osjetila riječi, kao što ih osjećam od tebe, već... misli. Mržnju, kao što sam ti rekla - mržnju prema živima. I čežnju za smrću, za izbavljenjem, koja je bila

jaka gotovo kao čežnja za osvetom." Ispustila je žalostan zvuk. Na trenutak se njezina svjetlost smanjila. "Tada su me prvi put uznemirile moje misli, jer sam i ja osjetila tu čežnju za smrću - a ako sam već bila mrtva, kako sam mogla željeti da se izbacim iz života?" Nasmijala se - gorko-sladak osjećaj koji je ubo Simonovo biće. "Mircha, zaštiti me! Poslušaj nas! I nakon svega što se dogodilo, ovo je ludost koja nadilazi svako shvaćanje, dragi strance. Ludost je da smo se ti i ja našli na ovom mjestu, ovom moihenegu," upotrijebila je hernvstirsku riječ ili misao koju Simon nije razumio, "pričajući o našim životima, iako ne znamo ni jesmo li još živi."

"Stupili smo izvan svijeta", reče joj Simon i odjedanput se sve činilo drukčijim. Osjetio je kako se neka vrsta spokoja spušta na nj. "Možda nam je darovan dar. Na neko vrijeme, dopušteno nam je iskoraknuti izvan svijeta. Vrijeme za odmor." Doista, osjećao se više svojim nego otkad je propao kroz zemlju Ivanove grobnice. Susret s Maegvwin uvelike je pridonio tome da se opet osjećao poput živog bića.

"Vrijeme za odmor? Možda za tebe, Simone - a ako je tako, drago mi je zbog tebe. Ali ja se samo mogu osvrnuti na gluposti koje sam počinila za života i žaliti."

"Jesi li išta drugo doznala od... od gorućeg stvora?" Želio je skrenuti joj pozornost. Njezina tuga nad vlastitim pogreškama činila se jedva obuzdavanom te se bojao da će se opet naći sam ako je posve svlada.

Maegvwin malčice zatreperi. Neosjetan vjetar kao da joj je promrsio oblake kose. "Bile su to misli za koje nemam riječi. Slike koje ne mogu posve objasniti. Vrlo snažne, vrlo jasne, kao da su bile blizu središtu plamenova koji tom duhu daju život."

"O čemu je riječ?" Ako je goruća prisutnost koju je Maegwin opisala bila ono što je mislio, bilo kakav uvid u njegove planove - i na duge staze u namjere njegova neumrlog gospodara - mogao bi pomoći da se izbjegne beskrajan vijek tame.

Ako se uopće mogu vratiti, podsjetio se. Ako mogu pobjeći odavde. Potisnuo je uznemirujuću misao. Binabik ga je naučio da se usredotoči samo na jedan posao. "Ne možeš uhvatiti tri ribe dvjema rukama", često je govorio čovječuljak.

Maegvwin je oklijevala, a onda se sjaj počne širiti. "Pokušat ću ti pokazati."

U dolini stakla i sjenki pod njima nešto se pomakne. Bila je to još jedna svjetlost, ali dok je ono koje je Maegwin privijala na grudi bilo meko i toplo, ovo je gorjelo žestokim intenzitetom; dok je Simon promatrao, još četiri blistave točke izniknu oko njega. Potom središnja svjetlost preraste u treperav plamen koji se protezao uvis - kako je plamen rastao, mijenjao je boju, postajući bljeđi i bljeđi dok nije pobijelio poput mraza; paluajući pipci vatre ukrutili su se do nepomičnosti dok su sezali uvis i van. Simon zine u ono što su postali. U središtu četverokutnog prstena plamenova sada se uzdizalo visoko bijelo drvo, prelijepo i nezemaljsko. Bilo je to ono što gaje tako dugo proganjalo. Bijelo drvo. Plameni toranj.

"To je Toranj Zelenog Anđela", promrmlja on.

"Ovamo su usmjerene sve misli duha iz Naglimunda." Maegvwinin je glas odjednom bio umoran, kao da joj je pokazivanje drveta Simonu oduzelo gotovo svu snagu. "Ta misao gori u njemu, upravo kao što oni plamenovi gore oko drveta." Vizija zatreperi i nestane, ostavivši samo sjenovit, nestvaran krajolik.

Toranj Zelenog Anđela, pomisli Simon. Nešto će se ondje dogoditi.

"Još nešto." Maegvwin je postala vidljivo bljeđa. "Ono je Naglimund smatralo... Četvrtom Kućom. Znači li to nešto?"

Simon se nejasno sjećao daje čuo nešto slično od Ognjenih plesачa na brijegu iznad doline Hasu, ali sada mu je to malo značilo. Bio je zaokupljen mišlju na Toranj Zelenog Anđela. Toranj i njegova zrcalna utvara Bijelo drvo opsjedahu ga u snovima gotovo godinu dana. Bio je posljednja sithska građevina u Visotvrđi, mjesto odakle je Ineluki izustio strahotne riječi koje su ubile tisuću smrtnih vojnika i zauvijek mu zabranile pristup u živi svijet Osten Arda. Ako je Kralj Oluje želio neku krajnju osvetu, možda udijelivši kakvu jezivu moć svojem smrtnom savezniku Eliji, na kojem bi se to mjestu moglo dogoditi nego u tornju?

Simon osjeti kako ga preplavljuje bijes prepun nemoći. Znati to, vidjeti posljednje obrisе neprijateljeva konačnog plana, a biti nemoćan išta poduzeti - to ga je izluđivalo! Više nego ikad trebao je sposobnost da djeluje, ali je umjesto toga bio osuđen na lutanje kao izgubljena duša dok mu je tijelo visjelo beskorisno i nenastanjeno.

"Maegvwin, moram pronaći izlaz iz ovog... ovog mjesta. Moram se nekako vratiti. Sve za što smo se oboje borili je ondje. Toranj Zelenog Anđela u Visotvrđi - to je Bijelo drvo. Moram se vratiti!"

Sjenovitoj figuri pokraj njega dugo je trebalo da odgovori. "Želiš se vratiti onoj boli. Svoj svojoj patnji?"

Simon pomisli na sve što se dogodilo i što bi se još moglo dogoditi, na svoje izmrcvareno tijelo na kotaču i agoniju od koje je pobjegao došavši ovamo, ali to ne promijeni njegovu odluku. "Aedon me spasio, moram. Zar se i ti ne želiš vratiti?"

"Ne." Maegwinina mutna prilika zadrhti. "Ne. Nemam više snage, Simone. Da me nešto ovdje nije zadržalo, već bih se bila oslobodila svega što me držalo." Duboko je udahнула; kad je opet prozborila, glas joj je drhtao na rubu plača.

"Postoje neki koje sam voljela, i sada znam da su mnogi od njih još među živima. Jedan posebno." Ona se obuzda.

"Voljela sam ga - voljela sam ga dok se nisam razboljela od toga. Možda je čak i on malo mario za mene, a ja sam bila

preglupo ponosna da to prepoznam... ali to sada nije važno." Glas joj je postajao hrapav. "Ne, to nije istina. Ništa na svijetu živih nije mi bilo važnije od te ljubavi - ali ona mi nije bila suđena. Ne bih se vratila i počela ispočetka, čak i da mogu."

Njezina je bol bila tolika da je Simona ostavila bez riječi. Ima nekih stvari koje se nisu mogle popraviti, uvidio je. Neke su tuge bile nenadoknadive.

"Ali vjerujem da se ti moraš vratiti", reče ona. "S tobom je drukčije, Simone. I drago mi je što to znam, što vidim da još ima onih koji žele živjeti na svijetu. Nikome ne bih poželjela da se osjeća poput mene. Vрати se, Simone. Spasi one koje voliš ako možeš - i one koje ja volim."

"Ali ne mogu." Njegova jogunasta srdžba napokon ustupi mjesto očaju. Nije bilo povratka. On i Maegvin razglabali su o potankostima njihovih života do vječnosti. "Ne znam zašto sam to uopće rekao, jer ne mogu. Pokušao sam. Nemam snage da opet pronađem svoje tijelo."

"Pokušaj. Pokušaj još jedanput."

"Zar misliš da nisam? Zar vjeruješ da se nisam trudio što sam najviše mogao? To je izvan mojih mogućnosti!"

"Ako si u pravu, imamo vječnost. Ipak, neće škoditi da još jedanput pokušaš."

Simon, koji je znao da je već napregnuo svoje snage do kraja i nije uspio, proguta gorke riječi. Imala je pravo. Ako kani biti i od kakve pomoći svojim prijateljima, ako želi dobiti i najmanju priliku da se osveti za sve što su on, Maegvin i tisuće drugih propatili, mora opet pokušati - ma kako nevjerojatni izgledi za uspjeh bili.

Pokušao je isprazniti um od svih svojih strahova i smutnji. Kad je postigao kakav-takav mir, prizvao je sliku vodenog kotača, voljom ga utjelovljujući tako da se okretao u golemom zadimljenom krugu iznad sablasne doline. Tada dozove u pamet sliku svojeg lica, svojeg posebnog i jedinog lica, obraćajući ovaj put osobitu pozornost na ono što se nalazilo iza njegovih crta: snove, misli i uspomene koje su gačinile Simonom. Pokušao je u sjenovitoj prilici, sputanoj za kotač, oživjeti Simona, ali već se osjećao na kraju snaga.

"Možeš li mi pomoći, Maegwin?" Dok je kotač bivao sve stvarniji, ona je postajala sve nejasnija; sada je bila jedva nešto više od odsjaja mutne svjetlosti. "Ne mogu sam."

"Pokušaj."

Borio se da održi sliku kotača pred sobom, pokušao prizvati bol, užas i beskrajnu osamljenost koji su ga pratili. Na trenutak je gotovo osjetio kako mu grubo drvo grebe leđa, čuo pljuskanje kotača i škripav zveket lanaca, ali onda je opet sve počelo nestajati. Blijedeći, kotač zatreperi poput odraza u namreskanom jezercu. Bio je tako blizu, ali sad se povlačio izvan njegova dohvata...

"Evo, Simone."

I odjednom Maegvinina prisutnost bijaše svud oko njega - čak nekako i u njemu. Svjetlost što ju je zibala dok su razgovarali sada prijeđe na njega; činila se toplom poput Sunca. "Mislim da su me zato doveli ovamo da čekam. Vrijeme je da krenem dalje - ali je tebi vrijeme da se vratiš."

Njezina ga snaga ispuni. Kotač, dvorana talionice, izjedajuća bol njegova živućeg tijela... sve što gaje u tom trenutku činilo živim, odjedanput bijaše vrlo blizu.

Ali je zato Maegvin bila daleko. Njezine su se iduće riječi činile kao da dolaze iz velike daljine, tihe, brzo se gubeći.

"Idem dalje, Simone. Uzmi što ti dajem i upotrijebi to: moj mi život više ne treba. Učini što moraš. Molit ću se da to bude dovoljno. Ako sretnoš Eo-laira... ne, reći ću mu sama. Jednog dana. Na nekom drugom mjestu..."

Njezine hrabre riječi nisu prikrile njezin strah. Simon je osjetio svaki djelić njezina užasa dok se oslobađala i dopuštala sebi da otprhne u mračno nepoznato.

"Maegvin! Nemoj!"

Ali ona je nestala. Sjaj koji je držala sada je bio dio Simona. Dala mu je jedino što joj je preostalo - najhrabriji, najstrašniji dar.

Simon se borio kao nikad prije, odlučan da ne prokocka Maegwininu žrtvu. Iako je svijet živih bio tako blizu da ga je mogao osjetiti, neka ga je neobjašnjiva prepreka i dalje dijelila od tijela koje je ostavio za sobom - ali nije mogao sebi dopustiti da ne uspije. Upotrijebivši snagu koju mu je Maegwin dala, silom je prišao bliže, prigrlivši agoniju, strah, čak i nemoć koje će mu pripasti ako se vrati. Nije mogao ništa osim prihvatiti ono što je bilo stvarno. Nasrnuo je i osjetio kako se prepreka kida. Nasrnuo je ponovno.

Mutno sivilo prijeđe u crno, a onda u crveno. Dok je prelazio iz podzemnog svijeta u zbilju, Simon krikne. Boljelo gaje. Sve gaje boljelo. Ponovno se rodio u svijetu patnje.

Krik se nastavio, stružući iz njegova suha grla preko ispucanih usnica. Ruka mu je gorjela, puna žestoke boli.

"Tiho!" Preplašeni glas bio je vrlo blizu. "Pokušavam..."

Opet je bio na kotaču. U glavi mu je bubnjalo, a ispucano drvo trljalo mu se uz kožu. Ali što je bilo s njegovom rukom? Osjećao je kao da ju netko pokušava iščupati iz zgloba vrućim kliještima...

Micala se! Mogao je micati rukom!

Ponovno se začu drhtavi šapat. "Glasovi vele da se moram požuriti. Oni će uskoro doći."

Simon osjeti da mu je ljevica slobodna. Kad ju je pokušao saviti, plamena munja boli sune mu u rame - ali ruka se pokrene. Otvorio je oči i omamljeno zakolutao njima.

Spodoba je visjela naglavce pred njim; iza nje, sama je dvorana talionice bila preokrenuta. Tamna sjena pokušavala je osloboditi njegovu desnicu nečim što je odražavalo sjaj jedne od baklji na suprotnoj strani pećine. Tko je to i što radi? Simon nije mogao prisiliti svoje osakaćene misli da slijede jedna drugu.

Pulsirajuća, žareća bol sada se uvuče i u njegovu desnu ruku. Što se zbivalo?

"Donio si mi hranu. Ja... nisam te mogao ostaviti. Ali glasovi vele da se moram požuriti!"

Bilo je teško razmišljati dok su mu obje ruke gorjele, ali polako je shvaćao. Visio je naglavce na kotaču. Netko gaje oslobađao. Netko...

"... Guthwulf...?"

"Ubrzo će drugi primijetiti. Doći će. Ne miči se - ne mogu vidjeti i bojim se da te ne porežem..." Slijepi je grof žestoko radio.

Simon zaškripi zubima kad mu je krv ponovno prokolala rukama, pokušavajući progutati još jedan krik. Nije vjerovao da je tolik jad bio moguć.

Slobodan. Bit će vrijedno toga. Bit će slobodan... Opet je sklopio oči, stisnuvši čeljusti. Njegova druga ruka bila je slobodna i sada su mu obje visjele pokraj glave. Promjena položaja bila je neizdrživa.

Nejasno je čuo kako Guthwulf gaća nekoliko koraka, a onda osjetio kako je ritmičko piljenje užeta započelo na njegovu gležnju.

Samo nekoliko trenutaka, obeća sebi Simon, očajnički pokušavajući šutjeti. Sjetio se što su mu sobarice govorile kad je kao dijete plakao zbog male ozljede. "Sutradan to ništa neće značiti. Tada ćeš biti sretan."

Jedan se gležanj oslobodi, a muka njegova izbavljenja bila je jednaka naporu prenesenom na drugi. Simon okrene glavu i zarije zube u vlastito rame; bilo što samo da ne načini buku koju bi mogli čuti Inch ili njegovi pomoćnici.

"Zamalo..." promuklo će Guthwulf. Još trenutak... i Simonom zavlada osjećaj klizanja, a onda naglo padne. Omamljen, utapao se u hladnoj vodi. Nemoćno se ritao, ali nije mogao osjetiti svoje udove. Nije znao u kojem smjeru mora ići da dođe gore.

Nešto ga zgrabi za kosu i povuče. Trenutak poslije, još jedna ruka čvrsto se ovije oko njegova vrata ispod brade.

Simonova glava izroni i on uvuče dubok dah. Na trenutak lice mu bijaše pritisnuto uz Guthwulfov mršavi trbuh dok se njegov spasitelj trudio da ga bolje uhvati. Povukavši ga naprijed, izbaci ga na rub kanala. Još nije vladao rukama pa se držao laktovima, gotovo nesvjestan divljačke boli u zglobovima. Nije se više želio vratiti u tu vodu.

"Moramo..." čuo je Guthwulfa, a onda slijepac dahne, nešto tresne o Simona, koji sklizne natrag i jedva zadrži ruke na rubu kanala.

"Što se ovdje događa?!" Inchov je glas bio jezivo, gromko rezanje. "Ne diraj mojeg malog od kuhinje!"

Simon osjeti kako mu nada nestaje, zamijenjena mučnim užasom. Kako se to moglo dogoditi? Bilo je pogrešno! Da se vratio iz mrtvih, iz ništavila, samo kako bi se Inch pojavio nekoliko časaka prerano - kako se Sudbina mogla tako grubo našaliti?

Guthwulf ispusti grčevit krik, a potom Simon nije mogao čuti ništa osim frenetičnog pljuskanja. Polako se spustio dolje dok mu noge nisu dotakle sklisko dno kanala. Prebacivanje težine na ranjene noge odaslalo mu je zasljepljujući oblak crne vatre kroz glavu i natrag, ali je stajao. Nakon svih muka mislio je da nije sposoban kretati se, ali još je zadržao nešto od snage koju mu je dala Maegwinina žrtva; osjećao ju je kako tinja u njemu poput slabe vatre. Prisilio se da ostane uspravan u sporo tekućoj vodi sve dok opet ne bude mogao vidjeti.

Inch je zagazio u kanal i stajao do struka u vodi u njegovu središtu poput kakve zvijeri iz močvare. Na slaboj svjetlosti baklji Simon ugleda Guthwulfa kako izliječe iz vode, divlje se boreći da umakne nadzorniko-vim šakama. Inch ščepa slijepčevu glavu i opet ga gurne dolje.

"Ne!" Simonov osakaćen glas bio je jedva čujniji od šapta. Ako je i prevalio malu udaljenost, Inch se na nj nije osvrnuo. Ipak, tišina je kopkala Simona. Zar je oglušio? Ne, čuo je i Guthwulfa i Incha. Zašto se onda dvorana doimala tako tihom?

Guthwulfove ruke polete iznad površine, dok mu je tijelo i dalje bilo u tamnoj vodi.

Simon posrne prema njima, pljuskaujući uz sporu struju. Veliki kotač visio je nepomično iznad kanala. Ugledavši ga, Simon shvati zašto je špilja bila neobično tiha: Guthwulf je nekako uspio podići kotač kako bi mogao osloboditi Simona.

Dok se približavao Inchu, špilja postane svjetlija, kao daje zora nekako pronašla ulaz kroz stijene. Sjenovite su se prilike približavale, nekoliko njih nosilo je baklje. Simon pomisli da su to sigurno vojnici ili Inchovi slugani, ali došavši malko bliže, spazio je njihove raširene, prestrašene oči. Talioničari su se probudili i oklijevajući pristizali da vide što je prouzrokovalo toliku halabuku.

"Upomoć!" hrapavo će Simon. "Pomozite nam! Ne može vas sve zaustaviti!"

Otrcani ljudi zastanu, kao da bi ih same Simonove riječi mogle učiniti izdajicama, podložnima Inchovoj kazni. Buljili su odveć zastrašeni da bi i šaptali među sobom.

Inch se nije obazirao ni na Simona ni na svoju radnu snagu. Dopustio je Guthwulfu da nakratko izroni, dašćući i pljujući, te ga sada opet gurao pod vodu. Simon podigne ruke još utrnule od dugog vezivanja, te udari Incha što je snažnije mogao. Bilo je to kao da je odalamio planinu. Inch se okrene da ga pogleda. Nadzornikovo izbrazdano lice bilo je neobično bezizražajno, kao da mu je nasilan čin kojim je bio zauzet zaokupio svu pozornost.

"Mali od kuhinje", zatutnji Inch. "Neš pobjeć. Ti si sljedeći." Ispružio je golemu ruku i povukao Simona naprijed. Olabavio je stisak na Guthwulfu koji se utapao, dovoljno dugo da podigne Simona objema rukama i baci ga iz kanala na tvrdi kamen. Sav Simonov dah izleti van, a nov nalet boli prostruji njegovim tijelom, oštiri čak i od kipuće agonije u njegovim udovima. Na trenutak nije mogao natjerati svoje pretučeno tijelo da ga posluša.

Simon osjeti kako se netko nagine nad njim. Uvjeren da je to Inch došao dovršiti posao, sklopčao se u loptu.

"Evo, momče", šapne netko i pokuša mu pomoći da sjedne. Stanhelm, talioničar koji se s njime sprijateljio, čučao je pokraj njega. Starac se doimao jedva sposobnim da se kreće: jednu je ruku držao beskorisno savijenu na grudima, a vrat mu je bio pognut pod čudnim kutom.

"Pomozi nam." Simon se naprezao da ustane. Činilo mu se da mu sa svakim udahom bodež probada grudi.

"Od mene ništa nije preostalo." Čak je i Stanhelmov govor bio nejasan. "Al obrati se onom kotaču, momče."

Dok se Simon naprezao da pronađe smisao u tim riječima, jedan od Inchovih slugana dođe do njih.

"Ne diraj ga", zareži. "On je doktorov."

"Začepi gubicu", reče Stanhelm. Pomoćnik podigne ruku kao da će udariti, ali iznenada mu se nekoliko drugih radnika primakne s objiju strana. Neki od njih držali su komade željeznog otpada, teške i oštih rubova.

"Čuo si", jedan od njih tiho zareži na Inchova čovjeka. "Začepi gubicu."

Čovjek se ogleda, važući svoje izgleda. "Dobro ćete platit kad vas doktor čuje. Završit će s onim za tren."

"Onda idi gledati", pljune jedan od talioničara. Ljudi su bili prestrašeni, ali nekako i odlučni: ako i nisu bili voljni oduprijeti se golemom nadzorniku, nisu htjeli ni stajati sa strane i gledati kako Inchov potrkao ozljeđuje Simona ili Stanhelma. Pomoćnik opsuje i ustukne, a onda pohita u sigurnost gospodarove blizine.

"Sad, momče," šapne Stanhelm. "Obrati se kotaču."

Ošamućen svime što se događalo, Simon se zapilji u talioničara i dalje pokušavajući pronaći smisao u njegovim riječima. Zatim se polako okrene i dosjeti se.

Veliki drveni kotač s lopatama bio je podignut tako da je visio iznad kanala na gotovo dvostrukoj visini čovjeka. Inch, koji je slijedio Guthwulfa niz kanal dok se Guthwulf praćakao, sada je stajao ispod kotača.

Stanhelm ispruži zgrčenu i drhtavu ruku. "Tamo. Ono je pogon."

Simon se osovi na noge i načini nekoliko drhtavih koraka prema golemu uređaju. Poluga koju je Inch rabio bila je podignuta, pričvršćena uzetom. Simon polako oslobodi uže, napinjući svoje goruće mišiće i ukočene ruke, a onda obuhvati polugu skliskim, utrnulim prstima. Inch opet gurne Guthwulfa pod vodu; promatrao je patnju svoje žrtve s mirnim zanimanjem. Slijepac se praćakao dalje od svojeg mučitelja, bliže Simonu, te se sada činilo da je iza obruča kotača.

Simon izusti nekoliko riječi Elizijine molitve kojih se mogao sjetiti, a onda upre o polugu. Pomakla se tek malo, ali konstrukcija koja je držala kotač zaškripi. Inch pogleda uvis i oko sebe, a onda postupno svrne svoj jednooki pogled prema Simonu.

"Mali od kuhinje! Ti..."

Simon opet upre, ovaj put podigavši noge s tla tako da je cijelom težinom visio na poluzi. Vrisnuo je od boli. Konstrukcija opet zastenje, a onda, sa škripavim cviljenjem, poluga se spusti, a kotač zadrhti i padne u kanal s gromoglasnim pljuskom. Bacivši se, Inch ga pokuša izbjeći, ali nestane pod golemim veslima.

Na trenutak se ništa u špilji nije micalo osim kotača, koji se počeo polako okretati. Tada, kao da je pjenušavi kanal rodio čudovište, Inch izleti na površinu urlajući od bijesa, dok mu je voda tekla iz razjapljenih usta.

"Doktor!" ispljune, vitlajući šakom. "Ne možeš me ubiti! Ne doktora Incha!" Simon se sruši na tlo. Učinio je sve što je mogao.

Inch pljuskaujući korakne naprijed, a onda počne letjeti. Simon razrogači oči, svladan. Svijet je potpuno poludio. Inchovo je tijelo izronilo iz vode. Tek kad je u cijelosti bio na vidiku, Simon je mogao vidjeti da se široki pojas nadzornika talionice nekako uhvatio za armaturu jednog od golemih vesala.

Mlinski kotač ponese Incha uvis. Div je sada pomahnitao, urlajući dok ga je grabilo nešto još veće od njega. Izvijao se na kraju lopatice, naprežući se da se oslobodi, posežući iza da udari drveno veslo svojom šakom. Dok ga je kotač okretao prema vrhu svoje vrtnje, posegnuo je prema golemim lancima koji su se omatali oko osovine i gubili iz vida u sjenama na špiljskom svodu. Inchove krupne ruke šepaju skliske krike. Stisnuo ih je čvrsto. Dok su se povlačile uvis

pokraj kotača, na trenutak je bio istegnut do krajnosti. Tada kopča na njegovu pojasu pukne i on se oslobodi vesla. Privio se uz masivni lanac i rukama i nogama.

Inch još nije bio suvisao, ali njegova odjekujuća rika promijeni se u notu trijumfa kad su ga lanci polako ponijeli uvis. Zaljuljao se od kotača kako bi mogao skočiti u vodu pod sobom, ali kad se pustio, nastavio je padati tek kratko, a onda se prevrnuo. Tresnuo je o lanac i zanjihao se, glavom prema dolje. Noga mu je skliznula kroz sredinu jedne od širokih, masnih karika i ondje se zaglavila.

Nadzornik se ritao, pokušavajući se podići da oslobodi nogu. Tuleći i frljajući, raskrvario ju je, ali se zbog svoje težine nije mogao podići dovoljno visoko. Lanac ga ponese u nevidljive visine.

Njegovi su se krici stišavali dok je nestajao u sjenama, a tada stravičan krik boli odjekne dolje, muklo grgoljenje u kojem nije bilo ni traga išem ljudskom. Kotač na trenutak posrne u svojoj vrtnji i zaustavi se, poskakujući malo sa strane na stranu dok je struja nasrtala na nepomične lopatice vesala. Tada se kotač opet počne okretati, protisnuvši zapreku kroz monumentalni žrvanj koji je okretao vrh Pryratesove kule. Kapljice tamne tekućine sliju se odozgo. Komadići nečeg krućeg poškrope kanal.

Trenutak poslije, ono što je preostalo od Incha polako se spusti na svjetlost, omotano oko golema lanca poput mesa na ražnju.

Simon je časkom idiotski buljio, a onda se skupčea povraćajući, premda u želucu nije imao ništa što bi povratio.

Netko gaje tapšao po glavi. "Pohitaj, momče, ako imaš kamo. Crveni će svećenik brzo doć. Kula mu se davno prestala vrtjet dok je kotač bio podignut."

Simon zaškilji kroz crne mrljice koje su mu plesale pred očima, naprežući se da pohvata konce. "Stanhelm", dahne. "Podi s nama."

"Ne mogu. Od mene ništa nije preostalo." Stanhelm pokaže bradom na svoje iskrivljene, loše zarasle noge. "Ja i talioničari natjerat ćemo ostale da šute. Reć da je Inch doživio malu nesreću. Kraljevi vojnici neće s nama loše - trebaju nas. Ti bježi. Ionako nisi pripadao ovamo."

"Nitko ne pripada ovamo", dahne Simon. "Vratit ću se po tebe."

"Neću bit tu." Stanhelm se okrene. "Idi sad."

Simon se pridigne i posrne prema kanalu, dok ga je bol strijeljala na svakom koraku. Nekoliko radnika izvadilo je Guthwulfa iz vode; slijepac je ležao na podu hvatajući zrak. Ljudi koji su ga spasili netremice su ga gledali, ali nisu poduzeli ništa drugo da pomognu. Činili su se neobično obamrli i spori, poput ribe u zaleđenom jezeru.

Simon se sagne i povuče Guthwulfa. Zadnji djelci snage što mu ih je Maegwinina žrtva posudila ubrzano su otjecali. "Guthwulf! Možete li ustati?"

Grof zamaše rukama. "Gdje je? Bože, pomози, gdje je?"

"Gdje je što? Inch? Mrtav je. Ustanite! Požurite se! Kamo ćemo?"

Slijepac se zagrcne i ispljune vodu. "Ne mogu ići! Ne bez..." Prevrnuo se i silom osovio na ruke i koljena, a onda stao pipati po tlu pokraj kanala, grabeci kao da sebi kopa rupu.

"Što to radite?"

"Ne mogu ga ostaviti. Umrijet ću. Ne mogu ga ostaviti." Iznenada Guthwulf ispusti životinjski krik radosti. "Evo ga!"

"Aedonova milosti, Guthwulfe, Prvrates će banuti ovamo svaki tren!"

Guthwulf načini nekoliko nestabilnih koraka. Podigne nešto što je odražavalo žutu prugu svjetlosti. "Nisam ga smio donijeti", blebetao je. "Ali trebalo mi je nešto da presiječem uže." Opet je hvatao zrak. "Svi ga žele oteti."

Simon se zagledao u duguljastu oštricu. Čak i u sjenovitoj dvorani talionice, prepoznao ju je. Protivno svakom razumu, protivno svakoj vjerojatnosti... tu se nalazio mač koji su tražili.

"Svjetloklin", promrmljao je.

Slijepac naglo podigne slobodnu ruku. "Gdje si?"

Simon načini nekoliko bolnih koraka bliže. "Ovdje. Moramo poći. Kako ste došli ovamo? Kako ste stigli do ovog mjesta?"

"Pomozi mi." Guthwulf ispruži ruku.

Simon je primi. "Kamo možemo poći?"

"Prema vodi. Gdje voda otječe." Počeo je šepati rubom kanala. Talioničari su se povlačili da ih propuste, gledajući s nervoznim zanimanjem.

"Slobodni ste!" zakriješti Simon prema njima. "Bježite!" Zurili su u njega kao da je govorio na stranom jeziku.

Ali kako su slobodni, osim ako ne podu za nama? Talionica je još zaključana, vrata još zabarikadirana. Trebali bismo im pomoći. Trebali bismo ih izvući.

Simon više nije imao snage. Pokraj njega, Guthwulf je mrmljao, vukući noge poput hroma starca. Kako su mogli ikoga spasiti? Talioničari će se morati sami snaći.

Voda je tekla pjeneći se kroz pukotinu u zidu. Dok je Guthwulf tražio put pipajući po stijeni, Simon je na trenutak bio siguran da je slijepi grof izgubio ono malo razuma što mu je preostalo - da su jednom izbjegli utapanje, ali da će ih

sada voda odnijeti u tamu. Ali postojala je uska staza uz rub kanala, staza koju Simon nikad ne bi mogao pronaći u sjenama. Guthwulf, kojemu svjetlost nije trebala, stane se spuštati, prateći zid prstima dok se Simon trudio da mu pomogne i istodobno održi ravnotežu. Zašli su iza posljednjeg odsjaja baklji u tamu. Voda je bučno klokotala pokraj njih.

Mrak je bio tako potpun da se Simon morao potruditi da se sjeti tko je bio i što je radio. Djelići onog što mu je Lelet pokazala dolepršaju iz njegova sjećanja: boje i slike, uskovitlane i zbrkane poput uljanog sloja na površini lokve. Zmaj, kralj s knjigom, preplašeni čovjek koji traži lica u sjenama - što je sve to značilo? Simon više nije želio razmišljati. Želio je spavati. Spavati...

Rika vode bijaše vrlo glasna. Simon naglo izroni iz sumaglice boli i smutnje; naginjao se u stranu pod opasnim kutom. Zgrabio je ispucani zid rascjepa, povukavši se natrag. "Guthwulf!"

"Govore toliko mnogo jezika", mrmljao je slijepac. "Ponekad mislim da ih razumijem, ali onda se opet izgubim."

Zvučao je vrlo iscrpljeno. Simon je mogao osjetiti kako dršće.

"Ne mogu... mnogo dalje." Simon se prisloni uz grub kamen. "Moram stati."

"Još malo." Guthwulf načini još jedan nesiguran korak po uzanoj stazi. Simon se silom otrgne od zida boreći se da ne ispusti slijepca iz ruke.

Klipsali su dalje. Simon je znao da mu je nekoliko otvora u kamenom zidu promaklo pod prstima, ali Guthwulf nije skretao. Kad je tunel počeo odjekivati od bučnih glasova, Simon se upita je li klizio u Guthwulfovo ludilo, ali onda ugleda sjaj jantarne svjetlosti baklje na špiljskom zidu i shvati da se netko spušta kanalom iza njih.

"Za nama su! Mislim da je Prvrates." Poskliznuo se i ispustio iz ruke slijepca da se pridrži. Kad ju je opet ispružio, Guthwulfa nije bilo.

Panika koja ga je obuzela prestala je kad je pronašao ulaz u bčni tunel. Guthwulf je već bio unutra. "Još malo", dahtao je grof. "Još malo. Glasovi - Aedone, kako vrište! - ali ja imam mač. Zašto vrište?"

Zaputio se niz tunel teturajući uza zidove. Simon je držao ruku na grofovima leđima. Guthwulf je još nekoliko puta skrenuo. Ubrzo se Simon više nije mogao sjetiti svih skretanja. To mu je davalo nade - onome tko ih je slijedio sigurno neće biti ništa lakše.

Činilo se da se klipsanje kroz tamu nastavlja unedogled. Simon je osjećao kako ga djelići njegova bića napuštaju, sve dok nije pomislio da je opet postao duh, lutajući duh poput onog koji je tumačio sivim prostranstvima sam.

Sam, osim Lelet. I Maegwin.

Razmišljajući o onima koji su mu ondje pomogli, upro je posljednje snage i probijao se naprijed.

Hodajući u omami, nije ni primijetio da su se zaustavili sve dok nije osjetio kako Guthwulf nenadano pada naprijed; kad ga je Simonova ruka opet našla, slijepac je puzao. Kad se Guthwulf zaustavio, Simon dotakne zgužvano platno, prostrto po kamenu. Gnijezdo. Puštajući ruku da putuje dalje po podu, Simon dotakne grofov udrhtavu nogu, a onda hladnu kovinu mača.

"Moj", refleksivno će Guthwulf. Glas mu je bio mutan od iscrpljenosti. "I ovo. Sigurno."

U tom času Simon više nije mario za mač, za Prvratesa ili za ikog vojnika koji ih je možda slijedio, pačak ni za to hoće li Kralj Oluje i Elija srušiti cijeli svijet oko njega. Svaki dah je žario, a ruke i noge trzale su se od bolnih grčeva. U glavi mu je tutnjilo poput zvona Tornja Zelenog Anđela.

Simon pronađe sebi mjesto sred razbacanih krpa, a onda se prepusti mračnom zovu.

Život u progonstvu

Ziriki odmakne ruke s podzemljaškog kamena.

Eolairu ništa nije trebalo reći. "Mrtva je." Grof je netremice gledao u Maegwinino blijedo lice, sada opušteno kao da spava. "Mrtva." Pripremao se za taj trenutak, ali je ipak osjetio kao da se golema praznina otvorila u njemu, pustoš koja se nikad više neće ispuniti. Ispružio je ruke i uhvatio njezine, koje su još bile tople.

"Žao mi je", reče Jiriki.

"Je li?" Eolair ga nije pogledao. "Što kratak život smrtnika znači vašem rodu?"

Sitha na trenutak nije govorio. "Zida'va umiru, kao i smrtnici. A kad oni koje smo čuvali u našim srcima odu, i mi smo nesretni."

"Onda, ako razumijete," reče Eolair, boreći se da zadrži kontrolu, "molim vas, ostavite me samog."

"Kako želite." Jiriki ustane, izvivši se poput mačke sa svojeg sjedišta na slamarici. Izgledao je kao da će još nešto reći, ali umjesto toga nijemo izađe iz šatora.

Eolair se zagledao u Maegwin. Njezina kosa, vlažna od znoja, ležala je u gustim uvojcima preko čela. Njezina usta kao da su nagovještavala osmijeh. Bilo je gotovo nemoguće povjerovati da ju je život napustio.

"O, bogovi su bili okrutni gospodari", zastenje on. "Maegwin, što smo učinili da su s nama tako loše postupali?" Suze mu zasjaše u očima. Zakopao je lice u njezinu kosu, a onda poljubio njezin hladan obraz. "Sve je to bila okrutna,

okrutna varka. Sve je bilo uzalud ako si ti mrtva." Tijelo mu potresu jecaji. Neko se vrijeme mogao samo zibati naprijed-natrag, stišćući njezinu ruku. Podzemljaški kamen još joj se nalazio u drugom dlanu, pritisnut na grudi kao da ne želi da joj ga ukradu.

"Nisam znao. Nisam znao. Ti budalasta ženo, zašto mi ništa nisi rekla? Zašto si se pretvarala? Sada je svega nestalo. Sve je izgubljeno..."

Jiriki, bijele kose što je lepršala na vjetru, čekao ga je kad je izašao. Eolairu je izgledao poput olujne sablasti - poput vjesnika smrti.

"Što želite?"

"Kao što rekoh, grofe Eolaire, vrlo mi je žao. Ali postoje stvari koje mislim da trebate znati - stvari koje sam otkrio u posljednjim trenucima života gospe Maegvvin."

O, Brynloch, očuvaj me, pomislio je umorno. Svijet je bio previše za Eolaira, i mislio je da neće moći podnijeti još sithskih zagonetki.

"Umoran sam. A sutra moramo krenuti u Hernvstir."

"Zato vam to želim reći sada", strpljivo će Jiriki.

Eolair je zurio u njega trenutak, a onda slegne ramenima. "Dobro. Govorite."

"Je li vam hladno?" Premda sam nikad nije trpio zbog vremenskih nepogoda, Jiriki je to upitao s pažljivom zabrinutošću onog koji je naučio da drugi jesu. "Možemo prošetati do jedne od vatri."

"Preživjet ću."

Jiriki polako kimne. "Onaj komad kamena dali su Maegvvin Tinu-keda'va, zar ne? Oni koje nazivate domhaini?"

"Bio je to dar podzemljaša, da."

"Dosta je sličan velikoj stijeni koju smo vi i ja posjetili u Mezutu'i pod planinom - Krhotini, Glavnom svjedoku. Kad sam dotaknuo mali kamen, osjetio sam velik dio Maegwininih misli."

Eolaira je uznemirivala pomisao da je besmrtnik bio uz Maegvvin u njezinim posljednjim trenucima, bio s njom onako kako on nije mogao. "I ne možete ostaviti te misli na miru - pustiti ih da s njom odu u njezin grob?"

Sitha je oklijevao. "Ovo mi je teško. Ne želim vam ništa nametati. Ali postoje stvari koje mislim da biste trebali znati." Jiriki dotakne svojim dugim prstima Eolairovu mišicu. "Nisam vaš neprijatelj, Eolaire. Svi smo mi taoci hirova bezumne sile." Pustio je da mu ruka padne. "Ne mogu tvrditi da znam sve što je osjećala ili mislila. Putovi Ceste snova - staze koju Svjedoci kao što je podzemljaški kamen otvaraju - vrlo su zbunjujući ovih dana, vrlo opasni. Sjećate se što se dogodilo kad sam dotaknuo Krhotinu. Oklijevao sam čak i iskušati Druge Prolaze, ali osjećao sam da ako postoji mogućnost da pomognem, trebam to i učiniti."

Daje došlo od smrtnika, Eolair bi te riječi smatrao samodopadnima, ali bilo je nečeg u Sithi što je davalo naslutiti gotovo zastrašujuću iskrenost. Eolair otkrije kako malo njegova gnjeva jenjava.

"U toj zbrci misli i osjećaja", nastavi Jiriki, "shvatio sam dvije stvari, ili sam barem prilično siguran da jesam. Vjerujem da se na kraju njezino ludilo povuklo. Nisam upoznao Maegwin koju ste vi poznavali pa ne mogu biti siguran, ali njezine su se misli činile jasne i nepomućene. Mislila je na vas. Osjetio sam to vrlo snažno."

Eolair ustukne korak. "Zbilja? Ne govorite to da me utješite, kao roditelj djetetu?"

Na Sithinu se glatkom licu na trenutak pokaže iznenađenje. "Mislite da vam kazujem nešto što nije istina, namjerno? Ne, Eolaire. To nije naš običaj."

"Mislila je na mene? Jadnica! A ja joj nisam mogao pomoći." Grof osjeti da mu se vraćaju suze, ali ih ne pokuša skriti.

"Ne činite mi uslugu, Jiriki."

"Nisam ni namjeravao. To su stvari koje zaslužujete znati. Sad vam moram postaviti pitanje. Postoji mladi smrtnik zvan Seoman koji je povezan s Jošui. Poznajete li ga? I još važnije, je li ga Maegvvin poznavala?"

"Seoman?" Eolaira je smela nagla promjena teme. Na trenutak se zamislio. "Postojao je mladi vitez zvan Simon, visok, crvenokos - na njega ste mislili? Mislim da sam čuo nekog kako ga zove sir Seoman."

"To je on."

"Dvojim da ga je Maegvvin poznavala. Nikad nije otputovala u Er-kvnland, a vjerujem da je mladić ondje živio prije nego što je pobjegao služiti Jošui. Zašto?" Eolair strese glavom. "Ne razumijem to."

"Ni ja. A plašim se što bi moglo značiti. Ali u onim posljednjim trenucima činilo se daje Maegvvin također mislila na mladog Seomana, gotovo kao da ga je vidjela ili razgovarala s njim." Jiriki se namršti. "Imamo nesreću što je Cesta snova sada tako zamagljena, tako neda-režljiva. Jedva sam mogao prikupiti toliko. Ali nešto se događa u Asu'i - Visotvrđi - a Seoman će biti ondje. Bojim se za njega, grofe Eolaire. On mijе... važan."

"Ali ionako tamo idete. To je sretan slučaj, pretpostavljam." Eolair više nije želio razmišljati. "Želim vam sreću da ga pronađete."

"A vi? Čak i ako je Seoman nešto značio Maegwin? Čak i ako je imala neku poruku od njega ili za njega?"

"Završio sam s tim - i ona je. Odvest ću je natrag u Erkvland da je pokopam u planini pokraj njezina oca i brata. Mnogo se toga treba obnoviti u našoj zemlji, a ja sam predugo bio odsutan."

"Kakvu vam pomoć mogu pružiti?"

"Ne trebam više pomoć." Eolair je odgovorio oštrije nego što je namjeravao. "Mi smo smrtnici veoma dobri u pokapanju naših mrtvih."

Okrenuo se i udaljio, čvrsto se omotavši plaštem da se obrani od uskovitlana snijega.

Isgrimnur došepesa na palubu, psujući svoje bolesno tijelo i kolebljivo napredovanje. Nije primijetio sjenovitu priliku dok nije zamalo naletio na nju.

"Pozdrav, vojvodo Isgrimnure." Aditu se okrene i odmjeri ga na trenutak. "Nije li odviše hladno da jedan od vašeg roda bude vani na vjetru?"

Isgrimnur skrije svoje zaprepaštenje pomnim namještanjem rukavica. "Možda za južnjake poput Tiamaka. Ali moj su narod Rimeržani, moja gospo. Nas je hladnoća očeličila."

"Jesam li vaša gospa?" ona će zabavljajući se. "Svakako ne posjedujem nikakav smrtni naslov. A ne mogu vjerovati da bi vojvotkinja Gutrun odobrila bilo koje drugo značenje."

On načini grimasu, bijaše odjednom zahvalan na studenom vjetru na obrazima. "To je samo uljudnost, moja go..."

Pokuša ponovno. "Valjda mi je teško zvati prvim imenom nekog tko... tko..."

"Tko je stariji od vas?" Ona se ugodno nasmije. "Još jedan problem za koji sam ja kriva! Zbilja nisam došla k vama smrtnicima da vam stvaram neugodnosti."

"Jeste li doista... mislim, stariji od mene?" Isgrimnur nije bio siguran je li to bilo ljubazno pitanje - ali naposljetku, ona ga je iznijela.

"Oh, mislim da jesam... iako mojeg brata Jirikija i mene naš narod smatra prilično mladima. Oboje smo djeca Progonstva, rođeni nakon što je Asu'a pala. Nekima, poput mojeg ujaka Khendraja'ara, jedva smo pravi ljudi, i svakako nam se ne smiju povjeriti nikakve odgovornosti." Ona se opet nasmije. "O, siroti ujak. Doživio je toliko nečuvjenih stvari posljednjih dana - dovođenje smrtnika u Jao e-Tinukai'i, prekid Sporazuma, Zida'va i ljude kako se opet bore rame uz rame. Bojim se da će privesti kraju svoju trenutačnu dužnost prema mojoj majci i Kući Godišnjeg plesa, a onda jednostavno umrijeti. Najsnažniji su ponekad najkrhkiji. Ne mislite li tako?"

Isgrimnur kimne. Napokon je shvatio stoje sithska žena mislila. "Vidio sam to, da. Ponekad su oni koji se prave najsnažniji - najpreplašeniji."

Aditu se nasmiješi. "Vi ste vrlo mudar smrtnik, vojvodo Isgrimnure."

Vojvoda se zakašlje, postide. "Ja sam vrlo star i vrlo natučan smrtnik." Zagledao se preko valovita zaljeva. "A sutra se iskrcavamo. Drago mi je što smo se uspjeli skloniti tu, na Kvnslaghu - mislim da većina nas ne bi izdržala još oluja i kilpa na otvorenom moru, a Bog zna da mrzim brodove - ali ipak ne shvaćam zašto Elija nije podigao ruku u svoju obranu."

"Još nije", složi se Aditu. "Možda smatra da su zidine njegove Viso-tvrđe dovoljna obrana."

"Možda." Isgrimnur izrazi strepnju koju su dijelili ostali u prinčevoj floti. "Ili možda očekuje saveznike - one saveznike koje je imao kod Naglimunda."

"I to bi mogla biti istina. Vaš narod i moj narod mnogo su razmišljali o onom što se sprema." Ona slegne ramenima. Bio je to gibak pokret koji je mogao biti dio obrednog plesa. "Uskoro to neće biti važno. Uskoro ćemo doznati iz prve ruke, kao što biste vi rekli."

Oboje su ušutjeli. Vjetar nije bio jak, ali njegov je dah bio ljuto hladan. Unatoč svojem kršnom naslijeđu, Isgrimnur je omotao šal oko vrata.

"Što se događa s vašim vilinskim rodом kad ostaru?" iznenada upita Isgrimnur. "Postaju li samo mudriji? Ili postanu luckasti i sladunjavi, poput nekih od nas?"

"Star' u nas znači nešto drugo, kao što znate", odgovori Aditu. "Ali odgovor glasi: postoji onoliko različitih odgovora koliko je Zida'va, stoje nedvojbeno točno i za smrtnike. Neki se počnu sve više udaljavati, ni s kim više ne razgovaraju i žive posve u vlastitim mislima. Drugi razviju ljubav prema stvarima koje ostali smatraju nevažnima. A neki počnu razmišljati o prošlosti, o nepravdama, ranama i promašenim prilikama."

Najstarija od svih, ona koju nazivate nornskom kraljicom, ostarjela je na taj način. Nekoć je bila poznata po svojoj mudrosti i ljepoti, nemjerljivoj milosti. Ali nešto se u njoj pomrsilo i iskrivilo pa se povukla u sebe u zlobu. Kako su bezbrojne godine promicale, sve što je nekoć bilo vrijedno divljenja postalo je izopačeno." Aditu se odjednom uozbiljila na način koji Isgrimnur nikad prije nije vidio. "To je možda najveća tuga našeg naroda - da propast svijeta uzrokuje dvoje od velikana U-vrtu-rođenih."

"Dvoje?" Isgrimnur je pokušavao uskladiti priče koje je čuo o srebrno zamaskiranoj kraljici leda i tame s Adituinim opisom.

"Ineluki... Kralj Oluje." Okrenula se da pogleda preko Kvnslagha, kao da je mogla vidjeti drevnu Asu'u kako se uzdiže u tami. "Bio je najsajtniji plamen koji se ikad užgao u ovoj zemlji. Da smrtnici nisu došli - da vaši preci nisu došli, vojvodo Isgrimnure - i napali našu veliku kuću željezom i vatrom, možda bi nas on izveo iz sjenki progonstva i opet doveo na

svjetlost živućeg svijeta. To je bio njegov san. Ali svaki veliki san može procvasti u ludilo." Dugo je šutjela. "Možda svi moramo naučiti živjeti u progonu, Isgrimmure. Možda svi moramo naučiti živjeti s manjim snovima."

Isgrimmur ne reče ništa. Prije nego što se vojvoda okrenuo i potražio toplinu kabina, stajali su još neko vrijeme na vjetru, u tišini, ali to nije bila neugodna tišina.

Vojvotkinja Gutrun uznemireno podigne pogled kad je osjetila hladan zrak. "Vorzeheva! Zar si poludjela? Makni tu djecu s prozora."

Thrithinžanka se, držeći po jedno dijete u svakoj ruci, ne pomakne. Iza otvorenog prozora pružao se Nabban, golem ali neobično blizak; slavni gradski brežuljci ostavljali su dojam da su kuće, ulice i druga zdanja sagrađeni gotovo jedni povrhu drugih. "Zrak nikom nije naškodio. Na travnjacima, cijeli život živimo na otvorenom."

"Glupost", ljutito će Gutrun. "Bila sam ondje, Vorzeheva, nemoj zaboraviti. Ona kola su gotovo poput kuća."

"Ali mi u njima samo spavamo. Sve ostalo -jedenje, pjevanje, ljubav - obavljamo pod nebom."

"A vaši muškarci sijeku noževima svoje obraze. Znači li to da ćeš takvo što učiniti jadnom malom Deornothu?"

Narogušila se od same pomisli.

Thrithinžanka se okrene i, zabavljajući se, uputi svojoj družici upitan pogled. "Misliš da maleni ne bi smio nositi ožiljke?" Zagledala se u usnulo lice muškog djeteta, a onda stavila prst na njegov obraz, pretvarajući se da o tome misli. "O, ali oni su tako naočiti..." Bacila je pogled krajičkom oka, a onda prasnula u smijeh na Rimeržankin užas.

"Gutrun! Misliš da govorim ozbiljno!"

"Nemoj to ni spominjati. I makni tu sirotu dječicu s prozora."

"Pokazujem im ocean gdje je njihov otac. Ali ti, Gutrun, ti si danas vrlo srdita i nesretna. Nije ti dobro?"

"Čemu se imam radovati?" Vojvotkinja je sjela natrag na svoj stolac i podigla svoje vezivo, ali je samo okretala platno u rukama. "U ratu smo. Ljudi ginu. Nije prošao ni tjedan što smo pokopali malu Lelet!"

"O, žao mi je", reče Vorzeheva. "Nisam htjela ispasti okrutna. Bila si vrlo bliska s njom."

"Bila je samo dijete. Pretrpjela je strašne stvari, Bog joj dao pokoja."

"Činilo se da na kraju nije patila. I to je nešto. Zar si mislila da će se probuditi nakon toliko vremena?"

"Ne." Vojvotkinja se namršti. "Ali to ne umanjuje tugu. Nadam se da neću ja morati reći mladom Jeremiji kad se vrati."

Spusti joj se glas. "Ako se vrati."

Vorzeheva se prodorno zagleda u staricu. "Sirotu Gutrun. Nije samo Lelet, zar ne? Bojiš se i za Isgrimmura."

"Moj će se stari vratiti", promrmlja Gutrun. "Uvijek se vrati." Zirnula je u Vorzehevu, koja je još stajala pred otvorenim prozorom, s komadom pepeljasto sivog neba iza sebe. "Ali što je s tobom, koja si se toliko bojala za Jošuu? Gdje je tvoja zabrinutost?" Ona odmahne glavom. "Neka nas Sveti Skendi zaštititi, ne bih smjela govoriti o takvim stvarima. Tko zna kakvu nesreću to može navući?"

Vorzeheva se nasmiješi. "Jošua će mi se vratiti. Usnula sam san." "Kako to misliš? Zar su ti one Adituine gluposti zavrtjele glavom?" "Nisu." Thrithinžanka spusti pogled na djevojčicu; Vorzehevina gusta kosa padne poput zavjese, te su na trenutak lica majke i djevojčice bila skrivena. "Ali bio je to istinit san. Znam. Jošua mi je došao i rekao: 'Imam ono što sam oduvijek želio.' I bio je smiren. Stoga znam da će pobijediti i da će mi se vratiti."

Gutrun zausti da će nešto reći, a onda odustane. Lice joj bijaše preplašeno. Užurbano, dok je Vorzeheva još promatrala malenu Derru, vojvotkinja načini znak Drveta.

Vorzeheva zadrhti i podigne pogled. "Možda si u pravu, Gutrun. Uistinu je zahladilo. Zatvorit ću prozore."

Vojvotkinja se pridigne sa stolca. "Glupost. Ja ću. Ti vrati malene i zavući se pod pokrivače." Zastala je pred prozorom.

"Milosrdna Elizijo", reče. "Pogledaj."

Vorzeheva se okrene. "Što?"

"Sniježi."

"Čovjek bi pomislio da smo se zaustavili da posjetimo ovdašnje svetište", primijeti Sangfugol. "Da su ovi čamci puni hodočasnika."

Tiamak se skutrio sa sviračem harfe i Strangveardom na vjetrovitom, snijegom pokrivenom obronku istočno od Swertclifa. Pod njima, čamci za iskrcaj poskakivali su noseći Jošuinu vojsku preko valovitog Kynslagha prema obali; princ i bojni vrh njegove kuće bijahu na pristaništu, nadzirajući složen pothvat.

"Gdje je Elija?" upita Sangfugol. "Aedonovih mi kostiju, brat mu iskrcava vojsku na pragu. Gdje je kralj?"

Strangveard se blago lećne na kletvu. "Zvučiš kao da želiš da dođe! Znamo gdje je Veliki kralj, Sangfugole." Pokazao je prema Visotvrđi, grozdu šiljastih sjenki gotovo skrivenom pod uskovitlanim snijegom. "Čeka. Ali ne znamo zašto."

Tiamak utone dublje u svoj plašt. Imao je osjećaj da su mu se kosti zaledile. Mogao je shvatiti zašto ih princ nije htio da mu se motaju oko nogu, ali zacijelo su mogli pronaći mjesto gdje nikom neće biti na putu koje bi bilo manje izloženo vjetru i snijegu?

Barem sada imam kopnene hlače. Ali i dalje ne želim ovdje završiti svoj život, na ovom ledenom mjestu. Molim te, daj da opet ugledam svoj Wran. Daj da još jedanput pođem na Svetkovinu vjetra. Daj da se napijem piva od paprati i zaigram Uhvatipero. Ne želim umrijeti ovdje i ostati nepokopan i zaboravljen.

Zadrhtao je i pokušao odagnati tako tmurne misli. "Je li princ poslao izvidnike prema dvorcu?" Sangfugol strese glavom, zadovoljan stoje obaviješten. "Ne blizu. Čuo sam kako govori Isgrimnuru da je potajnost uzaludna, budući da kralj već danima sigurno zna za naš dolazak, a i čuo je za nj davno prije toga. Sada kad se uvjerio da Elija nije skrio vojnike u Erchesteru - vojnike!

Tamo nema nikog osim pasa i štakora! - Jošua će poslati vanjske jahače naprijed kad vojska krene opkoljavati dvorac." Dok je svirač harfe nastavljao objašnjavati kako bi, prema njegovoj procjeni, princ trebao postrojiti svoje snage, Tiamak ugleda kako se netko probija uzbrdo kroz snijeg.

"Pogledajte!" Otac Strangveard uperi prstom. "Tko je to?"

"Mladi Jeremija." Sangfugol se malo srdio što su ga prekinuli. "Otjerali su ga kao i nas ostale, pretpostavljam."

"Tiamak!" dovikne Jeremija. "Dodi sa mnom! Požuri!"

"Zaboga!" Strangveard zamaše rukama. "Možda su otkrili nešto važno!"

Tiamak je već stajao. "Što je?"

"Jošua je rekao da brzo dođeš. Sithska žena je bolesna."

"Da i mi dođemo, Tiamak?" upita Strangveard. "Ne, siguran sam da ne želiš mnogo ljudi oko sebe. A kakvu bih pomoć ili utjehu ja mogao pružiti nekom od Sitha?"

Wranjanin krene nizbrdo, naginjući se uz vjetar. Dok mu je snijeg škripao pod nogama, opet je bio zahvalan što mu je Sangfugol posudio čizme i hlače, iako mu oboje bijaše preveliko.

Na čudnom sam mjestu, zadivi se on. U čudna vremena. Močvarac gaća kroz snijeg Erkynlanda da pomogne jednoj od Sitha. Sigurno su Oni Koji Gledaju i Oblikuju popili previše piva od paprati.

Aditu su odnijeli u privremeno sklonište: na platneni tovarni prekrivač koji su rastegnuli po donjim granama drveta na uzvisini iznad obale. Jošua i Sludig te nekoliko vojnika nelagodno su stajali u blizini, zgrbljeni pod niskim krovom.

"Sludig ju je pronašao", reče princ. "Prepao sam se da nije iznenadila neke od uhoda mogeg brata, ali na njoj nema znakova nasilja, a Sludig veli da ne vidi tragove borbe. Nitko također ništa nije čuo, iako je bila samo stotinjak koraka od obale." On se zabrinuto namršti. "Ovo podsjeća na Lelet kad je Geloj umrla. Spava, ali se ne želi probuditi."

Tiamak se zagleda u Sithino lice. Sklopljenih očiju izgledala je gotovo ljudski. "Slabo sam pomogao Lelet," reče on, "a nemam pojma kakav bi učinak moje biljke imale na jednog besmrtnika. Ne znam što mogu učiniti za Aditu."

Jošua načini pokret bespomoćnosti. "Barem se pobrini da joj je udobno."

"Jeste li zapazili išta što je ovo moglo uzrokovati?" Tiamak upita Sludiga.

Rimeržanin živahno odmahne glavom. "Ništa. Pronašao sam je kakvu je vidiš, kako leži na tlu bez ikoga u blizini."

"Moram se vratiti da nadzirem iskrcaj. Osim ako postojis nešto..." Jošua je izgledao rastreseno, kao da ni taj uznemirujući događaj nije bio posve dovoljan da dobije njegovu potpunu pozornost. Princ je uvijek bio pomalo odsutan duhom, ali tijekom dana, otkad su se iskricali, Wranjaninu je izgledao neobično zaokupljen. Ipak, Tiamak zaključio, uza sve što je bilo pred svima njima, princ je imao pravo biti malčice rastrzan.

"Ja ću ostati s njom, prinče Jošua." Sagnuo se i dotaknuo Sithin obraz. Koža joj je bila hladna, ali nije imao pojma je li to bilo neuobičajeno.

"Dobro. Hvala ti, Tiamak." Jošua je oklijevao na trenutak, a onda se sagnuo i izašao iz dograde. Sludig i ostali vojnici su ga slijedili.

Tiamak čučne pokraj Aditu. Bila je odjevena u ruho smrtnika, svijetle hlače i kaputić načinjene od kože, ni jedno ni drugo dovoljno debelo za vremenske uvjete - ali Sithe su malo marile za vrijeme, podsjetio se Tiamak. Disala je plitko, a jedna joj je ruka bila stisnuta u šaku. Nešto u načinu na koji su joj prsti bili savijeni pobudi Tiamakovo zanimanje; on joj rastvori ruku. Njezin je stisak bio iznenađujuće čvrst.

Ugniježđeno na Adituinu dlanu nalazilo se maleno okruglo zrcalo, jedva veće od lista jasike. Okvir mu je bio tanak prsten od nečeg nalik na sjajnu kost, pomno izrezbaren. Tiamak ga podigne i nježno odvagne u ruci. Bilo je teško za svoju veličinu i neobično toplo.

Bockav, škakljiv osjećaj prostruji mu kroz prste. Sagnuo je zrcalo kako bi mogao ugledati odraz svojeg lica; dok je pomicao kut, nije mogao pronaći ni traga svojim crtama, nego samo zamućenu tamu. Prinio gaje bliže licu i osjetio kako bockanje postaje izraženije.

Nešto ga udari po zglobovima. Zrcalo mu ispadne iz ruke na vlažno tlo.

"Ostavi ga." Aditu povuče ruku i pusti se da padne natrag, pokrivši oči dugim prstima. Glas joj je bio tanak i napregnut. "Ne diraj ga, Tiamak."

"Budni ste!" Pogledao je prema zrcalu u travi, ali nije osjetio nikakav poseban nagon da se podrugne Adituinu upozorenju.

"Da, sada jesam. Poslali su te da se brineš o meni? Da me izliječiš?"

"Da pripazim na vas, u svakom slučaju." Primaknuo joj se malo bliže. "Je li vam dobro? Mogu li vam štogod donijeti?"

"Vode. Malo otopljenog snijega bilo bi dobro."

Tiamak se provuče ispod teškog platna i zagrabi dvostruku šaku snijega, a onda ga donese natrag. "Nemam ni kalež ni zdjelu."

"Nema veze." Ona sjedne, ne bez napora, te ga primi u svoje skupljene dlanove. Ugurala je nešto u usta, a ostatak utrljala na lice. "Gdje je zrcalo?"

Tiamak pokaže. Aditu se sagne i podigne ga s trave; trenutak poslije, ruka joj je ponovno bila prazna. Tiamak nije opazio gdje gaje spremila. "Što vam se dogodilo?" upita on. "Znate li?"

"Da i ne." Pritisnula je ruke na lice. "Naučio si nešto o Svjedocima?"

"Malo."

"Cesta snova, mjesto kamo mi Zida'va idemo kada koristimo takve Svjedoke kao zrcalo koje si na trenutak držao, potpuno nam je nedostupna otkad je Amerasu U-vrtu-rođena ubijena u Yasiri. Zbog toga se nisam mogla posavjetovati s Jirikijem, sa svojom majkom Likimevom niti s bilo kim od svojeg naroda otkad sam ih napustila. Ali razmišljala sam o onome što ste me ti i Strangveard upitali - iako, kao što sam vam rekla, ni sama nemam odgovore. Slažem se da su tvoja pitanja možda vrlo važna. Budući da smo sada bliže mojem rodu, nadala sam se da ću im možda nekako uspjeti dojaviti da moram govoriti s njima."

"I niste uspjeli?"

"Gore od toga, možda sam napravila glupost. Podcijenila sam promjene na Cesti snova."

Tiamak, nositelj Pergamene, gladan znanja, počeo se smještati za priču prije nego što se sjetio svoje osnovne dužnosti.

"Mogu li vam još nešto donijeti, gospo Aditu?"

Ona se nasmiješi, ali ne objasni čemu. "Ne. Dobro mi je." "Onda molim vas, ispričajte mi što ste htjeli o Cesti snova."

"Reći ću ti što mogu - ali postoji razlog zašto sam rekla 'da i ne' kad si me upitao znam li što se dogodilo. Nisam sasvim sigurna što se zbilja dogodilo. Cesta snova bila je kudikamo kaotičnija nego prije, ali to sam očekivala. Ono što nisam očekivala bila je stravična stvar koja me tamo čekala."

Tiamak osjeti nelagodu. "Kako to mislite, 'stvar'? Zloduh? Jedan od naših... neprijatelja?"

"Nije bilo tako." Aduitine jantarne oči suze se u koncentraciji. "Bila je to... neka struktura, pretpostavljam. Nešto vrlo moćno i vrlo čudno što se ondje... sagradilo. Nema druge riječi. Bilo je to nešto golemo i na svoj način prijeteće, poput dvorca koji Jošua planira napasti."

"Dvorac?" Tiamak je bio smućen.

"Ništa tako jednostavno, nimalo nalik na nešto što poznaješ. Bila je to konstrukcija Umijeća, vjerujem - inteligentna konstrukcija, ne poput sjenovitih pojava koje spontano oživljavaju na Drugim putovima. Bio je to vrtlog dima, iskri i crnih energija - predmet velike moći, nešto što se sigurno dugo gradilo. Nikad nisam vidjela ni čula ni za što slično. Podigao me kao što vjor zahvaća list, i jedva sam se opet oslobodila." Ponovno je pritisnula sljepoočnice. "Imala sam sreću, mislim."

"Je li to opasno za nas? Ako da, možete li se domisliti što bi pomoglo da se ta zagonetka riješi?" Wranjanin se prisjetio svoje misli o nepoznatom tlu: to je bio teritorij o kojem ništa nije znao.

"Teško mi je povjerovati da tako neobična stvar nije povezana s Inelukijem i ostalim događajima ovih dana." Zastala je, razmišljajući. "Jedna misao koja mi je sinula mogla bi nešto značiti, iako meni ništa ne govori. Kad sam to prvi put ugledala, čula sam ili osjetila riječ 'Sumy'asu'. Na jeziku U-vrtu-rođenih, to znači 'Peta Kuća'."

"Peta Kuća?" ponovi Tiamak, smućen.

"Da." Aditu legne natrag. "Ni meni ništa ne govori. Ali to je bilo ime koje sam čula kad sam se prvi put susrela s tim moćnim zdanjem."

"Upitat ću Strangvearda", reče Tiamak. "I pretpostavljam da bismo trebali obavijestiti Jošuu. U svakom slučaju, laknut će mu kad čuje da ste dobro."

"Umorna sam. Mislim da ću ovdje malo u miru ležati i razmisliti." Aditu načini pokret, Wranjaninu nepoznat. "Hvala ti, Tiamak."

"Ništa nisam učinio."

"Učinio si što si mogao." Ona sklopi oči i zavalila se natrag. "Preci bi možda sve ovo razumjeli - ali ja ne. Bojim se. Sve bih dala da mogu razgovarati sa svojim rodom."

Tiamak ustane i izađe na snježne obale Kvnslogha.

Kola se zaustave, a drveni kotači utihnu. Grof od Nad Mullacha bio je siguran da će ga prije nego što njegovo putovanje završi, umoriti mučan zvuk njihova škripanja.

"Ovdje moramo reći zbogom", dovikne Isornu. Ostavio je konja na brigu jednom od vojnika i prošetao kroz snijeg do mladog Rimeržanina, koji sjaše i zagrlji ga.

"Zbogom, zaista." Isorn pogleda prema kolima i Maegwininu pokrivenom tijelu. "Ne mogu ti izraziti svoju tugu. Zaslužila je bolje. I ti, Eolaire."

Grof mu pruži posljednji stisak ruke. "Iz mogjeg iskustva," rekao je s poprilično gorčine, "bogovi, čini se, malo mare za to što njihovi sluge zaslužuju - ili su barem nagrade koje daju odveć istančane za moje shvaćanje." Na trenutak je

sklopio oči. "Ali dosta je. Ona je mrtva, i sav plač na svijetu, sve poruge protiv Neba ne mogu je vratiti. Pokopat ću je s njezinim voljenima, a onda ću pomoći Inahvven i ostatku svojeg naroda da obnove što mogu."

"A nakon toga?"

Eolair strese glavom. "Mislim da to ovisi o tome hoće li Sithe uspjeti zaustaviti Eliju i njegova saveznika. Nadam se da ne misliš da ti želim nesreću ako kažem da ćemo vjerojatno ostaviti špilje Grianspoga, pripremljene za slučaj da nam opet zatrebaju."

Isorn se tanko osmijehne. "Bio bi glup da to ne učiniš."

"I poći ćeš s njima? Tvoj narod će trebati pomoć, sada kad je Skali otišao."

"Znam. Ali moram pronaći svoju obitelj, i Jošuu. Moje su rane dovoljno zarasle da mogu jahati pa ću poći sa Sithama. Bit ću jedini smrtnik. Postat će mi samotno na putu do Erchestera."

Eolair se nasmiješi. "Kako Jirikijev narod jaše, mislim da put neće biti dug." Pogledao je prema svojoj skupini ljudi. Znao je da im prelazak preko mećavama poharane Ledomede nije bio ništa miliji od novog putovanja s besmrtnicima. "Ali ako stvari pođu tako da ustrebate ljude Hernvstira, onda pošalj poruku u Hernvsadharc. Pronaći ću način da dođem."

"Znam."

"Sretno ti bilo, Isorne."

Eolair se okrene i vrati svojem konju. Baš kad je htio uzjahati, Liki-meya i Jiriki, koji su se držali u pozadini, dojašu do njega.

"Ljudi Hernvstira." Likimevine su oči bile blistave pod njezinom crnom kacigom. "Znajte da vas poštujemo. Još od dana princa Sinnacha naš i vaš narod nisu se borili rame uz rame. Vaši pali leže s našim mrtvima, i ovdje i u vašoj domovini. Zahvaljujemo vam."

Eolair je želio upitati Sithu stroga lica što su vrijedile smrti osamdesetak Hernvstiraca, ali to nije bilo trenutak za početak rasprave. Njegovi su ljudi stajali nervozni ali tihi, želeći jedino da što prije krenu na put.

"Oslobodili ste Hernvstir od velike pošasti", odgovori on pokorno. Bili su to propisi kojih se morao držati.

"Zahvaljujemo vam i poštujemo vas, također."

"Želim vam da pronađete mir na kraju svojeg putovanja, grofe Eolaire", reče Jiriki. Njegova tamna oštrica Indreju visjela mu je o boku. I on je bio u oklopu te podjednako nalikovao na neobičnog ratničkog boga poput svoje majke. "A kad ga pronađete, neka potraje."

"Neka vas Nebo čuva." Eolair se sa zamahom uspne na sedlo, a zatim mahne rukom, dajući znak vozaču. Kotači se polako počnu okretati. Maegvvinin se pokrov namreška na jakom, oštrom vjetru.

A što se mene tiče, pomisli on, neka me bogovi od ovog trenutka ostave na miru. Razorili su moj narod i moj život. Neka sada svrnu pozornost drugamo kako bismo mogli početi iznova graditi.

Kad se osvrnuo iza sebe, Rimeržanin i Sithe još su nepomerno stajali, ocrtani na izlazećem suncu. Podigao je ruku; Isorn uzvratila oproštajnu gestu.

Eolair pogleda na zapad preko snjegova. "Hajdemo, zemljaci", dovikne svojim umornim ljudima. "Idemo kući."

Pjesma Crvene zvijezde

Evo, napij se." Trol pruži mješinu s vodom. "Ja sam Binabik od Mintahoga. Ookequk je bio moj učitelj. A ti si Padreic. Često te spominjao."

"Padreic je mrtav", dahne redovnik. Uzeo je gutljaj vode, puštajući da mu malo poteče niz bradu. Bio je očigledno izmoren. "Sada sam drugi čovjek." Podigao je drhtavu ruku da odgurne zdjelu. "Tako mi svih bogova, i novih i starih, ono je bio moćan čuvar na vratima. Nisam pokušao poraziti nešto slično već dva desetljeća. Mislim da me zamalo ubio." Stresao je glavom. "Možda bi bilo bolje da jest."

"Poslušaj se!" uzvikne Miriamele. "Pojavio si se niotkuda, a još ble-bečeš iste gluposti. Što radiš ovdje?"

Cadrach je odbijao susresti njezin pogled. "Slijedio sam vas." "Slijedio me? Odakle?"

"Cijelim putem do Sesuad're - onda sam vas pratio kad ste pobjegli." Pogledao je prema podzemljašima koji su zatvorili kamena vrata i sada stajali stisnuti u razgovoru na suprotnom kraju špilje, zirkajući u pridošlicu kao da je preruseni Norn. "I eto njih - domhaini." On načini grimasu. "Pomislio sam da sam osjetio njihovu vještu ruku u onom čuvaru vrata, ali nisam bio siguran. Nikad nisam susreo jednog tako novoiskovanog."

Miriamele se nije dala smesti. "Što radiš ovdje, Cadrach? I tko te slijedi?"

Redovnik spusti pogled na svoje ruke koje je stiskao u naborima svoje pohabane halje. "Bojim se da sam namamio Norne k vama i vašim saveznicima. Bijela me čudovišta slijede gotovo otkad sam se spustio u katakombe. Teškom sam mukom ostao ispred njih."

"Dakle, ti si ih doveo do nas?" Miriamele još nije znala što osjeća ponovno gledajući Cadracha. Otkad je napustio nju i ostatak družine na Jezerskim Thrithinzima, potrudila se što je najbolje mogla da ga istisne iz pameti. Još je osjećala stid zbog prepirke oko Tiamakova pergamenta.

"Više me nikad neće zarobiti", svesrdno će redovnik. "Da nisam mogao provaliti vrata, bacio bih se niza stube Tan'ja prije nego što bih im dopao šaka."

"Ali sada su Norni ispred, kako kažeš, a samo su jedna vrata za izlaz", istakne Binabik. "Nisi sebi napravio neku uslugu, Cadrach ili Padreic, ili kako se već sada zoveš." Binabik je čuo mnogo priča o redovniku od Miriamele i Simona.

Miriamele je mogla vidjeti kako njegovo poštovanje prema onom što je Hernvstirac nekoć bio, ratuje s nevjericom s bilo kim tko bi izdao jednog od trolovi prijatelja. Slegnuo je ramenima. "Chukknova mi kamenja! Dosta razgovora. Razmotrimo važnije stvari." Ustao je i otapkao k podzemljašima.

"Zašto si pobjegao, Cadrach? Rekla sam ti da mi je žao zbog Tiamakova pergamenta... zbog svega."

Redovnik napokon svrne oči na njezine. Pogled mu je bio neobično prazan. "Ah, ali imali ste pravo, Miriamele. Ja sam lopov, lažljivac i pijanac, i to je već godinama istina. To što sam učinio nekoliko poštenih djela ništa ne mijenja."

"Zašto uvijek govoriš takve stvari?" zatraži ona. "Zašto si tako odlučan da vidiš ono najgore u sebi?"

Izraz na njegovu licu poprimi gotovo optužujući izraz. "A zašto ste vi odlučni da vidite najbolje u meni, Miriamele? Mislite da znate sve o svijetu, ali vi ste samo mlada djevojka, na kraju krajeva. Postoje granice vaše mašte, vašeg poimanja toga koliko je svijet zapravo mračno mjesto."

Miriamele pogode njegove riječi te se okrene i zaposli gledanjem u bisage. Vratio se tek prije nekoliko trenutaka i već ga je željela zadaviti - ali je marljivo tražila čime bi ga nahranila.

Pretpostavljam da bih ga mogla održavati na životu dok ga ne odlučim ubiti.

Cadrach se naslonio na špiljski zid, zabačene glave i sklopljenih očiju, svladan umorom. Iskoristila je priliku da ga odmjeri od glave do pete. Još je više smršavio otkad ju je napustio na travnjacima: koža lica mu se objesila, lišena svoje podstave od mesa. Čak i na ružičastoj svjetlosti podzemljaških kamenova, redovnik je izgledao siv.

Binabik se vrati. "Naša sigurnost možda neće dugo potrajati. Yis-fidri mi je prišapnuo da čuvari vrata više neće biti tako jaki sada kad se kroz njih već provalilo. Nisu svi Norni majstori poput vašeg redovničkog prijatelja, ali neki od njih bi mogli biti. A čak i ako ih nitko od njih ne uspije otvoriti, vjerojatno je da Prvratesu neće biti zapreka."

"Majstori? Kako to misliš?"

"Majstori nauka. Poučeni u Umijeću - ono što ljudi koji nisu nositelji Pergamene nazivaju magijom."

"Cadrach je rekao da više ne može izvoditi čarolije."

Binabik odmahne glavom, zabavljajući se. "Miriamele, nekoć je Pa-dreic od Crannhvra bio možda najveštiji korisnik Umijeća na cijelom Osten Ardu - iako je dijelom bilo tako zato što su ostali nositelji Pergamene, čak i najveći, Morgenes, odlučili ne riskirati njegove najdublje struje. Čini se da Cadrach ipak nije izgubio svoje vještine - kako je inače provalio kroz podzemljaška vrata?"

"Sve se dogodilo tako brzo. Pretpostavljam da nisam o tome razmišljala." Osjetila je kratak uzlet nade. Možda je sudbina dovela redovnika ovamo s razlogom.

"Učinio sam što sam morao", iznenada će Cadrach. Miriamele, koja je mislila da je spavao, poskoči. "Bijele bi me lisice uhvatile za nekoliko trenutaka. Ali nisam ono što sam bio, trole. Raditi s Umijećem zahtijeva disciplinu i težak napor... i mir. Te su mi stvari strane već mnogo godina." Pustio je da mu glava padne natrag na zid. "Sada je zdenac suh. Ništa mi nije preostalo. Ništa."

Miriamele je bila odlučna da dobije odgovore. "Još nisi objasnio zašto si me slijedio, Cadrach."

Redovnik otvori oči. "Zato što ne postoji ništa drugo. Svijet mi više nema što pružiti." Oklijevao je, a onda gnjevno pogledao Binabika, kao da je čovječuljak prisluškivao nešto što nije imao pravo čuti. Riječi su dolazile polako. "Zato... zato što ste bili ljubazni prema meni, Miriamele. Zaboravio sam kako je to. Nisam mogao poći s vama da se suočim s pitanjima, pogledima, gnušanjem onih drugih - vojvode Isgrimnura i ostalih - ali nisam mogao ni ostaviti onaj mali dodir života... života kakav je nekoć bio. Nisam to mogao ostaviti." Podigao je obje ruke i protrljao kožu lica, a onda se nesretno nasmijao. "Pretpostavljam da nisam toliki mrtvac kao što sam mislio."

"Jesi li ti slijedio Simona i mene u šumi?"

"Da, i kroz Stanshire i Falshire. Tek kad vam se ovaj pridružio," pokazao je na Binabika, "morao sam malo više zaostati. Ona vučica ima oštar njuh."

"Nisi bio od neke pomoći kad su nas Ognjeni plesači uhvatili."

Cadrach samo zadrhti.

"Dakle, pratio si nas sve dovde?"

"Izgubio sam vam trag nakon doline Hasu. Čistom sam vas srećom opet pronašao. Da niste ušli u Svetog Sutrina, gdje sam pronašao zaklon zahvaljujući onom luđaku Domitisu, mislim da se više nikad ne bismo sreli." Opet se nasmijao, grubo. "Zamislite to, moja gospo. Vaša se sreća promijenila kad ste stupili u Božju kuću."

"Dosta o tom." Miriamele je gubila strpljenje s Cadrachovim samo-prijezirom. "Ovdje si. Što ćemo sada?"

Prije nego što je redovnik mogao ponuditi neki prijedlog, Yis-fidri se dogega k njima. Podzemljaš tugaljivo pogleda Cadracha, a onda se okrene prema Miriamele i Binabiku. "Ovaj čovjek u jednom ima pravo. Netko je sada pred ovom špiljom. Došli su Hiked'a'va."

Nastane muk dok su im riječi prodirale u glavu.

"Jeste li sigurni?" Miriamele se nije mnogo nadala da su bili u krivu, ali pomisao da su opkoljeni u toj špilji, s Nornima mrtvačkih lica s druge strane, bila je jeziva. Bijele su lisice bile dovoljno strašne kao likovi u pričama njezina strica o padu Naglimunda, ali na brdu iznad doline Hasu vidjela ih je svojim očima. Nije ih više nikad željela vidjeti - ali dvojila je daje bila te sreće. Panika koja se povukla s iznenađenjem Cadrachova ulaska, sada joj se vratila. Nenadano joj ponestade daha. "Sigurni ste da su Norni, a ne samo vojnici mojeg oca?"

"Ovog čovjeka ne očekivamo," reče Yis-fidri, "ali znademo što se sve kreće našim tunelima. Vrata ih zasad drže vani, ali to se ubrzo može promijeniti."

"Ako su ovo vaši tuneli, sigurno znate put kojim možemo pobjeći!" Podzemljaš ne reče ništa.

"Možda ćemo ipak iskoristiti ovo kamenje koje smo prikupili", reče Binabik. "Trebali bismo razmisliti o pokušaju bijega prije nego što stigne još naših neprijatelja." Okrenuo se prema Yis-fidriju. "Možete li mi otprilike reći koliko ih je vani?" Podzemljaš zacvrkuće nešto što je zvučalo poput pitanja svojoj ženi. Saslušavši odgovor, okrene se. "Broj prstiju jedne ruke, možda. Ali to neće zadugo biti tako."

"Tako malo?" Miriamele sjedne. "Trebali bismo se boriti! Bude li nam vaš narod pomogao, sigurno možemo poraziti tako malo njih i pobjeći!"

Yis-fidri ustukne, vidljivo uznemiren. "Rekoh vam. Mi nismo snažni. Mi se ne borimo."

"Poslušajte što Tinukeda'va kažu." Cadrachov je glas bio hladan. "Iako to uskoro neće biti važno, ali ja bih, na primjer, radije ovdje pričeka kraj nego da me probode koje koplje Bijelih lisica."

"Ali kraj je izvjestan budemo li čekali. Ako pokušamo pobjeći, barem ćemo imati izgleda."

"Nemamo izgleda ni ovako ni onako", odvrati redovnik. "Ovdje se barem možemo pomiriti sa sudbinom i umrijeti vlastitim izborom kad nama odgovara."

"Ne mogu vjerovati kakva si kukavica!" vikne Miriamele. "Čuo si Yis-fidrija! Najviše šest Norna! To nije kraj svijeta. Imamo šanse!"

Cadrach se okrene prema njoj. Tuga i gađenje i jedva prikriven bijes ratovali su na njegovu licu. "Nisu Norni ti kojih se bojim", reče naposljetku. "Ali to je doista kraj svijeta."

Miriamele opazi nešto neobično u njegovu tonu, nešto stoje nadilazilo čak i njegov uobičajeni pesimizam. "Na što misliš, Cadrach?"

"Kraj svijeta", ponovi on. Duboko je udahnuo. "Gospo, da vi, ja i ovaj trol uspijemo nekako poklati sve Norne u Visotvrđi - i sve Norne na Olujnom vrhu - to ipak ništa ne bi promijenilo. Prekasno je da se išta učini. Oduvijek je bilo prekasno. Svijet, zelena polja Osten Arda, narod njegovih zemalja... svi su prokleti. A ja sam to znao prije nego što sam vas sreo." Podigao je pogled, preklinjući. "Naravno da sam ogorčen, Miriamele. Naravno da sam malne lud. Jer znam izvan svake sumnje da nema nade."

Simon se probudio iz mutnih, kaotičnih snova u potpunoj tami. Netko je stenjao u blizini. Svaki gaje dio tijela štrecao i jedva je micao zglobovima i gležnjevima. Dugo je bio siguran da je zarobljen i sputan u nekoj mračnoj ćeliji, ali napokon se sjetio gdje se nalazi.

"Guthwulfe?" zakriještao je. Stenjanje se nastavilo, nepromijenjeno.

Simon se okrene na trbuh i otpuže prema zvukovima. Kad su se njegovi natečeni prsti susreli s nečim, zastao je i nespretno istraživao sve dok nije pronašao grofovo bradom obraslo lice. Slijepac je gorio u vrućici.

"Grofe Guthwulfe! Simon je. Spasili ste me s kotača."

"Kuća im gori!" Guthwulf je zvučao prestravljeno. "Ne mogu pobjeći - pred vratima su stranci s crnim željezom!"

"Imate li ovdje vode? Ima li hrane?"

Osjetio je kako se slijepac napreže da sjedne. "Tko je tamo? Ne smiješ ga uzeti! On pjeva za mene. Za mene!"

Guthwulf nešto ščepa, a Simon osjeti kako se hladan metalni rub bolno povlači po njegovoj podlaktici. Prokune i pridigne ruku ustima, kušajući krv.

Svjetloklin. Činilo se nemoguće čudnim. Ovaj grozničavi muškarac ima Svjetloklin.

Na trenutak je pomislio da ga jednostavno iščupa iz Guthwulfova oslabljenog stiska. Naposljetku, kako je potreba tog luđaka mogla prevagnuti potrebu cijelih naroda? Ali još neugodnije od pomisli da otme mač bolesnom čovjeku koji mu je spasio život bilo je što je Simon bio izgubljen, bez svjetlosti, negdje u tunelima pod Visotvrdom. Bez Guth-wulfova znanja o tom labirintu mogao je lutati zauvijek u sjenama. Od kakve bi onda koristi bio Svjetloklin?

"Guthwulfe, imate li baklju? Kremen i čelik?"

Grof je opet mrmljao. Ako je Simon nešto i shvatio od tog mrmljanja, nije mu bilo od koristi. Okrenuo se i počeo dodirom pretraživati špilju, lecnuvši se i uzdišući od boli koju je svaki pokret uzrokovao.

Guthwulfovo gnijezdo bilo je malo, jedva desetak koraka široko; Simon je koračao u oba smjera. Osjetio je nešto nalik na mahovinu kako raste u pukotinama u kamenu pod njim. Otkinuo je djelić i onjušio ga: čini se da nije bila ista ona biljka koja gaje održavala na životu u srušenim dvoranama Asu'e. Metnuo je malko na jezik, a onda opet ispljunuo. Bila je još gadnijeg okusa. Ipak, želudac ga je toliko bolio da je znao da će je ubrzo opet kušati.

Osim različitih krpa, razbacanih po neravnom kamenom podu, čini se da Guthwulf nije posjedovao mnogo toga. Simon je pronašao nož čija je polovica sječiva bila odlomljena. Htijući ga zadjenuti za pojas, odjednom shvati da ga nema, kao ni ikakve druge odjeće.

Gol i izgubljen u tami. Ništa nije preostalo od Simona osim - Simona.

Bio je poprskan zmajevom krvlju, ali je poslije još bio Simon. Vidio je Jao e-Tinukai'i, borio se u velikoj bitki, poljubila ga je princeza - ali je i dalje bio onaj isti mali od kuhinje, više ili manje. Sada mu je sve bilo oduzeto, ali je još imao ono s čim je počeo.

Simon se nasmije - bio je to suh, mukao zvuk. Postojala je neka vrsta slobode u posjedovanju tako malo toga. Ako doživi idući sat, to će biti pobjeda. Pobjegao je s kotača. Sto su mu još mogli učiniti?

Odložio je slomljeni nož uza zid kako bi ga opet mogao pronaći, a onda nastavio potragu. Naišao je na nekoliko predmeta kojima nije vidio nikakvu svrhu, neobično oblikovano kamenje koje se činilo prezamršeno da bi bilo prirodno, komadiće razbijene lončarije i iverastog drva, čak i kosture nekih malih životinja, ali tek kad je stigao na suprotni kraj špilje, našao je nešto uistinu korisno.

Njegovi utrnuti, ukočeni prsti dotaknuli su nešto vlažno. Povukao je ruku, a onda je opet polako ispružio. Bila je to kamena zdjela dopola puna vode. Na tlu pokraj nje, predivno poput kakvačuda iz Knjige Aedonove, nalazilo se nešto nalik na okrajak pljesniva kruha.

Simon je već imao kruh na ustima, kadli se sjeti Guthwulfa. Oklijevao je dok mu je želudac bjesnio, a onda je otkinuo komad i umočio ga u vodu te ga stavio u usta. Pojeo je tako još dva mala komada, a onda pažljivo uzeo zdjelu svojim bolnim, drhtavim rukama i otpuzao tamo gdje je ležao Guthwulf. Simon uroni prste u vodu i pusti je da kaplje u grofova usta; čuo je kako slijepac požudno guta. Potom uzme zaloga kruha i navlaži ga te nahrani njime svojeg štićenika. Guthwulf nije zatvorio usta, i činio se nesposoban da ga sažvače ili proguta. Simon ga uzme natrag i pojede sam. Osjećao je kako ga svladava umor.

"Poslije", reče Guthwulfu. "Poslije ćeš jesti. Opet ćeš ozdraviti, kao i ja. Onda ćemo otići odavde."

Onda će odnijeti Svjetloklin u kulu. Vratio sam se u život da to učinim.

"Čudodrvo u plamenu, vrt gori..." Grof se grčio i izvijao. Simon odmakne zdjelu prepavši se da bi se mogla proliti.

Guthwulf zastane. "Ruakha, ruakha Asu'a!"

Čak i iz daljine, Simon je mogao osjetiti njegovu podivljalu groznicu.

Čovjek je ležao na tlu, lica pritisnuta uz kamen. Odjeća i koža bijahu mu tako prljavi da ga je bilo teško vidjeti. "To je sve, gospodaru. Kunem se!"

"Ustani." Prvrates ga šutne u rebra, ali ne dovoljno jako da nešto slomi. "Jedva te razumijem."

Čovjek se podigne na bedra dršćući brkatim ustima od straha. "To je sve, gospodaru. Pobjegli su. Niz kanal."

"Znam to, budalo."

Alkemičar nije izdao svojim vojnicima nikakve upute otkad su se vratili iz svoje bezuspješne potrage, te su sada nelagodno stajali. Inchovi ostaci bijahu skinuti s lanaca koji su okretali vrh Prvratesove kule; ležali su u prljavoj hrpi pokraj kanala. Bilo je očito da je većina stražara željela da može pokriti ono što je pronašla od nadzornika, ali budući da nisu primili nikakvu zapovijed od Prvratesa, pomno su gledali u drugom smjeru.

"I ne znaš tko su bili ti ljudi?"

"Bio je to slijepac, gospodaru. Neki su ga vidjeli, al ga niko nije ufatio. Ponekad krade stvari."

Slijepac koji živi u špiljama. Prvrates se nasmiješi. Imao je prilično dobru ideju tko bi to mogao biti. "A onaj drugi?"

Jedan od kažnjenih talioničara, koliko sam razumio?"

"Tako je, gospodaru. Al Inch ga je zvao drugačije."

"Nekako drukčije? Kako?"

Čovjek zastane, a lice mu postane maska užasa. "Nemrem se sjetiti", šapne.

Prvrates se nagne sve dok mu čosavo lice nije bilo pedalj od čovjekova nosa. "Mogu te natjerati da se sjetiš."

Talioničar se zaledi poput žabe koju je hipnotizirala zmija. Mali jecaj pobjegne mu iz grla. "Pokušat ću, gospodaru", zakriješti on, a potom: "'Mali od kuhinje!' Doktor Inch gaje zvao 'Mali od kuhinje!'"

Prvrates se uspravi. Čovjek omlitavi, dok su mu se grudi teško na-dizale.

"Mali od kuhinje", zamišljeno će svećenik. "Zar je moguće?" Odjednom se nasmije; bijaše to hrapavo škripav zvuk.

"Savršeno. Naravno da je tako." Okrenuo se prema vojnicima. "Ovdje više nemamo što raditi. A kralj nas treba."

Inchov se pomoćnik zapilji u alkemičareva leđa. Usnice su mu se micale dok je skupljao hrabrost da progovori.

"Gospodaru?"

Prvrates se polako okrene. "Što?"

"Sad... sad kad je doktor Inch mrtav... pa, kog želite... da preuzme dužnost ovdje? Ovdje u kraljevoj talionici?"

Svećenik kiselo pogleda sjedokosog, od pepela pocrnjelog čovjeka. "Riješite to sami." On pokaže prema vojnicima koji su čekali te odabere njih desetak. "Vi ćete ostati ovdje. Ne trudite se štititi Inchove pajdaše - nisam ga smio pustiti da upravlja ovim mjestom tako dugo. Samo želim da se pobrinete da kotač ostane u vodi. Previše je važnih stvari koje on

održava u pogonu da bismo riskirali novu pojavu sličnih budalaština. Upamtite: ako se onaj kotač opet zaustavi, pobrinut ću se da požalite zbog toga."

Odabrani stražari zauzmu položaje na rubu kanala; ostatak vojnika izađe iz talionice. Prvrates zastane na vratima da se osvrne iza sebe. Pod ravnodušnim pogledom stražara, oko Inchova pomoćnika brzo se stegnuo prsten smrknutih radnika talionice. Prvrates se tiho nasmije i pusti da se vrata uz škripu zatvore.

Jošua sjedne, prenuvši se. Vjetar je divlje zavijao, a divovska se prilika ispriječila na ulazu u šator.

"Tko je tamo?"

Isgrimnur, koji je zadrijemao tijekom duge tišine, frkne od iznenađenja i dohvati Kvalnirov balčak.

"Ne mogu više izdržati." Sir Camaris se ljuljao na vratima poput stabla na jakom vjetru. "Bože, spasi me, Bože, spasi me... Sad ga čujem čak i na javi. U tami ne postoji ništa osim njega."

"O čemu govorite?" Jošua ustane i pođe do šatorskog zaklopca. "Vama nije dobro, Camarise. Dodite, sjednite pokraj vatre. Nije vrijeme da se luta vani."

Camaris odgurne njegovu ruku. "Moram ići. Vrijeme je. Čujem pjesmu tako jasno. Vrijeme je."

"Vrijeme za što? Ići kamo? Isgrimnure, dođi mi pomoći."

Vojvoda se pridigne, sopćući od boli u ukočenim mišićima i osjetljivim rebrima. Primi Camarisa za ruku i otkrije mišiće stisnute poput mokrih čvorova.

On je prestravljen! Tako mi Otkupitelja, što ga je dovelo u to stanje?

"Dodite, sjednite." Jošua ga uputi prema stolcu. "Recite nam što vas muči."

Stari vitez se naglo istrgne i načini nekoliko klimavih koraka natrag na snijeg. Trnove dugačke korice udarale su mu o nogu. "Doživaju se, svaki svakog. Trebaju. Oštrica ide kamo želi. Vrijeme je."

Jošua gaje slijedio na obronak. Isgrimnur, zbunjen i zabrinut, odšepa sa za njima, čvrsto se omotavši plaštem da se obrani od vjetra. Kvnslagh ležao pod njima, kao tamno prostranstvo iza bijelog pokrivača. "Ne razumijem vas, Camarise", povikne princ ponad vjetra. "Za što je došlo vrijeme?"

"Gledajte!" Starac ispruži ruku, pokazujući prema tami olujnih oblaka. "Zar ne vidite?"

Isgrimnur, poput Jošue, pogleda prema nebu. Ondje je plamtio mutni žar crvene točke. "Osvajačeva zvijezda?" upita on.

"Osjećaju je. Vrijeme je." Camaris se povuče još jedan korak, teturajući kao da će se svakog časa strovaliti nizbrdo.

"Bože, daj mi snage, više ne mogu odolijevati."

Jošua uhvati vojvodin pogled, nijemo tražeći njegovu pomoć. Isgrimnur se primakne te on i princ opet uhvate

Camarisa za ruke. "Maknite se s hladnoće", zamoli Jošua.

Sir Camaris se istrgne - njegova snaga nikad nije prestajala zbunjivati Isgrimnura - i na trenutak njegova ruka odluta do Trnova srebrom omotana balčaka.

"Camarise!" Isgrimnur se zaprepasti. "Zar bi povukao oštricu na nas!? Na svoje prijatelje!?"

Starac se na trenutak zapilji u njega, neobično nefokusiranih očiju. Tada, polako, vojvoda spazi kako njegova napetost popušta. "Bože, pomози mi, to je mač. Pjeva mi. Zna kamo želi ići. Unutra." On mlitavo pokaže prema tamnoj masi Visotvrđe.

"A mi ćemo vas odvesti tamo - zajedno s mačem." Jošua je bio miran. "Ali ima jedan, naoko jednostavan problem s kojim se najprije moramo pozabaviti: kako se probiti kroz zidine."

"Ima i drugih putova", reče Camaris, ali njegova je neobuzdana energija sve više slabjela. Dopustio je da ga uvedu u Jošuin šator.

Camaris ispije kalež, koji mu je Jošua napunio, u jednom gutljaju, a onda iskapi i drugu rundu. To je Isgrimnura zabrinulo gotovo kao i čudne stvari koje je stari vitez rekao: Camaris je bio na glasu kao umjerenčovjek. Ipak, sudeći prema njegovu opsjednutom izgledu, stari je vitez naizgled pozdravljao sve što mu je moglo donijeti olakšanje od agonije koju mu je Trn prouzrokovao.

Camaris više ništa nije htio reći iako ga je Jošua, prema Isgrimnurovu mišljenju, krajnje brižljivo ali pomalo nespretno salijetao pitanjima. Nakon one noći na brodu, Isgrimnur je vidio kako se Jošuin stav prema starom vitezpromijenio, kao da čak i starčeva nazočnost u njemu budi strahovitu nelagodu. Isgrimnur se tkozna koji put zapita kakvu mu je strahotu Camaris povjerio.

Nakon nekog vremena princ odustane i vrati se razgovoru koji je prekinula vitezova pojava.

"Sada znamo da doista još postoje snage unutar zidina dvorca, Isgrimnure - znatne ljudske snage, sastavljene od plaćenika kao i od Erkvnsstraže." Jošua se namršti. "Moj brat pokazuje više strpljenja nego što sam očekivao. Nije niti provalio iz utvrde dok smo se iskrcavali."

"Strpljenja... ili nam je možda Elija namijenio neku goru sudbinu." Vojvoda stane cupkati bradu. "Što se toga tiče, Jošua, ne znamo čak ni to je li tvoj brat živ. Erchester je gotovo napušten, a ono malo ljudi koje smo uspjeli pronaći ne bi znalo ni da se sam Fingil vratio iz groba i zasjeo na Prijestolje od zmajakosti."

"Možda." Princ je zvučao sumnjičavo. "Ali ne mogu se osloboditi osjećaja da bih ipak nekako znao da je Elija mrtav. U svakom slučaju, ako Prvrates njime i upravlja, ili je čak sam zauzeo prijestolje, još smo suočeni s Kraljem Oluje i gnjevnom zvijezdom Saveza Pergamene."

Isgrimmur kimne. "Netko je unutra, i te kako. Netko zna naše planove. I uzeli su mač tvog oca."

Jošuo se raspoloženje zamračilo. "To je bio udarac. Ipak, kad sam vidio da nitko ne stražari nad Svvertclifom, nisam se mnogo nadao da ćemo ondje išta pronaći."

"Oduvijek smo znali da ćemo morati ući u Visotvrđu da se domognemo onog vilinskog mača, Tuge." Isgrimmur opet potegne svoju bradu i ispusti zvuk gnušanja. Rat je bio dovoljno težak i bez tih čarobnih zamršenosti. "Pretpostavljam da možemo ući po dva, kao i po jednog."

"Ako je uopće unutar zidina", istakne Jošua. "Ona rupa u zidu očeve grobnice izgledala mi je kao na brzinu obavljen posao - ne ono što bih očekivao od Prvratesa i svojeg brata, koji ne moraju skrivati svoja djela ni od koga."

"Ali tko bi drugi to učinio?"

"Još ne znamo što se dogodilo mojoj nećakinji, Simonu i trolu."

Isgrimmur zastane. "Dvojim da bi Miriamele ili mladi Simon uzeli oštricu i jednostavno nestali. Gdje su? Oboje znaju koliko nam je Svje-tlokin vrijedan."

Camarisov iznenadni uzvik natjera vojvodu da se lecne.

"Svi mačevi! Božjih mi pandži, osjećam ih, sva tri! Pjevaju jedan drugom - i meni." On uzdahne. "Oh, Jošua, kako bih volio da ih mogu utišati!"

Princ se okrene. "Možete li zaista osjetiti Svjetlokin?"

Stari vitez kimne. "To je glas. Ne mogu objasniti, ali ga čujem - i Trn ga čuje."

"Ali znate li gdje je?"

Camaris odmahne glavom. "Ne. On - dio koji me doziva - nije na određenom mjestu. Ali žele se sastati unutar zidina. Nužda ih tjera. Vremena je sve manje."

Jošua načini grimasu. "Zvuči kao da su Binabik i ostali bili u pravu. Sati marširaju pokraj nas: ako nam mačevi budu i od kakve koristi, moramo ih pronaći i otkriti tu korist što prije."

Ludilo, pomisli Isgrimmur. Našim životima i našom zemljom vlada ludilo iz starih priča. Što bi sad pomislio Svijetli Ivan, koji se toliko trudio da istjera vilinski narod iz svojeg kraljevstva i potisne sjene?

"Ne možemo preletjeti preko onih zidova, Jošua", istakne on. "Izvo-jevali smo pobjedu u Nabbanu i doplovili na sjever za tako malo vremena da će ljudi o tome pričati godinama. Ali ne možemo doletjeti s vojskom u Visotvrđu poput jata čvoraka."

"Ima drugih putova..." šapne Camaris. Jošua ga oštro pogleda, ali prije nego što je mogao otkriti je li to bilo novo trabunjanje raspjevana mača ili nešto korisno, nova se prilika pojavi na ulazu u šator, praćena udarom hladna zraka i nekoliko snježnih pahuljica.

"Oprostite, prinče Jošua." Bio je to Sludig, u oklopu i kacigi. Kimnuo je Isgrimmuru. "Moj gospodaru."

"Što je?"

"Jahali smo suprotnom stranom Swertclifa, kako ste zapovjedili. Tražeci."

"I jeste li što pronašli?" Jošua ustane, opreznog ali bezizražajnog lica.

"Ne pronašli. Čuli." Sludig je očigledno bio iscrpljen, kao da je dugo i brzo jahao. "Rogove u daljini. Sa sjevera."

"Sa sjevera? Koliko daleko?"

"Teško je reći, prinče Jošua." Sludig raširi ruke, kao da bi mogao pronaći riječi dodirom. "Nisu_zvučali poput ijednih rogova koje sam čuo. Ali bili su jedva čujni."

"Hvala, Sludig. Jesu li straže postavljene na Svvertclifu?"

"Na bližoj strani, visosti, neuočljive iz dvorca."

"Nije me briga hoće li ih tko vidjeti", reče princ. "Više me zabrinjava tko bi nam mogao stići sa sjevera. Ako ste ti i tvoji ljudi umorni, zamoli Hotviga da povede neke od svojih ravničara i odjaše na suprotnu stranu prema rubovima Aldheorte. Reci im da se smjesta vrate ako vide da itko dolazi."

"Hoću, prinče Jošua." Sludig izađe.

Jošua se okrene Isgrimmuru. "Što misliš? Hoće li Kralj Oluje odigrati istu kartu koju je pokazao u Naglimundu?"

"Možda. Ali ondje si imao zidine zamka. Ovdje pred nama nema ničeg osim brisanog prostora, a iza nas ništa osim Kvnslagha."

"Da, ali ovdje imamo i nekoliko tisuća ljudi. I nemamo civila za koje se moramo brinuti. Ako glavni saveznik mojeg brata misli da će naš orah zdrobiti jednako lako kao prije, grdno će se prevariti."

Isgrimmur se zabulji u vatrenoookog princa, a onda u Camarisa, koji je držao glavu na rukama i zurio u stol.

Ima li Jošua pravo? Ili smo posljednji raspleteni kraj Ivanova carstva koji čeka zadnji trzaj prije nego što se raspadne na niti?

"Pretpostavljam da bi nam bilo pametnije otići i razgovarati s nekoliko zapovjednika." Vojvoda ustane i približi ruke žeravniku, pokušavajući rastjerati studen. "Bolje da ih mi obavijestimo da netko dolazi, nego da to čuju putem glasina." Ispustio je zvuk gađenja. "Čini se da se baš i nećemo naspavati."

Miriamele je buljila u Cadracha. Ona, koja ga je toliko puta čula lagati, nije se mogla osloboditi užasavajuće sigurnosti da je ovaj put govorio istinu.

Ili istinu kako je on vidi, pokušala se utješiti.

Pogledala je Binabiku, koji se škiljeći usredotočio na nešto, a onda se vrati Cadrachovu blijedom licu. "Prokleti? Misliš na neku drugu opasnost osim ove s kojom smo već suočeni?"

On susretne njezin pogled. "Beznadno prokleti. A ja sam u tome odigrao poveću ulogu."

"Što to govoriš?" upita Binabik.

Podzemljaš Yis-fidri kao da nije želio sudjelovati u tom prevrtljivom i zastrašujućem razgovoru; oklijevao je, savijajući prste.

"Ono što govorim, trole, jest da nam trčkanje špiljama malo vrijedi. Bilo da pobjegnemo Bijelim lisicama vani, bilo da vaš princ Jošua sruši zidine, bilo da sam Bog pošalje munju s Neba da Eliju pretvori u pepeo... to ništa ne vrijedi."

Miriamele osjeti kako joj se želudac grči od pouzdanosti u njegovu glas. "Reci nam što pod tim misliš."

Redovnikovo se lice smežura. "Aedonova milosti! Sve što ste mislili o meni, Miriamele, istina je. Sve." Suza mu kane niz obraz. "Bože, pomoz mi - iako ni On za to nema razloga - činio sam tako ogavna djela..."

"Prokletstvo, Cadrach, hoćeš li objasniti!"

Kao da je taj izjev nekako gurnuo Yis-fidrija dalje od onog što je mogao podnijeti, podzemljaš ustane i užurbano se udalji da se pridruži svojim šaptavim drugovima na suprotnom kraju špilje.

Cadrach otare oči i nos svojim prljavim rukavom. "Pripovijedao sam vam o tome kako me zarobio Prvrates", reče Miriameli.

"Jesi." A ona je to ispriopovjedila Binabiku i ostalima na Sesuad'ri te nije osjećala potrebu da sada prepričava priču.

"Rekao sam vam da me, nakon što sam izdao trgovce knjigama, Prvrates izbacio, misleći da sam mrtav."

Ona kimne.

"To nije bila istina - ili se barem nije tada dogodilo." Uzeo je dah. "Poslao me da uhodim Morgenesa i ostale koje sam poznavao iz svojih dana kao nositelj Pergamene."

"I to si učinio?"

"Ako mislite da sam oklijevao, moja gospo, ne znate kako se čvrsto pijanac i kukavica može držati svojeg života - ni kako sam se užasavao Prvratesove srdžbe. Vidite, znao sam ga. Znao sam da ozljede koje je nanio mojem tijelu u kuli nisu bile ništa u usporedbi s onim što bi mi učinio da je doista htio da patim."

"Dakle, uhodio si za njega?! Špijunirao si Morgenesa?"

Cadrach odmahne glavom. "Pokušavao sam - tako mi Drveta, kako sam pokušavao! Ali Morgenese nije bio budala. Znao je da sam zapao u strahovite neprilike i da nas je crveni svećenik poznavao otprije. Dao mi je hrane i dopustio mi da prenoćim, ali bio je sumnjičav. Pobrinuo se da ništa ne uspijem naći, ni u njegovim odajama ni u razgovoru, što bi koristilo nekome kao stoje Prvrates." Cadrach strese glavom. "Ako ništa drugo, barem je moj trud upozorio Morgenesa da ima manje vremena nego što se nadao."

"Dakle, nisi uspio?" Miriamele nije znala kamo sve to vodi, no duboka se strepnja širila njezinim tijelom.

"Da. I bio sam prestravljen. Kad sam se vratio u Hjeldinov toranj, Prvrates se naljutio. Ali nije me ubio ni učinio nešto gore, kao što sam se bojao. Umjesto toga, postavio mi je još pitanja o Du Svarendvyrd. Mislim daje dotad već stupio u dodir s Kraljem Oluje i počeo se pogađati s njime." Cadrachov je pogled postao prezriv. "Kao da bi se ijedan smrtnik mogao uspješno nagoditi s nekim takvim! Sumnjam daje Prvrates shvatio što je prošlo kroz vrata koja je otvorio."

"Poslije ćemo razgovarati o onome što je Prvrates učinio", reče Bi-nabik. "Sada si počeo pripovijedati o tome što si ti učinio."

Redovnik se zapilji u njega. "O tome se baš i ne može zasebno pričati", reče naposljetku. "Prvrates mi je postavio mnogo pitanja, ali nekome tko je pročitao Du Svarendvyrd - zapravo, nekome tko poznaje Nissesovu knjigu tako dobro da mu sjećanje na njezine riječi još svakodnevno opsjeda misli - bilo je lako vidjeti kamo je smjerao svojim pitanjima. Do njega je nekako dopro Kralj Oluje, te je Prvrates sada želio doznati sve o tri Velika mača."

"Dakle, Prvrates zna za mačeve." Miriamele drhavo udahne. "Pretpostavljam da je on onda uzeo Svjetlokin iz groba." Cadrach podigne ruku. "Prvrates je grubo postupio prema meni jer nisam uspio kod Morgenesa. Zatim me natjerao da pošaljem poruku starorji Jarnaugi na sjever, tražeći informacije o Kralju Oluje. Mislim da se alkemičar pokušavao dosjetiti kako da se obrani od svojeg novog i vrlo opasnog prijatelja. Natjerao me daje napišem dok me promatrao, a onda ju je sam poslao po vrapcu kojeg je ugrabio Morgenesu. Opet me pustio na slobodu. Bio je uvjeren da neću pobjeći kad me mogao tako lako pronaći."

"Ali ti si ipak pobjegao", reče Miriamele. "Sam si mi to priznao." Cadrach kimne. "Ali ne odmah. Previše sam se bojao. Ali istodobno sam znao da Jarnauga neće odgovoriti. Rimeržanin i Morgenese bili su bliskiji nego što je Prvrates slutio, a

ja nisam dvojio da je doktor već pisao Jarnaugi o mojem neočekivanom posjetu. U svakom slučaju, Jarnauga je godinama živio u sjeni Olujnog vrha i ne bi otvorio svoje misli nikome za koga bi sumnjao da je u doticaju s Inelukijem. Stoga sam znao da je prijevara na koju me Prvrates prisilio bila uzaludna i da crveni svećenik, kad to otkrije, više neće imati nikakve koristi od mene. Vrijedio sam jedino kao netko tko je pročitao Nissesovu knjigu i kao bivši nositelj Pergamene. Ali odgovorio sam na sva njegova pitanja o knjizi, a sada će on otkriti da su mi ostali nositelji Pergamene prestali vjerovati godinama prije..." Prekinuo je svoju pripovijest, ponovno se hrvući sa snažnim osjećajima.

"Nastavi." Miriamelin se glas malo ublažio. Što god da je učinio, činilo se da istinski pati.

"Osjećao sam užas - čisti užas. Znao sam da imam samo malo vremena prije Jarnauginu neminovno nesusretljiva odgovora. Očajnički sam želio pobjeći, ali Prvrates bi istog trena znao da sam otišao iz Erchestera, a s pomoću vlastite primjene Umijeća također bi znao kamo sam se otputio. Obilježio me u onoj visokoj odaji svoga tornja. Pronašao bi me bilo gdje." Cadrach zastane, pokušavajući se kontrolirati. "Stoga sam mozgao, mozgao i mozgao, ali ne, na svoju sramotu, o tome kako bih pobjegao Prvratesu ili mu poremetio planove. Ne, u svojoj omamljenosti i strahu mislio sam samo o tome kako ugoditi tom odvratnom gospodararu, kako ga uvjeriti da poštedi moj patetični život." Zadržao je, nesposoban na trenutak da nastavi.

"Mnogo sam razmišljao o njegovim pitanjima", napokon nastavi redovnik. "Posebno o tri Velika mača. Bilo je očito da su posjedovali neku čudesnu moć i da su nešto značili Kralju Oluje. Ono što nije bilo očito nikome osim meni, mislio sam, bilo je da je mač Minnevar, jedan od trojice, zapravo bio Svjetlokin, mač pokopan s kraljem Ivanom."

Miriamele zine. "Znao si?"

"Svatko tko je kao ja pročitao povijesne knjige, posumnjao bi", odgovori Cadrach. "Uvjeran sam da je Morgenes znao, ali je to skrio u vlastitoj knjizi o vašem djedu kako bi ga samo oni koji znaju što traže mogli pronaći, spriječivši da to postane općepoznata činjenica." Malo se pribrao. "U svakom slučaju, pročitao sam iste izvore kao doktor Morgenes, i dugo imao to mišljenje, premda ga ni s kim nisam podijelio. A što sam više razmišljao o sajmišnim naklapanjima da Elija nije mogao baratati očevim mačem, da ga je, protivno običaju, pokopao s ocem, to sam više bio siguran da moja pretpostavka nije bila samo moguća, nego i točna.

Tako sam zaključio da ako je ono što je Du Svardenvyrd naizgled predlagao također bila istina - da su jedina oružja kojih se Kralj Oluje bojao bila triju Velikih mačeva - koji bih bolji dar mogao donijeti Prvratesu nego jedan od mačeva? A za sva se tri mislilo da su izgubljena. Ako bih jednog predčio, logički sam razmišljao, sigurno bi me Prvrates smatrao korisnim."

Miriamele zine u redovnika s gnušanjem, zaprepaštena. "Ti... ti izdajnice! Jesi li ti uzeo mač iz grobnice mogeg djeda? I dao ga Prvratesu!? Bog te prokleo ako jesi, Cadrach!"

"Možete me obasipati kletvama koliko vas volja - a to i hoćete, s dovoljnim razlogom. Ali pričekajte dok ne čujete cijelu priču."

Imala sam pravo što sam ga pokušala utopiti u Emettinškom zaljevu. Da barem nikad nije isplivao. Gnjevno mu je mahnula da nastavi.

"Otišao sam na Swertclif, dakako", reče on. "Ali groblje su pomno čuvali kraljevi vojnici. Činilo se da je Elija kanio štititi grob svojeg oca. Dvije sam noći čekao trenutak kad bih mogao prići humku, ali taj trenutak nije došao. A onda je Prvrates poslao po mene." On se lecne, sjećajući se. "Dobro je naučio svoje lekcije. Njegov mi je glas bio u glavi - ne možete zamisliti kakav je to osjećaj! Prisilio me da dođem k njemu, da dođem pokunjeno poput neposlušna djeteta..." "Cadrach, Norni čekaju pred vratima špilje", prekine ga Binabik. "Dosad nam tvoja priča govori malo toga što bi nam pomoglo."

Redovnik se hladno zagleda u njega. "Ništa nam neće pomoći. To vam pokušavam objasniti - ali neću vas prisiljavati da slušate."

"Reći ćeš nam sve", izjavi Miriamele dok se njezin bijes oslobađao. "Borimo se za vlastite živote. Govori!"

"Prvrates me opet pozvao k sebi. Kao što sam već znao, rekao mi je da je Jarnauga poslao bezvrijedne informacije, da je bilo očito da mi stari Rimeržanin nije vjerovao. 'Nisi mi od koristi, Padreic ec-Crannhyr', rekao je alkemičar.

'Sto ako vam mogu reći nešto vrlo korisno?' upitao sam. Ne, to nije prava riječ, preklinjao sam. 'Ako me ostavite na životu, vjerno ću vam služiti. Još znam neke stvari koje vam mogu pomoći!' Nasmijao se kad sam to rekao - nasmijao! - i rekao mi da bi me doista poštedio kada bih mu mogao dati čak i jedan podatak koji je uistinu bio vrijedan. Stoga sam mu ijekao da znam kako su mu Veliki mačevi važni, da su svi izgubljeni, ali da znam gdje je jedan od njih.

'Želiš mi reći da je Tuga kod Norna s Olujnog vrha?' prezrivo je rekao. 'To već znam', odmahnuo sam glavom - zapravo, nisam to znao, ali mogao sam naslutiti kako je to otkrio. 'Da Trn nije potonuo u ocean s Camarisom?' nastavio je on.

Užurbano sam mu ispričao što sam otkrio - da su Minnevar i Svje-tlokin bili jedno te isto, da je jedan od Velikih mačeva još i sada ležao zakopan ni milju daleko od mjesta gdje smo sjedili. U svojoj gorljivosti da steknem njegovu naklonost čak sam mu rekao da sam ga pokušao uzeti kako bih mu ga donio."

Miriamele se namršti. "Kad pomislim da sam u tebi vidjela prijatelja, Cadrach - da samo imaš pojma što bi to moglo značiti za sve nas....!"

Redovnik se ne obazre na nju, smrknuo slijedeći njezinu zapovijed da dovrši priču. "A kad sam završio... on se opet nasmijao. 'O, kako je to žalosno, Padreic', huknuo je. 'Je li to tvoje veliko djelo uhođenja? To si mislio da će te spasiti? Znao sam gdje se Svjetlokin zapravo nalazi prije nego što si stupio u ovaj toranj. A da si ga kojim slučajem uzeo s njegova počivališta, iščupao bih ti oči i jezik vlastitim prstima. Ležat će ondje na istrnulim grudima starog Ivana do odgovarajućeg časa. Kad bude pravo vrijeme, mač će doći. Svi će mačevi doći.'"

Miriameline misli odjednom posrnu. "Mačevi će doći? On... on je to cijelo vrijeme znao? Prvrates... je želio da ondje ostane?" Okrenula se nemoćno prema Binabiku, ali čovječuljak bijaše zaprepašten poput nje. "Ne razumijem. Elizijo, Majko Milosrdna, što nam to govoriš, Cadrach?"

"Prvrates sve zna." Izvjesno mračno zadovoljstvo ušulja se u redov-nikov glas. "Znao je što je Svjetlokin bio, gdje je ležao - i nije smatrao potrebnim da ga se uznemiruje. Siguran sam da mu je sve što vaš stric i ovi..." pokazao je prema Binabiku, "novopečeni nositelji Pergamene planiraju već poznato. On to dočekuje sa zadovoljstvom."

"Ali kako je to moguće? Kako se Prvrates ne boji jedine moći koja može uništiti njegova gospodara?" Miriamele je još bila osupnuta. "Binabik, što to znači?"

Trol je izgubio pribranost. Podigao je drhtave prste, molæi za trenutak da razmisli. "Ovdje je previše toga za razmatranje. Možda Prvrates ima plan za izdaju Kralja Oluje. Možda misli ukrotiti Inelukijevu moć prijetnjama o moći mačeva." Okrenuo se prema Cadrachu. "Rekao je 'mačevi će doći'? Ti mačevi?"

Redovnik kimne. "On zna. On želi da se Svjetlokin i ostali donesu ovamo."

"Ali ne vidim u tomu nikakav smisao", uznemireno će Binabik. "Zašto onda ne unijeti oštricu Svijetlog Ivana i ne skriti je dok ne dođe čas koji čeka?"

Cadrach slegne ramenima. "Tko će ga znati? Prvrates je hodao čudnovatim putovima i naučio mnoge tajne."

Kako je njezina zaprepaštenost pomalo jenjavala, Miriamele osjeti kako joj se bijes prema redovniku vraća, hraneći se njezinim strahom. "Kako možeš tu samodopadno sjediti? Ako nisi izdao mene i sve za što marim, to nije bilo od pomanjkanja truda. Pretpostavljam da te pustio na slobodu da još špijuniraš? Zato si sredio da me pratiš iz Naglimunda? Misli sam da me iskorištavaš samo kako bi utažio svoju pohlepu..." dok je o tome razmišljala, zahvati je očaj, "ali... ali ti si radio za Prvratesa!" Okrenula je leđa, nesposobna dulje gledati Cadracha.

"Nisam, moja gospo!" Začudo, zvučao je povrijeđeno i uzrujano. "Ne, nije me pustio - a ja mu više nisam služio."

"Ako očekuješ da u to povjerujem," ona će s hladnom mržnjom, "zaista si lud."

"Imaš li nam još što ispričati?" Provizorno poštovanje koje je Binabik prije pokazivao redovniku zgrušalo se u kiselu praktičnost. "Jer i dalje smo zatočeni ovdje, i dalje u opasnosti koja je najstrašnija - iako malo što možemo učiniti dok Norni ne dokažu da mogu provaliti podzemljaška vrata."

"Ima još malo. Ne, Miriamele, Prvrates me nije pustio. Kao što sam vam rekao, dokazao je da sam mu bio bezvrijedan. Rekao sam vam istinu kad smo bili u čamcu za iskrcaj - nisam bio vrijedan čak ni daljnjih muka. Netko me udario toljagom, a onda su me bacili poput smeća, istresenog iza bogataševe kuće. Samo što me nisu ostavili kao mrtvog u Kynswoodu kao što sam vam već rekao, nego su me istresli u jamu u katakombama koje protječu ispod Hjeldinova tornja... i ondje sam se probudio. U tami."

Zastao je, kao daje ta uspomena bila još bolnija od jezivih stvari koje je već ispričao. Miriamele ništa ne reče. Bila je bijesna, ali prazna. Ako je Cadrachova priča istinita, onda možda doista nije bilo nade. Ako je Prvrates bio tako moćan - ako je imao strategiju da čak i Kralja Oluje podčini svojoj volji - onda bi čak i kad bi Miriamele nekako pronašla svojeg oca i uvjerila ga da završi rat, crveni svećenik svejedno pronašao neku metodu da stvari budu po njegovome.

Nema nade. Bilo je čudno razmišljati o tome. Koliko god su se nevjerovatnima činili njihovi izgledi, Jošua i njegovi saveznici uvijek su se mogli uzdati u tračak nade za mačeve. Ako je i to nestalo... Miriamele osjeti vrtoglavicu. Činilo joj se da je prošla kroz poznata vrata samo kako bi pronašla ponor što zjapi točno iza praga.

"Bio sam živ, ali ranjen i ošamućen. Bio sam na stravičnom mjestu

- nitko živ ne bi smio posjetiti mračna turobna mjesta pod Prvratesovim tornjem. A izlazak na površinu značio je bijeg kroz toranj, pokraj samog Prvratesa. Nisam mogao zamisliti da bih u tome uspio. Jedini djelić sreće koji sam imao bio je taj da me vjerojatno smatrao mrtvim. Stoga sam pošao... drugim putem. Dolje."

Cadrach je zastao kako bi obrisao znoj s blijeda lica. U špilji baš i nije bilo vruće.

"Kad smo bili u Wranu," nenadano se obrati Miriameli, "nisam se mogao primorati da siđem u għantovo gnijezdo. Bilo je to zbog toga što je previše nalikovalo na... na spuštanje u tunele pod Hjeldinovim tornjem."

"Već si ovdje bio?" Buljila je u njega pozorno protiv svoje volje. "Ovdje ispod dvorca?"

"Da, ali ne na mjestima u koja ste vi zašli, na mjestima gdje sam vas slijedio." Opet je obrisao čelo. "Otkupitelju, spasi me, želio bih da sam pobjegao kroz one dijelove ovog golemog labirinta koje ste vi vidjeli! Put kojim sam ja izašao bio je kudikamo gori." Pokušao je pronaći riječi, ali je odustao. "Puno, puno gori."

"Gori? Kako?"

"Ne." Cadrach odmahne glavom. "Neću vam reći. Previše je putova ovamo i odavde, a nisu svi... normalni. Više o tome neću govoriti, a kad biste mogli dokučiti čak i djelić onoga što sam vidio, zahvalili biste mi na tome." On zadržti. "Ali činilo mi se da sam godinama pod zemljom, i vidio sam, čuo i osjetio stvari... stvari koje..." Zastao je, opet tresući glavom.

"Nemoj nam onda pričati. Ionako ti ne vjerujem. Kako si mogao nezamijećeno pobjeći? Rekao si da te Prvrates mogao pronaći, mogao pozvati."

"Imao sam - još imam - nešto malo znanja o Umijeću koje mi je preostalo. Uspio sam naučiti... neku vrstu magle na sebe. Otad sam je zadržao. Zato vas nisu pozvali na Sesuad'ru poput Tiamaka i ostalih. Nisu nas mogli pronaći."

"Ali zašto te to nije zaštitilo od Prvratesa prije, kad te pozvao k sebi

- kad nisi mogao pobjeći, nego si morao uhoditi i cinkati za njega poput najgore izdajice na svijetu?" Gadila se samoj sebi što su je opet uvukli u razgovor. Još se više srdila što je ikad utrošila svoje povjerenje i brigu na nekoga tko je mogao učiniti ono što je redovnik učinio. Branila ga je pred svijetom, ali ona je na kraju ispala budala. Bio je izdajica do srži.

"Zato što misli da sam mrtav!" Cadrach umalo vikne. "Da znade da sam živ, brzo bi me pronašao. Otpuhnuo bi moju jednu zaštitnu maglu poput jaka vjetra, a ja bih ostao gol i bespomoćan. Tako vam svih bogova, Miriamele, što mislite, zašto sam tako uporno pokušavao pobjeći s Aspi-tisova broda? Kako sam polako shvaćao daje on jedan od Prvratesovih slugu, nisam mogao misliti ni na što drugo nego kako će on obavijestiti svojeg gospodara da još živim. Aedone, spasi me, kad smo ga opet sreli u Jezerskoj krajini, što mislite zašto sam vas preklinjao da ga ubijete?" Obrisao je još znoja s lica. "Mogu samo pretpostaviti da Prvrates nije prepoznao ime 'Cadrach' premda sam se njime već koristio. Ali koristio sam se mnogim imenima - čak ni crveni demon ne zna sva."

"Dakle, probio si se na slobodu kroz tunele", ponuka ga Binabik. "Kikkasut! Ovo je mjesto zaista nalik na naš mintahočki špiljski grad - ono najvažnije događa se ispod stijene."

"Na slobodu?" Cadrach se prezirivo osmjehne. "Kako itko može biti slobodan tko živi s mojim znanjem? Da, napokon sam se uspeo iz najvećih dubina; mislim da sam dotad već bio posve lud. Zaputio sam se na Sjever, dalje od Prvratesa i Visotvrde, iako u to vrijeme nisam imao pojma kamo bih pošao. Na kraju sam završio u Naglimundu, misleći da ću biti najsigurniji na mjestu zakletom na otpor Eliji i njegovu glavnom savjetniku. Ali ubrzo postade jasno daće i Naglimund biti napadnut i poražen, pa sam prihvatio ponudu gospe Vorzheve da pratim Miriamele na jug."

"Rekao si da nisi bio slobodan zbog svojeg znanja?" polako će Miriamele. "Ali nisi to znanje podijelio ni s kim. To je možda najveće zlodjelo koje si počinio, Cadrach. Strah od Prvratesa možda te natjerao da radiš strahote, ali osloboditi ga se i dalje štjeti - dok smo mi ostali razbijali glave, borili se, patili i umirali..." Stresla je glavom trudeći se da joj riječi odražavaju hladan prezir koji je osjećala. "To ne mogu oprostiti."

Pogledao ju je bez treptanja. "Sada me zbilja poznajete, princezo Miriamele."

Zavlada dug muk, isprekidan tek tihim pjevušenjem podzemljaša koji su mrmljali među sobom. Binabik je bio taj koji ga je priveo kraju. "Dovoljno smo govorili o ovim stvarima. Treba mi vremena za razmišljanje o onome što je Cadrach rekao. Ali postoji nešto što je jasno: Jošua i ostali tragaju za Svjetlokinom, a već imaju Trn. Planiraju ih donijeti ovamo ako budu mogli, ali ne znaju ništa o onome što je ovaj ovdje ispričao Prvratesu. Ako dosad nismo imali drugi razlog za preživljavanje i bježanje, sada imamo jedan koji je velik." On načini pokret stisnutih šaka. "Ali ono što je pred vratima prvo je što će nas spriječiti. Kako ćemo pobjeći?"

"Ili smo već izgubili šansu dok smo slušali priču o izdajstvu brata Cadracha?" Miriamele uzdahne. "Prije je ondje bila šaćica Norna - koliko će proći dok ih ne bude vojska?"

Binabik pogleda Cadracha, ali redovnik je spustio lice na ruke.

"Moramo barem pokušati pobjeći. Ako makar jedno od nas uspije preživjeti da prenese priču, to će onda ipak biti pobjeda."

"Čak ako sve bude izgubljeno," reče Miriamele, "bit će nekih Norna koji neće doživjeti da to vide. Zadovoljila bih se i s takvom pobjedom." Shvatila je da je to uistinu i mislila -as tom spoznajom dio nje kao da je postao hladan i beživotan.

Malj patnje

Prinče Jiriki. Napokon se srećemo." Jošua se nakloni, a onda pruži svoju ljevicu; okov koji je nosio za uspomenu na zatočeništvo bio je sjena na njegovu zglobu. Sitha izvede svoj neobično raščlanjen naklon, a onda ispruži ruku kako bi stisnuo Jošuinu. Isgrimmur nije mogao a da se ne začudi tako neobičnu prizoru.

"Prinče Jošua." Netom izašlo sunce obojilo je Jirikijevu bijelu kosu i snijeg u blagu zlatnu boju. "Mladi Seoman mi je mnogo pričao o vama. Je li ovdje?"

Jošua se namršti. "Nije, na moje žaljenje. Moram vam mnogo toga reći - mnogo toga ispričati, a nadamo se da i vi možete mnogo reći nama." Pogledao je prema visokim zidinama Visotvrde, lažno srdačnima na svjetlosti zore. "Nisam siguran koji bi od nas trebao reći ovom drugom: 'Dobro došli kući.'"

Sitha se hladno nasmiješi. "Ovo više nije naša kuća, prinče Jošua."

"Nisam siguran ni da je moja. Ali dođite, glupo je stajati na snijegu. Hoćete li prekinuti post s nama?"

Jiriki odmahne glavom. "Hvala na vašoj ljubaznosti, ali mislim da još nećemo." Ogledao se prema Sithama koji su vrvjeli naokolo, raštrkajući se po obronku i užurbano podižući logor, čiji su se prvi raznobojni šatori rascvali poput snježnog cvijeća. "Mislim da moja majka Likimeva razgovara s mojom sestrom; i ja bih rado proveo malo vremena s Aditu. Ako biste bili tako ljubazni da navratite do majčina šatora kad sunce bude iznad linije drveća i povedete one iz svojeg dvora koje smatrate prijeko potrebnima, pa bismo tada mogli razgovarati. Imamo, kao što ste rekli, o mnogo čemu razgovarati."

Sitha uputi neku vrstu ugađena pozdrava, opet se nakloni, a potom okrene i brzo udalji preko snijega.

"To je drsko", promrmlja Isgrimnur. "Tjerati te da dođeš k njima."

"Ovo je ipak najprije bio njihov dvorac." Jošua se tiho nasmije. "Premda ga oni ne žele natrag."

Isgrimnur zastenje. "Dokle god nam pomažu da izbacimo kopilad, pretpostavljam da možemo svratiti k njima u posjet." Zaškiljio je. "Tko je sad to?"

Osamljeni vojnik uspeo se na vrh iza sithskog logora. Bio je viši i kršniji od besmrtnika, ali je umorno sjedio na sedlu.

"Slava Bogu!" dahne Isgrimnur, a onda usklikne od radosti. "Isorne! Hah, Isorne!" Mahnuo je rukama. Jahač podigne pogled, a onda podbode konja nizbrdo.

"Ah, oče," reče on nakon što je sjahao i primio od vojvode zagrljaj od kojeg su pucale kosti, "ne mogu ti reći kako je dobro vidjeti te. Ovaj hrabri hernvstirski konj", potapšao je svojeg sivca, "držao je korak sa Sithama gotovo cijelim putem od Naglimunda. Oni tako brzo jašu! Ali na kraju smo zaostali."

"Nema veze, nema veze", Isgrimnur se slavođobitno nasmije. "Samo bih htio da tvoja majka nije ostala u Nabbanu. Blagoslovljen budi, sine, srce mi se veseli što te vidim."

"Doista", reče Jošua. "Sretan si prizor. Što je s Eolairom? Što je s Hernvstirom? Jiriki je rekao jako malo."

Isorn se umorno nakloni. "Reći ću vam sve što mogu, Jošua. Ima li ovdje štogod za jelo? I nešto za piće?"

"Dodaj." Isgrimnur obgrli rukom svojeg visokog sina. "Daj da se tvoj stari otac nasloni na tebe par minuta - zgnječio me moj konj u Nabbanu, jesi li znao? Ali još me nisu dokrajčili! Zajedno ćemo prekinuti post. Aedon nas je jutros blagoslovio."

Poslijepodne je potamnijelo, a vjetar se podigao, grebuci zidove šatora. Šutljivi Sithe iznijeli su blistave kugle svjetlosti koje su se sada zagrijavale do punog sjaja poput malih sunaca.

Vojvoda Isgrimnur počeo se osjećati nemirnim. Leda mu nisu davala mira, a sjedio je naslonjen na jastuke - i nije mogao a da se ne zapita kako je ratna četa Sitha uspjela prenijeti jastuke - tako dugo da je mislio kako se neće moći osoviti na noge bez pomoći. Čak i Isornova nazočnost - sjedio je u blizini - nije dostajala da mu misli ne počnu zadavati glavobolju.

Sithe su uništili Skalija i njegove ljude - to su bile prve vijesti koje mu je Isorn dao. Besmrtnici su donijeli glavu Tana od Kaldskrvkea u Hernvsadharc u vreći. Isgrimnur je znao da bi se trebao veseliti što je čovjek koji je oteo njegovo vojvodstvo i nanio toliko nesreće Rimmers-gardu i Hernvstiru bio mrtav, ali je osjećao uglavnom vlastitu starost i slabost, kao i izvjestan gnjevan stid. Osvetu na koju se tako glasno zakleo u Naglimundu, odnio je netko drugi. Ako ponovno stekne Elvritshallu, bit će to zato što su mu je Sithe zaradili. To baš i nije bilo dobro. Nesretni je vojvoda s teškoćom obraćao pozornost na ono što je naizgled opčinjavalo Jošuu i besmrtnike.

"Sav taj razgovor o Kućama i Zvijezdama je u redu," izustio je srdito, "ali što ćemo zapravo poduzeti?" Prekrižio je ruke na širokim grudima. Netko je morao ubrzati stvari. Ovi Sithe bili su poput vojske zlatookih Jošua, naizgled zadovoljni da razgovaraju i mozgaju do Dana Odvagnuća - ali stvarnost Visotvrđe neće nestati. "Imamo opsadne strojeve, ako znate što je to. Možemo srušiti vrata, na kraju krajeva, ili čak prokopati ispod zidina. Ali Visotvrđa je sagrađena čvršće od ičega na Osten Ardu, i to se neće dogoditi brzo. U međuvremenu, vaša Osvajačeva zvijezda točno je iznad naših glava."

Likimeva, za koju je Isgrimnur pretpostavljao da je bila kraljica Sitha, iako je nitko naizgled nije zvao tim naslovom, svrne svoje blago zmijske oči na njega. Rimeržanin joj je jedva uspio odvratiti pogled.

Od ove mi se ledi krv. A mislio sam da je Aditu čudna.

"Imaš pravo, smrtnice. Ako su naše shvaćanje i nauk vaših nositelja Pergamene istiniti, imamo vrlo malo vremena."

Ona se okrene prema Jošui. "Srušili smo naglimundske zidine za nekoliko dana - ali to nije spriječilo Hikedu'va da učine što žele, ili barem mislimo da nije. Ne možemo si priuštiti da napravimo tu pogrešku ovdje."

Princ Jošua spusti glavu, razmišljajući. "Ali što drugo možemo? Kao što mi je Isgrimnur sinoć napomenuo, ne možemo preletjeti preko zidova."

"Postoje i drugi putovi u dvorac koji zovete Visotvrđa", reče Likimeva. Visoki, crnokosi Sitha pokraj nje kimne. "Ne bismo mogli poslati vojsku kroz te prolaze, niti bismo to htjeli, ali možemo, i trebamo, poslati dostatnu silu. Ineluki u svemu ovom ima svoje prste; on i vaši neprijatelji smrtnici nedvojbeno su se pobrinuli da se ti prolazi čuvaju. Ali ako

zadržimo pozornost naših protivnika na onome što se događa ovdje pred zidinama, mogli bismo uspjeti ubaciti malu skupinu unutra."

"Na koje 'druge putove' mislite?" upita Jošua, mršteći se.

"Tunele", iznenada će Camaris. "Ulaze i izlaze. Ivan je znao za njih. Ima jedan na grebenu ispod Morskih vrata." Starac je imao blago divlji izraz, kao da bi svakog časa opet mogao početi buncati.

Likimeva kimne. Niske uglačanih kamenčića upletene u njezinu kosu zazvečkaše. "Tako tako - iako mislim da možemo izabrati bolji ulaz od špilja na grebenu. Nemojte zaboraviti, prinče Jošua: Asu'a je nekoć bila naša, i mnogi od nas bili su živi kad je još bila velika kuća Zida'va. Poznajemo njezine skrivene prolaze."

"Mač." Camaris je trljao rukom naprijed-natrag po jabuci Trna. "Želi ući. Bio je..." Prekinuo se i ušutio. Neobično se obuzdavao cijeli dan, ali Isgrimnur nije mogao a da ne primijeti kako se manje strašio Sitha od ijednog drugog smrtnika u Likimevinu šatoru. Čak su i Tiamak i Strangveard, znalci drevnog učenja, sjedili raširenih očiju i šutljivi, osim kada bi bili primorani na mucav govor.

Vani je vjetar sve više hućao.

"To je još jedna i možda najvažnija tajna", reče Jiriki. "Vaš brat posjeduje jedan Veliki mač, prinče Jošua. Ovaj smrtni vitez, sir Camaris, ima drugi. Gdje je treći?"

Jošua strese glavom. "Kao što vam rekoh, nestao je iz grobnice mojeg oca."

"A kako će nam poslužiti ako ih sve združimo?" završi Jiriki. "Ipak, čini se da Camaris mora biti jedan od onih koje ćemo poslati ispod zidina. Ne možemo si priuštiti da se domognemo druga dva mača a da nam ova crna oštrica ostane vani." Spojio je vrhove svojih dugih prstiju. "Više nego ikad žalim što Eolair i ja nismo pronašli Tinukeda'va od Mezutu'e - one koje nazivate podzemljaši. Oni o nauku o mačevima i njihovu kovanju znaju više od ikoga, a sigurno su načinili Minnevar. Nema sumnje da bi nam mogli mnogo toga reći."

"Poslati Camarisa unutra? Kroz nekakve podzemne špilje?" Jošua je izgledao više nego neodlučan - u njegovim se riječima gotovo čuo tračak očaja. "Suočeni smo s možda najvećom bitkom koju je Osten Ard vidio - svakako, čini se, jednom od najvažnijih - a vi kažete da trebamo odaslati našeg najvećeg ratnika?" Dok je Jošua bacaog pogled prema starom vitez, Isgrimnur je opet uočio nelagodu koju je već bio osjetio. Sto mu je Camaris rekao?

"Ali sigurno možete vidjeti smisao u onome što moj brat govori, prinče Jošua." Aditu je bila gotovo pokorno tiha cijelo poslijepodne. "Ako su svi znakovi, ako su svi snovi, glasine i došapnut nauk točni, onda su Veliki mačevi oni koji će pomrsiti Inelukijev plan, a ne ljudi - pa čak ni besmrtnici - koji ratuju pred vratima dvorca. To je bila mudrost prema kojoj ste sve zasnovali."

"Dakle, zato što Trn pripada Camarisu, on i samo on može ga unijeti? I to ne kroz vrata ili preko zidina s vojskom iza sebe, nego poput podla lopova?"

"Trn ne pripada meni." Činilo se da se Camaris bori da govori polako i razumno. "Mislim da je posve suprotno.

Milosrdni Aedone, pustite me, Jošua. Sumnjam da mogu dulje čekati prije nego što me ova stvar ne otjera u ludilo."

Jošua je dugo motrio starog viteza; nešto neizgovoreno prošlo je između njih. "Možda ima smisla u onome što svi vi tvrdite", napokon prizna princ. "Ali bit će teško izgubiti Camarisa..." Zastao je. "Izgubiti ga za predstojeću bitku. Bit će teško ljudima. Osjećaju se nepobjedivi kad ga slijede."

"Možda ne bi trebali doznati da ga nema", reče Aditu.

Jošua se okrene, prenut. "Što? Kako bismo mogli takvo što skriti?"

"Mislim da moja sestra mudro govori", reče Jiriki. "Ako se nadamo prilici da pošaljemo sir Camarisa u dvorac vašeg brata - a on neće biti sam, Jošua: s njim će poći Zida'va koji poznaju ta mjesta - a ne želimo zatrubiti u rog i objaviti da smo to učinili, moramo to izvesti tako da se čini da je Camaris još ovdje, čak i kad počne puna opsada."

"Opsada? Ali ako naša jedina nada leži na mačevima, a naš je jedini udarac četa koju ćemo poslati vašim tajnim putovima, koja je svrha traćenja života drugih?" gnjevno upita princ. "Tvrdite da trebamo žrtvovati ljude u krvavoj opsadi za koju već znamo da je počela prekasno da bi postigla uspjeh?"

Likimeva se nagne naprijed. "Moramo žrtvovati i ljude i Zida'va." Isgrimnur uhvati bljesak u njezinu jantarnom pogledu koji je gotovo izgledao poput žaljenja, ili boli, ali ga je odbacio. Nije mogao vjerovati da netko tako strog, tako stran, osjeća išta osim hladne prisile. "Inače objavljujemo našim neprijateljima da gajimo druge nade: kako čekamo da neka druga strategija stupi na snagu."

"Zašto?" Isgrimnur je mogao vidjeti da je Jošua zaista na mukama. "Svaki razuman vojskovođa zna daje bolja navada izgledniji protivnika nego potratiti živote ljudi na debelim kamenim zidovima."

"Utaborili ste se pokraj Zida'va. Oni koji još i sada promatraju iza onih kamenih zidina, sklopili su sporazum s Inelukijem. Neki su možda čak i naš rod, Hiked'a'va. Oni će znati da su Djeca Zore vidjela crvenu zvijezdu na nebu nad nama. Osvajačeva zvijezda, kako je zovete, kazuje nam da imamo najviše nekoliko dana, da će se ono što vaš smrtni vještac planira izvesti s Inelukijem, morati dogoditi uskoro. Budemo li se pretvarali da to ignoriramo, nikoga neće zavarati. Moramo smjestiti pokrenuti opsadu, a vaš i naš narod moraju se boriti kao da nemamo drugog izlaza. A tko zna? Možda je i tako. Ne završavaju sve priče sretno, prinče Jošua. Mi U-vrtu-rođeni to i predobro znamo."

Jošua se okrene prema Isgrimnuru kao da traži potporu. "Dakle, poslat ćemo našeg najboljeg ratnika, koji je istodobno naše najveće nadahnuće, dolje pod zemlju. I potratit ćemo živote naših boraca na opsadu za koju znamo da ne može uspjeti. Vojvodo Isgrimnure, jesam li poludio? Zar je ovo sve što nam je preostalo?"

Rimeržanin nemoćno slegne ramenima. Bilo je strašno gledati Jošuu na iskrenim mukama. "Ono što Sithe kažu ima smisla. Žao mi je, Jošua. I mene to srđi."

Princ ravnodušno podigne ruku. "Onda ću učiniti kako svi kažete. Otkad je moj brat zauzeo prijestolje, doživljavao sam užas za užasom. Čini se, kao što mi je jedan od mojih učitelja jednom rekao, da nas Bog kuje maljem patnje na nakovnju dužnosti. Ne mogu zamisliti kakav ćemo oblik poprimiti kad bude završio." Zavalio se natrag, mahnuvši ostalima da nastave. "Pobrinite se samo da je Camaris dobro zaštićen. On nosi jedini predmet koji nismo posjedovali kad su moj brat i Kralj Oluje razorili Naglimund - a otad smo izgubili mnogo toga."

Isgrimnur pogleda starog viteza. Camaris bijaše izgubljen u mislima, očiju uperenih u nešto nevidljivo, mičući usnicama.

Kralj se pritajio u prolazu iznad ulaza u talionicu. Vojnici, ionako nervozni, prenuše se kad ugledaše priliku u plastu kako posrće naprijed iz sjenki. Jedan od njih otišao je tako daleko da je isukao mač prije nego što mu je Prvrates zalajao da ga spremi; Elija se, pak, doimao nesvjesnim onog što bi inače bila kobna pogreška za mladog stražara. "Prvrates", zakriješti kralj. "Tražio sam i tražio. Gdje je moj peharnik? Grlo mi je tako suho..."

"Ja ću vam pomoći, Visosti." Svećenik svrne svoj ugljen-crni pogled na zblenute vojnike, koji brzo skrenu poglede u stranu ili na svoja prsa. "Kapetan će odvesti ove ljude na zidine. Ovdje smo završili." Otpustio ih je mahnuvši lepršavim crvenim rukavom.

Kad se zvuk njihovih koraka utišao u hodniku, Prvrates nježno primi kraljevu ruku kako bi se Elija mogao osloniti na njega. Kraljevo izbuljeno lice bilo je blijedo poput pergamenta. Neprestano je oblizivao usnice.

"Jesi li rekao da si vidio mojeg peharnika?"

"Ja ću se pobrinuti za vas, Visosti. Mislim da više nećemo vidjeti Hengfiska."

"Je li... je li pobjegao k... njima?" Elija nakrivi glavu kao da je izdajstvo imalo zvuk. "Svud su oko zidova. Sigurno to znaš. Mogu ih osjetiti. Moj brat i ona sjajnooka stvorenja..." Grubo je opipao usnice. "Rekao si da će biti uništeni, Prvrates. Rekao si da će svi koji mi se opiru biti uništeni."

"I hoće, moj kralju." Svećenik potakne Eliju da se zaputi hodnikom, vodeći ga kroz labirint prolaza prema rezidenciji. MIMOŠLI su otvoreni prozor kroz koji je snijeg padao unutra i otapajući se stvarao lokvice na podu; vani, Toranj Zelenog Anđela uzdizao se spram uskovitlanih olujnih oblaka. "Sami ćete ih uništiti i najaviti Zlatno doba."

"A onda će bol nestati", zasopće Elija. "Ne bih toliko mrzio Jošuu da mi nije donio toliko boli. I još mi je oteo kćer. On jest moj brat, naposljetku..." kralj stisne zube kao da ga je nešto probolo, "... jer obitelj je krv..."

"A krv je moćna čarolija", reče Prvrates, napola za sebe. "Znam, moj kralju. Ali okrenuli su se protiv vas. Zato sam vam pronašao nove prijatelje - moćne prijatelje."

"Ali ne možeš zamijeniti obitelj", reče Elija pomalo tužno. Lecnuo se. "Ah. Bože, Prvrates, izgaram. Gdje je taj peharnik?"

"Malko dalje, Visosti. Samo malko dalje."

"Mogu je osjetiti, znaš", zadihano će Elija. Ležao je na svojem madracu koji je istrunuo na toliko mjesta da je konjska dlaka stršila svud oko njega. Umrlijan pehar, sada prazan, bijaše mu stisnut u ruci.

Prvrates zastane na vratima. "Što osjećate, Visosti?"

"Zvijezdu, crvenu zvijezdu." Elija pokaže prema paučinom prekrivenom svodu. "Visi mi nad glavom, buljeći u mene poput jednog oka. Čujem je kako pjeva cijelo vrijeme."

"Pjeva?"

"Pjesmu koju pjeva - ili koju mač pjeva zvijezdi. Ne znam koje od toga dvoga." Ruka mu padne i dogmiže poput bijelog pauka na dugačke korice. "Pjev u mojoj glavi. 'Vrijeme je, vrijeme je', vele glasovi, iznova i iznova." On se nasmije. Bio je to napukao, oštar zvuk. "Ponekad kad se probudim, zateknem se kako hodam dvorcem, a ne mogu se sjetiti kako sam tamo dospio. Ali čujem pjesmu i osjećam kako me zvijezda žeže, bio dan ili noć. Ima vatreni rep, poput zmaja..." Zastao je. "Izaći ću k njima."

"Što!?" Prvrates se vrati do kraljeva uzglavlja.

"Izaći ću van k njima - k Jošui i ostalima. Možda je to vrijeme na koje mač misli. Vrijeme da im pokažem kako sam drukčiji nego što misle. Da je njihov otpor besmislen." Podigao je ruke k licu. "Oni su... oni su moja krv, Prvratesu." "Vaša Visosti, ja..." Svećenik se na trenutak doimao nesigurnim. "Oni su vaši neprijatelji, Elija. Žele vam jedino nauditi."

Kraljev smijeh bio je gotovo jecaj. "A ti mi želiš samo dobro, zar ne? Zato sam svake noći otkad si me odveo na ono brdo trpio snove kojima Bog ne bi kaznio ni grešnike u Paklu? Zato moje tijelo toliko boli i izgara da se jedva mogu obuzdavati da glasno ne vrištim?"

Prvrates se namršti. "Patili ste, moj kralju, ali znate razlog. Sat se brzo bliži. Ne dopustite da vaše muke budu uzaludne."

Elija mahne rukom. "Odlazi. Ne želim više razgovarati. Učinit ću što mislim da je najbolje. Ja sam gospodar ovog dvorca - ove zemlje." Divlje je zamlatarao rukama. "Gubi se, proklet bio. Boli me."

Alkemičar se nakloni. "Molit ću se da otpočinete, Visosti. Odlazim."

Nakon što je dugo nijemo stajao u hodniku, svećenik se vrati zatvorenim vratima i prijeđe rukom preko šarki, okvira i brave nekoliko puta, bezvučno mičući usnicama. Kad je završio, kimne, a onda žustro pode hodnikom, lupkajući potpeticama.

Tiamak i Strangveard hodali su jedan blizu drugog dok su se spuštali niz obronak. Snijeg više nije padao, ali se visoko nagomilao na tlu; polako su napredovali unatoč razmjerno kratkoj udaljenosti između sithskog logora i vatri prinčeve vojske.

"Još trenutak i pretvorit ću se u led", reče Tiamak škljocajući zubima. "Kako vaš narod može ovako živjeti?"

I Strangveard je drhtao. "Strašna hladnoća, zar ne, prema svim mjerilima. A mi imamo debele zidove iza kojih se možemo sakriti, i vatre to jest, imaju ih sretnici." Posrnuo je i pao na koljena u debeli nanos. Tiamak mu pomogne da ustane. Za donji dio svećenikove halje priljepio se snijeg. "U kušnji sam da opusjem", reče Strangveard, a onda se neveselo nasmije; dah mu je lebdio poput oblaka.

"Hajde, naslonite se na mene", ponuka ga Tiamak. Svećenikova razbarušena kosa i žalosno lice dirali su ga u srce.

"Jednog dana morate posjetiti Wran. Ondje nipošto nije ugodno, ali nikad nije hladno."

"Upravo s-sada to zvuči vrlo 1-1-lijepo."

Olujne je oblake odnio vjetar, a zvijezde su treperile kao da je netko posolio nebo. Tiamak se zagleda u njih. Čine se tako blizu."

Strangveard isprati njegov pogled, zatetura na trenutak, a onda se ispravi. Osvajačeva zvijezda kao da je visjela gotovo točno iznad Viso-tvrde, kao goruća rupa u tami s repom poput mrlje krvi. "Blizu je", reče redovnik. "Mogu je osjetiti. Plesinnen je pisao da takve zvijezde rigaju kužan zrak po svijetu. D-dosad nisam bio siguran bih li mu vjerovao - ali ako je ikad postojala zvijezda iz koje se cijedila p-pošast, to je ona." Obrlio se. "Katkad se pitam jesu li ovo sudnji dani, Tiamak."

Močvarac nije želio razmišljati o tome. "Ovdje su sve zvijezde malo neobične. Neprestano mislim da prepoznajem Vidru ili Pješčanog kor-njaša, ali čine se rastegnuti i izmijenjeni."

Strangveard zaškilji na jedno oko. "I meni zvijezde izgledaju čudno." Zadrhtio je i spustio pogled na do koljena visok snijeg. "Bojim se, Tiamak."

Posrtali su prema logoru, rame uz rame.

"Najgore od svega", reče Tiamak, držeći ruke blizu vatre, "jest to što nemamo ništa bolje odgovore na naša pitanja otkad je Morgenes poslao prvog vrapca Jarnaugi. Plan Kralja Oluje potpuna je zagonetka, a to isto vrijedi i za jedinu zamisao koju imamo da ga zaustavimo." Mali šator ispunjavao se dimom unatoč otvoru blizu vrha, ali Tiamak nije mario; zapravo, pomalo ga je podsjećalo na dom.

"To nije posve točno." Strangveard se zakašlje i rukom otjera nešto dima. "Znamo nekoliko stvari - prvo, da je Minneyar Svjetloklin."

"Ali onaj je Hernvstirac morao doći da nam to kaže", ljutito će Tiamak. "Ne mora vam biti krivo, Strangveard. Iz onog što sam čuo, učinili ste mnogo da im pomognete pronaći Trn. Ali ja sam učinio malo čime bih se zaslužio zvati članom Saveza Pergamene."

"Prestrog si prema sebi", reče arhivar. "Donio si stranicu Nissesove knjige koja nam je pomogla vratiti Camarisa."

"Jeste li mu se zagledali u oči, Strangveard? Nije li mu to bilo ništa drugo nego prokletstvo? A sada se čini da opet gubi razum. Trebali smo ga ostaviti na miru."

Svećenik ustane. "Oprosti, ali ovaj dim..." Otvorio je zaklopac šatora i živahno stao njime mahati. Mlaz hladna zraka gurnuo je oveću količinu dima unutra i obojicu ih opet natjerao da zadrhte. "Žao mi je", on će nesretno.

Tiamak mu pokaže rukom da sjedne. "Malo je bolje. Oči me toliko ne peku." On uzdahne. "I sav taj razgovor o Petoj Kući -jeste li opazili kako su Sithe zabrinuto izgledali? Možda su rekli kako ne znaju što to znači, ali vjerujem da nešto slute. Nije im se svidjelo." Wranjanin slegne mršavim ramenima; već je naučio od Aditu da je ono o čemu Sithe nisu željeli raspravljati ostajalo tajna. Bili su ljubazni, ali mogli su biti tvrdoglavo neodređeni kad su to željeli. "Nije važno, pretpostavljam. Opsada počinje sutra ujutro, a Camaris i ostali pokušat će se uvući unutra, i ono što Oni Koji Gledaju i Oblikuju odluče da će se dogoditi... dogoditi će se."

Strangveard je buljio u njega; njegovo nepovezano oko bijaše crveno obrubljeno i vodenasto. "Čini se da ne dobivaš mnogo utjehe od svojih wranskih bogova, Tiamak."

"Moji su", reče močvarac. "Dvojim da bi mi vaši donijeli veći mir." Podigao je pogled; osupnuo ga je arhivarov povrijeđen izraz. "Oh! Oprostite, Strangveard. Nisam želio vrijeđati. Samo sam ljut... i preplašen, poput vas."

Molim vas, ne dajte da izgubim svoje prijatelje. Onda ne bih imao ništa!

"Naravno", reče arhivar, a onda uzdahne. "Nisam ništa drukčiji od tebe. Ne mogu pobjeći osjećaju da je nešto važno točno preda mnom - neka jednostavna stvar, kao što si spomenuo. Mogu osjetiti njezinu prisutnost, ali ne mogu je dohvatiti." Zurio je u svoje kvrgave ruke. "To me dovodi do ludila. Negdje smo očito pogriješili, ili ćemo tek pogriješiti, siguran sam. Kao da listam naprijed-natrag po dobro znanoj knjizi, tražeći stranicu koju sam često čitao, ali je sada ne mogu pronaći." Opet je uzdahnuo. "Nije čudo što ni jedan od nas nije baš veseo, moj prijatelju."

Tiamak se na trenutak ozari na spomen riječi 'prijatelj', a zatim zauzvrat osjeti njegovu tugu. "I mene nešto drugo zabrinjava", reče on arhivaru.

"Što to?" Strangveard se nagne naprijed i na trenutak povuče šatorski zaklopac, a onda ga pusti da padne.

"Shvatio sam da se moram spustiti u podzemlje s Camarisom i ostalima."

"Što? Blažena Elizijo, Tiamak, kako to misliš? Ti nisi ratnik."

"Točno tako. Ali ni Camaris ni itko od Sitha nisu pročitali Morgene-sovu knjigu, niti proučili arhive u Naglimundu poput vas, niti podijelili mudrost Jarnauge, Dinivana i Valade Geloj. Ali netko tko je to učinio mora poći - inače, što ako se članovi te otimačke čete uspiju domoći mačeva, a ne budu znali kako ih valja upotrijebiti? Nećemo dobiti drugu priliku."

"Oh! Pa, onda... milost! Pretpostavljam da bih ja trebao ići, budući da sam imao najviše vremena da proučim te stvari od svih koji su preostali."

"Da, Strangveard, moj dobri kopneni prijatelju, od svih nas vi najviše znate o mačevima. Ali imate samo jedno oko, a vid i tog jednog nije dobar. I mnogo ste stariji od mene i niste naviknuti na penjanje i izvlačenje iz škripaca. Da je Binabik od Yiqanuca tu, pustio bih njega da ide i poželio mu sreću, jer je on učeniji u tim stvarima od mene, i barem jednako sposoban u onim drugim - a da ne spominjem kako je najmanje vjerojatno da bi se on zaglavio u uskom tunelu od svih nas." Tiamak žalosno zakima glavom. "Ali Binabik je otišao, otišla je i vračara Geloj, a svi su stari nositelji Pergamene mrtvi. Stoga mislim da to zapada mene. Naučili ste me mnogo za malo vremena, Strangveard." Ispustio je još jedan iskren uzdah. "Još imam ružne snove o ghantskom gnijezdu, o slikama koje sam vidio u glavi, o tome kako sam čuo vlastiti glas kako škljoca u tami. Ali bojim se da bi ovo moglo biti gore."

Nakon duge šutnje, svećenik ode i prekopa po svojim stvarima te se napokon vrati s kožnatom mješinom. "Evo. Ovo je jak napitak načinjen od bobica. Jarnauga ga je nosio sa sobom u Naglimund: govorio je da štiti od hladnoće."

Nervozno se nasmijao. "Hladnoću svakako imamo, zar ne? Kušaj malo." Pružio je Tiamaku vreću.

Liker je bio sladak i vatren. Tiamak proguta, a onda trgne još jedanput. Vratio je vreću Strangveardu. "Dobro je, ali neobičnog okusa. Navikao sam na gorko pivo od paprati. Kušajte."

"Oh, mislim da je prejako za mene", promuca svećenik. "Htio sam dati..."

"Gutljaj će pomoći da otjerate groznicu - možda će čak osloboditi onu misao za koju ste mi rekli da vam izmiče."

Strangveard je oklijevao, a onda pridigao vreću usnicama. Uzeo je mali gutljaj i promučkao ga u ustima, a onda otpio još malo. Tiamak je sa zadovoljstvom primijetio da se nije zagrcnuo. "Baš je... vruće", reče svećenik začuđeno.

"Izgleda tako, zar ne?" Wranjanin se zavalio na jednu od svećenikovih bisaga. "Popijte još, a onda mi ga opet vratite."

Trebat će mi više od nekoliko gutljaja kako bih prikupio hrabrosti da kažem Jošui što sam odlučio."

Vreća je bila gotovo prazna. Tiamak je čuo smjenu straže i znao da je sigurno bilo blizu ponoci. "Treba bih poći", reče. Slušao je riječi dok ih je izgovarao i bio ponosan na to koliko su bile razgovijetne. "Treba bih jer moram reći princu Jošui što ću učiniti."

"Što ćeš učiniti, da." Strangveard je držao mješinu, koja je visjela na konopcu, te gledao kako se ljulja naprijed-natrag.

"To je dobro."

"Za trenutak ću, dakle, ustati", istakne Tiamak.

"Volio bih da je Geloj ovdje."

"Geloj? Ovdje?" Tiamak se namršti. "Da pije ovaj rimmersgardski liker?"

"Ne. Pa... valjda." Strangveard podigne svoju slobodnu ruku i opet zaljulja mješinu. "Ovdje da razgovara s nama. Bila je mudra. Zastrahujuća, malčice - nije li te strašila? Te oči..." Čelo mu se nabere dok se prisjećao Gelojina uznemirujućeg pogleda. "Ali pouzdana. Ohrabrujuća."

"Naravno. Nedostaje nam." Kolebljivo se osovio na noge. "Strahota."

"Zašto su oni... stvorovi to učinili?" zapita se svećenik.

"Ubili Geloj?"

"Ne, Camarisa." Strangveard pažljivo odloži mješinu navrh pokrivača. "Zašto su ubili Camarisa? Ne." Osmjehnuo se postidjeno. "Hoću reći... Zašto su pokušali ubiti Camarisa? Samo njega. To nema smisla."

"Željeli su uzeti mač. Trn."

"Ah", odvrati Strangveard. "Ah. Može biti."

Tiamak se iskoprcu kroz šatorski zaklopac. Ledeni ga zrak osine poput udarca. Osvrnuo se za svećenikom koji ga je slijedio van. "Kamo ćete?"

"S tobom", Strangveard će suhoparno. "Reći Jošui da i ja idem. Dolje u tunele..."

"To bi bila loša ideja. Već sam vam rekao."

"Ipak, idem s tobom. Da razgovaram s njim." Svećenikovi su zubi već cvokotali. "Ne mogu te pustiti da sam hodaš po ovoj hladnoći." Teturao je nekoliko koraka, a onda zastao, škiljeći uvis, i otvoreno se namrštio. "Pogledaj tu crvenu zvijezdu. Ludorija. Uzrokuje toliko nevolje. Zvijezde bi nas trebale pustiti na miru." Podigao je šaku. "Ne bojimo se!" vikne udaljenoj točki svjetlosti. "Ne bojimo!"

"Previše ste popili", reče Tiamak dok je primao arhivara za lakat. Strangveard kimne glavom. "Možda i jesam." Jošua je promatrao kako arhivar i Wranjanin teturaju iz njegova šatora u noć, a onda se okrenuo prema Isgrimnuru.

"Da čovjek ne povjeruje."

"Pijani svećenik?" Vojvoda zijevne unatoč napetosti koja mu je uznemirivala želudac. "To nije ništa neobično." Iza očiju je osjećao tup pritisak. Prošla je ponoć, a idući je dan obećavao da će biti nešto grozno. Trebao je san.

"Možda, ali pijani Strangveard?" Jošua polako zatrese glavom. "Mislim da je Tiamak u pravu što ide - on je, iz onog što si mi rekao, koristan momak."

"Žilav poput lovačkog psa", reče Isgrimnur. "I hrabar, a tako birana rječnika da se još nisam na to naviknuo. Priznajem, nisam mislio da su močvarci tako ućeni. Camaris bi mogao proći kudikamo gore nego da povede Tiamaka, čak i s njegovim hramanjem. To gaje ugrizao kokondril, jesi li znao?"

Jošua misli bile zaokupljene drugim stvarima. "Dakle, to su dvojica od našeg kontingenta smrtnika." Protrljao je sljepoočnicu. "Ne mogu više razmišljati - čini mi se da su tri dana minula otkad je jutrošnje sunce izašlo. Počet ćemo opsadu sutra, a navečer će biti dovoljno vremena da donesemo konačnu odluku o tome tko će ići." On ustane i gotovo s nježnošću pogleda u Camarisa, koji se ispružio na slamarici na suprotnoj strani šatora, nemirno se pomičući u snu. Štitonoša Jeremija, koji se izgleda vezivao za ispaćene ljude, skupčao se na hrpi pokrivača pokraj nogu starog viteza. "Možeš li se sam vratiti?" upita Jošua vojvodu. "Uzmi fenjer." "Pronaći ću put, bez brige. Ne sumnjam da je Isorn još budan i pripovijeda priče Sludigu i ostalima." Opet je zijevnuo. "Nije li postojalo vrijeme kad smo probdijeli cijelu noć pijuci, ujutro se borili, a zatim opet pili ispočetka?"

"Možda za tebe, ujače Isgrimnure", Jošua će s tankim osmijehom. "Nikad za mene. Bog ti noćas udijelio dobar počinak."

Isgrimnur zagundā, a onda uzme fenjer i izađe iz šatora, ostavljajući Jošua da stoji u njegovu središtu, buljeći u usnulog Camarisa.

Olujni se oblaci bijahu razbježali. Zvijezde su bacale slabu svjetlost po tihim zidinama Visotvrde. Činilo se da Osvajačeva zvijezda visi točno iznad Tornja Zelenog Anđela, poput plamena iznad svijee.

Nestani, ti prokletnice zloguka, zapovijedi on, ali znao je da ga ona neće poslušati.

Drhtureći na studeni, polako je stupao kroz snijeg prema svojem šatoru.

"Jeremija! Dečko! Probudi se!"

Mladi štitonoša sjedne otimajući se pandžama sna. "Što je?"

Jošua je stajao nad njim, napola odjeven. "Otišao je. Otišao je prije previše vremena." Princ dogradi svoj pojas s mačem i sagne se da pokupi plašt s poda. "Navuci čizme i dođi mi pomoći."

"Što? Tko je otišao, prinče Jošua?"

"Camaris, prokletstvo, Camaris! Dođi i pomoz mi. Ne, probudi Isgrimnura i pronađi neke ljude da pomognu. Neka donesu baklje."

Princ uzme plamteću granu iz vatre, a onda se okrene i progura kroz šatorski zaklopac. Spustio je pogled na snijeg, pokušavajući pronaći kakav smisao u zbruci otisaka. Napokon se odluči pratiti niz tragova koji je vodio nizbrdo prema Kvnslaghu. Ubrzo je za sobom ostavio svjetlost logorskih vatri koje su još gorjele. Mjesec je nestao s neba, ali Osvajačeva zvijezda je još gorjela poput signalne vatre.

Trag je nepravilno zavijao, ali nakon pola furlonga bilo je jasno da je skretao prema hridima istočno od morskog zida Visotvrde. Jošua podigne pogled i ugleda blijedu priliku kako hoda rubom obale, ocrtanu naspram zida potpune tame - Kvnslagha.

"Camaris!" vikne Jošua. Spodoba se ne zaustavi, nego se nastavi nesigurno kretati prema rubu, posrćući poput lutke na zamršenim koncima. Princ počne trčati spotičući se u duboku snijegu, a onda uspori kad je stigao do litica.

"Camarise", reče varljivo mirnim glasom. "Kamo ćete?"

Starac se okrene da ga pogleda. Nije nosio plašt, a široka mu je košulja lepršala na vjetru. Čak i na svjetlosti zvijezda bilo je nečeg čudnog u njegovu držanju.

"Jošua je." Princ podigne ruke kao da će zagrliti starca. "Vratite se sa mnom. Sjest ćemo uz vatru i porazgovarati."

Camaris je buljio kao da su riječi bile životinjski zvući, a onda se počne spuštati niz stijene. Jošua pohita naprijed.

"Stanite! Camarise, kamo idete?" Uzverao se preko ruba, boreći se da zadrži ravnotežu na blatnoj padini. "Vratite se sa mnom."

Starac se okrene i isuče Trn iz korica. Iako se doimao prestrašeno zbunjenim, baratao je mačem s nesvjesnom nadmoći. Njegov rog Cel-lian klatio se na svojem remenu, privlačeći Jošua oko dok se ljuljao naprijed-natrag. "Vrijeme je", šapne Camaris. Bio je jedva čujan ponad valova koji su zapljuskivali obalu pod njima. "Ne možete to učiniti." Jošua ispruži ruku. "Nismo spremni. Morate pričekati dok drugi ne pođu s vama." Pomaknuo se nekoliko skliskih koraka niz obronak. "Vratite se." Camaris iznenada zamahne mačem u širokom, plosnatom luku; bio je gotovo nevidljiv u tami, ali je zasiktao dok je prolazio pokraj prinčevih grudi. "Aedonove mi krvi, Camarise, zar me ne prepoznajete?" Jošua ustukne korak. Starac podigne mač na još jedan udarac. "Vrijeme je!" reče i zamahne, ovaj put sa smrtonosnim ciljem. Jošua se baci unatrag. Noge mu se omaknu pod njim i on na trenutak zavitla rukama, boreći se za ravnotežu, a onda padne i otkotrljavši se niz padinu, kroz dugu travu, preko blata i kamenja, zaustavi se u nanosu prljava snijega. Dugo je ondje ležao sopćući od boli. "Prinče Jošua?!" Glava se pojavi na vrhu uzvisine. "Jeste li dolje?" Jošua se polako pridigne. Camaris se spustio u podnožje brijega i na žal. Sada je bio sablastan obris koji se kretao zidom litice. "Ovdje sam", dovikne on Jeremiji. "Prokletstvo, gdje je vojvoda!?" "Dolazi, ali još ga ne vidim", uzbuđeno će mladić. "Vratio sam se trkom nakon što sam ga obavijestio. Da se spustim i pomognem vam? Jeste li ozlijeđeni?" Jošua se okrene i ugleda Camarisa kako oklijeva pred jednim od crnih otvora u zidu litice. Trenutak poslije nestao je u rupi. "Ne!" krikne Jošua, a onda dovikne Jeremiji: "Idi po Isgrimmura, neka požuri! Reci mu daje Camaris ušao u jednu od špilja tamo dolje - ja ću označiti koju! Izgubiti ćemo ga budemo li dulje čekali. Idem ga izvući van." "Vi... vi..." Štitonoša je bio zbunjen. "Idete za njim?" "Neka sam proklet, ne mogu ga pustiti onamo dolje samog - poludio je. Aedon zna što - mogao bi pasti, izgubiti se... Nekako ću ga vratiti, makar ga morao svladati i odnijeti natrag na ramenima. Ali tako ti Boga, reci Isgrimmuru da požuri s bakljama i ljudima. Hajde, momče, trči!" Jeremija je oklijevao trenutak, a onda nestao iz prinčeva vida. Jošua pužući prijeđe kratku udaljenost do mjesta gdje mu je baklja ležala cvrčeći na blatnoj istaci, a onda se spusti niz obronak na žal. Brzo se zaputio prema mjestu gdje je Camaris nestao i pronašao ulaz u špilju koji se nije mnogo razlikovao od ostalih duž litice. Jošua zgrabi nekoliko kamenova i naslaže ih do otvora, a onda stupi unutra, držeći baklju pred sobom. Isgrimmur je zurio u vojnike. "Kako to mislite, nestao?" Čovjek mu uzvрати pogled, napola pokajnički, a napola obrambeno. "Upravo tako, vojvodo Isgrimmure. Rupa se razdvaja, ide u različitim smjerovima. Mislili smo da vidimo neke tragove, kao od vrha baklje, gore na zidovima, ali nikog nismo pronašli na tom putu. Pretražili smo i ostale prolaze. Tamo je kao u mravinjaku, tuneli su na sve strane." "A jeste li vikali?" "Dozivali smo prinčevo ime što smo glasnije mogli. Nitko se nije odazvao." Isgrimmur se zapilji u pukotinu na zidu litice, a onda pogleda Sludiga. "Otkupitelju, spasi nas", zastenje. "Obojica su nestali. Sad ćemo morati poslati Sithe za njima." Okrenuo se prema vojniku. "Vratit ću se prije zore. Dotad nastavite tražiti i dozivati." Čovjek kimne. "Da, gospodaru." Isgrimmur je na trenutak cupkao bradu, a onda krene natrag po žalu. "O, Jošua", izusti tiho. "Budalo jedna. A i ja sam. Svi smo bili budale."

Napušteni putovi

1 inabik dotakne njezinu ruku. "Miriamelle, o čemu razmišljate?" "Pokušavam smisliti što bismo mogli poduzeti." U glavi joj je bubnjalo. Sjenovita špilja kao da se stešnjavala. "Moramo izaći, nekako. Moramo. Ne želim ovdje ostati zatvorena." Uхватила je dah i pogledala u Cadracha, skutrena uza zid na suprotnoj strani špilje. "Kako je mogao učiniti onakve stvari, Binabik? Kako nas je sve mogao izdati na onakav način?" "Tad vas nije poznavao", istakne trol. "Stoga nije mogao misliti da ste vi bili ta koju je izdao." "Ali nije nam rekao poslije! Nije nam ništa rekao! Cijelo vrijeme što smo bili zajedno." Binabik pogne glavu. "Svršeno je. Sad moramo razmišljati o drugim stvarima." Pokazao je prema podzemljašima koji su sjedili u krugu tiho pjevajući. "Oni misle da će Norni ubrzo doći, rekli su mi. Obrana se već ruši. Vrata neće još dugo izdržati." "A oni će samo sjediti i čekati", gorko će Miriamelle. "Ne razumijem ih ništa više nego što razumijem Cadracha." Ona ustane i prođe pokraj trola. "Yis-fidri! Zašto ovdje dangubite dok su Norni pred vratima? Zar ne shvaćate što će nam se dogoditi?" Čula je kako joj se glas resko podiže, ali nije marila.

Podzemljaši bojažljivo podignu poglede, razjapljenih usta. Miriamele se učini da su poput gnijezda punog ptica.

"Čekamo..." počne on.

"Čekate! Upravo tako, vi čekate." Zadrhtala je od bijesa. Svi su samo čekali da oni stvorovi, blijedi poput ribljih iznutrica, dođu i sve ih odnesu - odnesu i nju i trola. "U tom slučaju, otvorimo odmah vrata. Zašto odgađati? Binabik i ja ćemo se boriti da se probijemo i vjerojatno poginuti - poginuti jer ste nas vi doveli u ovu zamku protiv naše volje - a vi ćete sjediti i biti poklani. Stoga nema smisla da dulje čekamo."

TORANJ ZELEN OG ANĐELA

511

Yis-fidri izbulji oči. "Ali... možda odu..."

"Ne vjerujete u to! Hajde, otvorite vrata!" Strah ju je sve više obuzimao, navirući poput olujnih valova. Sagnula se i zgrabila podzemljašev duguljast zglobov te ga povukla. Bio je nepomičan poput kamena. "Ustaj, proklet bio!" viknula je i potegnula što je jače mogla. Uznemireni, podzemljaši stanu zamoriti među sobom. Yis-fidrijeve oči rašire se od zaprepaštenja; trzajem svoje snažne ruke oslobodio se Miriamelina stiska. Ona padne natraške na špiljski pod, ostavši bez daha.

"Miriamele!" Binabik pohita do nje. "Jeste li se ozlijedili?"

Ona otrese trolovu ispruženu ruku i sjedne. "Eto!" pobjednički će ona. "Yis-fidri, niste rekli istinu."

Podzemljaš je buljio u nju kao da je pobješnjela. Prekrižio je svoje plosnate prste zaštitnički na grudima.

"Niste", reče ona i ustane. "Odgurnuli ste mene da vas ne prisilim na nešto protiv vaše volje, pa zašto ne biste Norne? Zar želite umrijeti? Jer Norni će vas svakako ubiti, ubiti mene, ubiti sve nas. Ili će vas možda opet učiniti svojim robovima - tomu se nadate? Zašto se opirete meni, a njima ne?"

Yis-fidri se nakratko okrene svojoj ženi; ona je šuteći ozbiljno zurila u njega. "Ali ništa ne možemo učiniti." Podzemljaš kao daje preklinjao Miriamele za razumijevanje.

"Uvijek nešto možete učiniti", otrese se ona. "To možda ništa ne promijeni, ali barem ste pokušali. Snažni ste. Yis-fidri - vi podzemljaši ste vrlo snažni, i možete mnogo toga: gledala sam vašu ženu kako oblikuje kamen. Možda ste prije uvijek bježali, ali sada se nemate kamo skriti. Stanite uz nas, prokleti bili!"

Yis-hadra izusti nešto na podzemljaškom jeziku što izazove šaptav ali brz odgovor ostalih u skupini. Yis-fidri se uplete u razgovor te su dugo raspravljali, glasova šumećih i žuborećih poput zvona vode po kamenu.

Napokon Yis-hadra ustane. "Ja ću stati uz vas", reče ona. "U pravu ste. Nemamo kamo pobjeći, a gotovo smo posljednji od našeg roda. Umremo li, nitko neće preostati da gaji i pobire kamen, da pronalazi ljepote u zemlji. To bi bila šteta." Ona se okrene svojem mužu i opet mu počne nešto brzo govoriti. Trenutak poslije Yis-fidri sklopi svoje krupne oči.

"Povest ću se za svojom ženom", reče s očitom nevoljkošću. "Ali mi ne govorimo za našu braću Tinukeda'va."

"Onda govorite s njima", ponuka ga Miriamele. "Tako je malo vremena!"

Yis-fidri je oklijevao, a onda kimne. Ostali su podzemljaši promatrali; njihova su čudnovata lica bila preplašena.

Miriamele je čučala u tami, a srce joj je bubnjalo. Ništa nije mogla vidjeti, ali očito je dovoljno svjetlosti još curilo iz kristalnih palica da podzemljaši mogu vidjeti: Miriamele ih je mogla čuti kako tapkaju špiljom bez oklijevanja, kao što bi ona hodala osvijetljenom prostorijom.

Ispružila je ruku da dotakne malenog ali ohrabrujućeg Binabika koji je čučao pokraj nje. "Bojim se", šapnula je.

"A tko se ne boji?" Osjetila je kako joj je potapšao ruku.

Miriamele htjede još nešto izustiti kadli neznatan osjećaj pokreta prostruji kamenom iza nje. Isprva je pomislila da se radilo o neobičnom pomicanju koje je već bila osjetila - ono što je tako prestrašilo Yis-hadru i ostale podzemljaše, ali tada slabi modrikasti sjaj iznikne u praznoj tami gdje su bila vrata. Nije nalikovao ni na koju svjetlost koju je dotad vidjela, jer nije obasjavao ništa drugo; bila je to samo pulsirajuća nebeskimodra traka koja je visjela u tami.

"Dolaze", zažubori ona. Srce joj zakuca još brže. Sve njezine junčke riječi sada su zvučale budalasto. Na suprotnoj strani od Binabika, čula je kako Cadrachovo grubo disanje postaje glasnije. Napola je očekivala da će on kriknuti, da će pokušati doviknuti upozorenje Nornima. Nije vjerovala njegovoj tvrdnji da ne zna Umijeće koje bi im pomoglo protiv Norna, pa čak i da nema snage da upotrijebi ono malo vještine što mu je preostalo.

Modra se pruga produlji. Topao vjetar prodre u prostoriju, opipljiv poput pljuske njezinim pojačanim osjetima. Već je dvanaesti put otkad su podzemljaši zatamnili špilju pritegnula remene na svojem zavežljaju i obrisala znoj s drška svojeg bodeža. Također je stisnula Simonovu Bijelu strijelu; ako je Norni dograđe, probost će ih objema rukama. Drhtaj joj prostruji tijelom. Norni. Bijele lisice. Dijelilo ih je još samo nekoliko trenutaka...

Yis-fidri izusti nešto tiho ali naglašeno na podzemljaškom jeziku. Yis-hadra odgovori u istom tonu odnekud s druge strane špilje. Zvuk kretanja podzemljaša prestane. U dvorani bijaše tiho kao u grobu.

Modri sjaj rastao je u grubom ovalu sve dok jedan kraj linije nije susreo drugi. Na trenutak se vršina pojača, a onda sjaj izbljedi. Nešto je zastrugalo, a onda teško palo. Mlaz hladnog zraka uleti u prostoriju, ali ako su se vrata otvorila, nikakva svjetlost nije prodrla unutra.

Neka su prokleti! Zahvati je očaj. Previše su pametni da uđu s bakljama. Ona čvršće stisne svoj bodež; tresla se tako jako da se bojala da će ga ispustiti.

Odjednom se začula bučna tutnjava poput groma i visoki poklik koji nije dolazio iz ljudskoga grla. Miriamelino srce poskoči. Veliko kamenje koje su podzemljaši olabavili iznad ulaza u špilju rušilo se na tlo - mogla je čuti resko, gnjevno jaukanje Norna. Još jedan tresak slijedio je zvuk struganja, drobljenja, a onda je mnogo glasova stalo vikati, nijedan od njih na ljudskom jeziku. Trenutak poslije Miriamele osjeti kako je oči počinju peći. Udahnula je i osjetila kako je dah peče sve do dna.

"Uvis!" krikne Binabik. "To je otrovni dim!"

Miriamele se osovi na noge, izgubljena u mraku, osjećajući kao da joj utroba gori. Ščepale su je snažne ruke i povele posrćući kroz tamu. Špilja je grmjela od neobičnih povika i vrisaka i zvuka lomljenja kamena.

Iduci trenuci bili su slijepo ludilo. Osjetila je kako je povlače na ledeni zrak; za nekoliko je trenutaka ponovno mogla disati, iako još nije mogla vidjeti. Ruka koja ju je držala pustila ju je, te je trenutak poslije zapela nogom o nešto i tresnula na pod.

"Binabik!" viknula je. Pokušala je ustati, ali se zapetljala o nešto. "Gdje si!"

Miriamele ponovno netko uhvati, ali ovaj put je podigne s tla i brzo ponese kroz bučnu tamu. Nešto je okrzne udarcem. Na trenutak onaj tko ju je nosio zastane i pusti je; uslijedio je niz neobičnih zvukova, od kojih su neki bili stenjanje ili uzdasi bola, a potom je ponovno podigne.

Napokon su je spustili na tvrd kamen. Tama je bila potpuna. "Binabik?"

U blizini se pojavi iskra, a potom bljesak. Na trenutak je ugledala trola kako stoji pokraj špiljskog zida usred tame, ruke pune plamena. Tada je ono što je držao bacio pa se raspršilo u pljusku prštavih iskri. Štušni plamenovi gorjeli su posvud. Zaleđeni kao da su naslikani na tapiseriji, ondje bijahu Binabik, nekoliko podzemljaša i desetak drugih sjenovitih prilika, svi raštrkani po duguljastoj, visoko nadsvođenoj špilji. Kamena vrata koja su ih štitila ležala su u komadima iza nje na suprotnom kraju te vanjske špilje.

Jedva je imala časak da se zadivi učinku trolova vatrenog praha prije nego što je bljedolika prilika pohitala prema njoj, visoko držeći dugačak nož. Miriamele podigne vlastitu oštricu, ali gležnjevi kao da su joj bili sputani te nije mogla pomaknuti noge pod sobom. Nož švigne prema Miriamelinu licu, ali oštrica se naglo zaustavi na pedalj od njezinih očiju.

Podzemljaš koji je uhvatio stvorovu ruku povuče je uvis. Začuo se zvuk pucnja; trenutak poslije, Norn je letio naglavce preko dvorane.

"Idite tamo", dahne Yis-fidri, pokazujući prema tamnoj rupi na bližem kraju špilje. Na slaboj, treperavoj svjetlosti izgledao je još grotesknije od neprijatelja kojeg je otpratio: jedna mu je ruka mlitavo visjela, a slomljeni držak strijele klatio mu se u ramenu. Podzemljaš se lecne kad je druga strijela udarila o zid iza njega.

Miriamele spusti ruke i izvuče noge iz onog što ih je držalo - nornski luk. Njegov je vlasnik ležao nekoliko koraka dalje, točno na ulazu u podzemljaško skrovište: debela krhotina stijene stršila mu je iz razbijenih grudi.

"Hodajte brže, brže", reče Yis-fidri. "Iznenadismo ih, ali možda ih još dolazi." Njegov žustar ton nije mogao prikriti njegov strah; činilo se da će mu njegove tanjuraste oči ispasti iz glave. Jedan od podzemljaša baci kamen na nornskog strijelca. Kretnja je bila nespretna, ali projektil je letio tako brzo daje bljedoliki besmrtnik zateturao unatrag prije nego što se podzemljaševa ruka prestala kretati, a onda se srušio na pod.

"Trčite!" vikne Binabik. "Prije nego što dođe još strijelaca!" Miriamele pojuri za njim u ulaz tunela, još stežući luk.

Sagnula se u trku da pokupi nekoliko razbacanih nornskih strijela. Zadjenula je Simonovu strijelu o pojas da je ne izgubi te zatakнула jednu od crnih strijela; dok je to radila, osvrnula se iza sebe. Yis-fidri i ostali podzemljaši povlačili su se za njom, upirući svoje preplašene oči u Norne. Oni su se primicali, držeći se izvan domašaja podzemljaša, ali očito ih ne namjeravajući pustiti da tako lako pobjegnu. Unatoč pokolju i tijelima što ležahu po vanjskoj dvorani i probijenom ulazu, Norni su se doimali mirnima i staloženima poput grabežljivih kukaca.

Miriamele se okrene i ubrza korak. Binabik je upalio baklju, a ona je slijedila njezinu svjetlost niz krivudavi tunel. "Još nas slijede!" dahnula je.

"Trčite onda, dok ne pronađemo bolje mjesto za borbu", dovikne joj trol. "Gdje je redovnik Cadrach?"

"Ne znam", reče Miriamele.

Možda će biti bolje za sve ako je ondje umro. Misao se činila okrutnom ali pravednom. Bolje za sve.

Pojurila je naprijed za skakutavom bakljom.

"Jošua je otišao?" Isorn je bio osupnut. "Ali kako je mogao riskirati svoj život, čak i za Camarisa?"

Isgrimnur nije znao kako odgovoriti na sinovo pitanje. Divlje je po-tegao svoju bradu, pokušavajući jasno razmišljati.

"Ipak, što je, tu je", reče on. Zurio je po šatoru u ostala nesretna lica. "Moji vojnici satima pretražuju špilje bez uspjeha. Sithe su spremni poći za njima dvojicom, a Tiamak će im se pridružiti. Više od toga ne možemo učiniti."

Puhnulo je tako da su mu se zaleljali brkovi. "Da, neka sam proklet, Jošua nas je onemogućio, ali sada se više nego ikad moramo pobrinuti da odvratimo Eliji pozornost. Ne možemo trošiti suze."

Sludig proviri kroz zaklopac. "Skoro će zora, vojvodo Isgrimnure. I opet sniježi. Ljudi znaju da se nešto neplanirano dogodilo - uznemirili su se. Trebali bismo odlučiti što nam je činiti, gospodaru."

Vojvoda kimne. U sebi je opsovao usud koji je ispustio Jošuino zapovjedništvo u njegovo krilo. "Učinit ćemo što smo namjeravali. Jedino što se od jučerašnjeg vijeća promijenilo jest da je Jošua otišao. Stoga nećemo trebati jednog nego dvojicu mimičara."

"Ja sam spreman", reče Isorn. "Imam Camarisovu surku, i pogledaj," isukao je mač iz korica; sječio i balčak bijahu blistavo crni, "malo boje i postao je Trn." Uhvatio je Isgrimnurov nelagodan pogled. "Oče, pristao si na ovo i ništa se nije promijenilo. Od svih kojima se tajna mogla povjeriti, jedini sam ja približno visok da prođem kao Camaris."

Vojvoda se namršti. "Tako je. Ali zato što se pretvaraš da si Camaris, nemoj vjerovati da jesi Camaris: moraš ostati živ i na svojem konju kako bi te mogli vidjeti. Nemoj budalasto iskušavati sreću."

Isorn mu dobaci nesretan pogled, srdit što se nakon svih njegovih iskustava prema njemu ophode kao prema djetetu. Isgrimnur zamalo požali svoju očinsku brigu - zamalo, ali ne posve. "Dakle. Tko će oponašati Jošuu?"

"Ima li itko tko se umije tući lijevom rukom?" upita Sludig.

"Tako je", reče Freosel. "Nitko neće priznat Jošuu s desnom rukom."

Isgrimnur osjeti kako njegova frustracija raste. To je bilo bezumno - kao odabir dvorana koji će glumiti u priredbi za Tunathov dan. "On samo treba biti zapažen, ne mora se boriti", zareži Isgrimnur.

"Ali mora biti negdje usred bitke," uporno će Sludig, "inače ga nitko neće vidjeti."

"Ja ću", izusti Hotvig. Izbrazdani Thrithinžanin podigne ljevicu, a njegove narukvice zazveckae. "Mogu se tući objema rukama."

"Ali... on ne sliči Jošui", Strangveard će kao da se ispričava, "... zar ne?" Otrijeznio se otkad ga je vojvoda posljednji put vidio, ali još se doimao rastresenim. "Hotvig, ti si... vrlo plećat. I kosa ti je presvijetla."

"Nosit će kacigu", istakne Sludig.

"Svirač harfe Sangfugol više nalikuje na princa", predloži Strangveard. "On je barem vitak i tamnos."

"Ha." Isgrimnur se gotovo nasmije. "Ne bih slao pjevača usred takva krvoprolića. Čak i kad se ne bi morao boriti, morao bi sjediti na konju usred galame divlje borbe." On strese glavom. "Ali ne mogu ni tebe ustupiti, Hotvig. Trebamo tvoje Thrithinžane - vi ste naši najbrži konjanici, a moramo biti spremni u slučaju da kraljevi vitezovi navale s vrata. Tko još?" Okrenuo se prema Seriddanu. Nabbanski kapetani su šutjeli, osupnuti Jošuinim nestankom. "Imate li kakvu ideju, barune?"

Prije nego što je Seriddan dospio odgovoriti, njegov brat Brindalles ustane. "Ja sam približno prinčeva stasa. I mogu jahati."

"Ne, to je ludo", zausti Seriddan, ali Brindalles ga zaustavi podignutom rukom.

"Nisam borac poput tebe, brate, ali ovo je nešto što mogu izvesti. Princ Jošua i ovaj narod mnogo su riskirali zbog nas. Suočili su se sa zarobljeništvom ili čak smrću od naših ruku da nam donesu istinu, a onda nam pomogli da zbacimo Benigarisa s prijestolja." Sumorno se ogledao po šatoru. "Ali od kakve nam je to koristi ako nećemo poživjeti da u tome uživamo, ako naša djeca ostanu bez doma zbog Elije i njegovih saveznika? Još sam ponešto smućen ovim razgovorom o mačevima i čudnim čarolijama, ali ako je ta strategija uistinu nužna, onda je to najmanje što mogu učiniti."

Isgrimnur je osjetio njegovu mirnu odlučnost te kimne. "Riješeno je, onda. Isorne, odjeni ga u Jošuino ruho koje će mu pristajati, a onda od Camarisove opreme uzmi što god ti treba. Prema onome što je Jeremija rekao, sumnjam daje sa sobom ponio svoju kacigu. Freosele?"

"Da, vojvodo Isgrimnure?"

"Reci odredima koji nose ratne sprave neka se pripreme. Svi ostali, idite svojim ljudima i pripremite se. Sve nasčuvala Božja milost."

"Da", iznenada će Strangveard. "Da, naravno - sve nas čuvala Božja milost."

Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, nijemo se pomoli Tiamak, odlazim na mračno mjesto. Daleko sam od naših močvara, dalje nego što sam ikad bio. Molim te, nemoj izgubiti iz vida ovog močvarca!

Sunce je bilo nevidljivo iza oluje, ali duboka modrina noći počinjala je blijedjeti. Tiamak pogleda s obale Kvnslagha prema nejasnim sjenama koje su sigurno bile tornjiči Visotvrde. Činili su se nemoguće daleko, nedokučivi i zabranjeni poput planina.

Izvedi me živa i ja ću... i... Nije se mogao dosjetiti nikakva obećanja koje bi moglo namamiti zaštitničkoga Boga. Štovat ću te. Učinit ću stoje pravo. Izvedi me živa, molim te!

Snijeg se uskovitlao, a vjetar zajaukao, šibajući crni Kvnslagh u pjenu valova.

"Idemo, Tiamak", reče Aditu iza njega. Bila je dovoljno blizu da je poskočio od iznenađenja na zvuk njezina glasa.

Njezin brat iščezne u crnim ustima špilje. Tiamak ga je slijedio; huk vjetra počinjao se gubiti za njim.

Tiamak se iznenadio što je pronašao Sithe u tako malobrojnoj skupini, a još više kad je otkrio da je Likimeva bila dio nje.

"Ali nije li vaša majka prevažna da bi ostavila vaš narod i spustila se dolje?" došapnuo je Aditu. Dok se spuštao s gromade držeći se sjajne kugle koju mu je Jiriki dao, vidio je kako se Likimeva okrenula da ga, barem je tako mislio, pogleda s gađenjem. Postidio se i naljutio na sebe što je podcijenio oštre sithske uši. Aditu spuzne pokraj njega, gipka poput srne. "Ako netko bude morao govoriti u ime Kuće Godišnjeg plesa, ujak Khendraja'aro bit će ondje. Ali ostali će donositi odluke kako se stvari budu razvijale, i svi će činiti što bude potrebno." Zastala je da pokupi nešto s poda i napeto se zagledala u to; bilo je premaleno da ga Tiamak može vidjeti. "U svakom slučaju, postoje gotovo jednako važne stvari koje se ovdje dolje moraju obaviti, pa su došli oni najsposobniji da ih obave."

On i Aditu bili su na začelju male družine, prateći Jirikija i Likimevu, kao i Kira'athu, nisku, tihu sithsku ženu, još jednu ženu zvanu Chiya, koja se Tiamaku neobjašnjivo činila još čudnijom od ostalih, te visoka crnokosog Sithu zvanog Kurovi. Svi su se kretali neobično otmjeno, što je Tiamak odavna zamijetio kod Aditu, a osim Aditu i njezina brata, nitko se na Wranjanina nije obazirao više nego što bi se obazirao za psom koji ih slijedi na cesti.

"Pronašla sam pijesak", dovikne Aditu ostatku družine. Pazila je da govori zapadnjački cijelog jutra, čak i sa svojim rodom, na čemu joj je Tiamak bio dostojno zahvalan.

"Pijesak?" Tiamak zaškilji u nešto što je držala zarobljeno između prsta i palca. "Da?"

"Sada nismo daleko od ruba vode", reče ona. "Ali ovaj je zaobljen, oblikovan kretanjem kamena u vodi. Rekla bih da smo i dalje na Jošuinu tragu."

Tiamak je pomišljao da su Sithe slijedili princa s pomoću nekakve čarolije besmrtnika. Nije znao kako protumačiti to otkriće. "Zar ne možete... zar jednostavno... ne znate gdje su princ i Camaris?"

Njezin osmijeh bio je vrlo čovječan. "Ne. Postoje stvari koje ponekad možemo izvesti da olakšamo pronalaženje osobe ili predmeta - ali ne ovdje."

"Ne ovdje? Zašto?"

Osmijeh nestane. "Zato što se ovdje stvari mijenjaju. Zar ne možeš osjetiti? Meni se čini moćnim kao što je vjetar vani bio glasan."

Tiamak odmahne glavom. "Ako nam išta opasno dođe ususret, nadam se da ćete me obavijestiti. Ovo nije moja močvara i ne znam gdje leži opasni pijesak."

"Tamo kamo idemo, nekoć je bilo naše mjesto", ozbiljno će Aditu. "Ali više nije."

"Znate li put?" Tiamak se ogleda po strmom tunelu, bezbrojnim pukotinama i gotovo identičnim poprečnim putovima, crnim izvan dosega svjetlećih kugli. Pomisao da se tu izgubi bila je užasavajuća.

"Moja majka zna ili će barem uskoro znati. Chiya je također ovdje živjela."

"Vaša je majka živjela na ovom mjestu?" "U Asu'i. Živjela je ovdje tisuću godina." Tiamak zadrhti.

Družina nije slijedila nikakav logičan put koji je Tiamak mogao uočiti, ali on se odavna pomirio s tim da vjeruje Sithama, iako ga je mnogo toga glede njih plašilo. Susret s Aditu na Sesuad'ri bio je dovoljno neobičan, ali ona je bila jedinstvena, nakaza, kao što se i sam Tiamak vjerojatno činio stanovnicima kopna. Gledajući ih zajedno, bilo u velikom broju na obronku istočno od Visotvrđe ili tu, u skupini koja se unatoč tome što su priličan broj odluka donosili u radu, uvijek činila složnom, osjećao je prvi put pravu snagu njihove neobičnosti. Nekoć su vladali cijelim Osten Ard. Povijest je kazivala da su bili dobri gospodari, ali Tiamak nije mogao a da se ne zapita jesu li doista bili dobri ili jednostavno uopće nisu obraćali pozornost, tiransku ili drukčiju, na svoje smrtno podređene. Ako je to bila istina, ta im se nepozornost okrutno naplatila.

Kuroyi se zaustavi, a ostali zastanu s njim. Rekao je nešto na tekućem sithskom.

"Netko je ondje", Aditu tiho reče Tiamaku. "Jošua? Camaris?" Nije želio pomisliti da je moglo biti nešto gore. "Otkrit ćemo."

Kuroyi skrene u prolaz i spusti se nekoliko koraka. Trenutak poslije zaplesao je natrag, sikćući. Aditu se progura pokraj Tiamaka i potrči prema Kuroyiju. "Ne bježite!" viknula je u tamni prostor. "Ja sam Aditu!" Nakon nekoliko trenutaka pojavi se neka spodoba, spuštена mača. "Princ Jošua!" Olakšanje prostruji Tiamakom. "Živi ste." Princ je dugo buljio u njih, trepćući na svjetlosti kristalnih kugli. "Aedonova milosti, to ste zbilja vi." Teško se spustio na pod tunela. "Moja... moja baklja je izgorjela. Bio sam u tami već neko vrijeme. Učinilo mi se da čujem korake, ali vi hodate tako tiho da nisam bio siguran..."

"Jeste li pronašli Camarisa?" upita Tiamak. Princ nesretno odmahne glavom. Oči mu bijahu opsjednute. "Ne. Izgubio sam ga iz vida nedugo nakon što sam pošao za njim. Nije htio stati, bez obzira na to koliko sam ga dozivao. Nestao je! Nestao!" Borio se da ovlada sobom. "Ostavio sam svoje ljude bez vode - napustio svoj narod! Možete li me povesti natrag?" Ogledao se preklinjući po krugu Sitha.

"Smrtni vojvoda Isgrimnur sposobno nastupa umjesto vas", reče Likimeya. "Ne možemo gubiti vrijeme vraćajući vas, niti možemo ostati bez ijednog od nas, a sami nikad ne biste pronašli put."

Jošua pogne glavu, ponižen stidom. "Napravio sam glupost i iznevjerio one koji su mi vjerovali. A sve samo da pronađem Camarisa... ali on je nestao. I odnio je Trn sa sobom."

"Nemojte se brinuti zbog onog što je svršeno, prinče Jošua." Aditu je govorila s iznenađujućom nježnošću. "Što se Camarisa tiče, nemojte se bojati. Pronaći ćemo ga."

"Kako?"

Likimeva se na trenutak zagleda u Jošuu, a onda svrne pogled prema dnu tunela. "Ako mač biva privučen Tuzi i drugoj oštrici, kao što se čini prema onome što ste nam rekli, onda znamo kamo se zaputio." Ona pogleda Chiyu, koja kimne.

"Poći ćemo tamo najizravnijim putem. Ili ćemo pronaći njega ili ćemo stići do gornjih razina prije njega i čekati."

"Ali on bi ovdje dolje mogao lutati davijski!" nesretno će Jošua, a Tiamak se prisjeti vlastite prijašnje misli.

"Ne vjerujem", reče Likimeva. "Ako neka sukladnost svojstava međusobno privlači mačeve - što je možda naša najveća nada, jer će dovesti i Svjetlo - onda će on pronaći put, makar mu razum bio pomućen kao što vi tvrdite. Bit će poput slijepca koji traga za vatrom u hladnoj prostoriji. Pronaći će put."

Jiriki pruži ruku princu. "Dodite, prinče Jošua. Imam nešto hrane i vode. Okrijepite se, a onda ćemo ga pronaći."

Dok ga je princ promatrao, gruba oštrica njegove brige omekša. "Hvala vam. Zahvalan sam što ste me pronašli." Primi Jirikijevu ruku i ustane, a onda se nasmije, rugajući se samom sebi. "Mislio sam... mislio sam da čujem glasove."

"Vjerojatno i jeste", reče Jiriki. "A čut ćete ih još."

Tiamak nije mogao a da ne zapazi kako se čak ni ravnodušnih Sitha nije odveć ugodno dojmila Jirikijeva primjedba. Polako, gotovo neprimjetno, Tiamakov se krajolik počeo mijenjati. Dok su on i Jošua slijedili besmrtnike kroz zavojite prolaze, najprije je opazio da su se podovi činili ravniji, tuneli malako pravilniji. Uskoro je počeo viđati neprijeporne znakove inteligentnih tvoraca, oštre kutove, kamene lukove koji su spajali šire prijelaze, čak i nekoliko komadića kamenih zidova koji su, čini se, bili izrezbareni, premda su dekoracije bile jedva nešto više od ponavljanih uzoraka nalik na valove ili isprepletene vlati trave.

"Ovi najdalji predjeli nikad nisu bili dovršeni", reče mu Aditu. "Ili su sagrađeni prekasno u životu Asu'e ili su napušteni u korist probitačnijih putova."

"Napušteni?" Tiamak nije mogao zamisliti takvo što. "Tko bi obavio sav posao dubljenja kroz ove stijene, a onda ga napustio?"

"Neke od ovih prolaza sazdao je moj narod, uz pomoć Tinukeda'va - podzemljaša, kako ih smrtnici zovu", objasni ona. "A taj narod ljubitelja stijena neke je isklesao za sebe, ne mareći za njihovo dovršavanje ili održavanje, kao što bi dijete moglo načiniti košaru od vlati trave, a onda je baciti kad je vrijeme da potrči kući."

Močvarac strese glavom.

Obzirni prema svojim smrtnim suputnicima, Sithe napokon zastanu da se odmore u širokoj groti čiji je krov bio prekriven trgovima nježnih stalaktita. Na blagoj svjetlosti kugli Tiamak pomisli kako izgleda posve čarobno; na trenutak, bilo mu je drago stoje došao. Svijet pod zemljom, činilo se, bio je pun čudesa, kao i užasa.

Dok je sjedio jedući komad kruha i ukusno ali nepoznato voće koje su Sithe ponijeli, Tiamak se zapita koliko su daleko došli. Činilo se da su hodali većinu dana, ali potpuna udaljenost na površini od mjesta odakle su počeli do zidina Visotvrde ne bi oduzela ni četvrtinu tog vremena. Čak i sa zavojitom stazom tunela, činilo se da su trebali već nekamo stići, ali još su lutali kroz uglavnom bezlične špilje.

Ovo je kao Buayegova koliba duhova iz stare priče, zaključio on, tek napola u šali. Mala izvana, velika iznutra.

Okrenuo se da upita Jošuu je li zamijetio istu neobičnost; princ je buljio u svoj komad kruha kao da je bio preumoran ili prerastresen da jede. Nenadano se špilja zatrese - ili se barem tako činilo: Tiamak je imao dojam kao da se pokreće, iznenadno klizi, ali ni Jošua ni Sithe nisu naizgled uopće reagirali na to. Odjedanput, kao daje sve u groti kliznulo na jednu stranu, pa i ljudi. Bio je to zastrašujući trzaj, i dugo nakon što je minuo, Tiamak je osjećao kao da je istodobno na dva mjesta. Ježurci straha popeše mu se uz leđa. "Što se događa!?" dahne on.

Očita nelagoda Sitha nije pomogla da se osjeća bolje. "To je ono o čemu govorasmo", reče Aditu. "Kako se bližimo srcu Asu'e, ono biva snažnije."

Likimeva ustane i polako se ogleda oko sebe, ali Tiamak je bio siguran da se više koristila nekim drugim osjetima nego očima. "Gore", reče. "Vremena je malo, mislim."

Tiamak se osovi na noge. Izraz na Likimevinu strogom licu jako gaje prestrašio. Odjednom je poželio daje držao začepljena usta, daje ostao na površini s ostatkom svojih smrtnih suputnika. Ali bilo je prekasno da se vrati.

"Kamo idemo?" dahne Miriamele.

Yis-hadra, koja je zamijenila svojeg ranjenog supruga kao vođa, okrene se i netremice se zagleda u nju. "Idemo?" reče podzemljašica. "Bježimo. Trčimo da umaknemo."

Miriamele zastane, sagnuvši se da dođe do daha. Norni su ih napali još dvaput dok su bježali kroz tunele, ali bez strijelaca nisu mogli nadvladati prestravljene podzemljaše. Ipak, još dvoje njegovatelja stijena palo je u borbi, a bjeloputi besmrtnici nisu nipošto odustajali. Od posljednjeg sukoba Miriamele je barem jedanput opazila progonitelje kad je ušla u prolaz dovoljno dug i ravan da se osvrne; u tom kratkom bljesku uistinu su izgledali poput stvorova iz mračnih dubina - blijedi, nijemi i nemilosrdni. Činilo se da se Nornima nije žurilo, kao da su tek pratili Miriamele i

njezine suputnike dok još njih ne dođe s lukovima i dugim kopljima. Jedva se uspjela zaustaviti da ne padne na tlo i ne preda se.

Znala je da su imali sreće što su uopće pobjegli iz podzemljaške špilje. Ako su Bijele lisice čekivale ikakav otpor, svakako su računale na borbu prsa o prsa u uskom kutu. Umjesto toga, podzemljaški očajnički napad u tami i lavine padajućeg kamenja koje su izveli uhvatile su besmrtnike na prepad, omogućivši Miriameli i njezinim suputnicima da pobjegnu. Ali nije se zavaravala da bi dvaput mogli prevariti lukave Norne.

"Možda nas prisile da zauvijek ovako bježimo", rekla je Yis-hadri. "Možda vi to možete izdržati, ali mi ne možemo. U svakom slučaju, naš je narod u opasnosti na površini."

Binabik kimne. "Ona vam govori istinu. Bježanje nas nikamo neće odvesti. Valja nam pronaći izlaz odavde."

Podzemljašica ne odgovori, već pogleda prema svojem suprugu koji je hramao hodnikom prema njima, praćen posljednjim podzemljašima i Cadrachom. Redovnikovo je lice bilo pepeljasto, kao daje bio ranjen, ali Miriamele nije zamijetila nikakve ozljede. Okrenula mu je leđa, ne želeći tratiti samilost na njega.

"Sada su dosta daleko iza nas", umorno će Yis-fidri. "Čini se da su potpuno zadovoljni da nas puste da trčimo ispred njih." Naslonio se na zid puštajući da mu glava počiva uz stijenu. Yis-hadra pode k njemu i svojim širokim prstima nježno opipa ranu od strijele na njegovu ramenu. "Sho-vennae je mrtav, i još tri druga", zastenje on, a onda zacvrkće nekoliko riječi svojoj ženi, koja ispusti uzvik tuge. "Razbijeni poput nježnih kristala. Nema ih više."

"Da nismo pobjegli, svi bismo ionako bili mrtvi - a bili biste i vi, i mi ostali." Miriamele zastane da potisne svoj gnjev i užas zbog Norna koji su ih progonili. "Oprostite mi, Yis-fidri. Žalim zbog vašeg naroda. Iskreno žalim."

Znoj orosi podzemljaševo čelo, svjetlucajući na svjetlosti baklji. "Malo ih oplakuje Tinukeda'va", odvratila on tiho. "Čine nas svojim slugama, krađu od nas Riječi Stvaranja, čak nas i preklinju za pomoć kad su u nevolji - ali rijetko nas oplakuju."

Miriamele se zastidi. Sigurno je mislio da je bila kriva što je iskorištavala podzemljaše - i Niskije, pomislila je, sjetivši se Gan Itaine žrtve

- čak i njihove bivše gospodare, Sithe.

"Odvedite nas do mjesta odakle možemo dospjeti na gornji svijet", reče ona. "To je sve što tražim. Onda idite s našim blagoslovom, Yis-fidri."

Prije nego što je podzemljaš uspio odgovoriti, odjednom se oglasi Binabik. "Riječi Stvaranja. Jesu li svi Veliki mačevi iskovani s pomoću tih Stvaralačkih Riječi?"

Yis-fidri ga pogleda s poprilično sumnje, a onda se lećne zbog nečeg što mu je žena radila s ramenom. "Da. Trebalo je povezati njihovu bit

- dovesti njihovo postojanje unutar Zakona."

"Koji su to zakoni?"

"Ti se Zakoni ne mogu mijenjati. Zakoni koji kamen učiniše kamenom, a vodu vodom. Mogu biti..." tražio je riječ, "rastegnuti ili nakratko izmijenjeni, ali to donosi posljedice. Nikad ne mogu biti poništeni."

Jedan od podzemljaša na kraju tunela uznemireno prozbori.

"Imai-an veli kako ih osjeća da dolaze", vikne Yis-hadra. "Moramo bježati."

Yis-fidri se odgurne od zida tunela i skupina opet počne svoje ne-jednoliko napredovanje. Miriamelino je umorno srce bubnjalo. Hoće li tome ikad doći kraj?

"Pomozite nam da stignemo na površinu, Yis-fidri", preklinjala je. "Molim vas."

"Da! To nam je sad važnije nego ikad!"

Miriamele se okrene na uzdrman ton Binabikova glasa. Čovječuljak je izgledao prestravljeno. "Stoje?" upitala gaje.

Znoj mu je curio tamnim čelom. "Moram razmisliti o ovome, Miriamele, ali nikad nisam osjetio takav strah kao što sada osjećam. Prvi put vjerujem da vidim iza sjene koja nam je svima bila na umu, barem tako mislim... Kikkasutl! Da mogu takvo što reći! Daje redovnik možda govorio istinu. Možda nam doista ništa nije preostalo..."

Ostavivši te riječi da vise u zraku, okrenuo joj je leđa i pohitao za podzemljašima. Kao da je njegov iznenadni očaj prešao na nju poput groznice - osjetila je kako je obuzima beznadnost.

Rub Sjevera

Vjetrovi su vrištali oko Olujnog vrha, no ispod planine sve je bilo tiho. Mračni su zapali u dubok san. Hodnici Podzemne Nakkige bijahu gotovo prazni.

Utuk'kuini prsti u rukavicama, vitki i krhki poput cvrčkovih nožica, rašire se po rukohvatu njezina prijestolja. Smjestila je svoje drevne kosti na kamen i pustila da joj misli prolaze kroz Živu harfu, slijedeći njezine okrete i zavijutke sve dok se Olujni vrh nije izgubio, a ona postala čisti um koji se kretao tamom međupodručja.

Gnjevni Mračni nestao je iz Harfe. Premjestio se na mjesto - ako se to moglo nazvati mjestom - odakle će moći djelovati sporazumno s njom da izvedu posljednji korak njihova stoljetnog plana, ali ona je još mogla osjetiti teret njegove mržnje i zavisti, utjelovljene u mreži oluja koje su se pružale zemljom iznad površine.

U Nabbanu, gdje su nekoć vladali skorjevički carevi, na ulicama se nakupio visok snijeg. U velikoj luci visoki su valovi bacali usidrene brodove jedne na druge, ili ih gonili na obalu gdje je njihovo skršeno drvo ležalo poput kostiju divova. Pomahnitale Kilpe napadale su sve što se kretalo po vodi te čak počele pohode na obalne gradove. A duboko u srcu Sancellan Aedonitisa, Carsko zvono visjelo je nijemo, okovano ledom kao što je Majka Crkva smrtnika bila zaleđena strahom.

Wran, iako je njegova unutrašnjost bila zaklonjena od najgorih oluja, svejedno postao ledeno hladan. Ghanti, neustrašivi kao skupina, nastavili su sukobljavati iz močvara i uznemirivati obalna sela. Ono malo smrtnika iz Kvvanitupula koji su prkosili ledenim vjetrovima kako bi izašli van, hodali su samo u skupinama, naoružani željeznim oružjem i vjetrom šibanim bakljama protiv ghanta za koje se sada činilo da gmižu u svakom sjenovitom kutu. Djecu su držali unutra, a vrata i prozori zatvarali su se čak i tijekom onih rijetkih sati kad bi se oluja stižala.

Čak je i šuma Aldheorte spavala pod bijelim pokrivačem, ali ako su njezina vječno mlada stabla patila pod ledenom rukom Sjevera, činila su to u tišini. U srcu šume ležao je pusti Jao e-Tinukai'i, zamagljen od studeni.

Sve smrtno zemlje ležahu drhteći pod rukom Olujnog vrha. Oluje su držale Rimmersgard i Ledomedu u ledenoj pustoši, a Hernvstir je patio tek nešto manje. Prije nego što su Hernvstirci doista uspjeli povratiti svoje domove iz kojih ih je otjerao Skali od Kaldskvrkea, opet su bili prinuđeni na povratak u špilje Grianspoga. Duh naroda koji su Sithe voljeli, duh koji se nakratko visoko razbuktao, ponovno se slegnuo u drhtav plamčak.

Oluja je visjela nisko iznad Erkvnlada. Crni vjetrovi povijali su i lomili drveće i trpali snijeg visoko na kuće; grom je režao poput gnjevne zvijeri s jednog kraja na drugi kraj zemlje. Pakosno srce oluje, kako se činilo, puno uskovitlane solike i nazupčanih munja pulsiralo je iznad Erchester a i Visotvrđe.

Utuk'ku je sve to zapažala s mirnim zadovoljstvom, ali nije zastala da uživa u stravi i beznađu omraženih smrtnika.

Imala je drugog posla, zadatak koji je čekala otkad je blijedo, hladno tijelo njezina sina Drukhija bilo postavljeno preda nju. Utuk'ku je bila stara i podmukla. Ironija što ju je vlastiti praprapraunuk napokon doveo do osvete, što je on istodobno bio izdanak one iste obitelji koja je razorila njezinu sreću, nije joj promaknula. Umalo se osmijehnula.

Njezine su misli hitale dalje, preko šaptavih niti bivanja zašle su u udaljenije predjele, mjesta gdje je jedino ona od svih živih mogla ići. Kad je osjetila prisutnost onog stoje tražila, posegnula je za njim, preklinjući sile koje su bile stare i u Venvha Do'sae, da joj udijele ono što je trebala da ostvari svoj posljednji, davno očekivani cilj.

Bljesak veselja prođe kroza nju. Moć je bila ondje, više nego dovoljna za njezine svrhe; sada je jedino preostalo da je upokori i učini svojom. Čas se bližio, a Utuk'ku više nije morala biti strpljiva.

"Moje oči nisu dobre ni u najboljim uvjetima", prituži se Strangveard. "A s ovim oblačnim danom i snježnim zapusima ne mogu vidjeti ništa! Sangfugol, reci mi što se događa, molim te!"

"Ništa se još ne vidi." Sjedili su na obronku jednog brežuljka u podnožju Swertclifa, gledajući na Erchester i Visotvrđu. Drvo iza kojeg se par skutrio i nizak zid kamenja koji su podigli osigurao im je slab zaklon od vjetera. Unatoč svojem platu s kukuljicom i dvama pokrivačima što ih je omotao oko sebe, svirač harfe je drhtao. "Naša je vojska pred zidinama, a glasnici su puhnuili u trublje. Isgrimnur ili netko sigurnočita Spis zahtjeva. Još ne vidim ni jednog kraljeva vojnika... ne, neke se sjene kreću kruništima. Već sam se počeo pitati ima li uopće koga unutra..." "Tko? Tko je na kruništima?"

"Aedonova milosti, Strangveard, ne mogu reći. To su samo obrisi, to je sve."

"Treba li stati bliže", razdraženo će svećenik. "Ovaj obronak je predalek na ovakvu vremenu."

Svirač harfe mu dobaci zajedljiv pogled. "Sigurno ste poludjeli. Ja sam glazbenik, vi knjižničar. Ionako smo preblizu - trebali smo ostati u Nabbanu. Ali tu smo, i tu ćemo ostati. Bliže, ma da ne bi!" Puhnuo je u skupljene dlanove.

Tiho treštanje rogova dolebdilo na vjetru. "Što je?" upita Strangveard. "Što se događa?"

"Dovršili su Spis i pretpostavljam da nisu dobili odgovor. Baš slični na Jošuu, dati Eliji priliku da se časno preda kad ionako znamo da on takvo što neće učiniti."

"Princ je... odlučan da učini pravu stvar", odgovori Strangveard. "Zaboga, nadam se da je dobro. Dođe mi zlo kad se sjetim njega i Camarisa kako izgubljeni lutaju onim špiljama."

"Tu je onaj Nabbanac", uzbuđeno će Sangfugol. "Zbilja dosta nalikuje na Jošuu - barem odavde." Iznenada se okrenuo prema svećeniku. "Jeste li uistinu predložili da ja oponašam princa?" "Veoma mu sličiš."

Sangfugol se zapilji u njega s gađenjem i gorkim podsmijehom. "Majko Božja, Strangveard, ne činite mi uslugu."

Šćućurio se dublje u svoje pokrivače. "Zamislite mene kako jašem naokolo vitlajući mačem. Otkupitelju, spasi nas."

"Ali svi moramo činiti što možemo."

"Da - a ja mogu svirati harfu, ili lutnju, i pjevati. A ako pobijedimo, to ću svakako i raditi. Ako ne - pa, možda ću to ionako raditi ako preživim, ali to neće biti ovdje. Ali ono što ne mogu, to je jahati i boriti se i uvjeriti ljude da sam Jošua."

Šutjeli su neko vrijeme, osluškujući vjetar.

"Ako izgubimo, bojim se da nećemo imati kamo pobjeći, Sang-fugole."

"Možda." Svirač harfe je još malo sjedio šuteći, a onda reče: "Napokon!"

"Što? Nešto se događa?"

"Iznose ovna za probijanje - spasi me, ali to je zastrašujuća stvarca. Ima golemu željeznu glavu koja nalikuje na pravog ovna, sa savijenim rogovima i svime. Ali tako je velik! Čak i uza sve te ljude, pravo je čudo što ga mogu gurati." Duboko je udahnuo. "Kraljevi ljudi ispaljuju strijele sa zidova! Tamo... netko je pao. Više od jednog. Ali ovan i dalje ide naprijed."

"Neka ih Bog čuva", tiho će Strangveard. "Tako je hladno ovdje gore, Sangfugole."

"Kako itko može odapeti strijelu po ovom vjetru, a kamoli nešto pogoditi? Ah! Netko je pao sa zida. Sad ih je jedan manje, u svakom slučaju." Glas svirača harfe povisi se od uzbuđenja. "Teško je vidjeti što se događa, ali naši su ljudi sada blizu zidina. Tamo, netko je podigao ljestve. Vojnici naviru uz njih." Trenutak poslije ispustio je zvuk iznenađenja i užasa.

"Što vidiš?" Strangveard zaškilji na oko, pokušavajući vidjeti kroz vrtloženje snijega.

"Nešto su bacili na njih." Svirač harfe bio je potresen. "Veliki kamen, mislim. Siguran sam da su svi mrtvi."

"Neka nas Otkupitelj zaštiti", nesretno će Strangveard. "Doista je počelo. Sada jedino možemo čekati kraj, kakav god on bio."

Isgrimnur primakne ruke licu, pokušavajući se zaštititi od snijega koji je bacao vjetar. Bilo mu je teško pratiti sve što se događalo, iako su zidine Visotvrde bile manje od pet stotina laktova uzbrdo od mjesta odakle je promatrao. Stotine oklopljenih ljudi koprcahu se u nanosima pred zidom, zaposleni poput kukaca. Druga stotina još nejasnijih obrisa trčkarala je vrhom zidova Visotvrde. Vojvoda tiho opsuje. Sve se činilo tako prokleta dalekim!

Freosel se usigne na drvenu platformu koju su graditelji strojeva sazdali između dna brda i prazne, olujom oličene ljuške Erehestera. Falshirac se očigledno borio s vjetrom. "Ovan je zamalo na vratima. Vjetar - danas će vam biti prijatelj - otežava stvari njihovim strijelcima, eto što."

"Ali ni mi ne možemo gađati ništa bolje", zareži vojvoda. "Mogu slobodno trčati zidovima pa guraju naše ljestve lako, koliko te volja." Pljesne šakom po ruci u rukavici. "Sunce je već satima na nebu, a mi smo samo izdubili nekoliko rovova u snijegu."

Falshirac ga upitno pogleda. "Oprostite, vojvodo, al čini se da vi mislite kako trebamo svalit ove zidine prije sutona."

"Ne, ne. Bog zna da je Visotvrda čvrsto sazdana. Ali ne znam koliko vremena još imamo." Podigao je pogled u mrko nebo. "Ona prokleta zvijezda o kojoj svi govore točno je iznad nas. Gotovo da osjećam njezin žar. Princ i Camaris su nestali. Miriamele je otišla." Svrnuo je pogled prema Visotvrdi, škiljeći kroz snježne kovitlace. "A naši ljudi će se smrznuti na mjestu ako ih ondje predugo ostavimo. Želio bih da možemo svaliti zidove do sutona - ali ne nadam se previše."

Isorn pokaže uvis. Vojnici okupljeni oko njega podignu poglede.

"Tamo. Na zidovima."

Pokraj glava u kacigama koje su provirivale kroz bastione bijaše popriličan broj onih bez kacige; njihova su lica bila sablasna, a bijela im je kosa lepršala na jakom vjetru.

"Bijele lisice?" upita Sludig. Načinio je znak Drveta.

"Nego što. I to u Visotvrdi. Prokletinje!" Isorn podigne svoj crno obojen mač i zamahne njime na izazov, ali daleke spodobe na zidinama kao da to nisu opazile. "I neka je proklet Elija zbog opake pogodbe koju je sklopio."

Sludig je zurio. "Nikad ih prije nisam vidio", vikne ponad graje. "Milosrdni Aedone, izgledaju poput demona!"

"Oni jesu demoni. A sada je Visotvrda njihovo gnijezdo."

"Ali ništa ne rade, koliko mogu vidjeti."

"To bolje", odgovori Isorn. "Možda ih je premalo. Ali strašni su strijelci. Pitam se zašto nitko od njih nema lukove."

Sludig strese glavom, smućen. Nije mogao odvratiti pogled s blijedih lica. "Sačuvaj nas", izustio je muklo.

Barun Seriddan se teško usigne stubama na platformu, opterećen svojim oklopom. "Kakve su vijesti?" upita Isgrimnur. Seriddan skine rukavice i primakne ruke žeravniku ugljena. "Stvari idu dobro, pretpostavljam. Elijini ljudi gđaju ovna; guranje uzbrdo sporo napreduje, ali uskoro će biti pred vratima. Neki od opasnih tornjeva također su postavljeni na mjesta i čini se da su svoje strijele usmjerili na njih. Imamo sreće što je danas takav vjetar i da je kraljevim strijelcima tako teško vidjeti."

"To svi neprestano govore", progurda vojvoda. "Alija svejedno ovdje polako gubim razum. Neka je proklet Jošua što me ostavio ovako." Namrštio se, a onda načinio znak Drveta. "Oprostite mi. Nisam tako mislio."

Seriddan kimne. "Znam. Strašno je ne znati gdje je."

"Nije to jedino što me muči. Još je previše neodgovorenih pitanja."

"Kako to mislite?"

"Ako nas jedino moraju zaustaviti - ako ova plamena zvijezda doista označava da će se nešto dogoditi što će pomoći Eliji - zašto onda nisu čak ni pokušali pregovarati? Čovjek bi pomislio da bi Elija barem želio vidjeti svojeg brata, ako nizašto drugo a ono da se izdere na njega i nazove ga izdajnikom."

"Možda Elija zna da Jošua nije ovdje."

Isgrimnur se lecne. "Kako bi to mogao znati? Jošua je nestao tek sinoć!"

"Vi znate više o tim stvarima od mene, vojvodo Isgrimnure. Dugo ste se borili s kraljem i njegovim čarobnim saveznicima."

Isgrimnur pode do prednjeg dijela platforme, zureći u sjenovite zidine Visotvrde. "Možda zbilja znaju. Možda su nekako namamili Camarisa - ali, neka sam proklet, to ne bi značilo da bi i Jošua pošao s njim. Nisu to mogli planirati."

"Ne mogu čak ni nagađati", reče barun. "Samo sam vam došao reći da bih želio povesti neke od svojih ljudi oko do zapadnog zida. Mislim da je vrijeme da im damo još jednu točku zbog koje se moraju brinuti."

"Samo naprijed. Ali to je još nešto što me muči: Elija kao da i nije nešto zabrinut. S ovnom za probijanje u takvoj blizini, očekivao bih barem jedan napad koji bi nas spriječio da ga dovučemo na mjesto."

"Ne mogu vam odgovoriti." Seriddan ga potapše po ruci. "Ali ako je ovo sve što Kralj Oluje može ponuditi, onda ćemo srušiti vrata najviše za dva dana."

"Možda nemamo toliko vremena", odvrati Isgrimnur, mršteći se.

"Ali učinit ćemo što možemo." Seriddan side odatle i približi se svojem konju. "Samo hrabro, vojvodo Isgrimnure", dovikne on. "Stvari idu dobro."

Isgrimnur se ogleda oko sebe. "Jeremija!"

Dječak se progura kroz oklopnike u pozadini platforme. "Da, gospodaru."

"Možeš li mi naći malo vina, dečko. Utroba mi je hladnija od nožnih prstiju."

Štitonoša odjuri prema šatorima. Isgrimnur se okrene prema vjetrovitom, snijegom zagušenom bojištu, sijevajući očima.

"Bože, sačuvaj nas!" Sludig zine od zaprepaštenja. "Što to rade?"

"Pjevaju", reče Isorn. "Već sam to vidio na zidinama Naglimunda. Dugo je trajalo." Zagledao se u dvadesetak Sitha koji su dojahali naprijed i sada mirno stajali strelomet od zidina, do koljena u snježnim nanosima.

"Kako to mislite, pjevaju?"

"Tako oni ratuju - to jest, tako barem ratuju protiv svojih rođaka, Norna. Da bolje razumijem, mogao bih ti objasniti."

"I to su saveznici na koje smo čekali?" Sludigov se glas podigne od srdžbe. "Borimo se za naše živote - a oni pjevaju? Gledajte! Naši ljudi ondje umiru!"

"Sithe se mogu boriti i na druge načine, Sludig. Vidjet ćeš to, mislim. A upalilo je kod Naglimunda, iako ne znam kako. Srušili su zidove."

Njegov suputnik prezrivo frkne. "Ja ću se uzdati u ovna i opsadne strojeve - i u ljude snažnih ruku." Podigne pogled prema nebu. "Mračni se. Ali ne može biti više od podneva."

"Oluja se zgušnjava, možda." Isorn obuzda svojeg konja koji je nervozno toptao. "Ne sviđa mi se kako se razvija. Vidiš li onaj oblak iznad tornjeva?"

Sludig se zagleda, slijedeći Isornov upereni prst. Trepne. "Munje! Je li ovo djelo Sitha?" Gotovo jedino što se moglo čuti ponad jaukanja vjetra bilo je neobično, ritmično uzdizanje i opadanje glasova besmrtnika.

"Ne znam, ali moguće je. Promatrao sam ih pred Naglimundom danima, a ipak ti ne mogu reći što rade. Ali Jiriki mi je rekao da se njegov narod pokušava suprotstaviti određenim čarolijama Norna." Isorn se lecne kad je udario grom, odjeknuvši obronkom i dolje kroz napuštene ulice Erchestera iza pričeve vojske. Munja ponovno bljesne, čineći se na trenutak kao da je zamrzнула sve na zidinama i ispred zidina Visotvrde

- ljude, ratne strojeve, uskovitlane pahulje, čak i strijele u njihovu letu

- prije nego što se olujna tama vratila. Oglasi se još jedan tutanj groma. Vjetar zafijuče još jače. "Možda zato Norni nisu među strijelcima", glasno nastavi Isorn. "Zato što pripremaju nekakav trik, neku čaroliju - nešto što nam se neće svidjeti. O, vidio sam užase u Naglimundu, Sludig. Molim se da je Jirkijev narod dovoljno snažan da ih zadrži."

"Ovo je ludilo!" vikne Sludig. "Ne vidim gotovo ništa!"

Nastupi još jedan prasak, ovaj put malo tiši. To nije bio grom. "Slava Usiresu! Donijeli su ovna do vrata", vikne Isorn, uzbuđen. "Pogledaj, Sludig, zadali su prvi udarac!" S crnim mačem uzdignutim pred sobom, on podbode konja nekoliko koraka naprijed. S kacigom morskog zmaja na glavi i plaštem što ga je šibao jak vjetar, čak je i Sludig gotovo mogao povjerovati da je to bio Camaris a ne sin njegova lenskoga gospodara. "Moramo pronaći Hotvigove jahače i biti spremni na ulazak ako uspiju probiti vrata."

Sludig se uzalud ogledavao za glasnikom među pješacima koji su se razmiljeli. "Treba bismo javiti vašem ocu", vikne on.

"Idi, onda. Ja ću čekati. Ali požuri se, čovječe. Tko bi pomislio da ćemo tako brzo biti tako blizu?"

Sludig pokuša nešto reći, ali to se izgubi u buci oluje. Okrenuo je konja i odjahao niz brijeg prema promatračnici vojvode Isgrimnura.

"Ovan je na vratima", ushićeno će Sangfugol. "Pogledajte ga! Velik je kao tri kuće!"

"Vrata su veća." Strangveard je drhtao. "Ipak, zapanjen sam što je tako malo otpora."

"Vidjeli ste Erchester. Svi su pobjegli. Elija i njegov miljenikčarobnjak od ovog su mjesta stvorili pustoš."

"Ali čini se da unutar zidina ima dovoljno ljudi da obrane dvorac. Zašto nisu iskopali rovove da uspore opasne strojeve? Zašto su spremili tako malo kamenja koje će gurnuti na jurišne ljestve?"

"Kamenje koje su spremili obavilo je svoj posao", odvrati Sangfugol, srdit što Strangveard nije dijelio njegovo uzbuđenje. "Ljudi koji su završili pod njima mrtvi su, tek toliko da znate."

"Elizijo, Majko našeg Otkupitelja!" Svećenik je bio zapanjen. "Sangfugol, ne govori tako o našim palim vojnicima! Samo sam htio reći kako je čudno što su se branitelji tako loše pripremili za opsadu za koju je Elija tjednima, čak i mjesecima, znao da se sprema."

"Kralj je poludio", odgovori svirač harfe. "Čuli ste što su rekli oni koji su pobjegli iz Erkvnlada. A malo ih je ostalo da se bore s njim. Ovo se baš i neće previše razlikovati od tjeranja medvjeda iz špilje. Medvjed je divlji, ali je životinja uza sve to, i mora izgubiti pred ljudskom pameću."

"Pameću?" Arhivar se trudio što je najbolje mogao da istrese snijeg sa svog pokrivača. Vjetar je oštro šibao čak i kroz nisku zapreku od kamena koju su podigli. "Što smo mi učinili što je tako pametno? Cijelo su nas vrijeme vukli za nos poput stoke."

Sangfugol široko mahne rukom, iako je i on drhturio od studeni. "To što se Isorn i onaj nabbanski momak pretvaraju da su Camaris i Jošua - to je bila pametna ideja, morate priznati... osim vašeg malog prijedloga da bih/a trebao glumiti princa. I odlazak ispod zidina Visotvrde špiljama i tunelima - to je zbilja domišljato! Kralj se toga ne bi dosjetio za tisuću godina."

Strangveard, koji je bijesno trljao ruke u pokušaju da ih održi toplima, odjedanput se zaustavi. "Kralj možda ne bi - ali njegovi saveznici sigurno znaju za te tunele." Glas mu zadrhti. "Norni sigurno znaju."

"Zato je nas vilinski narod i otišao dolje za princeom i Camarisom. Vidio sam ih, Adituina brata i majku i ostale. Oni se mogu brinuti za sebe, ne sumnjam... čak i ako Norni znaju za tunele i čekaju ih, kao što vi izgleda mislite."

"Ja to ne mislim." Strangveard ustane. Snijeg spadne s njega i smijesta ga dohvati vjetar. "Uopće to ne mislim. Norni znaju sve o tunelima." Prekoračio je nizak zid od kamenja, usput ih odvalivši nekoliko. "Hej! Kamo idete?"

"Moram pronaći vojvodu Isgrimnura. U većoj smo opasnosti nego što smo mislili." Okrenuo se i odgacao nizbrdo kroz nanose, naginjući se u vjetar, krhak ali odlučan.

"Strangveard!" vikne Sangfugol. "Grom i pakao, neću ovdje ostati sam. Idem s vama, kakvu god da ste ludoriju nanjušili." Slijedio je arhivara preko ograde. "Idete ravno prema borbi!" zadere se on. "Pogodit će vas strijela!"

"Moram pronaći Isgrimnura", dovikne mu Strangveard. Sočno psujući, svirač harfe požuri za njim.

"Isorn je u pravu, gospodaru", reče Sludig. "Ako prodremo kroz vrata, moramo izvesti veliki juriš. Ljudi su već vidjeli Norne i boje se. Budemo li oklijevali, prednost će opet biti na kraljevoj strani. Tko zna što će se dogoditi ako on krene u juriš, a mi se budemo borili na uzbrdici?"

Isgrimnur je zurio u visoke zidine Visotvrde. Tek viđena ovako naspram oluje, ljudska su se djela, čak i tako moćna konstrukcija poput Visotvrde, činila istinski mala. Možda su uistinu mogli srušiti vrata. Možda su Sludig i ostali bili u pravu - Elijino kraljevstvo bilo je trulo grožđe koje samo čeka da padne s trsa.

Pojavio se još jedan neobičan, iskričav bljesak munje iznad vrhova tornjeva. Grom zatutnji, ali odmah se za njim začu glasan tresak kad su velikim ovnom udarili vrata.

"Idi, onda", reče Isgrimnur Sludigu. Njegov čovjek nije sjahao nego je doveo svojeg zadihanog konja do ruba drvene strukture na kojoj je vojvoda stajao. "Hotvig i njegovi jahači još čekaju na rubu Kynswoda. Ne, još bolje, ti ostani ovdje." Isgrimnur pozove jednog od upravo pristiglih vanjskih jahača i da mu poruku za Thrithinžane, a onda ga pošalje svojim putem. "Vrati se Isornu, Sludig. Reci mu da drži položaje i pusti prve oklopnike da prođu pješice. Ovdje neće biti nikakvih glasovitih juriša, barem ne dok ne vidim što nam je Elija priredio."

Dok je vojvoda govorio, ovan se opet zabije u Nearulaška vrata. Činilo se da se drvo malko udubilo, kao da su goleme šarke popustile.

"Da, gospodaru." Sludig okrene svojeg jurišnika prema zidinama.

Ljudi koji su rukovali opet zamahnu njime. Željezom obložena glava tresne o zapreku. Komad drveta odlomi se po dužini vrata, a čak je i kroz zvukove oluje Isgrimnur mogao čuti uzbuđene poklike ljudi preko cijele poljane. Ovna povuku, a onda opet pokrenu. Nearulaška vrata se raskomadaju i propadnu prema unutra s praskom slomljenih dasaka i odronjenih kipova. Snijeg se uskovitla u praznom prostoru. Isgrimnur izbulji oči, gotovo nesposoban povjerovati da su vrata srušena. Kad se snijeg raščistio, nekoliko desetaka dvorskih kopljanika stane u otvor, spremno za napad. Nikakva skrivena vojska nije nahrupila van.

Dugi su trenuci prolazili dok su dvije sile odmjeravale jedna drugu kroz snježne kovitlace. Činilo se da se nitko nije mogao pomaknuti, da su obje strane bile zapanjene onim što se zbilo. Tada malena spodoba u zlatnoj kacigi podigne mač i podbode konja naprijed. Dvadesetak vitezova na konjima i nekoliko stotina pješaka pohrli prema otvoru u zidinama Visotvrde.

"Neka sam proklet, Isorne!" vikne vojvoda Isgrimnur. Toliko se nagnuo naprijed da je zamalo izgubio ravnotežu i strmoglavio se s promatračke platforme. "Vrati se! Gdje je Sludig!? Sludig! Zaustavi ga!" Netko gaje povlačio za rukav odvlačeći ga s ruba platforme, ali Isgrimnur se nije obazirao na nametljivca. "Zar ne vidi da je prejednostavno? Isorne!" Znao je da mu se glas nije mogao čuti ponad graje. "Seriddane! Gdje ste!? Jašite za njim - tako mi Drorova crvenog malja, gdje su moji glasnici!?"

"Vojvodo Isgrimnure!" Bio je to arhivar Strangveard, koji ga je još povlačio za rukav.

"Gubi se, proklet bio!" zaurla Isgrimnur. "Ne treba mi svećenik, trebaju mi vitezovi na konjima. Jeremijo, trk do Seriddana", dovikne on. "Isorn nas je natjerao da prenađimo. Reci barunu da ujaše za njima." Strangveard se nije dao zastrašiti. "Molim vas, vojvodo Isgrimnure, morate me saslušati!"

"Nemam vremena za vas, čovječe! Sin mi je upravo odjurio poput budale. Valjda misli da jest Camaris - nakon svega što sam mu rekao!" Prešao je platformu dugim koracima, zadovoljivši se što su svi bili u jednako bijesnom uzbuđenju kao i on. Svećenik ga je pratio poput psa koji pokušava ugristi bika za rep. Napokon Strangveard zgrabi Isgrimnurovu surku, snažno povuče te ga izbacila iz ravnoteže, zamalo ga oborivši.

"Tako vam svega svetog, Isgrimnure!" vikne on. "Morate me saslušati!"

Vojvoda se zabulji u svećeničko zarumenjeno lice. Strangveardov očni povež skliznuo mu je gotovo do nosa. "O čemu baljezgate?" osorno upita Isgrimnur. "Probili smo vrata! U ratu smo, čovječe!"

"Norni sigurno znaju za tunele", žurno će Strangveard. Isgrimnur spazi svirača harfe Sangfugola kako se šulja pokraj platforme i zapita se što su svećenik i svirač radili usred nečega što ih se nije ticalo. "Kako to mislite?"

"Sigurno znaju. A ako mislimo nekog poslati ispod zidina dvorca..." Graja ljudi dok su jurišali uzbrdo prema skršenim vratima, čak i tutnjava groma i jaukanje vjetra, odjednom je nadjačala jeziva škripa, nalik na struganje noktiju po ploči. Konji se propnu, a nekoliko vojnika na platformi podigne ruke k ušima.

"O, milostivi Aedone", reče Isgrimnur, zureći prema Visotvrđi.

"Ne!"

Posljednji od Isornove čete prodoše kroz otvor u zidu. Za njihovim leđima, izbijajući iz snježnog tla i krša koji je za sobom ostavio ovan za probijanje, podizala su se nova vrata. Dizala su se brzo, stružući poput zubi ljudoždera dok glođu kost. Za nekoliko je trenutaka zid opet bio zapčaćen. Nova vrata, pod slojem snijega i blata, bila su prekrivena mutnim željeznim pločama.

"O, Bože, pomozmi mi, imao sam pravo", zastenje Isgrimnur. "Uhvatili su Isorna i ostale u zamku. Mili Usiresu." Zurio je u mučnom užasu dok je odred za ratne sprave kotrljao ovna naprijed i počeli udarati o druga vrata. Kovinom obloženo drvo nije popuštalo ni palac.

"Misle da su zarobili Camarisa", reče Strangveard. "To su planirali cijelo vrijeme."

Isgrimnur se okrene i ščepa svećenika za halju, unijevši se manjem čovjeku u lice. "Znali ste? Znali ste?!"

"Zaboga, Isgrimnure, ne, nisam. Ali sada shvaćam."

Vojvoda ga ispusti i stane mahnito izvikivati zapovijedi, šaljući preostale strijelce naprijed da zaštite odred koji je nosio ovna, a koji je sada dobivao dvostruku porciju od vojnika sa zidina Visotvrde. "I pronađite mi onoga prokletoga sithskoga generala!" prodere se. "Onog u zelenom! Vilinski nam narod mora pomoći da srušimo ovaj novi zid!"

"Ali još me morate saslušati, Isgrimnure", reče svećenik. "Ako Sithe znaju za one tunele, sigurno znaju i Norni. Kralj Oluje, dok je živio, bio je gospodar Asu'e!"

"Što to znači? Govorite jasno, prokleti bili!" Isgrimnur je bio strahovito uzrujan. "Moj sin je ondje zarobljen sa samo nekoliko ljudi. Moramo probiti ta nova vrata i ući za njim."

"Mislim da morate pogledati..." počne Strangveard, kad ga prekine nova salva uzbuđenih povika. Ovaj put, međutim, dopirala je iza Isgrimnura.

"Dolaze kroz Erchester!" krikne jedan od konjanika. "Gledajte! To su Bijele lisice!"

"Mislim da morate pogledati iza sebe, spremao sam se reći." Strangveard strese glavom. "Ako mi možemo proći ispod zidina, mogu i oni."

Čak i u gotovo potpunoj tami bilo je moguće vidjeti da vojska koja se uspinjala Glavnom cestom nije bila ljudska. Bijela su se lica sjajila iz sienki Bijele ruke držale su duga oštra koplja. Sada kad su ih opazili, a potreba za tajnošću je nestala, počeli su pjevati, pobjednički napjev koji je bolno djelovao na Isgrimnurove uši.

Vojvoda si dopusti trenutak potpunog očaja. "Otkupitelju, spasi nas, ulovili su nas poput zečeva." Potapšao je svećenikovo rame u nijemoj zahvalnosti, a onda dugim koracima odšetao do sredine platforme. "K meni, Jošui ni ljudi! K meni!" Mahnuo je Jeremiji, tražeći svojeg konja. Norni su dolazili Glavnom cestom, pjevajući.

Pokraj jezera

Gore do drveta..." promrmlja Guthwulf. Njegovo je lice pod Si-monovom rukom bilo vruće kao pećnica i sklisko od znoja. "Do plamenog drveta. Želi ići..."

Grofu je bivalo sve gore, a Simon nije znao što bi učinio. Još su ga teško sputavale vlastite rane, nije znao gotovo ništa o liječničkom umijeću, a i nalazio se na mračnom mjestu bez ičeg što bi mogao iskoristiti da ublaži Guthwulfov groznicu. Nejasno se sjećajući da groznice najčešće prođu same od sebe, pokrio je ispaćena grofa nekim krpama, razasutim po podu, no osjećao se poput izdajnika stavljajući tople krpe na nekog tko je naizgled izgarao.

Nemoćan, opet je sjeo pokraj Guttrvulfa, slušajući ga kako bunca i moleći se da grof preživi. Mrak ga je pritiskao poput tištećih oceanskih dubina, otežavajući disanje, i razmišljanje. Pokušao si je odvratiti pozornost prisjećajući se onoga što je vidio, mjesta na kojima je bio. Više od ičega želio je nešto učiniti, ali u ovom času činilo se da nije bilo druge nego čekati. Nije želio opet ostati sam i izgubljen u pustim prostranstvima.

Nešto mu dotakne nogu te Simon ispruži ruku misleći da je Guthwulf u svojoj patnji tražio nekog koga bi držao.

Umjesto toga, Simonovi prsti prijeđu preko nečeg toplog i prekrivenog krznom. Ispustio je uzvik iznenađenja i povukao se natrag, očekujući svakog trena štakore ili nešto još gore po sebi. No ništa se nije događalo pa je skupčavši se ostao čučati. Osjećaj odgovornosti prema Guthwulfu ubrzo se povrati te se on odšulja natrag k grofu. Krzneni stvor opet se odnekud pojavio dodirnuvši ga, ali ovaj put se nije previše udaljio. Bila je to mačka.

Simon se nasmije bez daha, a onda ispruži ruku i pomiluje bice. Ono se izvije pod njegovim dlanom, ali bez želje da mu pride. Umjesto toga, smjestilo se pokraj slijepca: Guthwulfovi pokreti postadoše manje grčeviti, a disanje tiše. Činilo se da ga je prisutnost mačke umirila. I Simon se osjećao manje samim, pa je odlučio biti oprezan kako ne bi preplašio životinju. Otišao je po malo preostalog okrajka kruha i ponudio mrvicu mački, koja ga je onjušila ali ga nije uzela.

Simon pojede sam nekoliko komadića, a onda pokuša pronaći udoban položaj za spavanje.

Simon se probudi, naglo svjestan da se nešto dogodilo. U tami je bilo nemoguće razaznati ikakvu promjenu, ali osjećao je da su se stvari nekako poremetile, da je odjedanput na nepoznatom mjestu bez spoznaje kako je tamo dospio. No krpe oko njega bile su iste, a Guthwulf ovo teško disanje, iako tiše, još je strugalo u blizini. Simon otpuže do grofa, nježno odgurne toplu mačku koja je prela u stranu, i ohrabri se kad osjeti da je poprilično grčevite napetosti nestalo iz slijepčevih udova. Možda se oporavljao od vrućice. Možda mu je mačka bila suputnica, a njezina je prisutnost povratila nešto od njegova razuma. U svakom slučaju, Guthwulf je prestao buncati. Simon dopusti mački da se opet smjesti u udubinu grofova lakta. Bilo je neobično ne čuti Guthwulfov glas.

Prvih sati svoje groznice grof je nakratko bio gotovo lucidan, iako su ga toliko mučili njegovi glasovi i prijašnja samoća da je bilo teško odijeliti istinu od užasna sna. Govorio je o puzanju kroz tamu u očaju da pronađe Svjetloklin - iako, začudo, on o njemu naizgled uopće nije razmišljao kao o maču, nego kao o nečemu živom što ga je dozivalo. Simon se sjeti uznemirujuće životnosti Trna i pomisli kako razumije malo od onoga što je grof govorio.

Bilo je teško pronaći smisao u dojmovima napola ludog slijepca, ali dok je Guthwulf govorio, Simon je zamišljao grofa kako hoda tunelima, vabljen nečim što gaje dozivalo glasom koji nije mogao ignorirati. Činilo se da je Guthwulf zašao daleko izvan svojih poznatih granica te je čuo i osjetio mnogo strašnih stvari. Na kraju je puzao, a kad su čak i ti uski putovi postali zakrčeni, kopao je, probijajući se kroz posljednje laktove zemlje koja ga je dijelila od predmeta njegove opsije.

Prokopao je u Ivanov grob, shvatio je Simon, drhteći. Poput slijepce krtice za mrkvom, stružući, stružući...

Guthwulf je uzeo svoju nagradu i nekako pronašao put do svojeg gnijezda, ali čito čak ni radost posjedovanja predmeta za kojim je tragao nije bila dovoljna da ostane skriven. Iz nekog se razloga osmjelio izaći van, možda da ukrade hranu iz talionice - odakle su inače mogli potjecati kruh i voda?

Zastoje došao k meni? zapitao se Simon. Zašto je riskirao da ga Inch uhvati? Opet je pomislio na Trn, kako se činilo da gotovo izabire kamo želi ići. Možda je Svjetloklin želio pronaći... mene.

Pomisao je bila zastrašujuće zavodljiva. Ako je Svjetloklina privlačio veliki sukob koji se bližio, onda je možda nekako znao da Guthwulf više nikad neće svojevolično izaći na svjetlost. Kao što je Trn odabrao Simona i njegove suputnike da ga donesu s Urmsheima i vrate Camarisu, možda je Svjetloklin odabrao Simona da ga ponese u Toranj Zelenog Anđela da se bori s Kraljem Oluje.

Još jedna nejasna uspomena ispliva na površinu. U mojem snu, Lelet je rekla daje mač dio moje priče. Je li mislila na ovo? Pojednosti su bile neobično maglovite, ali sjećao se muškarca žalosna lica koji je držao oštricu na krilu kao da nešto čeka. Zmaja?

Simon pusti da mu prsti odlutaju s mačjih leđa niz Guthwulfov ruku sve dok nisu dotaknuli Svjetloklin. Grof zajauče, ali nije se opirao dok je Simon nježno razdvajao njegove prste. Njegov prst s poštovanjem ocrta grub oblik Klina, utisnutog točno ispod štitnika. Klin s Drveta smaknuća svetog Usiresa! A neka sveta relikvija Svetog Eahlstana bila je zapečaćena unutar šupljeg drška, sjetio se. Mač Svijetlog Ivana. Bilo je nevjerovatno što je negdašnji perać posuda mogao uopće dotaknuti takav predmet!

Simon ovije šaku oko balčaka. Činilo se da... pristaje. Ležao mu je u ruci udobno kao da je načinjen za njega. Sve druge misli o oštrici, o Guthwulfu, nestanu netragom. Sjedio je u mraku i osjećao mač kao produženje svoje ruke, sebe samog. Ustao je ne obazirući se na bolne mišiće i zamahnuo u mračnu prazninu pred sobom. Užasnuto zbog pomisli da bi mogao slučajno udariti Svjetloklinom o kamenu zid špilje i otupiti mu sječivo, on opet sjedne, a potom otpuže u svoj kut i ispruži se na kamenu, privijajući mač uza se kao da je dijete. Kovina je bila hladna gdje mu je doticala kožu, a sječivo oštro, ali nije ga želio ispustiti. Na suprotnoj strani prostorije Guthwulf je nelagodno mrmljao.

Prošlo je neko vrijeme, iako Simon nije znao je li spavao ili nije, kad je odjednom postao svjestan da nešto nedostaje: više nije čuo grofovo disanje. Na trenutak, dok je puzao po neravnom podu, ispunila ga je luda nada daje Guthwulf dovoljno ozdravio da napusti špilju, ali Svjetloklin još stisnut njegovim prstima činio je tu pomisao malo vjerojatnom; slijepac ni na trenutak ne bi dopustio nekom drugom da uzme njegovu oštricu.

Kad je Simon stigao do Guthwulfa, grofova koža bila je hladna poput riječne gline.

Nije plakao, ali osjećaj gubitka bio je velik. Nije tugovao za Guthwulfom čovjekom, kojeg je osim onih posljednjih snovitih sati ili dana poznao samo kao zastrašujuću osobu, nego za sobom, što je opet ostao sam.

Gotovo sam. Nešto ga bubne po goljenici. Činilo se da je mačka pokušavala privući njegovu pozornost. Nedostajao joj je njezin suputnik, bio je uvjeren Simon. Možda je mislila da on može probuditi Guthwulfa kad ona nije uspjela.

"Oprosti", šapnuo je, prelazeći prstima niz njezina leđa i nježno je povlačeći za rep. "Otišao je nekamo drugamo. I ja sam osamljen."

Osjećajući se prazno, sjeo je na trenutak i kritički razmotrio situaciju. Sada nije imao izbora nego se otisnuti zakučastim, mračnim tunelima, iako je dvojio da će opet pronaći izlaz bez vodiča. Dvaput je posrtao kroz taj labirint, a svaki put mu je smrt bila tako blizu za petama da je mogao čuti njezine strpljive korake za sobom; bilo je previše nadati se da će opet imati sreće. Ipak, nije baš imao što drugo činiti. Toranj Zelenog Anđela stajao je negdje gore, a Svjetloklin se morao tamo odnijeti. Ako Jošua i ostali nisu donijeli Trn, on će učiniti što može, iako će to vjerojatno završiti neuspjehom. Toliko je dugovao onima koji su dali svoje dragocjene živote za njegovu slobodu.

Bilo je teško odložiti Svjetloklin - već je osjećao malo od Guthwulfove posesivnosti, iako nije bilo ničeg u maloj špilji što je moglo ugroziti mač - ali mogao je malo toga obaviti stižući ga u ruci. Naslonio ga je na jedan od zidova, a onda nastavio s neugodnim zadatkom razodijevanja mrtvog grofa. Kad je uklonio Guthwulfov pohabanu odjeću, uzeo je neke krpetine te slabo oponašajući svećenički posao u Kući pripremanja, omotao tijelo. Dio njega osjećao se smiješno što se toliko trudio oko čovjeka koji je, prema pričama, bio omražen za života, i koji će tu ležati sam i neotkriven, ali Simon je osjećao tvrdoglavu želju da slijepcu vrati uslugu. Morgenes i Maegwin dali su svoje živote za njega a da nisu dobili nikakav spomenik, nikakve obrede, osim one u Simonovu srcu. Guthwulf nije smio otići na Poljane onog svijeta nenajavljen. Kad je završio, ustane.

"Neka te naš Gospodin štiti", počne on, trudeći se da se prisjeti riječi Molitve za mrtve,

"/ Usires Njegov jedini Sin digne u nebo. Neka te odnese u zelene doline Svojih posjeda.

Gdje duše dobrih i pravednih pjevaju na vrhovima
bregova,

A anđeli sjede na drveću

I svjedoče radost Božjim glasom..."

"Hvala vam, Guthwulfe", reče kad je molitva završila. "Žao mi je što vam oduzimam mač, ali pokušat ću učiniti ono što je potrebno."

Načinio je znak Drveta - nadajući se da će, unatoč tami, Bog to vidjeti i tako obratiti pozornost na Guthwulfa kad napokon dođe pred Njega - a onda navuče Guthwulfov odjeću i čizme. Samo godinu prije možda bi dvaput promislilo prije nego što bi odjenulo mrtvačevo ruho, ali Simon je i sam hodao tako blizu smrti daje sada na to gledao praktično. U špilji je bilo toplo i sigurno, ali tko je znao kakvi su ga hladni vjetrovi i oštro kamenje čekali?

Dok je ispijao posljednje kapi iz zdjele s vodom, mačka mu opet dotakne nogu. "Možeš poći sa mnom ili ostati ovdje", reče joj on. "Tvoj izbor." Podigao je Svjetloklin, a onda omotao krpom oko oštrice točno ispod balčaka te svezao grofov remen bez kopče oko mača i struka kako bi mu ruke bile slobodne. Bilo je poprilično olakšanje opet ga osjećati uza se. Dok je opipavao svoj put prema špiljskom otvoru, mačka mu je bila za petama, ispreplećući mu se između nogu.

"Spotaknut ću se o tebe", reče on. "Prestani."

Odšuljao se malo dalje tunelom, ali stvaranje mu se opet našlo između nogu i nagnalo ga da posrne. Ispružio je ruku za njom, a onda se šuplje nasmijao svojoj gluposti što je pokušavao uhvatiti mačku u slijepoj tami. Mačka se pomakne pod njegovom rukom, a potom klizne u suprotnom smjeru. Simon zastane.

"Onuda, ne ovuda?" izusti naglas. Potom slegne ramenima, a onda se opet nasmije. Unatoč užasu iza i ispred sebe, osjećao se neobično slobodnim. "Dobro, onda. Slijedit ću te neko vrijeme. Što znači da ću vjerojatno završiti sjedeći pred najvećom štakorskom rupom na Osten Ardu."

Mačka bubne u njega, a onda šmugne uz hodnik. Tapkajući rukom po zidovima, posve okružen tamom, Simon pođe za njom.

Yis-hadra se zaustavi u dnu stubišta i uznemireno zacvrkće svojem suprugu. Yis-fidri joj odgovori. Sagnuše se da pregledaju napuklu kamenu balustradu.

"Ovo mjesto", reče Yis-fidri. "Slijedite li ove stube prema gore, na kraju ćete stići do dvorca smrtnika podignutog iznad ovog."

"Gdje?" upita Miriamele. Bacila je svoj luk i zavežljaj na pod tunela i naslonila se na kamen. "Gdje u dvorcu?"

"Ne znamo", reče Yis-hadra. "Sve je ovo sagrađeno nakon naših dana. Nijedan Tinukeda'va nije dotaknuo ovo kamenje."

"A vi? Kamo ćete vi?" Pogledala je prema stubištu. Penjalo se u spirali daleko iznad slabe svjetlosti podzemljaških baklji, vijugajući u tamu.

"Pronaći ćemo neko drugo mjesto." Yis-fidri pogleda svoju ženu. "Malo nas je ostalo, ali još postoje mjesta koja će pozdraviti naše ruke i oči."

"Vrijeme je da krenemo", žurno će Binabik. "Tko zna koliko su Norni daleko."

Miriamele upita podzemljaše: "Zašto ne pođete s nama? Snažni ste i dobro bi nam došla vaša snaga. Dosad biste već trebali znati da je naša borba i vaša."

Yis-fidri zadrhti i podigne svoje duguljaste ruke kao da se brani od nje. "Zar ne shvaćate? Mi ne pripadamo svijetu svjetlosti, svijetu Sudhoda'va. Već nas izmijeniste, učinismo stvari koje Tinukeda'va ne rade. Mi... ubismo neke od onih koji nekoć bijahu naši gospodari." Promrmljao je nešto na podzemljaškom jeziku, a Yis-hadra i njegovi sunarodnjaci nesretno se oglyase u zboru. "Dugo će nam trebati da naučimo živjeti s tim. Ne pripadamo svijetu iznad površine. Pustite nas da pronađemo tamu i duboka mjesta za kojima čeznemo."

Binabik, koji je mnogo razgovarao s Yis-fidrijem tijekom posljednjih sati njihova bijega, stupi naprijed i pruži svoju malenu ruku. "Želim da pronađete sigurnost."

Podzemljaš ga promotri na trenutak kao da ga nije razumio, a onda polako ispruži svoje vretenaste prste i ovije ih oko trolovi. "I vi. Neću vam povjeriti svoje misli jer su pune straha i tuge."

Miriamele proguta riječi prepirke. Podzemljaši su željeli čuti. Ispunili su obećanje koje im je nametnula. Već su bili preplašeni i nesretni; iznad zemlje mogli bi biti i više nego beskorisni, veća odgovornost nego prednost. "Zbogom, Yis-fidri", reče ona, a onda se okrene njegovoj ženi. "Yis-hadra, hvala vam što ste mi pokazali kako negujete kamen." Podzemljaška kimne glavom. "Neka je i vama sa srećom."

Još dok je govorila, svjetlost palica zatreperi. Podzemna dvorana kao da se pomaknula, kao novi trzaj bez pokreta; kad se sve smirilo, podzemljaši počnu šaptati.

"Moramo smjesta ići", reče Yis-hadra, tamnih očiju raširenih od straha. Ona i njezin suprug se okrenu i povedu svoju skupinu klipšućih, tankonogih rođaka u sjene. Za nekoliko trenutaka hodnik bijaše pust kao da nikad nisu postojali. Miriamele trepne.

"I mi moramo krenuti." Binabik se zagleda uza stube, a onda se okrene. "Gdje je redovnik?"

Miriamele se osvrne. Cadrach, koji bijaše na začelju okupljenih podzemljaša, sjedio je na zemlji, napola sklopljenih očiju. Zbog treperenja Binabikove baklje činilo se da se ljulja.

"On je beskoristan." Ona se sagne da pokupi svoje stvari. "Trebali bismo ga ostaviti ovdje. Neka nas slijedi ako želi."

Binabik joj se namršti. "Pomozite mu, Miriamele. Inače, bit će ostavljen da ga Norni pronađu."

Nije bila sigurna da to redovnik nije zaslužio, ali slegnula je ramenima i pošla k njemu. Povlačenje za ruku polako ga je osovilo na noge. "Idemo."

Cadrach je na trenutak pogleda. "Ah", reče on, a onda pođe za njom uz drevno stubište.

Dok ih je družina Sitha vodila sve dalje u dubine pod Visotvrdom, Tiamak i Jošua zapanjeno su gledali oko sebe, kao seljaci iz Jezerske krajine za prvog posjeta Nabbanu.

"Kakva je ovo riznica blaga!" dahne Jošua. "Kad samo pomislim da je bila podla mnim sve one godine koje sam ovdje proživio. Rado bih proveo cijeli život ovdje dolje, istražujući, proučavajući..."

I Tiamak je bio pod dojmom. Grubi hodnici vanjskih tunela prepustili su mjesto istrunuloj raskoši koju nije mogao zamisliti, a u koju je čak i sada jedva mogao povjerovati. Goleme dvorane koje su naizgled bile pomno isklesane iz žive stijene, svaka je površina bila minuciozno detaljizirana tapiserijom; naoko beskrajna stubišta, tanka i prelijepa poput paučina, vijugala su uvis u sjenu ili se protezala preko crnih ponora; cijele odaje bile su izrezbarene u obliku šumskih

čistina ili planinskih obronaka sa slapovima, iako je sve u dvorani bilo od čvrsta kamena - čak i kao raspadnuta ruševina, veličanstvena Asu'a bila je zapanjujuća.

Vi Koji Gledate I Oblikujete, pomisli Tiamak, viđenje ovog mjesta učinilo je svaki djelić moje patnje vrijednim truda. Moja hroma noga, moji sati u ghantskom gnijezdu - ne bih ih mijenjao ako bih morao izgubiti i uspomenu na ovaj trenutak.

Dok su zavijali prašnim prečacima, Tiamak otrgne oči s čudesa koja su ga okruživala i opazi neobično ponašanje svojih sithskih suputnika. Kad su Likimeva i ostali zastali kako bi dopustili smrtnicima da se odmore, u dvorani s visokim krovom, čiji su nadsvođeni prozori bili zatrpani prljavštinom i kršem, Tiamak sjedne pokraj Aditu.

"Oprostite mi ako je moje pitanje nepristojno," on tiho upita, "ali tuguje li vaš narod za svojim starim domom? Doimate se... rastreseno."

Aditu nakrivi glavu, sagibajući svoj dražesni vrat. "Dijelom, da. Tužno je vidjeti ljepote, koje je naš narod sagradio, u takvu stanju - a za one koji su ovdje živjeli..." ona načini zamršenu gestu, "još je bolnije. Sjećao li se dvorane u kojoj su bile isklesane velike cvjetne stube - Dvorana pet stubišta, kako je nazivamo?"

"Ondje smo se dugo zadržali", reče Tiamak, prisjećajući se.

"To je bilo mjesto gdje je majka moje majke, Brisevu Zorinpero, umrla."

Močvarac se sjeti kako je Likimeva bezizražajno stajala u središtu široke prostorije. Tko bi znao te besmrtnike?

Aditu strese glavom. "Ali to nisu glavni razlozi zbog kojih smo, kako si se ti izrazio, rastreseni. Ovdje postoje... neke prisutnosti. Stvari koje tu ne bi trebale biti."

Tiamak je sam osjetio više od dodira onog o čemu je, prema njegovu mišljenju, Aditu govorila - dašak vjetra na njegovu zatiljku koji se činio upornim poput pipanja prstiju, odjeci koji su gotovo zvučali poput tihih glasova. "Što to znači?"

"Nešto je budno ovdje u Asu'i što ne bi trebalo biti budno. Teško je objasniti. O čemu je god riječ, to je udahnuo privid života u ono što ne bi trebalo živjeti."

Tiamak se namršti, nesiguran. "Mislite na... duhove?"

Adituin osmijeh bijaše kratak. "Ako sam shvatila Prvu pramajku kad me učila što ta riječ smrtnika znači, onda ne. Ne u tom smislu. Ali teško je pokazati razliku. Vaš jezik nije prikladan za to, a vi ne vidite i ne osjećate isto što i mi."

"Kako znate?" Pogledao je prema Jošui, ali princ je netremice buljio u kčeno izrezbarene zidove.

"Kad bi tako bilo," odgovori Aditu, "sumnjam da bi ti ovdje sjedio tako mirno." Ona ustane i prijeđe kršem pokriven pod do mjesta gdje su njezina majka i Jiriki stajali i tiho razgovarali.

U središtu pustoši, Tiamak se odjednom osjeti okružen opasnošću. Premjestio se bliže Jošui.

"Osjećate li to, prinče Jošua?" upita Tiamak. "Sithe osjećaju. Boje se."

Princ je izgledao smrknuto. "Svi se bojimo. Volio bih imati cijelu noć da se priprelim za ovo, ali Camaris mi je to oduzeo. Pokušavam ne misliti kamo smo se svi zaputili."

"I nitko od nas nema pojma što će učiniti kad stigne tamo", tugaljivo će Tiamak. "Je li se ikad i jedna bitka vodila tako nepromišljeno?" On zastane. "Nemam vas pravo ispitivati, prinče Jošua, ali zašto ste pošli za Camarisom? Sigurno su ga drugi, manje presudni za naš uspjeh od vas, mogli pokušati slijediti?"

Princ je gledao preda se. "Bio sam jedini ondje. Želio sam ga vratiti prije nego što nam umakne." Uzdahnuo je. "Bojao sam se da ostali neće stići na vrijeme. Ali još više..."

Neobičan poremećaj u zraku i kamenu ponovno zaleluja, iznenađen i zbunjujući, presjekavši Jošuu u pola riječi. Sithska svjetla zaplešu, iako se činilo da se sami besmrtnici nisu pomaknuli. Na trenutak Tiamak pomisli da osjeća prisutnost neke druge vojske, sjenovite horde raspoređene po svim ruševnim dvoranama. Tada osjećaj nestane i sve bijaše kao što je bilo, jedino se osjetio čudan, zaostao miris dima.

"Aedonova milosti!" Jošua spusti pogled na svoje noge kao da je iznenađen što je otkrio da su još na zemlji. "Kakvo je ovo mjesto?"

Sithe zastanu. Jiriki se okrene smrtnicima.

"Moramo ići brže", reče. "Možete li držati korak?"

"Hramljem na jednu nogu", odgovori Tiamak. "Ali potruditi ću se najbolje što mogu."

Jošua metne ruku na Wranjaninovo rame. "Neću te ostaviti za sobom. Mogu te nositi ako zatreba."

Tiamak se nasmiješi, dirnut. "Mislim da neće doći do toga, prinče Jošua."

"Hajde, onda. Sithima je sad nužna brzina. Pokušat ćemo ih pratiti."

Kretali su se brzim korakom kroz zavojite prolaze. Gledajući u leđa Sithama, Tiamak nije dvojio da su, ako bi to poželjeli, mogli ostaviti svoje smrtnike daleko iza sebe. Ali nisu, a to je mnogo govorilo: Sithe su smatrali da su Tiamak i Jošua mogli učiniti nešto važno. Zanimario je bol u nozi i pohitao naprijed.

Činilo se da su trčali satima, iako Tiamak nikako nije mogao doznati je li to istina; kao što se materija same Asu'e doimala neobično nestabilnom, tako je i vrijeme prolazilo na način koji Tiamak više nije vjerovao da može protumačiti.

Razmak između koraka kao da se ponekad protezao u beskraj, a onda bi se u idućem trenutku on našao u drugom dijelu razorena podzemnog dvorca, i dalje trčeci, bez sjećanja na prethodno putovanje.

Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, zadrži me pri pameti dok ne obavim što mogu, molio se. I princ je izgledao kao da je u nijemom razgovoru s nečim ili nekim.

Neko vrijeme Sithe su im toliko odmaknuli da su njihova svjetla bila jedva nešto više od odsjaja u tunelu pred njima. Tiamakova kugla, poskakujući u njegovoj ruci, davala je nestalnu svjetlost; on i Jošua posrtali su kroz krš koji su jedva mogli vidjeti, otprjevši popriličan broj posjekotina i modrica, sve dok opet nisu sustigli besmrtnike.

Sithe su zastali ispod visokog luka, ocrtani raspršenom svjetlošću iz dvorane iza njega. Kad se Tiamak šepajući zaustavio pokraj njih hvatajući dah, zapitao se jesu li napokon dospjeli na svjetlost gornjeg svijeta. Dok je uvlačio zrak u pluća, zagledao se u zmajoliku zmiju izrezbarenu na luku. Njezin se rep pružao niz jednu stranu i bio isklesan i na prašnom podu nadsvođenog prolaza, a potom se penjao na drugu stranu i natrag do nadvratnika, gdje su vrh stiskala vlasnikova usta. Još je bilo mrljica boje na tisućama njegovih sićušnih ljuski.

Zadimljena svjetlost iza Sitha činila ih je iskrivljenima, groteskno mršavima i bez čvrstih rubova. Najbliži, Jiriki, okrene se i pogleda prema zadahtanim smrtnicima. Bilo je suosjećanja na njegovu licu, ali ono se borilo s važnijim osjećajima. "Tamo je Jezero Triju dubina", reče on. "Ako vam kažem da je ono Glavni svjedok, možda ćete moći pojmiti kakve su sile ovdje na djelu. Ovo je jedno od najvažnijih područja moći; veliki crvi Osten Arda nekoć su dolazili piti njegovu vodu i dijeliti svoju nijemu mudrost, davno prije nego što je moj narod kročio na ovu zemlju." "Zašto smo ovdje zastali?" upita Jošua. "Je li Camaris...?"

"Možda, ili je možda ovdje već bio i otišao dalje. Ovo je moćno mjesto, kao što već reko, i jedno je od izvora promjene koju smo osjetili svud oko sebe. Vrlo je vjerojatno da je bio privučen ovamo." Jiriki podigne ruku na upozorenje; prvi put Tiamak je mogao vidjeti umor na besmrtnikovu licu. "Molim vas, ne činite ništa bez pitanja. Ne dirajte ništa osim poda po kojem hodamo. Ako vam se tko obrati, ne odgovarajte."

Tiamak se naježi. Kimne da je shvatio. Imao je tisuću pitanja koje je čeznuo postaviti, ali napetost koju je vidio na Sithi bila je jak razlog za šutnju.

"Vodite nas", reče Jošua.

Pomalo nevoljko Sithe koraknu kroz luk u široku prostoriju punu neizravne svjetlosti. Tiamak je mogao vidjeti zidove kroz neobičnu maglovitost zraka, a činili su se gotovo novima i neoštećenima, s velikim isklesanim stupovima koji su se protezali prema skrivenom svodu. U sredini dvorane ležalo je, kao okrugla ploha svjetlucave vode, jezero. Kružno stubište čije je odmorište doticalo suprotnu stranu jezera uzdizalo se u spirali, masivno ali skladno, i nestajalo iznad u maglama.

Nešto u prostoriji bilo je... živo. Tiamak se nije mogao dosjetiti drugog načina da opiše osjećaj. Je li bila riječ o samom jezeru, s njegovim promjenjivim modrim i zelenim odsjevima koji su se ljaskali iz dubina, nije mogao reći, ali na tom je mjestu bilo nečeg višeg od vode i kamena. Zrak je bio napet kao u oluji te je Tiamak zadržavao dah dok su hodali naprijed. Sithe, krećući se oprezno poput lovaca koji vrebaju ranjenog vepra, rašire se po rubu jezera, svakim se korakom neobjašnjivo udaljavajući od njega. Zadimljena je svjetlost treperila.

"Camarise!" vikne Jošua. Tiamak podigne pogled, prenuvši se. Princ je buljio u visoku spodobu iza najudaljenijeg Sitha, s dugačkom sjenom u jednoj ruci. Princ pohita oko ruba jezera; Sithe, čija se pozornost otrgnula s jezera, pomaknu se s njim prema osamljenoj spodobi. Tiamak se požuri za njima, trenutačno zaboravivši na bol u nozi.

Na časak Tiamak pomisli da se princ prevario, da taj oblik, što god da je bio, nije bio Camaris: u treptaju oka vidio je nekog posve drugog, crnokosog i odjevenog u neobične halje, s razgranatom krunom na glavi. Uto dvorana naizgled zadrhti i naheri se, a Wranjanin zatetura; kad je povratio ravnotežu, uvidio je da je to zaista stari vitez. Camaris podigne pogled prema spodobama koje su mu se približavale i ustukne, čiju raširenih od strepnje, a onda ispruži crni mač preda se. Jošua i Sithe zastanu izvan njegova dosega.

"Camarise", reče princ. "Jošua je. Pogledajte, to sam samo ja. Tražio sam vas."

Starac je zurio u njega, ali mač se nije pomaknuo sa svojeg obrambenog položaja. "Ovo je grešan svijet", on muklo odgovori.

"Poći ću s vama", reče Jošua. "Kamo god želite ići. Ne bojte se. Neću vas zaustaviti."

Likimevin je glas bio iznenađujuće blag. "Možemo vam pomoći, Hikka Ti-tuno. Nećemo vas sprječavati, ali možemo ublažiti vašu bol." Načinila je korak naprijed, podignutih ruku s uvis okrenutim dlanovima. "Sjećate li se Amerasu U-brodu-rodene?"

Starčeve se usnice povuku natrag u grimasi boli ili straha, a on povuče Trn natrag kao da će zamahnuti. Mač tamnokosog Kurovija sikući napusti korice dok je Kurovi kročio ispred Likimeve.

"Nema potrebe", ona će hladno. "Spremi ga."

Visoki je Sitha oklijevao trenutak, a onda vrati svoj mač od čudodrvna na mjesto. Camaris ponovno spusti svoju crnu oštricu.

"Šteta." Kurovi je zvučao istinski žalosno. "Uvijek sam se pitao kako bi bilo ukrstiti mačeve s najvećim ratnikom među smrtnicima..."

Prije nego što je itko drugi opet progovorio, svjetlost divlje zablista, a potom dvorana nakratko utone u tamu. Svjetlost se vratila, ali je ovaj put magloviti zrak bio modar kao središte plamena. Tiamak osjeti ledeni vjetar koji kao da je puhao kroz njega, a napetost zraka se povećala sve dok mu u ušima nije bubnjalo.

"Kako vi volite smrtnike." Jeziv glas odjeknuo je u njegovim mislima i cijelim tijelom; riječi su se doimale poput kukaca koji gmižu po Wra-njaninovoj koži. "Ne možete ih pustiti na miru."

Tiamak i ostali se okrenu. U uskovitlanoj magli iza njih formirao se oblik, blijedog ruha i srebrne maske, ustoličen u zraku iznad jezera. Bolećivo modra svjetlost nije dopirala daleko izvan vode, a dvorana je sada bila ozidana sjenama. Wranjanin osjeti kako ga je šćepao strah. Nije se mogao pomaknuti, mogao se samo moliti da ostane neprimijećen. Kraljica Olujnog vrha - jer tko je drugi to mogao biti? - bila je strašna poput kakve užasne vizije One Koja Čeka Da Sve Povede Natrag.

Likimeva kimne glavom. Držala se ukočeno, kao da joj je čak i govorenje iziskivalo previše napora. "Dakle, Najstarija. Pronašla si način da dosegneš Jezero Triju dubina. To ne znači da se njime možeš koristiti."

Zamaskirana se spodoba ne pomakne, ali Tiamak osjeti kako nešto gotovo nalik na trijumf zrači iz nje. "Ušutkala sam Amerasu – slomila sam je prije nego što ju je moj lovac otpremio na drugi svijet. Misliš da si joj ravna, dijete?"

"Sama, ne. Ali imam i druge ovdje sa mnom."

"Drugu djecu." Blijeda ruka u rukavici se podigne, odmahujući dok se magla vrtložila.

Tiamak nije mogao odvojiti pogled od svjetlucave srebrne maske.

"Camaris!" vikne Jošua. "On odlazi."

"Idite", reče Jiriki. "I ti, Tiamak. Slijedite ga."

"Ali što će biti s vama?" Prinčev glas prepukne. "I kako ćemo pronaći put?"

"On ide kamo je privučen." Jiriki se primakne bliže svojoj majci, koja je naizgled već bila u nijemoj borbi s nornskom kraljicom. Mišići Likimevina lica su se mreškali. "A tamo i vi morate ići. Ovo ovdje je naša borba." Jiriki se okrene prema jezeru.

"Idite!" žurno će Aditu. Povukla je Tiamakov rukav, izbacivši ga iz ravnoteže i poslavši ga teturajući prema Jošui.

"Prizvat ćemo moć Najstarijeg drveta i zadržati je podalje dokle god budemo mogli, ali odavde ne možemo spriječiti njihov plan. Utuk'ku već potiče Glavnog svjedoka. Mogu to osjetiti."

"Ali što ona radi? Što se događa?" Tiamak je čuo kako mu se glas podiže od užasa.

"Ne možemo to vidjeti", zajauče Aditu. Zubi joj bijahu stisnuti. "Možemo je jedino držati na udaljenosti. Vi i ostali morate obaviti ono što preostaje. Ovo je naša bitka. Sad idite!" I ona im okrene leđa.

Pulsirajući sjaj jezera postane jači, a plamenovi boje lavande užegnu se duž zidova, poskakujući kao na jakom vjetru. Cijela dvorana činila se napetom poput opne bubnja. Tiamak osjeti kao da se smanjuje, izobljučuje, postaje polako zdrobljen sada oslobođenim silama. Nešto moćno, ali bez oblika i tvari, udaralo je u njega iz maglovita oblika koji je lebdio iznad vode.

Teturajući kao da ih šibaju olujni vjetrovi, Sithe su formirali liniju pred jezerom i spojili ruke, a onda počnu pjevati. Dok se čudna glazba besmrtnika uzdizala, jezerska svjetlost divlje zatreperi. Tiamak je nemarno gledao u zažarenu maglu, ne uspijevajući se sjetiti kako da se pomakne. Zidovi oko jezera kao da su se savili prema unutra, a onda opet istisnuli van, savijali prema unutra i istiskivali van, kao da je dvorana disala. Na rubu jezera Aditu zatetura i posrne, ali njezin je brat, koji stajaše pokraj nje, pridigne; pjesma Sitha zastane na trenutak, a onda se nastavi.

Kao odgovor njihovoj jecavoj glazbi, nešto se počne oblikovati u maglama jezera, nešto što se brzo stalo isprepletati s blijedom sjenom nornske kraljice. Tiamak je to vidio kao nejasan, taman oblik širokog debela, zanjihanih grana i sablasnih listova koje se komešalo kao da ih je vjetar milovao. Aditu je rekla "Najstarije Drvo"; Tiamak je mogao naslutiti njegovu prastarost, njegove duboke korijene i snagu koja se širila i hranila. Na trenutak je osjetio nešto nalik na nadu.

Kao da odgovara, modra svjetlost u vodi zaplamsa još jače, sve dok sjaj nije ispunio dvoranu zasljepljujućim blještavilom. Oblik drveta postane manje stvaran. Wranjanin osjeti kako tone na tlo dok je Utuk'kuina zagušljiva, ledena moć izvirala iz Jezera Triju dubina.

"Tiamak!"

Glas je bio slab i daleko iza njega; malo je značio. Ništa se nije moglo probiti kroz maglu koja mu je ispunjavala uši, srce, misli...

Visoko iznad sredine jezera, kraljica Norna činila se poput stvorenja od leda, premda joj je nešto crno pulsiralo u srcu, a nazubljeni bljeskovi purpurne i modre boje igrali su joj oko glave i odbijali se od njezine sjajne maske. Raširila je ruke, a onda stisnula svoje šake u rukavicama. Kurovi naglo krikne, sruči se na tlo i počne se koprcati. Tamnokosi se Sitha stane pretvarati u oblike koji su se nemoguće brzo mijenjali, kao da su ga nevidljive ruke mijesile poput tijesta. Ostali Sithe se pogure i uzmaknu; sablasno drvo posve nestane. Nakon nekoliko trenutaka, Aditu i njezini rođaci se

oporave te su užurbano radili da zatvore pukotinu gdje je Kurovi nedavno stajao. Naprezali su se kao da su uronjeni u duboku vodu, nastojeći ponovno spojiti ruke. Pali Sitha prestao se trzati te je mirno ležao. Više nije bilo ničeg ljudskog u njegovu obliku.

Netko potegne Tiamakovu ruku. Potegne još jedanput. On se polako okrene. Jošua mu je urlao u lice, ali on nije mogao čuti riječi. Princ ga podigne na noge i odvuče posrćući dalje od jezera. Tiamakovo je srce klepetalo kao da će prepući. Noge ga nisu htjele slušati, ali Jošua se nije zaustavljao sve dok se Tiamak opet nije mogao sam kretati. Potom se princ okrene i otetura za Camarisom. Stari je vitez bio već nekoliko desetaka koraka naprijed, hodajući ukočeno prema mračnim hodnicima na suprotnoj strani široke dvorane. Tiamak je polako hramao za obojicom. Pjesma Djece Zore ponovno se uzdigne iza njih, ovaj put više isprekidana. Tiamak se nije usuđivao osvrnuti se. Modra svjetlost pulsirala je cijelim špiljskim svodom, a sjene su nicala pa nestajale, nicala pa nestajale...

Unatoč neobičnom pomicanju koje se naizgled događalo oko njega, unatoč bestjelesnim glasovima koji su ponekad vrištali ili blebetali u tami, Simon se nije predao strahu. Preživio je kotač, zatim prešao u ništavilo i odatle se vratio. Dobio je natrag svoj život, ali nije ga više držao onako čvrsto kao nekad, te je nekako njegov stisak bio sigurniji. Što su bile sitnice poput gladi i trenutačnog sljepila? I prije je bio gladan. I prije je lutao bez svjetlosti.

Mačka je tiho tapkala naprijed, okrećući se povremeno da se protrlja o njega prije nego što bi nastavila dalje, vodeći ga polako kroz zavojite tunele. Odavno je prepustio svoju sigurnost životinji. Nije imao što drugo činiti, a nije koristilo ni brinuti se zbog toga.

Nešto se događalo oko njega, iako nije mogao točno odrediti što. Sablasne prisutnosti i neobična iskrivljenja bila su još snažnija nego prije te se činilo da sada dolaze pravilno poput valova koji se razbijaju o žal, metući sve pred sobom, a onda se opet povlačeći. Postao je otporan prema tim dojmovima kao što je postao otporan prema vlastitim bolovima. Simon je nastavio svoj put kroz crne hodnike: Svjetloklin mu je strugao o zidove poput ticala kukca, a prsti prelazili po prašini, vlažnoj mahovini, paučini i drugim, manje ugodnim stvarima. Nije imao druge nego činiti što je činio. Suočio se s ledenim zmajem i doviknuo mu svoje ime, lutao je prazninom onkraj snova i zadržao sebe. Nije mogao okrenuti leđa zadatku koji je bio pred njim, a to nije ni htio.

Činilo se da se Svjetloklin mijenja sa svojom mračnom okolicom. U jednom trenu bio je obična oštrica koja ga je pljeskala po boku, u idućem se činilo da pulsira u ritmu trzaja dubina dvorca postajući časkom živo biće; u tim je trenucima bilo teško reći koji je od njih dvojice bio gospodar, ili su Simon i mač bili, poput njega i mačke, dva stvorenja koja su zajedno putovala tamom u neobičnoj zajednici.

U tim trenucima mogao je čuti njegov zov u svojim mislima; bila je to neznatna prisutnost, tek natruha pjesme koju je Guthwulf čini se čuo, ali je postupno postajala jača. U kratkim razdobljima mogao ju je gotovo razumjeti, kao da mu se obraćala na jeziku koji je davno zaboravio, ali koji je polako izvirao na površinu iz sjećanja gdje je bio zakopan. Ali Simon nije mislio da želi razumjeti ono što je oštrica pjevala. Ako predugo bude lutao, pomislio je, možda će postati kao Guthwulf i neće čuti gotovo ništa osim nametljive glazbe mača.

Nadao se da neće ostati u tami tako dugo.

Mačka je zastala i više nije išla naprijed. Plela se oko njegovih goljenica kao daje željela daje pomiluje i kad se sagnuo daje dotakne, odgurnula mu je prste njuškom, ali nije nastavila dalje. Čekao je, napokon se zapitavši nije li se previše oslanjao na običnu životinju.

"Kamo sad?" reče. Glas mu je jedva odjekivao: još su bili u jednom od užih prolaza. "Hajde, sad. Ja čekam."

Mačka se protrlja o njega, predući. Nakon nekoliko časaka, Simon ispruži ruke i stane oprezno pipati po zidovima tražeći nešto - možda kakva vrata koja nisu sezala do poda - što je možda zaustavilo njihovo napredovanje. Umjesto toga, na kamenoj polici u zidu, gotovo u visini glave, pronašao je tanjur i pokrivenu zdjelu.

Ovdje sam već bio! shvati on. Osim ako neki luđak ne ostavlja hranu posvuda u tunelima. Ali ako je tako, neka je blagoslovljen, neka je svejedno blagoslovljen.

Simon izusti molitvu zahvalnosti dok je uzimao kruh, suho meso i komadić sira s tanjura, a onda sjeo i pojeo dovoljno od svega da se nakon dugo vremena osjeti sretnijim i bogatijim. Popio je pola zdjele vode, a nakon kratkotrajnog razmišljanja dokrajčio ostatak. Žalio je za vodenom mješinom, ali ako je morao nositi vodu bez nje, mogao ju je nositi i u sebi.

Mačka je opet bila uz njega, gurajući se i predući. Simon odlomi oveći komad sušenog mesa da ga podijeli sa svojim vodičem - mačka ga zgrabi tako brzo da ga je svojim oštrim zubima ogrebla - a onda spremi ostatak u džep svoje košulje. Ustao je.

Možda me više ne želi voditi, pomisli on. Ovo je možda bilo sve što je malo stvorenje željelo.

Ali mačka se, kao da je neki obred bio uspješno obavljen, nakratko promigolji između njegovih gležnjeva, a onda opet krene. Simon se sagne i najprije dotakne njezinu glavu, zatim leđa, a onda mu ispod prstiju prođe i njezin rep. On izvije usnice u gotovo nevidljiv osmijeh i pođe za njom.

U početku je bilo gotovo neprimjetno, ali postupno je Simon uviđao da su zidovi oko njega polako postajali vidljivi. Svjetlost bijaše tako slaba da je nakon stotinu koraka mislio da ga to samo vlastite oči varaju, ali naposljetku je pojmio da vidi grubu površinu po kojoj je vukao ruke.

I mačka je postala stvaran stvor umjesto puke ideje, natruha pokreta na tlu tunela ispred njega.

Slijedio je sjenovitu mačku kroz vijugave tunele, koji bijahu grublje isklesani od onih koji su presijecali razvaline Asu'e, te u njemu poraste uvjerenje da se opet vratio u dvorac smrtnika. Dok je skretao iza još jednog zavoja, nejasna onozemaljska svjetlost postane baklja u zidnom utoru na suprotnom kraju dugackog prolaza.

Svjetlost! Vratio sam se! Pao je na koljena, ne mareći na trenutak za svoje bolne udove, i pritisnuo čelo o kamenu pod. Ostao je ondje, drhteći. Svjetlost! Opet je bio na svijetu.

Hvala ti, Maegwin. Blagoslovljena bila. Hvala vam, Guthwulfe.

Mačka je bila siv obris na sivu kamenu. Nešto drugo zagolica mu sjećanje.

Već sam vidio ovu mačku - ili nisam? Visotvrđa je puna mačaka.

Zrak se odjednom sažme, a zidovi zadrhte te se poviju prema unutra kao da će ga zarobiti. Slika mu preleti mislima, veličanstveno drvo koje se treslo na olujnom vjetru, a grane mu se trgale i kovitlale zrakom. Čak i kad je vizija nestala i sve se vratilo na svoje, ostao je dugo na koljenima, dašćući.

Njegov četveronožni vodič zastane i osvrne se da vidi slijedi li ga on i dalje, a onda nastavi naprijed, kao daje neobičan pomak bio nedostojan njegove pozornosti. Simon se osovi na noge.

Stvorenje zastane u nadsvođenom prolazu. Simon spazi usko stubište koje se penjalo u tamu. Mačka ga bubne po goljenici, ali ne nastavi dalje.

"Da idem gore?" šapne on. Promolio je glavu kroz ulaz. Visoko gore, skriven zavojitim stubištem, slabašno se sjajio novi izvor svjetlosti.

Zurio je na trenutak u mačku. Mačka je zurila u njega raširenim žutim očima.

"Dobro, onda." On dotakne Svjetloklin, provjerivši da se balčak nije zapetljao o dronjke njegova pojasa, a onda se počne uspinjati. Nakon nekoliko koraka okrenuo se i pogledao iza sebe. Mačka je još sjedila nasred tunela, promatrajući. "Ne ideš?"

Siva mačka ustane i polako odlunja natrag niz hodnik. Čak i da je mogla govoriti, nije mu jasnije mogla reći da je od tog trenutka bio prepušten sebi.

Simon se mračno osmijehne.

Valjda na svijetu ne postoji mačka toliko glupa da ide kamo i ja. Okrenuo se i počeo uspinjati sjenovitim stubištem. Stubište se napokon otvorilo u široku prostoriju bez prozora, neprimjereno osvijetljenu otvorenim stropnim vratima. Dok se pomaljao iza drvenog zaklona koji je skrivao stubište, primijeti da se nalazi u jednom od spremišta ispod blagovaonice. I tu je već bio, onog sudbonosnog, strašnog dana kad je otkrio princa Jošuu u Prvratesovoj zatvorskoj ćeliji... ali tada je spremište bilo do vrha krcato svakojakom hranom i drugim dobrima. Sada su preostale bačve ležale prazne, mnoge u komadićima. Prašni ogrtači paučine prekrivali su ostatke, a nekoliko mrlja brašna ostavljenih na podu bilo je ispresijecano mišjim tragovima. Činilo se da nitko nije stupio u tu odaju već neko vrijeme.

Gore, iznad njega, znao je, bila je blagovaonica i stotine drugih stiješ-njenih građevina Unutarnjeg bedema. Stršeci nad svima njima nalazio se bjelokosni šiljak Tornja Zelenog Anđela.

Dok je razmišljao o njemu, osjetio je kako Svjetloklinova pjesma postaje malko postojanija.

... idi tamo... Bio je to šapat na krajnjem rubu njegovih misli. Simon pronađe i namjesti ljestve stropnih vrata koje su pale na pod, a onda se počne uspinjati. Zloslutno su škripale, ali su izdržale. Mogao je osjetiti tih žamor, kao da ga je siktanje glasova iz tunela slijedilo na površinu iz mraka.

Jedina svjetlost u dvorani blagovaonice bilo je slabo i nejednolično sivo pulsiranje koje je prodiralo kroz visoke prozore. Preostali stolovi i klupe bili su raštrkani, neki razbijeni na komade, ali većina ih je nestala, možda odnesena da ih se spali kao drvo za potpalu. Blijedi sloj prašine ležao je posvuda, čak i na predmetima koji su doživjeli nasilan kraj, kao da se uništenje dogodilo stoljeće prije. Par štakora šmugne preko jednog od slomljenih stolova, ne obazirući se na Simona.

Zvuk žamorenja koji je čuo, tu je bio glasniji. Najvećim se dijelom sastojao od jauka vjetra pred prozorima, ali bilo je i tračaka glasova koji su vikali od boli, gnjeva ili straha. Simon podigne pogled i spazi sitne mrljice snijega kako u kovitlacima ulaze kroz razbijene prozorske kapke. Učini mu se da je osjetio kako se Svjetloklin uskomešao, poput zvijeri u lovu na plijen koja je nanjušila krv.

Još se jedanput ogledao po blagovaonici - zabilježivši, premda rastreseno, štetu nanесenu svojem domu - a onda krene što je tiše mogao prema istočnom trijemu. Dok je prilazio vratima, opazi da su visjela na slomljenim šarkama i izgubi nadu da će ih otvoriti bez buke, ali začuvši buku vani, shvati da ga nitko neće čuti čak i da ih izbije nogom. Prijeteća pjesma vjetra je rasla, ali vičući glasovi i drugi zvući postali su još glasniji, sve dok nije zvučalo kao da se velika bitka vodi točno ispred vrata blagovaonice.

Čučnuo je i jednim okom gledao uz klin svjetlosti gdje su se vrata pomaknula iz okvira. Isprva je bilo teško pronaći smisao u onom što je vidio.

Vani je zaista bjesnjela bitka, tako mu se činilo, ili su se barem velike skupine užurbano kretale dvorištem. Kaosu je potpomagao snijeg koji je pokrio blatno tlo i letio zrakom poput dima, čineći sve mutnim; ono malo neba što je mogao vidjeti bilo je puno vjetrom nošenih crnih oblaka.

Munja zabljese i pretvori na trenutak sve u jarko podne, a onda, svojim nestankom kao da je sa sobom odnijela svu svjetlost. Sve je nalikovalo na bitku pred vratima Pakla, bezumlje urlajućih lica i prestravljenih konja, a bjesnjelo je poput olujnog mora po cijelom snijegom zagušenom dvorištu. Pokušati se probiti kroz takvo ludilo bilo bi ravno smrti. Na suprotnoj strani, beznadno izvan Simonova domašaja, Toranj Zelenog Arđela stajao je sa svojim bjelokosnim šiljkom, ovjenčanim gromovima. Munja opet propara nebo - kao nazubljen, blještav lanac koji okružuje toranj. Grom mu potrese kosti. Buljeći uvis u tom trenutku divljeg osvjetljenja, Simon ugleda blijedo lice kako zuri s prozora velike zvonarnice.

Lažni glasnik

Miriamele je teturala od umora. Nije mogla zamisliti kako se Binabik, kraćih nogu, još mogao kretati. Bila je sigurna da su se uspinjali dulje od sat vremena. Kako je moglo postojati toliko stuba? Sigurno su dosad već morali stići u Visotvrđu pa da su krenuli i iz središta zemlje. Dašuci, zastala je da otare znoj s lica i ogleda se za sobom. Cadrach je bio dva kata niže, jedva vidljiv na svjetlosti baklje. Redovnik nije odustajao; Miriamele mu je to morala priznati.

"Binabik, čekaj", dovikne ona. "Ako... ako načinim još jedan korak... noge će mi otpasti."

Trol se zaustavi, a onda se okrene i siđe. Doda joj svoju mješinu s vodom, pa dok je pila, reče: "Još malo pa smo stigli u dvorac. Osjećam promjenu zraka."

Miriamele se sruči na široku glatku stubu, odloživši luk i zavežljaj koje je bila u kušnji zavrtlati toliko puta u proteklih sat vremena. "Kakav zrak? Nisam ga imala u plućima ne sjećam se otkad."

Binabik je brižno pogleda. "Planinarenje je nešto što mi Qanuci naučimo prije nego što naučimo govoriti. Dobro ste uspjeli održati korak sa mnom."

Miriamele se nije ni trudila odgovoriti. Nakon nekoliko trenutaka Cadrach dotetura gore i svali se uza zid, a onda sklizne na stubu na duljinu ruke od nje. Njegovo blijedo lice bilo je vlažno, oči daleke. Promatrala ga je kako se bori za dah te mu nakon trenutka oklijevanja ponudi mješinu s vodom. On je uzme ne podigavši pogled.

"Otpočinite oboje", reče Binabik. "A tada nam predstoji posljednje penjanje. Blizu smo, vrlo blizu."

"Blizu čega?" Miriamele uzme mješinu s vodom iz Cadrachovih slabih prstiju i otpije još jedan gutljaj, a onda je vrati trolu. "Binabik, pokušavala sam doći do daha da te upitam - što se događa? Nešto što su podzemljaši rekli, nešto što si mislio o..." Ona prikuje njegov pogled, iako je mogla vidjeti da ga je želio odvratiti. "Sto je?"

Trol je šutio, ali je nagnuo glavu kao da sluša. Ništa se nije čulo na stubištu osim gruba šuma njihova disanja. Sjeo je pokraj nje.

"Zaista je riječ o nečem što su podzemljaši rekli - iako to samo po sebi ne bi natjeralo moje misli da se ovako roje."

Binabik se zagleda u svoje noge. "Imam i drugih misli. Nešto o čemu sam dugo već premišljao - 'lažni glasnik' iz Simonova sna."

"U Gelojinoj kući", šapne Miriamele, prisjetivši se.

"A on nije bio jedini. Poruka koju smo primili u Bijeloj pustoši, vrapcem nošena - koju je, barem sada tako mislim, poslao Dinivan od Nabbana, budući da gaje i Isgrimnur kasnije čuo govoriti o njoj - također je sadržavala upozorenje protiv lažnih glasnika."

Miriamele se tržne na spomen Dinivana. Bio je tako ljubazan, tako pametan - ali ga je Prvrates slomio poput pruča. Isgrimnurova priča o užasima koje je vidio u Sancellan Aedonitisu još je bojila njezine noćne more.

Iznenadna joj misao padne na um: sukobila se s Cadrachom kad ju je pokušao izvesti iz Sancellana, odupirala mu se i nazivala ga lašcem sve dok nije bio primoran da je onesvijesti udarcem i iznese van - ali on joj je, zapravo, rekao istinu. Zašto jednostavno nije pobjegao i spasio sebe, ostavivši je da se snalazi kako zna i umije?

Ona se okrene da ga pogleda. Redovnik još nije došao do daha; ležao je sklupčan uza zid, lica blijeda kao u voštane lutke.

"Toliko sam se dugo pitao tko bi mogao biti takav glasnik", nastavi Binabik. "Mnogo je glasnika koji su došli Jošui, ali i Simonu i Dinivanu, dvojici koji su nekako znali za ta upozorenja. O kojem je glasniku bila riječ?"

"A sada misliš da znaš?"

Binabik zausti da će odgovoriti, a onda udahne. "Dajte da vam kažem što mislim. Možda ćete u tome pronaći neku manu - i ti, Cadrach. Samo se nadam da sam u krivu." On ispreplete prste svojih malih ruku i namršti se. "Podzemljaši vele da su se Veliki mačevi kovali uz pomoć Riječi stvaranja - riječi za koje podzemljaši kažu da se koriste za ukinuće pravila svijeta."

"To nisam razumjela."

"Pokušat ću objasniti", reče Binabik nesretno. "Ali zapravo imamo malo vremena za priču."

"Kad povratim dah, možeš govoriti dok se budemo penjali." Trol kimne. "Onda evo mogeg objašnjenja o pravilima svijeta. Jedno je da stvari žele padati prema dolje." On umetne čep u mješinu s vodom, a onda je ispusti, oslikavši svoju tvrdnju. "Ako je neka druga vrsta padanja željena - da ovo pada uvis, na primjer - to je nešto za što se koristi Umijeće. Da se stvori nešto što je protiv pravila svijeta."

Miriamele kimne, a Cadrach podigne glavu kao da sluša, ali još je zurio u suprotni zid.

"Ali ako se neka pravila moraju prekršiti da bi dugo trajala, onda korišteno Umijeće mora imati veliku moć, kao što je lakše podići težak predmet i potom ga spustiti nego da ga se drži u rukama satima. Za takve zadatke podzemljaši i ostali koji su prakticirali Umijeće koristili su se..."

"... Riječima Stvaranja", završi Miriamele umjesto njega. "A rabili su ih kada su se iskovali Veliki mačevi."

Binabik kimne glavom. "To su učinili jer su svi Veliki mačevi bili iskovani od tvari koje nisu s Osten Arda, tvari koje su se opirale Umijeću korištenom za stvaranje čarobnog oružja. To se trebalo nadvladati, ali ne samo za trenutak. Zauvijek je bilo razdoblje na koje su se te stvari morale ukrotiti, pa su najmoćnije Riječi stvaranja bile iskorištene." Sada je govorio polako. "Stoga su ti mačevi, mislim, poput nategnuta kraka onih divovskih kamenobacačica kojima se vaš narod koristi kad napada ozidane gradove - uravnotežen tako da jedan dodir šalje golemu stijenu da leti poput sićušne, sićušne ptice. Takva velika moć zauzdana je u svakom od tih mačeva - tko zna što bi moć svih triju zajedno mogla učiniti?"

"Ali to je dobro", reče Miriamele, zbunjena. "Nije li to ono što nam treba - snaga da pobijedimo Kralja Oluje?" Ona pogleda u Binabikovo žalosno lice, a na srce joj nalegne kamen. "Ima li neki razlog zašto je ne možemo upotrijebiti?" Cadrach se promeškoli uza zid te napokon svrne pogled na trola. Bljesak zanimanja zapalio mu se u đima. "Ali tko će je upotrijebiti?" upita redovnik. "To je pitanje, zar ne?"

Binabik nesretno kimne. "To je zaista ono čega se bojim." On se okrene prema princezi. "Miriamele, zašto je Trn donesen ovamo? Zašto Jošua i ostali traže Svjetlokin?"

"Da ih upotrijebe protiv Kralja Oluje", odgovori Miriamele. Još nije shvaćala kamo su vodila trolova pitanja, ali Cadrach očito jest. Mračan poluosmijeh, kao od nevoljkog divljenja, izviije redovnikove usnice. Pitala se kome je divljenje bilo namijenjeno.

"Ali zašto?" upita trol. "Tko nam je rekao da ih upotrijebimo protiv našeg neprijatelja? Ovo ne služi tome da vas zbunjuje, Miriamele - ovo me i samog izjedalo sve dok mi se nije činilo da mi je glava puna oštra kamenja."

"Zato..." Na trenutak se nije mogla sjetiti. "Zbog pjesme. Pjesme koja govori kako valja otjerati Kralja Oluje."

"Carsko zvono kad mraz strne"

recitirao je Binabik, a glas mu je čudno odzvanjao na stubištu. Lice mu se zgrči u grimasu nalik na bol.

"Sjene kada krenu putem, Zdenac skriju vode crne Tri se mača opet traže

Bukken kad iz tla splaze I divovi s visa sidu Košmari kad snove gaze Tri se mača opet traže.

Sudbe korak da se skrene Magle Vrijeme da propuste Ranije da Kasno prene Tri se mača opet traže..."

"Čula sam je stotinu puta!" leće se ona. Gnjev je tek tanko prekrivao njezin strah zbog čovječuljkova neobična izraza.

"Što hoćeš reći?"

Binabik podigne ruke. "Slušajte, slušajte što vam se govori, Miriamele. Svi prvi dijelovi su istiniti - kopači, divovi, veliko zvono u Nabbanu - ali na kraju ona samo govori o obrtanju Sudbine, o razbistrivanju Vremena... i o sukobu Ranijih s Kasnijima."

"Pa?"

"Sto nam onda govori!?" prosikće Binabik.

Bila je tako osupnuta trolovom uznemirenošću daje trebalo nekoliko časaka da joj riječi sjednu. "Želiš reći da...?"

"Da bi isto tako mogla govoriti o onome što će pomagati samom Kralju Oluje! Jer što smo mi smrtnici njemu nego Kasnost njegovoj Ranosti? Tko preokreće ovu Sudbinu? I čija je to sudbina?"

"Ali... ali..."

Binabik je govorio u bjesnilu, kao da su riječi bile odčepljene nakon dugotrajne fermentacije i sada su se pjenušale na slobodu. "Odakle je potekla zamisao da tražimo ovu pjesmu? Iz snova Simona, Jarnauge i drugih! Cesta snova već je dugo ugrožena - Jiriki i ostali Sithe to su nam rekli - ali mi smo se dovoljno bojali da povjerujemo tim snovima, očajni da pronađemo neki način za borbu s povratničkim Kraljem Oluje!" Zastao je na trenutak, daščući. "Oprostite, toliko sam ljutit na vlastitu glupost...! Uzeli smo pretanku grančicu i objesili na nju most a da nismo bolje promislili. Sada smo nad sredinom ponora." Pljesnuo je dlanovima o bedra. "Nositelji Pergamene sada nas zovu. Kikkasut!"

"Dakle..." Borila se da pohvata konce onog što je trol rekao; o čaj počne kucati poput bila u njoj. "Dakle, snovi o Nissesovoj knjizi - to su bili lažni glasnici? Oni koji su nas doveli do ove pjesme?" "To sada mislim."

"Ali to nema smisla! Zašto bi Kralj Oluje izveo tako čudnu smicalicu? Ako ga ne možemo poraziti, zašto nas navesti da povjerujemo kako možemo?"

Binabik uzme dah. "Možda ima potrebu za mačevima a ne može ih donijeti sam. Prvrates je rekao Cadrachu da zna gdje je Svjetloklin i da ne želi da ga se dira. Možda crveni svećenik nije imao vlastite planove, nego je samo ispunjavao volju Kralja Oluje. Mislim da Mračnome na sjeveru treba velika moć koja je u tim oštricama." Glas mu prepukne. "Moj... moj je veliki strah da je sve to bila složena igra, poput sithskog shenta, stvorena da nas natjera da donesemo preostale mačeve."

Miriamele se nasloni na zid, zapanjena. "Onda Jošua, Simon... svi mi..."

"Cijelo smo vrijeme provodili neprijateljevu volju", iznenada će Cadrach. Miriamele je očekivala da će čuti zadovoljstvo u njegovim riječima, ali nije ga bilo. Osjetila se samo praznina. "Bili smo njegovi sluge. Neprijatelj je već pobijedio."

"Začepi usta", ispljune ona. "Proklet bio! Da si nam rekao što znaš, vjerojatno bismo to već davno otkrili." Ona se okrene prema Binabiku, naprežući se da zadrži razum. "Ako si u pravu, možemo li nešto poduzeti?"

Trol slegne ramenima. "Pokušati bježati, a onda pronaći put do Jošue i ostalih da ih upozorimo."

Miriamele ustane. Nekoliko trenutaka prije osjećala se odmornom i spremnom da se opet penje. Sada se osjećala kao da joj je netko plegao volovski jaram na ramena, težak, bolan teret koji nije mogla zbaciti. Činilo se da gotovo i nije bilo sumnje da je sve doista izgubljeno. "Pa i da ih pronađemo, nećemo imati oružje koje bismo upotrijebili protiv Kralja Oluje."

Binabik ne odgovori. Maleni trol kao da se još više smanjio. Ustao je i opet se počeo uspinjati stubama. Miriamele okrene Cadrachu leđa i pođe za njim.

Red je bio srušen; vrišteći, škripeći kaos bjesnio je pred zidinama Visotvrđe. Blijedi Norni i dlakavi, lajući divovi bijahu posvuda, boreći se bez primjetnog obzira za vlastite živote, kao da im je jedina svrha bila da ispune užasom srca svojih neprijatelja. Jedan od divova izgubio je ruku pod sjekirom nekog ratnika, ali dok se gurao kroz uspančene ljudske vojnike, golemi je zvijer vitlala batrljkom, iz kojeg je sukljala krv, silovito kao batinom u preostaloj ruci, udruživši oboje kako bi ispunio okolni zrak crvenom maglom. Ostali divovi bili su još neozlijeđeni te su brzo počinili stravičan pokolj oko sebe. Norni, gotovo jednako okrutni ali kudikamo lukaviji, okupili su se u male prstenove i stajali rame uz rame, okrenuvši svoja poput igle oštra kopla prema van. Brzina i bojna nadmoć bjeloputih besmrtnika bile su takve da se činilo kako obaraju dva do tri čovjeka za svakog njihovog koji je pao... a dok su se borili, pjevali su. Njihovi jezivi, prodorni glasovi izvijali su se čak i ponad sve te graje.

A nad svim tim visjela je Osvajačeva zvijezda, sjajeći se bolećivo crveno.

Vojvoda Isgrimnur podigne Kvalnir u zrak i stane dozivati Sludiga i Hotviga, ali njegov glas proguta galama. Okretao se s konjem u krugovima, pokušavajući pronaći neko područje gdje su se sile skupile, ali njegova se vojska već raštrkala na tisuće zasebnih djelića. Iako se žestoko borio neko vrijeme, Isgrimnur još nije mogao posve vjerovati što se događa. Bojište, sumorno ali poznato, sada se, nakon sata borbe, pretvorilo u moru onozemaljske kazne.

Jošuin stijeg bio je srušen; Isgrimnur je uzalud tragao za nečim što bi njegovim snagama moglo koristiti kao točka okupljanja. Neki je div pao u snijeg, ritajući se dok je umirao i slamajući hrpu strijela pod sobom, a vojvodin se konj, bježeći unatoč njegovim pokušajima da ga obuzda, napokon zaustavio u vrtlogu mira na dijelu sjeveroistočnog obronka najbližeg Kynswoodu.

Kad je umirio svojeg konja, Isgrimnur spremi Kvalnir u korice i odmakne kacigu, a onda podigne surku, stenjući od boli u leđima i rebrima. Na trenutak ga je težak oklop sprječavao da prevuče ruho preko glave; Isgrimnur se naprezao, psujući i znojeći se, užasavajući se pomisli da ga iznenade i obore u tako smiješnom položaju. Surka se raspala kod otvora za ruke te je on napokon strgne, a onda se ogleda za nečim o što bi je mogao svezati. Jedno od nornskih kopanja ležalo je u snijegu. Isgrimnur isuče mač, a onda se sagne, stenjući, i zakvači ga tako da je mogao dograbiti dugački držak. Dok je vezivao rukave košulje za glatko sivkasto drvo, zurio je u okrvavljeni vršak koji kao da je cvjetao poput cvijeta s laticama od noževa. Kad je završio, podigao je pomoćni stijeg iznad glave i odjahao u žarište bitke, urlajući rimmersgardsku ratnu pjesmu koju čak ni on nije mogao čuti.

Već je izbjegao jedan zamah sjekire kojom je vitlao neki Norn kad je shvatio da mu kaciga još visi na jabuci sedla.

Kvalnir se nedjelotvorno odbio o neobičan oklop stvorenja. Isgrimnur uspije otkloniti povratni udarac rukom, pretrpjevši tek potrganu verižnjaču i plitku posjekotinu na koži, ali Norn je bio vrlo spretan na skliskom snijegu te se hitro okrenuo za novi napad. Vjetar iznenada zavijori stijegom preko vojvodina lica.

Ubijen vlastitom košuljom, bila je njegova kratka misao, a onda platno odleprša dalje. Nešto tamno uzdigne se u njegovo vidno polje, Norn zatetura u stranu, a iz raskoljene kacige šikne krv. Novi se pridošlica zavrti u pljusku snijega i vrati kako bi dokrajčio Isgrimnurova posrnulog neprijatelja.

"Živi ste", dahne Sludig, otirući zakrvavljenu sjekiru o svoj plašt. Isgrimnur udahne, a onda vikne iznad rastuće tutnjave groma. "Ovo je prokleti nered - gdje je Freosel?"

Sludig pokaže na ratnike koji su se hrvali stotinjak lakata dalje. "Dodite. I stavite tu prokletu kacigu na glavu."

"Silaze sa zidova!" vikne netko.

Isgrimnur svrne pogled i ugleda kako se ljestve od užeta odmataju na suprotnom kraju kosog vanjskog bedema Visotvrde. Zbog potamnjelog neba i omamljujućih bljeskova povremene munje ništa se nije jasno vidjelo, ali su Isgrimnuru vojnici koji su se spuštali niz ljestve izgledali poput smrtnika.

"Bog im prokleo prodane duše!" zareži vojvoda. "A sad smo ukliješteni s objiju strana. Prisiljavaju nas da se povučemo uza zidine, a nećemo još zadugo imati brojčanu nadmoć." Okrenuo se i zagledao iza svoje male, opkoljene čete. Preko bojišnice mogao je vidjeti odlučne skupine ljudi, Seriddanove nabbanske legije i Hotvigove konjanike, kako se pokušavaju probiti prema njegovoj zastavi od surke, koja se sada vijorila s potpornja jurišnih ljestvi, utaknutog u blatno tlo. Pitanje je bilo hoće li Hotvig i ostali uspjeti presjeći sebi put prije nego što Isgrimnurova mala četa bude zdrobljena između Norna i plaćenika.

Možda bismo se trebali povući prema podnožju dvorskih zidina, pomisli on, čak se pokušati ukopati pred onim novim vratima. Nije preostalo mnogo toga što su on, Sludig i ostali mogli poduzeti: bit će prisiljeni povući se, pa su ionako mogli izabrati svoje mjesto. Vojvoda je primijetio da ni jedan Elijin vojnici nije iznad vrata: pretpostavljao je da možda nisu bila dovoljno široka. Ako je to bila istina, on i njegova mala četa mogli bi ih upotrijebiti kao zaštitnicu a da se ne moraju brinuti o projektilima odozgo. Budu li im se mogla štititi leđa, mogli bi se odupirati i najstrašnijim Nornima dok se ostali vojnici ne probiju... ili se barem tako nadao.

A ako sebi napravimo malo mjesta, možda uzmožemo probiti ta prokleta vrata ili upotrijebiti one ljestve i poći za Isomom. Nema razloga zašto Elija ne bi za promjenu imao smrtnu lisicu u svojem kokošinju.

Okrenuo se prema hordi blijedih, crnookih stvorova i njihovim oš-tricama od čudodrvja. Munja opet propara nebo, zasjenivši na trenutak grimizno tinjanje Osvajačeve zvijezde. Nejasno, Isgrimnur začu zvonjavu zvona, a onda ga osjeti i u želucu i kostima. Na trenutak spazi nešto nalik na plamenove kako gmiže rubom njegova vidokruga, a onda se olujna tama opet spusti.

Bože, pomози nam, pomisli odsutno. Ono je podnevno zvono u tornju. A ovdje je crno kao noć. Aedone, tako je mračno...

"Oh! Majko milosrdna!" Miriamele je gledala dolje s balkona, užasnuta. S njezina mjesta visoko u kraljevoj rezidenciji, Unutarnje je gradište izgledalo kao more ljudi i konja koje se pomicalo u čudnim prstenastim šarama sukoba. Snijeg je šibao i kružio na vjetru, čineći sve nejasnim. Nebo bijaše zapleteno olujnim oblacima, ali crvena je zvijezda jasno gorjela iza njih, a njezin dugački rep bacao je slabašan krvav sjaj po svemu. "Stric Jošua je počeo opsadu!" krikne ona. Čini se daje njihova žurba da ga pronađu i upozore bila uzaludna.

Uspion stubama napokon ih je doveo do vrata, skrivenih u nižim razinama spremišta ispod kraljeve rezidencije.

Miriamele, koja se ponosila svojim poznavanjem zakutaka Visotvrde, od kojih je mnoge otkrila prerusena u Malahiju, zaprepastila se kad je otkrila da joj je prolaz u staru Asu'u ležao pred nosom cijelo vrijeme dok je tu živjela - ali čekalo ju je još iznenađenja.

Drugo je stiglo kad su se oprezno popeli u prizemne dijelove rezidencije. Unatoč zavijanju vjetra i urlicama pomamnih glasova vani, mnoge su odaje rezidencije bile napuštene i činilo se da već dugo na tim mjestima nitko nije stanovao.

Dok su prolazili kroz hladne sobe i prasne hodnike, Miriamelin se strah od otkrića smanjio, ali osjećaj da stvari nisu bile kako valja postojano se pojačavao. Spremna na bilo kakva žalosna otkrića, ušla je u očevu ložnicu znajući da će ju zateći jednako praznom, ali nije mogla zamisliti da je itko ondje mogao živjeti u tako smrdljivom i životinjskom stanju. Sada su izašli na mali zaklonjeni balkon jedne od odaja na trećem katu te čučnuli iza kamene ograde, vireći kroz ornamentalne proreze na bezumlje pod sobom. Zrak je snažno mirisao na mješavinu munje i krvi.

"Bojim se da je istina", reče Binabik jakim glasom; uz buku sukoba i tuljenja vjetrova nije bilo straha da će privući pozornost. "Vojnici se bore točno ispod, a ljudi i životinje leže mrtvi. Ali ima još nešto što je neobično. Želio bih da možemo baciti pogled preko zidina dvorca."

"Što možemo učiniti?" Miriamele se mahnito ogleda oko sebe. "Jošua, Camaris i ostali sigurno su još vani. Moramo ih nekako uvesti unutra!"

Dnevna svjetlost, toliko potamnjena oblacima da je cijeli dvorac izgledao kao da je uronjen u duboku vodu, promijeni se i neobično zatreperi, a onda na trenutak cijeli svijet krikne i pobijeli. Navoj munje prasne s neba poput vatrena bč; grom uzdrma zrak, a činilo se da je i potresao balkon pod njima. Munja se ovila oko Tornja Zelenog Anđela, zadržala se na trenutak dok su se odjeci groma gubili, a onda cvrčeći iščeznula.

"Kako?" vikne Binabik. "Ne poznajem ovaj dvorac. Kakva mjesta mogu tu postojati za bježanje?"

Miriamele nije imala odgovor. Zvuči vjetra i borbe tjerali su je da vrišti i pokrije uši; uskovitlani oblaci nad njom ošamućivali su je. Odjednom se sjetila Cadracha, koji se vukao za njima, tih i odsutan poput mjesječara. Miriamele se okrene, sigurna da je iskoristio njihovu smutnju da se iskrade, ali redovnik je čučao na vratima, ravnodušno zureći uvis u olujno, crvenilom preliveno nebo.

"Možda bismo ih mogli uvesti kroz morska vrata", reče ona trolu. "Ako je Jošuaova vojska kod zidova iznad Erchestera, možda će ih biti samo malo..."

Binabikove se oči rašire. "Pogledajte tamo!" Gurnuo je ruku kroz prorezanu ogradu kako bi pokazao. "Nije li to...? O, Kćeri Planina!"

Miriamele zaškilji, pokušavajući pronaći smisao u ludilu pod sobom, te opazi da se u tom borbenom mravinjaku zbiva nešto više od trčanja branitelja do mosta preko jarka koji je vodio u Srednje gradište i natrag. Zapravo, činilo se da se nekakva borba događa na samom mostu. Velika skupina oklopnika u Srednjem gradištu potiskivala je manju skupinu jahača i pješaka natrag. Dok je izbezumljeno promatrala taj prizor, jedan od konja se propne i strovalivši se s mosta, povuče svojeg jahača sa sobom u tamnu vodu. Zar su Jošuiine snage već bile unutar zidina te se probijale prema Unutarnjem bedemu? Je li ona nekolicina na mostu bila posljednji ostatak očevih branitelja? Ali stoje onda sa svim oklopnicima točno ispod nje koji nisu činili ništa kako bi pružili potporu konjanicima koji su se povlačili? Tko su bili oni? A tada, dok su malu skupinu na mostu potisnuli još dalje, ona ugleda ono što je Binabik vidio. Jedan od jahača, stojeći gotovo nemoguće visoko u sedlu, vitlao je svojom oštricom visoko iznad glave. Čak i na lažnom sumraku mogla je vidjeti da je mač crn poput ugljena.

"O, Bože, spasi nas." Nešto hladno stisne joj utrobu. "To je Ca-maris!"

Binabik se nagnjao naprijed, lica pritisnuta uz kamenu ogradu. "Mislim da vidim i princa Jošuu - ondje, u sivom plastu, jaše blizu Camarisa." On se okrene prema njoj, prestrašena lica. Još jedan nazubljen bljesak munje posrebnri nebo. "A njih je tako malo - nisu se borbom mogli probiti unutar zidina, pretpostavljam. Nekako su ih zavarali da donesu mač u dvorac."

Miriamele pljesne dlanovima o pod balkona. "Što možemo poduzeti?!"

Trol opet proviri kroz ogradu. "Ne znam", napola vikne. "Nemam nikakvih misli! Kikkasut! Sasjeći će nas na komade ako se spustimo k njima - a oni su već donijeli mač. Kikkasut!"

"Na prozoru tornja vidi se plamen", reče Cadrach, glasnim, jednoličnim tonom.

Miriamele nakratko zirne i prema Tornju Zelenog Anđela i Hjeldi-novu tornju, ali izuzev grumena uskovitlanih oblaka iznad visoka šiljka prvog, nije mogla vidjeti ništa neobično.

"Gledajte!" vikne Binabik. "Nešto se događa!" Zvučao je gnjevno i zbunjeno. "Što to rade?"

Jošua, Camaris i njihova mala skupina saveznika bijahu protjerani preko mosta na tlo Unutarnjeg bedema. Ali ostatak plaćeničkih trupa što je nasumično milio unutar bedema, nije pristupio da im presiječe put, dapače, nepravilan otvor stvorio se u njihovim redovima, procijep koji se postupno pretvorio u stazu koja je vodila od podnožja mosta na jarku do stuba na pročelju Tornja Zelenog Anđela. Dok se ostatak kraljevih vojnika probijao preko mosta, Jošuu i njegove sljedbenike gurali su prema tornju. Zapanjujuće, plaćenici s obiju strana nisu im nimalo zaprijetili sve dok Camaris na svojem bijelom konju nije pokušao skrenuti četu u stranu da presiječe sebi put kroz zid neprijatelja. Kraljeve snage žestoko su se oduprle te je mala četa bila odbijena, a onda opet otjerana preko otvorenog prostora prema stubama Tornja Zelenog Anđela koje su je čekale.

"Toranj!" reče Miriamele. "Potiskuju ih prema tornju! Što...?" "Sithsko mjesto!" Binabik iznenada skoči uvis, izbrisavši svaku pomisao o skrivanju. "Mjesto gdje je Kralj Oluje vodio svoju posljednju bitku. Vaš otac i Pvrates ondje čekaju mačeve!"

Miriamele ustane. Koljena su joj bila slaba. Kakva se čudovišna stvar događala pred njima, nemilosrdna i neizbježna poput pandža noćne more? "Moramo k njima! Nekako! Možda... možda još možemo nešto učiniti!"

Binabik zgrabi svoj zavežljaj s poda s unutrašnje strane balkonskog prozora. "Kuda i kako ćemo k njima?" upita je on. Miriamele se zapilji u njega, a onda u šutljivog Cadracha. Na trenutak joj se um potpuno ispraznio od svega, osim od zavijanja vjetra pred prozorom. Napokon uspomena doleprša iz dubina.

"Za mnom." Prebacila je zavežljaj i nornski luk preko ramena i otrčala po vlažnom kamenu prema vratima i stubištu rezidencije. Binabik pohita za njom. Nije se osvrnula da provjeri što je Cadrach učinio.

Tiamak i Jošua uspinjali su se stubištem šutke, mučno dišući, naprežući se da ostanu blizu Camarisa. Kat iznad njih vitez se nesigurno uspinjao, poput mjesečara, a snažne su ga noge nosile uvis preskačući po nekoliko stuba.

"Kako i jedno stubište može biti tako visoko?" dahne Tiamak. Povremeno bi ga zaboljela njegova hroma noga.

"Ovo mjesto posjeduje tajne o kojima nisam ni sanjao." Jošua visoko podigne svoju baklju, a sjene poskoče od pukotine do pukotine u bogato izrezbarenim zidovima. "Tko bi znao da je tu dolje zaostao cijeli svijet?"

Tiamak zadrhti. Nornska kraljica u srebrnoj maski koja je lebdjela iznad sithskog svetog jezera bila je tajna koju Wranjanin nije želio nikad otkriti. Njezine riječi, njezina ledena nepobjedivost i posebno stravične moći koje su ispunile špilju Jezera Triju dubina, opsjedale su ga cijelim usponom po veličanstvenom stubištu. "Naše neznanje obilo nam se o glavu", dahne on. "Borimo se protiv nečeg što smo samo naslućivali, ili nazreli u morama. Sada su Sithe uhvaćeni u sukob s tim... ženskim stvorom, boreći se, umirući... a mi čak i ne znamo zašto."

Jošua svrne svoj pogled sa starčevih leđa kako bi nakratko zirnulo u Tiamaka. "Mislio sam daje to bio zadatak Saveza Pergamene. Da znaju takve stvari."

"Oni koji su otišli prije nas znali su više nego mi", odgovori Tiamak. "A mnogo je toga što čak ni Morgenes i ostali nisu nikad naučili, mnogo skrivenog čak i Eahlstanu Fiskerneu, koji je, kažu, bio iskren iako potajan prijatelj Sitha. Besmrtnici su uvijek bili tvrde ruke sa svojim znanjem."

"A tko ih može kriviti nakon štete koju su smrtnici prouzročili samo kamenom, željezom i vatrom." Jošua se opet osvrne prema močvarcu. "Ah, milosrdni Bože, trošimo dah na razgovor. Vidim bol na tvom licu, Tiamak. Dopusti da te neko vrijeme nosim."

Tiamak, tvrdoglavo se penjući, odmahne glavom. "Camaris nije usporio. Zaostali bismo još više, a ako napustimo stubište, mogli bismo ga opet izgubiti, no ovaj put nećemo imati Sitha da nam pomognu pronaći put. On bi ostao sam, a mi bismo zauvijek lutali ovuda." Uspeo se još nekoliko stuba prije nego što je opet imao daha da progovori. "Ako bude potrebno, ostavite me za sobom. Važnije je da vi ostanete s Camarisom nego sa mnom."

Jošua ne reče ništa, ali na kraju nesretno kimne.

Jeziv osjećaj pomicanja se povlačio, a s njim i plešuća svjetla koja su, na trenutak, nagnala Tiamaka da pomisli kako je vebno stubište gorjelo. Stresao je glavom, pokušavajući raščistiti svoje zbrkane misli. Što se događalo? Zrak se činio neobično vrućim, a osjećao je kako se dlačice na njegovoj ruci i vratu kostriješe.

"Nešto grozno se događa", vikne Tiamak. Posrtao je u Jošuinu sjeni, pitajući se je li povećana snaga neobičnih pomaka značila da je nornska kraljica poražavala Sitha. Pomisao se prilijepila za njega kao da ima pandže. Možda je pobjegla iz jezera. Hoće li slijediti njega i princa tamnim stubama, bezizražajne srebrne maske, lepršavih bijelih halja...? "Nestao je!" Jošuin je glas bio pun strave. "Ali kako je to moguće?" "Što? Kamo je nestao?" Tiamak podigne pogled. Svjetlost baklje otkrivala je mjesto gdje je stubište naglo prestajalo, poklopljeno niskim kamenim svodom. Camarisa nigdje nije bilo na vidiku.

"Nije se imao gdje skriti!" reče princ.

"Ne, pogledajte!" Tiamak pokaže prema raspuklini u svodu, dovoljno širokoj da se kroz nju može provući čovjek.

Jošua brzo podigne Tiamaka do otvora, a onda ga pridrži dok je Wranjanin tražio nešto za što bi se uhvatio. Tiamak otkrije dake mogao gotovo provući glavu iznad površine na gornjoj strani. Povukao se uvis i kroz otvor, boreći se protiv svojih izdajničkih, umornih mišića, pa kad je ležao drhteći na kamenom podu, dovikne kroz raspuklinu: "Dođite! Ovo je smočnica!"

Jošua baci baklju uvis. Uz pomoć Tiamakove ruke provukao se kroz procijep. Zajedno su potražili komorom, zaobilazeći razasute komade krša te se popeli klimavim ljestvama kroz stropna vrata. Ušli su u još jednu komoru, s malim prozorom visoko u zidu. Prijeteći crni oblaci kovitali su se na vidljivom dijelu neba, a unutra je puhao hladni vjetar. Još jedna vrata u stropu vodila su na novi kat.

Dok je Tiamak stavljao bolnu nogu na najnižu prečku, kroz stropna vrata odjekne prasak, iznenadan i silovit. Jošua, koji se prvi penjao, požuri se uz ljestve i nestane.

Kad se Tiamak domogao vrha, zatekao se u maloj, sjenovitoj sobici, zureći u rasprsnuto iverje vrata. Mogao je vidjeti svjetlost baklje u toj prostoriji i prilike koje su se kretale. Jošuin glas zazvoni.

"Ti! Neka Bog pošalje tvoju crnu dušu u pakao!"

Tiamak požuri do vrata, a onda zastane trepući dok se pokušavao snaći u širokoj kružnoj odaji koja se otvarala pred njim. S njegove lijeve strane, prozori iznad visokih glavnih vrata propuštali su skrletnu svjetlost koja se natjecala s mutnim žarom baklji u zidnim utorima. Točno nekoliko lakata ispred Wranjanina, Camaris je stajao u ruševinama manjih vrata koja su mu priječila izlaz; starije vitez sada stajao nepomično, kao okamenjen. Jošua bijaše tek ruku daleko od Camarisa, a Naidel mu se isukan klatio u ruci. Dvadesetak koraka iza njih, na suprotnoj strani kamenog poda, bijahu mala vrata u zidu koja je Camaris upravo razbio na komadiće. S Tiamakove desne strane, iza visokog luka, veliko stubište vijugalo je u visine.

Spodobe na donjim stubama tog stubišta uhvatile su i zadržale Tiamakov pogled, kao i Jošuin - posebno ćelavac u lepršavoj crvenoj halji koji je stajao visok usred gomile ljudskih tijela, poput ribara u plitkom potoku. Čovjeka u oklopu još je držao za ramena, iako je način na koji se vojnikaova glava u zlatnoj kacigi klatila davao naslutiti da se odavna prestao opirati.

"Proklet bio, Prvrates, pusti ga!" vikne Jošua.

Svećenik se nasmije. Slegnuvši ramenima, on bez po muke gurne u stranu... Camarisa, koji tresne o kamene plče i ostane nepomično ležati, stišući crnu oštricu u šaci.

Tiamak je zurio u nijemom zaprepaštenju. Camaris, koga su on i Jošua slijedili, još je stajao u blizini blago se njišući poput stabla na vihoru. Kako su mogla biti dvojica? Tko je ondje ležao?

"Isorne!" kriknje Jošua, glasa napukla od tuge. Tiamak se odjednom sjeti, a užas koji ga je zgrabio, stisne ga još jače.

Varka koju su smislili sa Sithama svela se na to - tu hrpu nepomičnih ljudi? Gotovo dvanaest vojnika, uključujući snažnog mladog Isorna, a svećenik ih je sve porazio golim rukama? Što je sada moglo zaustaviti Prvratesa i njegova

besmrtnog saveznika? Jošua i njegovi suputnici imali su tek jedan Veliki mač, a njegov vlasnik, Camaris, činio se izgubljen u sanjarskoj omami...

"Iščupat ću ti srce zbog ovog", zareži princ Jošua i skoči prema stubištu. Prvrates podigne ruke, a oblak masne žute svjetlosti zatreperi oko alkemičarevih prstiju. Dok je Naidel sijevao prema njemu u širokom, smrtonosnom luku, Prvratesova ruka sukne i dohvati oštricu. Na točki gdje su se dotakli nešto zasikće poput vruća kamena, bačena u vodu, a onda svećenik zgrabi Jošuu za ruku u kojoj je držao mač i povuče ga naprijed. Princ se odupre, zamahnuvši prema Prvratesu svojom drugom, osakaćenom rukom, ali svećenik uhvati i nju te privuče Jošuu prema sebi dok im lica nisu bila toliko blizu da je alkemičar mogao poljubiti princa.

"Gotovo je prejednostavno", reče Prvrates, smijući se.

Tiamak, ukočen od straha, sklizne u sjene vrata. Moram nešto učiniti - ali tko sam ja? Wranjanin je jedva mogao uspravno stajati. Čovječuljak, nitko! Nisam borac! On bi me uhvatio i ubio poput ribice.

"Za tebe nema dovoljno dubokog pakla", zaškrguće Jošua. Znoj mu se slijevao niz lice, ruka u kojoj je držao mač je drhtala, ali činio se nemoćnim poput djeteta u svećenikovu uzničkom stisku.

"A ja ću ih sve posjetiti." Prvrates opet ispruži ruke. Žuta svjetlost zatreperi oko njega. "Ti si jedan od nekolicine koji su mi pomrsili račune. Jednoruki. Sad ćeš vidjeti da tvoje upletanje ne vrijedi - ništa." Odbacio je Jošuu prema obližnjem luku. Princ snažno udari o njega i sklizne na pod te se nepomično ispruži pokraj čovjeka odjevena u njegovu sivu surku i oklop - brata nabbanskog baruna, Brindallesa. Čovjekova lijeva, poput Jošuine, završavala je crnom kožnom kapicom, ali Brindallesova je ruka bila svijena pod kutom od kojeg se Tiamaku prevrnuo želudac. Nije bilo znakova života na blijedom, krvlju poprskanom licu.

Tiamak se povuče još dublje u sjene; Prvrates ga nije ni pogledao. Umjesto toga, svećenik se popne stubištem, a onda zastane i okrene se Camarisu.

"Dodi, starce", reče i osmijehne se. Tiamaku se njegove razvučene usne učine praznim i neveselim kao u gmaza.

"Osjećam da se zaštita učvršćuje, što znači da je došao čas. Morat ćeš nositi svoj teret samo malo dalje."

Camaris načini korak prema njemu, a onda se zaustavi, polako odmahujući glavom. "Ne", izusti muklo. "Ne. Neću dopustiti..." Nešto se od starog Camarisa vratilo; Tiamak osjeti slabašnu nadu.

Prvrates samo prekriži ruke na svojim skrletnim prsima. "Bit će zanimljivo gledati tvoj otpor. Nećeš uspjeti, dakako. Privlačnost mača prejaka je za bilo kojeg smrtnika, čak i za otrcanu legendu poput tebe."

"Proklet bio", dahne Camaris. Njegovo se tijelo trgne te se počne klatiti naprijed-natrag kao da se bori protiv nekakva nevidljivog stvora koji ga je želio povući prema stubama. Stari vitez bolno usrče zrak. "Kakav si to stvor?"

"Stvor?" Na Prvratesovu se čosavu licu moglo vidjeti da se zabavlja. "Ja sam ono što čovjek koji ne prihvaća nikakva ograničenja postaje..."

Dok su mu posljednje riječi još visjele u zraku, iznenada se začuo gromoglasan potres. Na mjestu gdje je gorjela vrata na suprotnoj strani dvorane, širio se mutan oblak. Nekoliko sjenovitih spodoba, neprepoznatljivih od dima, posrne kroz njih.

"Kako uzbudljivo." Prvratesov je ton bio zajedljiv, ali Tiamak je opazio kako se izvjesno uzbuđenje ušuljalo na alkemičarevo lice. Svećenik se spusti korak niže i zaškilji u sumaglicu, no potom se zavrti unatrag, grgljajući, s crnom strijelom zabijenom u vrat. Njezina mu je glava stršila pedalj izvan kože. Prvrates na trenutak zatetura na mjestu, a onda padne i skotrlja se niza stube te ostade ležati pokraj svojih žrtava. Krv mu se skupljala pod glavom kao da su se njegove žarke halje rastopile i istekle.

Miriamele se ogledala po uskim hodnicima naprežući se da se orijentira. Kancelarovi uredi bili su zastrašujući labirint kad je ona živjela u dvorcu, ali sada su bili još zbrkaniji. Poznata vrata i hodnici nisu bili gdje su trebali biti, a svi su prolazi naizgled bili pogrešne duljine, kao da su dimenzije tih ureda nekako postale promjenjivo tekuće. Miriamele se borila da zadrži zdrav razum. Bila je sigurna da će na kraju pronaći put, ali bojala se gubitka dragocjenog vremena. Dok je čekala svoje suputnike, leden vjetar stoje zviždao kroz otvorene prozore zakotrljao je nekoliko zgužvanih pergamenata pokraj njezinih nogu.

Binabik dotrči iza ugla. "Nisam mislio da me trebate čekati", reče on. "Zastao sam samo zato što sam vidio ovo.

Uletjele su kroz prozor, barem tako mislim." Dodao joj je tri strijele jednostavnije izrade od nornskih sulica koje je ranije pokupila. "Bilo je i drugih, ali su se slomile udaranjem o kamene zidove."

Miriamele nije imala tobolac u koji bi ih spremila. Stavila ih je u otvoren kutak svojeg zavežljaja pokraj Simonove nagrade i strelica koje je spasila iz tunela. Čak i s Binabikovim dodacima još je imala kudikamo manje strijela nego što je htjela, ali osjetila je olakšanje znajući da, ako dođe do toga, neće morati jeftino prodati svoj život.

Pogledaj me, začudila se. Svijet se bliži kraju, Dan Odvagnuća napokon je tu... a ja se igram vojnika.

Ipak, bilo je bolje nego dopustiti da užas proдре van. Osjećala je kako se skuplja u njoj, i znala da bi, kad bi makar na časak izgubila pribranost, on zavladao njome.

"Nisam čekala." Ona se odgurne od zida. "Samo sam provjeravala znam li put. Ovo je mjesto uvijek bilo naporno, ali sada je gotovo nemoguće. Ne samo zbog ovoga..." Ona pokaže na razbijeno pokućstvo i sablasne krpe pergamenta, vrata istrzana sa svojih šarki što ležahu razbacana nasred puta. "Dogodile su se i druge promjene, promjene koje ne razumijem. Ali mislim da sam sada u pravu. Odavde moramo polako, bez obzira na vjetar - gotovo smo u kapeli, a to je točno pokraj tornja."

"Cadrach dolazi." Trol je to rekao kao da misli da joj je stalo.

Miriamele izvije usnicu. "Ne čekam. Ako može održati korak, neka ga." Oklijevala je trenutak, a onda izvukla jednu strijelu iz svojeg zavežljaja i zataknila je, pustivši je da labavo sjedi na tetivi luka. Naoružana, zaputila se niz uski hodnik. Binabik se osvrne za sobom, a onda požuri za njom.

"Otrpio je jednako mnogo boli kao i mi, Miriamele", reče trol. "Možda i više. Tko zna kakve bi sve stvari čovjek ili žena učinili pod Prvratesovom torturom?"

"Redovnik mi je lagao više puta nego što mogu nabrojiti." Pomisao na njegove izdaje gorjela je tako žarko u njoj da se na trenutak gotovo i nije bojala. "Jedna riječ istine o mačevima, o Prvratesu, mogla nas je sve spasiti."

Binabikovo je lice bilo nesretno. "Još nismo sve izgubili."

"Još nismo."

Cadrach ih dostigne na kapelanovoj šetnici. Redovnik ništa ne reče - možda dijelom zato što se borio za zrak - nego uhvati korak iza trola. Miriamele si je dopustila samo jedan ledeni pogled.

Kad su stigli do vrata, sve kao da se opet premjestilo. Na trenutak se Miriameli učini da vidi blijede plamenove kako sukljaju zidovima; naprezala se da ne krikne dok se na jeziv trenutak osjećala rastrganom. Kad je dojam minuo, činilo joj se kao da nije posve vraćena u prvotno stanje.

Prošlo je dosta vremena prije nego što je bila sposobna progovoriti.

"Kapela... je na... drugoj strani." Unatoč upornu jecanju vjetra iza zidova, Miriamele je šaptala. Užas u njoj borio se da se oslobodi i trebala joj je sva snaga da ga zadrži na mjestu. Binabik je raširio oči i bio neobično blijed; Cadrach je izgledao bolesno, vlažna čela i grozničavo sjajna pogleda. "Na suprotnoj je strani kratak hodnik koji vodi ravno u toranj. Pazi kuda hodaš. S obzirom na ove porazbijane stvari na putu, mogao bi se spotaknuti i ozlijediti", namjerno se brižno obraćala samo Binabiku, "te načiniti dovoljno buke da naš dolazak čuje tko god bio unutra."

Trol se usiljeno osmijehne. "Poput zęjnih šapa su koraci Qanuca", šapne on. "Laki po snijegu ili kamenu."

"Dobro." Miriamele se okrene i zapilji u redovnika, pokušavajući naslutiti kakva su nova izdajstva vrebala iza njegovih vodenasto sivih očiju, a onda zaključi da nije bilo važno. Cadrach je mogao malo toga učiniti da pogorša njihovu situaciju: vrijeme opreza bit će gotovo za nekoliko trenutaka, a ono što im je sada bila najveća nada naizgled se okrenulo protiv njih.

"Za mnom, onda", reče ona Binabiku.

Kad je otvorila vrata koja su vodila u poprečnu lađu kapele, hladnoća prodre van i obuhvati je; oblak njezina u paru pretvorena daha visio je u zraku. Zastala je na trenutak i osluhнула prije nego što je uvela svoje suputnike na široki pod kapele. Snijeg se nakupio u kutovima i uza zidove, a lokvice vode ležale su svuda po kamenu. Većina klupa je nestala; nekoliko tapiserija koje su preostale lepršale su u odrpanim, pljesnivim trakama. Bilo je teško vjerovati da je to nekoć bilo mjesto utjehe i pribježišta.

I tu su oluja i graja bitke također bile glasne. Kad je podigla pogled, znala je zašto. Velika kupola iznad nje bila je probijena, stakleni sveci i anđeli srušeni i zdrobljeni u šareni prah. Miriamele zadrhti, osjećajući strahopoštovanje čak i nakon svega što je doživjela gledajući tolike promjene na nečem poznatom. Snježne su se pahulje lijeno vrtložile prema tlu, a od oluje zatamnjeno nebo bijaše dotaknuto krvavom svjetlošću plamteće zvijezde, izobličeno u razbijenom okviru poput gnjevna lica.

Dok su prolazili prednjom stranom apside, pokraj oltara, Miriamele zaključi da nije samo sila bezlične prirode prouzročila to oskrnuće: grube ruke razbile su lica kipova svetih mučenika te umrljale ostale krvlju, ali i gorim stvarima.

Iako je tlo bilo posuto krhotinama koje su činile svaki korak opasnim, tiho su stigli do suprotne poprečne lađe. Povala ih je uskim prolazom do vrata, umetnutih duboko u kamen. Zastala je i osluhнула uz ključanicu, ali nije mogla čuti ništa od odjekujuće galame koja je prodirala odozgo.

Preplavio ju je čudan, bolan, bockav osjećaj, kao da su u zraku bile munje - ali munje i jesu bile u zraku, podsjetila se.

"Miriamele..." Cadrach je zvučao preplašeno.

Nije se osvrnula na nj, iskušavajući bravu. "Zaključana", rekla je tiho, a onda slegnula ramenima. "I preteška da ih srušimo."

"Miriamele!" Cadrach je povuče za rukav. "Stvara se neka vrsta barijere. Ostaćemo zarobljeni."

"Kako to misliš?"

"Zar ne osjećate kako nas pritišće? Osjećate li da vam se ježi koža? Stvara se barijera i povlači unutra kako bi okružila toranj. Prvratesovo djelo - osjećam njegovu nepromišljenu snagu."

Ona se zapilji u redovnika, ali na njegovu licu nije bilo nikakva drugog traga osim nehinjene zabrinutosti. "Binabik?" upita ona.

"Mislim da je u pravu." I on se počeo trzati. "Zgnječit će nas na najneugodniji način."

"Cadrach, otvorio si podzemljaška vrata. Otvori i ova."

"Ali ovo je obična brava, gospo, a ne čarolija za čuvanje vrata."

"Ali bio si i lopov!"

On zadržti, od čega mu se dignu pramenovi kose na glavi, a Miriamele je mogla osjetiti komešanje na vlastitim rukama i tjemenu. "Nemam obijača brava, nikakva alata - beskorisno je. Možda je ovako i bolje. Kladim se da će smrt biti brza."

Binabik zasikće u očaju. "Ne želim smrt niti od brzine niti od sporosti ako se može izbjeći." Zagledao se kratko u vrata, a zatim zbacio svoj zavežljaj i počeo kopati po njemu.

Miriamele je nemoćno gledala. Tišteći osjećaj rastao je iz časa u čas. Moleći se da pronađu neki ulaz u toranj, požurila se natrag prolazom, ali nakon desetak koraka zrak kao da je postao strahovito gust i težak. Čudno joj je zujalo u ušima, a koža ju je pekla. Ne želeći odustati tako lako, napravila je još nekoliko koraka; svaki je bio teži od prethodnoga, kao da je gacala po živom blatu.

"Vratite se!" krikne Cadrach. "To vam neće koristiti!"

Ona se s naporom okrene i uputi natrag k vratima. "Imao si pravo, nema povratka. Ali ova stvar, ova barijera, pomi će se tako sporo!"

Redovnik je pomamno češao svoje ruke. "Takve stvari trebaju izvjesno vrijeme da se manifestiraju, a svećenik je potrošio mnogo snage prizvavši je. Očito ne želi da išta uđe niti izađe."

Binabik pronađe malu kožnatu vrećicu i stane rovati po njoj. "Kako znaš daje to Prvrates?" upita Miriamele.

"Moždaje... onaj drugi."

Cadrach žalosno odmahne glavom, premda je zapravo kipio od bijesa. "Poznajem djela crvenog svećenika. Bogovi!

Nikad neću zaboraviti osjećaj njegove prljave prisutnosti u svojoj glavi, u svojim mislima..."

"Miriamele, Cadrach", reče trol. "Podignite me."

Sagnuli su se i odignuli ga s poda, a onda se prema njegovu napatku odmaknuli sa strane vrata. Zrak kao da se zatezao oko njih: napor da podignu sićušnog Binabika činio se golemim. Trol se uspinjao sve dok nije stajao na njihovim drhtećim ramenima. "Teško... je... disati", za-sopće Miriamele. Nešto joj je zujalo u ušima. Cadrachova su usta visjela otvorena, a grudi mu se nadizale.

"Bez govorenja." Binabik posegne uvis i prospe šaku nečega u gornju šarku vrata.

U Miriamelinim je ušima sada bubnjalo; osjećala se stiješnjeno, kao da je u golemoj šaci koja je kani zdrobiti. Zvijezde iskrica uskovitla se u sjenama pred njom.

"Odvratite lica", dahne Binabik, a potom uzme nešto iz ruke i oštro njime pljesne po šarci.

Mlaz svjetlosti ispuni Miriameline oči. Šaka koja ju je gušila postane otvorena ruka koja je odbaci s vrata. Unatoč sili, odmaknula se tek nekoliko koraka i zadržala na nogama, podržana nevidljivom ali nadirucom barijerom. Binabik se svali s njezinih ramena i padne na tlo između nje i Cadracha.

Kad je opet progledala, vrata bijahu nakrivljena u svojem okviru, napola zaklonjena nošenim dimom.

"Kroz njih!" rekla je i povukla trola za ruku. On pograbi svoj zavežljaj, a onda se progura u mržan prostor, spotaknuvši se o izvrnuta vrata. Nakratko Miriamele zapne na vratima: zaglavio joj se zavežljaj, a luk zakačio za razbijenu šarku, ali se naposljetku oslobodi. Kad je stupila u prostrano predvorje Tornja Zelenog Anđela, pritisak naglo nestane.

"Imamo sreće što su šarke bile izvane", dahne Binabik, razmahujući zrak.

Miriamele se zaustavi i zagleda pred sebe. Kroz polutamu mogla je vidjeti bljesak jarkocrvene boje na stubištu tornja. Trenutak poslije dim se dovoljno raščistio daje mogla jasno vidjeti Prvratesovu sjajnu ružičastu lubanju. Tijela su ležala razbacana pod njegovim nogama, a Camaris je stajao pred njim u središtu dvorane. Starac je zurio u svećenika s takvim beznadnim jadom da je Miriamele osjetila kako joj se srce kida u grudima.

Cereći se, Prvrates se okrene od starog viteza i side stubu niže, okrećući svoje duboke crne oči prema vratima gdje je stajala. Činilo se da ga uništenje vrata nije prenulo ništa više od pada uvela lista. Bez razmišljanja, Miriamele podigne luk, izravna strijelu, nategne i odapne. Naciljala je najširi dio svećenikova tijela, ali strijela je poletjela visoko. Činilo se poput čuda kad je ugledala Prvratesa kako tetura unatrag. Spazivši da mu strijela strši iz vrata, bila je previše iznenađena svojim pogotkom da bi čak i osjetila veselje. Svećenik se sruši i mlitavo se otkotrlja niz preostale stube na pod predvorja.

"Chukkniina mi kamenja!" dahne trol. "Ubili ste ga." "Striče Jošua!" vikne ona. "Gdje si? Camarise! To je varka! Željeli su da donesemo mačeve!"

Ubila sam ga! Misao je bila tihi cvijet ushićenja duboko u njoj. Ubila sam čudovište!

"Mač ne smije otići dalje", vikne Binabik.

Stari vitez napravi nekoliko kolebljivih koraka prema njima, ali čak i s Prvratesom potrbuške na podu, mrtvim ili na samrti, činilo se da je Camaris i dalje bio u pandžama neke stravične moći. Od Jošue nije bilo ni glasa; osim starca, svi su u dvorani nepomično ležali.

Prije nego što je itko mogao ponovno prozboriti, zvono se oglasi u tornju visoko iznad, čudovišno glasno, dublje i prodornije nego i jedno zvono koje je Miriamele ikad čula. Kamenje prostrane dvorane zadrhti, a ona osjeti kako joj njegov zvon tuče u kosti. Na trenutak predvorje kao da se istopilo, a vlagom umrljane tapiserije zamijenili su blistavo bijeli zidovi. Svjetla su blistala posvud poput krijesnica. Dok se zov zvona gubio, iluzija zatreperi i išezne.

Dok se Miriamele borila da povrați razum, jedna prilika polako ustane blizu podnožja stubišta, zgrabivši kameni luk da se podupre. Bio je to Jošua, plašta obješena u dronjcima, tanke košulje rasparane na vratu. "Strče Jošua!" Miriamele pohrli k njemu.

On se zapilji u nju, raširivši oči i neko vrijeme ništa ne shvaćajući. "Živa si", reče napokon. "Hvala Bogu."

"Ovo je varka", reče ona dok mu se bacala oko vrata. Mali povratak nade, kad su ih najveće prijetnje još čekale, bio je bolan poput rane od noža. "Lažni glasnik - to je bila pjesma o mačevima! Bila je to varka. Željeli su da mačevi budu ovdje, željeli su da ih donesemo!"

Nježno se oslobodio njezina zagrljaja. Primijetila je kako mu krv curi niz rub visoka čela. "Tko je želio mačeve? Ne razumijem."

"Prevareni smo, prinče Jošua." Binabik stupi naprijed. "Ovo su unaprijed isplanirali Prvrates i Kralj Oluje - da se mačevi donesu ovamo. Mislim da će se oštrice upotrijebiti u nekoj velikoj čaroliji."

"Nismo pronašli Svjetloklin", žurno će Miriamele. "Je li kod tebe?" Princ odmahne glavom. "Grobница je bila prazna."

"Onda ima nade! On nije ovdje!"

Jošua htjede nešto zaustiti, ali prekine ga Camarisov glasan jauk boli.

"Ah, Bože, zašto me mučiš?" vikne starac. Podigao je slobodnu ruku prema glavi kao da ga je pogodio kamen. "Kriv je - odgovor je kriv!"

Prinčevo je lice bilo puno preneražene brige. "Moramo ga odvesti odavde. Nešto u maču privuklo ga je amo. Dok još nije posve izgubio razum, moramo ga ponovno izvesti van."

"Ali Prvrates se dao na stvaranje neke barijere oko tornja", uznemireno će Binabik. "Naša jedina nada je da sada..."

"Ovo je moja kazna!" krikne Camaris. "O, moj Bože, previše je mraka, previše grijeha. Žao mi je... tako mi je žao!"

Jošua korakne prema njemu, a onda opet odskoči kad je Trn flijuknuo zrakom. Princ se povuče prema stubištu, pokušavajući ostati između Camarisa i onoga što ga je tako snažno dozivalo.

"Ono što je Prvrates počeo još nije svršeno", vikne Binabik. "Mač ne smije otići dalje!"

Jošua izbjegne još jedan nezgrapen udarac. Držao je Naidel pred sobom, ali nije ga želio upotrijebiti čak ni u obrani, kao da se boji da će ozlijediti starca. Miriamele, puna uzrujane panike, znala je da će princ poginuti ako se ne odupre svom snagom.

"Striče Jošua! Uzvрати mu! Zaustavi ga!"

Kad se Jošua povukao na široko stubište, a Camaris stigao do najniže stube, Binabik, koji je stajao pokraj nje, sune naprijed. Preskočio je nepomična tijela koja su ležala pred stubama i bacivši se otraga na noge starog viteza obori ga na tlo. Dok je Miriamele hrlila naprijed da pomogne trolu, još jedna prilika iskrasne pokraj nje. Zapanjila se kad je vidjela da je to bio Wranjanin Tiamak.

"Primite ga za jednu ruku, gospo Miriamele." Močvarčeve oči bijahu raširene od straha, glas mu se tresao, ali već se saginjao. "Ja ću za drugu."

Iako je Binabik ovio obje ruke i noge oko koljena starog viteza, Camaris se već počeo pridizati. Miriamele ščepa ruku koja je pokušavala otrgnuti Binabika, ali ona isklizne iz njezina znojnog stiska. Ponovno je zgrabila njegovu nadlakticu i ovaj put je zadržala dok su se Camarisovi dugi mišići napinjali pod njom. Trenutak poslije svečetero opet se strovali na pod usred hrpe tijela. Miriamele je sada zurila u poluotvorene Isornove oči, čije je mlohavo lice bilo blijedo kao u Norna. Vrisak pokuša izbiti iz nje, ali ona se tako pomamno prilijepila za Camarisovu ruku kojom je on mlatao da nije mogla dugo misliti na Isgrimnurova sina. Postojao je samo miris znoja izazvan strahom i kotrljanje tijela.

Nakratko je spazila Jošuu, koji stajao nedaleko od njih na stubama. Camaris se opet počeo pridizati, povlačeći svoje napadače sa sobom.

"Jošua", dahne ona. "On će... nam pobjeći! Ubij ga... ako moraš... ali spriječi ga!"

Princ je samo buljio. Miriamele je mogla osjetiti neizmjernu snagu starog viteza. Otrest će ih se za nekoliko trenutaka.

"Ubij ga, Jošua!" krikne ona. Camaris je sada gotovo stajao, ali Tiamak mu se ovio oko ruke s mačem; vitezove grudi i trbuh bili su nezaštićeni.

"Nešto!" Binabik zastenje od boli, naprežući se da zadrži Camarisove noge spojene. "Učinite nešto!"

Ali Jošua samo neodlučno korakne naprijed dok mu je Naidel labavo visio u ruci.

Miriamele otpusti jednu ruku i užurbano zgrabi Camarisov pojas za mač. Potom i drugu ruku makne s mišice i ščepa pojas objema rukama, a onda se odupre nogama o donju stubu i povuče prema sebi što je jače mogla. Starac se

zaljulja na trenutak, ali zapletena težina Tiamaka i Binabikačinila je njegove pokrete nespretnima te nije mogao održati ravnotežu. Zateturao je, a onda se srušio na leđa teško poput posječena drveta. Miriameline noge bile su zaglavljene pod vitezom. Njegov pad presjekao joj je dah. Kad se Camaris promeškoltio, znala je da nije imala snage da ga opet obori.

"Ah, Bože", vitez promrmlja prema svodu. "Oslobodi me ove pjesme! Ne želim otići - ali prejako je za mene. Platilo sam i platilo..."

Jošua se doimao gotovo jednako rastrgan mukama poput Camarisa. Sišao je još jednu stubu niže, a onda zastao prije nego što je ustuknuo natrag. "Milosrdni Bože", reče princ. "Milosrdni Bože." Uspravio se treptajući. "Zadržite Camarisa tu što dulje možete. Mislim da znam tko čeka na vrhu stuba." On im okrene leđa.

"Vrati se, Jošua!" krikne Miriamele. "Ne idi!"

"Nema više vremena", dovikne on preko ramena dok se penjao gore. "Moram doći do njega dok mogu. Čeka me."

Ona odjednom shvati što je mislio. "Ne", šapnula je.

Camaris je još ležao na podu, ali Binabik nije ispuštao vitezove noge. Tiamak je bio bačen na jednu stranu; klečao je u dnu stubišta, trljajući natučenu ruku i zureći u Camarisa u bojažljivu iščekivanju.

"Tiamak, slijedi ga", preklinjala je Miriamele. "Slijedi mogeg strica. Požuri! Ne daj im da ubiju jedan drugog."

Wranjaninove se oči rašire. Pogledao ju je, a onda i Camarisa, ozbiljna lica kao u prestrašena djeteta. Napokon se osovi na noge i odšepesa stubama za Jošuom, koji je već nestao u sjenama.

Camaris se podigne u sjedeći položaj. "Dopustite mi da ustanem. Ne želim vam nauditi, tko god da jeste." Njegove su oči bile uperene u neku daleku točku iza predvorja. "Doziva me."

Miriamele se oslobodi i drhteći uzme ga za ruku. "Sir Camarise, molim vas. To vas zlačarolija doziva. Ne idite. Ako tamo donesete mač, sve za što ste se borili moglo bi biti uništeno."

Stari vitez spusti svoje blijede oči da susretu njezine. Lice mu je bilo blijedo, zategnuto od strahovita napora. "Reci vjetru da ne puše", promuklo će on. "Reci gromu da ne tutnji. Reci ovom prokletom maču da ne pjeva i ne zove me."

Ali činilo se da se opustio, kao da je zov malo oslabio.

Nerazgovijetan krik poput urlika životinje zazvoni predvorjem. Miriamele se odjednom sjeti Cadracha. Okrene se da pogleda tamo gdje je čuao pokraj vrata, ali redovnik opet zatuli i uperi prstom.

Prvrates se polako pridizao na noge, mlitavih udova kao u pijanca. Strijela je još stršila s obiju strana njegova vrata. Blag, truli odsjaj igrao je oko rastrgana mesa.

Ali on je mrtav! Strava provali kroz nju. Mrtav je! Slatka Elizijo, Majko Božja, ja sam ga ubila!

Svećenik posrne korak stenjući, a onda svrne svoj pogled kao u morskog psa prema Miriamele. Glas mu je bio još grublji nego prije, prepukao do krvi. "Ti... si me ozlijedila. Zbog toga ću... zbog toga ću te održati na životu dugo vremena, žensko dijete."

"Kćeri Planina", beznažno će Binabik. Još se držao za noge starog viteza. Camaris je ležao buljeći u svod, nesvjestan ičega osim zova odozgo. Ljuljajući se, svećenik podigne ruku i ščepa crni držak točno ispod glave strelice te ga odlomi, a svjež mlaz krvi šikne iz rane. Piskutavo je zagrgljao, a potom pograbio perje i izvukao ostatak strijele iz svojeg grla, lica zategnuta u cereku agonije. Buljio je na trenutak u krvlju umrljan predmet prije nego što ga je prezrivo bacio na pod.

"Strijela iz Nakkige", izusti muklo. "Trebao sam znati. Norni izrađuju jaka oružja - ali ne dovoljno jaka." Krvarenje se zaustavilo, a tanak tračak dima izvijao se iz jedne od rupa na njegovu vratu.

Miriamele zatakne novu strijelu te drhteći napne luk i usmjeri crni vršak prema njegovu licu. "Neka... neka te Bog pošalje u Pakao, Prvrates!" Borila se da oblikuje riječi bez zapadanja u panično vrištanje. "Što si učinio s mojim ocem?!"

"On je gore." Svećenik se odjednom nasmije. Stajao je sada bez kolebanja i činio se gotovo zlorado opijen vlastitim razmetanjem moći. "Tvoj otac čeka. Čas koji smo obojica čekali je stigao. Pitam se tko će u njemu više uživati?"

Prvrates podigne prste i savije ih. Zrak na trenutak postane vruć oko Miriameline ruke, a onda strijela prepukne.

Prazan luk se umalo istrgne iz njezina stiska.

"Čupanje strijela nije tako ugodno da bih ovdje stajao i dopuštao da me kitiš perjem cijeli dan, djevojko." Prvrates se okrene kako bi se osvrnuo po predvorju za Cadrachom. Razbijena vrata iza redovnika, zagrađena alkemičarovom zaštitom, bila su puna nestabilnih, grimizno ispruganih sjena. Svećenik mahne rukom. "Padreic, dođi ovamo." Cadrach ispusti tih jauk, a onda ustane i načini nesiguran korak. "Nemoj!" dovikne mu Miriamele.

"Ne budi tako okrutna", reče Prvrates. "On samo želi poslušati svojeg gospodara."

"Odupri mu se, Cadrach!"

Svećenik nagne glavu. "Dosta. Uskoro moram otići i pozabaviti se svojim dužnostima." Opet je podigao ruku. "Dođi ovamo, Padreic."

Redovnik posrne naprijed znojeći se i mrmljajući. Dok je Miriamele nemoćno gledala, skljkao se pred Prvratesovim nogama, lica pritisnuta

O kamen. Puzao je naprijed, drhteći, i priljubio obraz uz jednu od svećenikovih crnih čizama.

"To je bolje", zaguguće Prvrates. "Drago mi je što nisi tako budalast da me izazoveš - drago mi je što se sjećaš. Bojao sam se da si me zaboravio tijekom svojih putovanja. A gdje si bio, mali Padreic? Ostavio si me i otišao se družiti s izdajnicima, vidim."

"Ti si taj koji je izdajnik", vikne mu Binabik. Načinio je grimasu dok se Camaris pomicao pokušavajući se napokon osloboditi trolova zahvata. "Izdajnik Morgenesov, mojeg učitelja Ookequka, svih koji su te primili 1 podučili svoje tajne."

Svećenik podigne pogled prema njemu zabavljajući se. "Ookequk? Dakle, ti si potrkalo debelog trola? To je izvrsno, zbilja. Svi moji stari prijatelji okupili su se ovdje da sa mnom podijele ovaj dan."

Camaris se s naporom pokušavao osoviti na noge. Binabik se napne da zadrži stisak, ali starac spusti ruke i odgurne ga bez imalo muke, a onda se uspravi dok mu se crni Trn klatio u ruci. Napravio je nekoliko neodlučnih koraka prema stubištu.

"Još malo", reče Prvrates. "Zov je vrlo snažan." Svrnuo je pozornost natrag na Miriamele. "Bojim se da će ostatak našeg razgovora morati pričekati. Obred će uskoro doći osjetljiv trenutak. Bilo bi dobro za mene da budem ondje." Miriamele mu je očajnički željela odvratiti pozornost, zadržati ga podalje od svojeg strica i oca. "Zašto si to učinio, Prvrates? Sto time možeš dobiti?"

"Dobiti? Pa, sve. Mudrost kakvu ne možeš ni pojmiti, dijete. Cijeli svemir ležat će preda mnom, nesposoban da skrije čak i svoju najmanju tajnu." Raširio je ruke i na trenutak se činilo da je gotovo porastao. Njegova se halja nadme, a virovi prašine uskovitlaju se po dvorani. "Znat ću ono što čak i besmrtnici samo naslućuju."

Camaris odjednom krikne kao da gaje nešto probolo, a onda zatetura prema širokom stubištu. Uto se veliko zvono opet oglasi odnekud iznad, zbog čega sve zadrhti i zanjiše se. Prostorija je lelujala pred Miriamelinim očima; plamenovi su obilježivali zidove, a onda nestajali dok su se odjeci stižavali.

Miriameli se vrtjelo u glavi, ali činilo se da na Prvratesa to nije nimalo utjecalo. "To znači da je čas vrlo blizu", reče on. "Nadaš se da ćeš me zadržati dok se Jošua ne suoči sa svojim bratom." Svećenik odmahne ćelavom glavom. "Tvoj stric ne može zaustaviti ono što će se dogoditi kao što ne bi mogao podići ovaj dvorac na ramena. A ne možeš ni ti. Nadam se da ću te pronaći kad sve bude svršeno, mala Miriamele - nisam posve siguran što će preostati od tebe, ali bila bi šteta izgubiti te." Njegove hladne oči prelete po njoj. "Toliko ćemo toga učiniti. A imat ćemo vremena koliko god poželimo - vječnost, ako treba." Miriamele osjeti kako joj srce guši ledena šaka. "Ali nisi uspio!" ona mu dovikne. "Drugi mač nije ovdje! Nisi uspio, Prvrates!"

On se podrugljivo nasmiješi. "Nisam?"

Ona se okrene kad je krajičkom oka primijetila da se nešto pomaknulo. Camarisov otpor napokon je posustao: gegao se uz prvi niz stuba te za nekoliko trenutaka nestao oko spiralnog stubišta. Gledala je kako starac odlazi s tupom ravnodušnošću. Poduzeli su sve što su mogli, ali to nije bilo dovoljno.

Prvrates zakorači pokraj Binabika i Miriamele kako bi slijedio starog viteza, a onda zastane u dnu stubišta i pljesne se po vratu. Polako se okrene i zapilji u trola koji je upravo odmicao svoju puhaljku s usnica. Prvrates iščupa nešto iza svojeg uha i prouči ga. "Otrov?" upita. "Prikladan si šegrt za Ookequka. On je uvijek sporo učio."

Ispustio je strelicu na pod i smrvio je pod svojom crnom čizmom, a onda se uspeo stubama.

"On se ničeg ne boji", šapne Binabik sa strahopoštovanjem. "Ja ne..." Odmahnio je glavom.

Miriamele se zagledala u svećenikovu crvenu halju sve dok nije nestala u sjenama. Njezin se pogled spusti na žalosna, slomljena tijela Isorna i ostalih vojnika. Plamen njezine srdžbe što ga je strah zamalo ugasio, opet je izbio.

"Moj otac je ondje gore."

Na podu pokraj njih Cadrach je ležao, plačući, lica zakopana u svoj rukav.

Tiamak je hitao stubama.

Svi naši proračuni, svi naši domišljati planovi, naše nade, tugovao je. uzalud. Mačevi su bili varka, rekli su. Bili smo glupi, glupi...

Uspinjao se ne mareći za bljesak boli pri svakom koraku dok se trudio da ostane blizu Jošui, koji je bio vitka siva sjena što se kretala kroz polutam. Tiamakove su usnice bile suhe. Nešto je čekalo na vrhu stubišta.

Smrt, pomislio je. Smrt, šćućurena poput ghanta u krošnji.

Odnekud iznad zvono opet zagrmi, drhtavi udar koji ga je pretresao kao što gnjevan roditelj trese dijete. Plamenovi opet zatrepere pred njegovim očima, a sama srž stvari kao da se raspala. Činilo se da je prošlo neizdrživo mnogo vremena prije nego što je opet mogao vidjeti stube pred sobom i mogao natjerati svoje nespretno, odrvenjele noge da rade ono što je od njih tražio. Toranj... je li oživljavao? Dok se sve ostalo spremalo umrijeti?

Zašto me poslala? Što ja mogu učiniti? Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, tako se bojim!

Princ Jošua odmakne još malo, a onda nestane s vidika, ali hromi se Wranjanin nastavi penjati. Brzim pogledima kroz prozore tornja uočavao je kaos tučnjave koji je bjesnio nepoznatim dvorištem pod njim. Osvajačeva zvijezda žarila se poput gnjevna oka. Snijeg je zatrpao crvenkasto nebo, ali mogao je razaznati nejasne obrise ljudi koji su navirali preko

zidina - manji sukobi duž bedema ili na otvorenom tlu oko tornja. Na trenutak Tiamak osjeti nadu, pretpostavivši da su vojvoda Isgrimnur i ostatak Jošuiine vojske vjerojatno prodrli unutra - sve dok se nije sjetio zaštite za koju je Binabik rekao daje zapečatila toranj. Isgrimnur i ostali neće moći spriječiti ono što se tu treba dogoditi.

Toliko toga bilo je zbunjujuće. Što su točno Miriamele i trol mislili o mačevima? Bili su varka, nekako - i, još važnije, Prvrates i Elija željeli su da ih se ovamo donese. Ali zašto? Što su planirali? Očito, Utuk'kuina prisutnost ispod dvorca imala je nekakve veze s tim. Sithe su rekli da je mogu usporiti, ali ne i zaustaviti. U Jezeru Triju dubina nalazila se neka golema moć, a Tiamak je bio uvjeren da ju je nornska kraljica kanila upregnuti. Sithe su se naprezali da je uspore, ali činilo se da nisu uspijevali čak ni u tom zadatku.

Tiamak začu Jošuin glas iz blizine. Zastane drhteći, bojeći se prijeći posljednje stube. Odjednom nije želio vidjeti ono što je princ zatekao na vrhu stubišta. Čvrsto je zatvorio oči i pomolio se svom snagom da se ponovno probudi u svojoj kolibi na smokvinu stablu, a da je sve što se dogodilo samo ružan san. No zvuk nemirnih vjetrova vani nije izbljedio, pa kad je otvorio oči, blijedi, uglačani zidovi stubišta Tornja Zelenog Anđela još su ga okruživali.

Znao je da mora nastaviti, iako ga je svaki udarac njegova srca nagovarao da pobjegne niza stube. Kako su mu noge bile preslabe da ga drže uspravno, spuznuo je na kamen, a onda prešao posljednjih nekoliko stuba puždi sve dok mu glavu nije zapuhnuo hladan vjetar; bio je u prozračnoj zvonarnici.

Golema brončana zvona visjela su ispod nadsvođenog stropa poput otrovnih zelenih močvarnih cvjetova, i zaista, unatoč udarima vjetra, odaja je vonjala po trulom mesu: vonj kakav su takvi cvjetovi proizvodili. U središtu odaje grozd tamnih stupova uzdizao se do svoda, a na sve četiri strane golemi prozori s lukovima otvarali su se prema uskovitlanom snijegu i gnjevnim grimiznim oblacima. Jošua je stajao nekoliko koraka ispred Tiamaka, okrenut prema sjevernom prozoru. Princ je stajao ukočen kao da nije znao što da radi, kako da stoji. Sučelice njemu, pred prozorom na jednostavnoj drvenoj klupi, sjedio je njegov brat Elija.

Kralj je nosio crnu željeznu krunu na blijedomčelu i držao u svojim rukama nešto dugo i sivo što Tiamak nije mogao jasno vidjeti. Imalo je pomalo oblik mača, ali Tiamakove se oči nisu mogle zaustaviti na njemu kako treba, kao da se nije potpuno nalazio unutar prirodnog svijeta. Sam kralj bio je potpuno kraljevski odjeven, ali odjeća mu je bila umrljana, a plašt, gdje ga je vjetar dohvaćao i podizao, pokazivao je više rupa nego platna.

"Da ga bacim?" polako izusti Elija. Oči mu još bijahu spuštene, i odgovarao je na nešto što je Jošua rekao ponašajući se kao netko tko budan sanja. "Da ga bacim? Ali to nikako ne bih mogao. Ne sada."

"Tako ti Božje ljubavi i milosti, Elija," očajnički će Jošua, "on te ubija! A nije mu samo to svrha - što god da ti je Prvrates rekao, on planira samo zlo!"

Kralj podigne glavu, a Tiamak, premda je stajao iza Jošue i bio skriven u sjenama stubišta, nije mogao a da ne ustukne od užasa. Crvena svjetlost s prodora plesala je po kraljevu bezbojnom licu; mišći su se grčili pod kožom poput crva. Njegove su oči natjerale Tiamaka da proguta krik straha. Mutan sjaj tinjao je u njima, neljudska svjetlost poput bljedunjava plamsaja močvarnih svijeća.

"Aedone, spasi nas", dahne Jošua.

"Ali ovo nije Prvratesov plan." Elijine se usnice povuku u ukočen osmijeh, kao da više nije mogao upravljati svojim licem. "Ja sam Veliki

Kralj, ne zaboravi: sve se pokreće prema mojoj volji. Ovo je moj plan. Svećenik je samo izvršavao moje zapovijedi i uskoro mi više neće trebati. A ti..." on ustane te se uspravi neobičnim, grčevitim pokretima sve dok nije stajao u punoj visini. Nestalan sivi predmet još je počivao vrška spuštenu o pod, "... bio si moj brat. Nekoć."

"Nekoć!?" vikne Jošua. "Elija, što ti se dogodilo? Postao si nešto opako - nešto demonsko!" Ustuknuo je korak i zamalo upao u stubišni otvor, a zatim okrenuo Naidelov balčak u svojoj drhtavoj ruci i načinio znak Drveta na svojim grudima. Grom zareži, svjetlost zatreperi, ali kralj je samo prazno gledao u njega.

"Ja nisam demon", reče kralj. Činilo se da pozorno razmatra tu tvrdnju. "Nisam. Ali uskoro ću biti više od toga - mnogo više - više od čovjeka. Već to osjećam, osjećam kako se otvaram prema vjetrovima koji urliču između zvijezda, osjećam se poput noćnog neba gdje sijevaju kometi..."

"Neka mi Usires Otkupitelj oprost", dahne Jošua. "Imaš pravo, Elija. Više nisi moj brat."

Kraljev miran izraz izobličio se u bijes. "A tko je za to kriv?! Zavidio si mi otkad si bio dijete i trudio se što si najbolje mogao da me uništiš. Oduzeo si mi ženu, moju ljubljenu Hvlistu, oteo je i predao je Smrti! Otad nisam imao trenutka mira!" Kralj podigne ruku koja se trzala. "Ali to nije bilo dovoljno - ne, nije ti bilo dovoljno što si mi iščupao srce, nego si morao imati i kraljevsku vlast koja mi zakonom pripada! Pa si žudio za mojom krunom, zar ne?" urlikne on. "Evo, uzmi je!" On zgrabi tamni kolut dok je Jošua buljio. "Prokleta željezo - peklo me sve dok nisam mislio da ću poludjeti!" Elija zastenje kad ga je trgnuo s glave i bacio na pod. Ispržena sjenovita kruna od oguljene, pocrnjele kože ostala mu je na čelu.

Jošua načini korak natrag, očiju raširenih od groze i samilosti. Suze mu poteku niz obraze. "Molim se... za Aedonovu milost! Molim se za tvoju dušu, Elija." Princ podigne svoju kožom pokrivenu ruku kao da misli odgurnuti ono što je

gledao. "Ah, Bože, ti siroti čovječe!" Ukočio se, a onda podigao Naidel i ispružio ga sve dok vrh nije drhtao pred kraljevim grudima. "Ali moraš predati prokleti mač. Trenutak odluke samo što nije stigao. Ne mogu čekati." Kralj spusti bradu vireći u Jošuu ispod obrva, glave obješene kao da mu je vrat slomljen. Gusta kap krvi poteče iz mjesta gdje mu se prije nalazila kruna. "Ah. Ah. Došao je taj čas, dakle? Postajem zbunjen jer se sve već dogodilo - ili se barem tako čini..." Podigao je sivi predmet i na trenutak on prijeđe u kruto stanje: duguljast mač pjegastog sječiva s dvostrukim štitnikom, isprugan plamenim odsjevima. Tiamak pretrne, ali ostane gdje je bio, nesposoban odvratiti pogled. Oštrica se činila poput djelića olujom izmučena neba. "Vrlo dobro..."

Jošua skoči naprijed s nerazgovijetnim krikom, sijevnuvši Naidelom poput munje. Kralj samo podigne Tugu i odbije udarac, ali ga ne uzvрати. Jošua otplеше natrag, tresući se kao u groznici; Tiamak se zapita je li ga sam dodir sivog mača po njegovu maču natjerao da toliko drhti. Princ opet zagrabi naprijed te se dugo borio da probije bratovu obranu. Elija kao da se borio u nekoj vrsti sna, krećući se u iznenadnim grčevima, ali samo koliko je dostajalo da zapriječi Jošui napade, čekajući svaki put do posljednjeg trena kao da zna gdje će princ udariti.

Jošua se napokon povuče hvatajući dah. Znoj na njegovu čelu ljeskao se dok je munja treperila u daljini.

"Vidiš," reče Elija, "prekasno je za takve surove pristupe." On zastane časak; tutanj groma blago zatrese zvona.

"Prekasno." Zadimljena svjetlost njegovih očiju bljesne dok je podizao Tugu. "Ali nije prekasno da uživam u malo osvete za sve zlo koje si mi nanio - za smrt moje žene, prijetnje mojem prijestolju, trovanje srca moje kćeri protiv mene. Poslije ću imati drugih briga. Ali zasad mogu misliti samo na tebe, bivši brate." On korakne naprijed, s mačem nalik na sjenovitu mrlju.

Jošua je pružao i više nego očajnički otpor, ali kralj je posjedovao više nego ljudsku snagu. Brzo je stjerao Jošuu uz južni prozor, a potom, unatoč ukočenosti svojih pokreta, priklješti princa ondje teškim udarcima kojima je Jošua jedva uspijevaao odolijevati. Tanki Naidel nije bio dovoljan da zadrži kralja te je za nekoliko trenutaka Jošua održavao ravnotežu na prozorskom pragu, nesposoban da se dulje zaštiti. Elija naglo ispruži ruku i zgrabi Naidel za sječivo, a onda ga iščupa iz Jošui stiska. Tiamak, kojemu je očaj zamaglio razum, baci se na kraljeva leđa dok se Tuga podizala iznad njegove glave. Wranjanin povuče Elijinu ruku s inačem.

To nije bilo dovoljno da spasi princa. Jošua podigne ruke da se zaštiti, ali siva se oštrica sruči na njegov vrat. Tiamak nije vidio da je mač zasjekao Jošuin vrat, ali je čuo grozan tresak udarca i osjetio kako je zadržao uz kraljevu ruku. Jošua se glava trgne i on se poput prazne vreće sruši u stranu dok mu je krv tekla iz vrata, te ostane nepomično ležati.

Izbačen iz ravnoteže, kralj zatetura u stranu, a onda ščepa Tiamakov zatiljak slobodnom rukom. Na trenutak se Wranjaninove ruke sklope oko Tuge; mač je bio tako hladan da ga je pekao. Stravično koplje studeni probode Tiamakove grudi; ruke više nije osjećao. Imao je vremena samo za vrisak patnje zbog svoje boli, zbog Jošue, zbog svega što je tako strašno pošlo po zlu, a onda ga kralj odbaci u stranu. Tiamak osjeti kako klizi po kamenom podu zvonarnice, nemoćan, a onda ga nešto tresne po glavi i vratu.

Ležao je na boku, sklupčan uza zid.

Tiamak nije mogao govoriti ni micati se. Njegov već nestajući vid zamutio se kad su mu se oči napunile suzama. Snažna buka odjednom zatutnji odajom potresajući čak i pod ispod njega. Crvena svjetlost procvjeta još jasnije pred prozorima, kao da su plamenovi okružili toranj - na trenutak poskočili su dovoljno visoko da ih je mogao vidjeti i ugledati kraljevu vatrom ocrtanu sjenu na prozoru. Tada ih nestane.

Zvono zazvoni treći put.

Toranj

Simon zastane pred vratima prijestolne dvorane. Unatoč neobičnom miru koji je osjećao na svojem putu kroz utrobu Visotvrde, unatoč tome što mu je Svjetloklin visio o boku, srce mu je bubnjalo u grudima. Hoće li kralj nečujno čekati u mraku, kao u Hjeldinovu tornju? Provukao se kroz vrata spustivši jednu ruku na balčak mača. U prijestolnoj dvorani šest nijemih spodoba stajalo je uz bok Prijestolja od zmajokosti, ali Simon ih je znao odavna. Stupio je unutra. Heraldike zastave koje su visjele po stropu pale su, oglodane zubima vjetra koji je strujao kroz visoke prozore. Spljoštene zvijeri i ptice ležale su u zapetljanim hrapama, nekoliko ih je čak bilo labavo obješeno preko kostiju velikog stolca. Simon prekorači vodom umrljanog plamenca; sokol izvezen na njemu zurio je, raširenog oka, kao da je zaprepasten svojim padom s nebesa. U blizini, djelomično prekriveno drugom vlažnom zastavom, ležalo je crno platno sa stiliziranom zlatnom ribom. Dok ga je Simon promatrao, uspomena ispliva na površinu.

Vani se graja pojačavala. Znao je da baš i nema vremena za gubljenje, ali kopkao ga je plamčak uspomene. Primaknuo se crnim kipovima od malahita. Pod pulsirajućom svjetlošću oluje činilo se da se njihova lica iskrivljuju te se Simon na trenutak zabrine da bi neka čarolija koja je tjerala cijeli dvorac da se premješta i mijenja mogla oživjeti kamene kraljeve, ali lakne mu kad je uvidio da su oni ostali zaleđeni, mrtvi.

Simon se zagleda u figuru koja je stajala točno zdesna od požutjelog naslona za ruku velikog stolca. Lice Eahlstana Fiskernea bilo je uzdignuto kao da je gledao prema slavi iza prozora, iza dvorca i njegovih tornjeva. Simon se mnogo puta zagledao u lice kralja-mučenika, ali ovaj put bilo je drukčije.

On je taj kojeg sam vidio, odjednom je shvatio. U snu koji nije Lelet pokazala. Čitao je svoju knjigu i čekao zmaja. Rekla je: "Ovo je dio tvoje priče, Simone." Njegove oči padnu na tanak kolut zlata oko vlastitog prsta. Riblji simbol ispisan na prstenu uzvratu mu pogled. Kako mu je Binabik rekao da su Sithe protumačili natpis na prstenu? Zmajevi i smrt?

"Zmaj je bio mrtav." To mu je Lelet šapnula na onom ne-mjestu, prozoru u prošlost.

A kralj Eahlstanje dio moje priče? zapita se Simon. Je li mi to Morgenes povjerio kad mi je poslao ovaj prsten? Najveću tajnu Saveza Pergamene

- da je njegov osnivač ubio zmaja, a ne Ivan?

Simon je bio Eahlstanov glasnik kroz pet stoljeća. Bio je to teret časti i odgovornosti o kojem je sada jedva mogao razmišljati, bogatstvo u kojem bi mogao uživati ako preživi, osjetljiva tajna koja bi mogla izmijeniti živote gotovo svih koje je poznao.

Ali Lelet mu je pokazala i nešto drugo. Dala mu je viziju Inelukija s Tugom u rukama. A sva Inelukijeva pakost bila je usmjerena na...

Toranj! Prijetnja sadašnjosti nenadano navali natrag. Moram onamo odnijeti Svjetloklin. Tratim vrijeme!

Simon se okrene da opet pogleda u Eahlstanovo kameno lice. Nakloni se osnivaču Saveza kao lenskom gospodaru, uživajući u neobičnosti svega toga, a onda okrene leđa kipovima okruženom prijestolju i zaputi se brzo po kamenim pločama.

Tapiserije u predsoblju su nestale, a stubište do nužnika bilo je izloženo pogledu. Simon se uspne stubama i izđe kroz prozorski otvor nužnika. Njegovo nervozno uzbuđenje natjecalo se s užasom. U dvorištu je možda i bilo naoružanih ljudi, ali oni su zaboravili na Simona Utvaru koji je znao svaki kutak i pukotinu Visotvrde. Ne, ne samo Simona Utvaru - sir Seomana, nositelja Velikih tajni!

Hladan vjetar udari ga poput ovna za probijanje bedema te ga zamalo sruši s izboja. Vjetar je bacao snijeg gotovo ukoso, peckajući ga za oči i lice tako da je jedva vidio. Simon se držao prozorskog okvira žmireći. Zid pred prozorom bio je širok jedan korak. Deset lakata niže vikali su oklopljeni muškarci, a metal se sudarao s metalom. Tko se borio? Je li to čuo divove kako urlaju ili je to samo oluja? Simon pomisli kako može razaznati goleme bijele obrise kako mlate oko sebe u polutami, ali nije se usuđivao gledati predugo niti preblizu u ono što ga je čekalo ako padne sa zida.

Svrnuo je pogled prema Tornju Zelenog Anđela koji se uzdizao nad njim izbijajući iz zbrke krovova Visotvrde poput debela bijelog drveta- kao gospodar drevne šume. Crni oblaci privijali su mu se uz vrh; munja je presijecala nebo.

Simon se spusti s izboja, a potom otpuže po zidu; prsti su mu brzo utruli, a on je proklinjao nesreću što je izgubio rukavice. Privio se uz ledeni kamen i pokušao zadržati tako nisko kako ga uporni vjetrovi ne bi odatle otrgnuli.

Usiresu na Drvetu! Ovaj zid nikad prije nije bio ovako dug! Činilo mu se da se nalazi na mostu iznad jama Pakla. Krikovi boli i bijesa, kao i manje prepoznatljivi zvuci, dopirali su iz tame: neki od njih dovoljno glasni da ga natjeraju da se lecne i zamalo izgubi ravnotežu. Hladnoća je bila jeziva, a vjetar ga je neprestano gurao i gurao. Praznina, duga koliko je on bio visok, zjapila je pred rubom zida i tornjića koji su okruživali četvrti kat Tornja Zelenog Anđela. Simon čuče pokraj te pukotine, odupirući se udaru vjetra dok je pokušavao skupiti hrabrost da skoči.

Evo ga, rekao je samom sebi. Učinio si ovo stotinu puta. Ali ne u mečavi, istakne drugi dio njega. Ne s naoružanim ljudima pod sobom koji bi te sasjekli na komade prije nego što bi doznao jesi li preživio pad.

Načinio je grimasu zbog susnežice i zadjenio ruke pod pazuhu kako bi malo zagrijao prste.

Nosiš tajne Saveza, rekao je samom sebi. Morgenes ti je vjerovao. Bio je to podsjetnik, vradžbina. Dotaknuo je Svjetloklin da provjeri stoji li još čvrsto za njegovim pojasom - tiha pjesma mača uzdigla se na njegov dodir poput leđa pomilovane mačke - a onda se oprezno pridigao u kutu zida. Nakon što se nekoliko časaka nesigurno ljuljao, čekajući da vjetar barem malo popusti, izustio je kratku molitvu i skočio.

Vjetar ga uhvati u zraku i gurne u stranu. Pao je predaleko od mjesta gdje je planirao doskočiti. Na trenutak je klizio u praznom prostoru, ali njegova ruka dohvati jedan od bastiona i on se s trzajem zaustavi, viseći. Dok ga je vjetar navlačio, toranj i nebo kao da su se izvijali iznad njegove glave, kao da će se svakog časa cijeli svijet prevrnuti naglavce. Osjetio je kako mu kamen klizi između vlažnih prstiju i brzo uvukao i drugu ruku u pukotinu, ali to nije bila neka pomoć. Noge i stopala visjeli su mu nad prazninom, a stisak mu je popuštao.

Simon pokuša ignorirati oštru bol koja je strujala njegovim ionako već bolnim zglobovima. Činilo mu se kao daje opet svezan na kotaču, istegnut do točke slamanja - ali ovaj put postojao je samo jedan izlaz iz muke. Ako se pusti, sve će biti gotovo za tili čas, i postojat će samo mir.

Ali već je vidio previše, propatio previše da bi se pomirio sa zaboravom.

Naprežući se sve dok mu bol nije prostrijelila tijelo, povukao se malko više. Kad su mu se ruke zgrčile koliko ih je mogao zgrčiti, jedna se oslobodi tražeći čvršće uporište. Njegovi prsti napokon pronađu ras-puklinu između kamenja;

ponovno se povukao uvis, a nehotičan krik boli protisnuo mu se kroz stisnute zube. Kamen je bio sklizak te je zamalo pao, ali je posljednjim trzajem uvukao trup u krunište i kliznuo naprijed dok su mu noge još stršile.

Skrivajući se pod strehom tornja, u njega se zapilji gavran, praznih žutih očiju. Povukao se malko naprijed, a gavran se odgega podalje od njega, a onda se zaustavi glave nagnute na jednu stranu, motreći.

Simon dogmiže do prozora tornja, misleći samo na to da se skloni s ledena vjetra. Ruke i ramena su mu bridjeli, lice kao da je bilo oprženo oštrom studeni. Kad je uhvatio prozorski prag, iznenada osjeti kako ga nešto obuzima od glave do pete - goruće žacanje koje mu je strujalo kožom, izluđujući ga poput griskanja mrava. Gavran se vine u nebo u lepršavoj pomutnji crna perja, sudari se još jedanput sa silnim vjetrom, a onda poleti uvis, gubeći se iz vida.

Peckanje je postajalo jače, a udovi su mu se nemoćno trzali. Nešto mu je istiskivalo zrak iz grudi. Simon je znao da je uskočio ravno u zamku, zamku postavljenu da uhvati i ubije odveć revne perače posuđa.

Sanjar, pomisli on. Jednom sanjar...

Napola je otpuzao, napola propao kroz prozor tornja na stubište. Bolan pritisak naglo prestane. Simon je ležao na hladnom kamenju silovito drhteći i boreći se da dođe do daha. Glava mu je pulsirala, posebno zmajev ožiljak na obrazu. Želudac kao da mu je pokušavao izmiljeti iz grla.

Nešto tada zatrese toranj, dubok prasak poput nekog čudovišnog zvona, zvuk koji je zveketao u Simonovim kostima i bolnoj lubanji, drukčiji od ičeg što je ikad čuo. Dugo vremena svijet se činio izvrnut naopak.

Simon se sklupčao na stubama, drhteći. To nisu bila zvona tornja! pomislio je kad su odjeci zamrli, a njegove se razdrmane misli sjedinile. Zvonila su svakog dana, cijelog mogeg života. Što je to bilo? Što se zbiva sa svime!?

Nestalo je još malo studeni, a krv mu se slila natrag u mjesta odakle je utekla. Nije bridio samo njegov obraz. Simon prijede prstima po čelu. Zametak čvoruge pojavio se iznad njegova desnog oka; čak gaje i lagani dodir natjerao da uvuče dah. Zaključio je da je sigurno udario glavom o nešto dok se bacao kroz prozor na stube.

Moglo je biti i gore, reče samom sebi. Mogao sam udariti glavom dok sam skakao na krunište. Sada bih bio mrtav. Ali umjesto toga, ja sam u tornju - tornju gdje Svjetloklin mora... želi...

Svjetloklin!

Panično je posegnuo za pojas, ali nije izgubio mač: još mu je bio zakvačen uz kuk, zapetljan o njegov pojas. U jednom ga je trenutku okrnio i posjekao se - dvije male zmijice osušene krvi ovijale su mu se na lijevoj podlaktici - ali ništa strašno. Još ga je imao. To je bilo najvažnije.

A mač mu je tiho pjevao. Osjećao je to prije nego čuo, zavodljiv zov koji se probijao kroz bol u njegovu glavu i izudarano tijelo.

Želio je ići gore.

Sada? Da se samo popnem? Milosrdni Aedone, tako je teško misliti!

Podigao se i otpuzao u stranu stubišta, a onda se naslonio na gladak zid dok je pokušavao istrljati čvoriće iz svojih mišića. Kad su mu svi udovi bili koliko-toliko pokretni, Simon se uhvati za zid i pridigne. Istog se trenu svijet stane naginjati i okretati, ali on se podupre, ruku pritisnutih ploštice na tragove reljefa koji su pokrivali kamen. Nakon nekoliko časaka mogao je stajati bez pomoći.

Zastao je, osluškujući jaukanje vjetra pred zidovima tornja i nejasnu graju bitke. Još se jedan zvuk postupno uzdizao - koraci su odjekivali stubištem.

Simon se bespomoćno ogleda oko sebe. Nije se imao kamo skriti. Isukao je Svjetloklin i osjetio kako mu pulsira u ruci, ispunjavajući ga opojnom toplinom poput gutljaja trolskog lovačkog vina. Nakratko je razmotrio mogućnost da hrabro stane s mačem u ruci, čekajući onoga tko se penjao stubištem, ali znao je da bi to bila strašna glupost. Mogao je to biti bilo tko - vojnici, Norni, čak i kralj ili Pryrates. Simon je morao misliti i na živote drugih, na Veliki mač koji se morao donijeti u posljednju bitku; to su bile odgovornosti koje se nisu mogle zanemariti. Okrenuo se i lako uspeo stubama, držeći Svjetloklin ravno pred sobom kako sječivo ne bi štogod okrnulo i odalo ga. Netko je danas već bio na tim stubama; baklje su gorjele u zidnim utorima, ispunjavajući prostor između prozora nervoznom žutom svjetlošću. Stube su vijugale uvis; nakon desetak koraka naišao je na debela drvena vrata, umetnuta u unutrašnji zid. Preplavi ga olakšanje: moći će se skriti u odaju iza njih, a bude li oprezan, moći će i izviriti kroz prorez, urezan visoko u vratima da vidi tko se penje. Unatoč žurbi, koraci koji su ga pratili nisu se stišali, a kad se zaustavio kako bi petljao oko brave, činilo se da su postali prilično glasni.

Vrata se odškrinu prema unutra. Simon zaviri u sjene, a onda korakne unutra. Pod kao da se uleknuo pod njegovim nogama dok se okretao i zatvarao vrata. Odmaknuo se kako ga rub vrata u prolazu ne bi udario, a njegova stražnja noga spusti se - ni na što.

Simon ispusti zvuk zapanjenog straha i zgrabi unutrašnju kvaku vrata. Vrata se zanišu u odaju, odgurnuvši ga još dalje natrag dok je ubadao nogom tražeći nešto na čemu bi stajao. Paničan znoj učinio je njegov stisak na kvaki nesigurnim. Svjetlost baklje koja je prodrla kroz vrata pokazivala je da se pod pružao tek lakat dalje od okvira vrata, a potom propadao u istrunulo iverje. Ispod nije mogao vidjeti ništa osim tame.

Jedva je povratio ravnotežu, povukavši se jednom rukom natrag na komad poda, kad je veliko i strašno zvono zazvonilo drugi put. Na trenutak svijet nestane oko njega, a odaja bez poda ispuni se svjetlošću i skakutavim plamenovima. Mač, što gaje čvrsto držao i dok je visio nad ništavilom, ispadne mu iz ruke. Trenutak poslije plamenovi iščeznu, a Simon se ostane ljuljati na rubu poda. Svjetloklin - dragocjeni, dragocjeni predmet, nada cijelog svijeta - izgubio se u sjenama pod njim.

Koraci, koji bijahu zastali, ponovno krenu. Simon zatvori vrata i skutri se leđima uz njih, na uskom drvenom traku iznad prazne tame. Čuo je kako su koraci prošli pokraj njegova skrovišta i odmaknuli dalje uz stubište - ali više nije mario tko je dijelio toranj s njim. Svjetloklin je bio izgubljen.

Bili su tako visoko. Zidovi stubišta kao da su se nagnjali prema unutra; zatvarajući se oko nje poput ždrijela koje guta. Miriamele se zaniže. Ako ono zvono od kojeg su pucale uši zazvoni četvrti put, ona će sigurno izgubiti ravnotežu i pasti. Pad niz kostolomne stube bio bi beskrajan.

"Još malo pa smo ondje", šapne Binabik.

"Znam." Mogla je osjetiti kako ih nešto čeka gore: sam je zrak drhtao. "Ne znam mogu li ondje..."

Trol je primi za ruku. "I ja se bojim." Jedva ga je mogla čuti ponad krikova vjetra. "Ali vaš stric je ondje, a Camaris upravo nosi mač na to mjesto. I Prvrates je ondje."

"I moj otac."

Binabik kimne.

Miriamele duboko udahne i podigne pogled gdje je tanak sjaj grimiza prodirao iza zavoja stubišta. Smrt, i još gore od toga, čekali su ondje. Znala je da mora ići, ali je također znala s jezivom jasnoćom da će, čim načini idući korak, svijet koji je poznavala početi propadati.

Prešla je rukama po znojnom licu.

"Spremna sam."

Zadimljena svjetlost pulsirala je ondje gdje su se stube otvarale u odaju iznad njih. Grom zatutnji. Miriamele stisne Binabikovu ruku, a onda potapše svoj pojas, dodirujući bodež koji je uzela iz hladne, nepomične ruke jednog od Isornovih ljudi. Uzela je još jednu strijelu iz svojeg zavežljaja i labavo je namjestila na tetivu svojeg luka. Prvrates je već jedanput bio ozlijeđen - čak i ako ga nije mogla ubiti, možda će uspjeti osigurati presudnu pometnju.

Stupili su na krvavi odsjaj.

Tiamakove tanke noge bile su prvo što su vidjeli. Wranjanin je nepomično ležao uza zid, halje nabrane oko koljena.

Prigušila je krik i teško progutala knedlu u grlu, a onda se uspela više; njezino lice izroni na strujanje vjetra.

Tamni oblaci gomilali su se nebom iza visokih prozora, poderanih rubova, zažarenih od grozničave svjetlosti

Osvajačeve zvijezde. Mrljice snijega kovitlale su se poput pepela pod svodom odaje gdje su visjela velika zvona. Dojam iščekivanja, zaustavljenog svijeta, bio je vrlo snažan. Miriamele se borila da dođe do daha.

Čula je kako Binabik ispušta tihi zvuk pokraj nje. Camaris je klečao na podu ispod zelenih zvona, ramena su mu se tresla, a crni Trn bijaše uzdignut pred njim poput svetog Drveta. Nekoliko koraka dalje stajao je Prvrates, čije su se grimizne halje mreškale na jakom vjetru. Ali ni jedan od njih nije zadržao njezinu pozornost.

"Oče?" Riječ je izašla van, jedva jača od šapta.

Kraljeva se glava podigne, ali se činilo kao da pokret traje cijelu vječnost. Njegovo blijedo lice bilo je ispijeno kao u kostura, oči duboko utonule, sjajne poput zatvorenih fenjera. Zurio je u nju, a ona se osjećala kao da se raspada na krhotine. Htjela je plakati, smijati se, potrčati k njemu i pomoći mu da opet ozdravi. Drugi dio nje, onaj koji bijaše uhvaćen u zamku i koji je vrištao, želio je vidjeti to izopačeno stvorenje koje se pretvaralo da je on - koje nije moglo biti čovjek koji ju je odgojio - uništeno, poslano u tamu gdje je više neće moći uznemirivati ni ljubavlju ni strahom.

"Oče?!" Ovaj put njezin se glas čuo.

Prvrates nagne glavu prema njoj; izraz razdraženosti preleti njegovim sjajnim licem. "Vidite? Ne obaziru se ni na što, Visosti", reče on kralju. "Uvijek idu gdje im nije mjesto. Nije ni čudo što vas je vaša vladavina toliko opteretila."

Elija slegne ramenima od gnjeva ili od nestrpljenja. Lice mu je bilo opušteno. "Otjeraj je odavde."

"Oče, čekaj!" vikne ona, a onda korakne naprijed. "Bože, pomози nam, ne radi to! Prešla sam cijeli svijet da razgovaram s tobom! Ne radi to!"

Prvrates podigne ruku i izusti nešto što nije mogla čuti. Iznenada ju je zgrabilo nešto nevidljivo što je prijanjalo i peklo, a onda su ona i Binabik bili bačeni uza zid odaje. Zavežljaj joj je pao s ramena i otkotrljao se na pod te se njegov sadržaj rasuo. Luk joj je izletio iz ruke i zavrtio se izvan dosega. Opirala se, ali sila koja ju je držala popustila je tek toliko da joj dopusti polagane, grčevite pokrete. Nije se mogla pomaknuti. Binabik se koprcao pokraj nje, ali ne s više uspjeha. Bili su bespomoćni.

"Otjeraj je odavde", ponovi Elija, ovaj put srditije, upirući oči u bilo što osim nje.

"Ne, Visočanstvo," odlučno će svećenik, "pustite je da ostane. Pustite je da gleda. Od svih ljudi na svijetu, upravo su vaš brat", pokazao je na nešto što Miriamele nije mogla vidjeti, "koji na žalost u ovome sada ne može uživati, i vaša

izdajnička kći oni koji su vas prisilili na ovaj put." On se zahihće. "Ali nisu znali da će vas rješenje koje ćete pronaći učiniti još većim."

"Boli li je?" osorno upita kralj. "Ona više nije moja kći - ali ne želim vidjeti da je mučiš."

"Nema boli, Visosti", reče on. "Ona i trol će jednostavno biti... publika."

"Vrlo dobro." Kralj napokon susretne njezin pogled, škiljeći kao da je bila milju daleko. "Da si me barem slušala," hladno će on, "da si me barem poslušala..."

Prvrate metne ruku na Elijino rame. "Sve je izašlo na dobro."

Prekasno. Praznina i očaj s kojima se Miriamele borila oslobode se i prostruje njome poput crne krvi. Njezin je otac za nju bio izgubljen, a ona za njega - mrtva. Sve opasnosti, patnje... bile su uzalud. Njezin ječemer rastao sve dok nije pomislila da će joj zaustaviti srce.

Rašlje munje presijeku nebo iza prozora. Od udara groma zabruje zvona.

"Zbog... ljubavi." Prisilila je svoju čeljust da se pomiče unatoč alkemi-čarovnoj čaroliji koja ju je zarobila. Svaka tiha riječ odjeknula je u njezinim ušima, kao da je stajala na dnu duboka zdenca. Rekla mu je, ali bilo je prekasno, prekasno.

"Ti... ja... učinili smo ovo... zbog ljubavi."

"Tišina!" proskiče kralj. Lice mu je bilo koštunjava krinka bijesa. "Ljubav! Ostaje li nakon što su crvi izgodali kosti? Ne poznajem tu riječ."

Elija se polako okrene prema Camarisu. Stari se vitez nije pomaknuo sa svojeg mjesta na podu, ali sada kao da ga je neka sila u kraljevoj pozornosti prisilila te on dopuže nekoliko koraka bliže, dok je Trn strugao po kamenim pločama pred njim.

Kraljev glas postane neobično blag. "Ne iznenađuje me što vidim da je crni mač izabrao tebe, Camarise. Rekli su mi da si se vratio među žive. Znao sam da će te, ako su te priče istinite, Trn pronaći. Sada ćemo djelovati zajedno da zaštitimo kraljevstvo tvog ljubljenog Ivana."

Miriameline se oči rašire od užasa dok je prilika koju joj je s vidika zaklanjao Camaris sada postala vidljiva. Jošua je ležao skvrčen nedaleko od njezina oca, raširenih ruku i nogu. Prinčevo lice nije mogla vidjeti, ali košulja i plašt bili su natopljeni grimizom oko njegova vrata, a krv se nakupila pod njim. Miriameline se oči zamagle od suza. "Vrijeme je, Visosti", reče Prvrate.

Kralj ispruži Tugu poput siva jezika sve dok gotovo nije doticao starog viteza. Iako se Camaris očigledno hrvao sa samim sobom, počeo je podizati Trn kako bi susreo sjenovitu oštricu u kraljevoj ruci.

Boreći se protiv iste sile koja je sputavala Miriamele, Binabik ispusti prigušen zvuk upozorenja, ali Trn se svejednako uzdizao u starčevim drhtavim rukama.

"Bože, oprosti mi", nesretno povikne Camaris. "Ovo je grešan svijet... a ja sam Te opet iznevjerio."

Dva se mača susretnu s tihim zveketom koji presiječe odaju. Buka oluje utihne i na trenutak je čujan bio jedino Camarisov jauk patnje.

Točka tame počela je pulsirati gdje su se vrhovi dviju oštrica križali, kao da se svijet rasparao, a neko temeljno ništavilo počne prodirati unutra. Čak i kroz okove alkemičareve čarolije Miriamele je mogla osjetiti kako zrak u visokoj odaji odjednom postaje tvrd i oštar. Studen se pojačala. Tragovi leda počeli su se stvarati u lukovima prozora i duž zidova, šireći se poput požara. U nekoliko je trenutaka odaja bila presvučena tankom površinom ledenih kristala koji su blistali u tisuću neobičnih boja. Ledene sige iznikle su na velikim zvonima, kao prozirni očnjaci koji su zrcalili svjetlost crvene zvijezde.

Prvrate pobjednički uzdigne ruke. Svjetlucave pahuljice prijanjale su mu uz halju. "Počelo je."

Sumoran grozd zvona na svođu nije se pomaknuo, ali je kostolomni zvuk većeg zvona ponovno odjeknuo. Praškasti je led zalepršao dok se toranj tresao poput vitkog drveta na olujnom vjetru.

Simon povuče ručku i tiho opsuje. Niža vrata bijahu zakračunata - neće postojati jednostavan ulaz u odaju ispod nestalog poda - a sada je opet čuo korake kako se uspinju stubištem.

Zglobovi su ga i dalje strahovito boljeli, ali se uspeo stubištem do drugih vrata što je brže mogao, a onda koraknuo unutra, pazeći ovaj put da stane na sam rub poda koji je prije bio izdržao njegovu težinu. Bio je prisiljen pomaknuti se sa strane vrata dok su se zatvarala. Koraci su se približavali, a on se oprezno zaputio tankim komadom drveta kako bi provirio kroz raspor na vratima, ali nazreo je tek malu tamnu sjenu kako nestaje stubištem, neobično šepajući.

Pričekao je dvadesetak otkucaja srca, osluškujući, a onda se odšuljao van i uzeo baklju iz najbližeg utora.

Na svoje golemo olakšanje, Simon je na svjetlosti baklje vidio da je doista postojalo dno donje odaje i premda su dijelovi tog nižeg poda također istrunuli, bio je većinom netaknut. Svjetlo klin je ležao ljeskajući se na hrpi odbačena pokućstva. Gledajući ga kako ondje leži poput komada prekrasnog nakita, bačenog na hrpu izmeta, Simon osjeti silovit ubod. Mora ga vratiti. Svjetlo klin mora otići u toranj. Čak je i izdaleka mogao osjetiti njegovu čežnju.

Tanka nit pjesme mača vijugala je kroz njegove misli dok je tražio naizgled najstabilniju točku na donjem podu, hvatao držak baklje između zuba, a potom prebacivao noge preko ruba pojasa unutar vrata. Spustio se punom duljinom

svojih ruku, a onda skočio - srce mu je zatreperilo kad je doskočio. Drvo je glasno zaškripalo i malčice se uleknulo, ali je izdržalo. Simon korakne prema Svjetloklinu, ali noga mu utone kao u blatno tlo. Užurbano ju je povukao kako bi vidio da se dio poda, malo veći od potplata njegove čizme, skršio i propao.

Simon se spusti na ruke i koljena. Kretao se polako i oprezno po varljivoj površini. Urlik vjetra izvana bio je prigušen. Baklja je vruće gorjela pokraj njegova obraza; njezin lelujavi plamen bacao je sjenu po zidu, nešto zgrbljeno poput zvijeri.

Ispružio je ruku. Bliže... bliže... tu! Njegovi se prsti sklope oko Svjetloklinova balčaka i on istog trena osjeti kako se njegova pjesma pojačava, vibrirajući kroz njega, čineći da se osjeća dobrodošlim... i više nego dobrodošlim. Potreba mača postala je njegova potreba.

Gore, pomislio je iznenada. Riječ kao da je bila užaren predmet pred njegovim mislima. Vrijeme je da idemo gore. Ali to je bilo lakše reći nego učiniti. Sjeo je na pete, lecnuvši se kad je pod zaškripao, a onda izvadio baklju između zubi. Podigao ju je i ogledao se oko sebe. Prostorija je bila šira od one iznad; polovina stropa koja nije bila drveni pod gornje odaje, bila je ploča od bijelog kamena, naizgled bez potpornja. Zidovi bijahu goli: tek se u tragovima nazirahu izrezbarene črkarije, obložene prašinom i čađom. Nije postojalo ništa što bi ponudilo bilo kakvo uporište za penjanje, a čak i kad bi skočio, ne bi se mogao uhvatiti za komad poda koji je obrubljivao gornja vrata.

Simon se zamisli na trenutak. Zov mača bio je sjena iza njegovih misli, hitnost poput tihog ali upornog bubnjanja bubnjeva. On zadjene Svjetloklin o pojas, nerado ispuštajući balčak, a onda ponovno smjesti držak baklje u svoju čeljust. Otpuzao je natrag prema vratima koja je pokušao otvoriti sa stubišta, ali bila su jednako neprohodna i iznutra: ili vlažno vrijeme ili pomaknute daske držahu ih čvrsto zatvorenima, ma koliko ih potezao. Uzdahnuo je, a onda otpuzao natrag u sredinu odaje.

Krećući se s krajnjim oprezom, odvukao je komade razbijena pokućstva preko poda, sve dok nije načinio do ramena visoku hrpu blizu zaglavljenih vrata. Dok je gurao izbraždanu površinu odbačenog stola navrh hrpe, ponovno je čuo kako se netko uspinje stubama.

Bilo je teško reći, ali ovaj put činilo se da je bilo više od jednog para nogu. Čučao je u tišini, umirujući stol rukom i slušajući kako koraci promiču pokraj vrata s njegova boka te nakon nekoliko časaka odjekuju tiho pokraj vrata na katu. Zadržao je dah pitajući se koji se od njegovih brojnih neprijatelja penjao tornjem, znajući da će uskoro otkriti odgovor. Svjetloklin je natezao njegove misli. Bilo je teško sjediti mirno.

Kad su se zvuci izgubili, Simon stane gurkati hrpu sve dok se nije uvjerio daje čvrsta. Pokušao je usmjeriti sve nazubljene rubove i slomljene noge prema dolje u slučaju da padne, ali znao je da će ako to učini, i on i šiljasti komadići razbijenih stolaca, tronožaca i teških stolova vjerojatno zajedno probiti pod i strovaliti se u još nižu sobu. Nije mnogo razmišljao o svojim izgledima ako se to dogodi.

Simon se popne na hrpu što je nježnije mogao, polegavši tijelo ravno po ploči stola sve dok nije mogao povući noge ispod sebe. Plamen baklje koju je držao u zubima osmudio je vrhove njegove kose. Osovio se na noge i osjetio kako se nestabilna masa blago ljulja pod njim. Pažljivo balansirajući, podigao je baklju tražeći najčvršću točku na rubu poda iznad sebe.

Pomicao se prema rubu nestabilne hrpe kad se zvono oglasilo treći put.

Još dok je gromoglasan zvon zahvaćao cijeli toranj i tresao ga, a hrpa drva propadala pod njim, Simon ispusti baklju i skoči. Jedan komad poda nad njim odlomi mu se u ruci, ali drugi izdrži. Daščući, zgrabio je drugi dio svojom slobodnom rukom i napregnuo se da se povuče gore, dok su se oblačići purpurne vatre međusobno naganjali po zidovima, a sve se premještalo i mutilo. Njegove su mišice, ionako umorne, drhtale. Povukao se naviše, ispruživši ruku da dohvati prag vrata, a onda podigao nogu sve dok se nije našla na pojasu poda. Odjek zvona izbljedi, iako ga je on još osjećao u zubima i kostima lubanje. Svjetlost zatreperi i zgasne; ostade samo slabašan odsjaj pod njim. Mogao je nanjušiti dim koji se uzdizao iz baklje što je sada ležala među krhotinama naslaganog pokućstva.

Stenjući od napora, Simon se odvuče ostatak puta u sigurnost uskog pojasa drveta. Dok je ležao hvatajući dah, opazio je da plamenovi počinju palucati s donjeg kata.

Prevrnuo se na bok onoliko oprezno koliko je žurba dopuštala, otvorio vrata, a onda izletio na stube. Povukao je vrata za sobom, ostavljajući nekoliko sirotih vitica dima da lebde i rasprše se, te pričekao da mu se ruke prestanu tako divlje tresti.

Izvukao je mač iz pojasa. Svjetloklin je opet bio njegov. Još je bio živ, još slobodan. Bilo je nade.

Kad se počeo uspinjati stubama, osjetio je kako se pjesma mača uzdiže u njemu, napjev radosti, skorašnjeg ispunjenja. Osjetio je kako mu se vlastito srce ubrzava dok je pjevao. Stvari će biti dovedene u red.

Mač je bio topao u njegovu stisku. Činio se kao dio njegove ruke, njegova tijela, nov osjetilni organ, jednako budan i usklađen poput nosa lovačkog psa ili ušiju šišmiša. Gore. Vrijeme je.

Bol u glavi i udovima je otekla kako bi je zamijenio vječno rastući trijumf Svjetloklina, stisnutog čvrsto u njegovoj ruci, sigurnog od sveg zla.

Napokon je vrijeme. Stvari će biti dovedene u red. Vrijeme je. Nukanje mača postane jače. Simonu bijaše teško misliti na bilo što: usredotočio se na svoje korake, na svoj put prema vrhu tornja, prema mjestu za kojim je Svjetloklin čeznuo. Vidio je kroz prozore nagomilane, crveno ispresijecane oblake, zaderane povremenim nazubljenim bljeskom munje, ali buka oluje činila se neobično prigušenom. Kudikamo glasnija, barem u njegovim mislima, sada je bila pjesma mača.

Napokon će završiti, pomislio je. Mogao je to osjetiti - Svjetloklinovo obećanje. Mač će stati na kraj svim smutnjama i nezadovoljstvima što su ga tako dugo mučili; kad se združi sa svojom braćom, sve će se promijeniti. Sva će ta nesreća prestati.

Više nije bilo nikog na stubištu. Nitko se nije kretao osim Simona, a on je mogao osjetiti da svi... da sve čeka njega. Cijeli je svijet održavao ravnotežu na uporištu Tornja Zelenog Anđela, a on će biti taj koji će je promijeniti. Bio je to divlji, opojan osjećaj. Mač ga je povlačio dalje, pjevajući mu, ispunjavajući ga sa svakim novim korakom neodređenim ali moćnim najavama slave i izbavljenja.

Ja sam Simon, pomislio je i gotovo mogao čuti kako se trublje oglašavaju i odjekuju. Izvršio sam slavna djela - ubio sam zmaja! Dobio bitku! Sada donosim Veliki mač.

Dok se uspinjao, stubište se ljeskalo i pred njim i iza njega, poput rijeke od bjelokosti koja se slijevala s visina. Bijeli kamen zida stubišta doimao se sjajnim, kao da zrcali svjetlost što je gorjela u njemu. Nebesko modre rezbarije bile su srceparajuće lijepe poput cvijeća, razasuta pred nogama osvajača. Čekao ga je kraj boli. Zvono zazvoni četvrti put, još silnije.

Simon zatetura, potresen poput štakora u zubima psa, dok su odjeci tutnjili i odbijali se niz stubište. Propuh ledena zraka otkotrlja se pokraj njega, pomutivši rezbarije na zidu mliječnom korom leda. Zamalo je opet ispustio mač kad je podizao ruke prema glavi i kriknuo. Posrćući, zgrabio je okvir jednog od prozora tornja da se pridrži.

Dok je stajao drhteći i jaučući, nebo se promijenilo. Široka mrlja oblaka nestade, a potpuna tama neba otvori se pred njim, posuta sićušnim, hladnim zvijezdama, kao da se Toranj Zelenog Anđela otrgnuo sa sidra i sada pluta iznad oluje. Buljio je, stišući zube od blijedeće jeke zvona. Nakon tri otkucaja srca, crno se nebo nakupi sivim i crvenim oblacima, a toranj opet okruži oluja.

Nešto je uznemiravalo njegove misli boreći se protiv neoslabljenog zova Svjetlokline.

Ovo... je... pogrešno. Veselje koje je dijelio, osjećaj da će nekako sve ispraviti, povukao se. Nešto se loše događa - nešto jako loše!

Unatoč tom predosjećaju, zaputio se dalje stubama prema mutnom sjaju. Nije bio gospodar svojeg tijela.

Borio se. Udovi su mu se činili daleki, otupjeli. Usporio je, a onda se uspio zaustaviti, drhtureći na ledenom vjetru koji je puhao niz stubište. Sićušne zavjese leda visjele su sa zidova, dah mu se maglio oko glave, ali mogao je osjetiti kako još veća studen vreba negdje iznad njega - studen koja je nekako - mislila.

Dugo se hrvao sam sa sobom na stubištu, naprežući se da povрати kontrolu nad vlastitim rukama i nogama - borba protiv nečeg nevidljivog koju nitko nije primijetio osim hladne, neljudske prisutnosti. Mogao je osjetiti njezinu gladnu pozornost dok se znoj koji mu je orosio kožu ledio i padao zveckajući po stubama. Para se dizala iz njegova pregrijanog tijela, a na mjesto topline ušuljala se smrtonosna studen.

Hladnoća napokon u cijelosti obuzme Simona. Pomicala ga je poput lutke na štapu. Trgnuo se i počeo ponovno teturati prema gore, nijemo vrišteći iz tamnice svoje lubanje.

Ušao je sa stubišta u parom ispunjenu zvonarnicu; ledom pokriveni zidovi treperili su i ljeskali se. Olujni oblaci opkolili su visoke prozore, a svjetlost i sjena kretali su se puževim korakom, kao da je hladnoća šćepala i njih.

Miriamele i Binabik stajahu pokraj vrata, polako se migoljeći, nekako uhvaćeni poput muha koje se koprcaju u smoli. Njegove se oči rašire kad ih je ugledao, a srce mu počne bolno udarati iza rebara, ali nije mogao viknuti niti zaustaviti svoje noge da ga ne ponesu naprijed. Miriamele otvori usta i prigušeno krikne. Suze mu ispune oči i na trenutak ga njezino blijedo lice zaokupi poput svjetiljke u mračnoj odaji - ali ono što ga je držalo nije se moglo otpraviti. Ponijelo ga je pokraj njegovih prijatelja poput riječne struje, vukući ga prema grozdu stupova u središtu odaje.

Pod mrazom obloženim zvonima čekale su tri spodobe, jedna na koljenima. Dio Svjetlokline koji se isprepleo s njime zapleše i poskoči... ali onaj dio koji je još bio Simonov leće se kad se Elija okrenuo prema njemu lica kao u mrtvaca. Prošarani sivi mač u njegovim šakama ležao je na crnom Trnu, a tamo gdje su se doticali, nalazilo se jedno veliko ništa, praznina od koje je Simona bolio mozak.

Drhteći, Camaris se okrene prema Simonu, kose i obrva posutih ledom. Star čeve su oči buljile u kukavnom jadu.

"Moja krivnja..." šapnuo je skljonuvši zubima.

Prvrates je promatrao Simonov kolebljivi ulazak. Sada svećenik kimne, usiljeno se smiješeći. "Znao sam da si negdje u tornju, peraću posuđa - ti i posljednji mač."

Simon osjeti kako ga nešto privlači mjestu gdje su se Trn i Tuga susretali. Kroz Svjetloklin, čija je pjesma njime tekla, mogao je osjetiti glazbu drugih dvaju mačeva: plešući puls života koji je bio u svima njima postajao je jači što se trenutak njihova spajanja bližio. Simon ga je osjećao poput jureće struje riječnih tjesnaca, ali također je mogao osjetiti

da je postojala zapreka koja je nekako držala mačeve razdvojene. Iako su se dva od njih doticala, a samo je nekoliko lakata stajalo između njih i trećeg, svi su ostali jednako razdvojeni kao što su oduvijek bili.

Ali ono što je sada bilo drukčije, što je Simon osjećao duboko i bez riječi u najdubljem predjelu svojeg uma, bilo je to da će uskoro nastupiti velika promjena. Neki golemi svemirski kotač stajao je labavo na svojoj osovini, spreman da se okrene, a kad to učini, sve će zapreke pasti, svi zidovi nestati. Mačevi su pjevali, čekajući.

Prije nego što je toga bio svjestan, koraknuo je naprijed. Svjetlo klin škljocne o druge dvije oštrice. Potres dodira nije putovao samo Simonom, nego i odajom. Crna praznina gdje su se mačevi susretali se produbila, bila je to rupa u koju je cijeli svijet mogao propasti i nestati. Svjetlost se promijenila svud naokolo: zvjezdani sjaj koji je prodirao kroz prozore se produbio, obojivši dvoranu u boju krvi, a onda grozomorno zvono zazvoni peti put.

Simon zadrhti i krikne dok se toranj tresao, a energije mačeva, još prikrivene ali u borbi da se oslobode, proputuju kroz njega. Srce mu zapne, zastane i gotovo se zaustavi. Vid mu se zamuti i potamni, a onda postupno vrati. Bio je nerazmrsivo uhvaćen u nešto što je peklo poput vatre, što je privlačilo poput magneta. Očajnički se pokušao istrgnuti, ali krajnji napor naveo ga je samo da se blago zaljulja, uhvaćen na Svjetlo-klinovu balčaku poput ribe koja umire na udici. Odjeci zvona utihnu.

Čak i kroz glazbu mačeva Simon je mogao naslutiti kako ledena prisutnost koju je osjetio na stubištu postaje snažnija, golema i teška poput planine, hladna poput raspuklina između zvijezda. Sad je bila bliže, istodobno lebdeći točno iza nekog neshvatljivog zida.

Elija, koji je izgledao gotovo nedirnut raskošnom moći mačeva, prostriješi Simona gnjevnim zelenim očima. "Ne znam ovoga, Prvrates," promrmlja, "iako u njemu ima nečeg poznatog. Ali nije važno. Sva su obećanja ispunjena."

"Doista." Svećenik prođe pokraj Simona tako da je njegova halja dotakla Simonovu ruku. Pokopan dio Simona krikne od gađenja i bijesa, ali nikakav zvuk ne izađe kroz njegove drhtave usnice: sada je bio tek malo više od nečega što je držalo Svjetlo klin. Skačući duh mača, sada povezan sa svojom braćom, ne hajeći za ljudske borbe i ljudske mržnje, čekao je samo što će se sljedeće dogoditi, gorljiv poput psa koji očekuje da ga se nahrani.

"Sva su obećanja ispunjena", muklo će Prvrates dok je zauzimao mjesto uz kraljevo rame, "i sada je sve stavljeno u pokret. Uskoro će Utuk'ku Najstarija zauzdati Jezero Triju dubina. Onda ćemo upotpuniti Petu Kuću i sve će se promijeniti." Pogledao je Simona, a oči mu zaiskre. "Ovaj kojeg ne poznajete, Morgenesovo je kuhinjsko štene, Visosti." Prvrates se naceri. "Ovo jest zadovoljavajuće. Vidio sam što si učinio Inchu, dečko. Veoma temeljit posao. Poštedio si me zamorna truda."

Simon osjeti kako moćan bijes vrije u njemu. Na crvenoj svjetlosti svećenikovo samodopadno lice kao daje visjelo bez tijela, i na trenutak Simon nije mogao vidjeti ništa drugo. Napinjavao se ne bi li pomaknuo udove da otrgne Svjetlo klin od njegove braće i zdrobi ubojičino lice, ali bio je nemoćan. Plamen gnjeva buktio je bez odrešenja, tako vruć da je Simon bio siguran kako će ga iznutra spržiti do pepela.

Toranj se ponovno zaljulja od gromka zvona. Simon je buljio dok se pod tresao pod njim. Uši su mu pucale, ali brončana zvona u središtu odaje nisu se pomaknula. Umjesto toga, pojavio se sablasni oblik, zvono neke vrste, ali duguljasto i cilindrično. Dok je fantomsko zvono vibriralo, Simon spazi plamenove kako opet prekrivaju prozore izvana, i nebo koje je postalo beskrajno crno.

Kad je buka zamrla, Prvrates podigne ruke. "Pobijedila je. Vrijeme je."

Kralj pogne glavu. "Bože, pomози mi, dugo sam čekao." "Vaše čekanje je završilo." Svećenik prekriži ruke ispred svojeg lica, a onda ih spusti. "Utuk'ku je zarobila Jezero Triju dubina. Mačevi su ovdje; čekaju samo Riječi Uništenja da se oslobode onog što ih sputava, a onda će sila koja je u njima zarobljena slobodno pjevati i donijeti vam sve što ste željeli."

"Besmrtnost?" upita Elija stidljivo poput djeteta. "Besmrtnost. Život koji će nadživjeti zvijezde. Tražili ste svoju mrtvu ženu, Visosti, ali pronašli ste nešto mnogo veće." "Nemoj... ne govori o njoj."

"Radujte se, Elija, ne tugujte!" Prvrates spoji dlanove, a munja propara nebo iza visokih prozora. "Bojali ste se da nećete imati nasljednika kad je vaša neposlušna kći pobjegla - ali vi sami bit ćete svoj baštinik. Nikad nećete umrijeti!" Elija podigne glavu, očiju sklopljenih kao da se grije na toplom suncu. Usnice mu zadrhte.

"Neću umrijeti", reče on.

"Stekli ste moćne prijatelje, i u ovom času oni će vam nadoknaditi sve vaše patnje." Prvrates se odmakne od kralja i upre ruku u crvenom rukavu prema svodu. "Zazivam Prvu Kuću!"

Veliko nevidljivo zvono ponovno se oglasi, trešteći poput malja u božjoj kovačnici. Plamenovi polete zvonarnicom poskakujući po ledenim zidovima. "Na Thisterborgu, među starodrevnim stijenama", zapjevši Prvrates, "jedan od Crvene Ruke čeka. Za svojega gospodara i vas on rabi moć tog mjesta i otvara raspuklinu u međuprostoru. On rastvara prvu od A-Genay'asu'e i dovodi Prvu Kuću."

Simon osjeti kako ono hladno, stravično nešto što je čekalo, postaje snažnije. Bilo je svuda oko Tornja Zelenog Anđela, primičući se bliže, poput zvijeri u lovu koja se kradom šulja kroz tamu prema logorskoj vatri.

"U Wentmouthu," vikne Prvrates, "na liticama iznad beskrajnog oceana gdje je Havefur nekoć gorio za putnike s izgubljenog Zapada, sada je sazdana Druga Kuća. Sluga Kralja Oluje je ondje, a kudikamo veći plamen uzdiže se prema nebesima."

"Ne... mojte..." Binabik, sputan Prvratesovom čarolijom, borio se da se odmakne od zida. Glas kao da mu je dolazio iz velike daljine. "Ne... mojte...!"

Svećenik kvrcne rukom prema njemu, a trol umukne, nemoćno se vrpoljeći.

Zvono ponovno zazvoni, a njegova moć kao da je nastavila pulsirati, odjekujući. Na trenutak Simon začu glasove kako se uzdižu vani, krikove bola i užasa na jeziku Sitha. Crvena svjetlost zaškri na ledenim sigama koje su visjele s nadvođenog stropa zvonarnice.

"Ponad doline Hasu, pokraj drevne Stijene jauka, gdje su Najstariji prije Najstarijih nekoć plesali pod zvijezdama koje su dogorjele - sazdana je Treća Kuća. Sluga Kralja Oluje podiže još jedan plamen k nebesima."

Elija odjednom načini teturav korak. Tugina se oštrica spusti dok se saginjao, iako je još doticala druga dva mača.

"Prvrates," dahne on, "nešto... nešto gori... u meni!"

"Oče!" Miriamelin je glas bio tih, ali lice joj je bilo izobličeno od straha.

"Zato što je vrijeme, Visosti", reče alkemičar. "Mijenjate se. Vašu smrtnost mora sažgati čisti plamen." On pokaže prema princezi. "Pogledajte, Elija! Vidite što vam vaša slabost radi? Vidite kakvu bi vam travestiju od ljubavi ona donijela? Učinila bi od vas starca koji jeca za jelom i mokri u krevet!"

Kralj se uspravi i okrene leđa Miriameli. "Neće me pokoriti", zaškrguće on. Svaka riječ činila se naporom. "Uzet... ću... što mi je obećano."

Simon spazi da se svećenik smiješi, iako mu je znoj kapao niz poput jajeta glatko čelo. "Dobit ćete ga." Opet je podigao ruke. Simon se napne dok nije osjetio da će mu vene probiti sljepoočnice, ali nije se mogao odvojiti od ukrštenih mačeva. "U utvrdi vašeg brata, Elija", reče Prvrates. "U onome što je bilo srce njegove izdaje - u Naglimundu smo podigli Četvrtu Kuću!"

Simon ponovno ugleda nepoznato crno nebo uokvireno prozorom. Pri dnu prozorskog praga Visotvrđa je postala šuma blijedih, vitkih tornjeva. Plamenovi su sukljali među njima. Neobičan prizor nije nestao. Visotvrđa je iščeznula, a zamijenila ju je... Asu'a? Simon je čuo odzvanjanje kričavih sithskih glasova i riku plamenova.

"A sada - Peta Kuća!" vikne Prvrates.

Zvonjava fantomskog zvona ovaj put vrati Simonov pogled na olujne oblake i uskovitlan snijeg. Prodorna patnja Sitha ustupila je mjesto prigušenim kricima smrtnika.

"U Jezeru Triju dubina, Utuk'ku ustupa mjesto posljednjem sluzi Kralja Oluje, a pod nama se stvara Peta i posljednja Kuća." Prvrates raširi ruke spuštenih dlanova, a cijeli se toranj zatrese. Neka vrsta usisne sile protegne se dužinom Svjetlokline i kroz Simonovu ruku, povlačeći ga za srce, pa čak i za misli, kao da ih želi izvući cijele. Nasuprot njemu, Camaris pokaže zube u grimasi agonije, a Trn mu zadrhti u šaci.

Vodokok ledeno modre svjetlosti sukne iz poda zvonarnice, hučeći i pucketajući dok je prolazio kroz tamu gdje su se doticali mačevi. Smanjen i izobličen tim prolaskom, nastavio je uvis pokraj Simonova lica prskajući svjetlucavi svod modrim iskrama. Simon osjeti kako mu se tijelo grči dok su neizmjerne energije protjecale oko njega i kroz njega. Unutar njegovih izudaranih misli mačevi su ushićeno protgnuli, oslobođeni duhova. Pokušao je otvoriti usta i vrisnuti, ali čeljust mu je bila čvrsto stisnuta, a zubi škrgutali. Blistava modra svjetlost ispuni mu oči.

"A sada su tri Velika mača pronašla svoj put do ovog mjesta, pod Osvajačevom zvijezdom. Tuga, branitelj Asu'e, bč živih; Trn, zvjezdana oštrica, stijeg umirućeg Carstva; Svjetloklin, posljednje željezo s nestalog Zapada."

Kako je Prvrates prozivao svako ime, tako je veliko zvono odzvanjalo. Toranj i sve oko njega kao da su se pomicali sa svakim zvukom, nježni tornjevi i plamenovi ustupali su mjesto zdepastim, snijegom pokrivenim krovovima Visotvrđe, a onda se opet pojavljivali sa sljedećim odjekujućim zvonom.

Uhvaćen u stisku strahovitih sila, Simon osjeti kako izgara iznutra. Mrzio je. Tinjajući oblaci bijesa uzdizali su se u njemu, mržnja što je bio prevaren, što je vidio svoje prijatelje ubijene i užasno razaranje koje su Prvrates i Elija prouzročili. Želio je zamahnuti mačem u smrtonosnom luku, razbiti sve na vidiku, ubiti one koji su ga učinili tako očajno nesretnim. Nije mogao kriknuti - nije se mogao čak ni pomaknuti - samo se nemoćno trzao. Bijes, čiji je uobičajeni izraz bio suspregnut, kao da se izlijevao kroz ruku u kojoj je držao mač. Svjetloklin je postao zamagljen, nešto ne posve stvarno: kao da je dio njega nestao. Trn je bio tamna mrlja u Camarisovoj ruci. Starčeve oči izvrtale su se u dupljama.

Simon osjeti kako se njegov čudovišni gnjev i očaj oslobađaju. Tama gdje su se mačevi susretali se proširi, kao beskrajna praznina, vrata u Nebivanje, a Simonova se mržnja slijevala kroz njih. Ništavilo počne gmizati Tugom prema Eliji.

"Zauzdavamo veliki strah." Prvrates se pomakne na točku iza kralja, koji se sada činio zarobljenim i nemoćnim poput ostale dvojice mačonoša.

Svećenik široko raširi ruke te se na trenutak činilo da Elija ima još jedan par ruku. "U svakoj zemlji, strah se proširio. Od kilpa je uzavrelo more. Ghanti gmižu kroz ulice južnih gradova. Zvijeri iz legendi vrebaju snjegove sjevera. Strah je posvuda.

Zauzdavamo veliki strah. U svakoj zemlji, brat se okrenuo protiv brata. Kuga, glad i bič rata pretvaraju ljude u pobjesnije zloduhe.

Sva snaga straha i bijesa je naša, izlivena kroz kalup Pet Kuća." Odjednom se Prvrates nasmije. "Svi vi imate tako male umove! Čak su i vaši užasi mali. Bojite se da ćete vidjeti svoje vojske poražene? Vidjet ćete i više od toga. Vidjet ćete kako se Vrijeme okreće unatrag u svojoj kolotečini."

Kralj Elija se trgne i lecne dok je tama miljela oštricom prema njemu, ali činio se nesposoban da ispusti Tugu. "Bože, pomozí mi, Prvrates!" Grčevit drhtaj prostruji kroz njega, napadaj takve snage daje trebao pasti na pod. Praznina boje noći dotakne mu ruke. "Aaaah! Bože, pomozí mi, izgaram! Duša mi gori!"

"Valjda niste mislili da će biti lako?" Prvrates se cerio. Znoj mu se slijevao niz čelo. "Bit će još gore, budalo."

"Ne želim besmrtnost!" vrisne Elija. "Ah, Bože, Bože, Bože! Oslobodi me! Izgaram!" Glas mu bijaše iskrivljen, kao daje neki nezamisliv stvor zaposjeo njegova pluća i grudi.

"Što vi želite, nije važno", ispljune Prvrates. "Dobit ćete svoju besmrtnost - ali ona možda ne bude svečemu ste se nadali."

Elija se izvije. Njegovi su krikovi sada bili nerazgovijetni.

Prvrates ispruži ruke sve dok nisu lebdjele sa svake strane Tugina bačaka, samo nekoliko palaca od Elijinih prstiju.

"Vrijeme je za Riječi uništenja", izusti on.

Zvono zagrmi, i još jedanput Toranj Zelenog Anđela bijaše okružen tragičnom krhkošću zapaljene Asu'e. Zvijezde na tom crnom nebu bijahu hladne i sitne poput pahulja. Činilo se da se toranj trese poput izmučena živog stvora.

"Pripremio sam put!" vikne Prvrates. "Izradio sam brod. Sada, na ovom mjestu, neka se Vrijeme okrene unatrag!

Zakotrljajte stoljeća do trenutka prije nego što je Ineluki bio progнан u kraljevstva s one strane smrti. Kad izgovorim Riječi uništenja, neka se vrati! Neka se vrati!" Zapao je u gromoglasan napjev na jeziku grubom poput smrskana kamenja, poput napukla leda. Tama se širila po Eliji i na trenutak kralj posve nestane, kao da je bio izguran kroz zid stvarnosti. Tada, kao da je upio tamu ili je ona istekla u njega; ponovno se pojavio, ritajući se i nerazumljivo vrišteći.

Elizijo, Majko Božja! Pobjedili su! Pobjedili su! Simonova glava kao da je bila puna olujnih vjetrova i plamena, ali srce mu je bilo crni led.

Zvono ponovno zapjeva, ali ovaj put činilo se da je sam zrak u odaji postao čvrst i staklen, iskrivivši Simonov vid kao daje gledao kroz ostakljen tunel. Činilo se da nije postojalo ni gore ni dolje. Zvijezde su se počele razmazivati po nebu u dugim, bijelim nitima, zamrsivši se poput crvotočina na ledini. Još dok je život istjecao iz njega i iz Svjetlokline u žarećim valovima, osjetio je kako se svijet izvrnuo naopako.

Zvonarnica potamni. Izobličene sjene uzdizale su se i premještale po ledenoj dvorani, a onda se zidovi naizgled otvore i nestanu. Tama se prelila unutra, donoseći sa s-obom dublju studen, ledenu, krajnju hladnoću.

Elijini ispaćeni krici postali su gotovo potpuna, zagušena tišina. On i Prvrates sada su bili jedine dvije vidljive stvari. Svećenikove ruke treperile su žutom svjetlošću; lice mu je blistalo. Sva toplina svijeta otjecala je odatle.

Kralj se počeo mijenjati.

Elijina silueta se zgrči i premetne te čudovišno poraste, iako je njegova zgrčena figura još nekako bila vidljiva u središtu tame.

Umrtnjujuća studen vladala je i u Simonu, prodirući tamo gdje su plamenovi njegova bijesa spalili svu nadu. Njegov se život počeo izvlačiti iz njega, isisan poput moždine iz kosti.

Hladan, hladan stvor koji je tako dugo čekao, sada je dolazio.

"Da, živjet ćete zauvijek, Elija," zapjevuši Prvrates. "Ali to će biti poput lepršave sjene unutar vašeg tijela, sjene umanjene Inelukijevim jarkim plamenom. Vidite, čak i kad se kotač Vremena okrene unatrag na svojoj stazi i sva vrata opet otvore Inelukiju, njegov duh mora imati zemaljski dom."

Zvuči oluje prestaše, ili više nisu mogli prodrijeti kroz neobične sile koje su zahvatile zvonarnicu. Vodokok modre svjetlosti što je tekao uvis iz Jezera suzio se: postao je tih potok koji je nestajao u tami spajanja mačeva i nije opet izlazio. Kad je Prvrates završio, u tamnoj odaji nije bilo drugog zvuka osim ubrzanog struganja kraljeva daha. Grimizni plamenovi tinjali su u dubinama Elijinih očiju, a glava mu se ljuljala unatrag kao da mu se vrat slomio. Maglovita crvena svjetlost curila mu je iz usta.

Simon je užasnut promatrao; kroz mačeve je mogao osjetiti da se put otvorio, točno onako kako je Prvrates rekao. Nešto prestrašno da bi uopće postojalo probijalo se na svijet. Kraljevo tijelo trgne se poput dječje lutke koja visi na niti. Činilo se da zadimljena svjetlost posvuda iskače iz njega, kao da se sama grada njegova tijela parala otkrivajući neko goruće biće pod njim.

Odnokud, Miriamele je vrištala; njezin mali, izgubljeni glas kao da je dolazio s drugog kraja svemira.

Zvonarnica je nestala. Posvuda, kutova čudnih kao da se odražavaju u razbijenim zrcalima, stajali su Asu'ini igličasti tornjevi. Gorjeli su kao što je gorjelo kraljevo tijelo, mrvili se kao što se samo Vrijeme mrvilo. Pet stoljeća klizilo je u zaleđeno crno ništavilo. Ništa neće preostati osim pepela i kamena i Inelukijeva potpunog trijumfa.

"Dodite k nama, Kralju Oluje!" vikne Prvrates. "Načinio sam put. Riječi Uništenja oslobađaju moć mačeva, a Vrijeme se okreće u suprotnom smjeru. Povijest je poništena! Ponovno ćemo je ispisati!"

Elija se izviije, kao da je ono što ga je ispunjavalo bilo preveliko za ijedno smrtno tijelo i istezalo ga gotovo do točke pucanja. Nagovještaj rogova zatreperi na kraljevu čelu, a oči mu postanu jame promjenjiva, rastaljena grimiza. Njegov se obris pokoleba, pokretna plima sjene koja je onemogućavala razaznati njegov pravi oblik. Kraljeve se ruke razdvoje. Jedna je ruka još držala neuhvatljivu mrlju ništavila koji je bio Tuga; druga ruka se ispruži a prsti rašire, crni poput pougljenjenih štapića. Svjetlost žeravice plesala je u pregibima.

Stvor zastane, trepereći i mijenjajući se. Izgledao je klonulo, poput leptira koji se tek izlegao iz kukuljice.

Prvrates načini korak natrag. "Učinio... učinio sam što si tražio, o silnice." Njegov samodopadan osmijeh je nestao: svećenik je svojevolumino otvorio vrata, ali ono što je ušlo zapanjilo je čak i njega. Duboko je udahnuo i činilo se da je pronašao neku srž snage. Njegovo lice opet postane surovo. "Čas je stigao - ali to nije vaš čas, već moj. Kako mogu vjerovati da će onaj tko je mrzio sva živa bića održati svoje obećanje? Znao sam da će kad me više ne budete trebali, vaša obećanja biti vjetar u tami." Raskrilio je svoje ruke u širokim rukavima. "Možda sam smrtnik, ali nisam budala. Dali ste mi Riječi promjene misleći da su igračka koja će me zabaviti poput djeteta dok ispunjavam vaše zahtjeve. Ali i ja sam naučio lekciju. Te riječi postat će vaš kavez, a vi moj sluga. Sav svijet pokoravat će se vama - ali vi ćete se klanjati meni!"

Nestabilan stvor u središtu odaje uskovitla se poput dima u koji se puhnilo, ali njegovo crno srce iz kojeg je istjecao grimiz ostalo je čvrsto. Prvrates počne glasno pjevati na nečemu jedva prepoznatljivom kao jezik zbog praznih stanki između zvukova. Alkemičar kao da se mijenjao, okrećući se u tami ispresijecanoj crvenom bojom koja je okruživala kralja poput magle; njegovi se udovi zgrče, škljocnuvši jezivo poput zmije, a onda on iščezne u izvijenu sjenu, u široko uže tame koje je lebdjelo oko mjesta gdje je kralj ili ono što ga je već proždrla sada stajalo.

Sjenoviti navoji stisnu se oko srca koje je tinjalo. Svijet kao da se još više savio prema unutra, izobličivši dvije pojave sve dok samo plamen, para i tama nisu pulsirali u središtu zvonarnice.

cijeli svijet kao da se urušio na tom mjestu, u tom trenutku. Simon osjeti kako mu vlastiti užas izvire van, praskajući kroz njegove ruke, kroz Svjetloklin i u središte zgrušana mraka.

Tama se raširi. Sćušni lukovi munje zatrepere odajom. Negdje vani, znao je Simon, Asu'a od prije pet stoljeća gorjela je, a njezini stanovnici (pogibali od ruku Fingilove davno umrle vojske. A što je bilo s ostalima? Je li sve što je Simon poznavao nestalo, odneseno na kružćem kotaču Vremena?

Munje su plesale po odaji. Nešto je pulsiralo u središtu: oluja vjetra i gromova koja se odjednom razjapila, ispunivši prostoriju zasljepljujućom svjetlošću. Prvrates, kojemu se vratio pravi oblik, posrne natrag iz bub-njajućeg blještavila, koje smjesta propadne natrag u sjenu. Na trenutak svećenik pobjednički uzdigne ruke iznad glave, a onda se pokoleba i padne na koljena. Neodređeno ljudska spodoba sraste iz tame i uspravi se nad njim, a skrletni nagovještaj lica zaleprša navrh njegove izobličene glave.

Prvrates je drhtao i plakao. "Oprostite mi! Oprostite mi moju bahatost, moju glupost! Oh, molim vas, gospodaru, oprostite mi!" Puzao je prema stvoru, lupajući čelom po gotovo nevidljivom podu. "Još vam mogu biti od velike koristi! Sjetite se što ste mi obećali, gospodaru - ako vam budem dobro služio, bit ću prvi među smrtnicima."

Stvor zadrži svoj zahvat na nestabilnoj Tuzi, ali ispruži drugu pocrnjelu ruku sve dok nije dotakla alkemičara. Prsti obuhvate njegovu glatku, vlažnu glavu. Glas moćniji od zvona, oštar i smrtonosan poput siktaja ledena vjetra zaškripi tamom. Unatoč svemu što se dogodilo, Simonove se oči ispune prestrašenim suzama na njegov glas. "DA. TI ČEŠ BITI PRVI."

Mlazovi pare uzdignu se pod kraljevim prstima. Prvrates vrisne i posegne uvis, grabeći ruku, ali kralj se nije micao te se Prvrates nije mogao osloboditi. Rječice plamena hitale su niz alkemičarevu halju. Iznad njega, kraljevo lice bilo je nejasna gruda tame, ali oči i nepravilne usnice plamtjele su grimizno. Svećenikov krik bio je zvuk koje nijedno ljudsko grlo ne bi smjelo ispustiti. Para ga je obavila, ali Simon je vidio kako se ruke kojima je mlatio puše, pucketaju, kako su se smežurala u klimave stvarčice poput grana drveta. Napokon svećenik, sve same kosti i spaljeni dronjci, padne na tlo i počne se trzati poput zgnječena cvrčka. Grčeviti pokreti se uspore, a onda prestanu.

Stvor koji je bio Elija zguri se, spuštene glave, tako da se od njega ništa nije moglo vidjeti osim sjene. Ipak, Simon je mogao osjetiti kako upija energije koje su kolale kroz Svjetloklin, Trn i Tugu, vraćajući snagu da bi upravljao svojim ukradenim tijelom. Prvrates gaje ozlijedio, nekako, ali Simon je mogao naslutiti da je bilo samo pitanje trenutka prije nego što se oporavi. Osjetio je mali tračak nade i pokušao ispustiti balčak svojeg mača, ali on je podjednako bio dio njega poput njegove ruke. Nije bilo izlaza.

Kao da je naslutio njegov pokušaj da se oslobodi, crni stvor podigne pogled prema njemu, i premda mu se srce spotaknulo i umalo se zaustavilo, mogao je uhvatiti njegovu neumoljivu misao. Smoždio je samo Vrijeme da se vrati.

Čak i smrtnom svećeniku, bez obzira na to kakvim je moćima baratao, ne bi bilo dopušteno da opet zatvori vrata - kakve je izgled mogao imati Simon?

U tom času strave Simon odjednom osjeti udar zmajevе krvi koja mu je jednom opržila lice i promijenila ga. Zurio je u nestabilan crni oblik koji je bio Elija, u uništenu ljusku i njezina ognjenog stanara, i osjetio kao odgovor ubod boli gdje gaje crna zmajeva srž zaderala. Kroz pulsirajuću nesvjetlost koja se kretala između Svjetlokline i Tuge, Simon ne osjeti samo sveobuhvatnu mržnju koja je bila krv smrtonosnog izгона Kralja Oluje, nego i Inelukijevu užasnu, bezumnу osamljenost.

Volio je svoj narod, pomisli Simon. Dao je život za njih, ali nije umro.

Zureći nemoćno, gledajući kako se stvoru vraća snaga, Simon se sjeti viđenja koje mu je Lelet pokazala o Inelukiju pokraj velikog jezera. Razorna nesreća odražavala se na tom licu, ali odlučnost je bila zrcalo Eahlstanovo dok je sjedio na svojem stolcu i čekao strašnog crva za kojeg je znao da ga mora sresti, zmaja za kojeg je znao da će ga ubiti. Bili su nekako isti, Ineluki i Eahlstan, čineći što se moralo učiniti, iako je sam život bio cijena. A Simon nije bio ništa drukčiji. Tuga. Njegove su misli lepršale i umirale poput moljaca na plamenu, ali on se uhvati ove. Ineluki je nazvao svoj mač Tuga. Zašto mi je to pokazala?

Krajičkom oka uhvati nekakav pokret. Binabik i Miriamele, oslobođeni Pryratesovom smrću, doteturali su nekoliko koraka naprijed. Miriamele padne na koljena. Binabik zaglavinja bliže, glave spuštene kao da hoda prema snažnom vjetru.

"Uništiti ćeš ovaj svijet", dahne trol. Iako su mu usta bila raširena, riječi su zvučale tiho, poput lepeta baršunastih krila.

"Izgubio si svoje pripadništvo, Ineluki. Ništa neće postojati za tvoje vladanje. Ne pripadaš ovamo!"

Grumen tame okrene se da ga pogleda, a onda uzdigne treperavu ruku. Simon, vidjevši kako se Binabik skutrio pred dodiri uništenja, osjeti kako mu strah i mržnja ponovno rastu. Borio se protiv te provale prezira, iako nije znao zašto.

Mržnja ga je održala na životu u mračnim predjelima. Pet stdtječa, izgarajući u praznini. Mržnja je sve što ima. I ja sam mrzio. Osjećao sam se poput njega. Jednaki smo.

Simon se naprezao da zadrži sliku ispačena lica živog Inelukija pred sobom. To je bila istina iza tog užasnog, gorućeg stvora. Nijedno biće u svemiru nije zaslužilo ono što je zadesilo Kralja Oluje.

"Žao mi je", šapne on licu u svojoj uspomeni. "Nisi smio toliko patiti."

Provala energije iz Svjetlokline odjednom oslabi. Stvor koji je držao Tugu okrene se prema njemu, a valovi strave ponovno preplave Simona. Srce mu je bivalo zdrobljeno.

"Ne", dahne on i potraži u sebi čvrsto mjesto gdje može stajati i živjeti. "Bojat ću... te se, ali... neću te mrziti."

Nastupi trenutak tišine; činilo se kao da je prošla godina. Tada se sir Camaris polako podigne s koljena i ustane, njišući se. U njegovim rukama, Trn je još pulsirao tamom, ali Simon osjeti da je otjecanje njegovih sila oslabilo, kao da se ono što je sam osjećao nekako izlilo kroz dodirnu točku u Camarisa.

"Oprošteno..." muklo će Camaris. "Do. Neka sve bude..." Nastane lelujanje u središtu tame koja je bila Kralj Oluje. Na trenutak grimizna svjetlost oslabi, a onda zamre. Užarena crvena sumaglica se iscijedi, uznemirena poput roja pčela. U središtu sjenki, obavijena dimom, blijeda prilika kralja Elije zasvjetluca u život, lica izoblčena od boli. Pramičci dima izvijali su mu se iz kose. Plamenovi su jurcali po njegovu platu i košulji.

"Oče!" Miriamelino cijelo biće činilo se sadržano u tom krik.

Kraljeve se oči okrenu k njoj. "Ah, Bože, Miriamele", dahne on. Glas mu nije bio posve ljudski. "Predugo je čekao na ovo. Neće me pustiti. Bio sam budala, a sada... sam... kažnjen. Zao mi je... kćeri." Zgrčio se. Nakratko mu oči zaplamtješe crveno, iako je i dalje bio namršten. "Prejak je... njegova je mržnja prejaka. Neće... me... pustiti..."

Glava mu je počela klonuti. Svjetlost žeravice procvjeta u šupljini njegovih usta.

Miriamele krikne bez riječi i podigne ruke. Simon osjeti kako je neki leteći predmet švignuo pokraj njega.

Pernata bijela strijela iznikne iz Elijinih grudi.

Na otkucaj srca kraljeve su oči opet bile njegove, a njegov pogled uhvati Miriamelin. Tada mu se lice izoblči. Urlik glasniji od groma prodre iz kraljevih razjapljenih usta i on se sruši natrag u sjenu. Urlik postane odjekujući, nemoguće glasan vrisak koji kao da nije imao kraja.

Simon osjeti kako nešto nemoguće hladno pipka po mjestu gdje je zmajeva krv ušla u njegovo srce, tražeći utočište u njemu kad mu ga je bivši domaćin zanijekao. Glad stvora bila je sveobuhvatna i očajnička.

Ne. Ne pripadaš ovamo. Simonove misli bile su odjek Binabikovih riječi.

Gramzivi se stvor povuče bezvučno vrišteći.

Plamenovi su se penjali i izlazili gdje je kralj stajao, poprimajući oblik gljive ispod krova zvonarnice. Strašna hladna tama nalazila se u njihovom središtu, ali dok je Simon promatrao u rastrojenom strahopoštovanju, počela se odlamati u leteće sjene. Svijet se opet nagnuo, a toranj zadrhta. Svjetlo klin je pulsirao u njegovu stisku, a onda se istopio u kovitlac mraka; trenutak poslije, držao je samo prah. Primaknuo je drhtavu ruku licu da se zagleda u prosijanu prašinu, a onda zastane, zapanjen.

Opet se mogao micati!

Komad kamena sa svoda nad njim stropošta se pokraj njega, poprskavši ga ostrim komadčima. Simon načini nesiguran korak. Oda je bila u plamenu, kao da je samo kamenje gorjelo. Jedno od pocrnjelih zvona odvoji se od grozda na svodu i sruči na pod, probivši krater u kamenim pločama. Sjenovite prilike kretale su se oko njega, njihovi pokreti bili su izobličeni zidovima plamena.

Glas mu je dozivao ime, ali on je stajao u sredini vatrenog kaosa i nije znao kamo bi se okrenuo. Uskovitlano nebo iskrсне u nazubljenom otvoru iznad njegove glave dok je novo kamenje padalo. Nešto ga udari.

Skriveni od zvijezda

Tiamak je nelagodno stajao, čekajući. Vojvoda je pozorno saslušao dvojicu Thrithinžana, a onda kimnuo i odgovorio; okresuli su se i pošli kroz snijeg koji se otapao prema svojim konjima, ostavljajući vojvodu i Wranjanina same pokraj vatre.

Kad je Isgrimnur podigao pogled i ugledao svojeg posjetitelja, potrudio se najbolje što je mogao da se osmijehne.

"Tiamak, zašto stojiš tu? Aedonove mi milosti, čovječe, sjedni. Ugrij se." Vojvoda pokušava mahnuti, ali ga je u tome spriječio povez na ruci.

Tiamak dohramlje do njega i sjedne na cjepanicu. Na trenutak je držao ruke pred plamenovima bez riječi, a onda rekao: "Žao mi je zbog Isorna."

Isgrimnur odvrti svoje crveno obrubljene oči i zagleda se preko maglovite istake prema Kvnslaghu. Prošlo je dugo vremena prije nego što je progovorio. "Ne znam kako ću reći svojoj Gutrun. Puknut će joj srce."

Tišina se protegnula. Tiamak je čekao, nesiguran bi li rekao išta više. Poznavao je Isgrimnura mnogo bolje nego što je znao njegova visokog sina, kojeg je sreo samo jedanput, u Likimevinu šatoru.

"Nije bio jedini koji je umro", napokon će Isgrimnur. Protrljao je nos. "A tu su i živi za koje se moramo pobrinuti."

Podigao je štap i bacio ga u vatru, a onda trepnuo s napetom srdžbom. Suze mu zasvjetlucaju na trepavicama. Tišina je ponovno rasla, šireći se do gotovo zastrašujućih razmjera prije nego što ju je Isgrimnur prekinuo. "Ah, Tiamak, zašto to nisam bio ja? Život je bio pred njim. Ja sam star. Moj je život svršen."

Wranjanin strese glavom. Znao je da nije bilo odgovora na to pitanje. Nitko nije mogao dokučiti rasuđivanje Onih Koji Gledaju i Oblikuju. Nitko.

Vojvoda prijede rukavom preko očiju, a onda pročisti grlo. "Dosta. Vrijeme za tugovanje će doći." Okrenuo se prema Tiamaku, a Wranjanin prvi put uvidi istinu Isgrimnurovih riječi: vojvoda je doista bio star, čovjek koji je davno prestao biti u naponu snage. Samo je njegova velika vitalnost to prikrivala, a sada je, kao da mu je netko srušio potporne nogama, klonuo. Tiamak osjeti srdžbu što tako dobar čovjek mora patiti.

Ali svi pate, reče samom sebi. Sad je vrijeme da prikupimo snagu, da pokušamo shvatiti i odlučiti što dalje.

"Reci mi što se dogodilo, Tiamak." Vojvoda se prisili da uspravno sjedne, obnovivši privid samodiscipline koja mu je očigledno bila potrebna. "Ispričaj mi što si vidio."

"Svakako imam malo toga reći što bi vama..." počne Wranjanin.

"Samo mi ispričaj." Isgrimnur premjesti slomljenu ruku u udobniji položaj. "Imamo malo vremena prije nego što Strangveard dođe i pridruži nam se, ali pretpostavljam da si s njime već razgovarao."

Tiamak kimne. "Kad sam mu stavljao pomast na rane. Svi imaju svoje priče, a ni jedna nije ugodna." Sabrao se na trenutak, a onda počeo. "Putovao sam sa Sithama naizgled dugo prije nego što smo pronašli Jošuu..."

"Dakle vjeruješ da je Jošua već bio mrtav?" Mirnoći vojvodina duboka glasa proturječila je tužna, nemirna kretnja; zdravu je ruku neprestano prinosio bradi koja je izgledala tanja i neurednija, kao da ju je posljednjih dana prečesto natezao i nesvjesno čupao.

Tiamak tužno kimne. "Kraljev ga je mač vrlo jako ošinio po zatiljku. Čuo se strašan zvuk kad je lupio, pucanje, a onda krv..." Čovječuljak zadrhti. "Nije to mogao preživjeti."

Isgrimnur se zamisli na trenutak, a onda strese glavom.

"Ah, dobro. Hvala Usiresu Aedonu na Njegovoj milosti što Jošua barem nije patio. Nesretan čovjek, iako sam ga volio. Nesretan kraj." Podigao je pogled na povik iz daljine, a onda ga ponovno svrnuo na Wranjanina. "A i ti si od udarca izgubio svijest."

"Ne sjećam se ničeg nakon što sam opet čuo zvono... sve dok se nisam probudio. Još sam bio u prostoriji gdje su visjela zvona, ali to isprva nisam znao. Mogao sam vidjeti samo da me okruživao vrtlog vatre, dima i čudnovatih sjenki. Pokušao sam se osoviti na noge, ali u glavi mi se vrtjelo, a noge me nisu slušale. Netko me uhvatio za ruku i vukao sve dok nisam mogao ustati. Isprva sam mislio da sam poludio, jer ondje nije bilo nikoga. Onda sam spustio pogled i spazio da mi je to pomogao Binabik.

'Požuri,' rekao mi je, 'ovo se mjesto raspada.' Opet me povukao - bio sam ošamućen i nisam ga potpuno razumio.

Dima je bilo posvuda, a pod se naginjao pod mojim nogama uz glasnu škripu. Dok sam stajao glavinjajući, pojavila se

nova prilika. Bila je to Miriamele, a vukla je neko tijelo po podu s velikim naporom. Trebao mi je trenutak da kroz prašinu i pepeo vidim da je to mladi Simon.

'Ubila sam ga', Miriamele je neprestano ponavljala. Suze su joj tekle niz lice. Nisam razumio zašto je mislila da je ubila Simona kad sam mogao vidjeti da mu se prsti miču, a grudi nadižu. Binabik je pohitao da joj pomogne pa su odveli Simona po podu do stubišta. Slijedio sam ih. Trenutak poslije toranj se opet zatresao, a velik komad kamena pao je i smrskao se na mjestu gdje sam netom stajao." Tiamak spusti ruku i pokaže na platno omotano oko noge. "Komadić je doletio i posjekao me, ali ništa strašno." Uspravo se.

"Miriamele se htjela vratiti po Jošuu, ali pod se toliko silno tresao a novi komadi svoda i zidova su se mrvili. Binabik je bio neodlučan pa su se počeli prepirati. Meni se vraćao razum. Rekao sam im da je kralj slomio Jošui vrat, da sam to vidio. Miriamele je bilo teško razumjeti

- doimala se napola u snu, unatoč suzama - ali počela je nešto govoriti o Camarisu kad se jedno od zvona odvojilo i probilo pod. Mogli smo čuti njegov zveket dok je udaralo u nešto ispod. Dim je bio posvuda. Kašljao sam, a oči su mi bile vlažne poput Miriamelinih. Nije me bilo mnogo briga u tom trenutku, ali bio sam siguran da ćemo ili izgorjeti ili biti zdrobljeni, da nikad neću doznati što je prouzrokovalo sve to.

Binabik je zgrabio Miriamele za ruku, pokazujući prema svodu, vičući da nema vremena. Simona će ionako biti teško nositi. Suprotstavila mu se na trenutak, ali ne svim srcem. Nas troje podignuli smo Simona što smo bolje mogli - bio je mlitav; to je veoma otežavalo njegovo nošenje

- pa smo se požurili prema stubištu.

Dim nije bio tako gust iza prvog zaokreta. Činilo se da je vatra gorjela samo u zvonarnici, iako sam čuo da je Binabik rekao nešto što je stvorilo dojam da je cijeli toranj bio u plamenu. Iako je bilo lakše disati, još sam bio uvjeren kako nećemo doživjeti da stignemo do dna: toranj se naginjao poput drveta na jakom vjetru. Čuo sam da su u davnim vremenima jedan ili dva najjužnija otoka u Firannoškom zaljevu nestala jer se zemlja tresla tako snažno da ih je more progutalo. Ako je to istina, njihovi posljednji trenuci morali su biti takvi.

Jedva smo se održavali na nogama na uskom stubištu. Nekoliko puta bio sam odbačen uz jedan od zidova, a imali smo sreće što smo jadnog Simona ispustili samo dvaput. Kamenje se odronjavalo, prašine je bilo posvud i gušila me temeljito poput dima."

Tiamak zastane i pritisne prste na sljepoočnice. Boljela ga je glava. Prisjećanje na očajnički bijeg niz stubište izazvalo je gotovo jednaku bol kao i onda.

"Spustili smo se malo niže - bilo je strahovito teško kretati se, a same stube kao da su se slamale pod našim nogama - kad je neka spodoba iskrsnula iz prašine ispod nas. Bila je umrljana pepelom, prljavštinom i krvlju, izbuljenih očiju. Isprva sam pomislio da je to neki jezivi zloduh kojeg je Pvrates prizvao, ali Miriamele je kriknula 'Cadrach!', i ja sam ga prepoznao. Zapanjio sam se, dakako - nisam imao pojma kako se on od svih ljudi pojavio na tom mjestu. Jedva sam ga mogao čuti ponad stenjanja i tutnjave tornja, ali rekao je: 'Čekao sam vas', nikome posebno, a onda se okrenuo i poveo nas niza stube. Bio sam gnjevan i preplašen, i nisam mogao a da se ne zapitam zašto se nije ponudio da nosi Simona, koji je bio strašan teret za mladu ženu, trola i sitnog čovjeka poput mene. Simon se sada počinjao malo više micati, mrmljajući u sebi i slabašno se opirući. To nam je još više otežavalo nošenje.

Tada je nastupilo razdoblje kojeg se jedva sjećam. Išli smo što smo brže mogli, ali činilo se da gotovo nema šanse da ćemo pobjeći prije nego što se toranj potpuno ne uruši. Još smo bili prilično visoko, možda deset puta ljudske visine. Dok smo prolazili pokraj jednog prozora, vidio sam kako šiljak tornja iskrivljeno visi, kao da se cijeli toranj savio u struku. Čovjek primjećuje čudne stvari u takvim trenucima, pretpostavljam, a ja sam opazio da je brončani anđeo na vrhu šiljka imao raširene ruke kao da se spremao odletjeti. Odjednom je cijeli šiljak zadrhtao, odlomio se i strovalio. Bilo je raspuklina u zidovima stubišta dovoljno širokih da u njih zavučete ruku, Isgrimnure. Kroz neke od njih mogao sam vidjeti nebo.

Onda se toranj opet zatresao tako snažno da smo popadali niza stube. Nastavio se tresti; bilo je gotovo nemoguće osoviti se na noge, ali napokon smo uspjeli. Kad smo se probili još nekoliko koraka niže, zavoj stubišta odjednom se otvorio - ni u što. Dio zida tornja je nestao, propao prema van: mogao sam ga vidjeti kako leži u velikim komadima, razbacan dolje po snijegu, bijel na bijelom. Velik komad stubišta otišao je s njim pa je ostao rascjep mnogo koraka širok, a pod njim je zjapila rupa duboka dvadeset lakata i skršeno kamenje."

Tiamak zastane na trenutak. "Ono što se iduće dogodilo bilo je neobično. Da sam ostao u svojoj močvari, ne bih povjerovao u tu priču da mi ju je ispričao netko drugi. Ali vidio sam stvari koje su promijenile ono u što sam vjerovao da je moguće."

Isgrimnur mrko kimne. "I ja. Nastavi, čovječe."

"Zaustavili smo se kod provalije zureći bespomoćno u komadiće krša koji su se odronjavali s neravnog ruba i strovaljivali se u sjene.

'I tu je tome kraj', rekla je Miriamele. Moram reći da nije zvučala posebno uznemireno. Ponašala se kao na samrti, Isgrimnure. Trudila se poput svih nas da ostane živa, ali činilo se da to radi samo kako bi pomogla nama ostalima.

'Nije gotovo...' rekao je Cadrach. Redovnik je kleknuo na koljena pokraj ruba jame i vodoravno ispružio ruke iznad praznine. Toranj se drhteći raspadao, a meni se činilo da se čovjek moli - iako priznajem da se nisam mogao dosjetiti ničeg boljeg što bih u tom trenutku radio. Dok je to činio, zgrčio je lice poput čovjeka koji podiže velik teret. Naposljetku je pogledao preko ramena u Miriamele. 'Sada prijedite', rekao je. Glas mu je bio napet. 'Da prijedem?' Buljila je u njega. Gnjev joj se opazio na licu, jak gnjev. 'Kakav ti je to posljednji trik?' 'Jednom ste rekli... da ćete mi opet vjerovati... kad zvijezde zasjaje u podne', tiho je rekao redovnik. Svaka riječ bila mu je napor. Jedva sam ga mogao čuti, nisam razumio što je kanio ni o čemu je govorio. 'Vidjeli ste ih', rekao je. 'Bile su ondje.'

Činilo se da ga ona promatra neobično dugo dok se toranj tresao. Onda je nježno odložila Simonova ramena na tlo i načinila korak prema jami. Ispružio sam ruku daje povučem natrag, ali Binabik me zaustavio. Imao je čudan izraz na licu. Imala ga je i ona, što se toga tiče. I Cadrach.

Miriamele je sklopila oči, a onda iskoračila s ruba. Bio sam siguran da će pasti i ubiti se, možda sam nešto viknuo, ali ona je stupila na čvrst zrak kao da su kamene stube još bile ondje. Isgrimnure, nije bilo ničeg pod njezinim nogama! "Vjerujem ti", progundala vojvoda. "Rekli su mi da je Cadrach nekoć bio moćan čovjek."

"Otvorila je oči i nije pogledala dolje, nego se okrenula prema Bi-nabiku i meni i mahnula nam da ponesemo Simona. Opet je bilo nečeg živahnog na njezinu licu - ali to nije bila sreća. S mukom smo dovukli Simona - dotad je već stenjao, budeći se - a onda je pružila ruke i primila ga za noge te se počela povlačiti preko ništavila. Nisam mogao vjerovati što je činila - što sam seja spremio činiti! Suzio sam oči kako bih mogao vidjeti samo Miriamele koja se oprezno spuštala, i slijedio je. Binabik je bio pokraj mene, držeći Simonovo drugo rame. Pogledao je između nogu, ali je onda opet vrlo brzo podigao pogled. Čak i planinski trolovi imaju nekih granica, čini se.

Trebalo nam je mnogo vremena. Pod nama se još nalazilo nešto nalik na stube; nismo ih mogli vidjeti, pa nismo imali pojma koliko su se pružale sa svake strane te smo hodali vrlo pažljivo. Toranj je sada stvarao duboke jeeeće zvukove, kao da mu je netko čupao korijenje iz tla. Da poživim tisuću godina, Isgrimnure, nikad neću zaboraviti hod preko praznine i kako sam pokušavao ostati na nogama dok se sve naginjalo i izvrtalo! Onaj Koji Uvijek Kroči Pijeskom zbilja je tada bio s nama. Doista.

Napokon smo stigli do mjesta gdje je bilo pravo kamenje. Kad sam stupio na nj i ispustio dah, osvrnuo sam se. Cadrach je još bio na suprotnoj strani. Lice mu je bilo sivo poput pepela, a trbuh mu se nadizao. Izgledao je poput utopljenika prije nego što će posljednji put potonuti. Koliko mu je snage trebalo da učini ono što je učinio? Gotovo sve, činilo se. Miriamele se okrenula i pozvala ga da prijede, ali on je samo podigao ruke i sjeo. Jedva je mogao govoriti. 'Idite', rekao je. 'Još niste na sigurnom. To je sve što sam imao.' Nasmiješio se - nasmiješio, Isgrimnure! - i rekao: 'Više nisam ono što sam bio.'

Princeza ga je proklinjala i proklinjala, ali kamenje se ponovno urušavalo, a Binabik i ja smo vikali da se više ništa ne može učiniti, da ako Cadrach ne može, onda ne može. Miriamele je spustila pogled na Simona, a onda opet na redovnika. Napokon je rekla nešto što nisam mogao čuti te primila Simona za noge. Dok smo hitali niz stubište, osvrnuo sam se i spazio Cadracha kako sjedi pokraj slomljenog ruba, a svjetlost sa sivog neba obasjavala ga je kroz razbijeni zid. Oči su mu bile sklopljene. Možda se molio, ili samo čekao.

Sišli smo niz još jedan kat, a onda se Simon stao koprcati da se oslobodi. Spustili smo ga, budući da ga nismo mogli nositi protiv njegove volje - on je prilično snažan! - ali nismo mogli čekati da vidimo je li mu se povratio razum. Binabik ga je vukao za zapešće, stalno mu se obraćajući, te teturao s nama.

Prašina skršenog kamenja bila je tako gusta da sam jedva mogao disati, a sada je bilo i vatre, požar koji je progorio jedna unutarnja vrata i ispunio stubište dimom. Kroz prozore smo mogli vidjeti kako drugi komadi gornjih katova tornja padaju pokraj nas. Simon je pokazao prema jednom od prozora i viknuo da moramo ići tamo. Mislili smo da je poludio, ali je dohvatio Miriamele i povukao je prema prozoru.

Nije poludio, barem ne tada, jer pred prozorom bijaše kameni trijem - vjerojatno ima neko kopneno ime - a iza njega rub zida. Pad je još bio prilično dubok, ali zid nije bio daleko, samo malo više nego što sam visok. Toranj se raspadao u komadiće, a mi smo zamalo pali s trijema. Obrušavali su se novi komadići. Simon se iznenada sagnuo i zgrabio Binabika, nešto mu rekao - i bacio ga u zrak! Bio sam zaprepašten! Trol je sletio na rub zida, odsklizao se malo niz snijeg, ali je zadržao ravnotežu. Miriamele je bila sljedeća; skočila je bez pomoći; Binabik ju je spriječio da se ne posklizne kad je doskočila. Tada je Simon pogledao mene; zadržao sam dah i skočio. Bio bih pao da ono dvoje nisu čekali, jer se kameni trijem počeo naginjati kad sam krenuo te umalo nisam doskočio dovoljno daleko.

Sada je Simon stajao pokušavajući održati ravnotežu, a Miriamele je vrištala da požuri, požuri, a i Binabik je vrištao. Simon je skočio i sretno doskočio, no tijekom njegova skoka većina trijema se srušila na snijeg pred nas. U zadnji smo tren nas troje povukli Simona na sigurno, inače bi se trijem sručio na njega.

Ubrzo se cijeli toranj urušio uz buku kakvu nikad dosad nisam čuo, glasnjiju od grmljavine... ali čuli ste je. inate. Komadi kamenja veći od ovog šatora letjeli su pokraj nas, ali nijedan nije udario zid. Većina tornja propala je unutra, a oblak prašine, snijega i vitica dima uzdigao se visoko dokle je toranj dopirao, a onda se raširio po posjedu dvorca."

Tiamak duboko udahne. "Stajali smo dugo, izbezumljeni. Bilo je kao da sam gledao smrt Boga. Doznao sam poslije što su Miriamele i ostali vidjeli na vrhu tornja, a to je sigurno bilo još čudnije. Kad smo se opet mogli sjetiti da se pomaknemo, Simon nas je poveo kroz prijestolnu dvoranu, pokraj onog nevjerojatnog stolca od kostiju, a potom van da se susretnemo s vama i ostalima. Zahvaljivao sam svojim wranskim bogovima što je borba bila gotovo završena - ne bih mogao podići ruku da mi je Norn stavio nož pod vrat." Sjedio je neko vrijeme tresući glavom. Isgrimnur pročisti grlo. "Dakle, ništa nije moglo preživjeti. Čak i da su Jošua i Camaris živjeli do samog kraja, bili bi zdrobljeni."

"Nikad nećemo doznati što je ostalo u onom kršu", reče Tiamak. "Ne vjerujem da bismo mogli prepoznati..." Sjetio se Isorna. "Oh, Isgrimnure, molim vas, molim vas oprostite mi. Zaboravio sam."

Isgrimnur odmahne glavom. "Vrata predvorja otvorila su se malo prije kraja - pretpostavljam da je Prvratesova smrt učinila kraj njegovoj vradžbini, njegovu čarobnom zidu ili čemu već. Neki od vojnika u blizini uspjeli su izvuci neke od poginulih prije nego što se toranj počeo urušavati. Ja barem imam tijelo svojeg sina." Spustio je pogled boreći se da ostane pribran, a onda uzdahne. "Hvala ti, Tiamak. Zao mi je što sam te prisilio da se sjetiš."

Tiamak se drhtavo nasmije. "Ne mogu prestati govoriti o tome. Svi mi u ovom logoru blebećemo među sobom poput djece, a to radimo otkad je toranj pao, otkad... otkad se sve dogodilo."

Vojvoda ustane, polako i bolno. "Vidim da Strangveard dolazi. Ostali će nam se pridružiti. Hoćeš li poći s nama, Tiamak? Ovo su važne stvari i volio bih da budeš nazočan kad budemo razgovarali. Potrebna nam je tvoja mudrost." Wranjanin blago nakloni glavu. "Dakako, Isgrimnure. Dakako."

Simon je lutao kroz krš Unutarnjeg bedema. Otopljeni snijeg povukao se i otkrio komadiće uvele trave, a gdje gdje i poplavu novog biljnog života koji čarobna zima nije uništila. Različite nijanse zelene i smeđe bile su melem za njegove oči. Vidio je dovoljno crnog, ledeno-bijelog i krvavo-crvenog da mu potraje nekoliko života.

Želio je da je barem sve slijedilo tako uobičajene načine obnavljanja. Prošla su dva dana otkad je toranj pao, a Kralj Oluje bio poražen, vrijeme kada su on i njegovi prijatelji trebali slaviti svoju pobjedu, ali on je bio tu, lutajući i razmišljajući.

Prespavao je noć i prvi dan nakon njihova bijega dubokim, do kostiju umornim snom. Binabik ga je posjetio druge noći, pripovijedajući mu priče, objašnjavajući, suosjećajući, ali i sjedeći s njim u tišini dok Simon opet ne bi zaspao. Drugi su ga posjetili tijekom jutra tog drugog dana, prijatelji i poznanici pružajući ruke, dokazujući sebi da je živ, kao što je pogled na te posjetitelje dokazivao Simonu daje svijet još imao nekakav smisao.

Ali Miriamele nije došla.

Kad je nenaoblačeno sunce počelo kliziti poslije podneva, ohrabrio se da je posjeti. Binabik ga je uvjerio prethodne noći da je živa i da nije jako ozlijeđena, da se ne trebaju brinuti za njezino zdravlje, ali trolova uvjeravanja samo su pojačala njegovu muku. Ako je bila dobro, zašto nije došla k njemu ili poslala poruku?

Zatekao ju je u njezinu šatoru u razgovoru s Aditu, koja je ranije tog jutra bila jedna od njegovih gošći. Miriamele ga je pozdravila prilično prijateljski, ali kad je izrazio svoju tugu zbog smrti njezina strica i oca, odjednom je postala hladna i daleka.

Simon je želio vjerovati da je to bila tek opravdana ogorčenost osobe koja je proživjela strašno razdoblje i izgubila svoju obitelj - da ne spominjemo njezinu osobnu ulogu u smrti njezina oca - ali nije se mogao zavaravati da je samo to bio uzrok njezinoj reakciji. Tako se ponašala zbog njega, kao da joj je nešto na Simonu još stvaralo jaku nelagodu. Rastuživalo ga je što ne vidi nikakvu bliskost u njezinim očima nakon svega što su zajedno prošli, ali također je osjećao bijes pitajući se zašto se prema njemu ponašala kao da je njegova okrutnost prema njoj bila ono što je pokvarilo njihov put u Erknland, a ne obratno. Iako se borio da prikrije taj gnjev, stvari su samo postale hladnije među njima, te se napokon ispričao i izašao na vjetar da bi lutao bljuzgavim tlom napuštene Visotvrde.

Simon zastane, zureći u veliku hrpu rasutog krša koja je nekoć bila Toranj Zelenog Anđela. Male prilike kretale su se među razvalinama, narod Erchestera koji je skupljao bilo što što se spasiti dalo kako bi to zamijenili za hranu ili ostavili kao uspomenu na ono što je već bilo legenda.

Bilo je čudno, pomisli Simon. Zašao je dublje pod zemlju nego što je itko ikad mogao i uspeo se jednako visoko, ali nije se mnogo promijenio. Bio je malo snažniji, možda, ali pretpostavljao je da je to bila snaga starih rana. Mali od kuhinje, zvao gaje Prvrates. Svećenik je imao pravo. Unatoč njegovu viteškom naslovu, unatoč svemu drugom što se dogodilo, u njemu će uvijek tući srce perača posuda.

Nešto mu zapne za oko i on se sagne. Zelena šaka ležala je na dnu malog usjeka pokraj njegovih nogu, a prsti su joj virili iz blata u zaleđenom pokretu oslobađanja. Simon sastruže malo vlažne gline te razotkrije cijelu ruku, a potom i brončano lice.

Bio je to anđeo s vrha tornja. Izlio je punu šaku barske vode po licu visokih jagodica kako bi očistio anđelove oči: bijahu otvorene, ali u njima nije bilo života. Bio je to srušen kip, ništa više.

Simon ustane i otare ruke o hlače. Neka ga netko drugi iščupa iz gliba i odnese kući. Neka sjedi u kutu nečije kolibe i šapće im zamamne priče o dubinama i visinama.

Ali dok se vukao javnim trgom, okrenuvši leđa razvalinama tornja, glas anđela - Leletin glas - ponovno mu se vrati.

"Ove su istine prejake," rekla je, "mitovi i laži oko njih preveliki. Moraš ih vidjeti i moraš shvatiti za sebe. Ali ovo je bila tvoja priča."

I doista mu je pokazala važne stvari. Dokaz toga, barem dijelom, ležao je razasut na tisuću lakata iza njega. Ali bilo je tu i više od toga, nešto što ga je kopkalo na rubu njegova razumijevanja, u što su ga vrijeme i okolnosti sprečavale proniknuti. Sada mu se znatijelna nit sjećanja vratila i nije se dala zaniijekati. Njezinu se shvaćanju najviše približio u prijestolnoj dvorani...

Njegovi su koraci odjekivali po pločicama. Nije bilo drugog zvuka. To je bilo mjesto koje još nitko nije došao pomesti - nijema sablast Prijestolja od zmajakosti bila je dovoljna da od straha nakostriješi dlačice i u najboljim vremenima, a ovo nisu bila najbolja vremena.

Poslijepodnevna svjetlost, toplija nego kad je posljednji put bio tu, slijevala se kroz prozore i davala malo boje stelji izbljedjelih zastava, iako su malahitski kraljevi još bili ogrnuti sjenama od crnog kamena. Simon se sjeti točke ništavila koja se širila i zastane dok mu je srce lupalo. Proguta svoj trenutačni strah i stupi naprijed. Ta je tama nestala. Taj je kralj mrtav.

Na punoj danjoj svjetlosti veliko je prijestolje izgledalo manje zastrašujuće nego što ga se sjećao. Velika zubata gubica još je prijetila, ali izvjesna životnost koju je nekoć posjedovala kao da je nestala. U očnim šuplinama nije bilo ničeg osim paučine. Čak se i masivan kavez žicom povezanih kostiju na mjestima uleknuo i bilo je jasno da su neki dijelovi nedostajali, iako nijedan nije ležao oko stolca. Simon se nejasno sjećao da je vidio požutjele kosti negdje drugdje, ali je tu sliku potisnuo; nešto drugo privuklo mu je pozornost.

Eahlstan Fiskerne. Stajao je pred kamenim kipom i proučavao ga, pokušavajući pronaći nešto što bi počelo svrbljivu točku u njegovu sjećanju. Kad je ugledao lice kralja mučenika u svojoj viziji Ceste snova, na njemu je bilo nečeg poznatog. Prije u prijestolnoj dvorani, na svojem putu prema tornju, pomislio je da njegovo lice sliči kipu koji je toliko puta vidio. Ali sada je znao da mu je nešto drugo bilo poznato u vezi s tim licem. Bilo je prilično slično jednom drugom licu, onom koje je također vidio mnogo puta - u Jirikijevu zrcalu, u odrazima na jezerima, na sjajnoj površini štita.

Eahlstan je prilično sličio - Simonu.

Podigao je ruku i zagledao se u zlatan prsten, prisjećajući se. Narod Kralja Ribara otišao je u progonstvo, a Svijetli Ivan je poslao prisvojio ubijanje zmaja, a time i prijestolje Erkvnlada. Morgenese mu je povjerio prsten koji je odavao tu tajnu.

"Ovo je tvoja priča", rekao je anđeo. Kome bi se drugom povjerilo znanje i zapis o Eahlstanovoj kući nego...

Eahlstanovu nasljedniku?

Dok je stajao pred kipom, iznenadna, sigurna spoznaja zapljusne ga poput hladne vode, podižući ježurke straha i čuđenja.

Gotovo je cijelo poslijepodne Simon koračao naprijed-natrag po praznoj prijestolnoj dvorani, izgubljen u mislima. Ponovno je buljio u Eahlstanov kip kad je začuo zvuk na vratima iza sebe. Okrenuo se i ugledao vojvodu Isgrimnura i neke druge kako ulaze u dvoranu.

Vojvoda ga odmjeri pogledom. "Ah. Dakle znaš, zar ne?"

Mladić nije ništa rekao, ali lice mu je bilo puno sukobljenih osjećaja. Isgrimnur je pažljivo promatrao Simona, pitajući se je li to ista osoba koju su mu kao zeleno momče doveli na ravnice južno od Naglimunda prije godinu dana prebačeno poput vreće preko sedla konja bez jahača.

I tada je bio visok, iako sigurno ne ovoliko, a umjesto guste crvenkaste brade tada je imao tek meke dječake malje - ali to nije bila jedina promjena. Simon je razvio spokojno držanje, mirnoću koja je mogla biti ili snaga ili nehaj.

Isgrimnur se poprilično brinuo u što se dječak možda pretvorio: činilo se da je ono što se Simonu dogodilo izmijenilo onog dječaka od prije godinu dana do nepovrata, gotovo do neprepoznatljivosti. Njegovo je djetinjstvo izgorjelo, a sada je nastupilo muževno doba.

"Mislim da sam neke stvari shvatio, da", napokon će Simon. Oprezno je izgledao svaki izraz s*a svojeg lica. "Ali mislim da to nije vrlo važno - čak ni meni."

Isgrimnur ispusti neodređen zvuk. "Pa. Tražili smo te."

"Tu sam."

Kad se skupina primaknula, Simon kimne prema vojvodi, a onda pozdravi Tiamaka, Strangvearda, Jirikija i Aditu. Dok je izmjenjivao tihe riječi sa Sithama, Isgrimnur prvi put opazi koliko je mladić postao poput njih, barem u tom trenu - suzdržan, oprezan, spor na jeziku. Vojvoda strese glavom. "Tko bi mogao tako nešto zamisliti?"

"Jesi li dobro, Simone?" upita Strangveard.

Mladić slegne ramenima, poluosmjehnuvši se. "Moje rane zacjeljuju." Okrenuo se prema Isgrimnuru. "Jeremija mi je prenio vašu poruku."

Došao bih do vašeg šatora, znate, ali Jeremija je tvrdio da ćete vi doći k meni kad budete spremni." Ogleđao se po malenom skupu, lica bezizražajna i oprezna. "Čini se da ste sada spremni, ali prešli ste dalek put od logora da me pronađete. Imate li još nekih pitanja?"

"Između ostalog." Vojvoda je promatrao kako ostali sjedaju po kamenom podu i načinio grimasu. Simon se osmjehne s dobrodušnom podrugljivošću i pokaže na Prijestolje od zmajokosti. Isgrimnur odmahne glavom, zadržavši.

"Dobro onda." Simon skupi hrpu oborenih zastava i spusti ih na stubu ispod prijestolnog postolja.

Oslanjajući se samo na zdravu ruku, Isgrimnuru je trebalo malo vremena da se spusti na privremeni stolac, ali bio je odlučan to izvesti ne oslonivši se ni na koga. "Drago mi je što te vidim na nogama i u pokretu, Simone", reče kad je napokon mogao govoriti bez teškog disanja. "Jutros nisi dobro izgledao."

Mladić kimne i spusti se pokraj njega. I on se polako kretao, pazeći na mnoge rane, ali Isgrimnur je znao da će uskoro ozdraviti. Vojvoda nije mogao a da ne osjeti oštar ubod zavisti. "Gdje su Binabik i Miriamele?" upita Simon.

"Binabik će uskoro biti ovdje", primijeti Strangveard. "A... a... Miriamele..."

Mladićev mir ishlapi. "Još je tu, zar ne? Nije pobjegla ili se ozlijedila?"

Tiamak odmahne rukom. "Ne, Simone. U logoru je i liječi se, pokušava što prije ozdraviti, baš kao i ti. Ali ona..." On se okrene prema Isgrimnuru, tražeći pomoć.

"Ali postoje stvari koje treba raspraviti bez Miriameline nazočnosti", izravno će vojvoda. "To je sve."

Simon prihvati. "Dobro. Ja imam pitanja."

Isgrimnur kimne. "Postavi ih." Očekivao je to otkad je vidio Simona kako stoji u nijemoj zadubljenosti ispred Eahlstanova kipa.

"Binabik je jučer rekao da je sam čin traženja i donošenja mačeva bila varka, 'lažni glasnik' - da su ih Prvrates i Kralj Oluje cijelo vrijeme željeli." Simon odgurne jednu od promočениh zastava petom svoje čizme. "Trebali su ih kako bi vratili vrijeme prije Inelukijeve posljednje čarolije, prije nego što su sve zaštite, molitve i koještarije bile bačene na Visotvrđu."

"Svi mi koji smo bili vani vidjeli smo kako se dvorac promijenio", polako će vojvoda, izbačen iz ravnoteže Simonovim pitanjem. Bio je siguran da će mladić pitati za svoju svježe otkrivenu povijest. "Još dok smo se borili s Nornima, Visotvrđa se jednostavno... istopila. Posvuda su se nalazili čudnovati tornjevi i gorjele vatre. Učinilo mi se da vidim... duhove, valjda - duhove Sitha i Rimeržana u drevnoj odjeći. Bili su u ratu, točno usred naše bitke. Što je drugo to moglo biti?" Jasna poslijepodnevna svjetlost koja je navirala kroz visoke prozore odjednom je Isgrimnuru sve učinila nestvarnim. Prije samo nekoliko dana svijet je zahvatilo čarobnjačko bezumlje i smrtonosne zimske oluje. Sada je vani cvrkutala ptičica.

Simon odmahne glavom. "To vjerujem. Bio sam ondje. Unutra je bilo još gore. Ali zašto su trebali nas da im donesemo mačeve? Svjetlokin je dvije godine bio ni milju daleko od Prvratesa. A da su doista pokušali, sigurno su mogli oteti Trn, bilo kad smo se vraćali s Yiqanuca ili kad je ležao na kamenju ploči u Kući oproštaja na Sesuad'ri. To nema nikakva smisla."

Jiriki prozbori. "Da, to je možda najteže razumjeti od svega, Seomane. Nešto od toga mogu objasniti. Dok smo odmjeravali snage s Utuk'ku na Jezeru Triju dubina, otkrile su nam se mnoge njezine misli. Sebe nije zaštitila, nego je radije upotrijebila tu snagu u svojem naporu da zarobi i upotrijebi Jezero. Vjerovala je da u tom trenu nismo mogli mnogo učiniti iako smo shvatili istinu." Njegovo sporo širenje ruku izgledalo je poput geste žaljenja. "Bila je u pravu." "Odbijali ste je dugo vremena", istakne Simon. "I pod veliku cijenu, prema onom što sam čuo. Tko zna što bi se dogodilo da Kralj Oluje nije bio primoran čekati?"

Jiriki se tanko osmjehne. "Od svih nas koji smo se borili pokraj Jezera, Likimeva je shvatila najviše toga za kratko vrijeme što smo doticali Utuk'kuine misli. Moja se majka vrlo sporo oporavlja od bitke sa svojom pramajkom, ali potvrdila je mnogo toga što smo mi ostali sumnjali.

Mačevi su bili gotovo živa bića. To neće iznenaditi nikog tko je nosio i jednog od njih. Velik dio njihove moći, kao što je Binabik od Mintahoqa posumnjao, bile su onostrane sile povezane Riječima stvaranja. Ali gotovo je isto toliko njihove moći u učinku koji su te Riječi posjedovale. Nekako, mačevi su imali život. Nisu bili stvorenja poput nas - nisu u sebi imali ništa što ljudi ili čak Sithi mogu potpuno razumjeti - ali živjeli su.

To ih je činilo većima od ijednog drugog oružja, ali je također bilo kome otežavalo da njima upravlja ili ih obuzdava. Moglo ih se dozvati - njihova glad da budu zajedno i da oslobode svoje sile na kraju ih je dovela u toranj - ali nije ih se moglo primorati. Dio strašne magije koju je Kralj Oluje trebao da njegov plan uspije, možda najvažniji dio, bio je taj da su mačevi morali na poziv doći sami u određeno vrijeme. Morali su izabrati svoje nositelje."

Isgrimnur je gledao kako Simon pažljivo razmišlja prije nego što će progovoriti. "Ali Binabik mi je također rekao da su one noći kad smo Miriamele i ja ostavili Jošuin logor, Norni pokušali ubiti Camarisa. Ali mač ga je već izabrao - izabrao prije mnogo vremena! Zašto su ga onda željeli mrtva?"

"Možda znam tek početak odgovora na to pitanje", javi se Strangveard. Još je bio gotovo jednako plašljiv kao kad ga je Isgrimnur upoznao prije nekoliko godina, ali malo hrabrosti počelo se pojavljivati posljednjih dana. "Kad smo pobjegli

iz Naglimunda, Norni koji su nas progonili ponašali su se vrlo čudno. Sir Deornoth je bio prvi koji je shvatio da su... oh!" Arhivar podigne pogled, prenuvši se.

Siva sjena dojurila je u prijestolnu dvoranu. Skočila je na stube pred podijem, oborivši Simona u stranu. Mladić se nasmije, uronivši prste u vučji hrbat, pokušavajući udaljiti istražujuću njušku i dugačak jezik od svojeg lica.

"Puna je veselosti što te vidi, Simone!" dovikne Binabik. Upravo je ulazio kroz vrata, kaskajući u uzaludnom pokušaju da održi korak s Qantaqom. "Dugo je čekala da ti donese pozdrave. Držao sam je po strani dok ti se rane nisu previle." Trol pohita naprijed, rastreseno pozdravljajući ostatak družine dok je odvlačio Qantaqu na kameni pod pokraj podija. Ona se pokori, a onda ispruži između Binabika i Simona, golema i zadovoljna. "Bit ćeš zadovoljan kad doznaš da sam ovog po-slijepodneva pronašao Domu", reče trol mladiću. "Odlutala je iz bitke i krstarila dubinama Kynswooda."

"Doma." Simon polako izusti ime. "Hvala ti, Binabik. Hvala."

"Odvest ću te poslije k njoj."

Kad su se svi opet smjestili, Strangveard nastavi. "Sir Deornoth je bio prvi koji je vidio da nas nisu toliko lovili koliko... gonili poput stada. Otjerali su nas u strahu, ali nisu nas ubili kad su sigurno mogli. A postali su očajni da nas zaustave kad smo skrenuli prema najdaljim dubinama Aldheorte."

"Prema Jao e-Tinukai'u", tiho reče Aditu.

"... A ubili su i Amerasu kad je počela shvaćati Inelukijev plan." Simon se zamisli. "Ali još ne razumijem zašto su pokušali ubiti Camarisa."

Jiriki prozbori. "Bili su zadovoljni kad si ti imao mač, Seomane, iako sam siguran da je Utuk'ku bila nesretna kad joj je Ingen Jegger donio vijest da su te pratila Djeca Zore. Ipak, ona i Ineluki sigurno su smatrali dvojbenim da ćemo tako brzo dokučiti što su planirali - a kako je ispalo, bili su u pravu. Samo je Prva Pramajka razabrala tragove njihove spletke. Maknuli su je i usput posijali mnoge druge smetnje. Za one koji su boravili u Olujnom vrhu, Zida'va su tada bili mala prijetnja. Sigurno su bili uvjereni da će, kad za to dođe vrijeme, crni mač izabrati tebe ili Rimeržanina Sludiga ili nekog drugog da mu bude nositelj. Jošua će doći po Svetloklin - mač svojeg oca - i konačni će se obredi moći odigrati." "Ali Camaris se vratio", reče Simon. "Pretpostavljam da nisu očekivali da će se to dogoditi. Ipak, on je Trn nosio desetljećima. Razumljivo je da bi mač opet izabrao njega. Zašto su ga se bojali?"

Strangveard se nakašlje. "Sir Camaris, neka Bog njegovoj izmučenoj duši dade pokoj," svećenik brzo iscrta Drvo, "povjerio mi je ono što nije mogao reći drugima. Ta ispovijed mora sa mnom otići u grob." Strangveard strese glavom. "Otkupitelj ga čuvao! Ali razlog zbog kojeg mi se uopće i ispovjedio bio je taj što su Aditu i Geloj željele znati je li ikad putovao u Jao... je li susreo Amerasu. Jest."

"Povjerio je princu Jošui svoju tajnu, siguran sam", promrmlja Isgrimnur. Sjēajući se te noći, i Jošuina potresnog izraza, ponovno se zapitao kakve su riječi mogle nagnati princa da onako izgleda. "Ali i Jošua je mrtav, Bog mu dao pokoj. Nikad nećemo doznati."

"Ali iako se otac Strangveard kune kako to nije imalo veze s našim bitkama ovdje," reče Jiriki, "čini se da Utuk'ku i njezin saveznik to nisu znali. Kraljica Nakkige znala je da je Amerasu susrela Camarisa - možda je nekako prikupila te podatke od same Prve Pramajke tijekom njihova ispita volje. To što se Camaris iznenada i neočekivano pojavio na pozornici, možda s nekom posebnom mudrošću koju mu je možda predala Amerasu, te također sa svojim dugim iskustvom s jednim od Velikih mačeva..." Jiriki strese glavom. "Ne možemo znati, ali čini se da su zaključili kako je to bio prevelik rizik. Sigurno su mislili da će Camarisovom smrću mač pronaći novog nositelja, nekog manje kadrog da im pomrsi račune. Naposljetku, Trn nije bio vjeran stvor poput Bi-nabikove vučice."

Simon se zavalj i zagleda u prazno. "Dakle, sve naše nade, naša potraga za mačevima, bili su zamka. A ušetali smo u nju poput djece." Namrštio se. Isgrimnur je znao da je grdio samoga sebe.

"Bila je to prokleta domišljata zamka", primijeti vojvoda. "Takva koju su sigurno dugo smišljali. A na kraju nisu uspjeli." "Jesmo li sigurni?" Simon se okrene prema Jirikiju. "Znamo li da nisu uspjeli?"

"Isgrimnur je ispričao kako su Hikeda'va pobjegli kad je toranj pao

- oni koji su još živjeli. Nije mi žao što ih nije progonio, jer sada ih je malo, a naš rod rijetko rađa djecu. Mnogi su poginuli kod Naglimunda, a mnogi ovdje. To što su pobjegli umjesto da se bore do smrti mnogo kazuje: slomljeni su."

"Čak i nakon što nam je Utuk'ku otela prevlast nad Jezerom," reče Aditu, "još smo joj se odupirali. A kad je Ineluki počeo prelaziti na ovu stranu, mi smo to osjetili." Duga stanka bila je rječita. "Bilo je strašno. Ali također smo osjetili kad je njegovo smrtno tijelo - tijelo kralja Elije

- umrlo. Ineluki je napustio nigdje-mjesto koje je bilo njegovo utočište i riskirao potpuni nestanak kako bi se vratio na svijet. Riskirao je, i izgubio. Sigurno od njega ništa nije preostalo."

Simon nadigne obrvu. "A Utuk'ku?"

"Ona živi, ali njezina je moć razorena. I ona je previše toga stavila na kocku, a zahvaljujući njezinim čarolijama, Inelukijevo je biće moglo biti usmjereno na toranj u trenutku kad se Vrijeme okretalo unatrag. Neuspjeh ju je uništio."

Aditu upre u njega svoje jantarne oči. "Vidjela sam je, Seomane, vidjela sam je u svojim mislima jasno kao da je stajala preda mnom. Vatre Olujnog vrha su potamnjele, a dvorane su opustjele. Ona je gotovo posve sama, a njezina se srebrna maska razbila."

"Želiš reći da si je vidjela? Vidjela joj lice?"

Aditu nagne glavu. "Užas prema njezinoj starosti odavna ju je natjerao da skriva svoje lice - ali tebi, Seomane Snježnoprameni, ona ne bi izgledala drukčije od obične starice. Njezino je lice izabrano i ovješeno, njezina koža posuta staračkim pjegama. Utuk'ku Seyt-Hamakha je Najstarija, ali njezinu su mudrost prije mnogo stoljeća izopačile sebičnost i taština. Stidjela se što su je godine sustigle. A sada su čak i groza i snaga kojima je upravljala nestale."

"Dakle, moć Sturmrspeika i Bijelih lisica je dokrajčena", reče Isgrimnur. "Pretrpjeli smo mnoge gubitke, ali mogli smo izgubiti mnogo više,

Simone - izgubiti sve. Mnogo je toga na čemu možemo zahvaljivati tebi i Binabiku."

"I Miriameli", tiho će Simon. "I Miriameli, dakako."

Mladić preleti pogledom po skupu, a onda se okrene prema vojvodi. "Znam da vas je ovamo dovelo nešto više od ovoga. Odgovorili ste na moja pitanja. Koja su vaša?"

Isgrimnur nije mogao a da ne primijeti kako je Simonovo samopouzdanje poraslo. Još je bio udvoran, ali glas mu je nagovještavao da se nije pokoravao nikome. Što je bilo kako i treba biti. Ali postojala je podzemna struja gnjeva koja je Isgrimnura nagnala da zastane prije nego što je progovorio. "Jiriki mi je pričao o tebi, o tvojem... naslijeđu. Zapanjio sam se, moram priznati, ali mogu mu jedino povjerovati, budući da se slaže sa svim što smo doznali - o Ivanu, o Sithama, svemu. Mislio sam da ću ti donijeti vijesti, ali nešto na tvojem licu kazalo mi je da si ih već otkrio."

Simonove se usne izviju u čudan poluosmijeh. "Jesam." "Dakle, znaš da vučeš lozu od Eahlstana Fiskernea," Isgrimnur nastavi, "posljednjeg kralja Erkvnlada u stoljećima prije Svijetlog Ivana." "I osnivača Saveza Pergamene", doda Binabik. "I onog tko je zapravo ubio zmaja", suho će Simon. "Pa što?" Unatoč svojem miru, nešto prenapeto i moćno micalo se ispod površine. Isgrimnur bijaše zbunjen.

Prije nego što je Isgrimnur mogao reći išta više, Jiriki progovori. "Žao mi je što ti prije nisam mogao reći što sam znao, Seomane, prijatelju. Bojao sam se da bi te to moglo samo opteretiti i zbuniti ili možda navesti da se izvrgneš velikim opasnostima."

"Razumijem", reče Simon, ali nije zvučao zadovoljno. "Kako si znao?"

"Eahlstan Fiskerne bio je prvi smrtni kralj nakon pada Asu'e koji je pružio ruku Zida'vama." Sunce je zalazilo, a nebo počelo tamnjeti. Oštar vjetar prohujao je prijestolnom dvoranom i uskomešao neke od zastava na podu. Jiriki jeva bijela kosa zaleprša. "On nas je poznavao, a neki od našeg naroda povremeno su se susretali s njime u špiljama pod Visotvrdom - u ruševinama našeg doma. Bojao se da će ono što smo mi Zida'va znali zauvijek biti izgubljeno, čak da bismo se mogli posve okrenuti protiv čovječanstva nakon razaranja koje je Fingil prouzročio. Nije bio daleko od istine. Među mojim narodom bilo je malo ljubavi za smrtnike. Također je bilo malo ljubavi za besmrtnike među Eahlstanovima vlastitim rodnom. Ali kako su godine njegove vladavine prolazile, poduzimali su se mali koraci, izmjenjivala mala obećanja, a krhko se povjerenje počelo izgrađivati. Mi koji smo bili upleteni, držali smo to u tajnosti." Jiriki se nasmiješi. "Kažem mi, jer sam osobno bio tek izaslanik koji je prenosio poruke u ime Prve Pramajke, koja nije mogla dopustiti da njezino neprekinuto zanimanje za smrtnike bude naširoko poznato, čak i unutar njezine obitelji."

"Uvijek sam bila ljubomorna na tebe, Vrbinprute", reče Aditu, smijući se. "Tako mlad, a s tako važnim zadacima!"

Jiriki se nasmiješi. "U svakom slučaju, što god da se dogodilo da je Eahlstan poživio a njegova se loza nastavila, nije se ostvarilo. Pojavio se ognjeni crv Shurakai, a Eahlstan je sam poginuo u borbi s njim. Je li njegov konačni nasljednik Ivan znao nešto o Eahlstanovim tajnim odnosima s nama te se bojao da bismo razotkrili Ivanovu laž da je on bio ubojica zmaja, ili je postojao neki drugi razlog zbog njegove mržnje prema nama, ne znam. Ali Ivan nas je odlučio protjerati iz naših posljednjih skrovišta. Nije ih sve pronašao i nikad se nije približio otkriću Jao e-Tinukai'ija, ali nanio nam je veliku štetu. Gotovo sve naše veze sa smrtnicima prekinule su se tijekom Ivanova života."

Simon prekriži ruke. "Žao mi je zbog onog što je moj narod učinio. I drago mi je znati da je moj predak bio takav čovjek."

"Eahlstanov se narod razbježio pred zmajevim bijesom. Na kraju su se priviknuli na život u progonstvu, rečeno mi je", reče Jiriki. "A kad je Ivan došao i pokorio ih, sve nade o ponovnom osvajanju Visotvrde su nestale. Stoga su čuvali svoju tajnu i nastavili živjeti, ribarski narod koji se nastanio blizu vode kao u danima predaka Eahlstana Fiskernea. Ali Eahlstanov su prsten zadržali u kraljevskoj obitelji i prenosili ga s roditelja na dijete. Jedan od Eahlstanovih prapraunuka, učenjak poput svojeg pretka, proučio je drevne sithske rune iz jednog od Eahlstanovih sačuvanih svitaka, te je krilaticu koja je bila ponos obitelji - i potajna sramota Svijetlog Ivana - dao urezati u prsten. To je Morgenes čuvao u pohrani za tebe, Seomane: tvoju prošlost."

"A siguran sam da bi mi je jednog dana ispričao." Simon je saslušao Jirikijevu priču sa slabo prikriivenom napetošću.

Isgrimnur je zurio, tražeći pukotine u Simonovoj naravi koje je napola očekivao, ali ih se bojao vidjeti. "Ali kakve to sada ima veze i sa čim? Sva kraljevska krv na ovom svijetu nije me učinila manjim glupanom pred Prvratesom i Kraljem

Oluje. To je lijepa priča, ništa više. Polovica plemenitih kuća u Nabbanu ima careve u svojoj povijesti. Što s tim?" On ratoborno izboči čeljust.

Neki se okrenuše prema Isgrimnuru. Vojvoda se nelagodno promeškoli na stubi. "Erkvnlend treba vladara", izusti on napokon. "Prijestolje od zmajokosti je prazno."

Simonova se usta otvore pa zatvore, pa se opet otvore. "/...?" reče naposljetku. Nepovjerljivo je zurio u Isgrimnura. "Miramele je dobra zdravlja i zadobila je samo nekoliko rana. Zapravo, ista je kao što je oduvijek bila", goščina u njegovu glasu bila je očita, "pa će sigurno uskoro biti sposobna vladati."

"Nije njezino zdravlje to što nas zabrinjava", otresito će vojvoda. Očigledno je taj razgovor pošao u krivom smjeru. Simon se ponašao kao netko koga je iz pravednog sna probudila skupina neodgojene djece. "Rijč je - prokletstvo! - riječ je o njezinu ocu!"

"Ali Elija je mrtav. Ona ga je sama ubila. Bijelom strijelom Sitha." Simon se okrene prema Jirikiju. "Kad smo već kod toga, budući da mi je strijela svakako spasila život, pretpostavljam da smo izravnali račune."

Sitha ne odgovori. Besmrtnikovo lice, kao i obično, nije ništa otkrivalo, ali nešto u njegovu držanju davalo je naslutiti da je zabrinut.

"Ljudi su toliko propatili pod Elijom da možda neće vjerovati Mi-riamelu", reče Isgrimnur. "Glupo je, znam, ali što je, tu je. Da je Jošua poživio, vjerojatno bi ga objeručke prihvatili. Baruni znaju da je princ pružao otpor Eliji čim se Elija odao zlu, da je strahovito trpio i borio se da se vrati iz progonstva. Ali Jošua je mrtav."

"I Miramele je sve to radila!" srdito vikne Simon. "Ovo je glupost!"

"Znamo, Simone", reče Tiamak. "Prešao sam s njom dugačak put. Mnogi od nas poznaju njezinu hrabrost."

"Da, i ja je znam", zareži Isgrimnur, i sam planući ljutnjom. "Ali ono što je istina ovdje nije važno. Ona je pobjegla iz Naglimunda prije nego što je opsada počela i stigla je na Sesuad'ru tek nakon što je Fengbald bio poražen. Onda je opet nestala te završila u Visotvrđi sa svojim ocem na samom kraju." On načini grimasu. "A postoje priče, koje nedvojbeno širi onaj kurvin sin Aspitis Preves, da je bila njegova ljubavnica dok je služio Prvratesu. Glasine kruže."

"Ali neke od tih stvari vrijede i za mene. Jesam li i ja izdajica?"

"Miramele nije izdajica, Bog zna - i ja znam." Isgrimnur se mrko zabulji u njega. "Ali nakon onoga što je njezin otac učinio, možda joj neće vjerovati. Narod želi na prijestolju nekoga kome može vjerovati."

"Ludost!" Simon se pljesne po bedrima, a onda se okrene prema Sithama. Činilo se da će svakog trenutka prasnuti. "Što vas dvoje mislite o ovom?" upita.

"Ne uplećemo se u ovakve poslove smrtnika", izusti Jiriki pomalo ukočeno.

"Ti si naš prijatelj, Seomane", doda Aditu. "Što god možemo učiniti da ti pomognemo u ovom trenutku, učinit ćemo. Međutim, i prema Miramele gajimo jedino poštovanje, iako je poznajemo tek malo vremena."

Simon se okrene prema trolu. "Binabik?"

Čovječuljak slegne ramenima. "Ne bih znao reći. Isgrimnur i svi vi morate to riješiti sami, i odlučiti sami. Ti i Miramele, oboje ste moji prijatelji. Ako poželiš savjet, Simone, povest ćemo Qantaqu u šetnju i dati se na razgovor."

"Razgovor, o čemu? O ljudima koji lažu o Miramele?"

Isgrimnur se nakašlje. "On želi reći da će porazgovarati s tobom o prihvaćanju krune Erkvnlada."

Simon se okrene kako bi se opet zapiljio u vojvodu. Ovaj put, uza svu svoju nedavno pronađenu zrelost, mladić nije mogao sakriti niti jedan svoj osjećaj. "Vi... vime«/ nudite prijestolje?" upitao je prezrivo, u nevjerici. "Ovo je zaista ludost! Meni? Malom od kuhinje!"

Isgrimnur nije mogao a da se ne nasmiješi. "Ti si mnogo više od malog od kuhinje. Tvoja su djela već ispunila pjesme i priče odavde do Nabbanu. Pričekaj samo dok se Bitka u Tornju ne dopise."

"Sačuvaj me, Aedone", Simon će s gađenjem.

"Ali postoje važnije stvari." Vojvoda se uozbilji. "Ti si omiljen i dobro znan. Ne samo da si pobijedio zmaja nego si se hrabro borio za Sesuad'ru i Jošuu, a narod to pamti. A sada im možemo reći da u sebi imaš krv svetog Eahlstana Fiskernea, jednog od najvoljenijih ljudi koji su ikad sjedili na prijestolju. Zapravo, da priča nije istinita, bio bih u napasti da je izmislim."

"Ali to ne znači ništaV prasne Simon. "Zar mislite da nisam o tome razmišljao? Da nisam činio ništa osim razmišljanja od trenutka kad sam shvatio. Ja sam perač posuđa kojeg je podučavao vrlo mudar, vrlo ljubazan čovjek. Imao sam sreće u svojim prijateljima. Upleo sam se u strašne stvari. Učinio sam što sam morao i uspio preživjeti. Ništa od toga nema veze s time tko je moj prapra-tko-zna-koji-pradjed bio!"

Isgrimnur pričekao nekoliko časaka nakon što je Simon završio, puštajući da nešto od mladićeva gnjeva mine. "Ali zar ne vidiš," blago će vojvoda, "nije važno mijenja li to išta ili ne. Kao što rekoš, mislim da doista nema veze je li to istina ili nije. Drorova mi crvenog malja, Simone, priča Svijetlog Ivana bila je mit - laž! Morao sam se i sam boriti s tom spoznajom proteklih dana. Ali čini li ga to išta manje kraljem? Ljudi moraju vjerovati u nešto, želio ti to ili ne. Ako im ne daš nešto u što mogu vjerovati, sami će to izmisliti."

U ovom se času boje budućnosti. Većina svijeta koji poznajemo je u neredu, Simone. A preživjeli su nepovjerljivi prema Miriamele zbog onog što ona jest i zbog nesigurnosti glede onog što je učinila - i zbog toga što je ona mlada žena, da se otvoreno izrazim. Baruni žele muškarca, nekog jakog ali ne prejakog, i ne žele građanske ratove zbog kraljičina izbora supruga." Isgrimnur ispruži ruku da dotakne Simonovo rame, ali promijeni odluku i povuče je natrag. "Poslušaj me. Ljudi koji su slijedili Jošuu vole te, Simone, gotovo jednako kao što su voljeli princa. Možda na neki način i više. Ti znaš, i ja znam, da krv koja u tebi teče nema nikakva utjecaja - sva je krv crvena. Ali tvoj narod mora u nešto vjerovati, a hladno im je, ranjeni su i bez domova."

Simon se zagleda u njega. Isgrimnur nije mogao a da ne osjeti snagu mladičeva bijesa. Uistinu je odrastao. Bit će naočit muškarac - ne, već to jest.

"I zbog tih smicalica vi biste da izdam Miriamele?" zatraži Simon.

"Ne daje izdaš", reče Isgrimnur. "Dat ću ti nekoliko dana da razmisliš o tome, a onda ću joj to sam predložiti. Pokopat ćemo naše mrtve sutradan, a ljudi će nas vidjeti sve zajedno. To će dostajati za sada." Vojvoda strese glavom. "Neću joj lagati, Simone - to nije moj način - ali želio sam ti dati priliku da me prvi saslušaš." Odjednom mu je bilo neizmjerljivo žao mladića.

Vjerojatno je mislio da će imati priliku da na miru polite rane - a ima ih dovoljno. Svi ih imamo.

"Razmisli o tome, Simone. Trebamo te - svi mi. Bit će mi dovoljno teško da sastavim svoje vojvodstvo, a da ne spominjem što će se dogoditi mladom Varella, koji je ostao siročić u Nabbanu, i bilo kome tko je još ostao u Hernvstiru. Potreban nam je opet barem privid skrbi Velikog kralja, i netko kome ljudi vjeruju a tko će sjediti na prijestolju u Visotvrđi."

Ustao je s niske stube, trudeći se da ne pokaže koliko su ga boljela leđa, ukočeno se naklonio Simonu - što je sam po sebi bio neobičan osjećaj - i odmarširao preko prijestolne dvorane, ostavljajući ostatak kruga u tišini. Mogao je osjetiti Simonov pogled na leđima.

Bože, pomози mi, pomisli Isgrimnur dok je izlazio u sumrak. Potreban mi je odmor. Dug odmor.

Podigao je pogled s vatre na zvuk koraka. "Binabik?"

Primaknula se naprijed, na svjetlost. Unatoč hladnoj proljetnoj noći i krpicama još neotopljenog snijega, bila je bosa. Plašt joj je lepršao na povjetarcu koji je pirkao niz obronak s Visotvrđe.

"Ne mogu spavati", reče ona.

Na trenutak Simon je oklijevao. Nije očekivao nikoga, ponajmanje nju. Nakon cjelodnevnog zadušnice za Jošuu, Camarisa, Isorna i ostale mrtve, Binabik je otišao provesti večer sa Strangveardom i Tiamakom, ostavivši Simona sama da sjedi pred svojim šatorom i razmišlja. Njezin dolazak činio se poput nečeg što je mogao usnuti zureći u logorsku vatru.

"Miriamele." Nespretno se osovio na noge. "Princezo. Sjedni, molim te." Pokazao je na kamen blizu vatre.

Ona sjedne, navukavši plašt čvrsto oko sebe. "Jesi li dobro?" upita ona napokon.

"Ja..." On zastane. "Ne znam. Stvari su čudne."

Ona kimne. "Teško je povjerovati da je gotovo. Teško je povjerovati da su zauvijek nestali."

On se nelagodno promeškolji, nesiguran je li govorila o prijateljima ili neprijateljima. "Još je mnogo toga što se mora učiniti. Ljudi su se razbjegli, svijet je izvrnut naglavce..." Simon neodređeno mahne rukom. "Ima puno posla."

Miriamele se nagne naprijed, ispruživši ruke prema vatri. Simon je promatrao kako svjetlost pleše po njezinim nježnim crtama lica i osjetio kako mu se srce beznadno steže. Sva kraljevska krv na svijetu mogla je teći u njegovim žilama, čitave rijeke krvi, ali to nije ništa značilo ako ga ona nije voljela. Tijekom svih današnjih obreda za poginule, nijedanput nije susrela njegov pogled. Činilo se da je čak i njihovo prijateljstvo izbljedjelo.

Nije drugo ni zavrijedila nego da im dopustim da me prisile zauzeti prijestolje. Svrnuo je pogled kako bi se zagledao u plamenove, osjećajući se bijedno i podlo. Ali ono je njezino po pravu. Bila je unuka Svijetlog Ivana. Zar je bilo važno što je nekakav Simonov predak bio kralj prije dva stoljeća?

"Ubila sam ga, Simone", iznenada će ona. "Proputovala sam cijeli onaj put da razgovaram s njim, da mu dam do znanja kako ga razumijem... ali umjesto toga, ubila sam ga." Bilo je gorčine u njezinim riječima. "Ubila sam ga!"

Simon je očajnički tragao za nečim što bi rekao. "Sve si nas spasila, Miriamele."

"Bio je dobar čovjek, Simone. Bučan i naprasit, možda... ali bio je... prije majčine..." Brzo je trepnula očima. "Moj otac!"

"Nisi imala izbora." Simona je boljelo što je vidi u takvoj patnji. "Nisi ništa drugo mogla, Miri. Spasila si nas."

"Prepoznao me na kraju. Neka mi Bog pomogne, Simone, mislim da je želio da to učinim. Pogledala sam ga... a on je bio tako nesretan. Toliko ga je boljelo!" Protrljala je lice svojim plaštem. "Neću plakati", izustila je grubo. "Tako sam umorna od plakanja!"

Vjetar se pojača, uzdišući kroz travu.

"A mili stric Jošua!" reče ona, sada malo tiše. "Mrtav, kao i mnogi drugi. Mrtav. Cijela moja obitelj je mrtva. I siroti, ispaćeni Camaris. Ah, Bože. Kakav je ovo svijet?" Ramena su joj se dizala i spuštala. Simon je nespretno primi za ruku. Nije ju pokušala istrgnuti, premda je bio siguran da će to učiniti. Umjesto toga, sjedili su bez riječi, slušajući pucketanje vatre. "A i C-Cadrach", promrmrljala je naposljetku. "O, milosrdna Elizijo, na neki način on je najgori. Želio je jedino umrijeti, ali čekao je mene... nas. Ostao je, unatoč svemu što se dogodilo, unatoč svim grozotama koje sam mu izgovorila." Pognula je glavu, zureći u tlo. Glas joj je bio bolno ranjiv. "Na svoj način, on me volio. Bilo je to okrutno od njega, zar ne?"

Simon odmahne glavom. Nije se imalo što reći.

Odjednom se okrenula prema njemu, raširenih očiju. "Hajdemo odavde! Možemo uzeti konje i biti miljama daleko prije nego što svane. Ne želim biti kraljica!" Stisnula mu je ruku. "O, molim te, nemoj me ostaviti!"

"Da odemo? Kamo? I zašto bih te ostavio?" Simon osjeti kako mu se srce ubrzalo. Bilo je teško razmišljati, teško vjerovati da ju je dobro razumio. "Miriamele, što to govoriš?"

"Proklet bio, Simone! Zar si zaista tako glup kao što su ljudi nekoć mislili da jesi?" Sada je zgrabila njegovu ruku objema svojima; suze su joj blistale na obrazima. "Nije me briga što si bio perać posuda. Nije me briga stoje tvoj otac bio ribar. Želim samo tebe, Simone. Oh, smatraš me budalom? I jesam budala, pretpostavljam." Njezin smijeh imao je tračak divljine u sebi. Ispustila je njegovu ruku na trenutak da opet obriše oči. "Razmišljala sam o ovom otkad je toranj pao. Ne mogu to više podnijeti! Stric Isgrimnur i ostali natjerat će me da sjednem na prijestolje, znam da hoće. A ja ću opet postati stara Miriamele, samo što će ovaj put biti tisuću, tisuću puta gore! Bit će to zatvor. I onda ću se morati udati za nekog drugog Fengbalda - samo zato što je on mrtav, ne znači da nema još stotinu drugih poput njega... I nikad više neću doživjeti novu pustolovinu, ili biti slobodna, ili raditi što želim... a ti ćeš otići, Simone! Izgubit ću te! Jedinog do kojeg mi je uistinu stalo."

Ustao je, a onda je povukao s kamena kako bi je mogao obujmiti rukama. Oboje su drhtali i neko vrijeme mogao ju je jedino grliti i držati je, kao da bi je vjetar mogao odnijeti.

"Toliko te dugo volim, Miriamele." Nije mogao zadržati glas mirnim.

"Bojim te se. Ne znaš koliko te se bojim." Glas joj je bio prigušen na njegovim grudima. "Ne znam što vidiš kad me gledaš. Ali molim te, ne idi", rekla je s hitnjom. "Što god da se dogodi, ne idi."

"Neću." Nagnuo se natrag kako bi je mogao vidjeti. Oči su joj bile sjajne, svježe suze drhtale su na donjim trepavicama. I njegove su se oči mutile. Nasmijao se, a glas mu je prepukao. "Neću te ostaviti. Obećao sam da neću, zar se ne sjećaš?"

"Sir Seoman. Moj Simon. Moja si ljubav." Uvukla je dah. "Kako se to dogodilo?"

On se nagne naprijed, pritisnuvši usta na njezina i dok su se privijali jedno uz drugo, činilo se da se zvjezdano nebo zavrtjelo oko mjesta gdje su stajali. Simonove se ruke pomaknu pod njezinim plaštem te on prijeđe prstima niz duge mišice njezinih leđa. Miriamele zadrhti i privuče ga bliže, trljajući svoje vlažno lice o njegov vrat.

Osjećaj cijelog njezina tijela, pritisnutog uz svoje, ispuni Simona nekom vrstom pijanog, sretnog bezumlja. I dalje čvrsto ispreplevši ruke oko nje, načinio je nekoliko nesigurnih koraka prema šatoru. Okusio je sol njezinih suza i prekrpio joj oči, obraze i usne poljupcima dok se njezina kosa ovijala oko njega i lijepila za njegovo vlažno lice.

U šatoru, skriveni od znatiželjnih zvijezda, čvrsto su se zagrlili, stižući se, utapajući se zajedno. Vjetar je prebirao po platnu šatora, jedini zvuk izuzev šuštanja odjeće i užurbanog siktaja njihova daha.

Na trenutak vjetar rastvori zaklopac šatora. Na slaboj svjetlosti zvijezda njezina je koža bila blijeda poput bjelokosti, tako glatka i topla pod njegovim prstima da nije mogao zamisliti da bi ikad poželio dotaknuti nešto drugo. Njegova ruka klizne preko obline njezine dojke i spusti se niz njezin bok. Osjetio je kako ga je nešto zgrabilo, nešto gotovo poput straha, ali slatko, tako slatko. Obuhvatila mu je lice rukama i ispijala njegov dah, cijelo vrijeme mrmrlajući bez riječi, tiho uzdišući dok su se njegova usta spuštala niz njezin vrat i na nježan luk ključne kosti.

Privukao ju je bliže, želeći je proždrijeti, želeći biti proždrt. Oči mu se preplave suzama.

"Toliko te dugo volim", šapnuo je.

Simon se polako budio. Osjećao se teško, tijela topla i mlatava. Miriamelina glava ugnijezdila se u udubini njegova ramena, a kosa nježno pritiskala uz njegov obraz i vrat. Njezini vitki udovi bijahu ovijeni oko njega, jedna ruka prebačena preko grudi, dok su ga njezini prsti škakljali ispod brade.

Privio ju je bliže. Ona nešto pospano promrmrlja i protrlja glavu o njega.

Šatorski zaklopac zašušti. Sjena, malo tamnija mrlja naspram noćnog neba, pojavi se na otvoru.

"Simon?" netko šapne.

Ustreptala srca, odjednom se postidjevši za princezu, Simon pokuša sjesti. Miriamele ispusti nezadovoljan zvuk dok je micao njezinu ruku.

"Binabik?" upita on. "Jesi li to ti?"

Tamna se prilika uvuče unutra, puštajući da zaklopac padne za njom.

"Tiho. Sad ću upaliti svijeću. Ne govori ništa."

Začuo se prigušen zveket kad se kremen susreo sčelikom, a onda slabašan sjaj iznikne u travi blizu šatorskih vrata. Trenutak kasnije plamen je skakutao na kraju stijenja, a meka svjetlost svijee ispuni šator. Miriamele ispusti pospan zvuk prosvjeda i zakopa lice dublje u Simonov vrat. On zine od zaprepaštenja. Jošino mršavo lice lebdjelo je iznad svijee. "Grob me ne može zadržati", reče princ smiješeći se.

Oproštaj

Cs imonovo je srce lupalo. "Prinče Jošua...?"

"Tiho, momče." Jošua se nagne naprijed. Oči mu se na trenutak rašire kad opazi glavu naslonjenu na Simonova prsa, ali onda mu se osmijeh vrati. "Ah. Blagoslovljeni da ste oboje. Natjeraj je da se uda za tebe, Simone - nije da će trebati mnogo nagovaranja, mislim. Bit će izvrsna kraljica uz tvoju pomoć."

Simon zapanjeno odmahne glavom. "Ali... ali vi... sigurno..." Zastao je da uzme dah. "Vi ste mrtvi - ili barem svi misle da je tako!"

Jošua sjedne, držeći svijecu nisko tako da joj je sjaj većinom zaklanjalo njegovo tijelo. "I trebao bih biti."

"Tiamak je vidio kako su vam slomili vrat!" šapne Simon. "A nitko nije mogao odande izaći poslije nas."

"Tiamak je vidio kako su me udarili", ispravi ga Jošua. "Vrat mi je zaista trebao biti slomljen - ovako kako je, još užasno boli. Ali ruka mi je bila podignuta." Ispružio je lijevicu, a pohabani se rukav povuče. Elijin okov još je visio na natečenom zglobu, metal spljošten i zaderan. "Moj brat i Prvrates zaboravili su dar koji su mi dali. U tome ima neke poezije - ili je možda Bog želio poslati poruku o vrijednosti patnje." Prinčev se rukav sa šušnjem vrati na mjesto. "Jedva sam se mogao služiti rukom dva dana nakon što sam se probudio, ali osjećaj joj se sada vraća."

Miriamele se promeškolji i otvori oči. Na trenutak su se raširile od jeze, a onda je sjela, privijajući vuneni pokrivač na svoje grudi. "Striče Jošua!"

Smiješeći se nakrivljeno, on podigne prst k svojim usnama. Ona navuče gornji dio pokrivača oko sebe - ostavivši većinu Simonova tijela izložena hladnom zraku - i baci mu se oko vrata, plačući. I Jošua se činio gotovo svladan. Nakon nekoliko trenutaka Miriamele se odmakne, a onda spusti pogled na svoja gola ramena i porumeni. Užurbano je opet legla i navukla pokrivač do brade. Simon uzme svoj dio sa zahvalnošću.

"Kako je moguće da si živ?" rekla je, smijući se i brišući oči rubom pokrivača.

Jošua opet objasni, pokazavši joj ulubljeni okov. "Ali kako ste pobjegli?" Simon je sada željno čekivao da se priča nastavi. "Toranj je pao!"

Prinčeva se glava pomakne s jedne strane na drugu. Sjene zalepršaju po šatorskom krilu. "To je nešto u što nisam siguran, ali moja je pretpostavka da me Camaris u prvi tren podigao i odnio dolje. Približio sam se mnogim logorskim vatrama proteklih noći i čuo mnogo toga. Zvuči kao da su zbrka, dim i plamenovi bili takvi da se mogao spustiti niza stubište prije vas. Najprije smo dospjeli u toranj odozdo, kroz tunele; vjerujem da je on tim putem i izašao. Sve što znam sigurno jest da sam se probudio ispod zvijezda, sam na žalu pokraj Kynslagha. Ali tko bi osim Camarisa imao snage da me ponese tako daleko?"

"Ako se spustio prije nas, onda gaje Cadrach morao vidjeti." Miriamele ušuti, razmišljajući o tome.

"To je čudo", dahne Simon. "Ali zašto nikom niste rekli? I što ste mislili kad ste rekli da će Miriamele biti kraljica? Zar vi nećete...?"

"Ne razumiješ", tiho će princ. U glasu mu se čula neobična nota veselja. "Ja sam mrtav. Želim ostati takav."

"Što?"

"Onako kako sam rekao. Simone, Miriamele, nikad nisam bio stvoren da vladam. Za mene je to bila patnja, ali nisam vidio drugog izlaza nego da pokušam zbaciti Eliju s prijestolja. Sada mi je Bog otvorio vrata, vrata za koja sam vjerovao da su zauvijek zatvorena. Umrijeti ili uzeti krunu bio mi je jedini izbor. Sada mi je dan drugi."

Simon je bio osupnut. Dugo nije ništa rekao. I Miriamele je šutjela. Jošua ih je promatrao, a osmijeh mu je igrao oko usnica.

"Šokantno je, znam." Princ se obrati svojoj nećakinji. "Ali ti ćeš biti kudikamo bolja vladarka nego što bih ja ikad bio - kao i Simon."

"Ali vi ste Ivanov zakoniti nasljednik," pobuni se Simon, "još više od Miriamele! A ja sam samo mali od kuhinje kojeg ste imenovali vitezom! Vele da sam potomak svetog Eahlstana, ali to mi ništa ne znači. Ne čini me dostojnim da vladam Erknlandom ili ičim drugim."

"Čuo sam tu priču, Simone. Isgrimnur i ostali slabo čuvaju tajne, ako su ikad kanili zadržati tvoje naslijeđe tajnom."

Jošua se tiho nasmije. "I nimalo me nije iznenadilo kad sam čuo da si krv Eahlstana Fiskernea. A što se tiče toga čini li te to više ili manje dostojnim od mene, Simone - čak ni ti ne znaš sve. Ja nisam Ivanov nasljednik ništa više od tebe."

"Kako to mislite?" Simon se polako pomakne kako bi Miriamelina glava pronašla udobniji položaj na njegovim prsima. Sada nije promatrala Jošua nego Simona, čela namrštena od brige ili dubokih misli.

"Upravo kako sam rekao", odgovori princ. "Ja nisam Ivanov sin. Camaris je bio moj otac."

Simon uvuče dah. "Camaris...?"

Sada se Miriamele zagleda u princa, zapanjena poput Simona. "O čemu to govoriš?"

"Ivan je bio star kad se oženio mojom majkom, Efiathe od Hernvsad-harca", reče Jošua. "Mjerilo razlike u njihovim godinama jest činjenica da se nije libio nadjenuti joj novo ime, Rebeka, kao daje bila dijete." On se namršti. "Ono što se dogodilo nakon toga posebno ne iznenađuju. To je jedna od najčešćih i najstarijih priča na svijetu, iako ne dvojim da je ona voljela kralja i da je on volio nju. Ali Camaris je bio njezin posebni zaštitnik, mlad čovjek, velik i slavan junak poput Ivana. Ono štoje počelo kao duboko međusobno poštovanje i divljenje preraslo je u nešto više.

Elija je bio Ivanov sin, ali ja nisam. Kad je moja majka umrla rađajući me, Camaris je izgubio razum. Sto je drugo mogao pomisliti nego da je njegov grijeh osudio njegovu voljenu, koja je također bila žena njegova najbližeg prijatelja, na smrt?" Princ strese glavom. "Trpio je toliko da je razdjelio sve što je imao, kao netko tko zna da umire - a sigurno se osjećao kao da umire jer je svaki dah, svaki trenutak, bio toliko pun boli i neizmjerne stida. Napokon je uzeo rog Tituno i pošao u potragu za Sithama, možda kako bi ispaštao za grijeh sudjelovanja u Ivanovu progonu Sitha, ili se možda, poput Elije, nadao da će mu mudri besmrtnici pomoći da dopre do svoje ljubljene i nakon smrti. Kakav god da je bio cilj njegova hodočašća, Amerasu ga je u tajnosti dovela u Jao e-Tinukai'i, iz vlastitih razloga. Nisam otkrio sve što se dogodilo: moj otac je bio toliko izvan sebe kad mi je to pričao da je bilo teško u tome pronaći ikakav smisao.

U svakom slučaju, Amerasu je pošla s njim i uzela rog natrag, možda da mu ga prčuva, a možda i zato što je pripadao njezinim izgubljenim sinovima. Ono što se točno dogodilo između njih još mi je tajna, ali očigledno ono što mu je rekla nije bila neka utjeha. Moj je otac napustio

dubine šume, još tugujući. Ubrzo zatim, kad je njegov očaj napokon prevagnuo čak i strah od grijeha samoubojstva, bacio se preko ograde broda u Firannoškom zaljevu. Nekako je preživio - strahovito je snažan, znate; to obilježje njegova krv svakako nije prenijela na mene! - ali um mu se pomutio.

Lutao je južnim krajevima, prošeci, živeći u divljini, oviseći o tuđoj milostinji, sve dok napokon nije završio u onom svratištu u Kwanitupulu. Na neki način, pretpostavljam, upoznao je mir za to vrijeme, unatoč teškom životu i svojem jadnom razumu. Tada, nakon četiri desetljeća, pronašao ga je Isgrimnur i uskoro mu je mir ponovno bio oduzet. Probudio se sa starim užasom, još svježim u mislima, a spoznaja da se pokušao ubiti samo ga je još povećala."

"Majko milosrdna!" Miriamele će sućutno. "Taj nesretni čovjek!" Simonu je bilo teško dokučiti širinu patnje starog viteza. "Gdje je on sada?"

Jošua strese glavom. "Ne znam. Ponovno luta, možda. Molim se da se nije opet pokušao utopiti. Moj siroti otac! Nadam se da su demoni koji ga muče sada slabiji, iako sumnjam u to. Pronaći ću ga i pokušati mu pomoći da pronađe kakav-takav mir."

"Dakle, što kanite učiniti?" upita Simon. "Potražiti Camarisa?" Miriamele oštro pogleda princa. "A što je s Vorzhevom?" Jošua kimne i nasmiješi se. "Krenuću u potragu za svojim ocem, ali tek kad moja žena i djeca budu na sigurnom. Mnogo je posla, a bit će mi gotovo nemoguće obaviti išta od toga ovdje u Erkynlandu gdje me znaju." Tiho se nasmijao. "Vidite, oponašam vojvodu Isgrimnura i puštam bradu da se bolje prerušim." Princ protrlja svoj podbradak. "Stoga noćas jašem na jug. Uskoro će stari grof Streawe dobiti kasnonoćnog posjetitelja. Duguje mi uslugu... a na to ću ga podsjetiti. Ako itko može potajno izvući Vorzhevu i dvoje djece s nabbanskog dvora, to je posrnuli gospodar Perdraina. A on će više uživati u toj razbibrizi nego u bilo kojoj plaći koju bih mu mogao ponuditi. Obožava tajne."

"Nestanak žene i nasljednika mrtvog princa." Simon nije mogao odoljeti a da se i sam ne osmijehne. "To će biti materijal za priče i pjesme!"

"Tako je. A siguran sam da ću ih čuti i nasmijati se." Pružio je ruku i stisnuo Simonovo rame, a onda se nagnuo još više da zagrli Miriamele, koja se dugo privijala uz njega. "Sad je vrijeme da idem. Vinvafodčeka. Uskoro će zora."

Koliko god je razgovor bio nalik na san, kao uostalom i cijela noć, Simon je odjednom bio nespreman pustiti Jošuu. "Ali ako pronađete Camarisa, i ako Vorzheva bude s vama, što ćete onda?"

Princ zastane. "Južnim će krajevima trebati barem još jedan nositelj Pergamene osim Tiamaka, vjerujem - ako me Savez bude htio. A ne mogu zamisliti nešto što bih radije učinio nego ostavio brige ratovanja i suđenja iza sebe kako bih čitao i razmišljao. Možda će mi Streawe pomoći da kupim Pilipinu zdjelu, pa ću biti gazda mirne krčme u Kvvanitupulu. Krčme gdje će prijatelji uvijek biti dobrodošli."

"Dakle, zbilja odlaziš?" upita Miriamele.

"Zbilja odlazim. Darovana mi je sloboda - dar koji nikad nisam očekivao primiti. Bio bih uistinu nezahvalan kada bih mu okrenuo leđa." On ustane. "Bilo je vrlo neobično slušati vlastiti pogrebni obred danas u Visotvrđi. Svatko bi trebao dobiti takvu priliku još za života - čovjek ima o čemu razmišljati." On se nasmiješi. "Dopustite mi barem nekoliko sati prednosti, ali onda recite Isgrimnuru i onima kojima se može vjerovati da sam živ. Čudit će se Vinvafodovu nestanku u svakom slučaju. Ali recite Isgrimnuru brzo. Jako me boli kad pomislim da me moj stari prijatelj oplakuje: gubitak sina dovoljan mu je teret. Nadam se da će shvatiti što činim."

Jošua se primakne šatorskom zaklopcu. "A vas dvoje, vaše pustolovine tek počinju, mislim - iako se nadam da će te buduće biti sretnije." Puhnuo je u svijeću te je šator opet ispunila tama. "Kao što bih ja bio budala kad ne bih uzeo ono što mi se nudi, Simone, i ti bi zaista bio budala kad se ne bi oženio mojom nećakinjom - a Miriamele, ti ćeš biti budala ako ga ne prihvatiš. Vas dvoje imate puno posla, mnoge stvari morate dovesti u red, ali mladi ste i jaki, a prošli ste naukovanje kakvo svijet nikad nije vidio. Neka vas Bog oboje blagoslovi, i sretno. Pazit ću na vas. Bit ćete oboje u mojim molitvama."

Zaklopac šatora se podigne. Zvijezde zatrepere iznad Jošua ramena, a onda opet zavlada tama.

Simon se zavalj natrag, a u glavi mu se vrtjelo. Jošua živ! Camaris prinčev otac! A on, Simon, leži s princezom pokraj sebe. Svijet je bio nezamislivo čudan.

"Dakle?" iznenada upita Miriamele.

"Sto?" Zadržao je dah, zabrinut tonom njezina glasa.

"Čuo si mogeg strica", reče ona. "Hoćeš li se mnome oženiti? I što je to s Eahlstanovom krvi? Zar si nešto skrivao od mene cijelo ovo vrijeme kako bi mi se osvetio što sam se prurušavala u sluškinju?"

On ispusti dah. "I ja sam doznao tek jučer."

Nakon duge šutnje, ona reče: "Nisi odgovorio na moje drugo pitanje." Obuhvatila je njegovo lice i privukla ga bliže svojemu, prelazeći prstom po osjetljivom bridu njegova ožiljka. "Rekao si da me nikad nećeš ostaviti, Simone. Hoćeš li sada učiniti što ti je Jošua rekao?"

Kao odgovor, on se nemoćno nasmije i poljubi je. Njezine mu se ruke oviju oko vrata.

Okupili su se na travnatoj padini ispod Nearulaških vrata. Veliki portal ležao je u ruševinama; ptice su lepršale iznad kamenja, resko se prepirući. Iza razvalina zalazeće sunce blistalo je po vlažnim krovovima Visotvrde. Osvajačeva zvijezda ostavljala je nejasnu crvenu mrlju u najsjevernijem kutku potamnjelog neba.

Simon i Miriamele stajahu ruku pod ruku, okruženi prijateljima i saveznicima. Sithe su se došli oprostiti.

"Jiriki." Simon se nježno odvoji od Miriamele i stupi naprijed. "Mislio sam što sam bio rekao, iako sam to izustio u djetinjastoj zlovolji. Tvoja je strijela izgubljena, izgorjela je kad je Kralj Oluje nestao. Svaki dug između nas je plaćen. Spasio si mi život dovoljno puta."

Sitha se nasmiješi. "Počet ćemo iznova, onda."

"Volio bih da ne moraš ići."

"Moja majka i ostali brže će se oporaviti u svojim domovima." Jiriki se zagleda u zastave svojeg naroda poredane duž obronka, u njihovu živu odjeću. "Pogledaj to. Nadam se da ćeš upamtiti. Djeca Zore možda se više nikad neće okupiti na jednom mjestu."

Miriamele spusti pogled na Sithe koji su čekali i njihove smione, nestrpljive konje. "Prelijepo je", reče ona. "Prelijepo." Jiriki joj se osmijehne, a onda se opet okrene prema Simonu. "Dakle, vrijeme je da se moj narod vrati u Jao e-Tinukai'i, no uskoro ćemo se ti i ja vidjeti. Sjećaš se da sam ti jednom rekao kako ne treba nikakva čarobna mudrost kako bi se proreklo da ćemo se ponovno susresti? Reci ću to još jedanput, Seomane Snježnoprameni. Priča nije završena."

"Svejedno, nedostajat ćeš mi - nedostajat ćeš nam."

"Možda će u nadolazećim danima stvari krenuti nabolje između mogeg i tvogeg naroda, Seomane. Ali to se neće dogoditi brzo. Mi smo drevan narod, sporo se mijenjamo, a smrtnici nas se još boje - ne bez razloga nakon onog što su Hikeda'va učinili. Ipak, mogu se samo nadati da se nešto doista zauvijek promijenilo. Mi smo Djeca Zore i naše doba je prošlo, ali sada možda nećemo jednostavno nestati. Možda će, kad odemo, za nama ostati nešto osim naših ruševina i nekoliko starih priča." On stisne Simonovu ruku, a onda ga privuče naprijed dok se nisu zagrlili.

Aditu je slijedila svojeg brata, lakonoga i nasmiješena. "Naravno da ćeš nas doći posjetiti, Seomane. A i mi ćemo doći k tebi. Ti i ja moramo odigrati još mnogo partija shenta. Bojim se vidjeti kakve si sve nove strategije naučio."

Simon se nasmije. "Uvjeren sam da se bojiš mogeg igranja shenta kao što se bojiš dubokog snijega i visokih zidova - nimalo."

Ona ga poljubi, a onda pođe k Miriamele te poljubi i nju. "Budite dobri i strpljivi jedno prema drugom", reče Sitha, sjajnih očiju. "Vaši će zajednički dani biti dugi. Uvijek upamtite ove trenutke, ali nemojte zaboraviti ni tužna vremena. Sjećanje je najveći dar."

Mnogi koji su ostali da pomognu u obnovi Erchestera i Visotvrde te da budu na krunidbi, kao i oni koji su se uskoro vraćali svojim gradovima i narodima, okupiše se da se oproste od Sitha, koji ozbiljno i ljupko izmijene pozdrave sa svima njima.

Vojvoda Isgrimnur se izdvoji iz gomile koja je opkolila besmrtnike. "Još ću malo ostati ovdje, Simone, Miriamele - čak i kad Gutrunin brod stigne iz Nabbana. Ali morat ćemo otputovati za Elvritshallu prije početka ljeta." Stresao je glavom. "Ondje nas čeka puno bezbožnog posla. Moj narod je propatio previše toga."

"Ne bismo ovdje mogli početi ništa bez tebe, striče Isgrimnure", reče Miriamele. "Ostani dokle god možeš, a mi ćemo s tobom poslati što god ti može pomoći."

Vojvoda je podigne u svoje široke ruke i zagrli. "Tako sam sretan zbog tebe, Miriamele, draga moja. Osjećao sam se poput prokletog izdajice."

Ona ga pljesne po ruci dok ju nije spustio. "Pokušao si činiti što je najbolje za sve - ili što si ti smatrao najboljim. Ali trebao si mi se svakako povjeriti, ti me bar dobro poznaješ. Rado bih se potrudila za Simona, ili za tebe, pa čak i za Qantaqu." Nasmijala se i zavrtjela u krugu, raširivši haljinu. "Ali sada sam sretna, striče. Sada mogu raditi. Dovest ćemo stvari u red."

Isgrimnur kimne, s melankoličnim osmijehom, ugniježenim u bradi. "Znam da hoćeš, blagoslovljena bila", šapne on. Začuo se prodoran zvuk trublji i žamor gomile. Sithe su se penjali na konje. Simon se okrene i podigne ruku. Miriamele se progura ispod njegove ruke, privijajući se uz njega. Jiriki, na čelu vojske, ustane u stremenima i podigne ruku, a potom trublje ponovno odjeknu i Sithe odjašu. Svjetlost umirućeg sunca blistala je na njihovim oklopima, ubrzali su; za nekoliko časaka bili su samo svijetao oblak koji se kretao duž obronka prema istoku. Odlomci njihove pjesme lebdjeli su na vjetru za njima. Simon osjeti kako mu je srce poskočilo u grudima, puno radosti i tuge, i znao je da će prizor zauvijek ostati s njim.

Nakon duge i poštovanja pune šutnje, skup se napokon počne razilaziti. Simon i njegovi prijatelji krenu prema Erchesteru. Na Bojnom trgu zapalili su veliki kriješ, a ulice, tako dugo puste, već su bile pune naroda. Miriamele zaostane kako bi hodala s Isgrimnurom, uskladiivši svoj korak s njegovim. Simon osjeti dodir na ruci i spusti pogled. Binabik je bio ondje, a Qantaqa je hodala pokraj njega poput sive sjene. "Pitao sam se gdje si bio", reče Simon.

"Moje zbogom sithskom narodu bilo je izrečeno ovog jutra, pa smo Qantaqa i ja bili u šetnji po Kynswoodu. Neke vjeverice koje su ondje stanovale doživjele su žalostan kraj, ali Qantaqa se osjeća vrlo veselo." Trol se naceri. "Ah, Simone prijatelju, razmišljao sam o starom doktoru Morgenesu, kako bi se osjećao ponosnim da je vidio što se ovdje događa."

"Sve nas je spasio, zar ne?"

"Sigurno je da nam je njegovo planiranje omogućilo jedinu priliku koju smo imali. Zavarali su nas Prvrates i Kralj Oluje, ali da nismo bili upozoreni, Elijino pustošenje bilo bi gore. Također, mačevi bi našli druge nositelje i nikakvog otpora u tornju ne bi moglo biti. Ne, Morgenes nije mogao znati sve, ali učinio je što nitko drugi nije mogao."

"Pokušao mi je reći. Pokušao nas je sve upozoriti na lažne glasnike." Simon pogleda niz Glavnu cestu prema užurbanim prilikama i treperenju svjetlosti vatre. "Sjećaš li se sna koji sam usnuo u Geljinoj kući? Znao sam daje to bio on. Daje... motrio."

"Ne znam što se događa nakon što umremo", reče Binabik. "Ali mislim da imaš pravo. Nekako je Morgenes pazio na tebe. Bio si mu poput obitelji, još više nego njegov Savez Pergamene." "Vječno će mi nedostajati."

Hodali su neko vrijeme u tišini. Troje djece projuri pokraj njih, jedno vukući za sobom vrpce šarene tkanine koju su ostali, smijajući se i kričeći, pokušavali uhvatiti.

"I ja uskoro moram ići", reče Binabik. "Moj narod u Yiqanucu čeka, pitajući se bez sumnje što se ovdje dogodilo. A ono što je najvažnije, Sisqinanamook je ondje i također nestrpljivo čeka. Poput tebe i tvoje Miriamele, ona i ja imamo priču koja je duga. Vrijeme je da se uzmemo pred Pastirom i Lovkinjom i cjelokupnim narodom Mintahoqa." On se nasmije. "Unatoč svemu, mislim da će njezini roditelji još malo žaliti kad vide da sam preživio."

"Uskoro? Odlaziš uskoro?"

Trol kimne. "Moram. Ali kao što ti je Jiriki rekao, imat ćemo još mnogo susreta, ti i ja."

Qantaqa ih pogleda na trenutak, a onda otkaska naprijed, njušeći tlo. Simon je usmjerio pogled prema krijesu kao da nikad nije vidio ništa slično tome. "Ne želim te izgubiti, Binabik. Ti si mi najbolji prijatelj na svijetu."

Trol podigne ruku i uhvati njegovu. "To je razlog više da ne smijemo dugo biti razdvojeni. Doći ćeš u Yiqanuc kad uzmogneš - sigurno će biti potrebe za prvim Utku poslanstvom trolovima! - a Sisqi i ja doći ćemo te posjetiti." On ozbiljno kimne glavom. "I ti si moj najdraži prijatelj, Simone. Uvijek ćemo biti jedan drugom u srcu."

Hodali su prema krijesu, držeći se za ruke.

Rahela Zmajevna lutala je Erchesterom raščupane kose, pohabane i umrljane odjeće. Stanovnici su smijajući se trčali ulicama, pjevajući, kličući, igrajući se lakoumnih igara kao da se grad nije raspadao oko njih. Rahela to nije mogla shvatiti.

Danima se skrivala u svojem podzemnom utočištu, čak i nakon što su strašni potresi i pomicanja prestali. Bila je uvjerena da je svijet propao iznad njezine glave i nije osjećala nikakvu želju da ostavi svoju dobro opskrbljenu ćeliju kako bi gledala zloduhe i začarane duhove kako slave u ruševinama njezine ljubljene Visotvrde. Ali napokon su je znatiželja i izvjesna odluka svladale. Rahela nije bila od onih žena koje čak i propast svijeta prihvaćaju bez otpora. Neka je stave na njihove paklenske muke. I blažena je Rijapa patila, zar ne? Tko je Rahela da oklijeva pred primjerom svetaca?

Činilo se da je njezin prvi trepćući, krtičji pogled na dvorac potvrdio njezine najgore strahove. Dok se probijala hodnicima, kroz ruševine onoga što je bio njezin dom i najveći ponos, srce joj je venulo u grudima. Proklinjala je ljude

ili stvorenja koja su to učinila, proklinjala ih na način koji bi oca Dreosana natjerao da problijedi i žurno se udalji. Bijes je kolao njome poput vatrene plime.

Ali kad je napokon izronila na gotovo pust Unutarnji bedem, otkrila je jedno čudo za drugim. Toranj Zelenog Anđela ležao je u kamenom rasulu, razaranja i tragovi požara nedavne bitke vidjeli su se posvuda, a ono malo ljudi koje je susrela lutajući kroz pustoš tvrdilo je da je Elija mrtav i da će sve opet biti dobro.

Mnogi ljudi koje je srela dok se spuštala u Erchester izgovarali su imena Miriamele, kraljeve kćeri, i nekog zvanog Snježnoprameni. To dvoje, govorilo se - on veliki junak bitaka na istoku, ubojica zmajeva i ratnik - zbacilo je Velikog kralja. Uskoro bi se trebali vjenčati. Sve će ubrzo biti dobro. To je bio pripjev na svačijem jeziku: sve će opet biti dobro. Rahela frkne sebi u bradu - samo oni koji nikad nisu imali obveze poput nje mogli su misliti da će za taj zadatak trebati manje od nekoliko godina - ali ona nije mogla a da ne osjeti znatiželju i slabašno treperenje nade. Možda su dolazili bolji dani. Narod koji je susrela rekao je da je i Prvrates umro, nekako izgorio do smrti u velikom tornju. Tako je barem dio pravde bio izvršen. Rahelini gubici napokon su bili osvećeni, premda sa zakašnjenjem.

A možda će se, pomislila je, i Guthwulf uspjeti spasiti i izvući opet iz tame. Zaslužio je sretniju sudbinu nego da vječno luta dok se svijet nad površinom vraća u nešto nalik na red.

Ljubazan puk Erchestera nahranio ju je iz vlastitih siromašnih zaliha i dao joj mjesto za spavanje. A cijele je večeri slušala priče o princezi Miriamele i junaku Snježnopramenom, ratniku prinčevskog roda sa zmajevim ožiljkom. Možda će, razmišljala je, kad se stvari opet smire, ponuditi svoje usluge novim vladarima. Sigurno će mlada žena poput Miriamele, ako je bila imalo dobro odgojena, razumjeti potrebu za redom. Rahela nije mislila da će ikad više cijelim srcem prionuti na posao, ali bila je uvjerena da je imala nešto što može ponuditi. Bila je stara, ali od nje je možda još moglo biti koristi.

Rahela Zmajevna podigne pogled. Dok su joj misli vrludale, noge su je odvele na rubove Bojnog trga, gdje je bio upaljen križ. Oskudne zalihe bile su iskorištene na najbolji mogući način, pa je nasred trga priređena neka vrsta gozbe. Ostaci erchesterskog građanstva razmilješe se vičući, pjevajući, plešući oko vatre. Graja je bila gotovo zaglušujuća. Rahela prihvati komad suhog voća od neke mlade žene, a onda odluta u sjenovit kutak da ga pojede. Sjela je uza zid prodavaonice i promatrala zbivanja.

Neki mladić prođe pokraj nje, a pogled mu se na trenutak sretne s njezinim. Bio je mršav, a lice mu je bilo tužno.

Rahela zaskilji. Nešto na njemu bijaše joj poznato.

Činilo se da je i njemu pala na um ista pomisao, jer se okrenuo i krenuo prema njoj. "Rahela?" upitao je. "Niste li vi Rahela, nadzornica sobarica?"

Ona ga pogleda, ali nije se mogla dosjetiti njegova imena. Glava joj je bila prepuna zvukova ljudi na krovovima koji su se dovikivali s prijateljima na trgu. "Jesam", reče ona. "Bila sam."

On naglo korakne naprijed, malčice je uplašivši, i obujmi je rukama. "Zar me se ne sjećate?" upita. "Ja sam Jeremija! Svjećarev momak! Pomogli ste mi da pobjegnem iz dvorca."

"Jeremija", reče ona, nježno ga tapšajući po leđima. Dakle, preživio je. To je bilo dobro. Bila je sretna. "Naravno."

Koraknuo je natrag i pogledao je. "Jeste li cijelo vrijeme bili ovdje? Nitko vas nije vidio u Erchesteru."

Ona odmahne glavom, malčice iznenađena. Zašto bi je itko tražio? "Imala sam odaju... mjesto koje sam pronašla.

Ispod dvorca." Podigla je ruke, nesposobna objasniti sve što se dogodilo. "Skrivala sam se. A onda sam izašla."

Cereći se, Jeremija je zgrabi za ruku. "Dodite sa mnom. Ima ljudi koji će vas htjeti vidjeti."

Buneći se, iako nije posve znala zašto - sigurno starica poput nje nije imala pametnijeg posla - Rahela dopusti da je vode kroz uzburkanu gomilu, ravno preko Bojnog trga. Dok ju je Jeremija povlačio toliko jako da je poželjela da je pusti, prošli su tako blizu krijesa da je mogla osjetiti njegovu toplinu u svojim hladnim kostima. Gurali su se kroz novu stisku ljudi i pristupili redu naoružanih vojnika koji su ih zadržali prekrštenim kopljima sve dok Jeremija nešto nije šapnuo zapovjedniku na uho. Stražari ih tada propuste. Rahela je imala dovoljno snage da se zapita što je Jeremija rekao, ali premalo daha da postavi pitanje.

Naglo su se zaustavili, a Jeremija je zakoračio pokraj nje prema mladoj ženi koja je sjedila na najbližem od dvaju visokih stolaca. Dok joj se obraćao, žena svrne svoj pogled prema Raheli, a usnice joj se polako izviju u osmijeh.

Nadzornica sobarica očarano se zapilji u nju. Sigurno je to bila Miriamele, kraljeva kći - ali izgledala je mnogo starija! I bila je lijepa, svijetle kose koja joj se uvijala oko lica, sjajeći se na svjetlosti vatre. Izgledala je od glave do pete poput kraljice.

Rahela osjeti kako je preplavljuje neka vrsta zahvalnosti. Možda će se naposljetku ipak u život vratiti neka vrsta reda, barem malčice. Ali zašto se Miriamele, to blistavo biće uzvišeno poput anđela, zanimalo za staru sluškinju?

Miriamele se okrene i reče nešto muškarcu koji je sjedio u sjenama stolca pokraj nje. Rahela opazi da se prenua, a onda osovio na noge.

Milosrdna Rijapo, pomisli ona. Kako je visok! Ovo je sigurno onaj Snježnoprameni, onaj o kojem svi govore. Netko mu je spomenuo ono drugo ime, kako je glasilo?

"... Seoman..." izusti ona naglas, zureći u njegovo lice. Brada, oži-ljak, bijeli pramen u kosi - na trenutak je bio samo mladić. A onda je znala.

"Rahela!" U nekoliko dugih koraka bio je pred njom. Zagledao se u nju na trenutak, dok su mu usnice drhtale, a onda mu se širok osmijeh izbije na lice. "Rahela!" ponovi on.

"Simon...?" promrmrljala je. Svijet je prestao imati ikakva smisla. "Ti si... iiv?"

Sagnuo se i zgrabio je, čvrsto je stisnuvši. Podigao ju je visoko u zrak tako da su joj noge mlatarale iznad tla. "Da!" nasmijao se. "Živ sam! Bog zna kako, ali živ sam! O, Rahela, nećeš nikad pogoditi što se dogodilo, nikad, nikad, nikad!" Spustio ju je i uzeo njezine ruke u svoje. Željela ih je istrgnuti jer su joj suze tekle niz obraze. Zar je to bilo moguće? Ili je napokon ipak poludjela? Ali bio je tu, crvene kose, glupava osmijeha, velik poput života - veći od života!

"Zar si ti... Snježnoprameni?"

"Jesam, valjda!" On se opet nasmije. "Jesam." Pustio ju je na trenutak, a onda ovio ruku oko nje. "Toliko ti toga moram ispričati - ali sada imamo bar vremena, ništa osim vremena." Podigao je glavu, vičući: "Brzo! Ovo je Rahela! Donesite joj vina, donesite joj jela, donesite joj stolac!"

"Ali što se dogodilo?" Izvila je vrat da ga može pogledati, nemoguće visokog, nemoguće živog, ali usprkos svemu tome - Simona. "Kako je ovo moguće?"

"Sjedni", reče on. "Sve ću ti ispričati. A onda ćemo početi s velikim zadatkom."

Ona strese glavom, ošamućena. "Velikim zadatkom?"

"Bila si nadzornica sobarica... ali oduvijek si bila više. Bila si mi poput majke, ali bio sam premlad i preglup da bih to shvatio. Sada ćeš dobiti čast koju zaslužuješ, Rahelo. A ako želiš, bit ćeš nadzornica cijele Visotvrde. Nebo zna, trebamo te. Vojska služinčadi će te slušati, trupe zidara, čete sobarica, legije vrtlara." Nasmijao se, glasnim smijehom muškarca. "Povest ćemo rat protiv uništenja koje smo izazvali i opet ćemo sagraditi dvorac. Naš ćemo dom opet učiniti lijepim mjestom!" Čvrsto ju je stisnuo i usmjerio tamo gdje su Miriamele i Jeremija čekali, smiješeci se. "Bit ćeš Rahela Zmajevna, generalica Visotvrde!"

Suze joj kanu niz obraze. "Sanjani", reče ona.

Pogovor

Tiamak odgurne nožnim prstom lopočev list. Dio kanala u sjeni zida bio je tih, izuzev zujanja kukaca i pljuskanja Tiamakovih nogu koje su se klatile u vodi.

Promatrao je vodenog kornjaša kad je začuo korake iza sebe. "Tiamak!" Otac Strangveard nezgrapno sjedne pokraj njega, ali zadrži svoje noge u sandalama izvan jarka. "Čuo sam da si stigao. Kako je dobro opet te vidjeti."

Wranjanin se okrene i stisne arhivarevu ruku. "I vas, dragi prijatelju", reče on. "Zapanjujuće je vidjeti ovdašnje promjene."

"Mnogo se toga može dogoditi u godinu dana", nasmije se Strangveard. "A ljudi su marljivo radili. Ali kakve su tvoje novosti od tvoje posljednje poruke?"

Tiamak se nasmiješi. "Brojne. Pronašao sam svoje suseljanke, raštrkane većinom po drugim selima diljem Wrana. Mislim da će se mnogi od njih vratiti u Seoski lug, sada kad su se ghanti povukli u duboku močvaru." Njegov osmijeh izbljedi. "A moja sestra još ne vjeruje ni u pola od onog što sam joj ispričao."

"Zar je možeš kriviti?" blago upita Strangveard. "I ja jedva mogu vjerovati u ono što sam vidio."

"Ne, ne krivim je." Tiamakov se osmijeh vrati. "A napokon sam dovršio Samosvoine liekove wrani čkih liekarnika."

"Tiamak, prijatelju!" Strangveard je bio iskreno oduševljen. "Ali to je divno! Željan sam te knjige! Ima li šanse da ću je uskoro moći pročitati?"

"Vrlo skoro. Ponio sam je sa sobom. Simon i Miriamele rekli su da žele ovdje izraditi kopije. Četiri svećenika pisara, samo kako bi radili na mojoj knjizi!" Stresao je glavom. "Tko bi to ikad sanjao?"

"Divno", ponovi Strangveard. Njegov je osmijeh bio tajanstven. "Dođi, ne bismo li se trebali vratiti? Mislim da je vrijeme."

Tiamak kimne i nevoljko izvuče noge iz vode. List lopoča dopluta natrag na svoje mjesto.

"Čuo sam da će ovo biti više od spomenika", reče Wranjanin dok su promatrali nedovršenu kamenu ljusku, ispunjenu daskama i pokrivalima odsutnih radnika, koja se uzdizala na mjestu gdje je nekada stajao Toranj Zelenog Anđela. "Da će tu biti i arhivi." Naglo se okrenuo da pogleda svojeg prijatelja. "Ah. Pretpostavljam da znate više o onoj četvorici pisara nego što ste mi rekli."

Strangveard kimne i porumeni. "To su moje novosti", izusti ponosno. "Pomogao sam izraditi nacрте. Bit će veličanstveno, Tiamak. Mjesto naobrazbe gdje ništa neće biti izgubljeno ni skriveno. A imat ću mnogo pomoćnika u radu." Nasmiješio se i zagledao preko zemljišta. Dvije spore prilike šetale su gradilištem i ušle kroz nedavno dovršena vrata u zasjenjenu unutrašnjost. "Moje će oko najvjerojatnije biti tako loše kad se ovo završi - to jest, ako me Bog prije toga ne pozove - da ga neću moći vidjeti. Ali to me ne zabrinjava. Već ga vidim." Potapšao je svoju glavu, a njegov se blag osmijeh raširi. "Ovdje. I čudesno je, moj prijatelju, čudesno."

Tiamak primi svećenika pod ruku. Hodali su posjedom Unutarnjeg bedema.

"Kao što rekoh, zapanjujuće je vidjeti promjene." Močvarac podigne pogled na zbrku dvorskih krovova, koji su sada gotovo svi bili zakrpani, kako blistaju na poslijepodnevnom suncu. Iznad njih, skele bijahu podignute na kupoli kapele. Nekoliko radnika kretalo se po njima. Tiamakov pogled odluta prema suprotnoj strani zida Unutarnjeg bedema i on zastane. "Hjeldinov toranj - na njemu više nema prozora. Bili su crveni, zar ne?"

"Prvratesov toranj... i skladište." Strangveard iscrta Drvo na grudima. "Da. Zapalit će ih, očekujem, a onda srazniti sa zemljom. Stajao je zaključan dugo vremena, ali nikome se odveć ne žuri da uđe unutra, a Simon - kralj Seoman, trebao bih valjda reći, iako mi to još zvuči malco neobično - želi da se zatrpaju ulazi u katakombe pod njima." Arhivar strese glavom. "Znam da smatraš kako je znanje dragocjeno, Tiamak. Ali nemam primjedbi ni na jedan dio tog plana." Wranjanin kimne. "Razumijem. Ali razgovarajmo o vedrijim stvarima."

"Da." Strangveard se opet nasmiješi. "Kad smo već kod toga, pronašao sam fascinantnu stvar - dio kaštelanove knjige računa iz vremena Sulisa Odmetnika. Netko ju je pronašao dok su čistili urede kancelara. U njoj su neki zapanjujući podaci, Tiamak - jednostavno zapanjujući! Mislim da imamo točno toliko vremena da svratimo do moje odaye i uzmemo je prije odlaska u blagovaonicu."

"Hajdemo onda, svakako", reče Tiamak, smiješeći se. Dok je hvatao korak s arhivarom, osvrnuo se kako bi posljednji put pogledao Hjeldinov toranj i njegove prazne prozore.

"Vidiš", tiho reče Isgrimnur. "Prekrili su ga dobrim kamenom, upravo kao što je Miriamele rekla."

Gutrun otare lice šalom. "Pročitaj mi."

Vojvoda zaškilji u ploču, umetnutu u pod. Mjesto je bilo otvoreno prema nebu, ali svjetlost se brzo gubila. "Isorn, sin Isgrimnura i Gutrun, vojvode i vojvotkinje od Elvritshalle. Najhrabriji među ljudima, voljen od Boga i svih koji su ga poznavali." On se uspravi, odlučan da ne zaplače. Bit će jak za svoje izgubljeno dijete. "Blagoslovljen budi, sine", šapnuo je.

"Sigurno je jako osamljen", reče Gutrun, a glas joj zadrhti. "Tako mu je hladno pod zemljom."

"Tiho." Isgrimnur je zagrlj. "Isorn nije ovdje, znaš to. On je na boljem mjestu. Smijao bi se da nas vidi kako žalujemo."

Trudio se da mu riječi budu čvrste. Nije vrijedilo sumnjati, brinuti se. "Bog ga je nagradio."

"Naravno." Gutrun šmrčne. "Ali, Isgrimnure, on mi i dalje jako nedostaje!"

On osjeti kako mu se oči zamagljuju i tiho prokune, a onda užurbano načini znak Drveta. "I meni nedostaje, ženo."

Naravno. Ali moramo misliti i na druge, na Elvritshallu - a da ne spominjem dva kumčeta dolje u Kwanitupulu."

"Kumčad kojom se ne mogu ni hvaliti!" ona će ogorčeno, a onda se nasmije i strese glavom.

Ostali su ondje još malo, dok svjetlost nije iščezla, a kamena ploča pala u sjenu. Tada opet izađu u noć.

Sjedili su u blagovaonici oko Ivanova Velikog stola. U svim zidnim utorima bijahu baklje, a svijetle postavljene i na stol; dugačka prostorija bila je puna svjetlosti.

Miriamele ustane, a njezina modra haljina zašušti u iznenadnoj tišini. Kolut na njezinuče lu uhvati svjetlost baklji.

"Dobro došli svi." Glas joj je bio mek ali snažan. "Ovo je vaša kuća i uvijek će biti. Dođite nam kad god poželite, ostanite koliko god hoćete."

"Ali pobrinite se da budete ovdje barem jedanput na godinu", reče Simon i podigne svoj kalež.

Tiamak se nasmije. "Dug je to put nekima od nas, Simone", reče on. "Ali potruditi ćemo se najbolje što možemo."

Pokraj njega Isgrimnur lupne svojim peharom po stolu. "On ima pravo, Simone. A kad već govorimo o dugim putovanjima, nigdje ne vidim malog Binabika."

Simon ustane i ovije ruku oko Miriamelina ramena, zastavši na trenutak da je privuče bliže i okrzne njezino tjeme poljupcem. "Binabik i Sisqi poslali su pticu s porukom." On se nasmiješi. "Iz vode Obred oživljavanja - Sludig zna o čemu govorim, budući da smo zbog njega umalo nastradali - a onda putuju sa svojim narodom niz planinu do Modrog blatnog jezera. Nakon toga doći će nas posjetiti." Simonov se osmijeh raširi. "Potom, sljedeće godine, Sludig i ja posjetit ćemo ih na visokom Mintahoqu!"

Sludig živahno kimne glavom dok su padale razne šale. "Trolovi su me pozvali", izjavio je ponosno. "Prvi kako-oni-to-zovu - 'Croohok' - kojeg su ikad pitali." Podigao je pehar. "Za Binabika i Sisqi! Dug život i puno djece!"

Svi ponove zdravicu.

"Zar se zaista misliš iskrasti u takvu pustolovinu bez mene?" upita Miriamele, odmjeravajući okom svojeg muža.

"Ostaviti me kod kuće da obavljam sav posao?"

"Mnogo sreće u pokušaju da prestigneš Miri", zahihoće se Isgrimnur. "Evo žene koja je već proputovala više svijeta od tebe!" Gutrun ga gurne laktom. "Pusti ih da govore." Isgrimnur se okrene i poljubi je u obraz. "Naravno."

"Onda ćemo poći zajedno", svečano će Simon. "Bit će to kraljevski pohod."

Miriamele mu uputi kiseo pogled, a onda se okrene prema Raheli Zmajevnoj, koja je zastala na suprotnim vratima dvorane da tiho prekori malog slugu. Raheline su se obrve nadigle na Simonovu nepromišljenu izjavu. Sada ona i Miriamele izmijene pogled kao da se zgražaju, istodobno se dobro zabavljajući.

"Imaš li uopće pojma kakve će to neprilike izazvati?" upita Miriamele. "Povesti cijeli dvor u planine Yiqanuca?"

Simon pogleda po dvorani u vesela lica gostiju. Provukao je prste kroz svoju crvenu bradu i nasmiješio se. "Još nisam posve uljuđen, ali one se trude koliko mogu." Miriamele ga bočne u rebra, a onda se opet nasloni na njega. On visoko podigne svoj pehar. "Tako je dobro sve vas vidjeti. Još jedna zdravica! Prinčevoj družini! Da je Jošua barem ovdje da je vidi - ali znam da će biti počašćen, gdje god da jest!" Ostatak družine se nasmije, sada već upućen u tajnu.

Tiamak ustane. "Što se toga tiče, donosim poruku od... odsutnog prijatelja. Šalje najljepše pozdrave i želi da znate kako su on, njegova žena i njihova djeca dobro." Priopćenje bijaše pozdravljeno usklikima odobravanja.

Isgrimnur naglo ustane, malčice se zanjihavši. "A nemojmo zaboraviti nazdraviti svima ostalima koji su se također borili i poginuli kako bismo mi bili ovdje", povikne on. "Za sve njih." Glas mu malko zadrhti. "Bog im čuvao duše. Da ih nikad ne zaboravimo!"

"Amen!" viknuše svi. Kad je klicanje utihnulo, nastane duga tišina.

"A sada pijte", zapovjedi Miriamele. "Ali ne gubite razum. Sangfugol nam je obećao odsvirati novu pjesmu."

"A Jeremija će je otpjevati. Vježbao je." Svirač harfe se ogleda oko sebe. "Ne znam kamo je nestao. Grozno je imati nepripremljena pjevača.

"Želiš reći da su neki pjevači pripremljeni?" Isgrimnur se nasmije, a onda načini izraz tobožnjeg straha kad je Sangfugol prijeteci zamahnuo prema njemu okrajkom kruha.

"Kad vaše uši prestanu biti kamene, vojvodo Isgrimnure," odvrati Sangfugol s izvjesnom hladnoćom, "onda možete zbijati šale."

Dvoranom je opet zavlдалo veselje i sveopći razgovor kad se Jeremija pojavio pokraj Simonova ramena i nešto mu šapnuo na uho.

"Dobro", reče Simon. "Drago mi je što je došao. Ali ti, Jeremija, što radiš, jurcajući uokolo poput sluge? Od tebe se očekuje da kasnije zapjevaš. Sjedni. Miri će ti naliti malo vina." On ustane i prisili prosvjedujućeg Jeremiju da sjedne na njegov stolac, a onda se zaputi prema vratima.

U predvorju ga je čekao mrk muškarac tamne kose skupljene u rep kose, još odjeven u putnu odjeću i plašt.

"Grofe Eolaire." Simon pođe naprijed da stisne Hernvstirčevu ruku. "Nadao sam se da ćete doći. Kako ste putovali?"

Eolair ga prodorno pogleda, proučavajući ga kao da se nikad prije nisu sreli. Savio je koljeno. "Ne loše, kralju Seomane. Ceste još nisu dobre, a put je dug, ali više nema straha od drumskih razbojnika. Godi mi izbivati iz Hernvsadharca. Ali znate za obnovu."

"Zovite me Simon, molim vas. A kraljica Inahvven? Kako je ona?"

Eolair kimne, napola se smiješeći. "Šalje pozdrave. Ali odsvirat ćemo te pjesme poslije, valjda, kad ih kraljica Miriamele i ostali mogu čuti - u prijestolnoj dvorani, gdje se obavljaju takve stvari." On iznenada podigne pogled. "Kad smo već kod prijestolnih dvorana, nije li ono Prijestolje od zmajokosti koje sam vidio vani u dvorištu? Zaraslo u bršljan?"

Simon se nasmije. "Vani da ga svi imaju na oku. Ne bojte se - malo vjetra i vlage neće nauditi onim kostima. Čvršće su od kamena. A ni Miri ni ja ne bismo mogli podnijeti da sjedimo na njemu."

"Neka su se djeca na njemu igrala." Eolair strese glavom u čudu. "To je nešto što nikad nisam mislio da ću vidjeti."

"Dvorskoj djeci to je samo nešto po čemu se mogu penjati. Iako su se isprva malčice plašili." On pruži ruku. "Dodite, dopustite da vas uvedem i ponudim vam da nešto popijete i pojedete."

Eolair je oklijevao. "Možda bi bilo bolje da potražim postelju. Danas sam dugo jahao."

Sada je Simon došao na red da pozorno promotri Eolaira. "Oprostite mi ako govorim neumjesno," reče on, "ali već dugo znam nešto što biste i vi trebali znati. Bio bih pričekaо da malko bolje porazgovaramo, vi i ja, ali možda će biti najbolje da vam to odmah kažem." On udahne. "Sreo sam Maegwin prije njezine smrti. Jeste li znali? Ali ono najčudnije bilo je to što smo se zapravo nalazili miljama daleko."

"Znam nešto o tome", reče grof od Nad Mullacha. "Jiriki je bio s nama. Pokušao je to objasniti. Bilo mi je teško shvatiti što je mislio."

"Imat ćemo o mnogočemu razgovarati poslije, ali jedno morate znati." Simonov se glas snizi. "Došla je k sebi na samom kraju, i jedino za čim je žalila bilo je to što vas je napustila, grofe Eolaire. Voljela vas je. Ali odrekavši se svojeg života, spasila me i oslobodila kako bih mogao otići u toranj. Nitko od nas možda danas ne bi bio tu - Erkvnlанд, Hernvstir, sve ostalo, sve je moglo biti pod hladnim sjenama - da nije bilo nje.

Eolair je neko vrijeme šutio, bezizražajna lica. "Hvala vam", izusti napokon. Malko njegove ranjivosti kao da je nestalo. Simon ga nježno primi pod ruku. "A sad dodite, molim vas. Dodite i pridružite nam se. Na vrhu hodnika čeka vas dvorana puna prijatelja, Eolaire - neke od njih još i ne poznajete!"

Poveo je grofa prema blagovaonici. Pozdravi ih svjetlost vatre i zvuči nasmijanih glasova.

ERKVNLANÐANI

Barnaba - crkvenjak kapele u Visotvrđi

Deornoth, sir - od Hewenshirea, Jošuin vitez
Eahlferend - Simonov otac ribar
Eahlstan Fiskerne - "Kralj Ribar", osnivač Saveza Pergamene
Elija - Veliki kralj, Ivanov stariji sin, Jošuin brat
Fengbald - grof od Falshirea, pristav Velikog kralja
Freobeorn - Freoselov otac, falshirski kovač
Freosel - Falshirac, zapovjednik Novog Gadrinsetta
Guthwulf - grof od Utanveata
Heanwig - stara ispičutura u Stanshireu
Helfgrim - načelnik Gadrinsetta (bivši)
Inch - nadglednik talionice
Ivan - kralj Ivan Prosvjetitelj, Veliki kralj, tako đer znan kao Svijetli Ivan
Izak - Fengbaldov paž
Jack Mundwode - legendarni šumski razbojnik
Jeremija - bivši svjećarev šegrt, Simonov prijatelj i štitonoša
Judita - nadzornica kuhinje u Visotvrđi
Konjušar Šem - konjušar u Visotvrđi
Lelet - Gelojina suputnica, nekoć Miriamelina sluškinja
Maefwaru - Ognjeni plesač
Miriamele - princeza, Elijina kći
Morgenes, doktor - nositelj Pergamene, Simonov prijatelj i mentor
Osgal - član Mundvvodeove legendarne bande
Rahela - nadzornica sobarica u Visotvrđi, također znana kao Zmajevna
Rebeka, također znana kao Efiathe od Hernvsadharca - kraljica Erkvnlada,
Ivanova žena, Elijina i Jošuina majka Roelstan - Ognjeni plesač koji je pobjegao Sangfugol - Jošuin svirač harfe
Sceldwine - kapetan zarobljenih Erkvnstražara Simon - dvorski perač posuda (nazvan Seoman nakon rođenja)
Stanhelm - radnik u talionici
Stari Krivonogi - radnik u talionici Visotvrde
Strangveard, otac - nositelj Pergamene, svećenik, Jošuin arhivar
Šarko - luda kralja Ivana (pravo ime Cruinh)
Ulca - djevojka na Sesuad'ri, zvana Kovrčava
Welma - djevojka na Sesuad'ri, zvana Mršava
VViclaf- bivši glavni kovač kojeg su ubili Ognjeni plesači
Zebedija - perač posuda u Visotvrđi, zvan Debeli Zebedija

HERNVSTIRCI

Airgad Srcohrast - slavni hernvstirski junak
Arnoran - muzikant
Bagba - bog stoke
Brvnioch od Nebesa - bog neba
Bulvchlinn - ribar u staroj priči koji je uhvatio demona u svoje mreže
Cadrach-ec-Crannhyr - redovnik neodređenog reda, također znan kao
Padreic
Caihwey - mlada majka
Craobhan - zvan "Stari", savjetnik hernvstirske kraljevske kuće Croich, kuća - hernvstirski klan Cuamh Zemljin Pas - bog zemlje
Deanagha Smedooka - hernvstirska božica, Rhvnnova kći Diawen - proročica Earb, kuća - hernvstirski klan Eoin-ec-Cluias - legendarni hernvstirski svirač harfe Eolair - grof od Nad Mullacha Feurgha - Hernvstirka, Fengbaldova zarobljenica
Frethis od Cuihmnea - hernvstirski učenjak
Gullaighn - Ognjeni plesač koji je pobjegao
Gwynna - Eolairova rođakinja i upraviteljica njegova dvorca
Gwythinn - Maegvvinin brat, Lluthov sin
Hern - osnivač Hernvstira
Inabvven - Lluthova treća žena

Lach, kuća - hernvstirski klan
Lluth - kralj, otac Maegwin i Gwythinna
Llvthinn - kralj, Lluthov otac, ujak Ivanove žene Rebeke
Maegwin - princeza, Lluthova kći
Mathan - božica domaćinstva, žena Murhagha Jednorukog
Mircha - božica kiše, Brvniochova žena
Murhagh Jednoruki - bog rata, Mathanin muž
Penemhwy - Maegvvinina majka, Lluthova prva žena
Rhynn od Kazana - bog
Siadreth - Caihweyin maleni sin
Sinnach - princ Hemvstira, također poznat kao Crvena lisica
Tethtain - bivši gospodar Visotvrđe, Sveti kralj

RIAAERŽANI

Dror - bog oluje
Dvpnir - član Uleove bande
Einskaldir - Isgrimnurov čovjek, ubijen u šumi
Elvrit - prvi ostenardski kralj Rimeržana
Fingil Krvava Šaka - prvi ljudski gospodar Visotvrđe, Krvavi kralj
Frekke Sjedokosi - Isgrimnurov čovjek, ubijen u Naglimundu
Gu trun -vojvotkinja, Isgrimnurova žena
Hengfisk - hoderundski svećenik, Elijin peharnik
Hjeldin - Fingilov sin, Ludi kralj
Ikferdig - treći vladar Visotvrđe, Spaljeni kralj
Isgrimnur - vojvoda od Elvritshalle, Gutrunin muž
Isorn - Isgrimnurov i Gutrunin sin
Jarnauga - nositelj Pergamene, ubijen u Naglimundu
Nisse - (Nisses) autor djela Du Svardenvyrd
Skali - poglavar Kaldskrvka, zvan Oštronosi
Sludig - Isgrimnurov čovjek
Trestolt - Jarnaugin otac
Ule Frekkeson - vođa bande rimersgardskih odmetnika, Frekkeov sin

NABBANCI

Aspitis Preves - grof Drina i Eadne
Benigaris - knez Nabbana, sin Leobardisa i Nesselante
Benidrivis - prvi knez pod Ivanom, otac Camarisa i Leobardisa
Brindalles - Seriddanov brat
Camaris-sa-Vinita, sir - Ivanov najveći vitez, također poznat kao Camaris
Benidrivis Dinivan - nositelj Pergamene, tajnik lektora Ranessina, ubijen u Sancellan
Aedonitisu
Domitis - biskup katedrale Svetog Sutrina u Erchesteru Eneppa - metessanska kuharica, nekoć zvana Fuir
Elizija - majka Usiresa Aedona, zvana Majka Božja
Fluiren, sir - vitez kuće Sulian, član Ivanova Velikog stola
Gavanaxes - vitez Honsa Claves (Claveanske kuće) kojem je Camaris bio
štitonoša
Hylissa - Miriamelina majka, Elijina žena, ubijena u Thrithinzima Lavennin, sveti - svetac zaštitnik otoka Spenit
Leobardis - knez Nabbana, ubijen u Naglimundu Metessan, kuća - nabbanska plemenitaška kuća, čiji je grb modri ždral
Munshazou - Prvatesova naraxijska sluškinja Nesselanta - kneginja udova, Benigarisova majka Nuanni (Nuannis) -
drevni nabbanski bog mora Pasevalles - Brindallesov mladi sin Pilipa, sveta - zvana Pilipa od Otoka Plesinnen
Mvrmenis - stari učenjak Prvates - svećenik, alkemičar, čarobnjak, Elijin savjetnik Ranessin - lektor Majke Crkve,
ubijen u Sancellan Aedonitisu Rhiappa, sveta - zvana Rijapa u Erkvnlundu
Seriddan, barun - gospodar Metesse, također poznat kao Seriddan Metessis Sulis, knez - nabbanski plemić, bivši
gospodar Visotvrđe, kralj Čaplja,

također poznat kao Odmetnik Thures - Aspitisov mladi paž Usires Aedon - Sin Božji u aedonitskoj vjeri Varellan - mladi sin Leobardisa i Nessalante, Benigarisov brat Velligis - lektor Majke Crkve Xannasavin - nabbanski dvorski astrolog Yistrin, sveti - svetac vezan uz Simonov rođendan

SITHE

Aditu (no-Sa'onserei) - kći Likimeve i Shima'onarija; Jirikijeva sestra Amerasu y-Senditu no'e-Sa'onserei - Inelukijeva majka, ubijena u Jao

e-Tinukai'iju, zvana Prva Pramajka, također znana kao Amerasu

U-brodu-rođena

Benavha (od Kementarija) - slavni sithski pjesnik i ratnik Brisevu Zorinpero - Likimevina majka, Hakatrijeva žena

Cheka'iso - zvana Jantarnokosa, pripadnica sithskog klana Chiya - pripadnik/ca sithskog klana, nekoć stanovnik/ca

Asu'e Drukhi - sin Utuk'ku i Ekimenisa, Nenais'nin suprug Hakatri - Amerasin sin, nestao na zapadu

Ineluki - Amerasin sin, ubijen u Asu'i, sad Kralj Oluje

Initri - Jenjivanin suprug

Jenjivana - Initrijeva žena, majka Nenais'ni, zvana Slavuj

Jiriki (i-Sa'onserei) - sin Likimeve i Shima'onarija, Adituin brat

Khendraja'aro - Jirikijev i Adituin ujak

Kira'athu - sithska vidarica

Kurovi - zvan visoki konjanik, gospodar Visoke Anvi'janve, vođa sithskog

klana

Kuća Godišnjeg plesa - sithski klan Kuća Kontemplacije - sithski klan Kuća Okupljanja - sithski klan Likimeva (y-Briseyu no'e-Sa'onserei) - Jirikijeva i Adituina majka, zvana

Likimeya mjesečevih očiju

Mezumiiru - gospodarica mjeseca prema sithskoj legendi Senditu - Amerasina majka Shi'iki - Amerasin otac

Shima'onari - Jirikijev i Adituin otac, ubijen u Jao e-Tinukai'iju Vindaomeyo - slavni izrađivač strijela iz Tumat'aija, zvan

Izrađivač strijela Yizashi Sivo-koplje - vođa sithskog klana

/

Zinjadu - od Kementarija, zvana Učenjakinja

QANUCI

Binabik (Binbiniqegabenik) - nositelj Pergamene, qanučki pjevač, Simonov prijatelj

Chukku - legendarni trolski junak Kikkasut - legendarni kralj ptica Nimsuk - qanučki pastir, član Sisquine čete Nunuuika - Lovkinja

Ookequk - nositelj Pergamene, Binabikov učitelj Qinkipa (od Snjegova) - božica snijega i hladnoće Sedda - božica mjeseca

Sisqi (Sisqinanamook) - kći Pastira i Lovkinje, Binabikova zaručnica Snenneq - vođa stada Nižeg Chugika Uammannaq – Pastir

THRITHINŽANI

Fikolmij - Vorzhevin otac, poglavar Marke klana Mehrdona Hotvig - čuvar visočja Visokih Thrithinga, Jošuin čovjek

Lezhdraka - Thrithinžanin, plaćenički poglavar Ozhbern - Visoki Thrithinžanin Ulgart - plaćenički poglavar iz Livadnog

Thrithinga Vorzheva - Jošuina supruga, Fikolmijeva kći

PERDRUINCI

Charystra - gazdarica Pilipine zdjele

Xorastra - nositeljica Pergamene, prva vlasnica Pilipine zdjele

Lenti - Streavveov sluga, zvan Avi Stetto

Streawe, grof - gospodar Perdruina

Tallistro, sir - slavni vitez Ivanova Velikog stola

WRANJANI

Buayeg - vlasnik "kolibe duhova" (vvranska bajka)
Inihe Crven-cvijet - žena iz Tiamakove pjesme
Nuobdig - suprug Ognjene sestre u vvranskoj legendi
Ona Koja Čeka Da Sve Povede Natrag - božica smrti
Ona Koja Je Rodila Čovječanstvo - božica
Onaj Koji Savija Drveće - bog vjetra
Onaj Koji Uvijek Kroči Pijeskom - bog
Oni Koji Dišu Tamu - bogovi
Oni Koji Gledaju I Oblikuju - bogovi
Rimihe - Tiamakova sestra
Tiamak - nositelj Pergamene, skupljač trava
Tugumak - Tiamakov otac
TWiyah - Tiamakova sestra
Mladi Mogahib - muškarac iz Tiamakova sela

NORNI

Akhenabi - govornik u Naglimundu Ekimeniso Crnoštapi - Utuk'kuin suprug, Drukhijev otac Mezhumeyru - nornska verzija imena Mezumiiru Pozvana-glasovima - jedna od Utuk'kuinih Pandža Rođen-pod-Tzaaihtinim-kamenom - jedan od Utuk'kuinih Pandža Utuk'ku Seyt-Hamakha - nornska kraljica, gospodarica Nakkige Žila Srebrnavtre - jedna od Utuk'kuinih Pandža

DRUGI

Derra - Jošuino i Vorzhevino dijete Deornoth - Jošuino i Vorzhevino dijete Gan Itai - Niskia na Oblaku Eadne Geloj - vračara, zvana Valada Geloj Imai-an - podzemljaš
Ingen Jegger - Crni Rimeržanin, Utuk'kuin lovac, ubijen u Jao e-Tinukai'iju Injar - klan Niskija nastanjen na otoku Risa
Nin Reisu - Niskia na Emettinškom dragulju Ruyan Ve - patrijarh Tinukeda'va, zvan Navigator Sho-vennae - podzemljaš
Veng'a Sutekh - zvan Vojvoda Crnog vjetra, jedan od Crvene Ruke Yis-fidri - podzemljaš, Yis-hadrin suprug, gospodar Dvorane crteža Yis-hadra - podzemljašica, Yis-fidrijeva supruga, gospodarica Dvorane crteža

MJESTA

Anvi'janva - mjesto gdje boravi Kurovi, također poznato kao Skrivena ili
Visoka Anvi'janva
Ballacvm - ozidani grad na rubu Hernvsadharca Bradach Tor - visoki vrhunac gorja Grianspog
Bregshame - mali grad na Riječnoj cesti između Stanshirea i Falshirea Cathvn Dair, pokraj Srebrnmora - hernvstirski grad iz Miriameline pjesme Cesta Mokrodruva - glavna prometnica u Stanshireu Chamulska laguna - mjesto u Kwanitupulu Chasu Yarinna - grad oko tvrđave, točno sjeveroistočno od Onestrinskog prolaza u Nabbanu Dolina Frasilis - dolina istočno od Onestrinskog prolaza (druga strana prolaza od Commeiške doline) Dolina Hasu - dolina u Erkvnlantu Dvorana pet stubišta - odaja u Asu'i gdje je Brisevu umrla Elvritshalla - Isgrimurovo vojvodstvo u Rimmersgardu Falshire - vunarski grad u Erkvnlantu, razorio ga Fengbald Fiathcoille - šuma jugoistočno od Nad Mullacha, također zvana Jelenšuma Garwynswold - mali grad na Riječnoj cesti između Stanshirea i Falshirea Gora Den Haloi - gora u knjizi Aedonovoj gdje je Bog stvorio svijet
Gorošljem - planinski lanac u Erkvnlantu Gratuvas - rimmersgardska rijeka, tče pokraj Elvritshalle
Grenamman - otok u Firannoškom zaljevu
Harcha - otok u Firannoškom zaljevu
Hekhasor - bivši sithski teritorij, zvan Hekhasor od Crne zemlje
Khandia - izgubljena mitska zemlja
Kiga'rasku - vodopad ispod Olujnog vrha, zvan Slap suza
Koloturska cesta - cesta u Stanshireu
Kuća odlaska - sithska građevina na Sesuad'ri, poslije središte Jošuina
izgnaničkog dvora (sithsko ime: Sesu-d'asu) Kuća voda - sithska građevina na Sesuad'ri
M'yin Azoshai - sithski naziv za Hernov brijeg, lokaciju Hernvsadharca Maa'sha - brdoviti bivši teritorij Sitha
Mezutu'a - Srebrndom, napušten sithski i podzemljaški grad pod Grianspogom
Naraxi - otok u Firannoškom zaljevu

Onestrinski prolaz - prolaz između dviju nabbanskih dolina, mjesto mnogih bitaka
Pećina Razdiranja - mjesto gdje se uvježbavaju Utuk'kuine Pandže
Pećina Si'injan'dre - mjesto Drukhijeva zatočeništva nakon Nena's'ine smrti
Peja'ura - bivši šumski dom Sitha, zvan Cedrov plašt
Risa - otok u Firannoškom zaljevu
Shisae'ron - široka livadna dolina, bivši sithski teritorij
Spenit - otok u Firannoškom zaljevu
Taigova cesta - cesta koja prolazi kroz Hernvsadharc, također znana kao Tethtainov put
Vatreni vrt - popločeni otvoreni prostor na Sesuad'ri
Venvha Do'sae - prvotni dom Sitha, Norna i Tinukeda'va, zvan Vrt
Vinitta - otok u Firannoškom zaljevu
Ya Mologi - (Kolijevkino brdo) najviša točka u Wranu, legendarno mjesto postanka
Yakh Huveru - (Dvorana drhtanja) špilja pod Olujnim vrhom
Yasira - sithsko sveto sastajalište
Zvezdarnica - sithska građevina s kupolom na Sesuad'ri

STVOROVİ

Bukken - rimmersgardsko ime za kopače; koje trolovi zovu Boghanik
Divovi - velika, krznena, čovjekolika stvorenja
Drochnathair - hernvstirski naziv za zmaja Hidohebhija, kojeg su ubili
Ineluki i Hakatri Ghanti - škljocava bića koja žive u Wranu
Hunen - rimmersgardski naziv za divove
Igjarjuk - ledeni zmaj Urmsheima
Kilpe - čovjekolika morska stvorenja
Kopači - mala, čovjekolika podzemna stvorenja
Mačka - siv (u ovom slučaju) i neugledan četveronožac
Oruki - mitska vodena čudovišta
Doma - Simonova kobila
Qantaqa - Binabikova vučja družica i prijateljica na kojoj i jaše
Shurakai - ognjeni zmaj ubijen pod Visotvrdom, čije kosti tvore Prijestolje
od zmajokosti Vildalix - Deornothov konj Vinvafođ - Jošuin konj Vodene utvare - mitska vodena čudovišta

STVARI

A-Genay'asu - (Kuće prelaska na onu stranu) mjesta mistične moći i značenja "Badulf i odlutala junica" - pjesma koju je Simon pokušao otpjevati
Miriameli
"Biskupova kočija" - pjesma Jacka Mundwodea Bitka na jezeru Clodu - bitka između Ivana i Thrithinžana, također znana
kao Bitka Jezerskih krajeva Cellian - Camarisov rog, načinjen od zuba zmaja Hidohebhija (Izvorno ime: Ti-tuno)
Citril - korijen za žvakanje, uzgaja se na jugu Crv-zrcalo - hernvstirski naziv za izvjesna stara zrcala Crveni nožokljunac - vvranska ptica Dan Odvagnuća - aedonitski dan posljednjeg suda Dan svetog Granisa - sveti dan
Dobri pastir - lik iz mudrih izreka u Knjizi Aedonovoj Drvo - (ili Sveto Drvo ili Drvo Smaknuća) simbol smaknuća Usiresa
Aedona Du Svardenvjrd - gotovo mitska proročka Nissesova knjiga Fravina vatra - erkvnlanski zimski cvijet Indreju - Jirikijev mač od čudodrvu Jastog - nabbansko zvijezde Jezero Triju dubina - Glavni svjedok u Asu'i Juva'ha - sithska umjetnost: slike načinjene od isprepletenih uzica Kamen Plača - dolmen iznad doline Hasu
Kei-vishaa - supstancija koju U-vrtu-rođeni koriste da neprijatelje učine pospanima i slabima Klin i kornjaš - krčma u Stanshireu Kokondril - sjevernjačka riječ za krokodila Kolovrat - erkvnlansko ime za zvijezde Krhotina - Glavni svjedok u Mezutu'i Krilati dupin - amblem Streawea od Perdraina
Krilati kornjaš - nabbansko zvijezde Kutija katrana - krčma u Falshireu Kvalnir - Isgrimurov mač Lažilist - cvjetna biljka Lomača - Glavni svjedok u Hikehikavu Lovačko vino - qanučki napitak
Maglena svjetiljka - Svjedok, Amerasu ju je donijela iz Tumat'aia Mansa Nictalis - noćni obred Majke Crkve Mixis Vuk - nabbansko zvijezde Morača - vvranska biljka

"Na obali Zelengaza" - pjesma koja se pjevala u Noći krijesa na Sesuad'ri Najstarije drvo - čudodrvu koje raste u Asu'i
Navigatorova dužnost - prisega Niskija da će štititi svoje brodove po svaku cijenu

Nepoznato - predmet niskijske uzrečice Noćno srce - sithsko ime za zvijezdu Obred oživljavanja - qanučka proljetna ceremonija Ocean Neodređenog i Vječitog - niskijski naziv za ocean koji su preplovili
U-vrtu-rođeni

Oklijevanje - nornska čarolija

Onaj Koji Je Pobjegao - aedonitski eufemizam za Sotonu Osvajačeva zvijezda - komet, zloguka zvijezda Otkupiteljeva vrata - pečat priznanja Paklena noć - 30. oktander, dan prije Dana duša Pedeset obitelji - nabbanske plemićke kuće
Pješčani kornjaš - wransko ime za zvijezde Pletitrava - \vranska biljka Plutajući dvorac - slavni spomenik na Warinstenu
Pogodba na Sesuad'ri - dogovor Sitha i Norna da se razdvoje

Prise'a - Vječno-svježa, omiljeni cvijet Sitha

Rhao iye-Sama'an - Glavni svjedok na Sesuad'ri, zvan Oko zemljinog zmaja

Rhvnov kotao - hervnstirsko zvono koje poziva na borbu

Shent - sithska društvena igra strategije

Siva kapa - gljiva

Siva obala - dio ploče za shent

Skrb Velikog kralja - zaštita Velikog kralja nad zemljama Osten Arda

Sokol - nabbansko zviježđe

Sveta Rijapa - katedrala u Kvvanitupulu

Svetkovina vjetra - \vranska proslava

Svjetloklin - mač Svijetlog Ivana, zvan Minnevar, sadržavao iz Svetog

Drveta i kost prsta svetog Eahlstana Šećerni javor - wransko drvo

Tethtainova sjekira - zabijena u srce breze u slavnoj hervnstirskoj priči Ti-tuno - Camarisov rog, načinjen od zmajeva zuba, također poznat kao

Cellian

Trn - crni zvjezdani Camarisov mač Tržnica - građevina s kupolom u središtu Kvvanitupula Tuga - Elijin mač, dar Inelukija, Kralja Oluje Uhvati pero - vranska kockarska igra U-vrtu-rođeni - svi koji su potekli iz Venvha Do'sae Veliki mačevi - Svjetloklin, Tuga i Trn Veliki stol - skup vitezova i junaka kralja Ivana Vepar i koplja - amblem Guthwulfa od Utanveata Vlast-nad-sjenama - nornska magija Vodomar - nabbansko zviježđe

Vrijeme Aedonova - sveto razdoblje kada se slavi rođenje Usiresa Aedona Yrmansol - drvo na erkvnlanskoj maja-svetkovini Yuvenisovo prijestolje - nabbansko zviježđe Zbor Anitullea - carska vojna smotra iz Zlatnog doba Nabbana
Zec - erkvnlanski naziv za zviježđe Zečji nos - gljiva

Zeleni stup - Glavni svjedok u Jhina T'senei Zimska kapica - erkvnlanski zimski cvijet Zmija - nabbansko zviježđe "Žena iz Nabbana" - jedna od Sangfugolovih pjesama

Živa harfa - Glavni svjedok Olujnog vrha Žuti krpež - \vranska biljka

Kosti - Binabikovo sredstvo za proricanje. Među uzorcima se nalaze: Beskrilna Ptica Riba Kopljarica Zasjenjeni Put
Baklja u Spilji Jogunasti Ovan Oblaci u Klanu Crni Ponor Neodmotana Strijela Kameni Krug Ples Planina

RIJEČI I IZRAZI

QANUCKI

Henimaatuq! Ea kup! - Voljena prijateljice! Tu si!

Inij koku na siqqasa min taq - Kad se opet sretnemo, bit će to dobar dan.

Iq ta randayhet suk biqahuc - Zima se ne nalazi biti vrijeme da se pliva nag.

Mindunob inik yat - Moj dom će biti tvoj grob.

Nenit, henimaatuva - Dođite, prijatelji.

Nihut - Napad

Shummuk - Čekaj

Ummu Bok- Odlično! (otresito)

SITHSKI

A y'ei g'eisu! Yas'a pripurna jo-shoi! - Vi kukavice! Ni valovi vas ne bi odnijeli!

A-Genay'asu - Kuće prelaska na onu stranu Hikeda'ya - Djeca Oblaka: Norni Hikka Staja - nositelj Strijeje Hikka Ti-tuno - nositelj Ti-tuna M'yon rasni - (sithski) lomitelji Sinya'a du-n'sha e-d'treyesa inro - Želim da pronađem svjetlost koja sije iznad luka.

Sudhoda'ya - Djeca Sumraka: smrtnici Sumy'asu - Peta Kuća

Tinukeda'ya - Djeca Oceana: Niskije i podzemljaši Venyha s'ahn! - Tako mi Vrta! Zida'ya - Djeca Zore: Sithe

NABBANSKI

A prenteiz - Uhvatite ga! ili Na njega! Duos preterate! - sačuvao Bog Duos Simpetis - milostivi Bog Em Wulstes Duos - po volji Božjoj Matra sa Duos - Majka Božja

Otillenaes - oruđe

Soria - sestra

Ulimor Camaris? Veveis? - Gospodaru Camarise? Vi ste živi?

HERNVSTIRSKI

Goirach cilagh! - Glupa (ili luda) djevojko! Moiheneg - "između" ili "praznina" (neutralno tlo) Smearech fleann - opasna knjiga

RIMMERSPAKK

Vad es... Uf nammen Hott, vad es...? - Što? Za ime Boga, što?

DRUGI

Azha she'she t'chako, urun she'she bhabekro... Mudhul samat'ai. Jabbak s'era memekeza sanayha-z'a... Ninyek she'she, hamut 'tke agrazh'a s'era ye... - (norska pjesma) znači Nešto Vrlo Neugodno

Shu' do-tkzayha! - (norski) smrtnici (varijacija sithskog Sudhoda'va)

S'h'rosa - (podzemljaški) Žila u kamenu

VODIČ ZA IZGOVOR

ERKVNLANDSKI

Erkvnlandska imena dijele se na dva tipa, stari erkvnlandski (S.E.) i warinstenski. Ona imena koja se temelje na jeziku Ivanova rodnog otoka Warinstena (većinom imena dvorske služinčadi ili Ivanove najbliže obitelji) predstavljena su kao varijante biblijskih imena (Elias - Elija, Ebeka - Rebeka, itd.) Stara erkvnlandska imena izgovaraju se prema engleskom, osim u sljedećim iznimkama:

a - je uvijek dugo "a"

ae - je uvijek "ej"

c - je uvijek "k"

e - dugo "e", osim na kraju imena, kad se izgovara oštrije, npr. Hruse - Ruže

ea - zvuči kao dugo, stražnje "a", osim na početku riječi, kad ima istu

vrijednost kao i ae g - je uvijek "g" h - je uvijek "h" i - je uvijek kratko "i" j - je uvijek "dž" o - dugo "o" u - uvijek "u"

HERNVSTIRSKI

Hernvstirska imena i riječi izgovaraju se također prema engleskom, osim u sljedećim slučajevima:

th - je uvijek meko "d"

eh - teško, guturalno "h" (kao u škotskom loch)

y - yr izgovara se "iflye kao "aj"

h - ne izgovara se osim na početku riječi

«-"ej"

U - izgovara se kao da je samo jedno "1": Lluth = Luth

RIMMERSPAKK

Imena i riječi u rimmerspakku razlikuju se od izgovora S.E. u sljedećim iznimkama:

- j - se izgovara kao "j": Jarnauga, Hjeldin (h se ovdje jedva čuje)
- ei - izgovara se "ai"
- e - izgovara se kao dugo "i"
- 6 - izgovara se kao dugo "u"
- au - izgovara se "au"

NABBANSKI

Nabbanski jezik drži se, u osnovi, pravila romanskih jezika, tj. samoglasnici se izgovaraju čisto, "a-e-i-o-u", uz nekoliko iznimaka.

- i - većina imena ima naglasak na predzadnjem slogu: Ben-i-GAR-is. Kad taj slog sadrži u sebi i, ono postaje dugo (Ardrivis: Ar-DRII-vis), ako ne stoji ispred dvostrukog suglasnika (Antippa: An-TIP-pa)
- es - na kraju imena es se izgovara "iiz": Gelles - Geliiz
- j - se izgovara kao "aj"

QANUČKI

Trolski jezik se znatno razlikuje od drugih ljudskih jezika. Postoje tri različita zvuka "k", označena slovima c, q i k. Jedina razlika primjetljiva ne-qanučkim govornicima je kliktaivi zvuk koji se pojavljuje u q, ali kod početnika se ne ohrabruje pokušaj izgovaranja. Za naše svrhe, sva tri znaka zvučat će kao "k". Također, qanučko u izgovara se kao "a". Druge interpretacije ovise o čitatelju, ali neće se pogriješiti ako se izgovara fonetski.

SITHSKI

Još jače od jezika Yiqanuca, jezik Zida'va gotovo je neizgovorljiv neuvježbanim jezicima, tako da ga se najlakše prihvaća fonetski, budući da je mogućnost da nekog od nas procijeni pravi stručnjak vrlo mala (ali ne i nepostojeća, kako je Binabik naučio). Sljedeća pravila ipak se mogu primijeniti.

- i - kad je prvi samoglasnik, izgovara se kao kratko "i". Kad se nađe kasnije u riječi, obobito na kraju, izgovara se kao dugo "i": Jiriki - Ji-RII-kii
- ai- izgovaraj se "aj"
- ' (apostrof) - \predstavlja kliktaivi zvuk i smrtni čitatelji ne bi ga trebali izgovarati.

OSOBITA IMENA

Geloj - porijeklo joj je nepoznato, pa tako i izvor njezina imena. Može se izgovarati "Đa-LO-ii" ili "Đa-LOJ". Oboje je ispravno.

Ingen Jegger - On je Crni Rimeržanin i "J" u Jegger izgovara se "dž".

Miramele - premda rođena na erkvnlanskom dvoru, ime joj je nabbansko, ali je razvilo neočekivan izgovor - možda zbog nekog obiteljskog utjecaja ili dvojakog naslijeđa - tako da se izgovara "Mi-ri-a-MEE\

Vorzheva - porijeklom s Thrithinga, njezino ime se izgovara "Vor-ZE-va".

Napomena: Ako vam se knjiga svidjela, kupite je. Time podržavate autore i izdavače. I tako omogućujete izlazak novih knjiga.

ibs@crostuff.net